خطباتِ نظامیہ

اوّلیں

قاری محمد عباس نقشبندی

اطاعت مصطفیٰ

اس نگاہ عنایت

یا الٰہی سنیوں کو عشقِ مصطفیٰ کا صدقہ عطا

یا الٰہی زندہ رہیں تو تیرے نبی کے غلام بنا کر

یا الٰہی مدینہ جائیں تو دیدارِ مصطفیٰ نصیب ہو۔ اس نگاہ

یا الٰہی حشر کے دن رہیں تو کملی والے آقا کی شفاعت نصیب ہو

یا الٰہی ہمارے گنہگاروں کو معاف کر دے۔ یا الٰہی اپنے محبوبوں کی محبت کا صدقہ

یا الٰہی تیرے ولیوں کی ولایت کا صدقہ۔ تیرے نبیوں کی نبوت کا صدقہ

صدیق کی صداقت کا صدقہ۔ عمر کی عدالت کا صدقہ۔ عثمان کی سخاوت کا

علی کی شجاعت کا صدقہ۔ حضرت امام عالی مقام کی شہادت کا صدقہ

یا الٰہی ہمارے ملک کو [illegible] کر۔ یا الٰہی ہماری خطاؤں کو معاف فرما

ہمارے [illegible] کو [illegible] سے [illegible]

ہمارے نوجوانوں کو [illegible] بنا۔ یا الٰہی ہمارا ایمان بچا [illegible]

۹

قطعات ۱۵۱۱۱ (۱۹۹۶

گولڈن فوٹو سٹوڈیو

(گولڈن فوٹو سٹوڈیو ۱۵۱۱۱)

(گولڈن فوٹو سٹوڈیو ۱۵۱۱۱)

(گولڈن فوٹو سٹوڈیو ۱۵۱۱۱)

خطبات نظامی

ڈاکٹر علامہ اقبال

ڈاکٹر علامہ اقبال

لاہور

فہرست مضامین

1	اطاعت محمد ﷺ	1
2	شان رسالت	39
3	حضرت بلال	65
4	معراج شریف	85
5	موت کا بیان	105
6	حضرت ابراہیم	121
7	عبدالوحید ربانی نقشبندی	163
8	علامہ فیض احمد فیضی	187
9	شان اولیاء	199
10	میدان رسالت خلق عظیم	245
11	معجزات نبی اکرم (و نبوت رسالت)	281
12	سید لاڈیا کہ ندا حسین	301
13	شان رسالت قاضی منظور	317
14	" قاری غلام رسول	327
15	" " قاضی منظور	355
16	مولوی عارف نذر	375
17	سید ارشاد شاہ	391
18	شاہ اسماعیل عمل	405

(19) حضرت مریم کی ولادت سے 427 سے

(20) نبی پاک کا میلاد سے 435 تک

فیض احمد فیضی سادہ

اطاعتِ محمدؐ

اطاعتِ محمد

وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ
عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَآءِ وَالصّٰلِحِيْنَ

وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفِيْقًا ؕ پ۵ ع ۹

اور جو اللہ اور اس کے رسول دا حکم منے۔ تو اوہ انہاں دا ساتھی ہوے گا۔
جنہاں تے اللہ نے فضل کیتا۔ یعنی انبیاء اور صدیق اور شہید۔ اور نیک لوگ
ایہہ کیہا ہی اچھے نیں ساتھی نیں۔

اس آیت کریمہ وچ اللہ تعالیٰ نے اپنے رسولؐ دی اطاعت دا حکم دتا اے۔
اور اس اطاعت دا جیہڑا فائدہ اے۔ اس فائدہ دا ذکر وی کیتا اے۔
ساریاں توں پہلے اس آیت کریمہ دا نزول سنو۔

حضرت ثوبان رضؓ اک صحابی سن۔ اک دن اوہ بڑی پریشانی دی حالت وچ
بارگاہِ رسالت وچ حاضر ہوئے۔ حضور نبی کریمؐ نے اس پریشانی دی حالت وچ پچھی
تو انہاں نے عرض کیتا یا رسول اللہ۔ مینوں حضور دے نال بے حد محبت اے۔ اور جدوں
تک میں آپ نوں ویکھ نہ لواں چین نہیں اوندا۔ اج مینوں اک خیال نے بڑا ستایا اے۔
اور ایسے خیال دے وچ پریشان ہو گیا واں۔ اور اوہ خیال ایہہ اے کہ کل قیامت نوں
حضور تاں جنت وچ انبیاء کرام دے نال ہون گے۔ اور میں حضور دا اک غلام آں
میں خدا جانے حضور توں کتنا دور کسے تھلے مقام تے ہوواں گا۔ تو میں خدا جانے
کل جنت دے اندر حضور دی زیارت کر سکاں گا یا نہیں۔ حضور نبی اپنے

محمد ﷺ

خیال دے نال پریشان ہو رہیا واں۔ اس صحابی نے اپنا ایہہ درد بیان کیتا ای سی۔ کہ جبرائیل امین ایہہ آیت لے کے اتر آئے۔ اور خُدا دا پیغام سُنا دتا گیا۔ کہ جیہڑے لوگ اللہ دا اس دے رسول دے مطیع و فرمانبردار نیں۔ اوہ کل قیامت دے دن اپنے رسول دے نال ای اکٹھے جاون گے۔

(در منثور صفحہ 182 ولف خزائن عرفان)

مسلمانو حضرات = آیت کریمہ دے اس شان نزول دے نال منکرین حدیث دی تردید وی ہو گئی۔ جیہڑے رسول دا معنی قرآن کر دے آ۔ ویکھو۔ اگر ایتھے رسول توں مراد قرآن ہوندی۔ تو حضرت ثوبان رض کیا قرآن نوں کہہ رہے سی۔ کہ اے قرآن مینوں تیرے نال بڑی محبت اے۔ اور جدوں تک میں تینوں نہ ویکھ لواں۔ مینوں چین اوندا ای نہیں۔ اور کل قیامت دے دن تو انبیاء دے نال ہووین گا۔ اور میں پتہ نہیں خدا جانے ویکھ سکاں یا نہ۔ ہر گز نہیں۔ ایہہ تے ذات بابرکات حضور ﷺ دا ذکر اے۔ اور قرآن دے اندر وی رسول توں مراد نبی پاک ﷺ دی ذات گرامی اے۔

اسی واقعہ توں صحابہ کرام دی محبت رسول دا اندازہ وی کر لؤ۔ کہ انہاں نفوس قدسیہ کو حضور ﷺ دی ذات گرامی دے نال کس درجہ دی محبت سی۔ کہ اوہ حضور کو بن ویکھے قرار چین نہیں پاوندے سی۔

چنانچہ صدیق اکبر رض نے اک مرتبہ حضور دی خدمت وچ عرض کیتا۔ کہ میری تمنا ایہہ آ۔ تَنْظُرُ اِلٰی وَجْہِ رَسُوْلِ اللّٰہِ۔

3

مشاہدہ رسول

یعنی حضور دے چہرہ نوں ویکھنا۔

جان و دل اس شہ لولاک پہ قربان کیجے
ان کے قدموں پہ تصدق یہ دل و جان کیجے۔
یہ تو کیا چیز ہے۔ اک جان دی حقیقت کیا ہے
لاکھوں جان فرش رہ مقدم جاناں کیجے۔

کیسے مقدر والے سن اوہ لوگ کہ ہر وقت چہرۂ پرانوار دی زیارت کیتا کردے سی اور اوہناں نوں اوہ شرف اہنیں نوں حاصل سی۔ جس دی بدولت اوہ تمام امت توں ہزار درجہ ودھ گئے۔ یعنی اک صحابی رسول امت دے تمام اولیاء و ابدال اقطاب و اغواث دے مرتبے توں زیادہ اے۔ اور ایہہ گل اوہناں نوں کیوں حاصل ہوئی۔ کیا نماز روزہ اور کثرت نوافل دے نال نہیں۔ اس گل دے نال نہیں۔ اس واسطے کہ ایہہ نماز روزہ اور کثرت نوافل تو اولیائے امت وچ وی پائی جاندی اے۔ پھر کیا ریاضت اور جذبۂ جہاد دے نال۔ ایہہ گل وی نہیں۔ کیونکہ ریاضت اور جذبۂ جہاد امت دے دیگر مجاہدین دے وچ وی پایا جاندا اے۔ پھر صحابہ کرام مراتب وچ ودھ کس گل توں گئے۔

بھائیو! اچھی طرح یاد رکھو کہ صحابہ کرام حضور صلی اللہ علیہ وسلم دے دیدار دے پرانوار دی بدولت تمام امت توں ودھ گئے۔ گویا حضور دا دیدار پرانوار ہی موجب ترقی درجات ہے۔ درس شریف۔ جس پیارے حضور دی اکھیں نور دی برکت شان اے کہ اسے منظر ایمان ویکھن والا محض دیکھنے ہی نال امت

دے جملہ اولیاء و اقطاب نوں وددہ گیا۔ تو اس پیار ے منہ والے دی اپنی شان کس قدر بلند ہو وے گی۔ اور کیوں نہ اوہ پیارا ساری مخلوق وچہ بلند و بالا اور افضل و اعلیٰ ہوگا۔ اس واسطے اعلیٰحضرت نے فرمایا

سب سے اعلیٰ و اولیٰ ہمارا نبی
سب سے بالا و والا ہمارا نبی۔
خلق سے اولیاء، اولیاء سے رُسل۔
اور رسولوں سے اعلیٰ ہمارا نبی۔

اطاعت کے واسطے محبت ضروری ہے۔

اس آیت دے اندر اطاعتِ رسول دا درس دتا گیا اے۔ اور جس اطاعت وچہ محبت شامل نہ ہو۔ اوہ اطاعت معتبر نہیں۔ ویکھیے اگر کسے ظالم کافر بادشاہ نے کسے مسلمان نوں گرفتار کر کے ایہہ حکم دتا ہو۔ کہ میرے بُت نوں سجدہ کرو۔ ورنہ تینوں قتل کروا دواں گا۔ تو اس مسلمان نے اگر ڈر دے مارے مجبوراً اس بادشاہ دی اطاعت دے اندر اس بُت نوں سجدہ کر لیا۔ تو

وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ دی بدولت قرآن دا ایہہ فیصلہ اے۔ کہ اس دی اطاعت دا اور بُت نوں سجدہ کرن دا۔ کجھ اعتبار نہیں۔ اور اوہ مسلمان دا مسلمان ہی ہے۔ ہاں اگر اوہ خوشی اور محبت دے نال اس بُت نوں سجدہ کرے گا۔ تو اوہ کافر ہو جائے گا۔ اس واسطے ایہہ اطاعت محبت دے نال ہووے گی، تے معلوم ہویا۔ اطاعتِ رسول دے واسطے پہلے محبت دا ہونا لازمی اے۔

عابدِ رسول

اگر محبتِ رسول نہیں۔ تو پھر اطاعت رسول دا کی فائدہ۔ اچھے معلوم ہو گیا۔ ایسے لوگاں دا حال وی۔ جیہڑا اینظاہر متبع سنت نظر آتے ہیں۔ لمبی لمبی داڑھیاں وی رکھدے ہوون۔ اور لمبی لمبی نمازاں وی پڑھدے ہوون۔ لیکن انہاں دے دل وچ محبتِ رسول نہیں۔ تو انہاں دیاں ایہہ ساریاں نماں دیاں عبادتاں اور اطاعتاں انہاں دے منہ تے ماریاں جان گیاں۔ اور انہاں دا کجھ اعتبار نہیں ہووے گا۔ اور انہاں دی ایہہ عبادتاں اک ایسے کھوٹے سکے دی طرح نیں۔ جس وچ اصلیت نہیں ہوندی۔ اور ایسے کاغذی خوشنما پھول دی طرح ہون گیاں۔ جس وچ خوشبو نہیں پائی جاندی۔

وہ عبادت ہی نہیں جس میں نہ ہو حُبِ رسول
جن میں بو پائی نہیں جاتی وہ ہیں کاغذ کے پھول۔

محبت دیاں دو قسماں نے

دوستو! ایہہ وی جان لو۔ کہ محبت دیاں دو قسماں نیں۔ اک محبت اے طبعی۔ اور اک محبت اے عقلی۔ محبت طبعی تے ایہہ آ۔ کہ کسی چیز دی طرف انسان طبعاً راغب ہو جیسے انسان کو کھان پین نال محبت اے۔ کہ خود بخود انسان دی طبیعت ہی کھانے پین نوں چاہندی آ۔

اور محبت عقلی ایہہ آ۔ کہ اک چیز دی طرف انسان دی طبیعت راغب تو نہیں ہوندی۔ مگر جاندا اے۔ اس دے استعمال وچ میرا واسطے فائدہ اے۔ اس واسطے اس دے استعمال تے مجبوراً کبھی نفس کولے آندا اے۔ جیسے کہ بیمار دے واسطے کوڑی دوا مرغوب نہیں ہوندی۔ طبیعت تے اس دی اس کوڑے گھونٹ تے آمادہ نہیں

ہوندی - مگر عقل دے نال جانڑا اے۔ کہ ایہہ دوا - پتی دے وچ ای شفا اے۔ چنانچہ
اوہ دوا پی ہی لیندا اے۔

دوستو! - ساڈے نبی پاکؐ دا حسن پاک ایہا مرغوب و محبوب اے۔ کہ
طبیعت وی اس حسن لاثانی دی طرف راغب ہوندی اے۔ اور عقل وی اس حسن بے نظیر
دی گرویدہ بن جان دا فتویٰ دیندی اے۔ اور یاد رکھو۔ اگر کسی غافل دی طبیعت
حضور دے ارشادات پر عمل کرن دی طرف راغب نہ ہووے تے اوہ بیمار اے۔ اور ایسے نوں
عقلاً ایہہ گل جان لینا چاہیدی۔ کہ کجھ وی ہو جاوے اگرچہ۔ تو اس اطاعت رسول اور فرمانبرداری
مصطفیٰ وچ۔ اگر اطاعت رسول دی شافی دوا نہ پیتی گئی۔ تو ہرگز شفا نہ ہووے گی۔ لہذا طبیعت
نوں مجبور کر کے وی اوسے حضور دے ارشادات دے اگے جھکا دینا چاہیدے۔

نفس سرکش - دوستو! ایہہ نفس بڑا ظالم اور سرکش اے۔ بالخصوص
اجکل اس دی سرکشی دا ایہہ عالم اے۔ کہ ایہہ حضور دی اطاعت توں گھبراندا اے۔ اور
طرح طرح دے حیلے بہانیاں دے نال ایہہ حضور دی اطاعت توں نکل جانا
چاہندا اے۔ بھائیو! اس نفس نوں پہلے مارو۔ اس نفس دا مارنا بہت بڑا
کمال اے۔

نہنگ و اژدہا و شیر نر مارا تو کیا مارا
بڑے موذی کو مارا نفس امارہ کو گر مارا۔

اس نفس نوں اگر ڈھیل دتی جاوے۔ تو پھر ایہہ ظالم اطاعت رسول توں الگ ہوندا
ہویا۔ اطاعت حق توں وی کنارہ کش ہو جاندا اے۔ اور نفس فرعون دی طرح

زاہد رسول

اپنی خدائی دا اعلان کرن لگدا اے ۔ مولانا روم فرمایا

نفس ہر کس کمتر از فرعون نیست

لیک او را عون ما را عون نیست

یعنی اَج وی ہر شخص دا نفس فرعون توں کجھ کم نہیں ۔ فرق صرف اینا اے ، کہ فرعون دے کول ساز و سامان بہتا سی ۔ ایس لئی نفس نے اپنی خدائی دا اعلان کر دتا ۔ ساڈے کول ویسا ساز و سامان نہیں (بہت) ۔ ورنہ ساڈا نفس وی اوہی اعلان کر دے ۔

حضرات ویکھ لو ۔ اَج کل کسے نوں تھوڑا جیا وی ساز و سامان مل جاندا اے ۔ اوہ کسے اوچے اوہدے تے جا بہندا اے ۔ کہ اوہ خاص بندے تے مزاق اڑان لگدا اے ۔ الامان والحفیظ ۔ اور ایہہ حقیقت اے ۔ کہ علمائے کرام اور عوام مسلماناں دا کجھ رعب و دبدبہ اے ۔ ورنہ بعض لوگ اَج وی ایسے نے ۔ جیہڑے اپنی فانی امارت اور چند روزہ شان و شوکت تے اترائے ہوئے خدا دے وی منکر نیں ایہہ لوگ عوام کو دھوکہ دین دے واسطے خدا رسول اور دین و مذہب دا بظاہر ناں لے چھڈدے نیں ۔ ورنہ دل دے نال ایہہ کسے گل دے قائل نہیں ۔

دوستو ۔ اَج کل ایہہ جھگڑے فتنے اور طرح طرح دی برائیاں پیدا ہو رہیاں نیں ایہہ سارا اسی ظالم نفس دی کارستانیاں نیں ۔

اک فاحشہ عورت دا قتل ۔ مولانا روم فرماندے نیں ۔ کہ اک شخص دا اک پنڈ دے وچوں گزر ہویا ۔ تو اس نے ویکھیا ۔ کہ اوتھے لوگ بہت جمع نیں ۔ اوہ چپ چپ سرگوشیاں کر رہے نیں ۔ اک شخص نے وجہ پچھی ۔ تے معلوم ہویا ۔ کہ اک

نے اپنی ماں نوں قتل کر دتا اے۔ اس قاتل نوں لوکاں نے پچھیا۔ کہ توں اپنی ماں نوں
کیوں مار دتا۔ تو اوہ بولیا۔ میری ماں فاحشہ سی۔ ناجائز تعلقات رکھدی سی۔ اس واسطے
میں اوہنوں مار دتا۔ لوکاں نے کیہا۔ میاں جس شخص دے نال اس دے ناجائز تعلقات
سن۔ اوہنوں مار دیا ہوندا۔ تو اس قاتل نے جواب دتا۔ کہ بھائیو! اگر اس دے ہر اک
دے نال تعلقات ہوندے تو اوہنوں ماردا۔ مگر اس دے نال تے کئی آدمیوں دے نال
ناجائز تعلقات سن۔ میں کس کس نوں ماردا۔ اس واسطے میں اس نوں ہی مار دتا۔
تاکہ اوہ نہ رہے۔ اور نہ کوئی اس دے نال تعلق پیدا کر سکے۔

حضرات اسی طرح ہزاراں برائیاں اور نافرمانیاں اسی اک نفس دی وجہ
توں پیدا ہوندیاں نیں۔ تسیں کس کس دی برائی نوں مٹاؤ گے۔ آسان علاج ایہہ
اے۔ کہ ایسے اک نفس نوں مار دیو۔ تاکہ نہ ایہہ رہے۔ اور نہ کوئی اس کی وجہ سے پیدا
ہون والی برائی رہے۔

دوستو! اس نفس دا سب کجھ کے حضور ﷺ دی اطاعت تے اس نوں
مجبور کر دیو۔ اور حضور دی محبت نوں ہر محبت توں افضل مقدم رکھو۔ ایہہ نفس
اگر رشتہ داراں عزیزاں۔ اور دنیا دی آرائشوں دی محبت سامنے لیاوے تے تسیں
حضور دی محبت کو آگے کر دیو۔ یاد رکھو۔ حضور دا ارشاد اے۔
لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ
یعنی تہاڈے وچوں کوئی مومن نہیں ہو سکدا۔ جد تک اپنے باپ بیٹے اور تمام لوکاں
توں زیادہ اوہنوں میرے نال محبت نہ ہو۔ یعنی جنہوں دنیا دے ہر شخص

تو نبی پاک ﷺ زیادہ محبوب ہون ۔ اوہ ایمان دار اے ۔ جو جہڑا کسے ہور شے دی
محبت کو حضور دی محبت دے اگے لے آئے اوہ اپنے ایمان دی خیر منائے ۔ اس
دا ایمان کامل نہیں ۔

محبتِ محبوبِ خدا اے دِل جسے حاصل نہیں ۔
لاکھ مومن ہو ۔ مگر ایمان میں کامل نہیں ۔

حدیث پاک دے اندر کسی اپنے عزیز دے نال محبت نہ رکھن دا ارشاد نہیں
بلکہ ایہہ فرمایا گیا ہے کہ ساریاں دے نال محبت رکھو ۔ مگر میری محبت سب توں
زیادہ اور ساریاں دی محبتاں تو مقدم و بالا ہو ۔

چنانچہ فتح مکہ دی جنگ دے اندر صحابہ کرام نوں حضور ﷺ نے حکم دتا ۔
کہ جہڑا مشرک سامنے آئے ۔ اوہنوں قتل کر دیو ۔ چاہے اوہ تہاڈا عزیز ہی
کیوں نہ ہووے ۔ تو اس ارشادِ رسول تے صحابہ کرام نے جہڑے عاشقِ جمال
نبوی ۔ اور طالبانِ رضا مصطفیٰ اسن ۔ کجھ ایسا عمل کیتا ۔ اور اطاعتِ رسول دا اوہ مظاہرہ
کیتا ۔ کہ چشمِ فلک نے کدے نہ ویکھیا ہووے گا ۔ چنانچہ انہوں نے اپنیاں بیگانیاں وچ
کوئی تمیز نہ کیتی ۔ اور اس جنگ وچ جو وی سامنے آیا ۔ اس نوں قتل کیتا ۔ باپ دادا بھائی
اور عزیز دی کوئی تمیز نہ کیتی ۔ باپ سامنے آیا تے اوہنوں مار دتا ۔ بیٹا سامنے آیا تے اوہنوں
نہ چھڈیا ۔ ایہہ نہ ویکھیا ۔ کہ میرا باپ اے کہ بیٹا اے ۔ بلکہ اس وقت ایہہ جذبہ کارفرما سی
کہ ایہہ سامنے آن والا دشمنِ رسول اے ۔ اور اس دے نال مقابلہ کرن اور اوہنوں قتل
کرنے وچ رضائے حبیبِ رسول اے ۔ اور اس سلسلے دی کڑی اک اوہ روایت دی اے ۔

جس دے اندر مذکور اے۔

ایک عورت دا ایمانی جذبہ: جنگ احد وچ ایک عورت دا باپ
بھی شہید ہوگیا۔ اور اس دا باپ وی شہید ہوگیا۔ اور اس دا شوہر بھی
شہید ہوگیا۔ اس جنگ وچ شیطان نے یہ افواہ اُڈا دتی سی۔ کہ حضور
شہید ہوگئے۔ حضور دی شہادت دی خبر سے ایک کہرام مچ گیا۔ مدینہ منورہ
وچ ایہہ افواہ پہنچی۔ تے مدینہ منورہ دا اک اک فرد بے چین ہوگیا۔ مرد
اور عورتاں گھبرا گئے۔ بہت عورتاں اس صدمے دے نال حقیقت حال معلوم
کرنے نوں باہر نکل آئیاں۔ وہ عورت جس دا باپ بھائی اور شوہر تینوں
شہید ہوگئے سن۔ اس پریشانی وچ سب سے پوچھ رہی سی۔ کہ دسو حضور دا
کی حال اے۔ کسے نے اس نوں کہیا۔ تیرا باپ مارا گیا۔ اس نے پرواہ نہ کیتی۔ پھر
کسے نے دسیا۔ تیرا شوہر بھی مارا گیا۔ اس نے پرواہ نہ کیتی۔ پھر کسے نے دسیا
تیرا بھائی مارا گیا۔ اس نے پرواہ نہ کیتی۔ اور ایہہ سب خبراں سن کے

اس عفیفہ نے یہ سب سن کے کہا تو یہ کہا۔

یہ بتلاؤ کہ کیسے ہیں شہنشاہ امم۔

یعنی مینوں ہن ایہہ دسو۔ کہ حضور دا کی حال اے۔ لوکاں نے دسیا
اے عورت فکر نہ کر۔ حضور خیریت دے نال نیں۔ کسے نے آپ دی غلط افواہ
اُڈا دتی اے۔ اوہ عورت بڑی خوش ہوئی۔ اور کہن لگی مینوں حضور دے
کول لے چلو۔ چنانچہ اوہنوں حضور دی خدمت وچ پیش کیتا گیا۔ تو

بڑھ کر اس نے رخِ روشن کو جو دیکھا تو کہا ۔

تو سلامت ہے تو سب ہیچ ہیں یہ رنج و الم

میں بھی میرا باپ بھی شوہر بھی برادر بھی فدا

اے شہِ دیں تیرے ہوتے ہوئے کیا چیز ہیں ہم ۔

حضرت میں بیان کر رہا سی۔ کہ صحابہ کرامؓ نوں نبی پاک ﷺ دے نال بے
حد محبت سی۔ اور اوہ نفوسِ قدسیہ ہر چیز نوں حتیٰ کہ جان نوں بھی زیادہ
حضور نوں چاہندے سی۔ جیسا کہ اک عورت دا واقعہ آپ نے سن لیا۔
اسی طرح حضرت خبیبؓ دا واقعہ اے۔

حضرت خبیبؓ

دوستو! حضور علیہ السلام نے صحابہ کرامؓ دے دلاں وچ کجھ ایسا جذبہ اور
ایسی تڑپ پیدا فرما دتی سی۔ کہ اوہ لوگ اللہ دی راہ وچ مرن دی تمنا کردے
سی۔ اور اپنے دنیاوی تعلق نوں پس و پشت ڈال تے حضور ﷺ دی محبت
نوں مقدم رکھدے سی۔ انہوں نے مشکل توں مشکل وقت وچ وی محبوب
توں منہ نہیں موڑیا۔ چنانچہ حضرت خبیبؓ دی شہادت بھی اس ~~سلسلے~~
سلسلے دی اک مقدس کڑی اے۔

قریش مکہ نے اک مرتبہ مدینہ منورہ حاضر ہو کے سرکار دو عالم ﷺ دی
خدمت وچ عرض کیتا۔ کہ مکے دے اندر کجھ قبیلے اسلام لیان نوں تیار ہن۔
آپ چند معلمین ساڈے نال کر دیو۔ جیہڑے اوتھے جا کے اپنے وعظ و تبلیغ دے

دے نال گمراہواں نوں راہ راست تے لیان دا موجب ہو سکیں۔ حضور صلی اللہ نے
انہاں دے نال دس صحابہ کو بھیج دتا۔ جنہاں جنہاں دا امیر حضرت عاصم بن ثابت
کو مقرر کیتا۔

کفار مکہ دا مکر و فریب سی۔ اوہ اس سازش دے نال مسلماناں نوں اپنے وچ
لا تے زندہ گرفتار یا شہید کرنا چاہندے سی۔ چنانچہ جس وقت ایہہ مقدس گروہ
مدینہ منورہ توں چل پیا۔ اور راستے وچ ایک مقام بطن رجیع وچ ایہہ لوگ کجھ دیر
دے واسطے ٹھہرے۔ تو کافراں دے دو سو جوان اپنے پروگرام دے مطابق اوتھے
پہنچ گئے۔ صحابہ کرام نے جس وقت ایہہ حالت ویکھی۔ تو اک ٹیلے تے چڑھ گئے۔ کافراں
نے اس ٹیلے نوں گھیرے وچ لے لیا۔

مسلمین دی اس مختصر جیہی جماعت دے مٹاون لئی نوں کفر امڈ آیا۔
مگر خدا نوں اک منن والے نے بھی کثرت کفار دی پرواہ نہ [illegible] کر دے ہوے
انہاں دے مقابلے دی ٹھان لئی۔ خدا اور مصطفیٰ نوں یاد کر کے جہاد دے واسطے
تیار ہو گئے۔ اور پھر کافراں دے مقابلے وچ انہاں پاک لوکاں نے ڈٹ کے
مقابلہ کیتا۔ مقابلہ کجھ آسان نہیں سی۔ مگر سو سو رحمتاں ان نفوس قدسیہ
تے کہ اپنے مولا دی خاطر اپنے سر تن توں جدا ہوندے وقت اللہ اکبر دے نعرے
بلند کر دے۔ کہ رب کعبہ دی قسم ہم اپنی مراد نوں پہنچ گئے۔ اس حق و
باطل دی آمیزش دا نتیجہ ایہہ نکلیا۔ کہ اٹھ صحابہ کرام نے جام شہادت نوش فرمالیا۔
جنہاں دے وچ ان دے امیر حضرت عاصم بن ثابت وی سن۔ حضرت عاصم نے

اپنے تیراں دے نال بڑے بڑے کافراں نوں فی النار کیتا۔ اور جس وقت کافراں
نے ہجوم کر کے آپ تے حملہ کر دتا۔ اور آپ نوں اپنی شہادت دا یقین ہو گیا۔ تو اس
وقت آپ نے اپنے ہتھ اٹھا کے اپنے مولا نوں دعا کیتی۔ کہ یا اللہ اے میرے پروردگار
شروع وچ میں تیرے دین دی حمایت کیتی۔ ہن آخری وقت میرے جسم دی
توں حفاظت کر۔ یعنی ایہناں مشرکاں دے ناپاک ہتھ میرے پاک بدن دے نال
مَس نہ ہو جان۔ ایتھے وچ کافراں نے ہجوم کر کے اک ظالمانہ حملے دے
نال حضرت نوں شہید کر دتا اے۔ ہن کافراں نے چاہیا۔ کہ حضرت دا سر شریف
نوں جدا کر کے بنت سعد دے ہاتھ فروخت کر دیئے۔ کیونکہ حضرت عاصم نے
جنگ اُحد دے اندر ایس عورت دے لڑکے نوں قتل کیتا سی۔ اور اس عورت نے
قسم کھا رکھی سی۔ کہ حضرت عاصم دی سر دی کھوپڑی دا پیالہ بنا کے اس وچ شراب
پیواں گی۔

چونکہ حضرت عاصم بن ثابت دی دعا قبول ہو چکی سی۔ اس واسطے اس
وقت اللہ تعالیٰ نے ایہناں دے جسم مقدس دی حفاظت دے واسطے شہد دی
مکھیاں دا اک جھنڈ بھیج دتا۔ جس نے آندے ہی حضرت عاصم دی لاش
نوں گھیر لیا۔ اور کافر آپ دا سر جدا کرنا نوں تے قادر نہ ہو سکے۔ پھر اک
سیاہ بدل آیا۔ اور اجیہا طرح وسیا۔ کہ پانی دی اک زبردست رو
پھیس چڑھی حضرت دی لاش نوں جنت دی طرف بہا تے لے گئی۔
حضرت زید اور حضرت خبیب باقی رہ گئے۔ کافراں نے ایہناں نوں

گرفتار کر لیا۔ اور مکہ دے اندر حارث بن عامر کے بیٹے پتراں نوں حضرت
خبیب نوں فروخت کر دتا۔ تاکہ اوہ اوہناں نوں اپنے باپ دے قصاص دے
وچ قتل کر دین۔ کیونکہ حضرت خبیب نے جنگ بدر دے اندر اوہناں دے باپ
نوں قتل کیتا سی۔

استقامت و شہادت۔

اوہناں ظالماں نے حضرت خبیب نوں چند روز بھوکا پیاسا رکھیا۔ اور سو
سو کوششاں کیتیاں کہ حضرت خبیب اسلام توں باز ہو جان۔ آپ دا نشہ
شہادت اتارن دے واسطے ہزار ہزار حیلے کیتے۔ مگر سارے ناکام اور بے سود
آپ دے پائے استقلال وچ وی ذرہ بھر لغزش نہ آئی۔ اور گو یا زبان حال توں
آپ کہہ رہے ہن۔

بجلیاں چرخ سے اور کوہ سے پتھر برسیں
سارے دنیا کی بلائیں مرے سر پہ برسیں
ختم ہو جائے ہر ایک مصیبت مجھ پر
اگر ایمان کو جنبش ہو تو حسرت مجھ پر

آخر آزمائش دا وقت آ پہنچیا۔ آپ دے واسطے سولی گڈ دتی گئی۔ اور
آپ نوں اس دے تھلے لیا کے کھڑا کر دتا گیا۔ اور آپ نوں پھر اک مرتبہ ڈرایا
دھمکایا گیا۔ کہ اسلام توں پھر جان۔ مگر حضرت خبیب نہیں فرماندے ہن۔ ظالمو
کیا بکتے ہو۔

اسلام کو ہم بیچ کے اصنام خریدیں۔
راحت ابدی چھوڑ کے آلام خریدیں۔
ناقوس بجانے لگیں تکبیر کے بدلے۔ میٹھی کو گرہ باندھ لیں آنسو کے بدلے۔
کہتے ہیں خزف لولوئے احمر سے ہے بہتر
خاشاک خزاں برگ گل تر سے ہے بہتر۔

جس وقت قریش مکہ آپ نوں شہید کرن تے تیار ہو گئے۔ آپ نوں اوہ پچھیا۔ کوئی تمنا ہووے تے بیان کر۔ حضرت خبیب نے فرمایا۔ دو رکعت نماز پڑھ لین دیو۔ چنانچہ آپ نوں مہلت دے دتی گئی۔ اور آپ نے نماز ادا کیتی۔ اور پھر فرمایا۔ کہ میں نماز دے اندر زیادہ وقت خرچ کردا۔ مگر سوچیا۔ کہ قریشی لوگ ایہہ نہ کہن۔ کہ ایہہ موت توں ڈر کے نماز دے اندر زیادہ وقت خرچ کر رہیا اے۔ اللہ اکبر۔

دوستو! دشمناں دا نرغہ اے۔ سولی لٹک رہی اے۔ کوئی مددگار و غمخوار نہیں۔ کوئی حامی و یار نہیں۔ مگر ایسے وقت وچ وی۔ یاد خدا دا ایہہ درد انگیز نظارہ کہ سولی دے سائے وچ نماز ادا ہو رہی اے۔ اوس جذبہ نیں۔ جیہڑا ایہناں پاک لوگاں نوں عزت و وقار دی انتہائی بلند منزلاں تک لے گیا۔

محبت رسول۔

آخرکار دوستو۔ سنگدلاں نے آپ نوں سولی تے لٹکا دتا۔ اک سنگدل نے آپ دے جگر نوں نیزے دی انی نال چھیڑ دے ہوئے پچھیا۔ کیوں ہن

اگر شرط چاڑ سکے ۔ تے تہانوں رہائی مل سکدی اے ۔ اوہ شاہ کڈی دی جگہ تے محمد حبیب جان
آپ نے نہایت خوشی دے نال جواب دتا ۔

مجھے ہو ناز قسمت پر اگر نام محمد پر
یہ سر کٹ جائے ۔ اور تیرا سر یا اس کو ٹھکرائے ۔
یہ سب کچھ ہے گوارا ۔ پر یہ دیکھا جا نہیں سکتا ۔
کہ ان کے پاؤں کے تلووں میں اک کانٹا بھی چبھ جائے ۔

اس پروانے نے خدا دی راہ دے اندر جان قربان کردے ہوئے ارشاد فرمایا ۔ میں جس وقت خدا دی راہ دے اندر جان دے رہا آں ۔ تو مینوں اس گل دی کوئی پرواہ نہیں ۔ کہ میں کس پہلو گردا آں ۔ اور کیوں کر جان دیندا ہاں ۔ اور اس دے بعد آپ نے جام شہادت نوش فرمایا ۔

پنجابی اشعار

عاشقو ! ایس واقعے نوں اک پنجابی شاعر نوں نے بیان کیتا اے ۔ اور چند شعر بڑے ہی دردناک لکھے نیں ۔ شاعر لکھدا اے ۔ کہ جس وقت آپ نوں سولی دے قریب لیایا گیا ۔ تو آپ نے چاروں طرف ویکھیا ۔ اپنا کوئی وی نہیں ۔ سارے بیگانے نیں ۔ اس وقت آپ نوں حضور یاد آ گئے ۔ اور مدینہ منورہ دی طرف رخ کر کے ہوا نوں ایک پیغام دتا ۔ کیا پیغام دتا ۔

باد صبا جا شہر مدینے دیئں سنیہا میرا
تیکے والیاں سولی دتا ۔ یار حبیب اج تیرا ۔

اس گلوں ایہہ چاہئے لاون کیوں ڈر سے منگ لائیاں
کیوں میں واحد رب وچھانا ایہہ قصور خطائیاں ۔

ہر دی واری یار نہ ڈٹھا ایہہ افسوس ودھیرا ۔
نام خدا دے کول قبر دے پائیں گئے توں پھیرا ۔

ویکھیا جے دوستو ۔ انہاں پاک لوکاں دی محبت رسول ۔ کہ کس طرح اپنی جاناں دی حضور تے قربان کر دتیں ۔ اور انہاں لوکاں نے کس قیمت تے وی دامن محبوب نوں چھڈنا قبول نہیں کیتا ۔

تکّے عشق لے طیبہ تورئیں نور محمدی ویہندا
جلوہ ویکھ پیارے والا جان پیا دی دیندا ۔

(فاروقِ اعظم دی بچپن)

حضرت فاروق اعظم دی بچپن دا واقعہ بھی [illegible] سنن دے قابل اے ۔ حضرت فاروق اعظم نوں اسلام ایمان توں پہلے جس وقت معلوم ہویا ۔ تو بہن مسلمان ہو گئی تے غصے وچ آکے بہن نوں مارنا شروع کر دتا ۔ اس قدر مارہیا ۔ اس قدر مارہیا ۔ کہ بہن بے ہوش ہو گئی اے ۔ جس وقت انہوں ہوش آیا تو کہن لگی ۔

توڑ دے تو ہڈیاں میریاں سبھے ۔
دامن احمد نہ چھوڑاں گی کدی ۔

دوستو ایہہ ہے محبت رسول ۔ مگر افسوس ۔ آج کل برادری دی خوشی اور رسم و رواج نوں ترجیح دتی جاندی اے ۔ اور حضور دی محبت واطاعت دی پرواہ

ہن کیتی جاندی - اچھی طرح یاد رکھو - اگر کوئی چیز کم آئے گی تو ایہہ ہی محبت
رسول - ایہہ دنیا دی تعلقات کام نہ آن گے - دوستو - جس وقت قبر وچہ جاؤ گے
کے اوتھے سارے ساتھ چھڈ دین گے - حتیٰ کہ ماں باپ بھی - منکر نکیر علی پا کے واپس
چلے آن گے - اوتھے ایسی شہاں اور مشکل دے وقت حضور ہی تشریف لیان گے -
اور آکے مدد فرمان گے - پھر کس قدر افسوس دا مقام اے - کہ ایسے مہربان
رؤف ورحیم یار و مددگار آقا نوں بھلا دتا جائے - اور اس دی اطاعت
نہ کیتی جائے -

حضرات = سن لیا آپ نے کہ صحابہ کرام رض نوں حضور ص دے نال کس قدر محبت
سی - اور یاد رکھو - کہ جس دے نال محبت ہووے - اس دی ہر چیز پیاری لگدی
اے - اور ہر اوہ چیز جہنوں محبوب دے نال کجھ نسبت ہو جائے - محب دے واسطے
محبوب بن جاندی اے - محبوب دی چال ڈھال - اس دی گفتگو - اس دا شہر - اس
دی گلی - اس دا ناں - اس دا مقام - ہر چیز پیاری لگدی اے - چنانچہ مولانا نظام نے
اک عاشق دا واقعہ لکھیا اے -

کسے معشوق نے عاشق توں پچھیا - کہ توں بڑے شہر ویکھے نیں - ذرا ایہہ تے
دس کہ انہاں شہراں دے وچوں تینوں کیہڑا شہر پسند آیا وے - عاشق بولیا -
کہ اوہ شہر جس شہر دے اندر میرا محبوب رہندا اے -

مسلمانو - اسی طرح مسلماناں نوں وی دنیا بھر دے شہراں دے وچوں مدینے
دے نال بڑا پیار اے - اور مسلماناں نوں اوہ شہر بڑا پیارا لگدا اے - کیوں

اس واسطے۔ اوتھے ساریاں کائنات دے بادشاہ رونق افروز ہیں۔ اس واسطے شاعر کہندا ہے

نہ جنت نہ جنت کی کلیوں میں دیکھا۔
مزا جو مدینے کی گلیوں میں دیکھا۔

کہ تو ایہ او شہر اے۔ جتھاں دن رات اللہ دی رحمت برسدی اے۔ جتھاں دا ہر ذرہ رشکِ آفتاب اے۔ اور جتھے دا کنکر وی رشکِ گل اے۔ ایہی او شہر اے۔ جس دے نال وڈے وڈے بزرگاں نوں الفت ہی۔

حضرت امام مالکؒ اور مدینہ منورہ

حضرت امام مالکؒ دے حالات دے اندر مذکور اے۔ کہ آپ نے مدینہ منورہ دی حاضری نوں آخر عمر تک ترک نہیں کیتا۔ ہارون الرشید نے بڑی کوشش کیتی۔ کہ حضرت امام مالک مدینہ منورہ نوں بغداد تشریف لے جان۔ مگر آپ نے مدینہ منورہ دی سکونت نوں ترک کرنا منظور نہ کیتا۔ اور فرمایا۔ میں تے اپنے شہر وچ مرنا چاہنا واں۔ حتیٰ کہ امام مالک نے صرف اک ہی حج کیتا۔ اور او وی اس واسطے کہ فریضہ ادا ہو جائے۔ پھر اک حج دے بعد دوسرا حج کرنے مکہ معظمہ نہیں گئے۔ صرف اس واسطے نہیں گئے۔ کہ کدھرے ایسا نہ ہووے۔ کہ میں مکے وچ مر جاواں۔ اور مدینہ میرے توں چھٹ جائے۔ اللہ اکبر۔

کس قدر محبت سی۔ مدینہ منورہ دی۔ کہ اک حج دے بعد دوسرے حج دی مدینہ منورہ دی حاضری سے قربان کر دیئے۔ اس واسطے اعلیٰ حضرت نے فرمایا

ان کی طفیل حج بھی خدا نے کرا دیے
اصل مراد حاضری اس پاک در کی ہے
ہوتے کہاں خلیل و بنا کعبہ و منا
لولاک والے صاحبی سب تیرے گھر کی ہے

امام مالک دا ایہہ عشق مدینہ رنگ لایا۔ اور آپ دا دیار پاک وچ وصال ہویا اور جنت البقیع وچ آپ دا مزار بنیا۔ اور آج لاکھوں حاجی کرام حضور ﷺ دی بدولت آپ دے مزار دی حاضری دے کے آپ تے سلام عرض کر دے ہیں۔

حد ہو گیا۔ ایہہ سن سچے مسلمان۔ کہ بال بال شریف دے اندر مدینہ منورہ دی محبت رچی ہوئی اے۔ اور جینا وی ایتھے ای چاہندے آ۔ اور مرنا وی چاہندے آ۔

تیری الفت میں مر مٹنا شہادت اس کو کہتے ہیں
تیرے کوچے وچ ہونا دفن جنت اسکو کہتے ہیں

مدینہ منورہ کا ادب

حضرات! ایہی امام مالک رضی اللہ عنہ مدینہ منورہ دی نورانی گلیاں وچ چلدے سے تے وسطِ راہ وچ نہ چلدے۔ بلکہ اک طرف ہو کے چلدے سن۔ اور اس دی وجہ ایہہ بیان کردے کہ ڈردا آں۔ کہ ایسی جگہ تے میرا پیر نہ پے جاوے۔ جتھے حضور ﷺ دا قدم شریف پڑا ہو۔ اور مدینے شریف دیاں دیواراں نوں چمدے ہوئے نکلدے۔ اور روندے جاندے اور فرماندے جاندے۔ کہ اینہاں دیواراں تے کدے حضور دا ہتھ لگیا ہووے۔ رفع حاجت دے واسطے شہر مدینہ توں باہر جاندے بعد نکل کے رفع حاجت فرماندے سان

صرف ارضِ پاک دے ادب و احترام دی خاطر سی آ۔ کہ ایمان ایہہ آ۔ اسلام ایہدا اے
اور آج کل دا ہر اک نام مسلمان وی اے۔ جیہڑا اگر کسی مسلمان نے اذان دے
اندر حضور دا ناں سُن کے چُم لیا۔ تو جھٹ چُمن والے بدعت دا فتوٰی لگ جاندا اے
کیوں جے اگر بقول اینہاں دے اذان دے اندر ناں سُن کے انگوٹھے چُمن دا کوئی
ثبوت نہیں۔ تو امام مالک دا وسیلہ لاؤ دے اندر چلن دا اور شہر توں جد نکل کے
رفع حاجت دا ویلے دا۔ اور دیواراں نوں چُمن دا ثبوت کتھے آ۔ ایہہ لوگ ثبوت حکم دے
معنی وچ کیہڑے آ۔ تے دسو۔ امام مالک دے کول کیہڑا حکم سی۔ بجز اس دے کہ
اینہاں دی محبت دا ایہہ تقاضہ سی۔ تو دسو۔ اج اسی کہنے آں۔ جیہڑے انگوٹھے
چُمنے آں تے ایہہ وی محبت دا تقاضہ اے۔

اطاعت

حضرات میں کہہ رہیا سی۔ کہ آیت مذکورہ دے اندر رسول کریم رؤف رحیم ﷺ دی
اطاعت دا درس دتا گیا اے۔ یاد رکھو۔ اطاعت رسول دے بغیر اسیں کدی وی
کامیاب نہیں ہو سکدے۔ اگر منزلِ مقصود تک پہنچنا اے۔ تے نبی پاک دا دامن
پھڑنا پوے گا۔ رسول دے نال تعلق نہیں۔ تو بھاویں کِنا وڈا مبلغ ہووے۔ مقرر ہووے
دانش ور ہووے۔ اہل قرآن۔ قاری ہووے۔ فلسفی ہووے۔ اور عالم ہووے بے کار اے
اوہ بے قیمت اے۔ ویکھو۔ ریل دا ڈبہ۔ اگر فرسٹ کلاس دا وی ہووے
اس وچ گدے وی ہون۔ بجلی دا پنکھا وی ہووے غسل خانہ وی ہووے۔ شیشے
اور تولیہ وی ہووے۔ لیکن ہووے انجن توں الگ۔ تے بے قیمت اے۔ اس دا کوئی

کرایا پئی ۔ اگر اوہ انجن دے نال لگ جائے ۔ تو اپنی گڈی نوں انجن دے نال ملا لو سا۔
تو وی اس دا کرایہ اے ۔ اس طرح شرع ہے کنی بڑی فرسٹ کلاس کیوں ہووے
فلسفی ہووے ۔ بیچارا ہووے ۔ عالم اے ہووے ۔ مگر بے ہمت ہو ۔ آخر اپنا
وقار بنانا ایں ۔ تو رسول اللہ ﷺ دے اطاعت دی گڈی ملا لو ۔ پھر ویکھیو ۔ تہاڈی کی قدر
وقعت ہوندی اے پائی ۔ بھائیو کل قیامت دے دن اس حقیقت دا راز کھلے گا
اور پھر غافل انسان پچھتائے گا ۔ اور افسوس کرے گا ۔ کہ میں نے کیوں نہ رسول دے
نال راہ لئی ۔ جناب قرآن پاک دے اندر اے ۔

وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ يَقُوْلُ يٰلَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ
الرَّسُوْلِ سَبِيْلًا ۝ پ 18 ع 1 ۔ اور جس دن ظالم اپنے ہتھ چبا جائے گا
کہ ہائے کس طرح میں نے رسول دے نال راہ لئی ہوندی ۔

لطیفہ

دو آدمی سٹیشن تے آئے تے ویکھیا کہ گڈی چل پئی اے ۔ اور اگے پلیٹ فارم
توں نکل پئی ۔ ایہہ دونوں دوڑے ۔ کہ کسے طرح گڈی تے چڑھ جائیے ۔ گارڈ
نے ویکھیا ۔ تے اینہاں دوہاں دے وچوں اک دے کپڑے تک اس دا ہتھ پہنچ گیا ۔
اور اس نے اس نوں کھچ کے گڈی تے چڑھا لیا ۔ اک تے چڑھ گیا ۔ لیکن
دوسرا رہ گیا ۔ جیہڑا چڑھ گیا وہ حیران ہو کے بولیا ۔ جناب میں تے گڈی چڑھان
آیا سی ۔ جانا تے اس نے سی ۔ جو رہ گیا ۔

بھائیو ! کجھ ایسا ہی معاملہ ساڈے نال ہو رہا اے ۔ کہ [illegible]

دی ٹرین تے سوار ہون توں اینویں رہ گئے۔ حالانکہ اسی ایس ٹرین تے سوار ہون واسطے
آئے ساں۔

حضرات میں کہہ رہیا سی۔ کہ آیت مذکورہ دے اندر اطاعت رسول دا درس
اے۔ اور اسیں اطاعت رسول دے بغیر کدی فلاح و نجات نہیں پا سکدے۔ اور
حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم دی اطاعت و اتباع دے بغیر کوئی شخص چاہے کنا
وڈا عابد و زاہد کیوں نہ ہووے۔ اس دی کوئی عبادت قبول نہیں۔ اور کار آمد نہیں۔
اس واسطے اللہ نے اپنی رضا دا اطاعت نوں اپنے رسول دی اطاعت تے موقوف کر
دتا۔ حضور دی اگر اطاعت ہے۔ اس دا زہد زہد ہے۔ اور اس دی ولایت ولایت آے
اور اگر حضور دا نافرمان اے۔ تو چاہے ہوا وچ اڈدا نظر آئے۔ تے اوہ وی کجھ نہیں۔
عزیزو! اچھی طرح یاد رکھو۔ کہ جو لوگ اطاعت رسول توں جی چراندے نیں۔ اوہ
اطاعت رسول نوں ضروری نہیں سمجھدے۔ اوہ مسلمان ہی نہیں

ایک یہودی اور منافق دا قصہ

چنانچہ نبی کریم ﷺ دی زمانہ دے اندر ایک یہودی اور ایک منافق دے اندر کسی گل تے
جھگڑا پیدا ہو گیا۔ یہودی چاہندا سی۔ کہ جس طرح وی ہو سکے۔ میں اوہنوں حضرت
ﷺ دی خدمت وچ لے چلاں۔ کیونکہ حضور دے جھگڑے مٹاون مخالف سن۔ اوہ وی حضور دے
عدل و انصاف اور آپ دی راست بازی دے قائل سن۔ اور حضور دے دشمن وی آپ
نوں امین و صادق دے نام توں یاد کردے سی۔ سبحان اللہ۔
کمال ای ہے۔ دے اندر ہی اے۔ کہ اپنے تے بیگانے اچھے ہی ہیں پرائے وی اس دا اعتراف

کرتے ۔ سارے جیہے حضور ﷺ دے عدل و انصاف اور آپ دی راست بازی کا اقرار دشمنان نے وی کیتا ۔ چنانچہ اللہ تعالیٰ اک مقام تے فرماندا اے ۔

فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُوْنَكَ وَلٰكِنَّ الظّٰلِمِيْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ يَجْحَدُوْنَ پ ۷ ع ۱۰

اے محبوب ۔ ایہہ لوگ تہانوں نہیں جھٹلاندے ۔ بلکہ ظالم اللہ دی آیات نوں انکار کردے آ ۔

ویکھیا ۔ آپ نے ۔ خدا فرما رہیا اے ۔ کہ پیارے ایہہ ظالم تہانوں سچا ہی جاندے نیں ۔ تیری راستبازی دے تے قائل ہی نیں ۔ ہاں ایہہ ظالم اللہ دیاں آیتاں دا انکار کردے آ ۔

اک مرتبہ ابوجہل نے حضور نوں آکھیا کہ اے محمد ۔ میں تہانوں جھوٹا نہیں کہندا ۔ پر تیری تعلیم تے میرا دل نہیں ٹھہردا ۔ حضور ﷺ دے عدل و انصاف دا ایہہ عالم سی ۔ کہ اپنے پرائے سارے حضور دی بارگاہ دے اندر حاضر ہو کے گلاں کردے سی ۔ اور اس گل دی تصدیق سی ساریاں نوں ۔ کہ محمد ﷺ جہڑا فیصلہ فرماندے نے ۔ عدل و انصاف ہی دے نال فرماندے آ ۔ کدی کسی تعلق ۔ یا کسی وجاہت دے پیش نظر آپ نے انصاف نوں ترک نہیں فرمایا ۔

چنانچہ اک مرتبہ اک عورت توں چوری دا جرم سرزد ہو گیا ۔ تو آپ نے اس دے ہتھ کٹن دا حکم فرمایا ۔ کجھ لوکاں نے اس سزا دے اندر کجھ کمی کران دی سفارش کیتی تو حضور نے فرمایا ۔ بخدا اگر میری فاطمہ وی چوری کردی ۔ تو میں اس دا وی ہتھ کٹ دیندا ۔

ویکھیا میرا دوست۔ ایہہ ہے عدل و انصاف اور مساوات۔ بھلا اَج وی اِس دنیا
دے خطے وچ کوئی ہے۔ حاکم ایہو جیا۔ جیڑا امیر و غریب۔ اپنے پرائے اور چھوٹے
وڈے۔ ساریاں نوں اک نظر دے نال ویکھے۔ اور ساریاں دا خیر خواہ ہووے
اور قانون نوں ساریاں تے برابر نافذ کرے۔ توبہ توبہ۔

اَج تے دنیا بھر دے اندر قانون صرف غریب آدمی دے واسطے رہ گیا اے۔
وڈا آدمی جیڑا کرے جائز اے۔ بلکہ ایدوں سمجھو۔ کہ اَج کل دا قانون اگر ہے۔
تواہی اے۔ کہ قانون ہے تے غریباں دے واسطے۔ امیراں نوں معاف الامان

یہودی اور منافق دا قصہ

دیا نیو۔ جیس نبی پاکؐ دے زمانہ دے اک یہودی اور ایک منافق دا واقعہ سنان لگا سی۔
کہ اوہ یہودی اس منافق نوں حضور دے کول لے کے آیا۔ اور حضور نے واقعات
سن کے فیصلہ یہودی دے حق وچ دے دتا۔ اوہ منافق یہودی نوں کہن لگا۔ میں
تے عمر کے کول جاواں گا۔ اور انہاں توں فیصلہ کراں گا۔ یہودی نے کیا۔ عجیب الخلق
آدمی او۔ کوئی وڈی عدالت چوں ہو کے چھوٹی عدالت وچ وی جاندا اے۔ جیس
ویلے نبی پاکؐ فیصلہ کر چکے۔ تے ہن عمر دے کول جان دی کی ضرورت اے۔
مگر اوہ منافق نہ منیا۔ اور اس یہودی نوں لے کے حضرت عمر دے کول آیا۔
اور حضرت عمر توں فیصلہ طلب کرن لگا۔ یہودی نے کیا جناب ایہہ گل یاد رکھو۔
کہ اسیں پہلے محمدؐ توں فیصلہ کرا کے آئے آں۔ اوہناں نے فیصلہ میرے حق وچ
دے دتا اے۔ حضرت عمر نے ~~فرمایا~~ ایہہ سنیا۔ تو آپ نے فرمایا۔ اچھا ٹھہرو۔

وچ پسند نہیں آیا۔ آپ اندر گئے۔ اور تلوار لے کے آئے۔ اور اس منافق دی گردن تے اوہ ہتھ ہوئی ماری کہ۔

جیہڑا حضورؐ دا فیصلہ نہ منے۔ اس دا فیصلہ ایہہ آ۔ اور اس دی گردن جُدا کر دتی۔

حضرات آپ سن چکے کہ اطاعتِ رسول کس قدر اہم ضروری اے۔ اور جیہڑا شخص اطاعت رسول توں گریزاں اے۔ اوہ اللہ دا وی مطیع نہیں۔ اور اطاعت رسول دا منکر مسلمان ہی نہیں۔

دوستو۔ اطاعت رسول دا جیہڑا ثمرہ اے۔ اس دا بیان وی سنو۔ خدا فرماندا اے۔ کہ جیہڑا اللہ اور اس دے رسول دا فرمانبردار اے۔ اوہنوں نبیاں، صدیقاں شہیداں اور نیک بندیاں دا قرب حاصل ہووے گا۔ اوہ اس اطاعت دے صدقے وچ انہاں پاک لوکاں دا ساتھی ہووے گا۔

دو قوتاں

دوستو۔ پہلے ایہہ گل سمجھ لو۔ کہ اللہ تعالیٰ نے انسان نوں دو طاقتاں عطا فرمائیاں اک قوت نظریہ۔ اور دوسری قوت عملیہ۔ قوتِ نظریہ اوہ اے۔ جس دے نال اشیاء دا علم حاصل ہوندا اے۔ اور ایہہ قوت جس وقت درجہ کمال نوں پہنچی اے۔ تو روح نوں نور قدس دے نال کجھ ایسی صفائی حاصل ہوندی اے۔ کہ فیر اوہنوں ادراک حقائق الاشیاء دے نال کوئی حجاب اور کوئی ظلمت مانع نہیں رہندی اور اس دا دل عالم غیب دا خزانہ ہو جاندا اے۔ اور اگر ایہہ گل اوہنوں نصیب

اکتساب اور بغیر کسی محنت کے ملے۔ تے اوہ نبی اے۔ ورنہ اُمتی۔ انبیاء کرام ؑ
دا قلب ہر وقت صاف اور منوّر رہندا اے۔ اور اوہ ایہو جیہی چیزاں ویکھدے
اور جاندے ہین۔ جو دوسریاں دے خواب وخیال وچہ وی نہیں آندیاں دوزخ
وبہشت انہاں دی نظراں دے سامنے رہندا اے۔ اور عالم غیب دی طرف انہاں
دی نظراں رہندیاں ہین۔ اس واسطے سید الانبیاء ﷺ نے فرمایا۔

لَوْ تَعْلَمُوْنَ مَا اَعْلَمُ لَبَكَيْتُمْ كَثِيْرًا وَّلَضَحِكْتُمْ قَلِيْلًا

جو میں جاندا واں۔ اگر تسی وی جان لو۔ تے تسی تھوڑا ہسو۔ اور زیادہ رووو۔

مشکوٰۃ شریف ص 448

اور دوسری جگہ ارشاد ہوندا اے۔ کہ اگر تسی جان لو۔ جیہڑا کجھ میں جاندا واں۔ تے
تسی بستریاں دے کول جانا چھڈ دیو۔ اور پہاڑاں دی طرف نکل جاؤ۔

مطلب ایہہ اے کہ نبی پاک دی نظر دے سامنے۔ اگر ایہہ عالم شہود اے۔
تے اوہ عالم غیب وی اے۔ اور انہاں دا علم وہ سب کجھ اے۔ اپنی نظر پاک دے
متعلق دوسری جگہ انج ارشاد فرمایا۔

اِنِّیْ اَرٰی مَا لَا تَرَوْنَ وَاَسْمَعُ مَا لَا تَسْمَعُوْنَ مشکوٰۃ ص 449

جیہڑی چیز تسی نوں نظر نہیں آوندی۔ میں اوہنوں ویکھدا واں۔ اور جیہڑی آواز میں
سندا واں اوہ تسی نہیں سن سکدے۔

مسلمانو۔ ایہہ ہے نبی دی نگاہ۔ اور سماعت۔ اس حدیث شریف
دے اندر حضور علیہ السلام نے فرمایا اے۔ کہ آسمان تے چار انگل دا برا

دی کوئی ایسی جگہ نہیں۔ جتھے کسے فرشتے نے اللہ دے اگے سجدہ کرنا نہ ہوون۔ اپنی پیشانی نہ جھکا رکھی ہووے۔ اور آسمان چیکیا۔ اور اس دا حق اے کہ اوہ چیکے۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم نے اپنی [illegible] [illegible] فرما کے۔ یعنی فرشتیاں دے سجدہ کرن اور آسمان دے چیکن دا ذکر فرما کے۔ اپنی نظر شریف۔ اور اپنی سماعت شریف دی اک مثال بیان فرمائی۔ کہ ویکھ لو۔ میری نظر دے ساہمنے۔ آسمان دنیا دا سب نقشہ رہ اے۔ اور آسمان دی آواز وی۔ میری سماعت دے اندر داخل اے۔

گویا۔ نبی کریم دی نظر وچ ایہہ عالم وی اے۔ اور اوہ عالم وی۔ اور سماعت شریفہ دے اندر ایہہ آوازاں وی نیں۔ اور اوہ آوازاں وی۔

شعر: دور نزدیک سے سننے والا وہ کان
اس کان لعل کرامت پہ لاکھوں سلام

دوستو! آسمان جیہڑا زمین توں کروڑاں میل دے فاصلے تے اے۔ جیہڑے مبارک کن۔ اتنی بعید جگہ دی آواز سن لیندے نیں۔ ذرا غور تے فرماؤ۔ کیا۔ اوہ دو ڈھائی ہزار میل دی آواز نہ سن سکن گے۔ آسمان چیکے۔ اور حضور نبی پاک سنن۔ کہ کروڑاں میل دی آواز سن لین۔ تے اگر اک امتی نعرہ رسالت لگاوے۔ یا رسول اللہ کہے۔ تے حضور نبی پاک ایہہ آواز کیوں نہیں سن سکدے۔ تعجب اے کہ حضور اس قدر دور آسمان دی قدر تے سن لین۔ اور اس دے نزدیک زمین دی آواز نہ سن سکن۔

ہاں تے میں کہہ رہیا سی۔ نبی دا دل قلب ہر وقت منور۔ شفاف العمد مخزن
انوار غیب رہندا اے۔ نبی دی اکھ دے سامنے۔ کوئی حجاب نہیں رہندا۔
اس واسطے حضور صلی اللہ علیہ وسلم نے ایہہ وی فرمایا اے۔ کہ میں جیویں اگے
ویکھدا واں۔ ایویں ای پچھے وی ویکھدا واں۔ اور نماز دے وقت صحابہ نوں
فرمایا کہ صفاں سیدھیاں کر کے کھڑے ہویا کرو۔ کیونکہ میری اکھ جیویں
اگے ویکھدی آ۔ اسی طرح پچھے وی ویکھدی آ۔ اس واسطے حضور نے فرمایا۔
کہ میں جیویں دن نوں ویکھدا واں۔ رات دی اندھیراں وچہ وی ایویں
ویکھدا واں۔

شاہد نبی صلی اللہ علیہ وسلم

دوستو! ساڈے حضور نبی پاک نوں اللہ تعالیٰ نے فرمایا۔ اے میرے پیارے نبی۔
اِنَّا اَرْسَلْنٰکَ شَاہِدًا۔ اساں نے آپ نوں گواہ بنا کے بھیجیا اے۔ اور گواہ
دے متعلق کون نہیں جاندا۔ کہ او بغیر ویکھے۔ جانے دے گواہی نہیں دے سکدا۔
اور ساڈے حضور صلی اللہ علیہ وسلم۔ قیامت تک دے واسطے ساریاں واسطے رسول نیں
اور ساریاں دے گواہ نیں۔ کل قیامت دے دن سب دے نیک و بد اعمال دی
حضور نبی نے گواہی دینی آں۔ آیت۔ وَجِئْنَا بِکَ عَلٰی ھٰٓؤُلَآءِ شَہِیْدًا
اس گل تے گواہ اے۔ تے گواہ چونکہ بغیر جانے تکے اور ویکھن دے گواہی
نہیں دے سکدا۔ اس واسطے ساڈے نبی۔ شاہد دے علم وچہ ہر شخص دے
نیک و بد اعمال دے وچہ داخل نیں۔ اور آپ ساریاں نوں ویکھ رہے نیں۔

اور ساریاں دے اعمال نوں جاندے ہین۔ اور اوہ اچھے اور بُرے کم دن نوں
وی ہوندے نیں۔ رات نوں وی ہوندے نیں۔ پیچھے وی کیتے ہوئی۔ اگے وی کیتے
وی۔ لہذا۔ اوہناں ساریاں عملاں دے گواہ دے واسطے لازمی اے۔ کہ اوہناں
ساریاں عملاں نوں ویکھے۔ اور جانے۔ اس واسطے ساڈے اتنا ہادیؐ دی ذات
مبارک دے اندر اللہ تعالیٰ اوہ وسعت بخشی۔ کہ آپ اگے پچھے۔ داہنے باہنے۔
دن تے رات نوں برابر ویکھدے سن۔ اور ویکھدے نے۔ اور اس واسطے حضورؐ نے وی
فرمایا۔ کہ ساری دنیا میرے سامنے اس طرح اے۔ اور میں ساری زمین اور دنیا نوں
اور اس دے اندر ہون والے واقعات نوں۔ اس طرح ویکھ رہیا آں۔ جس طرح
اپنی ہتھیلی نوں۔

یاد رکھو۔ ساڈے حضورؐ رسول کائنات نیں۔ ساریاں دے رسول اور
ساریاں نوں باخبر۔ اور ساریاں دے مالک و مختار نیں۔ اچھے دے وی بُریاں دے
وی۔ چھوٹیاں دے وی وڈیاں دے وی۔ اوہ ہوراں نیں۔ او ہمیشہ نے اوہی رہن گے۔

گنہگاراں کے

دوستو۔ اتنے اہ گل مہاں سانوں آ گئی۔ کہ ساڈے حضور ساریاں دے رسول
نیں۔ ساڈے گنہگاراں دے وی۔ سانوں اس گل تے ناز اے۔ کہ ہیں اسی حضور
دے اسی۔ اور حضورؐ نوں اگرچہ اسی بُرے لگنے آں۔ لیکن اوہ گل ہیں کہ ساڈا
خیال نہ ہو۔

ے اک دن نبی محمد سرور باہر شہید سدھارے۔
جنگل دے وچ چڑی دے بچے ڈٹھا پیارے رسول پیارے۔
ویکھو اس نوں پیشا ماندا اپنا حال پیارا۔
میں وی چڑی وانگ امت کارن کہے رسول پیارا۔

مقصد ایہ کہ اسیں گنہگار سہی ۔ پکل ناں حضور دے اں ای۔

ے بد سہی ، چور سہی ، مجرم ناکارہ سہی۔
اے وہ کیا ہی سہی ہے تو کر جا میرا۔
اس نشانی دے جو سگ ہیں پہرہ دارے جاتے۔
حشر تک میرے گلے میں رہے پٹا تیرا۔

یہاں تے میں کہ رہیا ہاں ۔ کہ ساڈے حضور ؐ سب دے رسول ہیں ۔ اور ساریاں نوں باخبر ہیں ۔ اور ایہہ حقیقت اے ۔ جس دا انکار کرن والا سب توں وڈا بے خبر اے۔ میرے عزیز ۔ ساڈے آقا و مولیٰ ؐ واقعی ساری کائنات نوں ویکھ رہے ہیں ۔ اور ہر ذرہ و قطرہ دے آپ عالم ہیں ۔ اور اللہ دی عطا اے ۔ جو اس نے اپنے محبوب نوں عطا فرمائی ۔

ماکان وما یکون۔

ساڈا دعوٰی اے ۔ کہ ما کان ۔ یعنی جو کجھ ہو چکیا اے ۔ وما یکون جو کجھ آئندہ ہون والا اے ۔ سارا کجھ حضور ؐ دے علم دے وچ اے اور ایہہ حقیقت دلائل توں ثابت اے ۔ کوئی ۔ اک ساڈا ؟ اور عام فہم

دلیل سنو۔ ساڈی ابتدا حضرت آدم توں ہوئی۔ اور دنیا دی انتہا ایہہ اے کہ قیامت آجان دے بعد دوزخی دوزخ دے اندر اور جنتی جنت وچ چلے جان گے۔ ہن ابتدا اور انتہا نوں سامنے رکھو تے دو حدیثیں سنو۔

نبی کریم ﷺ نے فرمایا۔ خدا نے حضرت آدمؑ نوں پیدا فرمایا تو اسے وقت حضرت آدم نوں فرمایا۔

اِذْهَبْ فَسَلِّمْ عَلٰى اُولٰٓئِكَ النَّفَرِ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ فَاسْتَمِعْ مَا يُحَيُّوْنَكَ بِهٖ ۔ یعنی جاؤ انہاں فرشتیاں نوں سلام کہو۔ اور عذر دے نال سنو۔ کہ اوہ کس چیز دے نال تہانوں جواب دیندے ہن۔

چنانچہ آدمؑ گئے۔

فَقَالَ اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالُوْا اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ

آپ نے فرشتیاں نوں السلام علیکم کہا تے فرشتیاں نے جواب دتا۔ السلام علیکم ورحمۃ اللہ۔ یعنی رحمۃ اللہ دا اضافہ کردتا۔ بخاری حدیث 468

اک حدیث سنن دے بعد دوسری حدیث سنو۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا

اِنِّیْ لَاَعْلَمُ اٰخِرَ اَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُوْلُ الْجَنَّةِ وَاٰخِرَ اَهْلِ النَّارِ خُرُوْجًا مِنْهَا ۔ مشکوٰۃ صفحہ 484

جو شخص سب جنتیاں دے بعد جنت وچ جائے گا۔ اور جہنم توں نکلن والیاں دے وچوں ساریاں توں بعد جہنم توں نکلے گا۔ میں اس آدمی نوں جانتا ہاں

حضور ﷺ نے اس سب توں پچھے جہنم توں نکلن والے آدمی دا قصہ بھی تفصیل دے
نال سنایا اے۔ اور فرمایا:

جب جنتی جنت وچ اور دوزخی دوزخ وچ داخل ہو جائیں گے تے اللہ تعالیٰ
فرمائے گا۔ جس دے دل وچ رائی برابر بھی ایمان ہوے گا۔ اوہنوں جہنم توں نکال دیو
چنانچہ فرشتے تمام گنہگار مومنوں کو جہنم توں نکال لین گے۔ اور اک آدمی جنت
اور جہنم دے درمیان رہ جائے گا۔ جس دا منہ دوزخ دی طرف ہووے گا۔ تے اوہ
آدمی اللہ تعالیٰ نوں عرض کرے گا۔ کہ الہی میرا منہ دوزخ دی طرف توں پھیر دے۔
کیونکہ مینوں دوزخ دی ہوا۔ اور اس دی گرمی نے جلا دتا اے۔ خدا فرمائے گا۔ اے
میرے بندے! اگر میں تہاڈی ایہہ عرض قبول کر لواں۔ تے پھر کجھ ہور تے منگیں گا
اوہ عرض کرے گا نہیں یا اللہ۔ اور کجھ نہیں منگاں گا۔

چنانچہ اللہ تعالیٰ اس دا منہ دوزخ دی طرفوں پھیر دے گا۔ پھر اس دا
منہ جنت دی طرف ہو جائے گا۔ تے اوہنوں جنت دی بہار اور اس دی رونق
نظر آن لگ گی۔ پھر اوہ کجھ دیر چپ رہن دے بعد عرض کرے گا۔ الہی مینوں
جنت دے دروازے تک پہنچا دے۔ خدا فرمائے گا۔ اجے تے تیں وعدہ کیتا سی۔
کہ میں ہور کجھ نہ منگاں گا۔ پھر ہور درخواست کیتی۔ وہ عرض کرے گا۔
الہی مینوں اپنی رحمت توں محروم نہ کر۔ خدا فرمائے گا۔ اچھا پھر ہور کجھ تے
نہیں منگیں گا۔ نہیں یا اللہ اور کجھ بھی نہیں منگاں گا۔ پھر ہور درخواست کیتی۔
اوہ عرض کرے گا۔ الہی مجھے اپنی رحمت توں محروم نہ رکھ۔ خدا فرمائے گا

اچھا پھر ہور کجھ تے نہیں منگیں گا۔ نہیں یا اللہ ہور کجھ نہیں منگدا۔ چنانچہ خدا اوہنوں
جنت دے دروازے تے پہنچا دے گا۔
ہن جدوں اوہ دروازے پہنچے گا جنت دے اندروں مناظر ویکھے گا۔ اور جنت
دے عیش و آرام اوہنوں نظر آئیں گے۔ پھر بول اٹھے گا۔ یا الٰہی مجھے جنت دے
اندر داخل فرما۔ خدا فرمائے گا۔ اے میرے بندے۔ پھر تو اپنا عہد توڑیا۔ اوہ
عرض کرے گا۔ الٰہی مینوں اپنی رحمت توں محروم نہ رکھ۔ چنانچہ خدا تعالیٰ اپنے
فضل و کرم دے نال فرمائے گا۔ جا جنت وچ تینوں دسوں دنیا اور اس دے
برابر عطا فرمائی۔ اوہ بندہ اس قدر عظیم عطا کا سن کے کہے گا۔

أَيْ رَبِّ أَتَسْتَهْزِئُ مِنِّي وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ

اے رب۔ رب العالمین ہو کے مجھ غریب تے مذاق کردا ایں۔
حضرت ابن مسعود جو اس حدیث دے راوی ہن۔ ایہہ حدیث
روایت کردے ہوئے۔ اس موقعہ تے پہنچ کے ہنس پئے۔ اور فرمایا لوگو! میرے
توں کیوں نہیں پچھدے۔ کہ میں اس موقعہ تے ہنسیا کیوں۔
لوکاں نے پچھیا۔ اچھا پھر دسو۔ آپ اس موقعے تے کیوں ہنسے۔
ابن مسعود فرمان لگے۔ ایہہ حدیث سناندے ہوئے میں نے ویکھیا۔ کہ اس موقعے تے
حضور وی ہنس پئے سن۔ اساں نے حضور توں پچھیا۔ کہ یا رسول اللہ۔ آپ اس
موقعے تے کیوں ہنسے۔ تے حضور نے فرمایا۔ کہ جس وقت بندہ آکھے گا۔ کہ یا اللہ
توں مینوں غریب دے نال مذاق کرنا ایں۔ تے خدا وی ہنس پئے گا۔

مشکوٰۃ شریف ص 484
484

کیوں درست۔ ویکھیا آپ نے۔ اپنے آقا و مولا دے علم پاک اور آپ دی نظر نوں کہ دنیا
دے اس سرے حضرت آدم دی خلقت شریفہ تے وی آپ دی نظر اے۔ اور
آپ اس وقت جیہڑیاں گلاں ہویاں۔ اس دا سارا قصہ سنا رہے ہیں۔ اور دنیا
دے اس سرے یعنی دخول جنت اور دخول جہنم تے وی آپ دی نظر اے۔
اور آپ نوں آخری جنتی دے متعلق دسا رہے ہیں۔ کہ اوہنوں جس انج دی جاندا
واں اور کیہ جیہڑا اس آخری جنتی دے نال ہوون والا اے۔ حضور آپ
وی سنا رہے ہیں۔

تو دسو ذرا۔ جس محبوب پاک دی نظر پاک دنیا دے اس سرے تے وی ہووے
اور اس سرے تے وی۔ تے خود وی انصاف کرلو۔ اس محبوب دی نظر توں
درمیان دی کوئی چیز کیوں غائب رہ سکدی اے۔

سر عرش پر ہے تیری گزر دل فرش پر ہے تیری نظر
ملکوت و ملک میں کوئی شے نہیں وہ جو تجھ پہ عیاں نہیں

حضرت علی رضی اللہ عنہ دی نظر

ایہہ تے حضور دی گل اے۔ آؤ حضرت علی دی بات سنو۔ حضرت علی کون
سن۔ حضور ﷺ دے غلام۔ اور باب مدینۃ العلم۔ آپ دا کول اک
مرتبہ جبریل امین۔ اک آدمی دی شکل وچ حاضر ہوئے۔ اور آکے عرض کیتا کہ
اے علی آپ باب مدینۃ العلم ہو۔ جبریل دی تلاش تے کرو۔ اور دسو کہ
جبریل اس وقت کتھاں اے۔ حضرت علی نے بیٹھے تے دائیں بائیں ویکھیا۔

پھر زمین دی طرف ویکھیا۔ تے پھر آسمان دی طرف ویکھیا۔ اور فرمایا۔ اس وقت جبریل نہ تے آسمان تے نظر آیا اے۔ نہ کہ زمین تے۔ اس واسطے میرے خیال وچ جبریل مشن اے۔

مسلمانوں! ویکھو آپ نے مولا علی رض دی نظر پاک۔ کہ جبرائیل بھی اس نظر توں چھپ نہیں سکدا۔

تے دوستو۔ جس آقا دے مولا ۲ دے اک غلام دی نظر توں جبرائیل۔ بھی نہ چھپ سکے، آپس آقا دی اپنی نظر کون اے۔ جو چھپ سکے۔ بھائیو! اس آقا دی اوہ نظر اے۔ کہ خدائی خدا بھی اس نظر توں نہ چھپ سکیا۔ اس واسطے اعلیٰ حضرت فرماندے ہین۔

جس طرف اٹھ گئی دم میں دم آگیا

اس نگاہ عنایت پہ لاکھوں سلام

شانِ صدیق اکبر رض۔

میرے بزرگو! جیسا عرض کر رہا ہوں۔ کہ اللہ تعالیٰ نے انسان نوں دو قوتاں عطا فرمائیاں ہین۔ قوت نظریہ۔ اور قوت عملیہ۔

قوت نظریہ اوہ اے۔ جس دے نال اشیاء دا علم ہوندا اے۔ اور اوہ قوت جد درجہ کمال نوں پہنچدی اے۔ تے پھر اس دے سامنے کوئی حجاب اور ظلمت نہیں رہندی۔ اور اس دا دل علم کا خزانہ ہو جاتا ہے۔ اور اگر

پر کمال اِسے بغیر محنت دے ملے۔ تو اوہ نبی اے۔ ورنہ امتی۔
الحاصل نبی اوہ اے۔ جس دی قوت عملیہ انکشافِ الہٰی دے
نال نہایت کمال نوں پہنچ جائے۔ ایتھے تک کہ پھر اس وچ غلطی
دا احتمال تک باقی نہ رہے۔ اور جو لوگ انبیاں دیاں فیض
صُحبت دے نال اور اثر تربیت دے نال اس درجہ عالی نوں پہنچدے
نیں۔ انہاں نوں صدیق کہندے آ۔ جیویں کہ صحابہ کرام وچ
حضرت ابوبکر ؓ۔ کہ آپ ساری کائنات وچ اسی نام
صدیق اکبر سے مشہور و معروف نیں۔

بزرگو! حضرت صدیق اکبر دی اوہ ذات گرامی اے۔ جس نے حضورﷺ
دے نال زیادہ محبت کیتی۔ اور اپنا تن من دھن سب کچھ حضورﷺ توں قربان
کر دتا۔ چنانچہ حضورﷺ نے خود ارشاد فرمایا
مَا نَفَعَنِیْ مَالُ اَحَدٍ قَطُّ مَا نَفَعَنِیْ مَالُ اَبِیْ بَکْرٍ (ترمذی)
یعنی جتنا نفع ابوبکر دے مال نے دتا اے۔ اتنا نفع کسی اور دے
مال نے نہیں دتا۔

اور پھر فرمایا۔ کہ اساں نے ہر اک دے احسان دا بدلہ چکا دتا اے۔
لیکن ابوبکر دے احسان دا بدلہ قیامت دے دن اللہ تعالیٰ چکائے گا۔

پیار کے نام پہ مرنے والا ۔ سب کچھ صدقے کرنے والا

منزلِ عشق و صدق کا راہبر ۔ رحمٰن اسے لگا کہنے ۔

نبیوں کے بعد ہے سب سے بہتر

رحمٰن اسے شاکی کہنے ۔

خطبہ جمعۃ المبارک

۱۲ - ۱۲ - ۹۲

21/7/1993

39

سید پیر شبیر حسین شاہ

نشانِ رسالت

وَاِذَا قِیلَ لَهُمْ اٰمِنُوا کَمَا اٰمَنَ النَّاسُ قَالُوا اَنُؤْمِنُ کَمَا اٰمَنَ السُّفَهَاءُ

اَلَا اِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلٰکِن لَّا یَعْلَمُونَ

آفتابِ علم دین ۔ جلوۂ حق آئینہ رب العالمین ۔

محمدؐ شاہ [illegible] جود و کرم — چشمِ ہم تھکی صدق صفا ۔ ہم گنہگاروں پہ ہو کرم ۔ کچھ ہو معطلے

رب اشرح لی صدری ۔ ان ربہ والهٰہ لا الہ الا علی السلم ۔

صاحب صدر میرے عزیز دوستو ۔ سامعین حضرت بند تمہید تقریر شروع کرناں

واں ۔ موجودہ دور وچ مذہباں دے جھگڑے ودھے پئے ہوئے نیں ۔ جھگڑے

چنگے نیں ـــــ بار ـــــ کوئی کجھ آہندا اے ۔ کوئی کجھ آہندا

اے ۔ وہابی آہندا اے میں سچا ۔ دیوبندی آہندا اے میں سچا ۔ مرزائی آہندا

اے میں سچا ۔ سُنی آہندا اے میں سچا ۔ تمام دے تمام بندہ آہندا اے میں سچا ۔

شریف بندہ سوچیں پے گیا ۔ اک بھولا جیہا بندہ ۔ سادہ جیہا مسلمان سوچیں پے گیا کہ پتہ

نہیں ۔ کہڑے سچی کہڑا اے ۔ کیونکہ پنڈ وچ چوری ہو جائے ۔ سنہ لگ جائے ۔ لچا

ہو جائے ۔ ڈاکہ مگر لگ جائے ۔ سعداں دے نال رل کے چور چور چور

کرن لگ پئے تے شریف آدمی اوکھا ہو گیا کہ کہڑے نیں چور کہڑا اے ۔ لیکن

دوجیاں لوکاں دے نال رل کے چور دی چور چور کرن لگ پئے ۔ شریف آدمی

کلّا جیہا بندہ سوچیں پے گیا کہ ایہناں چور کہڑا اے ۔

اتفاق تے اتحاد دا سنیہا

توجہ فرماؤ:- سادہ جیہا سوال سوچن پے گیا کہ پتہ نہیں کہ چور کیہڑا اے۔ ہر
بندہ ایہہ دعوہ کردا اے میں سچا ہاں سچا۔ میں سچا۔ اوہ بھرا ایہہ اے
ہر بندہ آکھدا اے اسلام دا میں ای ٹھیکیدار آں۔ وہابی آکھدا اے میرے
نال آؤ۔ میں ٹھیکیدار آں۔ دیوبندی آکھدا اے میرے کول آؤ۔ میں اسلام دا
ٹھیکیدار آں۔ شیعہ آکھدا اے میں اسلام دا ٹھیکیدار آں۔ ایہہ اختلاف چنگے
نہیں۔ ایہہ اختلاف چنگے نہیں۔ نہ ملک لئی ایہہ چنگے نیں۔ نہ قوم لئی ایہہ چنگے نیں۔
میں تے کہنا۔ کیوں میں اج اک فارمولا پیش کرناں آں۔ کہ سارے
اسیں تے اکٹھے ہو جاؤ۔ اتحاد کر جاؤ۔ اتفاق کر جاؤ۔ اتحاد تے اتفاق دے نال
دی کوئی گل نہیں۔ ہر چور نوں چوری چھڈ کے نیکاں نال اتحاد کرنا چاہیدا
دا اے۔ بدمعاش نوں بدمعاشی چھڈ کے نیکیاں نال اتحاد کرناں چاہیدا اے
تے نیک نوں نیکی چھڈ کے بدمعاشاں نال نہیں رلنا چاہیدا۔

اتحاد تے اتفاق دی فضا قائم ہونی چاہیدی اے۔ جھوٹے نوں جھوٹ چھڈ
کے تے سچیاں دا ساتھ دینا چاہیدا اے۔ بدمعاش نوں بدمعاشی چھڈ کے
شریف آدمی دا ساتھی بننا چاہیدا اے۔ برے نوں برائی چھڈ کے نیکیاں دے
نال لگنا چاہیدا اے۔ ناکہ نیک نیکی چھڈ کے بریاں دے نال لگ جائے۔

میں اتحاد اور اتفاق دی اپیل کرناں واں۔ میں آکھنا آں وہابیو شیعو
سنیو۔ آ جاؤ سارے رب تے اکٹھے ہو جائیے۔ ہر شے میرا رب من لیندے
آں۔ جو رب فیصلہ کرے ساریاں نوں منظور۔ جے میں نبی پاک دا ناں

لیا تے وہابیاں دیوبندیاں نہیں منندا۔ جے صحابہ پاک رض داناں لیا۔ تے شیعیاں
نہیں مننا۔ آل پاک داناں لیا۔ تے خارجیاں نہیں منیا۔

4 تے اسیں معنف اوہ ہیچے کہ جنہوں سارے منن۔ سُنیوں تہاڈا
رب دے متعلق کی خیال۔ اونہاں آکھیا۔ اک وحدہٗ لاشریک۔ وہابیوں تہاڈا
کی خیال۔ اونہاں کیہا سانوں تے کم ایہو آ۔ کہ رب اکو ای آ۔ دیوبندیوں تسی دسو
اونہاں آکھیا جی اک۔ شیعو۔ تہاڈا کی خیال۔ اونہاں آکھیا۔ جی اک۔ اوہو سجدے
دی لائق اوہ۔ پوجا دے لائق اوہ۔ اسی تے سُنیوں نہاتوں دیانت دیندے آں
اس وحدہٗ لاشریک اک دی پوجا کرو۔ میں آکھیا۔ جو ایہندا فیصلہ ہوگیا اوہ
مکھی وی منو۔ آکھے ساریاں نوں ایہدے اتے اتفاق اے۔

میں آکھیا مولا کریم سانوں اک طرح چھوٹا۔ مذہب بہتے۔ جدوں مولوی
بالغ ہوندا اے۔ اوکن دیے مذہب نوں کھرا بنا لیندا اے۔ پرانا مذہب اک شرع نبی
پاک دے کہن والیاں دا ہے سی۔ مرے رب العالمین تیرے نبی پاک آدے منن والے
اک سادے جیا بندہ اوہ جدوں ویہندا اے۔ داڑھی دی اکو جہی اے۔ ٹوپیاں وی
ایسے طرح پائیاں ہوئیاں نیں۔ اوسے طرح دی شلواراں۔ قمیضاں وغیرہ مولوی سارے
اکو قرآن پڑھدے نیں۔ کی کردے نیں بول۔

مشیناں دی عادہ وانہیں۔ مرے رب العالمین سادہ جیا مسلمان
اوکھا ہو گیا۔ تیرے نبی نوں کیہڑیا لبھیے۔ او کس مولوی دی گل جانے آں تے
اوہ کہندا اے۔ اوہ کرے غلط کمی۔ جے اپنی مثل منیا تے بے ایماناں ہو جاسی کہ گا

باجوہ اوس مسیت والے نوں ویکھیا ہی نئیں کیوں منیے۔ اوہ آہندا اے اہدے جیہا
کمّی۔ باجوہ اپنا مسیت آلا آہندا اے۔ جیہنے بنا نوں ہے مثل منیا اوہی بخشیا جانا
ایں۔ جنے اپنے ورگا آکھیا۔ اوہ گستاخ اے۔ شرعیہ مولوی آکھدا اے اپنی
جاندا کجھ نئیں۔ تے چوتھا آہندا اے سب کجھ جاندا اے۔ اک آہندا اے
حاضر ناظر اے۔ دوجا آہندا اے جیہڑا حاضر ناظر منّے اوہ مسلمان نئیں۔ اک آہندا
اے۔ جیہڑا جلوس کڈھے اوہدے ایمان۔ دوجا آہندا جلوس میلاد النبی علیادرشاہ دے
اک آہندا اے جھنڈیاں نہ لایا جے۔ دوجا آہندا اے جھنڈیاں لاؤ نبی دی
آمد دی خوشی تے۔ اک آہندا اے جلوس کڈھیئے تے حرج نئیں۔ اوس آکھیا
نبی چوستاں بیبیاں توں ودھ نئیں ہونا چاہیدا۔

تے جلوس انج ہی کڈھی دا۔ اگے سپیکر دی ہوون ٹرک وی ہووسا۔
بس وی ہووے۔ موٹر سائیکل وی ہووے۔ سارے گلاں ہوون۔ جلوس اگے لنگھے
چوستاں دے بندیاں دا جلوس ہووے۔ موہڑیاں تے ہتھیار ہووے۔ اچی
شلوار ہووے۔ بھنگڑا حال ہووے۔ فیصل آباد دا بازار ہووسا۔

عزیزاں گری۔ باجوہ اوہ آہندا اے جلوس نہ کڈھو۔ اوہ آہندا اے
کڈھو۔ باجوہ اوہ آہندا جھنڈا نہ چکو۔ اوہ آہندا اے ضرور چکو۔ باجوہ
اوہ مولوی شرک دے فتوے لاندا اے۔ اوہ آہندا بالکل ٹھیک ٹھاک اے۔ اسی سمجھ نئیں
آریہی کی کریئے۔ سب دا بندا جیہڑا اے۔ اوہنوں سمجھ نئیں آوندی کی کریئے
اک آہندا اے جے تسی بنا ہاک دے جلوس وچ رل گئے تے تسی مشرک ہو جاؤ گا

آج کل فتوے ساڈے آل بوہت ہوندے نیں - اجہو جیں بسنت آسا مہینے وچ گڈیاں
نیں بوہت ہوک آوندیاں۔ اوہدیں ربیع الاول دے مہینے وچ فتوے بوہت ساڈے ول
اوندے نیں۔ اوہ بوہت پیو کے ساڈیاں جاہنڑیاں وچ لگ دے نیں - توں جلوس وچ
شامل سی۔ چل توں وی مشرک - توں جھنڈا چکیا سی - چل توں وی مشرک - تو
ٹریکٹر تے بیٹھا سی توں وی بے ایمان - توں کار تے بیٹھا سیں توں وی بے ایمان۔
توں ریڑھی تے بیٹھا سی۔ توں وی بے ایمان۔ توں میلاد النبی تے جھنڈی لائی سی۔
توں وی بے ایمان - توں ٹوپیاں لائیاں سی توں وی بے ایمان۔ اج کل تے فتویاں
دی حد ہوگئی - آج کل اوہناں ایہہ کسب پھڑیا ہویا اے۔ ایہہ موسم فتویاں
دا ہوندا اے۔

دسو یار ایہہ کیڑی عقلمندی اے مسلمان قوم نوں کافر آکھنا۔ کوئی عقلمندی اے
ایہہ بندے تے پتر آ لا کسب اے۔ مولویوں مسلماناں نوں کافر نہ کہو۔
او بے کافراں نوں مسلمان نہیں بنا سکدے تے مسلمان تے توں تے کافر نہ آکھو۔
ایہہ کدھر دی شرافت اے۔ کہ مسلماناں نوں ای کافر کیہی جاناں ایں۔

پر جدوں ایہہ دینی آگو تے آیا ہوتے قطعاً نہیں ٹلدا۔ دکھو کوئی سمجھائے۔ اچھا اللہ تعالی
توفیق دیوے تے اتحاد اتفاق دی۔ تے فتویاں تو جان چھٹ جائے۔ بہرحال عزیزاں من
راالہی ایہہ فتوے باطنی تے سب کچھ۔ میرے رب العالمین نوں ایہو جیا دس اینی کیوں پین مینے
شیرے نہ نوں - میں آپنا ایس اس پاسے نہ جانے - میں اپنا ایہہ آکھنے رب تے فیصلہ
سٹے۔ جو رب چنگا کرے سب نوں منظور - کیوں بئی۔

میرے رب العالمین کیویں منیئے۔ اے میرے رب العالمین کس طرح منیے تیرے نبی نوں۔ کوئی
آکھدا نور منو۔ کوئی آکھدا اے بشر منو۔ کوئی آکھدا اے حاضر ناظر منو۔
کوئی آکھدا اے عالم غیب منو۔ کوئی آکھدا ایہہ نہ منیا جے۔ جہڑا ایہہ منّے اوہ
مسلمان نہیں۔ جہڑا عالم غیب منّے جہڑا حاضر و ناظر منّے اوہ مسلمان نہیں۔
یا اللہ کوئی آکھدا اے تیرے نبی نوں مختار کل منو۔ کوئی آکھدا اے نہ اوہنوں قطعاً
اختیار نہیں۔ یا اللہ آکھن والے سارے مولوی نیں۔ کہڑے پاسے جائیے۔ کس طرح تیرے
نبی نوں منیے۔ حاضر ناظر منیے۔ کہ نا منیے۔ نور منیے کہ اینج جا منیے۔ کہ بے شک منیے
میرے رب العالمین توں فیصلہ فرما دیو۔ تہاڈے محبوب نوں کیویں منیے۔ آپ کے مسلمان میں
آپس انہ وچ جھگڑے پئے نیں۔ آپ دی۔ وہابیوں دیوبندیوں شیعوں سارے رب دے فیصلے تے
اکٹھے ہو جائیے۔

میرے رب نے فیصلہ فرما دتا اے۔ میرے محبوب نوں کیویں منو۔ میرے رب العالمین
میرے محبوب نوں کیویں منیے۔ فرمایا۔ (واذا قیل لھم آمنوا کما آمن الناس)۔ اینج
منو میرے محبوب نوں۔ اس طرح منو۔ دنیا والیو۔ او منافقو۔ دلاں وچ حجاب رکھن والیو
یا اس پریشانی وچ رہن والیو۔ اینج منو میرے محبوب نوں کیویں جیویں اینہاں لوکاں نے
منیا اے۔ کنہاں لوکاں نے۔ (والسابقون الاولون من المہاجرین والانصار)
فرمایا اس طرح منو۔ جس طرح میرے نبی دے صحابہ نے منیا اے۔ اینج منو جیویں میرے
نبی دے صحابہ نے ———— اوہ پریشانی وچ نہ رہے مسلماناں۔ لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ
پڑھن والیا۔ کی ذکر کرنا اے کیویں منا۔ فرمایا اینج منو۔ جیویں میرے پیارے صدیق نے

میرے سائیاں نوں منیا اے۔ اج میں جیویں میرے فاروق نے منیا۔ اج میں جیویں عثمان غنی نے منیا اے
اج میں جیویں مولا مشکل کشا نے منیا اے۔ اج میں جیویں بلال پاک ؓ نے منیا اے۔
اس طرح منو میرے سائیں نوں جس طرح صحابہ نے منیا اے۔ میں جہڑا عقیدہ صحابہ پاک ؓ نال
رلدا آوے گا۔ آؤ جناب صدیق اکبر دے عقیدے تے لا کے ویکھ لیئے۔ تمام صحابہ
دے سینئر۔ تمام صحابہ دے امام۔ جو عقیدہ صحابہ دا اوہدا۔ جہڑا عقیدہ
صدیق اکبر دے عقیدہ نال رل جائے۔ اوہ سچا اے تے جہڑا عقیدہ نہ رلے اوہ
جھوٹا۔ جھوٹے نوں چھڈ کے سچیاں نال رل جانا چاہیدا اے۔ جیویں بندہ ٹھگ
انسان۔ آؤ ذرا صدیق اکبر دا عقیدہ۔ کسوٹی بیان کر دیئے۔ اوہنوں اتے لا کے
ویکھ لو۔ جہڑا صحیح اترے گا صحیح باقی سب گمراہ۔ کسوٹی بیان کر دیئے۔

صدیق اکبر دا عقیدہ کی اے۔ جناب پیارے صدیق اکبر ؓ دا عقیدہ کی
اے۔ سرکار مدینہ صلی اللہ علیہ وسلم بیٹھے نیں۔ ابو جہل آیا۔ آکے بکیا کہن لگا۔ تیرے ورگا
کوہجا کوئی نہیں ویکھیا۔ کی کہن لگا۔ (نعوذ باللہ) ... کہن لگا تیرے
ورگا کوہجا کوئی نہیں ویکھیا۔ نبی پاک نے فرمایا (صدقت) کہ توں سچ آکھیا۔ میں دسو۔
اوہنے آل سچ آکھیا سی کہ جھوٹے۔ نہیں نہیں۔ جھوٹ نہیں آکھیا۔ سچ آکھیا۔ جیہڑا
نبی صدقت آکھے۔ اوہنوں سچ آکھے۔ میرا نبی اوہ اے۔ جہڑا جھوٹ نوں سچ تے سچ
نوں جھوٹ نہیں آکھدا۔ جھوٹ نوں جھوٹ آکھدا اے۔ سچ نوں سچ آکھدا اے۔
جدوں نبی صدقت آکھے اوہ گل سچی اے۔ ابو جہل بکیا کہندا پیا اے میں
تیرے ورگا کوہجا کوئی نہیں ویکھیا۔ میرے نبی نے فرمایا صدقت۔ تھوڑی دیر گزری

صدیق آگئے۔ عرض کیتی سوہنیا۔ تیرا ثانی کوئی نہیں۔ فرمایا صدقت۔ کی فرمایا بولو
فرمایا صدقت۔ صحابہ نے عرض کیتی اے وضاحت دے چہرے والے آقا۔ ابوجہل آیا تے
آکے آکھیا۔ کہندا اے میں تیرے ورگا کوجھا کوئی نہیں ڈٹھا۔ تسیں فرما رہے او صدقت
حضور رحمۃ نے بکدا اس پیا۔ فرمایا جیہڑا میرے سامنے آوے۔ آئینے دی طرح اوہنوں
اپنا آپ ہی نظر آوندا اے۔ آئینہ پیارا اے۔ تیرے ورگا کوئی سوہنا کوئی نہیں ویکھیا۔ میرے
نبی نے فرمایا صدقت۔ کہ جیہڑا سامنے آوے۔ اوہنوں اپنا آپ ہی نظر آوندا اے۔ فرمایا
چونکہ ابوجہل اے رسالت نالوں کوجھا اے۔ اوہ سارے حد دا اپنا آپ نظر آیا اے۔
اوہنے آکھیا تیرے ورگا کوجھا کوئی نہیں ویکھیا۔ میں آکھیا۔ صدقت۔ واقعی تیرے ورگا کوجھا
کوئی نہیں۔ بات قابل غور اے۔ ابوجہل آیا نبی موجود ہے سن کہ نہیں۔ بولو بولو
نبی موجود ہے سن۔ یا رسول اللہ اوہ نے تہاڈے آل ویکھ کے بکدا اس پیا۔ فرمایا
میرے آل تے ویکھیا ای نہیں سو۔ نبی پاک موجود نہیں۔ ابوجہل آیا اے۔ تے آکھدا اے
اے تیرے ورگا تے کوجھا کوئی نہیں ڈٹھا۔ نبی پاک نے فرماندے پئے (صدقت) یارسول اللہ ایہہ لوکی
ویکھ کے ٹکیا۔ فرمایا میرے ول تے ویکھیا ای نہیں سو۔ ہے بار
آکھے جے نبی موجود ہے تے ٹوکدا۔ اکھ جز نہیں تے نہیں کہ نبی موجود ہوندے نوں ویکھیں
باپ تیرے دوں نہ دسنا۔ اسیں جیہنوں کیہنوں ویکھنا کیہ۔ ہے بار معلوم ہو یا بھئی
موجود وی ہووے تے کلیاں نوں نظر نہیں آوندا۔ ہے بار فرمایا ابوجہل صدقت۔
توں سچ آکھدا اے۔ صدیق اکبر نے عرض کیتی وضاحت دے ساکون والیا۔ تیرا ثانی کوئی نہیں
فرمایا صدقت۔ آکھی گل کیویں کراں گا۔ فرمایا جیہڑا سامنے آوندا اے اوہنوں اپنا آپ نظر

اوہدا اے۔ جیہڑا اے تے اوہدا اے اوہنوں اپنا آپ دسدا اے۔ صدیق اکبر کہندے
نیں سوہنا تیرا ثانی کوئی نہیں۔ میرے جیہا فرمایا صدقت۔ میرے آقا نے فرمایا صدقت۔
نہیں صدقت کہہ کے چھڈ دتا۔ صدیق تیرا وی ثانی کوئی نہیں۔ بہر حال ایہہ موضوع سی۔
ضمن وچ شان نبوت آکھی اے سرکار دو عالم دی عظمت دی بیان کیتی اے۔ ~~حضرت~~۔
عرض کیتی وسنی دے چہرے والیا تیرا ثانی کوئی نہیں۔ تیرا ثانی کوئی نہیں۔ ٢ بار
سوہنا تیری شکل کوئی نہیں۔ تیرے ورگا کوئی نہیں تیرے جیہا کوئی نہیں۔

تمہارے حسن کا کوئی نہیں جواب نہیں۔ ذرا اصل کے ہیں دلبر ے
قریب ہوتا ہے کسی شے پہ آفتاب نہیں۔

اے وسنی دے چہرے والیا۔ تیری شکل کوئی نہیں۔ تیرا ثانی کوئی نہیں۔ بولو بولو۔ تیرا ثانی
کوئی نہیں سرکار کا کم کر دیندے آں۔ اے رب دل دے کیتا ہوندا اے۔ زبان پیر مہر علی شاہ صاحب
تاجدار گولڑہ۔ اوہناں دی زبان وچ شرح کر دیندے آں۔ صدیق اکبر آکھے۔ وسنی دے
چہرے نوں ویکھیا۔ عرض کیتی سوہنا تیرا ثانی کوئی نہیں۔ پیر مہر علی شاہ صاحب نے
اوہناں فرمایا۔

کوئی شکل نہ جانی دی۔ ٤ بار ہ
رب خود صفتاں آکھے ایس جیہی چڑھدی جوانی دی۔ ٢ بار
کوئی شکل نہ ڈھولن دی۔ ٢ بار
چپ کر مہر علی ایتھے جا نہیں بولن دی۔ ٣ بار

آپ ذرا غور کرو کوئی ایہہ نہ سمجھے کہ پیر مہر علی شاہ صاحب کا سی۔ ہمیں صدیق اکبر دا

عقیدہ پیش کیتا اے کہ میرے صدیق دا عقیدہ وی ایہی اے آ۔ آؤ اللہ دے قرآن
کولوں فیصلہ کرا لئیے۔ کیہ کوئی میرے نبی دی مثل ہے وے۔ میں اعلان کرناں واں
چوری چھپے آکھنا نہیں اعلان۔ ڈنکے دی چوٹ تے۔ میں آپ اللہ دا قرآن پیش کرناں واں
جیہڑا تہانوں چودہ سو ورھیاں توں اک ہا ہے۔ تہانوں اوس شان دا مالک وکھاواں۔
خدا دی قسم جیہڑا توں مذہب تبدیل کر دیواں گا۔ میرے نبی دا ثانی ہاں ہا کوئی پیش کرو
دل کے ذرا کہہ دیو۔

ے کوئی مثل نہ ڈھولن دی۔ 2 بار

وضحی والیل اداں سجن۔ کوئی مثل نہ ڈھولن دی۔

مثل دا دعوہ کرن والیو ایدھر اللہ دا قرآن پڑھو۔ ایدھر شیشہ رکھو لوکو۔ ہیلاں
حسن رسول پڑھو۔ وضحی والیل اداں سجن۔ جیہڑا اپنا تو تقا شیشے دل بنایا۔ پھر
ذرا وکھ کے تیرا چہرہ ہیاں وضحی دا ہے وے۔ کہ تیریاں زلفاں دی واللیل دیاں
ہین۔ والیل تے اک ہا ہے زلفاں ہی کوئی نہیں۔ والیل تے اک جا ہے صورت تے ڈر کوئی
نہیں ہوندی۔ وکھ کے تیرا چہرہ ہی وضحی دا ہے وے۔ واہ کہ تیریاں زلفاں ہی
والیل دیاں ہین۔ کہ وکھ تیریاں اکھاں وچ دی کہا ذا نے دے ڈورے ہین۔
اگر فیصلہ منصفانہ ~~دیا~~ دیانتدارانہ کیتا۔ سارے دنیا دے چنداں چھوڑ کے سارے
سنگ رل کے آکھے گا۔

ے اوے کوئی مثل نہ ڈھولن دی۔ 2 بار

وضحی والیل اداں سجن۔ کوئی مثل نہ ڈھولن دی

ولو انہم اذ ظلموا انفسہم جاؤک .

کوئی گل ریکوں نہ دسی —

قل ان کنتم تحبون اللہ فاتبعونی یحببکم اللہ . کوئی گل

انا اعطینک الکوثر — کو

ولسوف یعطیک ربک فترضی — کوئی گل نہ پچھوں دے بار

ید اللہ فوق ایدیہم — کوئی گل نہ ڈھول دسی

وما ینطق عن الھوی ان ھو الا وحی یوحی — کوئی گل نہ ڈھول دسی دے بار

وداعیا الی اللہ وسراجا منیرا — کوئی گل نہ ڈھول دسی .

قد جاءکم من اللہ نور — کوئی گل نہ ڈھول دسی .

مولوی صاحب کوئی ... سب اس شان دا مالک — دوجہ دنیا تے اک چیز سے
نبیاں دے اس شان دا مالک ... نبیاں چوں اس شان دا مالک کوئی ...
... قوم ... نبیاں چوں اس شان دا مالک کوئی نہیں .
خدا دی خدائی چوں اس شان دا مالک کوئی ... دا شان ... کوئی نہیں دے بار
... آگے قل انما انا بشر مثلکم ... میں آکھاں ...
... بشر ... میں آکھاں ...
... میں ... دے ... تے ... کوئی ... اے .
میں آکھاں بشر مثلکم دا مطلب ... میں آکھاں ...
... فرق ... میں آکھاں ... کمالات ...

اخباراں وچ ایہو جئے ہوندے۔ میں آکھیا نبی اوہ اے اشارہ کرے تے ڈبیا ہویا سورج واپس
آ جاوے۔ توں لیا سکدا ایں۔ آکھے نہیں۔ میں آکھیا۔ چن دو ٹکڑے کرے۔ گونگے
گلاں کرن۔ پتھر کلام کرن۔ شکیتاں کھجوراں اُگ پین۔ پتھر ٹر کے آجان۔
شجر درخت ٹر کے آجان کر سکدا ایں آکھے نہیں۔ میں آکھیا۔ پھر ایہو جئے ایہو جہے او
میں آکھیا کہ کم وچ۔ آکھے ہاں۔ میں آکھیا۔ شکل چہرہ آکھے ہاں۔ میں آکھیا۔ حالات زندگانی
آکھے نہیں۔ میں آکھیا۔ خاندان دا کاجل آکھے نہیں میں آکھیا کیہے گل وچ۔ آکھے [illegible]
اُنج اکو جئے آں۔ میں آکھیا اوسے کر وچ۔ آکھے [illegible] نبی دے وال دوویں ہتھ تے میرے
وی دو ای آ۔ اوہدا وی ویاہ ہویا تے میرا وی ہویا۔ فرق تے کوئی نہیں
میں آکھیا شکل وچ مماثلت نہ کردار وچ مماثلت نہ۔ رفتار وچ مماثلت نہیں
گفتار وچ مماثلت نہیں۔ سیرت وچ مطابقت نہیں کیہے وچ وی نہیں۔ اور توں نبی
دی مثل کیویں آں۔ او سن آکھا بس۔ نبی دے وی دوویں ہتھ تے میرے وی دوویں آں
اوہدا وی ویاہ ہویا تے میرا وی ہویا فرق تے کوئی نہیں۔

میں آکھیا کہ پنڈ دا اک کوئی چوہڑا۔ پنڈاں دا بولو بولو کون اے۔ چوہڑا
چوہڑا اسی۔ سر تے بھار لدیا تے کھوتے آکھیا پتا کہ میں تے ملک دا بادشاہ کیوں
جے آں۔ لوکاں آکھیا اوہ چوہڑیا۔ اوہ کیہ شرم کر او کجھ کھا۔ توں چھتر مار۔ توں
چوہڑا۔ اوہ بادشاہ۔ چوہڑے نوں لوکاں آکھیا۔ اوئے چوہڑیا۔ اوئے چوہڑیا حیا نوں
ہتھ مار۔ توں چوہڑا اوہ بادشاہ۔ اوئے چوہڑیا توں چوہڑا ہیں اوہ بادشاہ
ضرار دی نگری دا بادشاہ اوئے۔

سنو۔ میں تہانوں تفسیر دسنا آں۔ انا بشر مثلکم دی۔ حضور نے فرمایا لوکو!
میں تہاڈے ورگا بشر آں۔ لباس وچ نہیں۔ کردار وچ نہیں۔ گفتار وچ نہیں۔ رفتار وچ
نہیں۔ اختیارات وچ نہیں۔ کمالات وچ نہیں۔ شکل وچ نہیں۔ صورت وچ نہیں۔ نہیں
تے کوہڑیاں والاں سینے تے ہتھ لا کے اکھایا کہ میں آں۔ نہیں۔ یارسول اللہ کیہڑے وچ
ساڈے مثل ہو۔ فرمایا اسیں گل وچ مثل آں۔ میں وی خدا نوں اک منا داں
تسی وی خدا نوں اک منو۔ ایہو گل وچ مثل اے۔ ساڈے آقا نے ایہی آکھا
دی مثل آں کیہڑی گل وچ۔ میرا نبی وی خدا نوں اک منیندا اے۔ اسیں نبی دے
خدا نوں اک منیئے۔ بس نبی تے ہور کوئی صورت دکھا۔ جیہڑا نبی نال رلا
دیں۔ کیوں کہ کیہڑی ہاں دے بندیاں نال رل گئے نیں۔ گل کر کو کمی کسے والی۔
نالے اوہدے ورگا نے اوہ ہووے جیہڑا اوہدے ورگا ہووے۔
اوہ شان کیہڑا ہو سکدا اے۔ اوہدا ثانی تے ہو سکدا نہیں۔ اوہدا ثانی تے اوہ
اے۔ جیہڑا اوہ مقام اے کہ اوہدے وچوں ہووے۔ ایہہ سب کجھ اوہدے وچوں
اگے کیہڑے وچوں۔ میں آکھیا۔ اللہ دے نور وچوں۔
جناب جابر حاضر خدمت ہوئے۔ یارسول اللہ اک مسئلہ پچھنا ایں فرمایا
دسو۔ حضور ساریاں توں پہلے کیہڑی شے پیدا ہوئی۔ فرمایا
یا جابر ان اللہ خلق قبل الاشیاء نور نبیک من نورہ۔ جابر سب توں
توں پہلاں رب نے تیرے نبی دے نور نوں پیدا کیتا۔ کیہڑے من نورہ۔ اپنے
نور دے وچوں۔ اگے اپنے نور دے۔ اگے مولوی صاحب میں آکھا۔ جی۔

گل گل۔ آکھے رب دے نور دے ٹوٹے ہو گئے۔ میں آکھیا کیہدے ٹوٹے۔ آکھے ایہدا
مطلب ایہو ای نکلیا۔ میں آکھیا مطلب تُوں دھکے نال ای کرن ڈھیا ایں۔ کوئی گل دس
آکھے ایہدا مطلب ایہی نکلیا۔ میں آکھیا کویں۔ آکھے مثلاً چالی گز دا تھان ہووے
وچوں دس گز کپڑا ہو لئے۔ تے ٹوٹے ہو گیا۔ بچدا گھٹ گیا۔ میں آکھیا تیرا رب ہو گیا۔
جیہڑا کھڈیاں وچ اُنیا جاوے۔ تے گزاں نال مِنیا جاوے۔ میرا ایہو جیا نہیں۔
میرا ایہو جیا نہیں جیہڑا کھڈیاں نال اُنیا جاوے تے گزاں نال مِنیا جاوے۔ ~~اوہ~~ اوہ
میں آکھیا۔ اوئے تینوں پتہ ای نہیں لگا۔ ایہہ تُوں کی ریہا ایں؟ تینوں پتہ ہی نہیں۔ آکھے نہیں
گھٹ تے ہو جاندا اے۔ بھتول تیا کڈے آکھے۔

میں آکھیا۔ ایہہ تے نہیں آکھیندے۔ میں آکھیا ساڈے بھتول دھکے نال ای گھٹ
ہو جاندا اے۔ میں آکھیا چل کیہ عالم بنداں مسئلہ پچھیں۔

میں آکھیا۔ مولوی جی پھر کی حال اے۔ ~~جی~~ ٹکر پٹر دا کی حال اے۔ اُس آکھیا۔ بڑا اللہ
دا فضل اے۔ سال پورا آکھے سب لوک اللہ دا فضل اے۔ میں آکھیا۔ مولوی ساڈے پچھے کنے
جے ساتھ دا اے۔ کہن لگا اللہ دا فضل اے۔ دس بارہ نیں۔ میں آکھیا۔ اینے رافضی نیں
ناں۔ آکھے ہاں۔ میں آکھیا۔ اینے ہنا ڈے جے ہن ناں۔ جی آکھیا۔ آہو۔ میں
آکھیا۔ میں ہنا ڈے وچوں ہن ناں۔ آکھے آہو۔ میں آکھیا۔ رب دے نور دے وچوں
ہن دا نور نہیں ہٹیا وچوں نکلیا۔ تیرا وچوں دس بچے ہو جان تُوں بڑا پورے دا
پورا۔ رب اینڈا ای گھٹ دے۔

حالانکہ میرے بنی دا نور اے نہ ہنیں میرے بچی دا نور کی اے۔ آ میں تہانوں مرفن
کر دیواں۔ میں ٹوڑ رہا۔ ایہہ تے اوہنوں گلاں اون جنہاں دل وچ بنی پاک
دا پیار رہندے۔ قسم خدا دی بنی پاک نال پیار نہ ہووے قرآن چھوں
دی کجھ نہیں لبھدا۔ بالکل۔ قرآن والے نال جدوں پیار نہیں تے قرآن چھوں کی لبھنا
سی

آ در ذرا اسماناں توجہ نال سنیں میں تہانوں مرفنا کر دیاں۔ بیٹھ ٹوڑ رہا دی تقریر
رب کلا ای سی۔ رب —— بولو ——

رب نے اپنا حسن وجمال دا پچھایا۔ واحدانیت دا آئینہ سامنے رکھیا۔
میں پیلاں مثال دے جاں۔ تاکہ گل ذہن نشین ہو جائے۔ ایہہ کی آ شیشہ
ہوکر بولو کی اے۔ شیشہ۔ میں اچھے کر لے اواں۔ سامنے کی اے۔ شیشہ۔
شیشے دے وچ کی اے۔ میرا عکس۔ میرا پرتو۔ میں نہیں۔ ایہہ کی اے۔ شیشہ
شیشے دے وچ کی اے۔ میرا عکس اے۔ میرا پرتو۔ میں اوہ نہیں۔ اوہ میں نہیں
اوہ میرے توں جدا نہیں۔ میں اوہدے توں جدا نہیں۔ ہاں میرے وچوں اے تے میرا
کجھ گھٹدا وی نہیں۔ میرے توں کجھ —— بولو میرے توں کجھ ——
—— میں تہانوں آہندا کہ دیا اوندا کوئی گل گراں جاناں اسیں نال کی اے۔ میں تے
آنہاں آں جیہڑا جابر گولڑہ نے فیصلہ کیتا اے۔ اوہیو ای صحیح اے۔
ودہ ویکھا آیا اے اسماں ڈھول پچھان لیا ——
استغفراللہ استغفراللہ ماشاءاللہ۔ امان اللہ۔ صبغۃ اللہ۔ ماشاءاللہ

عدم اللہ۔ فنا فی اللہ۔ لاحول ولا قوۃ الا باللہ۔

آہ ویکھو آہ شرک ای۔ اوس آکھیا سی۔ اگے آئینہ ا اسا روپ
وکھا آیا۔ اوہ بنی نوں خدا منّ لیا ہیں۔ بنی نوں ——— اگے آئینہ
اے روپ وکھا آیا۔ اساں ڈھول پچھان لیا۔
آئینہ روپ وکھا آئے۔ ہے اوہ ہی اے۔ پر جھلیاں شیشیاں دی پتہ ہووے
ایہو ای شرک۔ میں آکھیا پاگل ہو ہو شیشیاں سمجھ نہ آئی۔ ایہو ای اے شیشہ۔
ایہدے وچ کی اے۔ میرا عکس اے۔ میرا پرتو اے۔ میں اوہ نہیں اوہ میں نہیں
اوہ میرے توں جدا نہیں۔ میں اوہدے توں جدا نہیں۔ بولو بولو جی اوہدے توں جدا نہیں
میرا کوئی گٹھیا دی نہیں۔ آ ذرا توجہ نال سنیں جے۔ چہرہ رنگ سورج دا۔ اوہو
ایسی اوہدی شے ہو گا۔ سورج اوہو ہووے گا۔ روپ ایہو ہووے گا۔ رنگ ایہو ای ہووے گا
پگڑی دا ایہو ای ہووے گی۔

گل کر جان۔ ایہ کی اے۔ دیوار اے۔ کی اے بولو۔

دیوار اے۔ میں تہانوں دسدا ہیں۔ مثال میں تہانوں دسدا ہیں۔ ایتھے شیشہ اسا
ایہدے وچ میرا عکس اے۔ اوتھے جدوں شیشہ ویکھو گے۔ تصویر وچ رنگ روپ سارا ایہو
ای ہووے گا۔ جو میں پاں ایہو ای نظر آوے گا۔ جدوں ساہنے آیا شیشہ آئے گا
ایہو ای ہووے گا اے۔ چہرہ اگے وکھیا سی۔

اس دا سکھ بنی فرمایا۔ جنہے مینوں ویکھیا اوہنے حق نوں ویکھیا۔۔۔
من رآنی فقد رأی الحق۔

حدیث اے بنی پاکؐ دی۔ جنہوں مینوں ویکھیا۔ اوہ میں ہی سی۔
میں اوہ ہی ہاں۔ اوہ میرے توں جدا نہیں۔ اوہ میرے توں جدا نہیں۔ پر اوہ میرا عکس
اے میرا پرتو اے۔ کوئی غیر نہیں۔ جو کوئی اوہناں دا عکس آئے گا۔ جیہڑا اوہنوں
ویکھے گا۔ ~~اوہنوں اوہدے یقین ہو جاوے گا~~ جہاں توں میں نظر نہیں آیا۔ میرے وجود تے
یقین ہو جاوے گا۔ جیہڑا نبی نوں ویکھے گا خدا تے یقین ہو جاوے گا
اک گل ہور جیہڑی عکس نوں ویکھ رہیا اے۔ میں اوہدے اندر آں نظر نہیں
آیا۔ جیہڑا ویکھے اوس تے آواں گا۔ تسی آکھو گے اوہ تے اوہو اے جیہڑا اگے ویکھیا
سی

اوہ روپ وٹا آیا۔ اساں اوہدا جلوہ پہچان لیا۔ جل کے ذرا کیہ ویکھ ے
پھر توجہ نال سن۔ اوہدی اے۔ میرا عکس اے۔ میرا پرتو اے۔ جیہڑا ویکھے
ہتھ چکاں گا۔ اوہ وی ہتھ چکے گا۔ گل نوں ذرا سمجھن دی کوشش کریں۔ ہتھ چکاں گا
اوہ وی ہتھ چکے گا۔ بولو۔ باہر ______ میں ہتھ رکھاں گا۔ اوہ وی
ہتھ رکھے گا۔ بولاں گا میں تے ہونٹ اوہدے ہلن گے۔ بولاں گا میں کیونکہ
ہونٹ اوہدے ہلن گے کیونکہ میرا عکس اے۔ میرا پرتو اے۔ بولاں گا
میں۔ ہونٹ اوہدے ہلن گے

وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۝ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۔

روپ وٹا کے آیا۔ اساں اوہدا جلوہ پچھان لیا۔ ے

اوہ ہوئے رب تے ہونٹ پر ساہلیں۔ کلام رب دا ہووے زبان اتے دل دا فکر ریشکے

بھولاں گا میں ہونٹ اوہدے ہلن لگے۔ رکیو ۵ ۔

ھ رو پیا ویکھ آیا اساں ڈھول پچھان لیا۔

توبہ توبہ۔ ایڈا وڈا شرک۔ ایہہ تے بنیا ای مشرک اے مولوی صاحب

میں آکھیا۔ شرک آکھوں کوئی وی ایمان دی خبر نہ کیتی۔ جدوں لبھے گا۔

جدوں گھر اسدا پچھ کیا ہووے گا۔ اوہنوں کدی لبھدا اے ناں۔ کی خیال

اے کدے آل آئے گا ایمان لیائے گا۔ حضور دا پیار رکھے گا۔ کیوں کہ

سارے گھر اسدا ای اس شے دا اے۔ ایہہ کفر تے شرک ای شرک اے

اوہنوں لبھے گا۔ اللہ اکبر۔ پھیر اوہدا شانی گھر ایہو میرا اے۔ پھر اوہ

محبوب جدوں ویکھیا۔ خدا یاد آ جاندا اے۔ فرمایا کوئی ایہہ اے ہاں جیہڑا میرا عکس

اے۔ جیہڑا میرا پرتو اے۔ ایہہ جیہڑا محبوب اے۔ ایہہ جدوں آئے گا میں ایہدی

موڑنی نہیں۔ ے بار

جدوں گنہگاراں دے اتے ایڈ کرم ہوئے۔ مجرم ہووے سزا یافتہ

ہو جائے۔ اوہنوں پتہ ہووے وکیلاں نے میرے حق وچ صحیح جرح کیتی اے۔

گواہیاں نے گواہی دتی اے۔ سزا ہو جان دا ڈر ہووے

تے اودھروں شفا رشی آ جائے تے اپنا زور لا کے نال دسیں گنہگاراں نوں خوشی ہووے گی اسا کھپنی

جیکو تے سبھی۔ نالے گل سُنو۔ جدوں محبوب آوے۔ کی آوے۔ لوک

راہواں نوں سبھی ویندے نیں۔ اج میری سرکار نے اونا ایں۔ میرے یار نے اونا ایں

شہنشاہ راہواں سیّا ونڈے ا:2 میری سرکار نے فرمایا اے۔ اکھے ہنیں ایہہ شرک
اے۔ میں آکھیا کی۔ اکھے اینج کر جو شیں سرکار دے آون تے کھیر دسا اوہنے
میں آکھیا جی۔ اکھے سرکار دا تے اس دن وصال اے۔ سرکار دا تے وصال
اے۔

امام یوسف نبہانی رحمۃ اللہ علیہ فرماندے ہن۔ میرے نبی کا شان۔
وما ارسلنک الا رحمۃ للعالمین۔ میرا نبی سراپا رحمت اے۔
کی اے بولو۔ پیراں دے ناخناں توں لے کے زلف دی چوٹی شریف تک
رحمت۔ اوہدا چلنا رحمت۔ اوہدا اٹھنا رحمت۔ اوہدا جانا رحمت۔ کھانا رحمت۔
پینا رحمت۔ ولادت رحمت وصال رحمت۔ تے جدوں رحمت ہوئے رونی جاندے ہیں۔
امام یوسف نبہانی رحمۃ اللہ فرماندے ہین پئے۔ میرے نبی دا وصال جیہڑا اسی نال۔
کیہ اے۔ فرمایا۔ اوہ امت دے واسطے۔ امتی دی بہتری واسطے سی۔
تے جیہڑی بہتری ہوئے اوہ ہوندی تے ہنیں رون اوہندا۔ رون تے اوہنوں اوہندا
اے جیہنوں نقصان ہووے۔ کی خیال اے۔

سرکار مدینہ ﷺ دی آمد تے رونا۔ تے غار وچ منہ دے تے رونی جائے۔
شاگرداں چیلاں چیلیاں پچھیا اوہناں نوں آکھیا۔ استاد جی کی گل۔ کیوں رو رہے او۔
غاراں وچ منہ دے کے رونی جائے۔ اوہنے آکھیا۔
کیا کروں اور کہاں کیوں ابلیس نے رو کر کہا۔
آگئے سرکار دو عالم دو جہان کے پیشوا۔

اس واسطے رو رہیا آں۔ امام المرسلین دی ولادت باسعادت ہو گئی۔ اوہناں
آکھیا۔ استاد جی۔ ایہہ تہاڈے شاگرد ایہہ وی تہاڈی چل پہل۔ ایہہ دی
ودھ دی تہاڈی تنظیم۔ تہانوں کی ضرورت اے رون دی۔ سارے تہاڈے
نال آں۔ اس جدوں آہندے آں ہے استاد جی ڈول کیوں گئے او۔ ایہدے
دلیر ہو کے ڈول کیوں گئے او۔ استاد جی گھبرا کیوں گئے او۔ تسی تے بہت بزدل
نکلے او۔ اوہنے آکھیا۔ اوہے واہیاتوں بے وقوفوں۔ میں بزدل نہیں
ہیگا۔ اوس آکھیا۔ اج واقعی رون والی گل سی۔ اوہنے آکھیا۔ تسی تے جناب
ایہو دلیر۔ اوہنے آکھیا۔ میں جناب ہر نال مقابلہ لایا۔ میں رب نال مقابلہ لایا۔
اوس آکھیا۔ میں رب دے حکم دی پرواہ نہ کیتی۔ رب آکھیا۔ سجدہ کر۔ میں آکھیا۔
میں نہیں کرناں۔ اشرف فرمایا۔ ایہہ اعلیٰ خلیفہ اے۔ میں آکھیا۔ آنا خوش میرا
ایہہ سانوں چنگا وال۔ مینوں گدھے سمجھدے او۔ اوس آکھیا۔ مختصر استاد جی
اوس آکھیا۔ میں ایہدا ماڑا ہیں۔ میں آدم نال مقابلہ لایا۔ میں رب نال جدوں لڑ
لیتاں۔ پھر میں موسیٰ نوح آئے۔ ساڈھے نو سو سال کیتی۔ میں کے بندے نوں ادھر
نہیں جے نہ اوہ دتا۔ ساڈھے نو سو سال تبلیغ کیتی جناب نوح نے۔ میں لوکاں نوں
اکنا لوکاں بندا نال نہ رلن دتا۔ کی ہویا۔ جہیڑا اوہدا پتر اپنے ول لے آندا۔ نوح دا
پتر اپنے ول لے آندا۔ فیر لوکاں اکناں بندا ساڈھے نو سو سال تبلیغ۔ میں نوح نے
نوں اکناں بندا نال رلن دتا۔ میں اوہدا پتر پھڑ کے اپنے نال لا لیا۔ میں
لیسا ہیں۔ میریاں کاروائیاں گھٹ نہیں۔ بڑیاں بڑیاں بڑیاں کاروائیاں نیں

اوس آکھیا۔ آدم نال میں متھا لایا۔ آدم نال شریکا وڈھ دتا۔ پھر تھوڑے
دیہاڑے لنگھے دونہاں پتراں نوں لڑا کے اک نوں اک کولوں قتل کروا کے۔
مقتول قاتل دے موہڈیاں تے چاہڑ کے پھرا دتا۔ جتھے قتل کیتا۔ اوہنوں کیہ
چک لے۔ موڈھیاں تے دھر لے پھر سارے جہان وچ۔ میں آکھیا۔ آپے میں
کیتا اس تے چک لے موہڈیاں تے۔ لگ پھر ساریاں دے۔

اوس آکھیا۔ میریاں کارروائیاں گنگ بہت۔ اوہدے ون بعد موسیٰ آئے۔ اپنی تبلیغ
کیتی۔ اوہدے جلیل القدر پیغمبر۔ چالی دن طور تے گئے پچھا ساری قوم وچھوں گوچھے
تے لا چھڈی۔ میریاں کارروائیاں گنگ بہت۔ اوس آکھیا۔ میں بڑے بڑے
معاملے کرائے نیں۔ کیتے نیں۔ اونہاں آکھیا۔ استاد جی ہن کیوں رو رہے او۔
اوس آکھیا رو رہیا آں اس واسطے آں۔ کہ اوہ نبی آئے نیں۔ ساڈے نو سو سال تبلیغ
کیتی۔ میں نبیاں نوں اکیواں بندہ نال نہ لگن دتا۔ تے اوہدا پتر اپنے دل نال آیا
اوہدا پتر میرے دھڑے لگ گیا۔ میں بڑیاں کارروائیاں کیتیاں نیں۔

ہن تے اس واسطے رو رہیا واں۔ اوہ تے تبلیغاں کردے رہے۔ تے
نبیاں نوں اکیواں بندہ نال نہ لگن دتا۔ ہن رونا اس واسطے آں۔ ایہہ اوہ آگیا
اے جس نگاہ کیتی پیغمبراں کلمہ پڑھن لگ پینے نیں۔ اس واسطے رونا آں۔
پندرہ سو واں اینویں نگاہ اوہ گیا بیڑا پار ہوندا جائے گا۔ پہلیاں دے تے بندے
نوں کلمے نہیں پڑھن دیندے سی۔ ایہہ اوہ آگیا اے۔ اگر اس نگاہ کیتی۔ بیڑا کلمہ پڑھن
لگ جان گے۔ ایہہ اوہ آگیا اے۔

ــ ایہہ گونگیاں وچوں گلاں کرا جاندا اے ۔ 1 بار

ایہہ ان بولیاں نوں بُلا جاندا اے ۔ 2 بار

ایہہ پتھراں وچوں کلمے پڑھا جاندا اے ۔ 3 بار

(سبحان اللہ)

اوس آکھیا۔ ہوندا کس واسطے آں۔ پہلے ہی آئے ہیں۔ میں ڈولیا نہیں۔ اینویں واری
اسے واسطے ڈول گیا آں۔ اوس دھیان کیتا تے پتھراں وی کلمے پڑھ جان گے۔
ایہہ تے اوہ آ گیا اے۔ جیہڑا پہلے نبیاں دے پتر نوں اپنے کول لے آندا اے۔
ایہہ اوہ تے جیہڑا میری پارٹی دا جھنڈا سینے اُتے رکھن ہووے گا۔ اوہدے پتر نوں اپنا
بنا لے گا۔ اوتھے نوح دے پتر نوں اپنا بنا لیا۔ اوس ابوجہل دے پتر نوں کلمہ
پڑھا کے اپنا لیا۔

چنانچہ اوہ ویلا آیا۔ ابوجہل پک کر کے پھڑیا۔ اوس آکھیا۔ جی آقا جی
نبی دے مسئے نہ لگیں۔ کاکا اوہدے کول نہ جاویں۔ سیدھے گھر دے چاچا نال رکھیو ویکھ
ٹُر جاویں غلاماں دے نال اوس آکھیا نہ۔ اوس آکھیا۔ نبیاں دے بوہے نہ وڑیں۔ ایہہ
عکرمہ دے ابو دے ہوندیاں وی بڑی دیر دے نبیاں دے دروازے توں ڈھک رہے آئے ہیں۔
بڑی دیر ہو گئی۔ بڑی دیر دے ٹکرے ہیں۔ نوں سرے نہیں ڈکن لگے۔ اوس آکھیا
کاکا نہ۔ جیہڑے دل دی لگا رہیا۔ اسیں نہیں ڈکاں گے۔ ہر اک گل دی۔ اوہدے
کول نہ جاویں۔ نبی کول نہ جاویں۔ یا ثابت کرو۔ ابوجہل نے رب اگوں [illegible] ڈکیا
ہویا اے۔ اوس آکھیا نبی کول نہ جاویں۔ کی آکھیا اسی نبی کول نہ جاویں۔

اوہ منڈا ڈری پکا ہو گیا، ابا جی ہنیں جاواں گا۔ اوس آکھیا۔ پتر اوس راہے وی نہ گھبیں
جدھر دن اوندا ہووے۔ اوس آکھیا۔ ابا جی ہنیں۔ جاواں گا۔ خیر ایہہ ہر
چیز ٹھیک پیا کردا اے۔ اودھر نبی دی نگاہ کرم دا کون مقابلہ کرے۔

ایہہ جس طرف اٹھ گئی دم میں دم آ گیا۔
اس نگاہ عنایت پہ لاکھوں سلام۔

توں میں طرف کرناں واں باپ کہیا ں کردا اے۔ پتر ودسّن نہ۔ اوس آکھیا
ابا جی فکر نہ کرو۔ ایک دہاڑے تکل اے گھلی لگا اوندا اے۔ عکرمہ لگا اوندا
اے۔ ایہہ ہر رب دے پیارے محبوب دی اوسے گلی وچ چل پے۔ عکرمہ ادھر ٹر

تے جدھر نوں نبی دی نگاہ سی پھر جاوے
اودھر رحمتاں دی گھٹا سی پھر جاوے۔

ایہہ ہر رب دے پیارے پیغمبر۔ کون پیغمبر جدی شان ایہہ اے۔ اے
وضحیٰ دے چہرے والیا۔ واللیل گیسوؤں۔ محبوبا۔ تیرے ذمے کم ایہہ وے۔
کفر تے شرک توں پاک کر دیویں۔ قرآن دسدا اے پیا۔ ویزکیھم تیرے
ذمے کم ایہہ وے۔ انہاں نوں پاک تے صاف کرناں ای۔ اودھر ہوں لگا
اوندا اے۔ تے ایدھر وں رب دے پیارے محبوب۔ حسن و جمال والا۔
خوبصورت تے نوجوان۔ ابوجہل دا پتر۔ نبی پاک دی نگاہ کرم اٹھ گئی
فرمایا ایدھر سوہنی صورت تے اگ وچ جانا سڑنی چاہی دی کی۔ فرمایا
ایدھر سوہنی صورت تے اگ وچ جا کے سڑنی چاہی دی کی۔

میرے پتر دا آکھنا ۔ تے زبان تے کلمہ جاری ہو گیا ۔ زبان تے کلمہ جاری ہو گیا

بولو زبان تے ——— پھر نوں پتہ لگا ۔ دوڑیا ۔ اوہ پتر اینج کی کردا اے

پیا ۔ آکھن لگے چلو اپنیاں زباناں دے کول چلیے ۔ عکرمہ دوڑیا ۔ اپنے زباناں دے

کول جا کے ~~کی کہندا اے~~ ۔ رب جہڑے لات عزیٰ ہی ۔ ھو اللہ منندا سی ۔ جناں

نوں اپنا خدا منندا سی ۔ جناں نوں اپنا رب منندا سی ۔ اللہ منندا سی ۔ اوہناں

دے کول جا کے آہندا اے پیا توجہ نال ذرا ——— ۔

اوہناں دے کول جا کے کیہڑے واسطے جاندا اے ۔ کول جا کے آہندا اے

اوئے میرے زبانو ہلو ۔ میرے تے کجھ کرم کرو ۔ اوہناں آکھیا کی ۔ آکھے میرا محمد اللہ

نال پیار دا ۔

او زبانو + اوہناں آکھیا کی ۔ آکھے ۔ میرا محمد اللہ نال پیار ۔ محمد اللہ دا ناں

تے اوہ اوہناں نوں کیوں شرمندا سی ناں ۔ تے پتر نوں محمد اللہ منندا سی ۔ خیر ٹٹ

بول پیا ۔ اوس آکھیا ۔ عکرمہ کی پیا آکھنا ایں ۔ اگے ایہہ کلمہ بھل جاوے اینج

گیا ۔ تکلیف ای تے مینوں بھل جا ۔ اوہ نوں نہ بھلیں ۔

بڑا ودھ چڑھیا کہن لگا ۔ اج تک تے بولیا نہیں سی ۔ جے بولیا تے بولی

دی اوہدی حمایت وچ بولیا اے ۔ اچھا

ایہہ ان بولیاں نوں بلایا جاندا اے ۔ ——— ۔

ایہہ پتراں نوں کیہڑے پڑھایا جاندا اے

بس ایہہ منتر ایہناں نوں کیوں ———

تو عرض کرداں آپ بابا سین حضرات۔ شیطان اس واسطے رو دتا۔ میں اس
واسطے۔ میں پہلے نبی دے پتر نوں میں ورغلا لیا۔ میں نبیاں نال
مقابلہ کردا رہیا۔ میں قطعاً پرواہ نہیں کیتی۔ ایہہ اوہ آگیا اے جس میرا
چھاپا حملہ بیہ سینی دتا۔ جے میں بھیڑے جتنے کر کے بندے گناہواں تے لاوی
لاں گا۔ ایہہ اوہ آگیا اے۔ جیہڑا سجدے وچ پے کے بخشوے گا۔ جے بار
جدوں زلفاں ڈگیاں جدوں نبی پاکؐ سجدے وچ گیا۔ زلف بکھر گئی۔
زمین تے گری۔ رب آکھے گا۔ اٹھو محبوب۔
پیارا رب تیرے گیسو کیا جاگدے ہیں۔
سوہنا میں منتاواں جو آپنا رہیں۔

۵-۱۲-۹۲

خطبہ جمعہ المبارک

3

2/8/93

شہادت کے دن لوگوں میں سے سب سے زیادہ بلند مرتبہ وہ ہوگا۔ جس نے دنیا میں مجھ پر زیادہ درود پڑھا ہوگا۔

میرے حوض کوثر پر قیامت کے دن کچھ گروہ آئیں گے جنہیں میں کثرت درود پاک کی وجہ سے پہچان لوں گا۔

حضرت بلال حبشی مشہور صحابی ہیں۔ جو مسجد نبوی کے ہمیشہ موذن رہے شروع دے اندر اک کافر دے غلام سن۔ اسلام لے آئے جس دی وجہ توں ہر طرح دیاں تکلیفاں دتیاں جاندیاں سن۔

پارہ ۲۱

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضٰى نَحْبَهٗ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ۝ (احزاب)

ان مومنوں دے وچوں ایسے لوگ ہیں کہ انہوں نے جس گل دا اپنے اللہ دے نال وعدہ کیتا سی۔ اوہ اس دے وچ سچے اترے پھر انہاں دے وچ بعض تو ایسے ہیں۔ جیہڑے اپنی نذر پوری کر چکے یعنی شہید ہو گئے۔ اور بعض انہاں دے وچوں اس دے مشتاق و منتظر ہیں۔ ایہہ وی شہید ہوں گے۔ اور اپنے ارادہ وچ کوئی تغیر و تبدل نہیں کیتا۔

سید پیر شبیر حسین شاہ

حضرت بلال رضی

مؤذن رسول حضرت بلال رضی دی زندگی توں کون واقف نہیں۔ حضرت بلال نے کلمہ پڑھیا نبی پاکؐ دا۔ مکے دے کافر لوگ آپ نوں تکلیفاں دیندے ہن۔ کدے امیہ بن خلف دا بندہ آندا اے۔ کدے ابوجہل دا بندہ آندا اے۔ آخر کار مکے دے لوکاں نے اپنے بچیاں نوں آپ دے پچھے لا دتا۔ انہاں اپنے بال سکھائے ہوئے نیں۔ بلال دے گل وچ رسی پا لئی۔ پتھر مار دے نیں۔ بڑی تکلیفاں دیندے ہن۔ کدی جھکڑ پاں کوئلیاں تے لٹاندے ہن۔ اتے بھاری پتھر رکھے ہوئے ہن۔ کدی زبان تے کوئلے دھردے ہن۔ بس گا نبی دا ناں۔ بس گا نبیؐ دا ناں۔ زبان تے کوئلے وی دھر دے نیں۔ پر منن والیاں توں صدقے جائیے۔ اوس آکھیا جان تے دے سکناں واں۔ پر سوہنا پترا! ناں نہیں چھڈ سکدا۔ بلال فرمایا کی گل اے۔ آکھے چھڈ نا اہیں۔ کہیا بلال فرمایا کی آکھے ذکر رسول۔ نبی دا ناں چھڈنا ای کے نہیں۔ اوہنے آکھیا۔ جان جیڑی اے اک واری نہیں لکھ واری دے سکناں واں۔ جے اوہدے ناں تے تکلیفاں اون تے ناں وی منوں قبول۔ ایہہ نہ سمجھے او تکلیفاں دیندے آں پئے۔ بلال فرمایا۔ میرے عشق نوں تازگی ملدی اے پئی۔ میرے جسم نوں ساڑ دیو۔ میرے عشق نوں تازگی ملدی اے۔ فرمایا میرا تے عقیدہ اے

جے کر یار دے نام دا چلے پڑھنا۔ تے بار

جھولی پا لئے تھلے سٹے ناں۔

ے ج کر یار دے نام دی بے سولی۔
مُجھوٹا لے لئے پھوہاں ہٹھے نال۔

آکھیا یار دیو۔ مار لو۔ شُش اپنی طاقتوں آزماؤ۔ تُسی اپنے ظلم نوں آزماؤ۔ میں اپنا عشق آزماناواں۔ ہر شئے دے سکناواں۔ ہر شئے قربان۔ جان جاندی اے تے جا لے۔ اک جان کی لکھاں جاناں دی ہوون تے قربان کر دیواں گا۔ اوہ جان دا مالک وی اے۔ اوہ جان دا مالک۔ اوس عرش دا مالک۔ آن دا مالک۔ اوہ مدینے دا تاجدار اے۔ ج یار دے نال تے تکلیفاں آئیاں۔ مینوں قبول نہیں۔ تُسی دے لوو۔ ایہہ نہیں ہو سکدا۔ ذکر رسول چھڈ دیاں۔ ایہہ نہیں ہو سکدا۔ آخر ہو پاکی۔ آخر دوستا ای ہوندا اے پیا۔

کدے کوئی تکلیف کدے کوئی تکلیف۔ جناب صدیق اکبر دا کولوں دی گزر ہویا۔ آکھیا بلال۔ بڑا ادکھا ایں۔ شرے تے ظلم جھگڑا ہو رہیا اے۔ اپنے آپ دے بچا کچھ کر۔ ذرا ہوش لے یار دا ناں۔ آکھیا اے پیارے صدیق اکبر۔ میں مجبور آں۔ زبان توں ناں رُک نہیں سکدا۔ نال گل ایہہ وے جدوں کمہار جاکے مٹی لیندا اے۔ پہلاں جدائی دا صدمہ برداشت کردی اے پھر لیا کے اوہنوں کُٹھیے رکھدا اے۔ پھر اوہنوں چھانو وچ رکھدا اے۔ پھر اوہنوں دی پیٹائی ہوندی اے۔ پھر کچھ ملاوندا اے مکس کردا اے۔ پھر کی ہوندا اے اوہنوں اک پیالے دی صورت وچ بناندا اے۔ پھر جس ویلے آ کھڑ جاندا اے پھر کُٹھیے رکھدا اے۔ پھر گرمی برداشت کردا اے۔ پھر دھپ دی تکلیف برداشت

بلھے شاہ صاحب
زبانی نمبر ... 667

ہن کی کراں جو آیا یار — تن وچ عشق تپایا بھاڑ
جیہڑے عشق نہیں دتا سار — رووَن اکھیاں کرن پکار

کردا اے۔ پھر دھپ توں جس ویلے آ کھڑ جاندا اے۔ اوہ اوہنوں چکسٹ
دھردا اے۔ اُس توں بعد ٹھٹھوے دی مار پیندی اے۔ نالے چھری نال
اوہندا جا ہندا گھاٹا جڑا چھلیا جاندا اے۔ تھوڑا تھوڑا اوہنوں تیل کے
پتھر پاں کردا اے۔ پھر اوہنوں تاں ہوندا اے ٹھٹھوے دی مار پیندی اے
چھری نال کٹیا جاندا اے۔ جدوں پیالہ بن جاوے۔ پھر دھپے رکھدا اے
پھر سکاندا اے۔ سکن توں بعد گلیاں دا کوڑا کرکٹ اکٹھا کر کے پھر اوس
پیالے نوں آوی وچ پا دیندا اے۔ کوڑا کرکٹ اوہدے سر وچ ہوندا اے
پھر اوہنوں اگ دیندا اے۔ پھر اوہ اگ دی تکلیف برداشت کردا اے۔ اگ
دے وچ پکن توں بعد بازار وچ اوندا اے۔ تے جنے لینا ہووے پھر ~~ٹھا ٹھا~~
کے ٹھک ٹھک کر کے ٹھیک کوندا اے۔ ایہہ کچا تے نہیں۔ ایہہ پلڑ تے نہیں۔ ایہہ ٹٹا ہویا
تے نہیں۔ ایہدے وچ کوئی نقص تے نہیں۔ پھر جدوں ساریاں گلاں وچ پورا ہووے
تے اوہندا اک آنہ مل پیندا اے۔ تے شاں جا کے بازار دے تھیاں نوں جا کے
لگدا اے۔ اپنیاں تکلیفاں توں بعد۔ اس واسطے پیارے صدیق۔

جب میں ہوں اک مٹی کا پیالہ عشق کے بازار میں۔
پھر پسند آیا ہوں میں اس وقت نگاہ یار میں۔

اس واسطے پیارے صدیق اکبر۔ ہزاراں تکلیفاں اون۔ تے تکلیفاں جھڑیاں
نہیں۔ نبی دے نال تے۔ تے ذکر رسول نہیں چھڈیا۔

اے پیارے رسالو صدیق۔ اللہ تعالیٰ میرے عشق دا امتحان لینا چاہندا اے۔ کر میں

اس دے محبوب دے عشق وچ کھچا تے ہین۔ صدیق اکبر۔ بے خوش کیوں نہ
ہوا ان۔ محبوب ہمیں نوں خریدنا چاہندا اے۔

حضرت صدیق اکبر واپس آ گئے۔ آنحضرت نوں اس دا ذکر کیتا۔ آپ نے
فرمایا کہ پھر خلاصی دی سبیل کی آ۔ عرض کیتی میں خرید تے آزاد
کر دیواں گا۔ ارشاد ہویا۔ اس دے وچ اسیں وی شریک آں۔ اور آدھے
دے حصے ساڈی طرف توں تکمیل ہو جاؤ۔ حضرت ابوبکر صدیقؓ امیہ بن خلف
حضرت بلالؓ دے مالک کول پہنچے۔ اس نوں جا کے کہیا۔ اس نے کہیا۔ اگر
تہانوں اتنا ہی رحم آوندا اے۔ تے تسیں ایس نوں خرید لو۔ بغیر خریدے
کیتے۔ تہاڈی مشکل حل نہیں ہو سکدی۔ آپ نے فرمایا۔ اس دے عوض کی
منگنا ایں۔ میرے کول اک غلام اے۔ جیہڑا بڑا حسین اے۔ مگر ہے یہودی
بدن دا گورا اے۔ مگر دل دا کالا اے۔ اگر توں چاہویں تو اس نوں
لے لے۔ اور اس دے بدلے دے اللہ رسول نوں ایہ سیاہ بدن اور سفید دل
والے غلام بلالؓ نوں دے دے۔

چنانچہ حضرت صدیق اکبر نے اپنے اس غلام نوں طلب کیتا۔ جس وقت
اوہ زیبا صورت غلام سامنے آیا۔ تے اوہ کافر حیران رہ گیا۔ اور اس دے
ایس تے راضی ہو گیا۔ مگر اس تے اک نصاب چاندی دا وادھا کیتا۔ آخر
کار بیع دا معاملہ طے ہو گیا۔ جس وقت سودا ہو گیا۔ تو اس کافر نے
اک قہقہہ لگایا۔ اور کہیا اے ابوبکر۔ ایہ غلام تساں نے بدلے گھاٹے وچ

لیا۔ تہانوں بڑا نقصان ہویا۔ آپ نے فرمایا کہ گھاٹا تے تیتھوں پیا اے کہ گوہر نوں آخرت دے معاوضے وچ دے دتا۔

اس دی تے ایہہ شان اے۔ کہ دوہاں جہاناں بیچ بھی اس کالے غلام دی قیمت دے اندر تھلے ہین۔ اس واسطے ایہہ غلام محترم اے۔ تیرے ہتھوں توں بڑا گوہر بے بہا نکل گیا۔ میں روح نوں ویکھیا۔ تساں نے صرف بدن دے رنگ نوں ویکھیا۔ کہ میرے نزدیک دوجہاناں توں زیادہ قیمتی اے توں اس دے ظاہری رنگ نوں ویکھ رہیا ایں۔ اور میں اس دے دل وجان نوں ویکھ رہیا آں۔

اس دے بعد حضرت بلال کا ہتھ پکڑ کے آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دی خدمت وچ لے کے حاضر ہوئے۔ جب وقت بلال خستہ نے آنحضرت دا روئے مبارک ویکھیا۔ تے بے ہوش ہو کے ڈگ پئے۔ دیر تک ہوش بے ہوش رہے۔ جس وقت افاقہ ہویا۔ تے آنحضرت نوں اپنے سامنے ویکھیا۔ توں مارے خوشی دے آنسو وہان لگے۔ آپ نے انہاں نوں اپنے سینے نال لالیا۔

کوئی کی جانے اس عطا نوں جیہڑا انہاں نوں اس وقت ملی ہوگی۔ کیسی خوشی ہوئی ہووے گی۔ جس وقت حضورؐ نے انہاں دے نال گلاں کیتیاں ہون گیاں اوہ نورانی گلاں اگر رات نوں ہون۔ تے دن ہو جائے۔ پھر آپؐ نے صدیق نوں فرمایا۔ کہ اساں تے ستم کیتا سی۔ کہ سانوں وی شریک کرنا۔ آپؓ نے عرض کیتا۔ حضور سو قیمت لیکھے ہو۔ بلا شرکت غیرے صرف حضور ہی حضور دا کا ہیں

ابوبکر دے وی اور بلال دے وی۔ اسیں دوناں چ حضور دے در تے اور کوچے دے غلام آں۔
یا رسول اللہ جس آپ دے سامنے انہاں نوں آزاد کر دتا۔ یا رسول اللہ آپ ہی مالک
ہو۔ اگر خدمت دے واسطے چاہیدے تے ابوبکر آپدا غلام حاضر اے۔ جیہڑا ایسے
وقت بھی خدمت توں آزادی نہ چاہوے گا۔ آپ دا اوہ غلام ہوں۔ کہ
آپ دی غلامی نے دنیا بھر دی غلامی توں آزاد کر دتا۔ یعنی شی مینوں اپنا
غلام اور یار غار بنا رکھو۔ اس دے بعد مینوں کسی آزادی دی ضرورت نہیں۔

پھر حضرت بلال نوں اس دا صلہ ایہہ ملیا۔ پھر حضور دے دربار دے
اندر موذن بنے۔ اور سفر وچ حضر وچ وی۔ ہمیشہ اذان دی خدمت اوہناں
دے سپرد ہوگئی۔

جس وقت نبی کریمؐ نے مکہ نوں فتح کیتا۔ تے آپ نے بلال نوں کیہا
کہ اوہ آئے۔ اور کعبے دی چھت تے چڑھ کے آذان سنائے۔ ہن توجہ کرو۔
بلال کعبے دی چھت تے چڑھ گئے۔ فرمایا بلال آذان دیو۔ جناب بلال
مسکران لگے۔ عرض کیتی آقا۔ مدینے وچ آذان دتی رخ کیتا کعبے دی طرف۔
سفر وچ آذان دتی تے رخ کیتا کعبے دی طرف۔ بدر دے اندر آذان دتی
تے رخ کیتا کعبے دی طرف۔ اُحد دے اندر آذان دتی رخ کیتا کعبے دی طرف
یا رسول اللہ ﷺ سارے رستے دے اندر آذاناں دیندا آیا۔ تے رخ کیتا
کعبے دی طرف۔ یا رسول اللہ ﷺ ہن تے آپ نے کعبے دے اُتے چڑھا دتا۔

ہن رُخ کدھر کرنا ایں۔ بلال مسکرا رہے ہین۔ کعبے دا کعبہ مسکرا رہا
اے۔ میرے نبی نے فرمایا۔ بلال کی کہندے او۔ عرض کیتی آقا۔ جیہے وی میں
آذان دتی رُخ کیتا کعبے دی طرف۔ آج تے آپ نے کعبے دے اُتے چڑھا دتا
اے۔ ہن رُخ کدھر کرنا اے۔ تے سنو میرے نبی پاکؐ دی پیاری بات۔
میرے نبی فرماندے آ۔ بلال ٹھیک کہندے او۔ آپ نے جیہڑے وی آذان دتی۔
رُخ کیتا سی کعبے دی طرف۔ ہن جیہڑے نبی نے تینوں کعبے تے چڑھایا اے۔
ہن اپنے نبی دی طرف منہ کر کے آذان دیو۔ کیونکہ میرا نبی وی کعبے دا کعبہ اے

ہر طرف ہے آقا نور جہاں
حاجیو آؤ ~~کعبہ~~ دیکھو شہنشاں کا سینہ دیکھو
کعبہ تو دیکھ چکے اب کعبے کا کعبہ دیکھو۔

اشارہ کر دتا۔ اگر کعبے دے چڑھ جاؤ تے نبی توں رُخ نہ پھیرو۔
بعض لوگ آکھدے آ۔ کہ نبی ساڈی طرح سنداے۔ آؤ ذرا خالق
کائنات دے قرآن نوں ویکھیے۔ کہ جیہڑا نبی ہوندا اے اوہ سُندا اے یا
نہیں۔ اللہ دا قرآن کہندا اے ذرا سورۃ النمل پڑھ لو۔ النمل دا
معنی اے (چیونٹی) اللہ تعالیٰ نے قرآن مجید دی سورتاں دا ناں رکھیا
اے چیونٹی دے ناں توں۔ نوجوانوں ذرا غور کرو۔ اگر اللہ
تعالیٰ (چیونٹی) دے ناں تے قرآن پاک دی سورۃ دا ناں رکھ دیوے
تے ایس دے واسطے کوئی فتوٰی نہیں۔ اگر اسیں جبلے نوں گیارہویں شریف

دے نال نسبت کر دیئے تے شرک ہو گیا۔

اور جیہڑی قرآن پاک دی دوسری سورۃ اے۔ اس دا ناں اے سورۃ بقرہ۔ بقرہ دا معنیٰ اے گائے۔ اللہ تعالیٰ نے قرآن مجید دی سورتاں دی نسبت گائے دے نال کر دتی۔ اگر اسیں چیلے نوں کر دئیے میلاد پاک دے نال تے۔ شرک ہو گیا اے۔

اللہ تعالیٰ فرماندا اے۔ کہ لوگو۔ یاد کرو اوہ واقعہ۔ بادشاہ اوہ کی واقعہ آ؟ فرمایا سلیمان پیغمبر اپنے لشکر دے نال جا رہا سی۔ تو قَالَتْ نَمْلَةٌ ایک چیونٹی کہن لگی۔ اے چیونٹیو! جلدی جلدی کرو۔ اپنا اپنا غاراں دے اندر چلے جاؤ۔ کیدرے حضرت سلیمانؑ دا لشکر سانوں رگڑ ہی نہ دیوے۔ اللہ تعالیٰ فرماندا اے۔ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا۔ حضرت سلیمانؑ چیونٹی دی آواز نوں مسکرائے۔

میں آپ نوں پچھنا واں۔ کہ آپ دے وچوں جیہڑا زیادہ سنن والا ہووے۔ اوہ ایک چیونٹی نوں پکڑ تے اپنے کن دے اندر رکھے۔ اور دسے کی کہندی آ۔ وڈے وڈے سائنس دے آلات ایجاد ہو گئے مگر کوئی سائنس دان ایہہ نہیں کہندا۔ کہ اج تک سانوں خبر ہی نہیں لگدی۔ کہ چیونٹی گھسیٹ کے چلدی اے۔ یا قدم اٹھا کے چلدی اے۔ لیکن اللہ تعالیٰ فرماندا اے۔

فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا۔

دنیا والیو جس چیونٹی دی آواز تسی نہیں سن سکدے۔ نبی نے سن لئی

اگر حضرت سلیمان ؑ اِشے دی طاقت دے نال چیونٹی دی آواز سن سکدے
ہن۔ تے ساڈے نبی وی مدینے وچ رہ کے اِشے دی طاقت دے نال 365 کروڑ
دے مسلماناں دیاں دعاواں سن سکدے ہن۔

اک مرتبہ حضرت جناب بلال نوں اِہہ شان ملی۔ کہ کہ جنت دے اندر ستاریاں
توں پہلے نہیں جاؤ گے۔ اُس وقت تک صبح نہیں ہوندی۔ جدوں تک بلال
اذان نہیں کہندے۔ تے لوکاں نے نبی دوعالم نوں شکایت کیتی۔ کہ بلال
دی آواز ساڈے گھراں تک نہیں پہنچدی۔

حضور ؐ نے فرمایا کہ اسی اج بلال دے واسطے اِہہ قانون توڑ دیندے
آں۔ بلال نوں ہٹانا ناممکن اے۔ اِک دفعہ ہٹا کے ویکھ لیا۔ فاروق
اعظم نے شکایت کیتی کہ اِنہاں دی آواز بلند نہیں اے۔ زبان دے
اندر لکنت اے۔ فرمایا ٹھیک عمر اج آپ دی من لیندے آں۔ بلال
صبح اذان آپ نہ کہنا۔ بلال دی اکھاں وچ ہنجو۔ چہرے تے الم۔ دل دے
اندر خاص قسم دا غم۔ آپ مسجد نبوی شریف دے اندر آ کے بیٹھ کے
بیٹھ گئے۔ اور عرض کر دے نیں یااللہ۔ میرے کول کوئی ایسا مال نہیں جیہڑا
تیرے محبوب دے قدماں تے نثار کر دیواں۔ یااللہ میرے کول کوئی
مصروفیت نہیں کہ تیرے محبوب نوں وکھا کے راضی کر لواں۔ یااللہ میرے
کول صرف اِک اذان سی۔ جیہڑی پنج وقت کہہ کے تیرے محبوب
نوں راضی کر دا ساں۔ یااللہ اج کیہ گناہ ہو گیا۔ اج اِہہ اذان وی

میرے کولوں واپس لے لئی گئی۔ بلال رو رہے ہیں۔ بلال آہ و بکا کر رہے ہیں۔ بلال دا رونا سی۔ اللہ دی رحمت نوں جوش آنا سی۔ فرمایا بلال چپ کر جا۔ جد تک تیرے منہ دے اندروں اذان نہ آئی۔ اوہدوں تک صبح صبح نوں ہون ای نہیں دینا۔ (اعظم چشتی فرماندے نیں۔)

ے غلط کہیے اذان گناہ ہووے اوکس ڈٹھو بلال نوں آن کہندے۔
گل سُنی تے رون لگے ذرا دوستو کردو دھیان کہندے
جیہڑی نبی دا نام نہ ٹھیک آکھے کٹ دیواں میں ایسی زبان کہندے
پر اوہ نے رب رسول نوں لگے پیاری ایسے عشق تے نال ایمان کہندے۔
چنگی لگے اذان بلال والی وچ دیکھ کے آپ رحمان کہندے۔
کرے صبح نہ ہوندی اعظم جے نہ کہندا بلال اذان کہندے۔

ے قلندرِ لاہوری حضرت علامہ محمد اقبال فرماندے نیں۔
اذان ازل سے ترے عشق کا ترانہ بنی۔
نماز اس کے نظارے کا اک بہانہ بنی۔

پھیر اوہی لمحہ آگئے۔ نبی پاک نے فرمایا کیہ آنا ہویا۔ عرض کردے ہیں۔ یا رسول اللہ مدینے دیا تاجدارا۔ رات لمبی ہوگئی۔ سو سو کے جسم چور ہوگئے۔ صبح دی آمد آوندی نہیں۔ صبح ہوندی نہیں۔ فرمایا نبی پاک نے۔ صبر کرو۔ ذرا میں دو رکعت نفل پڑھ لاں۔ میرے نبی پاک نے ختم نبوت والا مصلّا ندیں

73

تے رکیا۔ جبرائیل پرواز کر کے آئے نیں۔ آ کے عرض کیتی یا رسول اللہ ﷺ

بیشک اللہ بلال دی عبادت شُش - بلال دی سین رب دے نزدیک شین اے

جدوں تک بلال کلکنت والی زبان چوں اذان نہیں دے گا۔ اودوں تک صبح

نہیں ہونی۔ میرے نبی پاک نے فرمایا۔ اے جبرائیل اذان تے ہو چکی اے

عرض کیتی آقا اساں نے اذان نہیں سُنی۔ جدوں بلال اذان پڑھدا اے

تے اسیں بلال دی اذان عرش تے سُندے ساں۔

الفاظ و معانی میں تفاوت نہیں لیکن ملّاں کی اذان اور مجاہد کی اذان اور

پرواز ہے دونوں کی اسی ایک فضا میں کرگس کا جہاں اور ہے شاہیں کا جہاں اور

فرمایا جاؤ بلال دی تلاش کرو۔ جس وقت بلال دی تلاش کیتی گئی تے حضرت

بلال مسجد نبوی دے کونے وچ آپ پڑھا کر رہے سن۔ فرمایا بلال آ جاؤ

اذان کہو۔ بلال نے روندے ہوئے عرض کیتا۔ اے اللہ دے رسول میں

کدے جیہن تے نہیں ہو گیا۔ نبی پاک ؐ نے بلال نوں سینے نال لایا۔

بلال میرا ہوندا ہوئے تسی دوزخ وچ نہیں جا سکدے۔ تسی جنت وچ جاؤ گے۔

عرض کیتی آقا میں جنتی آں۔ فرمایا ہاں توں جنتی ایں۔ توجہ کرو

جنتی ہاں جنتی۔ ہن بلال محبت دے انداز وچ آئے۔ کہنے لگے آقا میں

پہلے جاواں گا۔ فرمایا ہاں بلال تسی جنت وچ پہلے جاؤ گے۔ تے بلال

بڑے ادب دے نال پچھدا اے۔ کہ تسی زیادہ توں وی پہلے۔ فرمایا ہاں تسی زیادہ

توں وی پہلے۔ عابدین توں وی پہلے۔ میرے نبی نے فرمایا عابدین توں

وی چاہیے۔ اچھا شہیداں نوں وی چاہیے۔ فرمایا شہیداں نوں وی چاہیے۔ اچھا صحابہ
نوں وی چاہیے۔ فرمایا ہاں صحابہ نوں وی چاہیے۔ اچھا آپدے صدیق نوں وی چاہیے
فرمایا ہاں میرے صدیق نوں وی چاہیے۔ اچھا آپدے نگہ ہوونا بھر نوں وی چاہیے
فرمایا ہاں میرے عمر نوں وی چاہیے۔ اچھا عثمان نوں وی چاہیے۔ فرمایا ہاں عثمان
نوں وی چاہیے۔ اچھا آپدے علی نوں وی چاہیدا ل۔ ہاں میرے علی نوں وی چاہیدا ل۔
بلال عشق و محبت دی لہر وچ آ گئے۔ تے پچھیا آپدی اہل بیت نوں وی چاہیدا ل۔
ہاں میری اہل بیت نوں وی چاہیدا ل۔ بلال عشق وچ آ گئے۔ اور عرض کیتی۔ آقا۔
اک لکھ چوبی ہزار رسولاں نوں وی چاہیے۔ فرمایا ہاں تمام نبیاں نوں چاہیے۔
بلال دا عشق اُٹھیا۔ اور پچھیا کیا آقا آپ نوں وی چاہیے۔ فرمایا ہاں محمد
~~چاہیے~~ نوں وی چاہیے جنت وچ جاؤ گے۔ جس وقت میرے نبی نے فرمایا کہ
میرے نوں وی چاہیے۔ بلال قدماں وچ گر گئے۔ روندے کہن لگے۔ اے اللہ دے
رسول۔ پیغمبر جی۔ مصطفیٰ دے چہرے والیا۔ یٰسین دے سہرے والیا۔ والیل دیاں
زلفاں والیا۔ مازاغ دے کاجل والیا۔ حم دے کنڈلاں والیا۔ مزمل دی
چادر والیا۔ دنیا والے کی کہن گے۔ کہ صحابی اگے اور نبی پچھے۔ آقا محبت
وچ گل ہو گئی سی۔ ہن گل نوں بدلا لو۔ میرے نبی دا چہرہ سرخ ہو گیا
فرمایا بلال سن لے۔ کائنات بدل سکدی اے۔ زمین پھٹ سکدی اے
ستارے گر سکدے نیں۔ فصلاں اپنیاں رُتاں بدل سکدیاں نیں۔
سمندراں نوں پانی خشک ہو سکدا اے۔ کائنات دا نظام بدل سکدا اے

مگر ختم نبوت دی زبان توں نکلی ہوئی گل تبدیل نہیں ہو سکدی۔ آقا کہہ کی
ہوئے گا۔ قیامت دے دن جس سواری تے میں بیٹھا ہوواں گا اس
سواری دی لگام میرے ہتھ دے اندر ہووے گی۔ تو اگے غلام بن کے آئے
گا۔ میں پچھے سردار بن کے آئے گا۔

(ایہ ساریاں عبارتاں تاں ہی مقبول لیا)

سلطان العارفین حضرت سلطان باہو فرماندے نیں۔

٩ عشق جنہاں دی ہڈیں رچیا اوہ رہندے چپ چپاتے ہو۔
لوں لوں دے وچ لکھ زباناں اوہ کردے گنگی باتے ہو۔
اوہ کردے وضو اسم اعظم دا تے دریا وحدت وچ نہاتے ہو
تدوں قبول نمازاں باہو جد یاراں یار پچھاتے ہو۔

٢٨-١١-٩٧

21/8/97

بالِ جبریل

(۱) حور و فرشتہ ہیں اسیر میرے تخیلات میں
مری نگاہ سے خلل تیری تجلیات میں

(۲) تو نے یہ کیا غضب کیا مجھ کو بھی فاش کر دیا
میں ہی تو ایک راز تھا سینۂ کائنات میں۔

(۳) ترے شیشے میں مے باقی نہیں ہے۔
بتا کیا تو مرا ساقی نہیں ہے۔

(۴) سمندر سے ملے پیاسے کو شبنم
بخیلی ہے یہ رزاقی نہیں ہے۔

(۵) کیا تماشا وہ دل کہ جس کی کھٹک لازوال ہو۔
یارب وہ درد جس کی کسک لازوال ہو۔

(۶) تری بندہ پروری سے مرے دن گزر رہے ہیں۔
نہ گلہ ہے دوستوں کا، نہ شکایتِ زمانہ۔

(۷) حضورِ حق میں اسرافیل نے میری شکایت کی
یہ بندہ وقت سے پہلے قیامت کر نہ دے برپا۔

(۸) جس کا عمل ہے بے غرض اس کی جزا کچھ اور ہے۔
حور و خیام سے گزر بادہ و جام سے گزر

(۹) تیرا امام بے حضور، تیری نماز بے سرور
ایسی نماز سے گزر ایسے امام سے گزر۔

(10) اے مسلماں اپنے دل سے پوچھ مُلّا سے نہ پوچھ
ہوگیا اللہ کے بندوں سے کیوں حرم خالی۔

(11) کیا صوفی و مُلّا کو خبر میرے جنوں کی
اُن کا سرِ دامن بھی ابھی چاک نہیں ہے۔

(12) اگر ہو عشق، تو ہے کفر بھی مسلمانی
نہ ہو تو مردِ مسلماں بھی کافر و زندیق۔

(13) کافر ہے مسلماں، تو نہ شاہی، نہ فقیری
مومن ہے تو کرتا ہے فقیری میں بھی بادشاہی۔

(14) کافر ہے تو شمشیر پہ کرتا ہے بھروسا۔
مومن ہے تو بے تیغ بھی لڑتا ہے سپاہی۔

(15) کافر ہے تو ہے تابعِ تقدیر مسلماں
مومن ہے تو وہ آپ ہے تقدیرِ الٰہی۔

(16) وہ سجدہ روحِ زمیں جس سے کانپ جاتی تھی۔
اُسی کو آج ترستے ہیں۔ منبر و محراب۔

(17) نگاہِ عشق دلِ زندہ کی تلاش میں ہے۔
شکارِ مردہ سزاوارِ شاہباز نہیں۔

(18) ہوئی نہ عام جہاں میں کبھی حکومتِ عشق
سبب یہ ہے کہ محبت زمانہ ساز نہیں۔

بالِ جبریل

(19) مثلِ کلیم ہو اگر معرکہ آزما کوئی
اب بھی درختِ طور سے آتی ہے بانگِ لاتخف

(20) دِل بینا بھی کر خدا سے طلب
آنکھ کا نور دِل کا نور نہیں۔

(21) علم میں بھی سرور ہے لیکن
یہ وہ جنت ہے جس میں حور نہیں۔

(22) کیا غضب ہے کہ اس زمانے میں
ایک بھی صاحبِ سرور نہیں

(23) بے حضوری ہے تیری موت کا راز
زندہ ہو تو تو بے حضور نہیں۔

(24) فقط نگاہ سے ہوتا ہے فیصلہ دل کا
نہ ہو نگاہ میں شوخی تو دلبری کیا ہے۔

(25) نہ تو زمیں کے لیے ہے نہ آسماں کے لیے
جہاں ہے تیرے لیے تو نہیں جہاں کے لیے۔

(26) تو اے اسیرِ مکاں - لامکاں سے دور نہیں۔
وہ جلوہ گاہ ترے خاکداں سے دور نہیں۔

(27) خِرد مندوں نے کیا پوچھوں کہ میری ابتدا کیا ہے۔
کہ میں اس فکر میں رہتا ہوں میری انتہا کیا ہے۔

بال جبریل

(28) خودی کو کر بلند اتنا کہ ہر تقدیر سے پہلے۔
خدا بندے سے خود پوچھے بتا تیری رضا کیا ہے۔

(29) نظر آئیں مجھے تقدیر کی گہرائیاں اس میں۔
نہ پوچھ اے ہمنشیں مجھ سے وہ چشم سرمہ سا کیا ہے۔

(30) عقل عیار ہے سو بھیس بنا لیتی ہے۔
عشق بے چارہ نہ مُلا ہے نہ زاہد، نہ حکیم۔

(31) عشق منزل ہے غریبانِ محبت پہ حرام
سب مسافر ہیں بظاہر نظر آتے ہیں مُقیم۔

(32) ستاروں کے آگے جہاں اور بھی ہیں۔
ابھی عشق کے امتحاں اور بھی ہیں۔

(33) تو شاہیں ہے پرواز ہے کام تیرا۔
ترے سامنے آسماں اور بھی ہیں۔

(34) اسی روز و شب میں اُلجھ کر نہ رہ جا۔
کہ تیرے زمان و مکاں اور بھی ہیں

(35) علم کی حد سے پرے بندۂ مومن کے لیے۔
لذتِ شوق بھی ہے نعمتِ دیدار بھی ہے۔

(36) انداز بیاں گرچہ بہت شوخ نہیں ہے۔
شاید کہ اُتر جائے ترے دل میں مری بات۔

(37) تیرے سینے میں دم ہے دل نہیں ہے
تیرا دم گرمیٔ محفل نہیں ہے۔

(38) گذر جا عقل سے آگے کہ یہ نور
چراغِ راہ ہے، منزل نہیں ہے۔

(39) عقابی روح جب بیدار ہوتی ہے جوانوں میں۔
نظر آتی ہے اس کو اپنی منزل آسمانوں میں۔

(40) خودی کا نشیمن تیرے دل میں ہے۔
فلک جس طرح آنکھ کے تل میں ہے۔

سیّد بشیر حسین شاہ

(حافظ آبادی)

سید پیر شبیر حسین شاہ

6/9/97

معراج شریف

حضرات گرامی چند الفاظ تلاوت کیتے نیں۔ تمام نبیاں نوں خالق کائنات نے عزتاں
دتیاں آناں دتیاں عظمتاں دتیاں۔ وقار دتے تے شاناں دتیاں۔ حتیٰ کہ کمالات
مضمون وچ آوندے نیں۔ نبیاں نوں نبوت دتی اوس وحدہٗ لاشریک نے۔ ولیاں نوں
ولایت دتی تے اوس وحدہٗ لاشریک نے سارے نبیاں نوں کمالات عظمتاں
آناں تے شاناں۔ نبیاں نوں دتیاں۔ مگر جنیاں کُل نبیاں نوں دتیاں سارے
نبیاں دے کمالات معجزات اکٹھے کر کے۔ تے اوہدوں وددھ میرے سرکار دے تاجدار نوں
عطا فرمایا۔ اور اوہ معجزات، کمالات حضرت عیسیٰؑ حضرت موسیٰؑ دیگر انبیاء کرام
نوں تمام انبیاء کرام نوں کمالات دتے۔ حتیٰ کہ اونہاں نوں نبوت ملی اے۔ تے میرے
محبوب دا صدقہ ملی اے۔ میرے سائیں دا صدقہ ملی اے۔ جو کجھ وی ملیا۔ بلکہ
مدارج النبوت وچ اک حدیث درج کیتی اے۔ شیخ محقق نے۔
فرمایا نہ زمین پیدا کردا۔ نہ آسمان۔ نہ لوح تے قلم نہ کرسی۔ نہ چاند ستارے سورج
کوئی شے وی پیدا نہ کردا۔ بلکہ سوہنیا جے اپنا رب ہونا وی ظاہر نہ کردا جے میں
تینوں پیدا نہ کردا۔ یا اینج کر لے۔ کہ پوری کائنات وچ جو کجھ ملیا اے۔ میرے
محبوب دا صدقہ ملیا اے۔ تے اوہ اللہ دے محبوب نیں۔ خالق کائنات نیں۔ اپنے
محبوب نوں جس ویلے بھیجیا۔ اللہ اکبر۔ تو سارے کمالات دے کے بھیجیا
اور میرا اونہاں کمالات وچوں اک معجزہ جیہڑا اے۔ اوہ معراج اے۔
مصطفیٰ دے چہرے والیا۔ تمام نوں کمالات۔ معجزات۔ خالق کائنات نے

دِتے۔ مگر جس ویلے محبوب ساڈی واری آئی۔ تے ساریاں دے کمال اکٹھے کر کے اُودوں
وِدھ کے کمال میرے نبی دے تاجدار نوں عطا فرمایا۔

اک سوال حضرت موسیٰ کلیم اللہ دی بارگاہ وچ کیتا۔ یا رب میں ہزاراں آئیا ایں
توں اپنا حبیب پیدا کرناں ایں۔ اوہدے وچ تے میرے وچ کینا اک فرق اے۔ خالق
کائنات نے فرمایا۔ پیارے کلیم۔ تُوں جو کم کرنا ایں۔ کیہنوں راضی کرن واسطے کرناں
ایں۔ رب العالمین تینوں راضی کرن واسطے کرناں واں۔ فرمایا۔ میرا جو کم کر دا اوہ
ساری مخلوق جو کم کردی اے۔ مینوں راضی کرن واسطے کردی اے۔ میں جو کرناں
واں اپنے محبوب نوں راضی کرن واسطے کرناں واں۔ یا اللہ فرق۔ فرمایا کلیم اوہ
اے۔ جیہڑا چل کے طور تے آوے۔ جب اوہ تے چنگے آں جبرئیل جائے۔ اوہ
جگا کے عرض کرے۔ اِنَّ اللّٰہَ اشْتَاقَ اِلٰی لِقَائِکَ یَا رَسُوْلَ اللّٰہِ
فرمایا کلیم اوہ اے جیہڑا طور تے آوے۔ کلیم تیرے جوڑے لاہ کے آ۔ محبوب
اوہ اے جیہڑا عرشاں تے جاوے۔ کلیم تیرے سنے جوڑیاں عرشاں تے آ۔
سوہنیا تیرے جوڑیاں نوں تے میرا عرش وی چمن واسطے ترسدا اے رہیا۔
اور فرمایا کلیم اوہ اے۔ کہ جیہڑا آکے آکھے رب اَرِنِیْ۔ یا اللہ میں تینوں
ویکھنا چاہنا آں۔ تے میں کیہا دیواں لَنْ تَرَانِیْ۔ توں مینوں ویکھ نہیں سکدا۔ تے
حبیب اوہ اے جیہڑا آکے آکھے۔ رَاَیْتُ رَبِّیْ فِیْ اَحْسَنِ صُوْرَۃٍ۔ میں تے
رب نوں سوہنی صورت وچ ویکھ کے آیا واں۔ اللہ اکبر۔
تو فرمایا۔ آ محبوب۔ محبوب اوہ اے میرا حبیب اوہ اے۔ کہ جیہڑے

پوری کائنات۔ توں آکھیں نے آگے ویکھ کے لورے ہل گئے۔ جدوں محبوب آئے تے سارا آسمان سجا دتا جائے۔ سجا دتا گیا آسمان۔ حور و غلمان دیاں پوشاکاں بدل گیاں۔ فرمایا جہنم نوں ٹھنڈا کر دیو۔ کیوں میرا محبوب آ رہیا اے۔ کیسے بڑی مزے داری دی گل کیتی اے۔ اوہنے آ گیا۔

فلک پہ کیوں سجایا جا رہا ہے۔ اے یار

کوئی مہمان بلایا جا رہا ہے۔

تو عرض کر رہیاں آں پیا۔ خالق کائنات نے فرمایا۔ (15)

سُبْحٰنَ الَّذِیْٓ اَسْرٰی بِعَبْدِهٖ لَیْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَی الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِیْ بٰرَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِیَهٗ مِنْ اٰیٰتِنَا اِنَّهٗ هُوَ السَّمِیْعُ الْبَصِیْرُ۔

پاک اے اوہ ذات جنہے سیر کرائی اے اپنے بندے نوں۔ بندے نوں سیر کرائی اے اپنے بندے نوں ـــــ فرمایا میں پاک آں۔ اپنے محبوب نوں میں سیر کرائی اے۔ پھر فرمایا سُبحٰن الذی نال اسریٰ بعبدہٖ۔ اینج اک جاندا جاندا بات کر جاں۔ فرمایا سبحٰن الذی اسریٰ بعبدہ۔ میں اپنے بندے نوں سیر کرائی اے۔ پاندے وقت عروج دا۔ تے فرمایا میں اپنے بندے نوں سیر کرائی اے۔ تے اپنے عبدہ وچ فرمایا سبحٰن الذی اسریٰ بمحمدؐ۔ میں اپنے عبد نوں سیر کرائی اے۔ میں اپنے حبیب نوں سیر کرائی اے۔ میں اپنے نور نوں سیر کرائی اے۔ یا میں اپنے محمد نوں سیر کرائی اے۔ میں اپنے نبی نوں سیر کرائی اے۔ میں اپنے پیغمبر نوں سیر کرائی اے۔ میں اپنے رسول نوں

سپر کرائی اے۔ یا اللہ ایہہ کیوں فرمایا: سبحٰن الذی اسریٰ بعبدہٖ۔ جس اپنے
بندے نوں سیر کرائی اے۔ فرمایا اس واسطے بندہ لیا اندر۔ حضرت عیسیٰؑ نوں
نمایاں طور تے چار کمال دتے ۔ مردے زندہ کرن۔ کوڑھے ٹھیک کرنے۔ نابیناں
نوں اکھاں دیویاں۔ تے غیب دیاں خبراں دیساں ۔ بولو ۔ —
چار کمال دتے۔ تے جدوں لوکاں نے ویکھیا۔ مردے زندہ کردے نیں۔ کوڑھے
ٹھیک کردے نیں۔ نابیناں نوں اکھاں دیندا اے۔ غیب دیاں خبراں دیندے نیں۔
اے مدینے دیاں تاجدارا۔ اوہ تے پرندہ بنا کے اڈائے گا۔ تے تیری تکڑی
مٹھ ابوجہل دا روڑا کلمہ پڑھے گا۔

دتے معجزے انبیاء کو خدا نے
بکھ میرا نبی معجزہ بن کے آیا

چار کمال نمایاں طور تے مجموعہ۔ اوہ تے پرندہ بنا کے پھونک ماردا اے تے
اڈ جاندا اے۔ اوہنوں لوکاں نے رب دا پتر آکھیا۔ تے توں تے اوہ ایں
تیری انگل اٹھی اے جان نوں جان ملی اے۔ پھر قوت کلام ملی اے۔ پھر توں
ہو دی دی دھی نوں زندہ کرنا ایں۔ جابر دے پتراں نوں زندہ کرنا ایں۔
تیرے کمالاں دا کوئی حد حساب ای نئیں۔ جیہڑے چار کمال دتے نیں۔ اوہنوں
تے لوکاں رب دا پتر آکھدا اے۔ تے پھر تیرے ایہہ کمال۔ مردیاں نوں زندہ
کرنا۔ علم ما کان و ما یکون ۔ اوہ پھر سوچیا اوہ والیاں توں خالی نہ پھیریا
عطا کر دینا۔ جو اکو منگن آیا اے تے نال جنت وی دے دیندا اے۔ ایہہ عرض

اکو دیندا اے پیا۔ اسے ماذاغ دے کاجل والیا۔ تیری عظمت ویکھ کے لوکی کدرے
رب نہ کہہ دین۔ تیرا جانا تے واپس آونا۔ کنڈی دا ہلدا رہنا۔ پانی دا چلدا رہنا
اس واسطے میں اعلان کر دتا۔ سبحٰن الذی اسریٰ بعبدہٖ۔ لوکو! رب نہیں۔
ایہہ رب دا بندہ اے۔ بولو ایہہ رب دا بندہ اے۔

ایہہ میرا بندہ اے جہنوں میں سیر کرائی اے۔ میں اکلا واں وحدہٗ
لاشریک واں۔ ہور کوئی رب نہیں۔ اس واسطے بعبدہٖ دا لفظ لیاندا۔

بعض لوکاں نے ایہدا مطلب غلط لے لیا۔ اوہ ہیو۔ بندہ آکھیا جیہڑا اسی جیسے بندے
جو ہوئے۔ حضور وی بندے ای سن۔ اکو جیسے آں۔ ہاں جیہڑا بندیاں نوں بندہ
بنا دیوے۔ ایہہ اوہنوں بندہ منے آں۔ کہ بندے دا پتر منے آں۔

ہاں رب نے آکھیا اے پیا۔ میرے فرشتے وی معزز بندے نیں۔ پر کوئی
جیہڑا جبریل امین دا ثانی بنے۔ پر کوئی بندہ جیہے دعوہ کیتا ہووے میں تے جبریل
اکو جیسے آں۔ (بولو تے سہی یار) نہیں۔

پر کوئی جیہڑا آکھیا نے عزرائیل اکو جیسے آں۔ تے کوئی بندہ جیہڑا جبریل
دا ثانی بنے اوہنوں سارے پاگل آکھدے نیں۔ آکھدے نیں بے ایمان ہو گیا اے
کتھے جبریل امین۔ کتھے توں۔ تے جیہڑے جبرائیل قدم چمے او ہمسر ثانی کیوں
ہو سکدا اے۔

اس واسطے فرمایا بعبدہٖ۔ ایہہ راز اے سبحٰن الذی اسریٰ بعبدہٖ
جیہڑے اپنے بندے نوں سیر کرائی اے۔ بادشاہ کردوں کرائی۔ فرمایا لیلاً رات نوں

رات دے تھوڑے جیہے حصے وچ تینوں ایہہ کلام دے واسطے آئی اے۔ رات دے تھوڑے جیہے
حصے وچ سیر کرائی اے۔ رات دے تھوڑے جیہے حصے وچ سیر ہوئی۔

مسلمانوں ذرا توجہ نال۔ رات دے تھوڑے جیہے حصے وچ سیر کرائی اے۔ کیوں
کہ حصے وچ۔ ساری رات دا واقعہ نہیں۔ رات دے تھوڑے جیہے حصے وچ سیر کرائی۔ کناں
وقت لگا ہونا۔ چیزاں وچ کنڈی ہلدی رہی۔ پانی چلدا رہندا اے۔ تے بستر گرم رہیا
اسے۔ اپنے جسم وچ سیر ہوئی۔ بلکہ اپنا وی نہیں۔ ایہہ تے آپشن اے تاں کرا دتے
پھر وچ واپس آ گئے تے ہلی وچ بستر گرم سی۔ تھوڑا وقت وی نہیں ہویا دوں وی تھوڑا۔
تے میرا نبی لامکان تے گیا۔

وہی لامکان کے مکین ہوئے۔ وہ سیر عرش تخت نشین ہوئے۔

یہ نبی ہیں جس کا ہے وہ مکان۔ وہ خدا ہے جس کا مکان نہیں۔

تو فیر ایہناں گلاں میرا نبی گیا۔ اگے جیہڑا کس طرح گیا۔ مسلمانوں ذرا توجہ نال۔ ایتنی
جلدی جانا تے واپس آ جانا۔ عقل نہیں مندی۔ ایہہ کس طرح ہو سکدا اے۔

پہلی تے گل اے کہ اعلان ہی رب کر دا اے دیا۔ میں کہنا واں ہر
نبی دی ذات تے اعتراض کرن والیو ذرا میرے رب نوں سمجھو میرے نبی نوں کیوں
لے گیا ہم تے دوستا۔ میں عرض کرنا چاہیا فرمایا کنڈی ہلدی رہی پانی چلدا۔ بستر گرم
کس طرح جا سکدے ہیں کس طرح آ سکدے ہیں۔ ایہہ تے ایہہ تعالیٰ تے سوال
کرنا۔ رب جیہڑا اے۔ رب میرے نبی نوں لے گیا۔ ایدھر عرض دوستا مسجد حرام توں
لے کے مسجد اقصیٰ تک لے گیا۔ ایدھر عرض دوستا۔ توجہ فرمانا ذرا۔ میرا نبی گیا اسے تے تھوڑے

ملفوظ

جدوں حضرت وچوں گیا۔ کیوں جے۔ اس واسطے کہ میرا پتہ ساری مخلوق دی جان اے۔ جو لو ساری
وار اپنا چکر پہلے مسجد الحرام پھر مسجد اقصیٰ۔ پھر پہلا آسمان۔ پھر دوجا آسمان۔ پھر
تیجا۔ پھر چوتھا۔ پھر اس طرح سفر کردے ہوئے اوتھے دی ریاست تے اپنے مکان تے پہنچایا۔
پھر اوتھوں نزدیاں گلاں کر دیاں ں۔ ایہدی وجہ کی اے۔ فرمایا اے مدینے دیا تاجدارا۔ ایہہ
اوہ جگہ اے جتھے ہور کوئی جا نہیں سکدا۔ حضرت شیخ فرماندے نیں۔ آسماناں تے
معراج ہون دی اک ہور وی وجہ اے۔

زمین اور آسمان دے درمیان جھگڑا ہو گیا۔ احمد گیلانی صاحب قاسمی فرماندے
نے پئے کہ زمین اور آسمان دے درمیان جھگڑا ہو گیا۔ بولو۔
زمین آکھن لگی میں چنگی آں۔ تے آسمان آکھن لگا میں چنگا واں۔ جدوں مقابلہ ہو وے
تے رولا جھگڑے دا ہی ہوندا اے۔ ایہنے آکھیا میں چنگا اوس آکھیا میں چنگا۔ اوس آکھیا
میں اعلیٰ۔ اوس آکھیا میں اعلیٰ۔ اوس آکھیا میں بہتر۔ اوس آکھیا میں بہتر۔ اوس آکھیا
میں چنگی آں۔ اوس آکھیا میں چنگا واں۔ دوہاں دے درمیان مقابلہ ہو گیا۔ اور زمین
اپنے دلائل دیندی اے پئی۔ آسمان اپنے دلائل دیندا اے پیا۔ دوہاں نے دلائل
ہور وی پیش جس ویلے۔ زمین دلائل دیندی اے پئی۔ آکھدی اے میرے تے نہراں
تے دریا موجود۔ میرے دامن دے اتے فصل موجود۔ لہلہاندے کھیت موجود دنیا
میرے دامن دے اتے باغ و بہار رہندی۔ میں اشرف دی مخلوق نوں سانبھی دیندی آں۔ رزق
پیدا کر کے دیندی آں۔ اوہ کھاندے نیں۔ انہاں میرے تے ولی موجود۔ میرے تے غوث موجود
میرے تے قطب موجود۔ میرے تے ابدال موجود۔ میرے تے نبی موجود۔ میں بڑی

برکتاں والی آں۔ ویکھو میرے دامن دے اتے ہر شے موجود اے۔ آسمان نے آکھیا۔ نی دلائل
دے رہی ہیں۔ اوس آکھیا۔ ہاں دے رہی ہیں۔ ساڈے نوں خدا لوکاں توجہ نال
مولانا معین دا سمجھ نقل فرماندے ہن پئے۔ جس اپنی گل پوری تے آسمان بولیا۔
اوس آکھیا۔ نی گل سن۔ جے توں آکھنی ایں فصلاں دے بوٹے موجود ہین۔ فصل اُگانی
ایں۔ میرا سورج چڑھدا اے تے تاں تیرے فصل پکدے ہین۔ جس سورج چڑھانا واں
تیرا فصل پکدا اے۔ پھر میں بارش برساندا واں۔ فصل اُگدا اے۔ میں بارش نہ برساواں
تیرے دریاواں تے نالے خشک ہو جاون۔ میرے سورج دی گرمی نہ ہووے۔ تے تیرا فصل
پک نہیں سکدا۔ جے میں اُتوں آسمان توں بارش نہ برساواں۔ تے توں تے کجھ وی نہیں
تے میرے دامن دے اتے جبرائیل موجود۔ میکائیل موجود میرے دامن تے عزرائیل موجود
فرشتے موجود۔ اوس آکھیا۔ جے چنگے توں سانبھے ہین۔ تے تیرے دامن تے توں ہی لئی پھرنی
ایں نال۔

اوہ اودے کہنی ایں ہاں۔ کہ میرے اتے علی موجود، قطب موجود، غوث موجود ابدال
موجود ہین موجود۔ جے زمین ایہہ داتا صاحب میرے تے۔ بابا صاحب میرے تے۔ [illegible]
جے توں ایہہ آکھیں۔ غوث پاک میرے تے۔ مجدد الف ثانی میرے تے۔ حضرت اکبر میرے تے
ہین جے آکھیا سارے چنگے میرے تے۔ آسمان نے آکھیا۔ انہاں تے منکر جہڑے تیرے تے
سے خطے ہوئے ہین۔ اوس آکھیا جے چنگیاں نوں سانبھدی ایں۔ تے گندیاں نوں
وی توں اپنے سینے اے۔ [illegible] آندی ایں نہ

آسمان نے کہیا میرے تے اِکو ای سیاہ بادل ہویا اے۔ بیٹھی سوچدا

اوس آکھیا۔ اکو ای اوتھے منگ ہوندا سی۔ نبوت دا۔ اوہ وی میں تیرے کول گھلیا۔ کیہے نیں
جھلیا۔ تواہی جھلیا۔ اوہناں کسے نہ جھلیا۔ بولو دی کیہندے جھلیا
رب نے فرمایا۔ فاخرج زوال جا۔ دفع ہو جا۔ چل۔ اوس آکھیا۔ جدوں سب انسان
ہو گئے اوہ توں ساں سمجھے نیں۔ آسمان نے کہیا۔ ایڈے چنگیاں دا ناں نشے۔ سب تے
وی توں ای ساں سمجھدی اے۔ سندی ساوی

آسمان نے آکھیا۔ میں نے اوہناں قبول نہیں کیتا۔ دفع ہو گیا۔ اوہناں دی توں
ای سانبھیا۔ بے بزرگ تیرے کول نیک تیرے کول۔ تے مندے وی کاہنے تیرے
کول نہیں نیں۔ سارے توں تے پناہ توں ہی دیندی ایں۔

آسمان نے کہیا۔ نی ویکھو میرا دامن ستاریاں نال سجیا۔ چن میرا اے تے
سورج میرا اے۔ ستارے پاک میرے نیں۔ فرشتے میرے نیں۔ بہشت میرا اے۔ ہر ویلے
اللہ اللہ دی ذکر کرن والی مخلوق میری اے۔ اور ویکھو میرا دامن کیناں آراستہ
کیتا گیا اے۔ چن میرا اے۔ سورج میرا اے۔ ایہہ ساریاں چیزاں میرا دامن۔ صاف
پاک اے۔ زمین چپ رہی تے اینا نخرہ ہار گئی۔ (اینا نخرہ ہر واری
زمین اینا نخرہ ہار گئی۔ آسمان اینا نخرہ چپ گیا۔ زمین خاموش ہو گئی کئی سال گزر گئے
چپ کیتی رہی۔ ہار من گئی۔ چنگی رہی۔ چیزاں چنگیاں گل من گئی۔ ہر ویلے
کدے وی اوس اعتراف نہ کر لیا۔ کہ جدوں بہت زیادہ تکبر میرے کول آ گیا اے تاں
اعتراف کرنا وی بہت بڑی بات اے

زمین اینا نخرہ ہار گئی ہو کے زمین

فنا کر دیا گیا جس ویلے۔ یار من گلی یار مکن کے پچھے رہی۔ جس یار من تے بیٹھ رہیا۔
وقت گزر دا گیا۔ دن گزر دے گئے۔ ہفتے گزر دے گئے۔ سال گزر دے گئے۔ اور دیکھدا۔ صدیاں
گزر دیاں گئیاں۔ جس ویلے امام الانبیاء دی ولادت باسعادت ہوئی۔ زمین نے
اپنا سرا اٹھایا۔ اے آسمان ___ آ ذرا میرے نال گل کر لے۔ اوس آکھیا۔
کی میں تے جتیا واں۔ زمین نے کیہا۔ تے ساڈا وقت گل جش دی سی۔ ہن گل کر۔ ہن میرے
نال گل کر۔ اوہنے آکھیا۔ تے میرے تے چن۔ تارے میرے تے ہر چیز موجود۔ جس نے اگے
چمکدے دا اکل چڑھدے ہین۔ اوس آکھیا۔ تے چن شہر لتے۔ تے چن میرے تے وی ہے ای۔
اوس آکھیا۔ کملئے۔ کدی زمیناں تے وی چن چڑھدے ہین۔ کدی کدی زمین تے وی چن
تے سورج۔ میرے دامن تے چن تے سورج ستارے موجود ہاں۔ تے اہی آسمان
اے ہی۔ تیرے دامن تے اتے ہک موجود ہین۔ تے چور وی شہر تے موجود ہین۔ اوس
آکھیا۔ اینہاں وچ کوئی شک نہیں۔ چور وی میرے دامن تے موجود نہیں ___ چھوٹے چھوٹے چور
پوری قوم دا خزانہ لٹ کھان والے چور۔ ایہڈے ایہڈے وڈے چور۔ اسلام چوری کر جان
والے چور۔ دین ویچن والے چور۔ بلکہ ایہڈے ایہڈے چور رضا دلم الھر کھیں لٹ گئے
اسلام ہی ویچ گئے اسلام دے ٹھیکیدار ___

تو میں ہزاراں تکے لکھاں۔ اوس آکھیا۔ چور میرے تے ہین۔ تو اوہناں دا کی کیتا اے۔ میں تے
سارے کڈھ چھوڑے ہین۔ اوس آکھیا۔ سارے چور میرے اتے کھلے تول سارے گمراہ ہون
چھوڑے ہین۔

میرے اتے بیٹھ اے ذلیل کر کے کڈھ دیا اے۔ اوس آکھیا۔ ویسے گل کر میرے نال

ایہنے وچوں کوئی شک نہیں۔ تہاڈے دی ہر ستے تے چور ماں ہرے نے۔ وے ہن گل کر۔
اوس آکھیا۔ میرے اوہدوں دلائل نہیں۔ جیں ویلے تے سونے ہر سے تے ہر دیسے میرے
دامن تے ہنر تنہیں۔ اوس آکھیا۔ وے پیرے جیں تے سورج نوں زوال اے۔ جیہڑا
جیں تے سورج غروب نہیں ہوندا اے۔ میرے دامن تے اوہ سورج آیا اے۔ جیہڑا
کوئی جیں تے سورج مثالیہ نہیں۔ اوس آکھیا کیہڑے کدی زمیناں تے وچ جیں چڑھے
زمین کنہیں دی اے۔ وے سیر اللہ دا قرآن
دا اعجاز الٰہی ہے باز نبیہ و دوسرا گنج تیسرا اے۔ میرے دامن تے اوہو جیا
جیں آیا اے۔ جیہڑے تے کدی زوال ہونا ہی نہیں۔ اوہ جیں مدینے پاک وچ
چڑھیا اے۔ وے سکے دے دم چڑھیا اے جیہدی روشنی پوری کائنات وچ
پھیل گئی۔ سبحان اللہ
اوہ نبوت دا سورج طلوع ہو گیا اے۔ اوہ آسمان دا سورج دن چڑھیا
ہوندے تے زمین روشن ہوندی اے۔ ایہہ ایہو جیا آیا اے۔ کہ جیہڑا اکھاں دے
دل روشن کر دے گا۔ سبحان اللہ۔ بولو لوکو
قرآن نے جو آکھیا۔ کوئی شک کوئی نہیں۔ اوہ آیا ہی پاک کرن واسطے۔ ایک
کرن پئے گئی۔ دل صاف۔
ایہہ جیں طرف دا لوگاں وچ ہی آ گیا
اسی نگاہ دی بنا ہے اللہ کمو ماسدھم

آمنے سامنے بیٹھا اوہ کر وی کجھ نہیں سکدا۔

اسی طرف ایہہ بہت سوہرا چاندے۔ ایہناں دا پیو دادا وی ایہو ای ہوندا سی۔
اوہناں آکھیا پتہ۔ پیراں تے گردے رہے نال مقابلے۔ پیراں مقابلہ کردے رہے۔
سارے محکمے دے کافراں ایہہ پروگرام کیتا۔ کہ ایہناں نال مقابلہ کرنا ایں۔ بہت بڑے
عالم حضرت عبدالرحمن سلام ؓ ہوراں گھلے مقابلے واسطے۔ کہ جاؤ ایہہ چیڑے مسلماناں
دے بنن ایہناں دے نال گل کرو۔ اوہ جس ویلے پہلی نگاہ پئی ناں۔ تے ویکھیا سارا
کلمہ پڑھ گئے۔ ایہہ جس تے سارے سرداراں پئے۔ اوہناں آکھیا شیطانوں آکھیا سی ناں
نہ تکیو۔ لے لے تکیا ایں۔ جیہڑا ایہدے ول تکو گے اوہدا وی ایہو ای حال ہونا ایہہ۔ اوہنا
چہرہ ای ایہو جیہا اے۔ جیہڑا ویکھے گا اوہ وی ایسے ہو جاندا ایں۔
شیطاناں تے دینے چیلے چیٹے اکٹھے کیتے۔ اوہنے آکھیا اوئے ایدھر آؤ۔ اوہناں آکھیا
ایس وچ کی گل اے لوکو۔ ایدھروں روندا سی ایہ۔ ایسی گلوں روندا ہاں ایہہ۔
اودوں وی آمنے سامنے ابرق وچ کیوں بھونکدے پئے۔ ایہدوں بھونکدا ایں۔ اکو ای
گل۔ جیہڑا تکو گے پچھاں اوہنا ہی کی نہیں۔ محبوب دا چہرہ ای ایہو جیہا اے۔ اوہناں دی نگاہ
وچ کمال ایہہ اے۔ کہ جیدھر ول ادھر تکو جیہڑے تے پئے جائے۔ اوہنا ایہی پیڑا ایہا اے۔
ایس وچ جنہاں کرنے آں۔ اوہنے آکھیا۔ اکو ای گل اے۔ بندے نہ تکو۔
جیہڑا تکیا پچھاں نہیں جے اوہنا۔ اوس آکھیا۔ پھر اکو ای گل اے۔ روولا پا دئیو۔
اودھر جاؤ ہی ناں۔ ٹکری آکھو۔ اوہدی ہاسیو۔
اوس آکھیا۔ تکو گے ناں۔ بہنے ٹکو۔ پھر آگیا۔ ایدھر ایہناں دا ہو جاندا ایں۔

اکو ای گل اے جیہنی جانا ہیں نہیں چاہیدا۔ فائدہ کوئی اے۔ اوہ سیدھا جاوے گا منڈ پت
کر کے جانا ای شرک اے۔ اودھر جانا کوئی ای نہ ـــــ
اوہناں آکھیا۔ اکو ای گل اے۔ جانا نہیں چاہیدا۔ جانا نہیں چاہیدا ـــــ اوہناں ہولے
پا پا۔ ہالی کیکر۔ کیہ نال نال رہ گیا۔ مستی ٹرولی تے منزل دے ہوندیاں رہے ناں۔ پہنچ ے
رولا پایا۔ پتر دس ایہو ای رولا پالی جاندا اے۔ جانا نہیں چاہیدا جانا نہیں چاہیدا
ہالی کیکر ڈگی اوہندے نیں۔ جانا ای شرک اے۔ اوس آکھیا جیہڑا گیا وچھیاں
نہیں جے اوہنا۔ ایس واسطے بہتر اوہو ای اے اودھر جائیے ای نا۔
اوس وقت اینہی اک نگاہ اک کرن جیہندے دل تے پیندی گئی۔ سارا ہو گیا
لال ہو ہو کے دل ہے ڈھ جائے گا۔ جیہڑے ڈگدے جان گے۔ اوہ اوہنے ای ہوندے
جان گے۔ اوس آکھیا۔ وے تیرا سورج چڑھے۔ تیرا سورج ہووے۔ بہشتی روشن ہووے
وے اینج ایہو جیہا آیا رہے۔ جیہڑیاں اکھ نگاہاں پے گئیاں۔ لوکاں دے دل روشن ہو جاندے
نیں۔ کملہ پڑھ کے آپنی آخرت بہتر کر لیندے نیں۔ اوس ویکھ آکھیا دے ہے ای
اینہے مقابلے دا کوئی چن تے سورج۔ آسمان دا روشن ہو گیا۔ اوس آکھیا کوئی نہیں۔
اوس آکھیا۔ وے میرا دل وچ تارے ایہناں نال منزل تک اے۔ اوس آکھیا تیرے تاریاں
نوں زوال آ جائے۔ کدی ڈب جان کدی چمک پین۔ کدی کدی ہو جائے۔ کدی کدی ہو جائے
تے میرے تاریاں نوں زوال نہیں۔ اوس آکھیا دل دا اے آسماں تے میرے
نہیں۔ زمین تے پیروں آئے۔ چلو چن تے من لیا۔ شاہ دے پیچھے آ گئے۔ فرمایا
آ جمعی ای کا نجوم ہے زمانہ کوئی ایہا جے صدیق دا مقابلہ ہے ای نے۔

ایہہ اپیو جیہا تارہ چمکیا۔ رہیا کوئی پڑا مرنج۔ تیرا کوئی آسمان دا تارہ۔ کوئی
کوئی صدیق اکبر دا ثانی۔ وے کوئی کوئی عمر فاروق دا ثانی۔ وے کوئی کوئی عثمان
غنی دا ثانی۔ وے کوئی کوئی مولا مرتضیٰ دا ثانی۔ اوس آکھیا، میرے تے اوہ تارے
جنہاں نوں کدی زوال نہیں۔ قرآن پاک دے اندر جہڑے تارے اوہناں دی عظمتاں
بیان کیتی اے۔ اللہ تعالیٰ نے۔ فَلَا اُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُوْمِ: جہڑے تارے
ٹٹ کے ڈگدے نہیں۔ مینوں اوس تھاں دی قسم اے۔ بولو مینوں اوس تھاں دی —
جہڑے تارے ٹٹ کے ڈگدے نہیں۔ کیہڑے تارے حضور دے صحابہ جہڑے۔ فرمایا
جہڑے تارے ٹٹ کے ڈگدے نہیں، اوہ مینوں اوس تھاں دی قسم۔ اوہ تھاں کیہڑی اے
صحابہ دے مزار صحابہ جہڑے دوستا! شہید ہو کے گردے نہیں۔ یا جہڑے
اوہناں دے مزار نیں۔ فرمایا اینا پیار کیتا رب نے اوہناں تاریاں نال۔
فرمایا جہڑے تارے ٹٹ کے گردے نہیں۔ مینوں اوس تھاں دی وی قسم اے۔
بولو مینوں اوس ———

صحابہ دے کردار شان رشیداد کا ختم

ایہی عظمت والے تارے جیہڑے کوئی اوہناں دے نشانے والا۔ آسمان
خاموش ہو گیا۔ جس ویلے آسمان خاموش ہو گیا۔ آسمان اللہ دی بارگاہ وچ
گڑگڑا کے رویا۔ اے رب العالمین۔ لیا آ اپنے محبوب نوں۔ اج مینا ظلم ہو یار
گیا واں۔ حضور آ جاندے گے۔ میں وی زمین نال گل کرن والا ہو جاواں گا۔
نالے میں وی سرکار دے قدم چمے ہوئے نیں۔

اس واسطے آسماناں تے معراج کرایا گیا۔ اوہ لامکان تک گئے۔ جس

وچے لامکان تک جاندے پئے ہن۔ پہلاں تے اسماناں دا جا سفر سی۔ جد حضور
ویکھے جاندے ہوئے سدرۃ المنتہیٰ تے پہنچے ہن۔ اتھے جبرائیلِ امین پچھے مڑن
کردے ہن۔ سوہنیا اگے میں نہیں جا سکدا۔
سوہنیا میں اگے نہیں جا سکدا۔ جے میں اگے جاواں تے پَر جل جان گے۔
جتھے جبرائیل دی انتہا ہوندی اے اوتھے میرے نبی دی ابتداء ہوندی اے۔
~~بولو~~ جتھے جبرائیل دی انتہا ہوندی اے اوتھے میرے نبی دی
رب العالمین دے حبیب کھڑے ہو گئے۔ فرمایا میں نے رفرف دے ذریعے
سفر شروع کیتا۔ ذرا اجیہی کر کے عرض کرنا آں پیا۔ گئے اُتھے دا پیارے
محبوب۔ ہور یا رسول اللہ کیہ کجھ ویکھیا۔ فرمایا رَأَیتُ رَبّی فِی أَحسَنِ صورۃ۔
میں نے رب نوں سوہنی صورت وچ ویکھیا اے۔ بولو رب نوں سوہنی —
فرمایا میں اپنے رب نوں سوہنی صورت وچ ویکھیا اے۔ یا رسول اللہ تساں
رب ویکھیا۔ فرمایا ہاں میں رب ویکھیا۔ رَأَیتُ رَبّی فِی أَحسَنِ صورۃ۔
میں رب نوں سوہنی صورت وچ ویکھیا۔ آکھے یا رسول ویکھیاں سوہنیاں۔ آکھے بڑا
ہی سوہنا۔ یا رسول اللہ کدا ہی سوہنا۔ فرمایا بڑا سوہنا۔ حضور
کیہ جا سن۔ فرمایا مَن رَآنی فَقَد رَأَی الحق۔ جس میں نوں
ویکھیا۔ اوس رب نوں ویکھیا — جس میں نوں ویکھیا۔ اوس رب —

دیکھنے والے تو کیا کہتے ہیں اللہ اللہ۔

پر یاد آتا ہے خدا دیکھ کے صورت تیری۔

جیہڑا انسان عرض کرے کہ سوہنا پتہوں ویکھدیاں خدا یاد آوندا اے۔
توں خدا نہیں۔ پھر اوہناں توں وی کوئی آکھے ایہہ مشرک ہن کافر ہن۔
یا رسول اللہ رب ویکھیا۔ فرمایا ہاں۔ کیہو جیہا سی۔ فرمایا کہ انہ ثابت کرنی فی احسن
میں رب نوں سوہنی صورت وچ ویکھیا۔ فرمایا پھر رب نے دست قدرت
میرے دوہاں موڈھیاں تے رکھیا۔ میں سینے وچ ٹھنڈک محسوس کیتی۔ یا رسول اللہ پھر
فرمایا پھر دست قدرت میریاں موڈھیاں تے رکھیا۔ حدیث پاک دے اندر اے
نبی پاک نے فرمایا مینوں خدا دی ساری خدائی دا علم ہو گیا۔ خدا دی
ساری خدائی دا ________ جدوں رب نے دست قدرت
رکھیا۔ جو زمین تے آسمان دے اندر اے۔ مینوں ہر شے دا علم ہو گیا۔ ایہدوں
واضح کے پھر علم غیب پیش کیتا اے۔
فرمایا پھر رب نے دست قدرت میرے موڈھیاں تے رکھیا۔ میں سینے وچ ٹھنڈک
محسوس کیتی۔ تے مینوں خدا دی ساری خدائی دا علم ہو گیا۔ (ساری خدائی دا)
تے جدوں حضور فرماندے نیں۔ تے ایہہ آکھدے نیں۔ بس حضور نوں کندھ دے پچھے
دا کی خبر نہیں۔ معاذ اللہ۔ ثم معاذ اللہ
یا رب جی تو لوکاں کرناں وال پیا۔ میں سینے وچ ٹھنڈک محسوس کیتی۔ خدا دی
ساری خدائی۔ جو وی زمین تے آسمان دے وچ مینوں ہر شے دا علم ہو گیا۔ (ہر ہر شے دا)
مینوں ہر شے دا علم ہو گیا۔ تو سلام توں۔ ترجمہ فرمانا۔
اللہ دے پیارے محبوب تے ساری کائنات دا خالق گلاں کرسا

(علم دنیا قدرتی نقصان قابو توں ہین) دست قدرت موہڈیاں تے رکھیا۔ میں کی
آکھاں۔ کہ رب تے رسول جھپیاں پا کے ملے۔ جیہڑا آکھے اوہ بے ایمان۔
کیوں کہ جیہڑا جھپے وچ آ جائے اوہ رب نہیں۔ جے آکھے اللہ رسول جھپیاں پا کے
ملے۔ تے ایہہ کفر اے۔ کیوں کہ جیہڑا جھپے وچ آ جائے اوہ رب نہیں۔ بولو وی سہی
جس آئے نہ والیس۔ کنڈی پا رہی۔ بانہہ پھڑ کے بسترا گرم ہے آ گیا۔ میں ارزونیاں
دیاں گلاں کر کے آ باواں۔ تے اپنا وقت ~~[illegible]~~ برو تے آ باواں۔
مسلمانوں ذرا توجہ نال۔ رات دے گھوڑے جٹے جنے۔ صبح نوں جس
ویلے اکھ کھلی۔ ٹکے دے کافراں کیا۔ ایہہ کیویں ہو سکدا اے۔ ٹکے دے کافراں رولا
پایا۔ بولو بولو ٹکے دے کافراں ______
نہیں۔ او کیہڑا۔ ایہہ کیویں ہو سکدا اے۔ ایہہ انج ہو سکدا اے۔ ایہہ ایہو ہو نہیں
سکدا۔ ایڈی جلدی جانا تے آنا۔ ایہہ کیویں ہو سکدا اے۔ ایہہ بڑا رولا پایا۔
چارے پاسے جناب صدیق اکبر دی بارگاہ وچ آ گئے۔ اسا ڈیرا رب ابوبکر۔ ایہہ گل
بلال ہجے سمجھ سکدی اے۔ نڑیا پایا نہیں۔ اگوں ہر سوچے۔ نڑیا پایا نہیں۔
اگوں کہیا جیہڑا ایہی آکھنا۔ فرمایا جے میرا ایہی آکھنا اے تے گل سچی اے
جے میرا ایہی آکھنا اے تے ہر گل سچی اے۔
سنگی کیویں تے آئے کیویں۔ ایہہ گل کرن جے وچ اک گل کرنی اے۔
دھیان نال سننا۔ تے مسئلے حل ہو جان گے
راتیں روشنی نال بھرے رستے نہیں۔ صبح نوں روشنی نال اکھٹے نہیں

اوہناں نوں رات لمی نہیں لگی۔ رات لمی ہو لا ___

اٹھارہ ہزار سال بنی اتے مہینے۔ اٹھارہ ہزار سال بنی اتے ہو لکو رہیا۔

اٹھارہ ہزار سال وچ کوئی بندہ لا ملیا۔ ہر گل نوں سمجھ لیا اے۔

اٹھارہ ہزار سال بن اتے رہے کوئی بندہ امریا اے۔ ایہہ جہڑی گل کرن لگا

واں دھیان نال سنو۔

اٹھارہ ہزار سال بن دتے رہوے تے قیام دیچ نال اُٹھے تے کھوٹے ارادہ

مصدر دے مطابق 7/8 گھنٹے سُتے آں۔ تے نہ کوئی بندہ مرے۔ تے نہ کوئی

بچہ پیدا ہی ہووے۔ نہ درخت لوں ہل گئے۔ نہ کوئی درخت سُکے۔ کوئی

نظام حرکت نہ کرے۔ ایہہ کیویں ہوسکدا اے۔ آہو کجھ تینوں عرض کر دیواں۔

علامہ اسماعیل حقی رحمۃ اللہ فرماندے نیں۔

لقد جآءکم رسول من انفسکم۔ فرماندے نیں۔ انفسکم دی جگہ تے انفَسکم

وی پڑھیا جا سکدا اے۔ تے پڑھو تے معنی ایہہ بندا اے کہ تہاڈے وچوں

اعلیٰ ترین کیوں؟ اللہ۔ جیویں جسم دے وچوں جان اعلیٰ اے ___

تے جیویں جان جاری اے۔ پر ساکوں دھیان کرنا ہے۔ جدوں بندہ مردا

اے۔ آپنے نے اینہاں اکھاں بند کر لو۔ لتاں سیدھیاں کر لو ___

ہتھ لمے کر لو۔ کیوں۔ جدوں جان جاوے۔ جہڑا اعضا جہڑی رہنی

حالت وچ ہووے۔ اوہ اوسے حالت بدلدا نہیں۔ بدلدا نہیں ہووے ___

کیوں کہ جان گئی تاں جو اُتے آ تے رہ شئے رہ گئی ___

کیوں میرا بنا ساری کائنات دی جان اے۔ کِناں چِر لگا، ڈیڈھ رات دے
تھوڑے جئے حصے وچ۔ کیویں لگیا جی کیویں آیا۔ کیوں اٹھارہ ہزار سال بنی
اُتے رہیا۔ تے نہ کوئی بندہ مریا تے نہ کوئی بندہ جمیا۔ نہ کسے شے وچ تبدیلی آئی
کیوں۔ جات سی جان گئی۔ کنڈی سی اپنی تھاں تے اونہیں ہی مڑ کے دی چھکو کوہ
تسلے ارضی حالت توں بدلی نہیں۔ بستر دے دی چادر دی پوزیشن وی سی
اوسے طرح پئی رہی۔ جیہڑا بندہ وضو کردا ہویا سی۔ اوسے حالت وچ۔ جس
ویلے دا نڑا کہ تے پھر ساری کائنات وچ جان آ گئی۔ جس ویلے جان آ گئی تے
تے کنڈی ہلن لگ پئی۔ تے پانی چلدا پیا۔ ایہہ کیویں ہو سکدا اے
جے کھوتا سو سال تک ...

اوہ تے دا بنی حضرت عزیر نے آپ بیٹے پئے نیں۔ تے کِناں چِر گزر گیا
سو سال اِک سو سال۔ کھوتے دیاں ہڈیاں وی گل گئیاں۔ سو سال
جب ویلے اُٹھے۔ تے کھوتا دی کوئی نہ۔ جس ویلے دھیان کیتا۔ تے ویکھیا تے
اوہ کیا پئی۔ فرمایا کِناں چِر رہے او۔ آکھیا بس تھوڑا چر۔ فرمایا نہیں
سو سال ہو گیا اے۔ جے رب ایہہ کر سکدا اے۔ تے اوہ ای
دس ہو سکدا اے۔ اوہی رب کھوتے نوں ہڈیاں اُتے ماس چڑھا کے
جان تے اوہ آ گئی۔ ایہہ ثابت ایہہ کیہڑا سکدے آ رندا ہے۔ پتہ لگ جاندے
تے ہر ظاہر جسم تے ہر ہڈی کیتی تھاں وچ پئے ہوئے سی۔
ایناں صوفیاں نوں پہلے سب دا ظلمت دا اقرار کرلو

ورنہ اوہدی بارگاہ وچ پیش اٹھنے کتھا ہو گے۔

عزیزانِ گرامی ایہہ میرے نبی پاکؐ دی عظمت اے۔

ذوالفقار علی ڈوگر ولد نیاز احمد ڈوگر

تحصیل دیپالپور ضلع اوکاڑہ ڈاکخانہ خاص 3/S.P

ذوالفقار علی ولد ڈوگر

خطبہ جمعۃ المبارک

۲۱-۱۱-۹۷

2/12/97

موتیاں کا بیان

صاحبزادہ عبدالرحمن جامی

خطیب الرحمن جامی

محترم بزرگو عزیز بھائیو۔ قابل صد قدر بھائیو۔ بزرگو۔ اللہ تعالیٰ نے جس وقت
پانی دے وچھرے تے زمین دی چادر وچھائی۔ پھر رب زمیناں اتے آسماناں
وچ رہن والیاں فرشتیاں نوں اک دن اپنے سامنے بٹھا کے اوہناں نال مشورہ
کرن لگا کہ میرے فرشتو۔ تہاڈے وہم وگمان وچ وی نہیں۔ کہ میں تہانوں کیوں
پیدا کیتا اے تسی ایہہ نہیں جاندے۔ میں زمین نوں کیوں بنایا اے۔ تہاڈے علم
وچ وی نہیں۔ کہ آخر آسمان دی چھت دا کی مطلب اے۔ فرشتیاں ساریاں
عرض کیتی اے رب العالمین۔ تیریاں توں ہی جانے۔ ساڈے لائق کوئی حکم ہے
تے توں حکم کر۔ ساڈی عبادت اندر تینوں کوئی کمی نظر نہیں آئے گی۔ اسی تے
سوندے وی نہیں۔ ساڈا تے سونا وی تیری عبادت۔ ساڈا جاگنا وی تیری
عبادت۔ ساڈا رہنا وی تیری عبادت۔ حکم کر توں کی چاہندا اے۔ رب نے کیہا
میرے دل وچ ایہہ تمنا اے کہ ایہہ مٹی دا انسان ہووے۔ پھر اوہدی اک بیوی ہونی
چاہیدی اے۔ پھر اگوں اوہدی اولاد ہونی چاہیدی اے۔ پھر اوہناں وچوں کئی ایسے
بندے بنانے نیں۔ نیک وی بنانے نیں۔ بد وی بنانے نیں۔ تو اے میرے فرشتو
میں حکم تہانوں ایہہ دین لگا واں۔ زمین تے جاؤ۔ تے اک مٹھی مٹی دی
بھر کے میرے کول لیا دو۔ آسمان تے رہن والیاں فرشتیاں اور زمین تے زمین
دیاں تھاواں وچ وسن والیاں فرشتیاں نے سب توں پہلو۔ رب دے عرش
دے پاوے چکن والیاں فرشتیاں دل کوکیا۔ کہ بھائی۔ ہوسکدا اے تسی نوں

حکم ہووے۔ شیں ساڈے توں افضل او۔ تہاڈی شان ساڈے توں نرالی اے
اور تہاڈا مقام وی ساڈے توں وکھرا اے۔ لہٰذا اسیں جا کے زمین توں اک مٹھی مٹی
دی کڈھ کے لیاؤ۔

سب توں پہلوں حضرت جبرائیلؑ اس زمین تے آئے۔ لگے مٹی۔ اوہ زمین توں
مٹھی وچ مٹی پھڑن۔ تے مٹی نے کہا۔ اوہ فرشتیاں دیا سردارا۔ میرے وچوں
مٹی نہ لے کیوں کہ رب نے ایسے مٹی دا اک آدم دا باوا بنانا اے۔ تے اوہنوں
جہنم وچ اوہنے سٹنا ایں اوہدی اولاد وچوں لوکاں نوں۔ تے لہٰذا توں میرے
وچوں مٹی نہ لے۔ میں ایہہ نہیں چاہندی کہ میرے وچوں کوئی حصہ جہنم
اندر جائے۔ اے جبرائیل میں تہانوں رب دی عزت دا واسطہ دیندی آں۔
میری جان چھوڑ دے۔ جبرائیلؑ واپس چلے گئے۔ میکائیلؑ تشریف لیائے۔ ایہہ
لگے سن زمین توں مٹھی مٹی دی بھرن۔ تے مٹی نے کہا۔ اے آسمان تے اچیاں
والیاں منزلاں تے لگی ہوئی ڈیوٹی دے فرشتیا۔ میرے وچوں مٹی نہ لے۔ میں ایہہ نہیں
چاہندی۔ کہ میرے وچوں کوئی حصہ جہنم دا بالن بنے۔ میں تہانوں رب دی عزت
دا واسطہ دیندی آں۔ میکائیلؑ وی واپس چلے گئے۔ اسرافیلؑ تشریف لے آئے۔ ایہہ
مٹی نال اپنیاں انگلاں کیتیاں نیں۔ تے مٹی نے اوہ وی واسطہ دتا۔ جیہڑا جبرائیل تے
میکائیل نوں دتا سی۔ اسرافیل وی خالی ہتھ۔

ایہناں تِناں فرشتیاں توں وکھ اک وڈا فرشتہ اے عزرائیل۔ ایہنے
تِناں فرشتیاں نوں پچھیا۔ کی ہویا۔ مٹی کیوں نہیں لے کے آئے۔ انہاں نے واسطہ پایا اے۔ تِناں

عبدالرحمٰن

مٹی نہیں آندی۔ پکیاں بیٹھ جاؤ۔ ایہہ مٹی میں لے کے آواں گا۔ عزرائیلؑ نے
جدوں اپنے ہتھ اندر جدوں مٹی چکی۔ مٹی نے کہیا۔ میں جبرائیل نوں واسطہ دتا۔
میکائیل نوں واسطہ دتا۔ اسرافیل نوں واسطہ دتا۔ اوہ رب دے واسطے کولوں
ڈر گئے۔ میری میٹھی گل والیو۔ اے عزرائیلا۔ تینوں رب دے واسطے دا ڈر نہیں
لگدا۔ تے عزرائیل نے چھیتی نال ہور مٹی کٹھی کر کے کہیا۔ چپ کر نی مٹیے
جنہاں نوں واسطہ دینی ایں۔ میں وی اوہدے حکم نال آیا واں۔ تو رب نے
عزرائیل نوں کہیا۔ اوہ فرشتو۔ ایہہ کم تہاڈے دل دے وس دا روگ نہیں۔ تیرا
میں جاناں کر روحاں دی ڈیوٹی عزرائیل دے حوالے کر ناواں

میرا ایہہ پروگرام اے کہ موت دے موضوع اُتے کجھ بولاں۔ اُتنی
دیر سمجھ نہیں آنی۔ کہ تھوڑی جیہی میں ایہدی ابتدا نہ کر دا۔ اس واسطے
میں ایس مضمون نوں وی شروع کیتا اے۔ کہ موت اُتنی دیر تک اسیں سمجھ نہیں
سکدے۔ جنی دیر تک دل نرم نہ ہون۔ اور دل نرم اودوں ای ہون
گے۔ جدوں رب دا خوف ساڈے دلاں تے مسلط ہو جائے گا۔

کیا۔ جیہڑے لوک نماز نہیں پڑھدے۔ ایہدا مطلب ایہہ اے۔ کہ انہاں نوں رب
دا خوف نہیں۔ کئی جیہڑے لوک نمازاں وی پڑھدے نیں۔ اور حقوق وی دیندے
نہیں۔ ایہدا مطلب ایہہ وے کہ انہاں نوں موت یاد نہیں۔ اپنے بال بچے واسطے
تے ہر کوئی کماندا اے۔ کسے غریب دے بچے دی تلی اتے اسیں کجھ وی نہیں
انا رکھدے۔ ایہدا مطلب ایہہ وے کہ سانوں موت یاد نہیں۔ ماں باپ دے

[illegible]

گستاخ ہو گئے۔ ماں باپ دے بے ادب ہو گئے۔ اللہ دے پیارے محبوب دی تابعداری اساں چھڈ دتی۔ اخبار پڑھنا اسیں ضروری سمجھدے آں۔ مگر قرآن روزانہ توں علاوہ اسیں کدی کھول کے نہیں تکیا۔ انہاں تمام گناہواں دی جڑ۔ انہاں تمام نیکیاں توں چھڈن دا اصل سبب ایہہ ہے۔ کہ اسیں موت بھل گئے آں۔

ساڈے عزیز فوت ہوندے ویکھدے جاندے آں۔ لوکاں نوں نہیں ویکھدے۔ اگے اگے جنازہ جا رہیا ہوندا اے۔ پچھے پچھے انہاں سیاسی گلاں شروع کیتیاں ہوندیاں نیں۔ منڈیاں دے بیاہ شروع کیتے ہوندے نیں۔ میت نوں اپنے ہتھاں اسیں مٹی دے حوالے کر رہے آں۔ اور نال اسیں ایہہ ویکھ رہے آں۔ میں فلانے دی میت نال گیا واں۔ اوہ تے فلانا جنازہ پڑھن نہیں آیا۔ دنیا دیاں گلاں کی قبراں اندر۔ کی مسجداں اندر۔ اوہ کیہ اسیں دین توں بغاوت۔ کیا ایہہ دین توں دوری ایہہ گل ثابت نہیں کردی۔ کہ اسیں موت نوں اچھی طرح بھل گئے آں۔ جے کوئی نمازی اے تے اوہدے کولوں ویکھے توں شکوہ اے۔ جے کوئی حاجی تے اوہنے کولوں ویکھے توں شکوہ اے۔ جے کوئی عالم اے۔ اوہنے اتے شکوہ ہے تو ضرورت اس بات دی اے۔ اوہ آکھو اپنی موت نوں یاد رکھیے۔

خدا دے پیارے پیغمبر نے ارشاد فرمایا۔ اوہ بندہ جو سویر توں شام تک قبر نوں ستر واراں یاد کردا اے۔ قبر یاد کرکے گلے بیٹھدی اے۔ قبر نوں یاد نہیں۔ تو اس واسطے میں اس مضمون نوں شروع کیتا اے۔ اے عزرائیل میں شہری ڈیوٹی لانا چاہواں۔ آ عزرائیل یار رکھیں۔ رحم نہیں کرنا۔ تے

اور بے شک تہاڈے تے نگہبان نیں تہاڈے اعمال و اقوال دے اوہ فرشتے نیں معزز
لکھنے والے تمہارے عملوں کے جانتے ہیں۔ جو کچھ تم کرو۔ نیکی یا بدی ان سے تہاڈا کوئی
عمل چھپا نہیں۔ بے شک نیکوکار مومنین ضرور جنت دے اندر ہون دے آرام نال تے اور
~~بے شک کافر ضرور دوزخ دے اندر انصاف دے روز اسی دے اندر جان گے۔ اور اس سے~~
بدکار
عزرائیل نے کہا۔ مولا ذکر نہ کر۔ ماواں کھڑاں وچ بچیاں نوں کوڑا ازدہا ن
یہوں گیاں وچ کھوہ پیداواں گا۔ مولا ذکر نہ کر۔ بادشاہ اپنے تخت تے ہوئے گا۔
اور ستا ہویا اپنی منجی تے ہو وے گا۔ کاروبار کرن والا اعلان کو مٹ اپنے
ہتھ وچ رکھے گا۔ باغاں دی بہار اندر چلدا ہو وے گا۔ حکم دتا تیرا کم اسا
تے ہے کڈھنا میرا کم اے۔ اسی طرح اک زبردست فرشتہ جبرائیل اور میرے
تے رب نے مقرر کیتا اے۔ اور انسان راج دے کھوڑے جیے وقت اندر اندر
میں اچھوں دسنا چاہنا واں کہ موت کی چیز اے۔

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ۝ كِرَامًا كَاتِبِينَ ۝ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ۝
إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ۝ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ۝ يَصْلَوْنَهَا
يَوْمَ الدِّينِ ۝ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ۝

انسان انسان دے اندر اللہ نے موت دی گل سنا دتی۔ وَإِنَّا عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ
كِرَامًا كَاتِبِينَ ۔ فرمایا رسول اللہ نے۔ کہ جدوں اللہ تعالیٰ انسان نوں پیدا کردا
اے۔ اور ماں کی گود وچ بچہ ہوندا اے یا بچی۔ اللہ تعالیٰ دا اک فرشتہ
اس بچے دی روح نوں اپنے ہتھ تے لے کے۔ اپنے اللہ دے عرش دے کول جاندا
اے۔ اور عرض کردا اے یا اللہ۔ ایہدی کنی کو عمر لکھنی اے۔ ایہدا کنا
اک رزق لکھنا اے۔ اور ایہدی کنی سلطنت لکھنی اے۔ اللہ کریم فرماندا اے۔
وَإِنَّا عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ۔ میں ہالی گود وچ اوس نوں دینا۔ ایہ دنیا تے اپنے ساہ

لے گا۔ دنیا تے اِنا رزق کھائے گا۔ ایہدی اولاد دیر ہو گی تے اینی ہووے گی۔
یا کر نہیں ہووے گی۔ اے انساناں اج توں ماں دی ڈھولی وچ اکو کھولی
اے۔ ایتھوں ہر چیز میں پہلو کا ودیناواں۔ جس دنیا تے آیا۔ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ
كِرَامًا كَاتِبِينَ ۔ میں ہر بندے تے دو فرشتے مقرر کر دتے نیں۔ سجے موڈھے
تے اوہ فرشتہ اے جو ایہدیاں نیکیاں لکھے۔ کھبے موڈھے تے اوہ فرشتہ اے جو
ایہدیاں بدیاں لکھے۔ اور پھر اتنا ہی نہیں۔ اوہناں فرشتیاں نوں دوسرا حکم ایہہ اے
کہ میرے فرشتیو۔ ایہہ نیکی دا ارادہ وی کرے۔ کاوی تساں لکھنا اے۔ ثواب
میں دے دیاں گا۔ جے ایہہ گناہ دا ارادہ کرے تے تساں نہیں لکھنا۔ جدوں تک
ایہہ گناہ کر نہ لوے۔ ایہہ فرشتیاں نوں حکم توں ہیرا ایہہ انسان۔ ~~عالم~~ بلوغت
وچ آوندا اے۔ عالم بلوغت توں پچھوں پھر اللہ تعالیٰ اوہنوں کچھ کنٹرول دیندا اے۔ اور
پھر رب دا اوہنوں حکم ایہہ ملدا اے۔ اے اوہ میریاں بندیا۔
لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۔ کہ میں تہنوں اکھاں دتیاں نیں۔ ایہہ اس
واسطے میں دکھنا چاہنا آں۔ کہ توں پرائیاں تے اکھاں تے نہیں رکھدا۔ کہ میں تہنوں
کن دتے نیں۔ تے اس واسطے کہ توں غیبت اور گانے تے نہیں سُندا۔ جے میں
زبان دتی اے۔ کہ اس واسطے۔ آیا توں جھوٹ تے نہیں بولدا۔ جے میں تہنوں
ہتھ دتے نیں۔ اس واسطے۔ آیا کسے تے توں ظلم تے نہیں کردا۔ جے میں تہنوں دل
تے دماغ دتا اے۔ اس واسطے۔ کہ توں کسے مسلمان نوں تکلیف دین دا پروگرام
تے نہیں کردا۔ جے میں تہنوں محبت دتی اے اس واسطے۔ آیا توں میری عبادت

کردے ہیں (لیبلوکم ایکم احسن عملا) اللہ اکبر۔ کیا مسلمان مشرق
دے وچ آ۔ اور کیا مغرب وچ اے۔ اج سانوں صرف اپنا پتہ اے۔ کہ فلاں نا مر گیا۔
دفن کر دتا۔ بس جان چھٹ گئی۔ چنانچہ اک بزرگ فرمایا کردے سن۔ کہ اگر سارا
کو کوئی جے فوت ہو جائے۔ تے اوہدے تے نہ رویا کرو۔ رویا اپنے تے کرو۔ اوہ تے
فوت ہویا۔ اوہدی تے جان چھٹ گئی۔ توں اپنی آپ جان تے رو کہ تیرا کی بنے گا۔
سیدنا بابا بلھے شاہ دی رحمۃ اللہ علیہ عالم تصوف اندر جاندے سی۔ اک مرحلہ
وی آیا۔ کہ سرکار نے سوئی کھانی چھوڑ دتی۔ اس واقعے دا ذکر کرنا آں تسی
سوچدے او۔ اج غور کریئے۔ کہ اوہناں ولیاں نے کیویں جیہی زندگی گزاری۔
ضرورت اس دا سکھے ہے۔ کہ اوہو جیہی زندگی اسی وی گزاریئے۔ بنیاد اتنا کری
یا ولی ماننے کرو۔ کہ اوہ ولی جس طرح اللہ کولوں ڈردے سن۔ اسی طرح
توں وی اللہ کولوں ڈرتے جیہڑا ماں ڈراں۔ سرکار نے سوئی کھانی چھوڑ دتی۔ جس تو
منگوائے ہوئے سن۔ بھوک لگی تے تسوں گھول کے پی لیئے۔ جے کہے سجن بیلی نے دعوت
دی کرنی۔ تے اوہناں نوں سرکار دا ایہ حکم سی۔ کہ سوئی شوربا نہ پکا دئیں۔ تھوڑا
جئے تسوں رکھ لویں۔ میں اوہ ای پی لواں گا۔ کسے آدمی نے پچھیا جناب تسی تسوں
بڑے پیندے او۔ سوئی شرتی تسوں نہیں کھاندے۔ فرماندے نیں وجہ ایہہ ہے۔ سوئی آوے گی
تے میں اوہنوں چکھاں گا۔ فیر سوئی منہ وچ رکھاں گا۔ فیر سوئی نوں چبھاں گا
فیر اوہ اندر لنگھے گی۔ اپنی دیر وچ تے سرکار دا رب لاحول ولا قوۃ پڑھدیاں کردیاں وار
(اللہ اکبر) جیہناں نوں موت یاد ہوندی اے۔ جیہناں نوں رب کول جانا یاد ہوندا

اوہ تے ہوری دی ہس اپنی کھاندے۔ کہ اینہاں تے اوہناں دا کم لنگ جائے گا۔ اوہ تاں رات نوں سویرے سار دی سجدے ہیں۔ یار انسان ہنے اسی ای ہو۔ جے ہن منالئے۔ کی پتہ ظنی اسی کم جائے تے جلد اوہناں تے جہریاں ات تے اوہناں دے وجوداں تے اک عجیب کیفیت طاری ہوندی اے۔

امیر سیدا امیر المومنین عثمان غنی ؓ رب دے خوف کولوں ایہہ دے پلے اسی روندے رہندے سن۔ موت کی چیز اے۔ رسول اللہ ﷺ فرماندے نیں جدوں سیدنا عزرائیل نوں حکم دتا۔ عزرائیل نے عرض کیتا یا اللہ اپنی دنیا دی جو روحاں کڈھنیاں نیں۔ [illegible] میتوں بھگیاں نہ رنگ جاندے۔ کوئی انج دا کم کر کہ میتوں پتہ لگ جاوے۔

ستاں آسماناں دے اُتے۔ عرش توں تھلے۔ اک درخت اے۔ جتھے جبریل ٹھہرے نیں۔ اس بوٹے دا ناں کی اے۔ سدرۃ المنتہیٰ۔ سدرہ عربی وچ بیری دے بوٹے نوں آکھدے نیں۔ ایہہ بیری دا بوٹا جناب کتھے لگا اے۔ ست آسماناں دے اُتے عرش توں تھلے لگا اے۔ اس بوٹے دا ناں اے شجرۃ المنتہیٰ۔ اوہدے اینہے کنے کوں پتر نیں۔ جنے انسان نیں۔ جتھے تک جن جس نے ورق اُترنا اے اوہدا ناں اوہدی تے پتر لگا ہویا اے۔ اوہ اس پتر تے باقاعدہ اوہدا ناں لکھیا اے۔ شناں دے طور تے۔ مولوی صاحب نشانی تے ہر یا صاحب اینہاں تے اوہدے حال داتاں اک پتر اُتے موجود اے۔ جدوں بندے دی موت نیڑے ہوندی اے۔ اوہدا ڈنڈل پیلا اوہ پتا زرد ہو جاندا اے۔ اسیں زمین تے کھڑے ہاں۔ آں کھاندے پیندے آں ہسدے رہندے آں۔ لیکن رہندے آں چھوٹے جاں دے رہندے آں تے اینہاں دی روح نکلن لگی

کتنے دن پہلوں ~~بولدا~~ ما دن پہلوں ۔ اوہ پتہ کی ہو جاندا اے
زرد ہو جاندا اے ۔ کھٹا ہو جاندا اے ۔ اوہ جیہڑے آسماناں تے فرشتے رہندے
نیں ۔ اوہ اُتے ایہہ رولا پاندے نیں کہ کوئی فلانا فلانے دا پُتر یا فلانی
فلانے دی دھی ۔ دہاں دناں توں بعد مر جائے گا ۔

بڑی پاک گل دسدے نیں ۔ میں معراج دی رات مسجد نا عزرائیل نوں ویکھیا
اے ۔ ایڈا وڈا فرشتہ میں ۔ دو آسماناں توں لے کے زمین تک ہیں ویکھیا ۔
جیڈا وڈا میں عزرائیل نوں ویکھیا اے ۔ سر لگا ہویا اے ۔ اللہ دے عرش نال ۔
اور پیر لگے ہوئے نیں زمین نال ۔ اور حضور نے باقی اوہ اینج کر کے فرمایا ۔ کہ
اپنے سر نوں اپنے گوڈیاں وچ اینج جھکا کے بیٹھا اے ۔ اور اہدے دوہاں گوڈیاں
دے درمیان میں اک بیٹھی ہوئی اے ۔ تختی ۔ اور اہدیاں نگاہواں اس تختی وچ
لگیاں ہویاں نیں ۔ میرے نال جبرائیل اوہدے کول لے گیا ۔ جبرائیل نے
آکھیا ۔ السلام علیک ۔ مگر اس فرشتے نے دھیان نہیں کیتا ۔ جبرائیل نے دوجی
واری آکھیا ۔ السلام علیکم ۔ اس فرشتے نے پھر وی دھیان نہیں کیتا ۔ اور جبرائیل
نے غصے نال آکھیا ۔ اوہ انھاں دے فرشتیا ۔ میں جبرائیل آں ۔ اور میں تینوں
سلام پیا کرنا واں ۔ نہ توں جواب دینا ایں ۔ نہ توں میرے ول دھیان دینا
ایں ۔ ذرا نگاہ تے کر ۔ میرے نال ~~کون~~ آمنہ دا دُرِ یتیم وی آیا اے ۔
میرے نال رحمۃ العالمین وی آئے نیں ۔ تے عزرائیل نے اٹھ کے استقبال
کیتا ۔ کہ حضور نے فرمایا ۔ کہ عزرائیل نوں اپنی نگاہ اُتھاں کیوں نہیں

کردا۔ عزرائیل نے کیہا۔ یا رسول اللہ۔ میں مجبور آں۔ میں اوہناں نالوں تواں نوں
کیا ویہنداواں۔ جنہاں دے ۴۰ دن پہلوں پتر کھٹے ہو گئے۔ میں ایہہ ویہندا
رہنا واں کہ مینوں حکم ملے تے روح قبض کراں۔
اج ساڈے کول اینہاں ناں ٹائم نہیں کہ ایس اوہدے ول توجہ کریئے۔ کہ جہڑا ساڈے
ناں تواں نوں والی گھوری وٹ کے ویہندا پیا اے۔
نبی پاک نے فرمایا۔ پھر اللہ تعالیٰ دی طرفوں حکم ہوندا اے۔ کہ توں ایہدی
روح قبض کر۔ اچھا ہن تسی انج سمجھو۔ 38 دن ہوئے نیں۔ اس پتر کھٹا ہوئیاں
دو دن رہندے نیں۔
رسول پاک فرماندے نیں۔ کہ دن صبح دی شام دی۔ اللہ دے اوہ فرشتے
ایہنے گھر آوندے نیں۔ جیہڑے گھر دی اندر ساڈے کول نہیں آئے۔ جے نشان ہوندا اے
تے فرشتے آہندے نیں۔ اکو ہیٹھ آتاں پتر جاگن دے رہ گئے نیں دو دن۔
ٹک گئیا پترا رزق میں ویکھیا اے جو پاٹ ہاری اے۔ فرشتے کہندے نیں۔ اساں مشرق
توں مغرب تک نگاہ ماری اے۔ پاں تیرے واسطے کُٹک گیا اسا۔ مُک گئی اے تیری
عمر۔ اساں مشرق توں مغرب تک نگاہ ماری اے۔ اک ساہ وی نہیں جہڑا
توں لے لے۔ انج ۳۹ دن وی گیا۔ کر بیا کیہ ضرورت اس بات دی اسا۔
آ اپنے گریبان وچ منہ پا کے دیکھیے۔ کیہڑے پترا اہم اے ان پانی تے نہیں مُک گیا
فرشتے اللہ نے نہیں اوہدے چھاتی مار دے سنیے۔ ۴۰ دن عزرائیل آگئے تے اوس
بندے نوں کہندے نیں۔ السلام علیکم۔ نبی کریم فرماندے نیں کہ اس بندے

نوں کراماً الملائکہ مختلف شکلاں۔ شکل کدے اک جیہی ملک الموت نہیں
کہندی اے کہ بندے نوں جدوں پتہ لگ جاوے کہ ایہہ میری روح کڈھن آیا اے۔
کئی واری کوئی بندہ مینوں توں اُتے کسدا ویکھیا اے۔ بولدے سے
پتہ لگ جاوے۔ کہ پولیس توں تھانیداروں گرفتاری دے وارنٹ آئے ہن۔ تاں مینوں
پکڑ لین گے۔ یا فیر نہ تے لڑنا اے۔ پھر بندہ کی کرے چھپ جاندا اے۔
کہ ایہہ شاید خیال نہیں کیتا۔ کہ کیہڑی روح نکالن دی ہوندی اے۔ تے بندہ جیہڑی نوں
اوکھ دے ذریعے ہوندے۔ آدمی پتا نوں دساں کہ نشن جوگا کیوں نہیں رہندا۔
کراماً الملائکہ اشرف میرے کول فرشتے ہن۔ جیہڑے عرش دے کول رہندے
نیں اوہ آجاندے نیں۔ اوہ ایس بندے نوں قابو کر لیندے نیں۔ عزرائیل دی
جدوں بندہ شکل ویکھدا اے۔

رسول اللہ ﷺ نے فرمایا آدمی ڈردا اے ایہہ کی نیں۔ اصل وجہ ایہہ وے
موت دی سختی بڑی سخت اے۔ قبر دی منزل دوجا اے۔

رسول اللہ ﷺ دی بیماری دی کیفیت جگر سیدنا انس رضی اللہ عنہ فرماندے نیں کہ جدوں
آخری ویلا سی میرے آقا جی دا۔ سارے صحابہ کرام رض اپنے کم کاج نوں
چھوڑ کے بیٹھے۔ آپ بیٹھے سن کوئی دن تے نہ راتاں سوگئیاں سن۔
سرکار نوں آرام نہیں آوندا۔ میرے آقا جی دے سرہانے موہڑے دے
کول۔ آقا جی لیٹے ہوئے سن۔ بیٹھے عوتی دے کول بیچ نماز پیش تے اک
پیالہ سی۔ اس پیالے وچ پانی سی۔ میرے آقا جی اپنا ہتھ مبارک پیالے وچ

پاڑدے سن۔ کدی چھنڈا اپنے مُنہ تے مارنا۔ تے کدی اوہ چکنا اپنے سینہ مبارک تے ہار
کے ہتھ پھیرنا۔ تے میں عرض کرنی ابا جی تسی بڑی تکلیف وچ او۔ تے ابا جی نے کہنا دھیے
اج توں تیرے ابا نوں تکلیف نہیں ہووے گی۔

ایہہ مومن آکھے ہن اور کافراں دی نیک اتے وی تے بد اُتے وی بڑا سخت۔

حضرت موسیٰؑ دا حضرت عزرائیلؑ ملے۔ موسیٰؑ نے پچھیا کدھر۔ آہندا کدھر
کسی دی روح لین آیا ہاں۔ موسیٰؑ نے آستین چک کے باہنہ دسی۔ ماری اہندے مُنہ
تے چنڈ اُہندی اکھ نکل کے باہر کڈھ دتی۔ ایہہ اللہ کول گیا۔ گِلہ لے کے۔ رب آہندا
اے کدھر۔ یا اللہ میں اہندے نال دا تے بندہ اجے نہیں ویکھیا۔ ایہہ چنڈ ماری سوں
تے اوہنے میرا سنگی آنا کڈھ دتا اے میں۔ رب آہندا اے۔ جھٹی کر مدد شفیق کر۔
آکے یارسہ اوہ شیر کلیم نہ ہوندا تے میں اوہناں دیاں اکھاں کڈھ دینیاں سن۔ ~~اسکالے~~
دوبارہ پھیر عزرائیل آ رہا اے۔ اپنی دیر وچ اللہ تو موسیٰ نوں سیٹ کر لیا سی۔
پتا اے کیوں۔ اوے روح کڈھ دے واپس۔ ایہہ ذائقہ چکھنا ای چکھنا اے۔ ~~ہن~~
ہنوں جو کوہ طور تے چلنا اے۔ میں ہن چلدا۔ تیرا دل نہیں کردا۔ کر موسیٰ کول
آ جائے۔ اگے یاراں کردا تے ہے۔ عزرائیل آ رہا اے۔ اور ہون دے چھیتی روح۔
موسیٰؑ نوں اطمینان ہو گیا۔ عزرائیل ہور آ گیا (السلام علیکم)۔ موسیٰؑ نے کیا عرضہ نہ
کریں۔ توں گل ایہی کیتی سی۔ کہ میں تیری روح لین آیا ہاں۔ تے لے روح
میری کڈھ دے۔ اجے ای اللہ آہندا اے۔ عزرائیل۔ ڈبلا چک کے اپنے جھول وچ
رکھ دے۔ موسیٰ نے پیر نوں چم کے۔ ڈبلا میں ٹھیک کر دتا واں۔

موسیٰؑ دی موت تقریبن ہو گئی۔ موسیٰؑ نوں کئی دناں توں بعد موسیٰؑ دے عزیز ملے۔
اوہ آکھدا اے اے اللہ دے نبی مینوں دسو موت دی کنی اک سختی اے۔ موسیٰؑ
نے فرمایا اوہ میریا رشتہ دارا میں تینوں کی دساں۔ اک لوہے دا لمبا جیا گز اے
جیہڑا لوہے دے کنڈے لگے ہوئے نیں۔ تینوں اینج معلوم ہوندا اے۔ جیویں کسے نے
اس گز نوں میرے پیٹ وچ گھسا دتا اے۔ اوہدا اک اک کنڈا نیں۔ میری اک اک
آندر نوں پھڑ لیا اے۔ تے جنگلی تکلیف نال میں ہویا واں تے ایہہ فرماندا اے
اے موسیٰ۔ الحمد میں تے اج آگیا واں کجھ نہیں۔

سیدنا عیسیٰؑ نوں منن والیاں نے وکھیا اے عیسیٰؑ۔ مرے مُردیاں نوں زندہ
کردا ایں۔ سانوں کوئی وڈی عمر دا مردہ زندہ کر کے دکھا۔ اساں اوہنوں پچھنا
اے کہ موت دی سختی کنی کو اے۔ عیسیٰؑ اوہناں بندیاں نال قبرستان وچ
آ گئے نیں۔ اک مُردے نوں زندہ کرن۔ اوہناں بندیاں نے کیہا۔ کہ سانوں کوئی پرانے
زمانے دا مردہ زندہ کر کے دکھاؤ۔ میرے عیسیٰؑ نے فرمایا۔ ناں تسی آپے زندہ میں کر دینا
واں۔ اوہناں کیہا۔ ٹھیک اے کرو۔ ایہہ تورات چار ہزار سال پہلاں نوحؑ دا پتر۔ ایتھے
دفن ہویا سی۔ سانوں دسی گئی اے۔ کہ ایہہ نوح دے پتر نوں قبر چوں کڈھو۔ اساں
اوہدے نال کجھ گلاں کرنیاں نیں۔

میں تہانوں کوئی ڈائجسٹ یا ہور تاریخی ہسٹری پیا سنا رہیا۔ میں تہانوں
صحیح بخاری شریف پیا سناناں۔

عیسیٰؑ نے قبر ول اشارہ کیتا تے فرمایا۔ قُم باذن اللہ۔ نکل آ قبر دے

وچوں جواناں رب دے حکم نال۔ اک لمبا آدمی قبر وچوں نکلیا۔ داڑھی دے وال
وی سفید۔ سر دے وال وی سفید۔ کوشش کہ بعد پیٹے نہیں۔ اوہدی آنکھاں دیاں پلکاں
وی سفید۔ ایندا اس آدمی نے قبر وچوں نکل کے بیان کیتا۔ کہ قیامت آگئی اے۔

عیسیٰ ؑ نے فرمایا۔ اس چہرے نال گل کراں گے۔ تیرے زمانے اندر کے دے وال چٹے
نہیں سن ہوندے۔ میں ویندا پیا واں۔ تیریاں پلکاں وی سفید۔ تیری داڑھی تے
سر دے وال وی سفید۔ ایہہ کی گل اے۔

نوح دے پتر نے کیہا۔ جدوں توں کیہا۔ نکل آ باہر۔ میں سمجھیا کہ کم کتنا ایہہ دے
پیش ہوندا۔ کہ غم خوف دے نال وال چٹے ہو گئے۔ عیسیٰ ؑ نے فرمایا چار ہزار سال
ہو گئے نیں۔ تیری روح نوں نکلیاں۔ سنتا جدوں تینوں موت آئی سی۔ تے ایہہ
بندہ پتہ چوڑ کے کھلو گیا۔ آکھیا اے توں اللہ دا رسول ایں۔ انہاں چار ہزار سال
ہو گئے نیں۔ میں اوہ تکلیف نہیں بھلیا واں۔ جدوں میری روح نکلی سی۔ اللہ دے
حضور دعا کر۔ میری اوہ تکلیف نہیں مک جاوے۔ ایسی تکلیف نال توں تے میں پالا پیا
ایں۔ حقیقت دیکھو اپنیاں خیالاں نوں۔ خدا نہ آوے گا تے [illegible] ہنیر ویہہ جاوے گا۔ خدا نہ
آوے گا تے ہنیر ویہہ جاوے گا۔ نہیں نہیں۔ ایہہ گل بالکل غلط اے۔ اودا ایہہ شعور
عمرہ کرن واسطے سی۔ تیرے لئی اگر کجھ ہو وسا گا۔ تے تیرے پیر دی
[illegible] وی کم کر جائے گی۔ تیرے لئی اگر کجھ ہووے گا۔ نبی دی شفاعت وی مل جائے گی۔
تیرے لئی اگر خوف خدا دا خزانہ ہووے گا۔ تے رب دی رحمت برس پوے گی۔
جے توں ہر پاسوں کورا رہ گیا۔ جے توں ہر پاسوں ننگا ہو گیا تے میدان وچوں

کوڑا رہ گیا۔ تے پھر تیری شفاعت کرن والا وی کوئی نہیں ہووے گا۔

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرماندے نیں جدوں عزرائیل آوندا اے۔
روح کڈھن۔ چنگے بندے دے متھے تے آ جاوے پسینہ۔ تے چنگے بندے دے
نک دے نتھنے ذرا ذرا پھلن لگ پین۔ کہیاں گلاں ہو گئیاں —— بولو دو
کتھے پسینہ آوے۔ کہڑی شے پھلن لگ پوے۔ نتھنے۔ شاید اوکھا ساہ لیندے۔ اہ
نک دے نتھنے پھلن لگ پیندے سا ہن۔

تے تیسی نشانی۔ نال اوس بندے دی اکھاں وچوں اتھرو ہو جان جاری۔
عزرائیل آیا اے روح کڈھن فرشتیاں اوہنوں قابو کر لیا اے۔ کوئی سس نہ
جائے کر دے۔ تک نہ جائے۔ فرشتیاں قابو کیتا اے۔ روح کڈھن آیا ہویا اے
پسینہ کھا جائے اہدے متھے اُتے۔ نک دے نتھنے وی ذرا ذرا پھل کے بند ہون
اکھاں وچوں اتھرو جاری ہو جان۔ حضور نے فرمایا۔ میں اللہ دی قسم نال
آکھدا ہاں۔ اہہ جنتی دی نشانی اے۔

حضرت عائشہؓ فرماندے نیں میں۔ اپنے جوان پتر کفتیے دی میت
تے پہنچیا۔ روح اوہدی نکلدی پئی سی۔ تے میں ویکھیا پیا اوہدے متھے تے
پسینہ ٹپکن لگ پیا۔ تے میں اوہدے متھے تے پسینے دی تریلی ویکھی۔ تے چاچا اوکھے
ای کیڑا کیڑا کے ہسن لگ پیا۔ لوکاں نے کیہا واہ بھئی واہ۔ جوان کفتیے
دی میت پئی ہوئی اے۔ تسیں ہسنے پئے آں۔ تے توں ہسنا ایں۔ آکھدا
ہسنا میں تاں ہاں۔ میرے یار نے جنتی دی اہہ ریسی نشانی دسی اے۔

~~سیدنا عبداللہ بن زبیر ۔ اوہناں بارے فرشتے رب دا حکم لے کے آگئے سیدنا~~

~~عبداللہ بن زبیر فرماندے نیں ۔ اک شام دی گل عشاء دی نماز پڑھ کے گھر جاندیاں~~

~~نے سنیوں زنانا ۔ اسلام علیکم ۔ ... اک قلم آئے ۔ جیہڑا سنیوں دے~~

~~کے کیوں جانا ایں~~

~~حضرت عبداللہ بن زبیر فرماندے نیں ۔ میں نوں کوئی علم نہیں کہ ایہہ دا نیں میں نوں~~

~~کیتے کھڑا جا پیندا اے ۔ حضور میں نوں لے کے مدینے دے قبرستان جنت البقیع~~

~~تشریف لیائے ۔ اور حضور نے جدوں قبراں دے ول ویکھیا تے زبان توں پڑھیا~~

~~السلام علیکم یا اہل القبور ... ~~

خطبہ جمعۃ المبارک

[signature]

۱۲ — ۱۱ — ۹۷

[signature]

12/9/97

121

(حضرت ابراہیمؑ)

میاں مشتاق احمد سلطانی

وَاِذِ ابْتَلٰٓى اِبْرٰهٖمَ رَبُّهٗ بِكَلِمٰتٍ فَاَتَمَّهُنَّ ؕ قَالَ اِنِّىْ جَاعِلُكَ
لِلنَّاسِ اِمَامًا ؕ قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِىْ ؕ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِى
الظّٰلِمِيْنَ ۝ (124 بقرہ)

رہے جو بندگی سے دور وہ بندہ نہیں ہوتا۔
جو کرے بندوں سے پرہیز وہ ملا نہیں ہوتا۔
سچ تو یہ ہے عاشق اور معشوق میں پردہ نہیں ہوتا
اور جو نہ جھکے یار کی چوکھٹ پہ وہ سجدہ نہیں ہوتا۔

اَج دی محفل جناب شیخ الانبیاء، جد الانبیاء۔ حضرت سیدنا ابراہیمؑ دا ذکر ہے۔ اللہ تعالیٰ دی پاک کلام قرآن کریم فرقان حمید چوں اک آیت کریمہ سنن دا شرف حاصل کیتا اے۔ جس دے معنی وچ عرض کرنا آں۔ اللہ تعالیٰ اپنے پیارے محبوب دے صدقے ساڈی حاضری نوں قبول فرمائے۔ آمین۔

خالق کائنات نے ارشاد فرمایا = وَاِذِ ابْتَلٰٓى اِبْرٰهٖمَ = اور جد دوں آزمایا رب نے حضرت ابراہیمؑ نوں۔ آزمائش لئی خالق کائنات نے بِكَلِمٰتٍ چند کلمے اور چند باتاں دے اندر رب تعالیٰ نے اپنے خلیل نوں اپنے دوست نوں۔ اپنے پیارے نوں آزمایا۔ تو رب کائنات نے فرمایا جس وقت میں کامل پایا تے حکم کر دتا۔ فَاَتَمَّهُنَّ اے میرے خلیل میں تینوں ساری گفتگو دے اندر

کامل پایا۔ پھر فرمایا۔ قَالَ اِنِّی جَاعِلُکَ لِلنَّاسِ اِمَامًا ۔ اے میرے پیارے
ابراہیم خلیل اللہ علیہ السلام الہی حکم فرمایا۔ قَالَ اِنِّی جَاعِلُکَ لِلنَّاسِ اِمَامًا
خالق کائنات نے ارشاد فرمایا۔ میں آپنوں ساری کائنات دا امام بنان والا واں
حضرت ابراہیم نے عرض کیتی۔ اے اللہ۔ اگر توں مینوں ساری کائنات دا امام
بنان والا ایں۔ اگر توں ساری کائنات دا پیشوا بنان والا ایں۔ پھر میری اک دلی
خواہش اے مولا کریم اگر ساری دنیا دا امام بناویں گا۔ یا اللہ مزا تد آئے گا
جے میری نسل دے وچوں اوہ رسول ہووے جیہڑا ساری کائنات دا رسول ہووے۔
اللہ نے فرمایا۔ واذ ابتلیٰ۔ معلوم ہوگیا۔ رب اپنے بندیاں دی آزمائش فرماندا اے
خالق کائنات نے فرمایا۔ آزمائش دے میرے طریقے نیں۔ رب کائنات نے فرمایا
(وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ
وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ○ ۔ خالق کائنات نے فرمایا۔ جدوں میں آزمائش کرناں
واں۔ اللہ اکبر۔ جدوں میں اپنے بندیاں دی آزمائش کرناں واں۔ اپنے پیاریاں
دی آزمائش کرنا واں۔ آزمائش لین والا اللہ۔ اور آزمائش وچ اون والا خلیل اللہ۔
آزمائش لین والا اللہ۔ آزمائش وچ اون والا خلیل اللہ۔ عرض کیتی مولا کریم۔ آزمائش
کرناں تیرا کم ایں تے اوس آزمائش وچ تیرے فضل نال پورا اترنا میرا کم اے۔
حضرت خلیل اللہ دی آزمائش دیکھو۔
اور ایہہ اصول ایہہ دے کہ جدوں آزمائش کیتی جائے یا امتحان لیا جائے۔
امتحان لین والا امتحان لے لوے۔ تے امتحان دین توں بعد کامیابی دا اظہار
اوہندا اے

مشتاق احمد

127

کامیاب کردا اے۔ اللہ تعالیٰ نے فرمایا۔ اے میرے خلیل۔ امتحان لین والا
میں واں۔ اتے انعام دین والا وی میں واں۔ امتحان نشان دہیاں اے۔
اتے امتحان میرے لیناں ایں۔ (علامہ اقبال فرماندے نیں۔)

جفا جو عشق میں ہوتی ہے۔ وہ جفا ہی نہیں۔
ستم نہ ہو تو محبت میں کچھ مزا ہی نہیں۔ اتے دسے پیار رب

حضرت ابراہیمؑ دی آزمائش دا انداز ویکھو۔ میرے قانون قدرت اے۔ جدوں
اندھیرا چھا جائے۔ رب اجالا کردا اے۔ جدوں کفر چھا جائے۔ قدرت اسلام
لے اوندی اے۔ جدوں اندھیرا چھا جائے۔ قدرت اجالا لے اوندی اے۔ اتے
جدوں خالق کائنات نے ویکھیا۔ کہ پوری کائنات دے اتے بت پرستی۔ مینوں
تسلیم کرن والا کوئی نئیں۔ مینوں جانن والا کوئی نئیں۔ مینوں منن والا کوئی
نئیں۔ نمرود آگیا۔ آکے دعوہ خدائی کر دتا۔ خالق ارض سماوات نے ویکھیا۔ اے
کہ میرا نام کون لیا رے گا۔ میرا چرچا کون کرے گا۔ میری توحید نوں بلند کون کرے
گا۔ پھر خالق کائنات نے فرمایا۔ میں ہن چھیتی اپنا خلیل لیاواں گا واں۔
بڑا پھر شان حکومت کردی اے۔ میں میری حکومت اون لگی اے۔
آؤ پہلی آزمائش جیہڑی شروع ہوگئی۔ (اس رشتے قربان جائیے)
خالق کائنات نے ویکھیا۔ کہ پوری کائنات تے اندھیرا چھا گیا۔ فرمایا
میں ہن اجالا چاہندا واں۔ مولا کس طرح دا اجالا ہووے گا۔ فرمایا ایس
تھاں میرے ابراہیمؑ دا ہووے گا۔ سورج اوہدا ہووے گا۔ بوٹا میرا ہووے گا۔

چلدا رہووے گا۔ چلدا رہوواں گا۔ کلام اوہ کردا ہووے گا۔ کلام میری ہوندی ہووے گی۔ گفتگو اوہ کردا ہووے گا۔ کیہ جلوہ میرا ہووے گا۔ ایہہ سمجھو۔ جد اپنے جلوے نوں ابراہیم دی صورت وچ نازل کرن لگا واں۔ ابراہیمؑ دی صورت وچ جد بھیجن لگا واں۔ ہن خالق کائنات نے بھیجن دا انداز رکھیا۔ خالق کائنات نے اپنے پیغمبر دے مبعوث کرن دا انداز فرمایا۔ اے میرے دوستو!

نمرود جیہڑا اے۔ محل وچ بیٹھا ہویا اے۔ تے خواب دے اندر ویکھدا کی اے کہ آسمان اول تے اک ستارہ طلوع ہویا۔ اوہدے طلوع ہون دے نال روشنائی ہوگئی۔ لائٹ ہوگئی۔ تو بارہ جا لیسے۔

خلل گئے تے آسمان اول تے ستارہ طلوع ہوندا اے نبوت دا ستارہ اِنا عظیم اے۔ اوہ اوہدی اِنی لائٹ اے۔ اِنی اوہدی روشنی وے۔ جیہڑے ویلے نمرود نے ویکھیا۔ کہ میرا تخت جیہڑا اے۔ اوہ منہ دے بَل گر گیا۔ تے ویکھیا اے کیہ۔ صبح ویلے اُٹھیا۔ اُٹھ کے نجومیاں نوں بلایا۔

اندازہ فرماؤ کہ علم نجوم دے ماہر۔ آسمان دے ستاریاں دا حال دس سکدے نیں۔ کہ ستارہ کیہڑے مقام دا ظاہر ہویا۔ ایہہ کیہڑے مقام دا کیہا اگر علم نجوم رکھن والا۔ جیہڑے ویلے نجومی۔ نمرود نے بلایا تے بلا کے آکھن لگا۔ دسو یارو۔ میں اَج ایس طراں خواب ویکھی اے۔ خواب دے اندر اک ستارہ طلوع ہویا اے۔ خالق کائنات نے دس دتا۔ ہن تیری حکومت مکن نوں وی۔

رہی ہووے گی۔ آریا اسا ہیرا بندہ جہڑا میری حکومت دا اعلان کرے گا۔ جہڑا
میری توحید دا اعلان کرے گا۔ تے جہڑے ویلے نجومیاں کولوں پچھیا۔ نجومیاں نے
آکھیا۔ اک وقت آوے گا۔ اک بچہ پیدا ہووے گا۔ اک لڑکا پیدا ہووے گا۔ جہڑا
تیری حکومت دا [illegible] نوں تباہ کرے گا۔

نمرود نے آکھیا میں ایہہ بچہ پیدا ہی نہیں ہون دیاں گا۔ اتوں آواز آئی۔
لِیَقْضِیَ اللّٰہُ اَمْرًا کَانَ مَفْعُوْلًا۔ ایہہ ہونا اے۔ ایہہ ہونا ایہہ نوں
چنگی کرن والا۔ اس خالق کائنات دی شان توں قربان جائیے

میاں محمد صاحب رحمۃ اللہ علیہ غوث الاغواث وی ندرے لیہی۔ —

رہوے اوہ ہر مکان دے اندر تے آپ مکانوں خالی —

اوہ ہر ویلے ہر چیز ویکھے تے کدا نیت سنبھالی

نمرود نے ایہہ ارادہ کر لیا کہ میں اوہ بچہ پیدا ہی نہیں ہون دیاں گا۔
سبھا توں پہلے مرد تے عورتاں دا سلسلہ ختم کرن والا نمرود اے
اس نے کہیا کہ میں مرد عورت دے قریب نہیں اون دیاں گا۔ عورت مرد
دے قریب نہیں جان دیاں گا۔ خالق کائنات نے فرمایا۔ جدوں میں اپنا
اپنا حکم پورا کرنا چاہواں تے ایہدی دلیل دلیل ہی رہووے گی۔ تیرا دا
ارادہ ارادہ ہی رہووے گا۔ لیکن۔

لِیَقْضِیَ اللّٰہُ اَمْرًا کَانَ مَفْعُوْلًا۔ فرمایا۔ میں اپنا حکم جہڑا اے
پورا کر دیواں گا۔ خدا دی قدرت دے حکم دے مطابق۔ حضرت ابراہیم علیہ السلام

نے شکم مادر دے اندر قیام فرما لیا۔ ہن مالک رب حفاظت کیویں کردا اے۔
کیسے کوں خبر نہیں دِتی۔ کسے کوں دسیا نہیں۔ اهد آپ دی والدہ محترمہ فرماندیاں ہن کہ
وقت جیہڑے ویلے قریب آیا۔ تے مینوں خیال آیا کہ بچے دا جنم کیویں ہووے گا
بچہ کس طرح پیدا ہووے گا۔ تو اللہ دے حکم دے مطابق۔ آپ اک غار دے
اندر چلیاں گئیاں۔ آپ فرماندیاں ہن مینوں دلیل آئی۔ اس بچے دا جنم کیویں
ہووے۔ اندازہ فرماؤ۔ او کون اون والا اسے۔ ۲؟

کافحہ اللہ اشر احمہم کلل ہے۔ اون والا کون اے۔ انتظام کرن
والا کون اے۔ انتظام کرن والا خالق کائنات اے۔ اون والا او پیدا
ہون والا بندہ۔ جس دا نام ابراہیم اے۔ آپ دی والدہ محترمہ فرماندیاں
ہن۔ جیہڑے ویلے میں غار دی طرف گئی۔ میں غار دے وچ بیٹھ گئی۔ حکم الٰہی
آیا۔ بیٹا میری گود وچ آیا۔ جیہڑے ویلے بیٹا میری گود وچ آیا۔ میں صورت ویکھن
دی اکھاں ویکھیاں۔ میں چہرہ ویکھیا۔ پتا لگ ویکھدی کی آں کہ ساری
غار روشن ہو گئی۔ جیویں چودھویں رات دا چن ہوندا اے۔ میں حیران
ہو گئی۔ ایہہ کون آیا اے۔ ایہہ کون آیا اے

اگر حضرت ابراہیمؑ ماں دی گود وچ اون تے غار روشن ہوندی اے
جے کملی والا آوے تے پوری کائنات روشن ہوندی اے۔ جے کملی والا آقا
تشریف لیاون تے مشرق دی روشنی تے مغرب دی روشنی۔ جنوب دی
روشنی تے شمال دی روشنی۔ بہرحال میں عرض کردا آں پیا۔ جبد البنیار

دا ذکر۔ حضرت ابراہیم ؑ آپ دی والدہ محترم فرماندیاں نیں۔ میں غار
اندر ایس خوف توں رکھ کے آگئی۔ کسے نوں پتہ نہ لگے۔ کسے نوں خبر نہ ہووے
لیکن اُس خبیر نوں پتہ اے۔ اُس علیم نوں پتہ اے۔

بڑے دردسوز۔ ذکر آوندا اے۔ جیہڑے ویلے ماں چھڈ کے چلن لگی۔
رب کائنات نے جبریل نوں فرمایا۔ مولا کی گل اے۔ فرمایا ساریاں
دا خادم توں ایں۔ ایس غار دے اندر چلا جا۔ مولا میں کی کراں
فرمایا انگوٹھا نبی دا ایدے وچ دینا تیرا کم اے۔ تے شیر دینا میرا کم اے
ایہہ انگوٹھا نبی دا۔ ایہہ شہادت دی اُنگل نبی دی۔ منہ دے اندر
دینا تیرا کم اے۔ تے فرمایا ایہہ رزق دینا میرا کم اے۔ خوراک دا کم کرنا میرا
کم اے۔ اوہ رازق توں ایں۔ اوہ نگہبان آپ اے۔ ہر وقت نگہبان اے
ہر ساعت وچ نگہبان اے۔

اللہ دے پیارے پیغمبر نوں انگل شہادت دے وچوں دودھ پیا ملدا
اے۔ ایدروں پانی پیا ملدا اے۔ ایدروں شہد پیا ملدا اے۔ جبریل ؑ
زمین ٹھوکی سے کے پھر واپس چلا گیا۔ ماں نوں خیال آیا۔ کہ میں لخت جگر
نوں چھوڑ کے جا رہی آں۔ میرے بیٹے نوں کون سنبھالے گا۔ آخر ماں ماں
ہوندی اے۔ جدوں ماں لخت جگر کولوں جدا ہوئی۔ تے دل نے
کھچ لئی۔ تے آکھیا بیٹے نوں کون سنبھالے گا۔ اُتوں آواز آئی۔ چھڈ جا
تیرا کم اے۔ تے سنبھالنا میرا کم اے۔ اُتوں آواز آئی چھڈ

کے جانا تیرا کم اے۔ تے سمبھالنا میرا کم اے۔ فکر نہ کر میری نگاہ قدرت دے ساہمنے میرا خلیل اے۔

جدوں آپ علیہ السلام دی والدہ محترمہ چھڈ کے چلیاں ہو گئیاں۔ خیال آیا کہ غار دے اگے کوئی اوہلا نہیں۔ غار دے اگے کوئی چیز نہیں۔ میں کیہڑی چیز رکھ کے جاواں۔ آپ فرماندے نیں۔ کہ میں ایسے خیال دے وچ ساں۔ ایسے غمگینی تے پریشانی وچ ساں۔ میں ویکھیا کہ یکا یک آسمان توں اک بھاری سارا پتھر آیا۔ پتھر غار دے منہ اگے آ گیا۔ آپ فرماندے نیں۔ جدوں میں پتھر ویکھیا۔ مینوں سکون آ گیا۔ آواز آئی بی بی دی ماں فکر نہ کر۔ چھڈ کے جانا تیرا کم اے۔ سمبھال لینا میرا کم اے

حضرت ابراہیم علیہ السلام نہ کسے مکتب وچ گئے۔ نہ کسے سکول وچ گئے۔ ہن قابل بات ایہہ وے۔ رب کائنات ارشاد فرماندا اے۔

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ ۚ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا ۝

رب کائنات نے قرآن پاک وچ اس طرح ذکر فرمایا۔ میں پہلی آزمائش عرض کرنا واں۔ بنی تے پہلی آزمائش کیہڑی آئی۔ گھروں بے گھر ہو گئے۔ گھروں باہر نکل گئے۔ ماں دی گود وچ ہی پلی۔ شفقت پدری نہیں ملی۔ باپ دا سایہ نہیں ملیا۔ رب نے فرمایا خلیل۔ آزمائشاں میریاں آن۔ دکھاں وچ پالاں گا (2) تکلیفاں وچ رکھاں گا۔ پھر میں تینوں پروان کراں گا۔ پھر میں تیری محبت ویکھاں گا۔ تیرے دل وچ کوئی غیر وسدا نہیں۔ میں تینوں آزماساں

۱۲۹

دکھائی دے گا۔ ایہنے وچ حکمتاں دو نیں۔ اک ایمان اے۔ اک عشق اے۔
عشق ایہہ گوارہ نہیں کردا کہ کوئی غیر آوے۔ عشق گوارہ نہیں کردا
کہ کوئی غیر آوے۔ عشق آکھدا اے۔ آ دے، تے یار آوے۔ غیر نہ آوے
ہن اللہ دے خلیل دی بنیاد ویکھو۔ نار وچ بیٹھے ہوئے نیں۔ چھنڈے
حال چلی گئی۔ تذکرہ اس طرح اوندا اے۔ اک دن اوندیاں۔ دوسرے دن
اوندیاں جس ویلے بچے لوں [illegible] پلاں اوندیاں۔

ذکر اسی طرح دی اوندا اے۔ بی دی حال نے سوچیا۔ کہ میرا
معاملہ کی بنتا اے۔ ایہہ کس طرح چھٹاں پیٹھے گا۔ ایہوں میں کہو پر چھکاں
گئی۔ آپ فرماندیاں نیں اج میں نار دے لمبے دے قریب ہی جا پہنچی
تے میں کہیا کہ شاید آپ دی پچھے بیٹھے گا۔

مدرسہ طرفی کردا آن بیا کہ پتہ لوں ~~وچ~~ معلوم اے۔ کہ بی دی حال
آ رہی اے۔ پتہ لوں پتہ اے کہ بی دی حال آ رہی اے معلوم ہو گیا
پتہ جاندے نیں۔

میرے کمی والے آقا ؐ ضمنی طرح کرناں وال۔ کہ پتہ تے جاندے نیں۔
حضرت ابراہیمؑ اللہ دے پیغمبر نیں۔ لوکاں نے سمجھیا۔ کہ اللہ دے نبی
اللہ نال کلام کردے نیں۔ تے کپڑے پا کے غسل کردے نیں۔ اوہناں
کیا۔ ایہناں دا جسم وچ کوئی عیب ہووے گا کوئی نقص ہووے گا۔
پتہ اوں دی گل یاد آ گئی۔ عیب ہووے گا۔ کوئی نقص ہووے گا۔

اللہ دا نبی موسیٰؑ پتھر تے کپڑے رکھ کے غسل فرمان لگا۔ حکم ہویا پتھرا
کپڑے چُک کے دوڑ جا۔ پتھر نے دوڑنا شروع کر دتا۔ اللہ دے پیارے
پیغمبر فرمایا۔ پتھر میرے کپڑے دے دے۔ اے پتھر میرے کپڑے دے جا۔
پتھر دوڑی آوندا اے لیکن حکم دی کوئی نہیں منیندا۔ گلی گلی پھردا رہیا۔
بازاراں وچ پھردا رہیا۔ شہراں وچہ اگے پچھے پھردے رہیا۔ ویکھ لو نبی
بے عیب اے۔ ویکھ لو نبی بے عیب اے۔ تسی جو کہندے او اینہاں دے جسم
دے اندر کوئی عیب ہووے گا۔

اللہ فرماندا اے جدوں میں اپنا حکم پورا کرنا چاہواں تے میں پتھراں
نوں وی کم کر دا لینا واں۔ رب کائنات نے ایہدا قرآن پاک وچہ ایہہ جواب
دتا۔ یَا اَیُّھَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تَکُوْنُوْا کَالَّذِیْنَ

قربانی میرے نبی وچہ عیب نہیں کڈھدے سے۔ میرے نزدیک تے بڑا ای سوہنا اے۔
اللہ دے نزدیک تے بڑا ای سوہنا اے۔

حضرت ابراہیم دی والدہ ماجدہ فرماندیاں نیں۔ اج میں غار دے
منہ اگے نہیں پہنچی۔ تے پتھر آپ ای پچھاں ہٹ گئے۔ تے میں اندر گئی۔
میں اپنے لختِ جگر دی زیارت کیتی۔ میں اپنے نور نظر دی زیارت کیتا۔ کتنی
نشان والی ماں حضرت سیدنا ابراہیمؑ نوں جنم دین والی۔ تے جس وقت
آپ غار دے وچہ نیں۔ جاندا ہاں نہ جاناں۔ دوڑ دوڑ پہاڑ کے پچھاں ہٹ جاناں۔

پتھر نے آپ ہی اگے آ جانا۔ پتھر نوں پتہ سی کہ نبی دی جان اے۔
اگر پتھر جاندا اے کہ نبی دی جان اے۔ تے پھر عاشق کوئی یاد کرے تے نبی
کیوں نہیں جاندا۔ کہ عاشق یاد کردا اے پیا۔ پتھر نوں پتہ اے کہ نبی
دی جان آ رہی اے۔ تے ~~سرکار دو عالم~~ اللہ دے نبی نیں۔ جیہڑی غار دے اندر
نبی نے قدم رکھیا۔ تے اوہ غار وی محبت وچ ہو گئی۔ غار وی وجد وچ
ہو گئی۔ تے کبوتر دا ہو گئی۔ بادشاہ بڑا سخی اے۔ کہ کتوں اپنا نبی
عطا کر دیا اے۔ سانوں اپنا رسول عطا کر دیا اے۔ مینوں اپنا مرشد تے پیارا
عطا فرما دا اے۔ اوہ عبداللہ بادشاہ دی شان نیں۔

میرے کملی والے نے جدوں جدوں اُحد پہاڑ نے قدم رکھیا۔ اُحد پہاڑ
نوں وجد آ گیا۔ مسجد وی آ گیا۔ جیہڑے ویلے نقل و حرکت وچ آیا۔ کملی والے فرمایا جنوں
کی ہو گیا اے۔ عرض کیتی سوہنیا۔

بے خودی کا عالم ہے اسے ٹالا نہیں جاتا۔
جو دل میں گزر جائے وہ ٹالا نہیں جاتا۔

اے کملی والے محبوب تیرے قدم لگے نیں۔ میرے جگر تے میرے قلب تے میرے دل
تے وی میں خوشی محسوس کرنا ہاں۔ اج میں اپنے بختاں تے ناز کر
رہیا آں۔ بے شک پتھر اے۔ پر شکر کر رہیا اے تے محبوب دے قدم لگے نیں۔
نبی جدوں ملائکاں تے جان تے عرش نوں معلی بنا دین۔ زمین تے
آؤن تے جائے معلی بنا دیندے نیں۔

حضرت ابراہیمؑ دی والدہ محترمہ بدستور اپنے بچے نوں دُدھ پلان واسطے جاندی رہی۔ لیکن رب کائنات نے حفاظت اینج دی رکھی۔ کسے نوں خبر نہ دتی کہ کہ جاندی کدے آ۔ کسے نوں خبر نہ دتی کہ اوہ اوندی کدوں اے۔ اللہ دا کرنا کر مرحلے دے بعد۔ حضرت ابراہیم دی والدہ نے فرمایا بیٹا۔ میں تینوں ذرا باہر نکال کے سیر کرواں۔

لیکن میری محبت کیہڑی آ۔ اماں تو تے اج پئی سیر کرانی اے۔ میں تے جس دن دا غار دے وچ بیٹھا واں سیر پیا کرنا واں۔ کیوں جو میں آیا آ کے بنیا۔ نبی آ کے نہیں بن دا۔ نبی بن کے اوندا اے۔ دنیا دا کوئی وی بندہ جدوں آندا اے۔ آ کے تعلیم حاصل کردا اے۔ نبی کیہڑے ویلے مدرسے گیا۔ ربا نے غار اندر۔ رب نے فرمایا۔ محبوبا۔ غار دے اندر رہنا تیرا کم اے۔ تے پڑھانا میرا کم اے۔ تعلیم دینا میرا کم اے۔

جس وقت آپ باہر نکلے تے چوپائے ویکھے۔ ستارے ویکھے۔ سورج ویکھیا۔ چن ویکھیا۔ لعل و نہار ویکھے۔ باغ و بہار ویکھے۔ گل و گلزار ویکھیا۔ باہر کجھ ہور ویکھیا۔ اندر کجھ ہور ویکھیا۔ جیہڑا باطن وچ سی تے ظاہر وچ کجھ ہور سی۔ اندر والا کجھ ہور سی۔ ویکھن والا کجھ ہور سی۔

اللہ دے پیارے پیغمبر جس وقت باہر نکلے۔ چل قدمی کیتی۔ اوہ آ گیا اے چیزاں دا اشتغال رہی۔ حضرت ابراہیمؑ نے اپنی ماں تے پہلا سوال کیتا۔ اے میری اماں مینوں دسو تہاڈا رب کیہڑا اے۔ یا میرا رب کیہڑا اے۔

دو ہی گلاں آپ نے کیتیاں۔ توہاں دسو تے سہی رب کہیڑا اے۔ ماں کہن لگی
بیٹا رب تے میں ہاں۔ مرتیں کہندے نیں پالن ہارے نوں۔ رب دا معنی اے ہوا
کہ پالن ہار۔ ماں تے رب کائنات نے مرتبت وچہ جیہڑا درجہ ماں دا دکھیا۔
تے جتھے اپنی عبادت دا ذکر کیتا۔ تے اوتھے ماں دی خدمت دا ذکر کیتا۔ جتھے اپنے
شکر دا ذکر کیتا۔ اوتھے اپنے ماں باپ دے شکر دا ذکر کیتا۔

اگر ماں باپ دا ذکر پچھاں رہ گیا تے عبداللہ بنیاد دے کولوں پچھ کے
ویکھو۔ ماں نوں بڑے ادب دے نال عرض کردے نیں۔ اماں جان۔ دسو
تے سہی تیاڈا رب کہیڑا اے۔ تے میرا رب کہیڑا اے۔ ماں کہندی اے پترا
تیرا رب میں ہاں۔ اگے تیاڈا رب کہیڑا اے۔ ماں کہندی اے تیرا باپ۔ اگے
اوہدا رب کہیڑا اے۔ ماں کہندی اے اوہدا حضور۔ آپ نوں آن لگے۔ اگے دسو حضور
دا رب کہیڑا اے۔ ماں خاموش ہو گئی۔

ماں جیہڑے ویلے خاموش ہو گئی۔ تے فوراً دلیل گزری۔ فوراً دلیل گزری
کہ ایہہ بچہ اوہو ای اے۔ جیہڑا ہر دور دے تخت نوں نیست و نابود کر سی گا۔
ایہہ اوہو ای بچہ اے۔ جیہڑا ہر دور دی حکومت نوں تباہ و برباد کر سی گا۔

اس طرح کہ کے سورۃ کہف دکھیا۔ رسالہ لیا کر کے چناں ول ویکھیا۔ اصل وچ
ایہہ سب سورج نوں رب دا درجہ دیندے سی۔ چن نوں رب دا درجہ دیندے سی۔
ستاریاں نوں رب دا درجہ دیندے سی۔ خلیل دی مرضی سی۔

دنیا دا ایہو بیری امت دے وچہ کوئی ستاریاں دی عبادت کردا اے۔ کوئی سورج

دی عبادت کردا اے۔ کوئی جن دی عبادت کردا اے۔ جن تے آپنا جن نوں نہ پوجو۔
اینوں بنان والا کوئی ہور اے۔ ایہہ جن تیری خدمت لئی۔ سورج تیری
خدمت لئی۔ ایہہ ستارے تیری خدمت لئی۔ ایہہ پیل وٹا، تیری خدمت لئی۔
جنہوں انسان واسطے ہی پیدا کیتا۔ جنہوں نے

وَاِلٰھُکُمْ اِلٰہٌ وَّاحِدٌ لَا اِلٰہَ اِلَّا ھُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِیْمُ ۔

آدمی اک خدا دے واسطے پیدا کیتا گیا اے۔ اصل ایہہ وے کہ ساریاں چیزاں
رب نے بندے واسطے بنائیاں نیں۔ ساریاں رب نے انسان واسطے بنائیاں۔
تے انسان نوں بنایا اپنے واسطے۔ قابل غور بات اے۔ انسان واسطے
اللہ نے ہر چیز خالق کائنات نے مسخر کر دتی اے۔ ہر چیز نوں تیری طابع کر دتا
واں۔ تے توں میرا طابع بن جا۔ توں میرا فرمانبردار بن جا۔

ماں نے جدوں گل کیتی اپنے فرزند نال۔ اوس کیہا۔ ایسا اس طرح دا
بچہ جیہڑا ماں سینوں لگا سی۔ کہ اوہ ویکھ خوش ہو گیا۔ اوہ بچہ زندہ اے
اوہ تے ایہہ ایہہ گفتگو کردا اے۔ اوہ تے اوہدے جان والد دی جان اے
جیہڑے ویلے گیا۔ ادھر ماں موجود سی اے۔ کہ ویکھ بڑا خوش اے۔
بچہ بڑا چل اے۔ مولا کریم کہندا اے ایہہ نعمت وچ آگے پیرا بچے نوں مار سکناں۔
کوئی تکلیف نہ دیوے۔ نعمت نوں آغاز آئی غم تکون کرنی ایں۔ جے پہچانی
والا ہیں واں۔ فَاَلَّفَ بَیْنَ قُلُوْبِکُمْ ۔ فرمایا دلاں وچ محبت پا دتا
وی میرا کم اے۔ بڑے جلد اللہ نال آیا۔ بڑے خشتے نال آیا۔ برادری

تلخی دے نال آیا۔ چہرے وچ چہرہ ویکھیا۔ تے ویکھدے سارے ہی چہرہ۔

کسے عاشق نے اپنا نقشہ انج کر کے کھچیا۔

دیکھنے والے کہا کرتے ہیں اللہ اللہ۔

یار یاد آتا ہے۔ خدا دیکھ کے صورت بشری۔

چہرے وچ آپ دی صورت ویکھی۔ آپ دی سیرت ویکھی۔ آپ دا قول و فعل ویکھیا۔ آپ دا حال و قال ویکھیا۔ بولدا اے پر نئیں بولدا کوئی ہور اے۔ بولن والا اے پر نئیں کوئی کلام کرن والا ہور اے۔

چہرے وچ خلق دے کول چلا گیا۔ ایہ اپنے دے کول چلا گیا۔ چہرے وچ گیا ہر شے عشق دے نال۔ چہرے وچ عارفے وچ قدم رکھیا۔ تے ظہور دی طور تے چہرے تے دھیان چا دیا۔ اکو ژون آکھو گئی۔ صورت نال صورت ملی۔ تے ہر شے عشق دے نال گیا۔ تے عقدہ کھل گیا۔ تے آکھن لگا ایہو جیا جیں جیہا کوئی ویکھیا ہیں کوئی نئیں۔ اپنوں شام نوں بعد ڈیکھ کے لے چلو۔ اپنے گھر نے چلدے آں۔ صورت کیندی اے اپنی۔ ویکھو میری قدرت۔ کسی اُدن نئیں دیندے جیں گھر بیا گھلدا ہے۔

حضرت ابراہیمؑ دی بچپن دی عمر آپ نے بڑے انداز نال گودی وچ بٹھایا۔ چاچا آزر۔ پچھدا اے۔ بیٹا کوئی گل سنا۔ آپ فرمان لگے بس کیہڑی گل کراں۔ سن میری گل سن میری گل۔ چاچا ایہہ کون اے۔ ایہہ تیرا خدا اے ایہہ ایہہ کون اے۔ ایہہ رب بنایا اے۔ ایہہ بڑی بڑی حیرانگی والی گل اے

کہ خدا کوئی ہووے۔ میرا تے خدا اوہ تے۔ اللہ جمیلٌ و یحبُ الجمال۔
میرا خالق اوہ تے۔ جیہڑا آپ وی سوہنا اے۔ تے سوہنیاں نوں پسند کردا اے۔
میرا اللہ اوہ اے جیہڑا آپ وی سوہنا اے۔ تے سوہنیاں نوں پسند کردا اے۔
اِکو

اِک وقت اوہ وقت آ گیا۔ فرمایا۔ میرے خلیل میرے خلیل میرا ذکر بلند کر
اے میرے ابراہیم۔ جس شے نوں جس دا سطے بھیجیا سی۔ میرا ذکر بلند کر۔ اوہ لوگ
بتاں دی پوجا کر رہے نیں۔ انہاں نوں بتاں ولوں ہٹا کے میرے ول لیاؤ۔

اللہ دے نبی نے بچپن وچ ای اعلان شروع کر دتا۔ اے لوگو اے لوگو
آؤ ذرا۔ آؤ ذرا میرے خالق ول آؤ۔ میرے مالک ول آؤ۔ مالک حقیقی ول
آؤ۔ محبوب حقیقی ول آؤ۔ معبود حقیقی ول آؤ۔ جیہڑے ویلے ابراہیم اعلان کردے
رہے۔ رولا پے گیا۔ کہن لگے پتہ نہیں ایہہ کون اے۔ ایہہ کون اے۔ جیہڑا نویاں
نویاں گلاں کردا اے۔

اِک دیہاڑے خیال آیا۔ کہ انہوں وی اپنے رب دے کول لے چلئے۔ حضرت
ابراہیم نوں جیہڑے ویلے بلایا گیا۔ دھکیلیا گیا۔ انگاراں دے وچ سُٹ دتا گیا۔
گنگاں واپس گئیاں آپ نوں چک کے تے لے گیا۔

اوہ جدوں نکلے ہر اک پیار پیغمبر ابراہیمؑ نمرود دے دربار اندر گئے۔

اِذا زُلزلتِ الارضُ زِلزالَها۔ جدوں اللہ دے پیارے دا قدم
لگا زلزلہ آ گیا۔ در و دیوار نقل و حرکت ہون لگ پئی۔ ایہہ کون آیا اے۔ ایہہ کون آیا اے!

اتھوں آواز آئی ۔ میرا حکم آگیا جے تیار ہو جاؤ ۔ نشان بڑیاں ہو چکیاں نیں ۔ بس
میرا محبوب آگیا اے ۔ قربان دے بنیا ۔ ایہہ کون اے ۔ اکھے خدا اے ۔ فرمایا ایہہ کون
اے اکھے رہاکا اے ۔ آکھے ایہہ رزق دیندا اے ۔ ہاں ایہنے مجھو کھولے نیں ۔
پہلا کم کیتا نمرود نے ڈبو کھولن دا ۔ ایہہ ڈبو اگ دا نیں کھلیا ۔ آئے دا ڈبو
اوہنے کھولیا ۔ جیہڑا اوہنوں سجدہ کردا اے ۔ اوہنوں آگ جل جاندا اے ۔
جیہڑا اوہنوں تسلیم کردا اے ۔ اوہتوں ساریاں چیزاں جل جاندیاں نیں ۔
اللہ دے پیارے پیغمبر نے فرمایا ۔ انہوں میں کیوں تسلیم کراں ۔ میرا تے
مالک تے خالق اوہ اے ۔ لوبیٹ ہوں نکل چلی ۔ نمرود نال مناظرہ ہو گیا ۔
قرآن پاک اس مناظرے دا نقشہ بیان کیتا ۔ حضرت ابراہیم بیٹھ گئے نمرود
وی بیٹھ گیا ۔ آپ نے فرمایا توں کون ایں ۔ اکھے میں خدا واں ۔ فرمایا خدا
کم اے رزق دینا ۔ خدا دا کم اے موت وحیات دینا ۔ خدا دا کم اے
سورج دا مشرق دی طرفوں چاہڑنا ۔ تے مغرب وَل لے جا کے غروب کرنا ۔
اگر توں خدا ایں تے مغرب وَلوں طلوع کر دے ۔ تے مشرق وَل
لے جا کے غروب کر دے ۔ ذکر اوندا ۔ خدا دی قسم اے اللہ اکبر ۔
جس ویلے خلیل نے ایہہ گل کیتی ۔ رب نے فرمایا جبریل ۔ عرض کیتی کی گل اے ۔
فرمایا ۔ سدرہ تے اٹھ شیش کھڑا ہو جا ۔
فرمایا ۔ سینے تے ظالم نے بولنا اے ہن ۔ جے اکھے تے توں چاہڑ لے تے پار دی
زبان نوں حرکت نہ کرن دیویں ۔ اے پیا سوہنا چاہڑ دیویں ۔

؎ مونہوں جہڑی گل نکلے اوہ تیر اے۔
جہڑا توں ارشاد کریں اوہو ہی تقدیر اے۔

فرمایا ایدھر بغداد مناظرہ ہو رہیا اے۔ ایدھر وی مناظرہ اُدھر وی مناظرہ جہڑے ویلے مناظرہ ہون لگ پیا۔ مناظرے وچ آپ نے فرمایا۔ توں جو کہنا ایں کہ میں مار دینا واں۔ خالق دا کم اے۔ اللہ دی بخشش دی ملکیت۔ ہر مالک اوہے جہڑا مار داوی اے۔ تے زندہ وی کردا اے۔ اگر توں خالق ایں تے کسے نوں مار دے۔ اوہنے اک بندہ پکڑ لیا۔ تے دوسرے نوں تختہ دار لٹکا دتا۔ تے آپ فرماندے لگے ایہنوں فلسفے دا پتہ ہی نہیں لگا۔ جیہڑا ایہہ مناظرہ ہو رہیا کیوں۔ آپ نے فرمایا۔ اگر توں خدا ایں۔ تے ایدھروں مغرب والوں سورج چاہڑ دے تے مشرق ول جا کے غروب کر دے۔ اللہ نے فرمایا۔ فبھت الذی کفر۔ ایہہ گل سن کے اوہ پاگل ہو گیا میں کیویں چاہڑاں گا۔ ایہنوں میں کیویں طلوع کراں گا۔ پھر ایسے آگے عارفاں دے سلطان نے انج فرمایا۔

؎ بہت یاراں میں اوگنہاری سے گل اللہ دی ترشندے ہو۔
پڑھ پڑھ علم کرن تکبر شیطان جیے اوتھے مُٹھے ہو۔
لکھاں نوں محمد دوزخ والا اک ہتھ بہشتوں ترسدے ہو۔

عاشقاں دے گل جھگڑی یا حضرت یا ہو۔ اگے محبوباں دے گُھر سا ہو۔ ایہہ پہلی آزمائش ہائی۔ مگروں باہر۔ آئے پھر جاندا۔ پھر بحث ہوئی۔ مناظرہ ہویا اس بارے ہمیں جاندا کہ اللہ دے خلیل نے کتنا عرصہ مناظرہ کیتا۔ پاکستان چہ

گلاں کیتیاں۔

حضرت ابراہیمؑ دے زمانہ مبارک دے اندر لوگ سورج نوں پوجدے سن۔ لوگ چن نوں پوجدے سن۔ لوگ ستاریاں نوں پوجدے سن۔ پتھراں نوں پوجدے سن۔ ایہہ بتاں دا سلسلہ حضرت نوحؑ دی قوم توں شروع ہویا جس وقت چلدیاں چلدیاں خلیل دی واری آ گئی۔ لوگ بت پئے پوجدے سن۔ فرمایا خلیل لباس تیرا اے۔ کرم میرا اے۔

ذرا بولو۔ کجھ کاتے دیو۔ ذرا آواز تے دیو۔ مولا جے اینہاں لوکاں شرم ہوندی نہ۔ فرمایا۔ تہاڈا سنانا کم اے۔ سنا لواں گا میں آپ ہی اللہ دے فضل تے ویکھیا کہ میرے علاقے دے اندر اک میلہ لگدا اے۔ سیرت نے دسیا۔ کجھ کتاباں نے دسیا کہ حضرت ابراہیمؑ دے زمانے اندر میلہ لگدا اسی۔ لوک اکٹھے ہو کے گئے۔ آکے کہن لگے خلیل چلو شہر والی میلے دے اندر آپ نے فرمایا میں میلے وچ نہیں جاندا۔ انی سقیم۔ فرمایا میری طبیعت دا خیال اے۔ کیونکہ آپ نے ستاریاں دی طرف نظر پا دتی سی۔ اللہ دے نبی نوں رب تعالیٰ نے ایہو علم عطا فرمایا ہوندا اے کہ عقل جتھوں اتھے تک پہنچ نہیں سکدی۔ عقل اوتھے سوچ نہیں سکدی۔ جو مقام نبوت ہے۔ انسان بھلا ہو سکدا اے۔ مقام نبوت اوہدوں اُتّے اے۔ ایہہ خالق کائنات نے عطا کیتا اے۔ جو خالق دے ویکھن واسطے اوہنی نگاہ چاہیدی اے۔ اوہو بصارت چاہیدی اے۔ اوہنا شعور چاہیدا اے کہ جیہڑے نال ویکھیا جائے۔

جس ویلے اللہ دے خلیل نال اوہناں نے سوال کیتا کہ چلو تسیں وی میلے دے
اندر ساڈے نال۔ آپ نے فرمایا۔ میرا میلیاں نال کم کوئی نہیں۔ میلہ اوہناں
دے ~~میلہ~~ میلے جاکے بیلی نہ ملے تے میلہ کیہڑا۔ ایہہ نقشہ عارف کھڑی نے انج
لکھیا۔ آپ فرماندے نیں۔

توں بیلی بیلی تے اس بیلی دی بیلی۔
یاراں باجھ محمد بخشا ایہہ شغل دسے حویلی۔

حضرت ابراہیم نے فرمایا کہ جس میلے وچ نہیں جانا۔ چلے گئے۔ آپنے حکم الہی
دے مطابق کلہاڑا اپنی موہڈے تے رکھیا۔ تے اکھ کے بُت کدے وچ چلے گئے۔
ہن سوال ایہہ پیدا ہوندا اے کہ اوہ بُت پتھر دے سن۔ ایہہ بُت
اوہناں بنایا ہویا اے۔ اوہ بولدا نہیں۔ ایہہ بولدا اے۔ جیہڑے لوک ایس گل
دی تشریح دیندے نیں کہ تسیں پتھراں نوں توحید دے او۔ شرک بُتاں دی پوجا
کردے او۔ جس غرض کر دتاں۔ خیال دے ودھ اندر۔ ~~کل سوالاں دے وقت~~
~~اندر~~ جیہڑے بُت آئے اوہ بُت بولدا نہیں سن۔ لیکن زبان جاندے۔ حضور
دا زمانہ آیا۔ ابوجہل اک دن بُت نوں کہ کے کہن لگا۔ یار ساڈے کم
ایس طرح کرنے آں۔ تیری پوجا وی کرنے آں۔ تینوں منن دی آں۔ اک
واری ذرا محمد ابن عبداللہ دے سامنے بول تے دے۔ بت نے تھوڑی جی
حرکت کیتی تے کہن لگا لوکو! آؤ میرا بُت بول پیا ہے۔ میرا بُت گل
کرن لگ پیا جے۔ جس اتنی گل کیتی تے حضور نوں حاکم پیغام بھیج دتا

142

کملی والا فقیراں نوں پایا۔ ہووے بُت تے پھر بول پوے۔

کملی والے جیہڑا ساڈے ولے ذرا آ گئے۔

شمع پہ پروانہ جائے تو پروانہ نہیں رہتا۔

اللہ محمد محبت کرے میں جائے تو بت خانہ نہیں رہتا۔ کملی

کملی والے جدوں ذرا جیہا ولے اس بُت دے قریب گئے۔ ہیں بت جھومن لگ پیا۔ حضور والضحیٰ دا چہرہ ڈٹھا۔ ما زاغ دی اکھ ویکھی۔ طٰہٰ دا سرمہ ویکھیا اندر والیل دیاں زلفاں ویکھیاں۔ الم نشرح دا سینہ ویکھیا۔ اوہ پیاری صورت ویکھی۔ تو ما ینطق عن الھویٰ دے ہونٹ ویکھے۔ اوہ بت دا حال ویکھیا۔ اوہ بت دا قال ویکھیا۔ بت دا حسن و جمال ویکھیا۔ بت جیہڑے ویلے وجد وچ آ گیا۔ وجد دا جود وجود [illegible] کیسے نشے نوں پا لیا۔ جدوں بت نے پالیا تے بولن لگ پیا۔ جیہڑی چیز نوں پالیا۔ جیہڑا اعتقاد کیتا سی اوہ آ گیا۔ رولا پا لیا۔ تے تکدے سارے اکٹھے ہو گئے۔ تماشا ویکھن والے سارے اکٹھے ہوئے ہوئے نیں۔ تماشائی وی اکٹھے نیں۔ تماشا کرن والا وی کھلوتا ہویا اے۔ ہیں کملی والا قریب چلے گئے۔ بت جھومیا۔

تکدا رہیا بت دی یاد [illegible] آ پاس [illegible]

میرے [illegible] سہارے ادا ہووے [illegible] نماز [illegible]

جیہڑے ویلے بت جھومن لگ پیا۔ تے بول پیا۔ تے کہن لگا مکے والیو آ تکے والیو اوہ قریشیو۔ ہاشمیو۔ اے مطلبیو۔ اوہنوں من لوو۔

چنگے رہوگے۔ اینہوں تسلیم کرلو۔ ابوجہل نوں غصہ لگا۔ دھک کے ملوہڈ ہتھے
زمین تے دے ماریا۔ آکھن لگا چپ بٹ دا بھیڑا ہی نکلدا ایں۔ کمل ساریاں دے
نال سیو۔ اج دیہاڑیاں ساڈے ہی ابھیدے نال ہوگیا ایں۔

حضرت دائیا حلیمہ رضی اللہ عنہا جتھن طرفیں کرنا آن پیا۔ حضرت مائی حلیمہ
سعدیہ ایہ فرماندیاں نیں۔ جدوں مکہ والے لوکاں نیلاں دا میلہ ویکھے لے کے گئی تے
رستے دے وچوں درخت دے تھلے بٹھا دتا۔ جد میں واپس آئی تے ویکھیا
حضور اوتھے کوئی نہیں۔ میں رونا شروع کر دتا۔ ایڈا سوہنا کتھوں لبھ دیواں گی
ایڈا حسین وجمیل بچہ میں کتھوں دیواں گی۔ میرے کول تے ایہدا مثل ہی
کوئی نہیں۔ میں کتھوں لبھ کے دیواں گی۔ اینے چر اگوں اک بابا آگیا۔
کہندا مائی حیران کیوں ایں۔ آکھیا میرا بچہ گم ہوگیا اے۔ اوہ لبھیا نہیں پیا۔
آکھن لگا آ میں تینوں اپنے بت کولوں پچھ دیناواں۔ تیرا پتر کتھے گیا ہویا اے۔
جیڑے ویلے اوہ بت دے قریب لے گیا۔ مجبوری لے چلی ایں اس بڈھے لوکاں۔ آپ فرماندیاں
نیں۔ دل تے نہیں سی منیدا۔ میں مجبوری نال اوہدے نال ٹر پئی۔ تے جیڑے ویلے چلی
گئی۔ تے جاکے اوہنے اپنی پوجا پاٹ کیتی۔ کرن توں بعد اوہنے جتھا ٹھکیاں تے کہن
لگا۔ ایس مائی دا بچہ اے جیہڑا گم ہوگیا اے۔ اوہدا نام محمد اے۔ اے
تے حضرت دائیہ حلیمہ فرماندیاں نیں۔ جیڑے ویلے محمد دا ناں آیا۔ بت تھڑک گیا۔
اوہ ایہ بت تے ٹھک جاندے سن۔ پر ہنیں انہاں بتاں نوں کی ہوئے۔ اوہ
بت پتھر دے سن۔ ایہ بت خاک دے نہیں۔ ایہ جھکن والے نہیں جاندے۔

چنگے اوہ نہیں رہن گے جیہڑے جھک جان گے۔ چنگے اوہ ہی رہن گے جیہڑے جھک
جان گے۔ میں کولوں نہیں گل کردا۔ رب کائنات نے فرمایا۔

مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهٗ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهٗ اَجْرُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ۝ فرمایا۔ جیہڑے میری بارگاہ وچ
جھک جان گے۔ اوہ بڑے چنگے رہن گے۔

اوہ جیہڑے ویلے بت جھک گیا۔ آواز آئی کیہڑے محمدؐ دی گل کردے او۔ اوہ
کہ محمد گم ہو گیا ہے۔ نہ نہ بت وچوں آواز آئی محمد گم نہیں ہو سکدا۔ محمدؐ
دی جسم اپنی ہے۔ جیہدے وچ دلاں دیاں جاناں گم ہو سکدیاں نیں۔ پر محمد گم نہیں
ہو سکدا۔

قبر میں پہنچا تو یہ راز کھل گیا
رہتا تھا میرے دل میں پر مجھے خبر نہ تھی۔

آؤ ذرا دل والیاں دی گل کریئے۔ ے بار حضرت ابراہیمؑ
نے کلہاڑا لیا تے بت کدے اندر چلے گئے۔ ایہہ دی بت اے تے ایہہ وی بت
اے۔ اینہاں بتاں دا نشان نہ رہا کے مشرک نہ بناؤ۔ ایہہ بت بہرے نیں۔
ایہہ بت بہرا اے۔ ایہہ بت بولدا نہیں۔ ایہہ بت بولدے نہیں۔ ایہہ بت
ویکھدا نہیں۔ ایہہ بت ویکھدے نہیں۔ اینہاں نے ویکھن والا اوہ اے۔ جو اوہ
سمیع اے۔ تے ایہہ وی سمیع اے۔ جے اوہ وی بصیر اے۔ تے ایہہ وی
بصیر اے۔ جے اوہ وی علیم اے تے ایہہ وی علیم اے۔ جے اوہ وی رحیم

تے ایہہ وی رحیم اے۔ جے اوہ وی کلیم اے تے ایہہ وی کلیم اے۔ جے
اوہ وی کریم اے۔ تے ایہہ وی حلیم کریم اے۔ جے اوہ محبت کردا اے
تے اوہ وی محبت کردا اے۔ جے اوہ کجھ عطا کردا اے۔ تے ایہہ وی عطا
کردا اے۔ جے اوہ مار دا اے تے ایہہ وی مار دا اے۔ جے اوہ زندہ
کردا اے۔ تے ایہہ وی زندہ کردا اے۔ اوہ بُت ہور تے ایہہ بُت ہور اے۔
اوہ اُس بُت نوں بُتاں نے بنایا۔ اُس بُت نوں اپنیاں بندیاں نے بنایا۔
جیہڑے ویلے ایس بُت دی واری آئی۔ فرشتیاں نوں حکم ہویا بناؤ۔ پاراشدہ
تے بنایا ہی کوئی نہیں۔ اُس مستری نے وی کوئی نہیں۔ اوہنوں بیٹھ بیٹھ کے وی
مٹی لا کے۔ فرمایا ایہہ کر کے میرے کول وکھاؤ تے ایہنوں بنائی آؤ۔

مٹی دا بنا کے بُت آپے وچ بہہ گیا۔

ایہہ اوہ بُت اے۔ پر ایس بُت دا مقام کی اے

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۔ اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُّوحٰى ۔

مٹی دا بنا کے بُت آپے وچ بہہ گیا۔

ساری کائنات نوں بنان والا جس کٹھڑی کو ڈھے گیا۔

اوہ بُت ہور اے۔ ایہہ بُت ہور اے۔ اوہ بولدا نہیں ایہہ بولدا اے
ایہہ بولے تے کُنْ فَکاں دے راز کھولدا اے۔
اوہنوں ایسے واسطے حکم کیتا گیا۔ ایہہ تخت تے بیٹھایا گیا۔ فرشتیو ایہہ
میرا اے۔ اوہنوں ویکھ لؤ۔

مٹی دا بناکے بُت وِچ آپے بہہ گیا ۔

وَنَفَخْتُ مِن رُّوحِی ۔

مٹی دا بناکے بت وچ آپے بہہ گیا ۔

ایہو سر جنہاں رتّا ول ویکھو کیہڑی کھیڈ پے گیا ۔

7-11-97

سیّد شبیر حُسین شاہ

حافظ آبادی

Zabun

20/9/99

علامہ عبدالوحید (شانِ اولیاء)

(سورۃ الصف)

ڈاکٹر علامہ اقبال نے کہا تھا۔

عقابی روح جب بیدار ہوتی ہے جوانوں میں
نظر آتی ہے اُن کو اپنی منزل آسمانوں میں۔

جماعت اہل سنت ہر اسٹیج پر۔ جماعت اہل سنت ہر سوسائٹی میں۔ جماعت اہل سنت کے نوجوان ہر محفل میں ایک ہی بات آکھدے پھردے آ۔ اِک ہی للکار اے۔ اِک ہی پکار اے۔ اِک ہی آواز اے۔ اِک ہی پیغام اے اِک ہی ساز اے۔ اِک ہی واعظ اے۔ کہ لوکو نبی دے بغیر گزارہ نہیں اگر نبی نہ ہوندا۔ کعبے دا چارہ نہ ہوندا۔ اگر نبی نہ ہوندا۔ پاکستان دے جھنڈے تے چاند ستارہ نہ ہوندا۔ آج غوث اعظم کی یاد اندر کانفرنس منا کے اسیں دنیا والیاں نوں اپنی طرف متوجہ کردے آں۔ کہ اے دنیا والیو۔ اللہ دے ولیاں نوں منا۔ خدا دے پیارے بندیاں دی طرف آنا۔ اللہ دے ولیاں دے دروازے تے حاضری دینا ایتھے واسطے نجات دی ضمانت اے۔ انساناں نے ایہہ کدے نہیں کیہا۔ کہ ولی خدا ہوندے۔ آج غلط فہمی پیدا کیتی گئی۔ ملک پاکستان دے اندر اختلافات پیدا کیتے گئے۔ نوجوان نسل دے ذہناں نوں پھیریا گیا۔ کہ ایہہ لوگ درباراں تے جاندے نیں۔ پیراں دے منن والے نیں ولیاں توں جا چیزاں منگدے نیں۔ میں ایہناں بزرگاں دی موجودگی وچ ایتھے پورے پاکستان وچ کہندا ہاں۔ کہ لوکو! بیٹا دین والا اللہ۔ بیٹی دین والا اللہ۔ تقدیر

تے قلم چلان والا اللہ۔ لیکن جدوں ایہہ ہتھو اُگھا لیندے آ۔ تو اللہ انہاں دی
من لیندا اے۔ اللہ دے ولیاں دے دروازے تے آؤ۔ باعث نجات۔ نجات دا
پروانہ۔ اور جیہڑی ایہہ گل اقوام عالم دی طرفوں کہندا آں کہ ولی ہوندا اوہی اے
جس تے علی دی مہر ہووے۔ ولی اوہی ہندا اے۔ جس تے حیدر مہر لگائے۔ اور
حیدر اس وقت تک مہر نہیں لاوندا۔ جدوں تک صحابہ دی سند نہ دے دے۔
ولی اوہو اے جس تے حیدر مہر لگاندا اے۔ جس دے کول صحابہ دی سند ہووے
اج تک مدینے والے ایہو بیان کر دے نیں۔ حضرت ابو ہریرہ بیان فرماندے نیں۔
حضور نبی کریمؐ مدینہ دی مسجد وچ خطاب فرما رہے سن۔ مجمع صحابہ کرام دا لگا
ہویا اے۔ صدیق اکبر موجود نیں۔ امیر عمر موجود نیں۔ عثمان غنی موجود نیں۔ مولا علی
موجود نیں۔ قربان جائیے اس بیان تے جس تے سنن والا بلال سی۔ اور سنان والا
آمنہ دا لال سی۔ میرے نبی خطاب فرماندے نیں۔ اے میرے پیارو۔ یارو۔ وفا دارو
جانثارو۔ جدوں کل قیامت دا دن ہووے گا۔ میرا صدیق جنت دے دروازے
تے موجود ہووے گا۔ میرا عمر پل صراط دے دروازے تے موجود ہووے گا۔ اور میرا
عثمان میزان دے دروازے تے موجود ہووے گا۔ اور میرا علی حوض کوثر دے دروازے
تے موجود ہووے گا۔ میرے نبی کریمؐ نے ارشاد فرمایا میری گل اچھی طرح سن لوو،
اور میری گل جیہڑے ایتھے موجود نہیں انہاں تک پہنچا دیو۔ میرے نبی نے فرمایا۔ میرا
ابو بکر۔ جنت دے صدیقین دا سردار۔ عمر عادلین دا سردار۔ عثمان
شریفاں دا سردار۔ علی امت دے ولیاں دا سردار۔ حسن حسین جنت

عبدالوحید ربانی

جواناں دا سردار۔ میری بیٹی فاطمہ جنت دے عورتاں دی سردار۔ اتے
میں محمد عربی تمام نبیاں دا سردار۔

ساڈا عقیدہ اے۔ جیہڑا پیغام رسول کائنات نے دتا۔ اوہ حق اے
بولدا تے ہر کوئی اے۔ لیڈر وی بولدا اے۔ مفتی وی بولدا اے پیغمبر وی
بولدا اے۔ علامہ وی بولدا اے۔ وزیر وی بولدا اے۔ مگر بولن بولن وچ
فرق ہوندا اے۔ جدوں کوئی نعت خواں بولدا اے۔ اس دی زبان
توں نعت نکلدی اے۔ یا مولود نکلدی اے۔ جدوں کوئی مقرر بولدا اے۔ اس دی
زبان توں۔ تقریر نکلدی اے۔ یا خطبہ نکلدا اے۔ جدوں کوئی صوفی بولدا اے۔
اس دی زبان توں نصیحت نکلدی اے۔ یا قصیدہ نکلدا اے۔ جدوں کوئی
فقیہ بولدا اے۔ اس دی زبان توں فقہ نکلدی اے۔ یا مسئلہ نکلدا اے
جدوں کوئی ولی بولدا اے۔ اس دی زبان توں تسبیح نکلدی اے۔ یا ذکر
نکلدا اے۔ جدوں کوئی صحابی بولدا اے۔ اس دی زبان توں روایت نکلدی
اے یا بیان نکلدا اے۔ لیکن میری ملت دے نوجوانو جدوں میرا مدینے
والا پیغمبر بولدا اے۔ اس دی زبان توں حدیث نکلدی اے۔ یا ارشادا
قرآن نکلدا اے۔ صحابہ عرض کیتی یا رسول اللہ۔ اسیں یا رسول دے
منن والے آں۔ اتھے بہت سے لوگ کہندے نیں؟ کہ جی الصلوۃ والسلام علیک یا رسول اللہ
کہنا ٹھیک ہوندا اے۔ اساں نے ساریاں کتاباں وکھ لیاں نیں۔ سانوں
الصلوۃ والسلام علیک یا رسول اللہ کہنا ای نہیں آیا۔ اسیں انہاں لوکاں نوں

متوجہ کرنے آں۔ اساں نے ہن سارا پاکستان دیکھیا اے۔ تاج ختم نبوت
کا زندہ باد دا نعرہ کسے حدیث دی کتاب وچ سانوں نظر نہیں آیا۔ کیا گیا
جی ملک وچ مرزائی بڑے ہوگئے سن۔ اس واسطے ایہہ نعرہ لگانا پیا۔ ایہہ کہندے
آں نانا کہ منکر زیادہ ہوگئے سن۔ اس واسطے سانوں اذان توں پہلے
الصلوٰۃ والسلام علیک یا رسول اللہ کہنا پیا۔ ایساں گلاں ہرگز نہ کرو۔
جدوں کوئی صحابی رسول اللہ دی مسجد وچ آندا اے۔ سارے توں پہلے
اوہناں نے ایہہ کیہا۔ الصلوٰۃ والسلام علیک یا رسول اللہ کہ ہر صحابی دی سنت
اے۔ ہر صحابی دا طریقہ اے (انشاء اکبر کبیرہ)

جس طرح سرور کائنات نے فرمایا۔ سارے کے واسطے ایہی گل معیار حق اے
میرے نبی نے فرمایا۔ میرے بعد صحابہ ہوں گے۔ صحابہ دے بعد تابعین ہوں گے۔
تابعین دے بعد تبع تابعین ہوں گے۔ اور تبع تابعین کے بعد اللہ تعالیٰ پیر سوہنا
توں بغداد وچ پیدا فرمائے گا جس دی وجہ توں دنیا نوں آباد فرمائے گا

حضرت علی المرتضیٰ نے کوفہ دی مسجد وچ ایہہ اعلان کیتا۔ اے لوگو
میری نسل توں بغداد دے اندر اک روشنی ہووے گی۔ ذرا خیال کرنا۔ جو لوگ
وی موجود ہوون اس روشنی توں مستفید ہوون دی کوشش کرنا۔ ایہہ اشارہ سی
حضرت عبدالقادر جیلانی دی طرف۔ حضرت عبدالقادر جیلانی پیراں پیر نے
گلشن ضمیر ہیں۔ میرا غوث اعظم اسلام دا سچا ترجمان اے۔ حضرت
عبدالقادر جیلانی اسلامی نظام دا سچا علمبردار اے کہ وہ حسنی حسینی

سیّد اے۔ پر سا علی نے دسا دتا۔ کہ حیدرؑ دا نعرہ اُسے نوں چنگا لگدا اے جہڑا بغداد دی سرزمین نوں چم کے آوے۔ جہڑا بغداد دے عبدالقادر نوں تسلیم نہیں کردا۔ اوس دی زبان تے مولا علی دا نعرہ اچھا نہیں لگدا۔ اگر علی نوں منناں ایں تے حسنی حسینی سیّد دے قدم چوم کے آؤ۔ حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی دے دربار تے بڑے بڑے بزرگاں نے چلّے کٹے۔ درباراں تے چلّے کٹے جاندے۔

آج کس قدر ظلم اے۔ جہڑے لوگ اخبار پڑھدے ہیں۔ انہاں نے پڑھیا ہووے گا۔ کہ اخباراں وچ اک مضمون شائع ہو رہیا اے۔ کہ جس مسجد دے نال قبر ہووے اوتھے نماز مکروہ ہوندی اے۔ تے اج میں اپنے بزرگاں دے سامنے اس گل دا اعلان کرداں۔ جو لوگ کہندے آ۔ جس مسجد دے نال قبر یا روضہ ہو اوتھے نماز مکروہ ہوندی اے۔ میں اوہناں نوں عوام دی عدالت دی کچہری وچ لیا کے پچھدا واں۔ کہ دسو جہڑے جہڑے دی جاؤ گے۔ تہانوں مسجد دے نال روضہ ملے گا۔ ملتان دے قلعے تے آ جاؤ۔ مسجد دے نال پیر بہاؤالحق دا روضہ۔ قلعے توں تھلے اترو۔ مسجد دے نال شاہ رکن عالم دا روضہ۔ پاکپتن چلے جاؤ۔ مسجد دے نال بابا فرید الدین دا روضہ۔ تونسہ شریف چلے جاؤ۔ مسجد دے نال شاہ سلیمان دا روضہ۔ مٹھن کوٹ چلے جاؤ۔ مسجد دے نال خواجہ غلام فرید دا روضہ۔ لاہور چلے جاؤ۔ مسجد دے نال داتا علی ہجویری دا روضہ۔ قصور چلے جاؤ۔ مسجد دے نال پیر بلھے شاہ دا

روضہ۔ بغداد چلے جاؤ۔ مسجد دے نال پیراں پیر دا روضہ۔ نجف اشرف چلے جاؤ
مسجد دے نال علی دا روضہ۔ کربلا چلے جاؤ۔ مسجد دے نال امام حسین دا روضہ۔
مدینے شریف چلے جاؤ۔ مسجد دے وچ ہی رسول اللہ دا روضہ۔

جو لوگ ایہہ کہندے نیں کہ جیہڑی مسجد دے نال قبر ہووے اوتھے نماز مکروہ اے
اسیں انہاں نوں علماء دی عدالت وچ بٹھا کے پچھدے آں۔ کہ ہن تک چوداں سو سال
گزر گئے نیں۔ مسجد نبوی وچ نمازاں پڑھدے۔ چلے آ رہے نیں۔ اگر ایہہ فتوی آ
کہ مسجد وچ روضہ ہووے۔ مسجد وچ قبر ہووے تے نماز مکروہ ہوندی اے
جیہڑے لوکاں نے ایہہ چوداں سو سال تک مسجد نبوی وچ نمازاں پڑھیاں نیں۔
انہاں دی نمازاں دے بارے وچ آپدا کی فتویٰ اے۔

دوستانِ محترم۔ جیہڑے لوگ کہندے نے کہ جس مسجد دے نال قبر ہووے۔ نماز مکروہ
ہوندی اے۔ میں کہنا واں۔ تاریخ دے سمندر وچ غوطہ لا کے دسو۔ ذرا کعبے
دی تاریخ تے پڑھو۔ اس کعبے دی بنیاداں دے اندر حضرت اسماعیل
اور حضرت ہاجرہ دی قبراں نیں۔ ہن جیہڑے لوکاں نوں قبراں توں
ڈر لگدا اے۔ انہاں نوں آکھو کہ دلو۔ کعبہ ڈھا دیو۔ اس دے وچ دو قبراں
ہوئیاں نیں۔

اللہ دا قرآن کہندا اے۔ جناب ابراہیم نے کلہاڑا لیا۔ بت خانے گئے۔
کسے دے دو حصے۔ کسے دے تن۔ کسے دے چار۔ جیہڑا وڈا اسی۔ اس
دے کندھے تے کلہاڑا رکھ دتا۔ جد ودرا واپس آگئے۔ سارے لوگ بت خانے

وچ پہنچے۔ تے ویکھیا کہ بتاں دے وچ۔ کجھ دے بت ⑤ چھوٹے۔ ڈھیندے
ہوئے نمرود دے دربار وچ گئے۔ کہن لگے۔ اے بادشاہ بڑے ہوندے ہوئے۔
اہہ حلوک کس نے کیتا۔ اہہ بڑی بات ہے۔ اللہ دے قرآن دی بات اے
اوہ کہن لگا۔ تہانوں شک کس تے ہے۔ علاوہ کلام الہی اعلان کر دی اے
کہن۔ کہندے لگے دنیا والیو۔ قَالُوْا۔ کہن لگے

قَالُوْا سَمِعْنَا فَتًى يَّذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهٗ اِبْرٰهِيْمُ ۝

ہورتے کوئی نہیں۔ صرف اک ابراہیم اے۔ جس نے ساڈے خداواں دے نال
سلوک کیتا اے۔ حکم ہویا جاؤ۔ ابراہیم نوں گرفتار کرو۔ حضرت
ابراہیم نوں گرفتار کیتا گیا۔ بادشاہ دے ساہمنے آئے۔ پولیس والے
سجدے وچ پے گئے۔ مگر ابراہیم نے سینہ تان لیا۔ نمرود کہن لگا۔
اک تے مجرم ہیں۔ دوسرا سجدہ نہیں کیتا۔ حضرت ابراہیم نے زبانِ نبوت
نوں فرمایا (رَبِّيَ الَّذِيْ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ) او میرا رب اوہ اے۔ جس دے
قبضے دے اندر موت دا اختیار تے حیات دا اختیار اے۔ میرا رب اوہ اے کہ رات کو
تخت دیوے۔ نہ رہن دیوے صبح نوں تختے تے لٹکا دے۔ رات نوں تخت وزیر
صبح اٹھا اسیر۔ کیہ دیوے رب ہے۔ علیٰ کل شئ قدیر۔ فرمایا وسع
الکرسی السموات۔ اوس دی کرسی عرش دا اے۔ میرا رب اوہ اے۔ جس
دے ہتھ وچ موت دی اے۔ حیات دی اے۔ نمرود نے دو قیدی بلوائے۔
اک نوں اگ وچ ڈلوا دتا۔ دوسرے نوں رہا کر دتا۔ کہن لگا ویکھو ابراہیم

اک نوں موت دے دتی۔ دوسرے نوں حیات دے دتی۔ ہن جواب دے سکتے گا
میرے ہتھ دے اندر موت وحیات اے۔ اللہ دا قرآن کہندا اے۔ جدوں
ابراہیم خلیل نے ایہہ گل سنی۔ تو زبان توں فرمایا۔ کہنے لگے اے لوکو!
فَاِنَّ اللّٰہَ یَاْتِیْ بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَاْتِ بِھَا مِنَ الْمَغْرِبِ۔ میرا رب
ذرا سورج نکالدا اے مشرق توں۔ توں نکال وکھا مغرب توں۔ فَبُہِتَ الَّذِیْ
کَفَرَ۔ بڑے پریشان ہو کے رہ گئے۔

قَالُوْٓا ءَاَنْتَ فَعَلْتَ ھٰذَا بِاٰلِھَتِنَا یٰٓاِبْرٰھِیْمُ ۝

اے ابراہیم۔ دس ذرا۔ ایہہ ساڈے نال سلوک توں کیتا اے۔ میرے پیارے
ابراہیم نے فرمایا۔ اوہدے توں پچھوں جیہڑا موہڑے تے کہاڑا اے

ھٰذَا فَسْئَلُوْھُمْ اِنْ کَانُوْا یَنْطِقُوْنَ ۝

اگر ایہہ بول سکدے نیں۔ ایہناں توں پچھ لوو۔ میرے دوستو۔ عدالت کم بیٹھی
دا فیصلہ سنو۔ ہائی کورٹ دا فیصلہ نہیں۔ سپریم کورٹ دا فیصلہ نہیں
کلام اللہ رب العالمین دا قانون آئینی دوشنی آکھ فیصلہ اے۔ حضرت
ابراہیم نے فرمایا۔ ایہناں توں پچھ لوو۔ اوہ کہن لگے۔ ایہہ تے بول نہیں سکدے
حضرت ابراہیم نے فرمایا۔

اُفٍّ لَّکُمْ وَلِمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰہِ ط

جیہڑے بول نہیں سکدے تساں نے ایہناں نوں خدا کیوں بنا لیا۔ ایہہ فقرہ حضرت
ابراہیم نے بتاں دے واسطے بولیا۔ ہن جیہڑے لوگ ایہہ آیات اللہ دے

کولوں تے چھپاں کردے ہن۔ قیامت دے دن خدا دی پکڑ توں بچ
سکن گے۔ میں کہنا واں۔ جیہڑی آیات ایہناں دے واسطے نازل ہوئیاں
اوہ اللہ دے ولیاں تے چسپاں کرنا علم نہیں جہالت اے۔
بُت بُت اے۔ ولی ولی اے۔ بُت لات اللہ دی مار اے۔ ولی دے
نال رب نوں پیار اے۔ بُت مادیت اے۔ ولی حقانیت اے۔
بُت پتھر دی مورت اے۔ ولی تے شیطان دی ضرورت اے۔ بُت بُت
اے۔ ولی ولی اے۔ بُت دی اکھ وچ کنکر اے۔ ولی دی اکھ وچ تاثیر اے۔
بُت دکھ کے تے جہالت دکھاندا اے۔ ولی دکھ کے تے کرامت دکھاندا اے
بُت کی اے۔ بُت دی سندری کی اے۔ ولی دے اگے شان سکندری کی اے
اک فقیر کہندا اے۔ اپنے دامن وچ لے کے جاؤ۔ میرے واسطے نجات دا
ذریعہ بن جائے گا۔ بُت دی طاقت بُت پرستی اے۔ ولی دے دل اندر
خدا دی ہستی اے۔ اللہ اللہ کرن تے ولی اے۔ ولی دا معنی اے دوست۔
ولی دا معنی اے رفیق مسعود۔ ولی دا معنی اے مہربان والا۔ اب جو لوگ ہن
جیہڑے مزار تے ہن۔ ساڈا تہاڈا ضرورت اے۔ اسیں کیویں تے تنقید کریئے۔
کوئی دھائی من دا پتھر چکائے۔ کوئی دو من دا پتھر اٹھائے۔
ساڈوں کی آکھے۔ اسیں تے ایہہ اپنا پچھدے آں کہ اگر پتھر اٹھانا
ثواب اے۔ اگر تورات اٹھائی من دا ہووے تے عذاب کتنے من دا
ہووے گا۔ ساڈوں کہ ضرورت اسیں کیہ تے اعلیٰ ادا کریئے۔

اسِ تے اتنا کہنا آں۔ خُدا دے واسطے اِک ہے منّنا۔ اِک ہے منوانا۔
ہن کجھ لوگ ہین۔ جیہڑے بستر اُٹھا کے تُر رہے ہین۔ کجھ لوگ ہین۔ جیہڑے
مزاراں وِچ سُتے منوا رہے ہین۔ جِنہاں کیتا واں۔ اُن کے دروازے تے آ کے
جیہڑے اللہ تعالیٰ نوں منوا رہے ہین۔

بڑے بڑے لوکاں نے حضرت پیراں پیر دے صفے تے چلّے کاٹے۔ خود پیراں
پیر نے بھی چلّہ کاٹیا۔ خود نماز پڑھ رہے ہین۔ آسمان توں اِک نور ظاہر ہویا۔
اندر توں آواز آئی۔ اے عبدالقادر میں تیرا خُداواں۔ کوئی ضرورت نہیں
نماز پڑھن دی۔ ہن پیروی دے پیر ہیں ناں۔ پیر اوہ نہیں ہوندا۔ جیہڑا مِلے
جُتّے پیسن لوے۔ اودھی بہ لوئی گالاں دیندا پھرے۔ پیر اوہ نہیں ہوندا۔ جیہڑا
شریعت اسلامی دا مذاق اُڑائے۔ سچا ولی کامل اوہ اے۔ جیہڑا صحابہ دا
غلام اے۔ آکو۔

غوث اعظم جیلانی عبادت کر رہے ہین۔ آسمان توں اِک نور ظاہر ہویا۔ اندر
توں آواز آئی۔ کوئی ضرورت نہیں نماز پڑھن دی۔ میں تیرا خُداواں۔ ہن پیراں
دے پیر سی ناں۔ علم ظاہر دا سی۔ علم باطن دا سی۔ سوچیا۔ حضور تے نماز
معاف نہ ہوئی۔ کنبتاں دے سردار ہین ناں۔ انہاں شان والا نہیں نماز معاف تے
ہوئی۔ صدیق اکبر دی نماز معاف نہ ہوئی۔ فاروق اعظم دی نماز معاف نہ ہوئی۔
عثمان تے نماز معاف نہ ہوئی۔ مولا علی دی نماز معاف نہ ہوئی۔ حضرت
امام حسینؓ دی نماز معاف نہ ہوئی۔ عبدالقادر توں کیویں ہوندا اے نماز معاف

ہو جائے۔ زبان ولایت سے فرمایا۔ لاحول ولا قوۃ الا باللہ کہ ایہہ بڑا
نور سی۔ دھواں بن گیا۔ اندر توں آواز آئی۔ عبدالقادر تینوں تیرے علم نے
بچا لیا۔ فرمایا ذلیل اب مینوں گمراہ کرنا ایں۔ مجھے میرے علم نے نہیں بچایا،
مینوں میرے اللہ نے بچا لیا اے۔

ڈاکٹر کہندے نیں۔ کہ اگر کسے مریض دا دل خراب ہو جاوے۔ تے اس
اس دا سینہ پھاڑ کے بلڈ سرکٹ دا دل لگا دیندے نیں۔ اور زندگی دے
دیندے نیں۔ دسو کہندے نیں اللہ دے ولیاں نوں تکو۔ مریض دے سینے
وچ بلڈ سرکٹ دا دل لگانا کمال نہیں اے۔ قبرستان وچ جا کے قبر نوں
ہاکاں دی ٹھوکر دے نال مردے نوں زندہ کرنا کمال ہے۔

حکایت الغوث الاعظم وچ نقل کیتا گیا اے کہ تاجدار بغداد پیر لاثانی
قطب ربانی۔ حضرت سیدنا غوث پاک جیلانی۔ اپنے چند مریداں دے نال
عراق دے کردستانی علاقے دے وچوں نیکی دی دعوت دے واسطے تشریف
لے گئے۔ ایہہ پوری بستی کئی لاکھ افراد تے مشتمل سی۔ اور انہاں دا
مذہب عیسائیت سی۔ طبیعت دے لحاظ نال بہت سخت قوم سی
اسلام دا پیغام آون دے باوجود سینکڑوں برس گزر جانے دے
بعد وی اس قوم دے لوگ عیسائیت تے قائم سی۔ آپ نے انہاں
دے مرکز وچ پہنچ کے انہاں دے وڈے وڈے سرداراں قبائل نوں

دین اسلام دی دعوت دتی۔ آپ دی اس دعوت اسلامی تے اُنہاں

دا اک پادری ساہمنے آیا۔ اور اوہ اس قوم دا بہت وڈا عالم منیا جاندا سی۔

اوہ کجھ عرصہ بغداد شریف اندر وی رہ چکا سی۔ اُس نے مسلمان

علمائے کرام توں کجھ حدیثاں ایہو جیہیاں سُن رکھیاں سَن۔ آپ نوں مخاطب ہو کے

کہن لگا۔ کیا آپ دے نبی دا ایہہ فرمان اے۔

عُلمائے اُمّتی کانبیاء بنی اسرائیل۔

میری اُمت دے علمائے بنی اسرائیل دے انبیاء دی طرح ہون گے۔

آپ نے فرمایا۔ کیا تہانوں اس دے اندر شک اے۔ اوہ کہن لگیا۔

حضرت سیدنا عیسیٰ علیہ السلام جیہڑے اللہ دے پیغمبر سَن۔ اُوہناں نوں

اللہ نے ایہہ معجزہ دِتا سی کہ اوہ ٹھوکر دے نال مردے نوں زندہ کر دیندے سی

لیکن اس حدیث دی رو توں [illegible] دے نال آپ دے نبی ﷺ دی اُمت دے

علمائے کرام دے وچوں آپ او۔ انبیاء بنی اسرائیل دے پیغمبراں دی طرح

ہووے۔ اوہ تے ٹھوکر دے نال مُردے نوں زندہ کر دیندے سن تے اسیں

تاں وی جاناں گے۔ آپ ایہہ مُردے نوں زندہ کر دے وکھاؤ۔

آپ نے ارشاد فرمایا۔ بلاشبہ ساڈے آقا ﷺ دی اُمت دے علماء

بعض اولیاء اللہ دی شان ایہو اے۔ ایہہ تے کوئی مشکل گل نئیں۔ تُسی کیہڑا

مُردا نوں زندہ ویکھنا چاہیندے او۔

چنانچہ قریباں ہی اک قبرستان وچہ آپ اوہناں دے نال تشریف لے گئے۔
اُنہاں نے اِک پرانی جہی قبر دی طرف اشارہ کرکے کہیا۔ کہ اس مردے
نوں زندہ ویکھیا چاہندے آں۔ آپ اس قبر دے قریب تشریف لے گئے
اور آپ نے اس قبر نوں ٹھوکر ماردے ہوئے ارشاد فرمایا۔

قُم بِاذنِ اللہ۔ اللہ دے حکم نوں اُٹھ۔

فوراً ہی قبر شق ہوئی۔ اوہ مردہ سر کڈھ کے کھڑا ہو گیا۔ آپ
دی خدمت وچہ سلام عرض کرنے دے بعد کہن لگیا۔ کیا قیامت آ گئی اے
آپ نے فرمایا نہیں۔ ایہہ تے صرف اینہاں پادریاں دے سوال دی وجہ نوں
ایہہ کیتا گیا اے۔

ہن اس نوں دسو تسیں کون دا آدمی ایں۔ اوہ کہن لگیا
میں حضرت سیدنا دانیال علیہ السلام دے وقت دا واں۔ اور اینہاں دے مذہب
تے میں نوں موت آ گئی۔ میں حضرت سیدنا عیسیٰ علیہ السلام دے مبارک
زمانے نوں وی پہلے دے دور نال تعلق رکھدا واں

آپ نے ارشاد فرمایا کہ اس نوں ساڈے دین پاک دی حدیث مبارکہ
دے سلسلہ وچہ ایہہ صداقت وکھانی اے۔ اور اوہ حدیث پاک غوث
پاک نے ارشاد فرمائی۔ ایہہ سن کے اوس نے کہیا کہ۔ ایہہ حدیث مبارکہ
حق اے۔ سچ اے۔ دین اسلام حق اے۔ تمام انبیاء کرام ایہدے دی
بشارت دیندے رہے۔ پھر آپ نے ارشاد فرمایا۔ اچھا تسیں واپس قبر

وچہ چلے جاؤ۔ تہانوں تہاڈا مستانک ایتھے رہنا اے۔ اوہ جنّ وچہ واپس چلا گیا۔
اوہ جنّ حکم الہی دے نال بند ہو گئی۔

آپ دی ایہہ شان کرامت ویکھ کے اوہ پانڈری اندر اُس دی ساری کُرد قوم
جیہڑی کئی ٹکڑیاں تے مشتمل اسی۔ چند گھرانے دے علاوہ سب دی سب مسلمان ہو گئی۔
اوہ ایسی جنگجو قوم سی۔ کہ جس دے آس پاس دے مسلمان سلاطین
وی جنگ و جدل دے خطرات توں دوچار رہندے سی۔ فوجی طاقت
دے ذریعے۔ اس قوم نوں زیر کرنا آسان نہیں سی۔ عباسی حکمران وی
اس قوم دے ہتھوں تنگ سن۔ مگر شہنشاہِ بغداد غوث الاعظم رضی۔ دی
روحانی کرامت نے ایہناں نوں اسلام دی صداقت دا ایسا عملی ثبوت
دتا۔ کہ اوہ ساری دی ساری قوم نے اسلام قبول کر لیا۔ تے مسلمان ہو گئی

ے قلب مردہ کو بھی محفوظ کرے جلا دو مرشد
تم نے محفوظ کرے ہے مردوں کو جلایا یا غوث

خطبہ جمعۃ المبارک

23/9/97

۳۱-۱۰-۹۷

163

عبدالوحید ربانی ملتان

قل ان کنتم تحبون اللہ فاتبعونی یحببکم اللہ و یغفر لکم ذنوبکم واللہ غفور رحیم

3 سپارہ آل عمران 31

اے محبوب ؐ تسی فرما دیو کہ لوکو اگر تسی اللہ نوں دوست رکھدے او تے میری اتباع کرو۔ اللہ تہانوں دوست رکھے گا۔ اور تہاڈے گناہ بخش دے گا۔ اور اللہ بخشن والا مہربان اے۔

اس آیت توں معلوم ہویا۔ کہ اللہ تعالیٰ دے نال تعلق اور دوستی قائم کرن دے واسطے رسول دی اتباع ضروری اے۔ اگر کوئی اللہ دا بن بننا چاہے۔ تے اس دے رسول دی پیروی کرے۔ تے اللہ تعالیٰ اوہنوں اپنا محبوب بندہ بنائے گا۔

ڈاکٹر علامہ اقبال نے وی ایہو کیا اے نا۔

محمد کی محبت دینِ حق کی شرطِ اول ہے
اگر اس میں ہو کچھ خامی تو سب کچھ نامکمل ہے۔

اسیں اج دے سلسلے وچ محبت دیاں گلاں کراں گے۔ عقیدت دیاں گلاں کراں گے۔ قرآن دیاں گلاں کراں گے۔ مدینے والے دیاں گلاں کراں گے۔ ساڈا عقیدہ اے کہ مکہ وی شان والا اے۔ تے مدینہ وی شان والا اے۔ نوجوان بچے ہوئے او۔ جیہڑا مکے نوں شان والا مندا اے۔ اور پیار رکھدا اے کہ عرش دے فرشتے گواہ ہو جان۔ کہ مکہ وی شان والا اے۔ اور مدینہ وی شان والا اے۔ مکہ وی عزت دی جگہ اے مدینہ وی عزت دی جگہ اے۔ مکہ وی پاک اے۔ مدینہ وی پاک اے۔ مکہ دی عظمت

[illegible]

داشان اے۔ مدینے دی عظمت داشان اے۔ مکہ مکۃ المکرمہ اے۔ مدینہ مدینۃ المنورہ اے۔ مکے وچ اللہ دا گھر اے۔ مدینے وچ رسول اللہ دا گھر اے۔ مکے وچ آبِ زمزم اے۔ مدینے وچ آبِ کوثر اے۔ مکے وچ حضرت خدیجہ اے۔ مدینے وچ حضرت فاطمہ اے۔ مکے وچ غارِ حرا اے۔ مدینے وچ گنبدِ خضرا اے۔ مکے وچ بیتِ جبار اے۔ مدینے وچ یاراں دا یار اے۔ مکے وچ عرفات اے۔ مدینے وچ رحمت دی برسات اے۔ مکے وچ جلالِ خدا اے۔ تے مدینے وچ جمالِ مصطفیٰ اے۔

میرے نبی کریمؐ مدینہ دی مسجد وچ جلوہ گر نیں۔ مجمع صحابہ کرام دا اے۔ آپ نے بڑے بڑے واعظ سنے ہوون گے۔ لیکن میں کہنا واں۔ اس واعظ تے قربان جائیے۔ جس واعظ وچ سُنن والا بلال سی۔ اور سُنان والا آمنہ دا لال سی۔

آپ نے بڑے بڑے لیڈر سنے ہوون گے۔ آپ نے بڑے بڑے ادیب، آپ نے بڑے بڑے صوفیاں دے اجتماع دیکھے ہوون گے۔ لیکن میں کہنا واں۔ جس اجتماع وچ سُنن والا علی سی۔ اللہ سنان والا نبی۔ میرے پیارے نبی تقریر فرماندے نیں۔ کہ میرے پیارو، وفا شعار جانثارو میں اللہ دا آخری نبی بن کے آیاں واں۔ دنیا انسانیت دا راہنما واں۔ رب دا دلدار واں۔ اُمت دا غم خوار واں۔ اور تمام نبیاں دا سردار واں۔ اور ایہو ساڈا عقیدہ اے۔ کہ جیہڑی مکمل ساڈے نبی نے دتا دین اوہ حق اے۔ ایسے پورے پاکستان وچ۔ جماعت اہل سنت دے پلیٹ فارم دے اسلام نوں پھر اوہی دعوت دینے آں۔ جیہڑی اج توں چودہ سو سال پہلے جو جناب بلال نے دتی

سی ا۔ جیہڑی دعوت ابو ذر دانی دتی سی۔ اور جس دی دعوت پھر صدیق اکبر نے دتی سی بنا دتی

اوہی دعوت اے۔ ساڈے نبی قیامت تک دے واسطے پیغمبر ہن۔ قیامت تک دے واسطے رسول

ہن۔ اور ایسے رسول ہن کہ اوہناں دی کوئی مثل نہیں۔ ان کا بچپن بے مثال۔ اوہناں دی

جوانی بے مثال۔ ہاں ہاں اوہناں دا شباب بے مثال۔ اوہناں دا اعلان نبوت بے مثال۔

اوہناں دی ولادت بے مثال۔ اوہناں دا کعبہ بے مثال۔ اوہناں دی کتاب قرآن بے مثال۔ اوہناں

دے یار صحابہ بے مثال۔ ساڈا عقیدہ اے کہ جیہڑا کپڑا اوہناں دے جسم نوں لگ جائے۔ اوہ

کپڑا بے مثال۔

حضرت عائشہ قیامت تک دے مسلماناں دی ماں کہندیاں ہن کہ اک دن نبی دو عالم نے

میتھوں چادر دتی۔ اور فرمایا کہ ایہہ میرا مزمل والا لباس دھو دیو۔ حضرت عائشہ فرماندیاں ہن۔

میں آقا دا مزمل والا لباس لیا۔ تے غسل دتا۔ مگر وچہ شور چل رہیا سی۔ میں اگ دی

حرارت تے لے کے کھڑی رہی۔ اک گھنٹہ یا دو گھنٹے ہو گئے۔ مگر اوہ خشک ہون وچہ نہ آئی

اتنی دیر دے اندر نبی پاک تشریف لے آئے۔ اور فرمایا۔ عائشہ میری چادر نوں غسل دتا۔

میں عرض کیتی آقا۔ چادر نوں غسل تے دتا اے۔ مگر اوہ خشک ہون وچہ نہیں اوندی پئی۔

دو گھنٹے تک اگ دی حرارت تے لے کے کھڑی آں۔ میرے نبی مسکرائے۔ اور فرمایا کہ عائشہ

تینوں خبر نہیں۔ کہ جیہڑا کپڑا اینی دے جسم نوں لگ جائے۔ اوس تے اگ دی حرارت اثر نہیں

کر دی۔

ساڈا عقیدہ اے۔ کہ ساڈی زندگی نبی دی زندگی توں وابستہ اے۔ اگر نبی نہ ہوندا

کسے دا گزارہ نہ ہوندا۔ اگر نبی نہ ہوندا۔ کسے دا چارہ نہ ہوندا۔ اگر نبی نہ ہوندا کسے دا سہارا نہ

نہ ہوندا۔ اگر نبی نہ ہوندا تے پاکستان دے جھنڈے تے چاند ستارہ نہ ہوندا۔ اوہ جیہڑا نبی اے اوہ ہر وقت نبی اے کوئی وقت مقرر نہیں ہوندا۔ کہ چالیس سال توں پہلے نبی اے۔ اوہ چالیس سال توں بعد نبی نہیں اے۔

جماعت اہل سنت دنیا والیاں نوں ایہہ پیغام دے رہی اے۔ کہ جو نبی اے۔ اوہ ہر وقت نبی اے لوگ کہندے نیں کہ چالیس سال توں پہلے اُس نوں خبر ہی نہیں سی۔ کہ میں نبی ہاں یا نہیں۔ اوہ تے چالیس سال دے بعد نبی بنے سن۔ میں کہندا ہاں۔ اللہ دے قرآن نوں دیکھو۔ کہ جیہڑا نبی ہوندا اے۔ اوہ چالیس سال دے بعد نبی ہوندا اے۔ یا پیدا ہوندے ہی نبی ہوندا اے۔ کیوں نوجواناں جیہڑی گل قرآن کہہ دے۔ اوہ حق اے یا نہیں۔ اللہ دا قرآن کہندا اے۔

(الم ذٰلک الکتاب لاریب فیہ۔)

ایہہ اوہ کتاب اے۔ جس دے اندر کوئی شک نہیں۔ جس وقت قرآن لاریب اے تے جس تے قرآن نازل ہویا اوہ وی تے بے عیب اے۔ قرآن لاریب اے۔ نبی بے عیب اے۔ قرآن اللہ دی کتاب اے۔ نبی اللہ دا پیغمبر اے۔ قرآن ہدایت واسطے راہنما اے۔ تے نبی جیہڑا اے۔ اوہ خود حبیب خدا اے۔ قرآن اس مصنف دی تحریر اے۔ احمد نبی اس مصور دی تصویر اے۔

عزیزان گرامی قرآن پڑھو۔ قرآن وچ الفاظاں نوں ویکھو۔ الفاظ وچ معانی نوں ویکھو۔ معانی وچ مطالب نوں ویکھو۔ اور مطالب دے اندر عشق پیغمبر نوں ویکھو۔ سورۃ مریم پڑھو رب کائنات ارشاد فرماندا اے۔ کہ جس وقت حضرت مریم اپنے لخت جگر۔ حضرت عیسیٰ نوں

لے کے آئیاں۔ تے اہلیاں اپنے محلے نے کہیا۔ کہ ایہہ کتھوں لے کے آئی۔ بچہ بشری شادی توں بنا ہو کے
اللہ دا قرآن کہندا اے۔ کہ جس وقت حضرت مریمؑ دی اکھاں وچ آنسو آ گئے۔ اللہ نے فرمایا
نہ گھبرا فَاَشَارَتْ اِلَیْهِ گھبران دی گل نہیں۔ اشارہ کر دینا۔ ایسے دی طرف
ایہہ جانے اوہ اوہ جانے۔ اگر ایہہ پھر سوال کرن کہ ایہہ بچہ کتھوں آیا اے۔ اللہ فرماندا اے
کہ اشارہ کر دینا۔ عیسیٰ پیغمبر دی طرف۔ مفسرین فرماندے نیں۔ اجے اوہ چار دن دا وی
نہیں۔ اجے پنگھوڑے وچ نیں۔ سارے لوک کہندے نیں۔ اپنے وی تاں کہندے سانوں۔ بیگانے وی کہندے
نیں۔ اہلیاں محلہ وی کہندا سانوں۔ سارے کہن لگے
قَالُوْا كَيْفَ نُكَلِّمُ - ایہہ ساڈے نال کلام کیویں کرے گا۔ مَنْ كَانَ فِی الْمَهْدِ
جیہڑا اجے پنگھوڑے وچ اے۔ ایہہ بولے گا کیویں۔ اجے چار دن دا وی نہیں۔ اللہ تعالیٰ
فرماندا اے۔ انہاں نوں خبر نہیں سی۔ جیہڑا نبی ہوندا اے۔ اوہ سمجھیا سمجھایا ہوندا اے۔
اوہ کہن لگے اجے پنگھوڑے وچ اے۔ مَنْ كَانَ فِی الْمَهْدِ - جیہڑا اجے پنگھوڑے وچ اے۔
ایہہ بولے گا کیویں۔ اللہ فرماندا اے۔ تماشائی اکٹھے ہو گئے۔ چلو مریمؑ دی تکن لئی۔
پنگھوڑے دے قریب گئے۔ بچے دی عمر اجے چار دن دی وی نہیں اے۔ ذرا ایہہ
دسّے۔ بیٹھے تمام بستی والے کہن لگے۔ ایہہ مریمؑ جیہنوں اپنا بیٹا کہندی اے۔ تو کتھوں
آیا ایں۔ ہن اللہ دا قرآن۔ توجہ دے نال انسان دے ذہن نوں متوجہ کردا اے۔ کہ جناب
عیسیٰؑ پنگھوڑے توں بول پئے۔ اجے چار دن دا پیغمبر ہے نہیں۔ عیسیٰؑ بولدے نیں
نیں۔ انی عبداللہ اتانی الکتاب وجعلنی نبیا

حضرت عیسیٰ فرماندے سن۔ دنیا والیو! میں اللہ دا بندہ واں۔ اوہ کتاب دتی اوہ میں نبی
بن کے آیا۔ تو حقل مضارع دی گل نہیں۔ ماضی دی گل اے۔ آون والے زمانے
دی گل نہیں گزرے ہوئے زمانے دی گل اے۔ تو حقلنی میں نبی بن کے آیا۔ ہن
انصاف نال دسو۔ کہ ہن کوئی ساڈے کول عیسیٰ دی اے۔ اور کہو سا۔ کہ تہاڈا قرآن ای
کہندا اے۔ کہ عیسیٰ پیدا ہوندے ای نبی سن۔ اوہ تہاڈا قرآن کہندا اے کہ جس نبی دا عیسیٰ
کلمہ پڑھدے آں۔ اوہ تے چالیس سال دے بعد نبی بنے سی۔

تو لہذا اُس نبی دی طرف آؤ۔ جیہڑا پیدا ہوندے ہی نبی سی۔ آپ دے کول اس دا
کی جواب ہووے گا۔ جیہڑے لوگ ایہہ کہندے نے۔ کہ ساڈے مدینے والے پیغمبر چالیس سال دے
بعد نبی بنے سی۔ اوہ عیسائیت دا دروازہ کھولدے نیں۔ اوس کہندے آں۔ کہ عیسیٰ جد
پیدا ہوندے ہی نبی سن۔ تے جناں دے مرتے عیسیٰ نوں نبوت ملی اے۔ اوہ عیسیٰ توں وی
پچھے نبی اے۔

بعض لوکاں دا عقیدہ اے۔ کہ ساڈے آقا نے چالیس سال دے بعد نبوت دا اعلان کیتا۔
اوہ تے چالیس سال دے بعد نبی بنے سن۔ تے اسیں کہندے آں۔ ساڈے آقا نے چالیس سال
دے بعد نبوت دا اعلان نہیں کیتا۔ بلکہ چالیس سال دے بعد اپنے نبی ہونے دا اعلان
کیتا۔ لوگ کہندے نیں۔ کہ چالیس سال دے بعد اپنے نبی ہونے دا اعلان کیتا۔ تے پہلاں
کدوں بنے سن۔ اسیں کہندے آں۔ او دوں بنے سن۔ جدوں تہاڈی کوئی وی شے نہیں سی۔
اوہ کہندے سا آں۔ کس وقت نبی نوں سان نہ کیتا۔ اس وقت نبی جدوں وقت وی نہیں بنیا سی
کہیں لگے کدھر گئی سی۔ اسیں کہندے آں۔ لفظاں کی وی نہیں سی۔ نہ جب سی۔ نہ کب سی۔

نہ اب سی۔ نہ جدھر سی۔ نہ کدھر سی، نہ شجر سی۔ نہ حجر سی۔ نہ بشر سی۔ نہ قمر سی۔
نہ بر سی۔ نہ بحر سی۔ نہ زمین سی۔ نہ آسمان سی۔ نہ مکین سی۔ نہ مکان سی۔ نہ
حور سی نہ غلمان سی۔ نہ جنت سی۔ نہ حیوان سی۔ نہ بلندی سی۔ نہ پستی سی
نہ آدم سی۔ نہ ہستی سی۔ نہ چک سی۔ نہ بستی سی۔ یا بنان والے خدا دی ہستی
سی۔ یا بنن والے محمدؐ دی ہستی سی۔

چالیس سال دے بعد نبی بنن بنے۔ چالیس سال دے بعد تے میرے نبی نے نبوت دا
اعلان کیتا۔ کہن لگے جبریل نے آکے کیہا۔ اقرأ ادیا محمدؐ۔ ملائک آ
جبریل نے کیہا۔ پڑھو۔ تے میرے نبی فرماندے آ۔ ما انا بقارئ۔ میں پڑھن والا
نہیں۔ توجہ کرو۔ نبی فرماندے نہیں۔ میں نہیں پڑھن والا نہیں۔ لوکاں نے ایس دا
معنی الو ہی کیتا۔ کہ نبی فرماندے آ کہ میں پڑھیا ہویا ای نہیں۔ سمجھ تے جائیے ایناں
دے ایس معنے تے۔ جبریل نے پھر کیہا پڑھو۔ نبی فرماندے میں نہیں پڑھدا۔ پھر کیہا پڑھو
نبی فرماندے نیں۔ میں نہیں پڑھدا۔ جس ویلے تیجی مرتبہ کہن لگے۔

اِقرأ باسم ربک الذی خلق۔ اپنے رب دا نام لے کے پڑھو جو مطلق
اللہ دا ناں آیا۔ تے نبی نے پڑھنا شروع کر دتا۔ پہلے نبی پڑھن دے نہیں۔ جد نبی [illegible]
نہیں۔ بادشاہ آپ نے جبریل دے کہن تے نہیں پڑھیا۔ فرمایا۔ اگر میں جبریل
دے کہن تے پڑھ لیندا۔ تے دنیا والے کہندے۔ جبریل پڑھاندا اے نبی پڑھدا
اے۔ میں اپنا علم نوں دس دتا۔ کہ میرا استاد جبریل نہیں بلکہ رحمان اے
دیکھو۔ میرے حضرات۔ ایہہ لاؤڈ سپیکر اے۔ اگر ایس دے وچ آواز ند آ جے۔

تے لوگ کہندے سا ہن - کہ لاؤڈ سپیکر نہیں لگیا ہویا - کہ آواز نہیں آئے - اگر بلب وچ
روشنی نہ ہووے - تے اوہ کہندے سا ہن - بلب بے کار اے - کہ مطلب بلب روشنی دے بغیر
نہیں - لاؤڈ سپیکر آواز دے بغیر نہیں - گلشن پھول دے بغیر نہیں - پھول خوشبو دے
بغیر نہیں - خوشبو مہک دے بغیر نہیں - سورج دھپ دے بغیر نہیں - دھپ شعاعاں
دے بغیر نہیں - شعاعاں حرارت دے بغیر نہیں - ساقی جام دے بغیر نہیں - محب محبوب
دے بغیر نہیں - شہرت نام دے بغیر نہیں - مشین کم دے بغیر نہیں - وزیر وزارت
دے بغیر نہیں - صدر صدارت دے بغیر نہیں - خطیب خطابت دے بغیر نہیں - امام امامت
دے بغیر نہیں - اسی طرح قرآن مجید سپاریاں دے بغیر نہیں - سپارے سورتاں دے بغیر نہیں
سورتاں رکوع دے بغیر نہیں رکوع آیات دے بغیر نہیں - آیات الفاظ دے بغیر نہیں -
الفاظ حروف دے بغیر نہیں - حروف زیر و زبر دے بغیر نہیں - زیر و زبر نقطیاں دے
بغیر نہیں - نقطے شد مد دے بغیر نہیں - شد مد آواز دے بغیر نہیں - اوہ آواز میرے
محمد عربی دی زبان دے بغیر نہیں -

میرے نبی نے دسیا - کہ اے قرآن اے - جیہڑا قرآن نوں قرآن اسی واسطے منیندے آں کہ آمنہ دے
لال نے فرمایا - کہ اس قرآن نوں نازل کرن والا اللہ - ساڈے نبی نوں شان دین والا اللہ -
ختم نبوت دا تاج دین والا اللہ - سر تے کملی دی چادر دین والا اللہ - میرے نبی نوں تمام درجات
تمام مرتبے دین والا اللہ - اللہ تعالیٰ نے فرمایا - ورفعنا لک ذکرک - اے ساڈے پاک
ذکر کرن والا میں - جس دا ذکر کراں گا او ہے تو - سر تے کملی دی چادر دین والا میں - اس چادر
دے اندر گنہگاراں نوں چھپاون والا توں - معراج کی بخشش والا میں - نوری سواریاں تے سوار ہوں

والا توں۔ پیارے جنت میری مالک توں۔ کوثر میرا ساقی توں۔ کلام میری عادات تیری۔
کتاب میری۔ زبان تیری۔ ربوبیت میری۔ ختم نبوت تیری۔ عبادت میری اور سب
نبیاں دے اگے امامت تیری۔

خالق کائنات نے فرمایا۔ اے مدنی ماہی تاجدارا۔ قرآن نازل کرن والا میں۔ اُمت
نوں عمل نمونہ دین والا توں۔ اے پیارے تیری زبان تے بولن والا میں۔ اگے تشریح کرن
والا توں۔ تقدیر میری تدبیر تیری۔ قدرت میری رحمت تیری۔ بخشش میری شفاعت
تیری۔ برکت میری حرکت تیری۔ اے خلقت میری۔ اُمت تیری۔

بعض لوگ کہندے آں۔ کہ آپ نبی دی اینی تعریف کردے او کہ خدا بنا دیندے او
اسیں خدا ایویں بنانے۔ آؤ ذرا۔ قرآن نوں ویکھو۔ اے اللہ دا قرآن۔ دسو ذرا
اللہ کون اے۔ اللہ دا قرآن کہندا اے۔ بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ اللہ کون اے۔
آکھیا رحیم۔ میں کیہا۔ اللہ اکلا ہی رحیم اے۔ یا کوئی ہور رحیم وی بنایا۔ اللہ دا
قرآن کہندا اے۔ ذرا توجہ کرو مدینے دی طرف۔ اللہ اکلا ای رحیم اے۔ یا کوئی
ہور وی رحیم بنایا۔ اللہ فرماندا اے۔

لقد جاءکم رسول من انفسکم علیکم بالمومنین رؤف رحیم۔

اللہ فرماندا اے۔ میں وی رحیم میرا نبی وی رحیم۔ مگر میں رحیم بناون والا او رحیم
بنن والا۔

بعض لوگ کہندے آ۔ کہ نبی ساڈی طرح سُندا اے۔ آؤ ذرا۔ قرآن نوں ویکھو۔ ہم
جیڑا نبی ہوندا اے۔ اوہ سُندا اے یا نہیں۔ اللہ دا قرآن کہندا اے۔ ذرا سورۃ النمل پڑھو۔

النمل دا معنی اے چیونٹی۔ اللہ تعالیٰ نے قرآن مجید دی سورتاں دا ناں رکھیا اے۔ چیونٹی دے
نام نال۔ نوجواناں ذرا غور کرو۔ اگر اللہ تعالیٰ۔ چیونٹی دے ناں نوں نسبت کر دے۔ قرآن
دی صورت نوں۔ تے اُس دے واسطے کوئی فتوہ نہیں۔ اگر اسیں جیلے نوں گنج روڈ شریف
دے نال نال نسبت کر دئیے تے شرک ہو گیا۔ جیہڑی قرآن مجید دی سورت اے۔
اس دا ناں اے سورۃ البقرۃ۔ بقرہ دا معنی اے گاں۔ اللہ تعالیٰ نے قرآن مجید دی
سورۃ دی نسبت گاں دے نال نال کر دتی۔ اگر اسیں طلبہ کر دئیے میلاد پاک دا
اوہ نسبت کر دئیے حضور دے ناں نال تے اوہ شرک ہو گیا۔

اللہ تعالیٰ فرماندا اے۔ لوکو یاد کرو۔ اے حافظو۔ یا اللہ اوہ کی واقعہ اے۔ حتی اذا
سلیمان پیغمبر اپنے لشکر دے نال جا رہے سی۔ تو قَالَتْ نَمْلَةٌ۔ اک چیونٹی
کہن لگی۔ اے چیونٹیوں جلدی جلدی اپنے اپنے غاراں دے اندر چلے جاؤ۔ کدے حضرت
سلیمانؑ دا لشکر سانوں رگڑ کے نہ دیوے۔ اللہ تعالیٰ فرماندا اے۔

فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا۔ حضرت سلیمانؑ چیونٹی دی آواز نوں
سن کے مسکرا پئے۔ جیویں آپ نوں ویکھنا واں کہ آپ دے وچوں جیہڑا زیادہ سائنس والا ہووے
اوہ اک چیونٹی پھڑ کے اپنے کول دے وچ رکھے۔ اوہ دسے کی کہندی اے۔ اک چیونٹی نہیں۔ بلکہ
اک لکھ چیونٹیاں پھڑو۔ اوہدی گل وچ رکھو۔ اوہ دسو کی کہندیاں نیں۔ بڑے بڑے سائنس دے آلات
ایجاد ہوئے۔ مگر کوئی سائنس دان۔ ایہہ نہیں کہندا۔ کہ اج تک تے سانوں چیونٹی دی
نہیں لگدی۔ کہ چیونٹی کی کہندی پئی اے۔ یا قدم رکھا کے چل رہی اے۔ لیکن اللہ تعالیٰ
فرماندا اے۔ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا۔ آپ نے تبسم کیا۔ اسا دنیا والیو

جب چیونٹی دی آواز سلیمان نبی سُن سکدے۔ انہاں نے سُن لئی۔ اگر سلیمان ؑ
اللہ دی طاقت دے نال چیونٹی دی آواز سُن سکدے ہین تے ساڈے نبی والی مدینے
وچ رہ کے اللہ دی طاقت دے نال جگ 365 کے مسلماناں دیاں دعاواں
سُن سکدے ہین۔ اسی واسطے امام اہل سنت امام احمد رضا خاں فرماندے
ہین۔

دور و نزدیک کے سُننے والے وہ کان
کانِ لعلِ کرامت پہ لاکھوں سلام

خطبہ جمعۃ المبارک
۲۴-۱۰-۹۷

28/9/97

حقوق والدین

وبالوالدین احسانا

اگر اسیں قرآن مجید اتے احادیث نبویہ دا مطالعہ گہری نظر دے نال کریئے تے
ایہہ گل اچھی طرح عیاں ہو جاندی اے۔ کہ حضور ؐ نے اپنی حیات طیبہ دے اندر
23 سالہ دورِ تبلیغ دے اندر ہر انسان دا انسان تے حق مقرر کیتا۔ ارشاد ہویا۔ تہاڈے
استاد دا تہاڈے تے حق اے۔ تہاڈے رہبر دا تہاڈے تے حق اے۔ تہاڈے معلم
دا تہاڈے تے حق اے۔ ایتھوں تک فرمایا۔ کہ تہاڈے والدین دا وی تہاڈے تے حق اے۔
حضور ؐ اللہ دے آخری اور سچے رسول نیں۔ قرآن کہندا اے۔
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا عَلَیْکُمْ رَسُوْلًا۔ اور تحقیق کہ اساں تہاڈی طرف رسول
بھیجیا۔ لقد کان لکم فی رسول اللہ اسوۃ حسنۃ۔ تہاڈے واسطے
بہترین نمونہ عمل اے۔ تے میرے رسول دی ذات اے۔ اگر بہترین نمونہ عمل اے
تے اوہ رسول اللہ دی ذات پاک اے۔ جنہاں پاک ؐ نے اپنی زندگی دے اندر عمل
کر کے وی دسیا۔

حضور ؐ دی مسجد نبوی اے۔ صحابہ دا عظیم الشان اجتماع اے۔ اک
نوجوان روندا ہویا آیا۔ آہ و بکا کردا ہویا آیا۔ چہرے دا رنگ زرد ہویا ہویا۔ اس دی اکھاں
وچ نم سن۔ چہرے تے الم سن۔ دل وچ اک خاص قسم دا غم سی۔ میرے آقا نے
فرمایا کس وجہ اے۔ عرض کیتی۔ اے اللہ دے نبی۔ میں بہت غمگین آں۔ کہ میرا کم

ہو جائے تے میں جا کے خانہ کعبہ دا دروازہ چُماں گا۔ آقا میرا کم ہو گیا اے۔
مگر میرے کول اِتنی طاقت نہیں۔ اِتنے وسائل نہیں۔ میں بیمار آں۔ سفر نہیں کر سکدا۔
میرے کول سواری نہیں۔ کہ میں مکے جا کے خانہ کعبہ دے دروازے نوں چُماں۔ حضور اکرم
ہلکا جیا تبسم کیتا۔ اور فرمایا۔ اگر تم نے منت منی سی۔ کہ میرا کم ہو جاوے۔ میں کعبے دے
دروازے نوں چُماں گا۔ تے جا گھر چلا جا۔ ماں دے قدماں نوں بوسہ دے دے منت
پوری ہو جائے گی۔ اس نے عرض کیتی آقا میری والدہ انتقال کر چکی اے۔ حضور نے فرمایا
میں قبرستان چلا جا۔ ماں دی قبر نوں پیراں دی طرفوں بوسہ دے دے منت پوری
ہو جائے گی۔ اس نے عرض کیتی۔ اے اللہ دے آخری پیغمبر۔ مینوں ایہ وی پتہ نہیں اے۔
کہ میری ماں دی قبر کیہڑے قبرستان وچ اے۔ میں چھوٹا جیا سی۔ کہ میری ماں
انتقال کر گئی۔ حضور نے فرمایا۔ تینوں قبرستان دا وی پتہ نہیں۔ آقا۔ نہ مینوں
قبر دا علم اے۔ نہ میں قبرستان دے بارے وچ جاندا ہاں۔ میری والدہ دی قبر
پتہ نہیں کتھے اے۔ حضور نے فرمایا فکر نہ کر۔ گھر چلا جا۔ اک لکیر کھچ۔ اور
اس لکیر نوں ماں دی قبر تصور کر۔ پیراں دی طرفوں بوسہ دے دے منت
پوری ہو جائے گی۔ اشارہ کیتا۔ کہ والدہ دا مقام کی اے۔ اشارہ کیتا۔ والدہ دی عظمت
کی اے۔ اشارہ کیتا۔ والدہ دی شان کی اے۔ اسے واسطے زبان حق ترجمان نے کیا سی۔
ماں دے برابر نہ بیٹھیا کرو۔ ماں دی چارپائی تے نہ بیٹھو۔ ماں دے قدماں وچ بیٹھیا کرو۔
اللہ نے ماں دے قدماں وچ جنت رکھی اے۔ آج تہذیب پروان چڑھ رہی اے۔ مغربی

اگے ہو رہی اے۔ آج عورت دے مقام نوں گرا دتا گیا، تے پھر ہادی برحق نے
عورت دا اہ مقام دتا اے۔ اگر بچی اے۔ تے طہارت دی چادر دے دتی اے۔
اگر جوان ہو گئی اے۔ تے شادی کر کے اس نوں گھر دا وزیر اعظم بنا دتا گیا اے۔
اگر بڈھی ہو گئی اے۔ تے اس دے قدماں وچ جنت رکھ دتی اے۔

حضور اکرمؐ نے فرمایا۔ اس منظر نوں ویکھو۔ جدکہ موسیٰؑ دی والدہ
موسیٰ دے واسطے دعا کر دی سی۔ اوہ کی دعا سی۔ جناب موسیٰ دی
والدہ فرماندیاں ہین۔ اے مالک الملک میرا بیٹا موسیٰ آ رہیا اے۔ اس دے تعلق
نوں نہ ویکھنا۔ اس دی آواز نوں نہ ویکھنا۔ میرے سفید بالاں نوں ویکھ میاں
جناب موسیٰؑ کوہ طور تے جاندے ہین۔ رب ارنی۔ یا اللہ حجاب ہٹا تاں جے ہٹا
ذرا شکل تے ویکھاں۔ کن ٹکرائی۔ آواز رحمانی آئی۔ تو میتوں ہرگز نہیں
ویکھ سکدا۔ یا رب میتوں کوئی ویکھے گا وی سہی۔ رب کائنات نے فرمایا۔

نہ تیری آنکھ دیکھے۔ نہ چشم اپنا دیکھے۔
مجھے دیکھے تو اے موسیٰ بہ نگاہ مصطفیٰؐ دیکھے۔

جناب موسیٰؑ کوہ طور تے جاندے ہین۔ رب العالمین نے فرمایا۔ اے موسیٰ ہن ذرا
سنبھل کے آنا۔ تیری ماں مر گئی اے۔ جیہڑی تیرے پچھے دعا کر دی سی جس
وقت بیٹا کم دے واسطے جاندا اے۔ اوہ ماں دعا کر دی اے۔ اللہ فرماندا اے۔ میں
بیٹے دے اعمال نوں نہیں ویکھدا۔ بلکہ اس بڈھی والدہ دے سفید بالاں نوں ویکھ کے
اس دی حفاظت کر دا ہاں۔ حضور اکرمؐ تے حقیقت اس نوں سمجھ نصیحتاں

(آمدنک) اس تے بہر عرض جی مہر کون شمال امتک فرمایا شریف اں۔

178 نمبر کرش ۔ بہر کرو

دا ریں جمع کرواں۔ آخری وار/ میتراب بچت

اپنے کنڈوواں بہر انکا کر جمع کرواں۔

اور آواز آن کنز اپنا مات دا جی ہن اواں مو

کڈیاں۔ تے انہاں دے وچ اک نصیحت ایہہ وی سی۔ کہ ماں دی عزت کرو۔ اس نے پھیر پچھیا۔ ذکر فرمایا رسول ﷺ۔ اے اللہ دے رسول ہور زیادہ دہ کرو۔ میرے آقا فرمایا میں۔ ماں دی عزت کر۔ پھیر کہندا اے۔ یا رسول اللہ ہور زیادہ نصیحت کرو۔ میرے آقا نے تیجی مرتبہ فرمایا۔ کہ ماں دی عزت کیتا کر۔ پھیر کہندا اے یا رسول رہندے ہور زیادہ نصیحت کرو۔ تے حضور نے فرمایا کہ والد دا وی احترام کر۔ یعنی تن مرتبہ ماں دی عظمت دے بارے وچ حکم ثبوت ہویا۔ اور چوتھی مرتبہ۔ والد دے احترام وچ کیہا گیا۔

حضور اکرم ﷺ نے اپنی سچی زبان توں فرمایا۔ کہ جیہڑی ماں۔ رات نوں جاگ کے پتر دی بخشش دے واسطے دعا کردی اے۔ تے اللہ اس دے واسطے بخشش دے دروازے کھول دیندا اے۔

حضرت موسیٰ ؑ دے جنت وچ ساتھی گوانڈھی دا واقعہ۔

اس واسطے اکثر بزرگان اسلام نے لکھیا اے۔ کہ او نوجوان کتنا خوش بخت اے۔ جیہڑا ادھی رات دے وقت اپنی ماں دا قدم پھڑ کے کہندا اے۔ امی میرے واسطے دعا کر۔ فرمایا خبردار۔ ماں دے نال اوچی آواز استعمال نہ کرنا۔ ماں دے نال بدکلامی نہ کرنا۔ ماں دے غلط زبان استعمال نہ کرنا۔ فرمایا اُف تک وی نہیں کہنا۔ خبردار۔ ماں دی شان دا کیہ اندازہ لاؤ۔ سردی دا موسم ہوندا اے۔ بچپن دا پیارا عالم اے۔ رات نوں بار بار اٹھ کے تیری حفاظت دے واسطے کم کردی اے۔ آج ماں دی شان نوں ویکھو درس وچ انہاں ماواں نوں وی قربانی جاواں۔ جنہاں ماواں نے اپنے بچیاں نوں دودھ پلایا سی تے سیدہ رجوں دی ایسی گودی دے نال۔ لیکن اج افسوس ہوندا اے۔ کہ ساڈی ماواں

ماں دی خدمت وچ جے بندہ ساری رات کھلوتے
کھڑوسی رہے تاں وی اگر کوئی ماں دا حق ادا نہ ہووے۔
ماں دا ای حق زندگی لئی اسی دا ایسے دا کیتا
لبھدا خدا دے ہے۔ بچے دی ماں رب پالن ہاری۔

حضرت بلالی ماں دی خدمتاں اندر سبھ کیتا اے
ماں دا حق ادا نہ ہووندا ایکو واسطہ جو کیتا اے۔
پر جو خدمت ماں دی کردے دو جگ وچہ تر جاندے۔
نادان جو جوان دے ہنر نے ادب دا نہ ہو جاندے۔
دیکھو تے ہنر دے لوکوں ماں دی قبولی بعد دیندی اے۔
اک گھڑی دی خدمت جیدی حضرت قطب کر دیندی اے

والدہ دی خدمت دا اهتمام ضروری
179
کیتا

ماں دی اک دعا بیڑا پار
رشتے والے افسر نے
کیتاں بلیاں نالوں
بیڑا پار کیتا

اوہ بہناں۔ ٹیلی ویژن دی سکرین تے ڈرامہ دی ویکھ رہیاں نیں۔ اوہ بچے نوں دودھ وی پلا رہیاں نیں۔ پھر آکھدیاں نیں بچہ نیک نہیں ہوندا۔ بچہ نمازی نہیں ہوندا۔ بچہ قرآن دا قاری نہیں ہوندا۔

جیہڑی کہندی ہاں۔ اگر تساں نے بچے نوں دودھ پلاندے وقت اللہ دا قرآن پڑھیا ہوندا۔ تے اوہ وی اوہ صحیح آواز دے دیا ہوندا۔ حضرت خواجہ قطب الدین بختیار کاکی چار سال دی عمر شریف اے۔ ماں انگلی لا کے آئی۔ استاد جی میرے بیٹے نوں قرآن پڑھا دیو۔ بٹھا دے۔ بیٹے نوں بٹھا۔ واپس چلی گئی۔ استاد جی نے بلایا۔ اے قطب الدین آجا۔ تینوں اللہ دا قرآن پڑھاواں۔ بڑے ادب دے نال بہہ گئے۔ استاد جی نے کیہا۔ اے قطب الدین جا وضو کر کے آ۔ کہن لگے۔ مینوں میری امی نے گھروں وضو کرا کے روانہ کیتا اے۔ بہہ جا۔ دو زانوں بہہ گئے۔ اے قطب الدین۔ پڑھو۔ اعوذ باللہ من الشیطن الرجیم۔ بڑے ادب دے نال پڑھیا۔ اعوذ باللہ من الشیطن الرجیم۔ استاد نے کیہا۔ بیٹا بڑا پیارا پڑھیا اے۔ ہن پڑھو بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ اعوذ باللہ وی پڑھ لئی۔ بسم اللہ وی پڑھ لئی۔ استاد کہندا اے۔ اے قطب الدین۔ اللہ دا قرآن شروع کر۔ استاد جی کی پڑھاں۔ فرمایا پڑھو۔ (الحمد للہ رب العالمین) خواجہ قطب الدین خاموش۔ استاد نے کیہا بیٹے۔ اعوذ باللہ وی پڑھ لئی۔ بسم اللہ وی پڑھ لئی۔ اور جدوں اللہ دا قرآن شروع کرانا ہاں تو خاموش ہوگیا۔ خواجہ قطب الدین نے بڑے ادب دے نال عرض کیتی۔ استاد جی جے اپنی مرضی نال پڑھاں گا۔ بیٹا کیہڑا پڑھیں گا۔ استاد جی تسیں پڑھاں گا۔ سبحان اللہ دی اسرار پیدا ہوئی۔ لیلۃ القدر دے استاد نے قرآن پاک بند کر دتا۔

بڑے ادب دے نال خواجہ قطب الدین بختیار کاکی استاد نوں ویکھ رہے نیں۔ استاد نے کہا، بیٹا
تساں نے اعوذ باللہ وی پڑھ لئی۔ بسم اللہ وی پڑھ لئی۔ ہُن جدوں اسیں دا قرآن شروع
کراناں واں۔ توں کہندا ایں میں اپنی مرضی دے نال پڑھاں گا۔ اے قطب الدین ایہہ
تے پندرھواں سپارہ اے۔ باقی چودہ سپارے کون پڑھے گا۔ اے حد سعود۔ حضرت قطب
الدین۔ جیہڑے دی عمر اس وقت چار سال دی سی۔ جیہڑے ادب ہو کے کہن لگے۔ استاد
جی۔ میری عمر چار سال دی اے۔ مگر چودہ سپاریاں دا حافظ قرآن آں۔ استاد نے قرآن
پاک بند کر دتا فرمایا اے قطب الدین۔ اس وقت تک اگے نہیں پڑھاواں گا۔

پہلے ایہہ دس کہ تساں نے چوداں سپارے کیوں حافظ کر لئے۔ لگن لگے
استاد جی۔ میری امی چودہ سپاریاں دی حافظہ اے۔ صبح دے وقت اوہ میں نوں
گود دے وچ لیندی اے۔ جدوں تک اوہ چوداں سپارے نہیں پڑھدی۔ دنیا
دا کوئی کم نہیں کردی۔ جس وقت میں ہوش سنبھالیا۔ جس طرح میری امی پڑھدی
گئی۔ اسے طرح میں وی قرآن پڑھدا گیا۔ مسئلہ حل ہو گیا۔ ماں قرآن پڑھن والی ہووے
تے بچہ وی بختیار کاکی ہوندا اے۔ میری ماواں لئی ضروری اے اولاد دا شاندار تے حق اے
کہ اپنے بچیاں نوں نمازی بناؤ۔ قرآن دا قاری بناؤ۔ اوہ ماواں جنہاں دے مُصلیاں
دے وچ ٹاکیاں لگیاں ہوندیاں۔ اے۔ جدوں بچے۔ انہاں گوداں وچ پلدے نیں۔ تے
سالاں تے آؤندے نیں تے نمازی ہوندے نیں۔ جدوں مسیتاں وچ جاندے نیں
تے نمازی ہوندے نیں۔

اگر ماواں تے بہناں بچے نوں صبح پلاندے وقت سورۃ رحمٰن پڑھ تے بیٹے

صلاح الدین ایوبی ہوں گے۔ تے بیٹے محمد بن قاسم ہوون گے۔ تے بیٹے داتا علی ہجویری ہوون گے۔ تے بیٹے گنج شکر فرید الدین ہوون گے۔ تے بیٹے غوث اعظم عبد القادر جیلانی ہوون گے۔

اللہ اللہ مسجد نبوی اے۔ صحابہ دا اجتماع اے۔ حضور فرما رہے ہیں۔ اے میرے غلامو منگدے جاؤ۔ میں محمدؐ دیندا جاواں۔

دین والا اللہ اے۔ تے تقسیم کرن والا رسول اللہ اے۔

حضور فرماندے ہیں۔ منگو کی منگدے او۔ سلمان فارسی تشریف فرما سن۔ انہوں نے عرض کیتا۔ اے اللہ دے رسول میرا بیٹا بیمار اے۔ اونہوں صحت دلوا دیو۔ میرے نبی نے دعا کی۔ فرمایا جا تیرا بیٹا صحت یاب ہو گیا۔ حضرت خالد بن ولید بیٹھے سی کہن لگے یا رسول اللہ۔ دو تلواراں دے دیو۔ میدان جنگ وچ کم آن گیاں۔ حضور نے تلواراں دے دتیاں۔ کچھ دیر گزر گئی۔ میرے آقا نے ویکھیا حضرت ابو ہریرہ رو رہے ہیں۔ میرے نبی فرماندے ہیں۔ اے ابو ہریرہ تینوں کس گل نے رُوا دتا۔ عرض کیتا اللہ دے آخری نبی۔ اوہ سچے نیں۔ کسے نے تلواراں منگیاں کسے نے گھوڑے منگے۔ کسے نے اپنے بیٹے دے واسطے صحت منگی۔ یا رسول اللہ میں رو اس واسطے رہیا واں۔ میں مسلمان واں۔ میری امی کافرہ اے۔ آپ دعا فرماؤ کہ اللہ تعالیٰ میری والدہ نوں ہدایت نصیب فرما دے۔ جس وقت ابو ہریرہ نے عرض کیتا تے میرے آقا نے منت لئی ہتھ اٹھایا۔ اس منظر تے قربان جاؤں۔

سے — جدوں حضور دعا کر رہے ہوں گے۔

تے صدیق اکبر آمین کہہ رہے ہوں گے۔

میرے آقا نے دعا کیتی۔ اے بادشاہوں دے بادشاہ۔ یا اللہ ابوہریرہ دی والدہ نوں ہدایت نصیب فرما۔ عزیز لنک رسلہ۔

حضور اکرم ﷺ نے ایہہ دعا ختم کیتی۔ تے حضرت ابوہریرہ مسکران لگے۔ میرے نبی اکرم نے فرمایا۔ اے ابوہریرہ ہسدے کیوں پئے او۔ ہس کے مسکرا رہے او۔ عرض کیتی آقا۔ آپ نے میری اماں جان دے واسطے دعا کیتی اے۔ حضور فرماندے نیں۔ اوہ بے نیاز اے۔ قبول کرے یا نہ کرے۔ حضرت ابوہریرہ نے عرض کیتی۔ ایہہ میرا یقین اے۔ کہ آپ جو دعا کرو گے۔ تے اللہ تعالیٰ۔ اپنی رحمت دے صدقے۔ اور آپ دی ختم نبوت دے صدقے۔ اس دعا نوں قبول فرمائے گا۔

حضرت ابوہریرہ محفل توں اٹھے۔ تے گھر گئے۔ دروازے تے دستک دتی۔ ماں کہن لگی۔ ٹھہر جا پتر۔ میں غسل کر رہی آں۔ دروازے تے کھلوتا رہیا۔ چند منٹاں دے بعد دروازہ کھلیا۔ ماں نوں ایہہ نویں کپڑے پا کے کیہڑے پاسے جان دا ارادہ کر رہی سی۔ ابوہریرہ فرماندے نیں۔ امی جان کتھے جان دا پروگرام اے۔ ماں کہیا پتر۔ دل نے کہیا سی۔ کہ جو نبی دا غلام شعر بن گیا اے۔ اوس ہی دی کیتی میں وی بن جانواں۔ اٹھو میرے دل دی گل پوری ہے۔ وما ینطق عن الہوی۔ تاں رہن لگے آ جا وارا۔ یا رسول اللہ تسیں دعا کرا دے آ جاواں۔ اگے اگے ابوہریرہ نیں۔ پچھے پچھے ابوہریرہ دی والدہ نیں۔ حضور دے دروازے تے آ کے۔ کلمہ پڑھ کے مسلمان ہو گئی۔

جیہڑے قدم مڑے تے او شہزادے ہو گئے ۔
پڑھ کے کلمہ مسلمان ہو گئے ۔

حضور نے فرمایا۔ اوہ بچے وی کتنے خوش قسمت ہین۔ جہڑے ماں نوں جنت دے دروازے توں موڑ کے جنت دے دروازے لاگے ہین ۔

حضرت امام ابو حنیفہ دا زمانہ سی۔ اک نوجوان اپنی ماں نوں کہن لگا۔ امی جان میری شادی فلاں جگہ تے کرو۔ شادی طے ہو گئی ۔ اس دی بیوی کہن لگی ۔ کہ میں اپنے ماں باپ نوں چھڈیا اے۔ توں وی اپنی ماں نوں چھڈ۔

اوہنوں کہن لگا ۔ کہ امی جان پڑے ہوندے ہو دے۔ سب دا اگر اچھا نہیں لگدا۔ ماں نے چا رپائی بسترا اٹھایا۔ اور باہر جا کے درخت دے تھلے ڈیرا لا لیا۔ کجھ دناں دے بعد۔ اس دی بیوی نے کیا۔ کہ میں سنیا ایں۔ کہ توں اپنی ماں نوں ملن جانا ایں۔ اوس نے کیا۔ میں کدی نہیں جاندا۔ اس دی بیوی نے کیا۔ کہ توں اپنی ماں دا دل کڈھ کے لے آ۔ تاں میں آپدے گھر وچ رہواں گی۔ اور اس نے بیوی دے آکھن تے چھری لئی۔ اور اس درخت دے تھلے چلا گیا۔ جتھے اس دی ماں درخت دے تھلے آرام کر رہی سی۔ اس نے جا کے چھری ماری۔ دل کڈھ کے آ رہیا سی۔ گلی دے کونے تے ٹھوکر لگی۔ منہ دے بھار گر پیا۔ دل توں آواز آئی۔ پتر چوٹ تے نہیں لگی۔ حضرت ابو حنیفہ فرماندے ہین۔ کہ اگر ماں دے جسم دے ٹکڑے ٹکڑے وی ہو جان۔ تے بچے دی محبت دل وچ رہندی اے۔

اک دفعہ دا ذکر اے۔ کہ 3 عورتاں۔ حضرت عائشہ دے حجرے مبارک وچ آگئیاں حضرت عائشہ نوں کہن لگیاں۔ کہ سانوں آقا کتھے تشریف لے گئے ہین۔ حضرت عائشہ نے

فرمایا۔ کہ آقا نماز پڑھن دے واسطے مسجد وچ گئے نیں۔ بیٹھ جاؤ۔ تھوڑا چر ای ہویا سی۔ اتنی دیر وچ نبی دو عالم تشریف لے آئے۔ اک عورت نے کہیا۔ اے اللہ دے نبی۔ میرے 3 جوان پتر سن۔ انتقال کر گئے۔ آپ دعا کرو۔ کہ اللہ تعالیٰ انہاں نوں جنت وچ جگہ دے۔ میرے نبی نے دعا کیتی۔ کہ اے اللہ اس دے 3 بیٹیاں نوں جنت وچ جگہ دے۔ اور فرمایا اے مائی۔ قیامت دے دن۔ تیرے 3 بیٹے تیرا ہتھ پھڑ کے جنت وچ لے جان گے۔

دوسری عورت نے کہیا۔ اے اللہ دے رسول۔ 2 جوان پتر سن۔ انتقال کر گئے۔ آپ دعا کرو۔ کہ اللہ تعالیٰ انہاں نوں جنت وچ جگہ عطا فرمائے۔

تیسری عورت نے کہیا۔ اے اللہ دے رسول میرا اک پتر سی۔ انتقال کر گیا۔ آپ دعا کرو۔ کہ اللہ تعالیٰ میرے پتر نوں جنت وچ جگہ عطا فرمائے۔ میرے نبی نے دعا کیتی۔ کہ اے اللہ اس دے پتر نوں جنت وچ جگہ عطا فرمائے۔ اور فرمایا مائی قیامت دے دن اوہ تیرا ہتھ پکڑ کے جنت وچ لے جائے گا۔

اتنی دیر دے وچ حضرت عائشہ صدیقہ رون لگ گئی۔ میرے نبی نے فرمایا۔ اے عائشہ تینوں کس بات نے رلایا۔ عرض کیتی اے اللہ دے رسول۔ جس دے تین پتر ہون۔ اوہ وی اپنی ماں دا ہتھ پکڑ کے جنت وچ لے جان۔ جس دے دو بیٹے ہون۔ اوہ وی اپنی ماں دا ہتھ پکڑ کے جنت وچ لے جان۔ اے اللہ دے رسول۔ جس دا اک بیٹا ہووے اوہ وی اپنی ماں دا ہتھ پکڑ کے جنت وچ لے جان۔ یا رسول اللہ جس دا کوئی بیٹا نہ ہووے۔ میرے نبی نے فرمایا۔ اے میری پیاری عائشہ جس دا

185

① رمضان کے روزے ② جنت کے ساتھ میراں (3 بادشاہ)
③ والدین دی خدمت

جبرائیل کا آنا نبی پاک کے پاس

کوئی نہ ہووے اُس دا جیہڑا محمد عربی ہووے دا ان گا

اولاد اچھی اے۔ تے ماں پیو خوش اے۔ معراج دی رات دا واقعہ
آپ نے سُنیا ہووے گا۔ کہ حضورؐ نے پہلے آسمان تے حضرت آدمؑ نوں ویکھیا۔
اوہ جدوں کھبے پاسے ویکھدے سن۔ تے روندے سن تے جدوں سجے پاسے ویکھدے
سن۔ تے خوش ہوندے سن۔۔ حضور روندا نہ سمجھے۔ جس جبرائیل نوں پچھیا
اے جبرائیل۔ ایہہ کی کردے پئے نیں۔ سجے پاسے ویکھدے نے تے خوش ہوندے سن۔
کھبے پاسے ویکھدے سن تے روندے سن۔ جبرائیل نے عرض کی۔ اپنی اچھی اولاد
نوں ویکھ کے خوش ہوندے نیں۔ اور بُری اولاد دوزخ وچ ویکھ کے روندے سن
الله اسیں اولاد نہ دیوے جیہڑا ماں باپ نوں شرمندہ کروا دے۔
الله اے اولاد دیوے جس دے صدقے حشر وچ جنت دی ہوا آوے۔
تے دعا اے الله تعالیٰ۔ سانوں سارے مسلماناں نوں والدین دی خدمت
نصیب فرمائے۔

حطیم ام المبارک

12-10-97

28/9/97

187

علامہ فیض احمد

(ورفعنا لک ذکرک)

جتھے رب تے رب دے حبیب دا ذکر ہووے۔ اوتھے رحمت دے فرشتے اوندے ہن۔ تے جتھے قرآن پڑھیا جاوے اوتھے رب تے رب دیاں رحمتاں دا نزول ہوندا اے۔ تے حضور دا ذکر ایسا پیارا ذکر اے۔ جس ذکر دے کرن والا خدا ہووے۔ اک ذکر خدا دا۔ اک ذکر محمد مصطفیٰ دا۔ خدا دا ذکر کرن والے۔ نبی، ولی۔ رسول۔ قطب، غوث، ابدال، جن، شجر۔ درخت، ہر چیز اللہ دی تسبیح بیان کرے۔ کائنات دا ذرہ ذرہ قطرہ قطرہ اللہ دی حمد تعریف بیان کرے۔ لیکن یارو۔ ساری کائنات اللہ دا ذکر کرے۔ انسان تے حیوان اللہ دا ذکر کرن، فرشتے اللہ دا ذکر کرن۔ اہو ذکر خدا دا۔ ہر ایک ذکر تیرے تے میرے نبی محمد مصطفیٰ دا۔ اس ذکر دے کرن والا کون۔ تونا یا محبوب۔ میرا ذکر ساری کائنات کرے۔ لیکن اس ساری کائنات نوں میرے حکم دے مطابق اک دیلے۔

کل من علیہا فان ویبقیٰ وجہ ربک ذوالجلال والاکرام۔

انہاں ساریاں نوں تے فنا اے۔ اک ویلا آوے گا۔ میرا ذکر اک گھڑی دے واسطے رک جاوے گا۔ پر محبوب تیرا ذکر کرن والے۔ اہو جن انسان، حیوان سارے نبی ولی۔ رسول قطب ابدال پر انہاں دے ساریاں دے نال نال میں خدا وی تیریاں ذاتاں وچہ شامل آں۔ ساریاں نوں تے فنا اے۔ باقی تیرے رب دی ذات اے۔ محبوب میرا ذکر اک گھڑی آوے گی رک جاوے گا تیرا ذکر اہو

شہدائے کربلا

شان والا اے۔ تیرا ذکر اس ویلے وی چلدا رہوے گا۔ جدوں میں خدا تیرا ذکر کراں گا
ایہہ ذکر اودوں وی چلدا رہوے گا۔ اللہ تعالیٰ نے فرمایا۔ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۔
محبوب تیرے ذکر نوں اساں تیرے واسطے بلند کر دتا۔ یار وہ جیدے ذکر نوں خدا
بلند کرے۔ کائنات وچ ہے کوئی میرے محبوب دے ذکر نوں نیواں کرن والا۔ ایہہ اوہ ذکر
اے۔ جیہڑے ذکر نے قبر حشر دے اندر کم اونا ایں۔ جدوں کسے وی شے کم نئیں
اونا۔ اوس ویلے ایس ذکر نے کم اونا ایں۔ ہن ایہہ تیرے نال محبتاں تے محبت دا دعوے کرن
والے۔ جناں دیاں برچھیاں تیرے نال ہسا جیاں ۔

عزیزان گرامی جدوں انکھاں بند ہو گئیاں۔ جدوں آدمی دی روح بدن نوں
نکل تے سارے یار وی چھڈ جاندے ایں۔ تے جدوں توں قبر دے اندر جاندے ایں۔ تیرے
یاراں تے بیلیاں نے اپنے ہتھاں دے نال مٹی دے ٹک ٹک کے بعد تیرے اتے سٹنا ایں۔
پھر جدوں توں قبر وچ جاویں۔ اوہ دن تیرے کئی کم آونا ایں۔ جیہڑے ذکر وچ بیٹھا
ایں۔ اوس ویلے قبر وچ تیرے نوں جاندا ایں۔ مدینے والی سرکار نے پہلوں آنا ایں۔

اوہ میتوں یاراں آن ڈرایا تے جاں رات قبر دی کالی
پھر اسم سنیا اودے اُس نے اونا۔ جیندے سوہنڑے کملی کالی ۔

اج لوکی ساتوں حدیثاں تے آیتاں پڑھ پڑھ کے سناندے میں۔ قبر وچ بڑا ہنیرا ہووے گا
قبر وچ سپ تے وٹھو بڑی ہون گے۔ میں آکھیا قبر وچ ہنیرا اوس ہووے گا۔ میرے آقا
نے فرمایا۔ قبر وچ ہنیرا اوس ہووے گا۔ تے جیہڑی وچ سرکار ﷺ دا پھیرا وی ہووے گا

ہین جیہی شیاں نوں وکھیا سلامی نوں۔ الفاظ نشر کرناں ایں۔ جے قبر دے اندر اندھیرا وی ہووے
قبر دے اندر سراج منیرا دا بسیرا وی ہووے۔ تے کیہ قبر دے اندر اندھیرا رہ سکدا اے۔
چاننا تے اندھیرا دونویں زندہ ہین۔ جتھے چانن ہووے۔ اوتھے اندھیرا نہیں رہندا۔ جتھے اندھیرا
ہووے اوتھے چانن نہیں رہندا۔ سراج منیرا۔ اوہ سورج چمکا دین والا سورج اے۔ سورج
صرف چمکدا ہین۔ جیہڑا نال لگے اوہنوں وی چمکا چھڈ دے ہین۔ سراج منیرا دا معنی کی
اے۔ تُساں محبوب ہیں جنہوں سراج منیرا بنایا اے۔ یا اللہ سراج منیرا کہنوں کہندے
ہین۔ تُساں محبوب سراج منیرا۔ اوہ شئے نوں کہندے ہین۔ علامہ ستانی جی
تفسیرات شریف دے اندر فرماندے ہین۔ سراج منیرا اوہ شئے نوں کہندے ہین۔ جیہڑی
شئے نال لگے۔ اوہنوں وی چمکا چھڈ دے ہین۔ تے جدوں ایڈیاں شاناں والا محبوب قبر
دے اندر ہووے۔ پھر قبر دے اندر اندھیرا رہ جاوے۔ پھر نتیجہ کی نکلیا۔ جیہڑی قبر دے اندر
اندھیرا ہووے گا۔ اوتھے کملی والے دا بسیرا ہووے گا۔ جیہڑی قبر دے اندر نبی دا بسیرا
ہووے گا۔ اوتھے اندھیرا نہیں ہووے گا۔

ے اہ میتوں یاراں آن ڈرایا تے دیاں رات قبر دی کالی۔
ہر اسیوں سنیا اوتھے آسی نے اوتاں چہرے مدینے والے کملی کالی۔

میلاد دیاں نشانیاں۔

حضور نے ان کریمی ایہہ شئی سالانہ میلاد منائندے اوہ۔ ایہدا کوئی نام نہیں اے۔ ایہدا کوئی یقین
نہیں اے آئیں ایہہ عرض کر دیواں۔ میرے نبی دا کلمہ پڑھن والا نہ ہووے۔ جے میرے نبی پاک نال
محبت رکھے۔ جے میرے نبی پاک دا میلاد مناوے۔ اوہ تے رب دیاں رحمتاں توں محروم نہیں رہندا

کتاب حیات دے اندر اک حوالہ موجود اے۔ مصر دے اندر اک بندہ رہندا اے۔
اوہ ہر سال اپنے نبی دا میلاد مناندا اے۔ مصر دے اندر رہندا اے۔ اُس مسلمان مکان
دے نال اک یہودی دا مکان اے۔ جدوں ۱۲ ربیع الاول دی بارہ تاریخ آئی۔ اس
مسلمان نے جناب اپنے گھر نوں سجایا۔ اوہنے چراغاں کر کے لنگر پکایا۔ نعت خواناں نوں
بلایا۔ علماء نوں بلایا۔ حضور پاک دا میلاد پڑھایا۔ حضور دی نعت خوانی کیتی۔
ساری رات جناب ایہہ معاملہ جاری رہیا۔ نعت خوانی دا پروگرام۔ درود سلام دا
پروگرام۔ اس مصر دے رہن والے مسلمان دے گھر ساری رات ایہہ معاملہ جاری
رہیا۔ محفل جاری رہی۔ جدوں صبح ہوئی۔ اوہ یہودن عورت اپنے خاوند نوں کہن لگی
اے میرے شوہر۔ اے میرے سر دے تاج۔ ایہہ کی ساری رات ہوندا رہیا اے۔ ایہہ
اپنے گوانڈھی کی کر دے رہے نیں۔ معلوم ہویا جے کلمہ پڑھن والے مسلماناں دا۔ اوہنوں
پتہ چل جاندا اے۔ ایہہ جھنڈیاں کیوں لگیاں نیں۔ ایہہ گلیاں بازار کیوں سجے ہوئے
نیں۔ ایہہ مسلمان ہووے تے پتہ چل جاندا اے۔ ربیع الاول دی آمد آمد اے نبی
پاک دے میلاد دا مہینہ آگیا اے۔ اوہنوں پچھن دی لوڑ نہیں رہندی۔ اوہ پچھدا وی نہیں
تے فتوے وی نہیں لاوندا۔ بلکہ نبی پاک دے میلاد نوں مناوندا اے۔

جے نبی دا کلمہ پڑھن والا نہ ہووے۔ جے نبی پاک دا منکر تے بے ادب گستاخ ہووے۔
اوہنوں پتہ کی میلاد کی ہوندا اے۔ چونکہ اوہ یہودن عورت سی۔ اوہ نبی پاک دا کلمہ
پڑھن والی نہیں۔ نبی نوں منن والی نہیں۔ اس واسطے اوہنوں پتہ نہیں ایہہ کی پیا ہوندا اے
اوہنوں کی پتہ درود سلام دی عظمت دا۔ کہن لگی کی ہوندا اے۔ اوہ وی یہودن سی

اج کل دے کلمہ پڑھن والے نالوں چنگا ایں۔ کہن لگا۔ اپنے نبی پاک دا میلاد مناندا اے۔
اس دن نوں اینہدے نبی پاک دی ولادت ہوئی اے۔ اس واسطے اپنے نبی پاک
دی ولادت دا جشن مناندا اے۔

یہودی ساری گل سمجھ گیا۔ جیہڑا پاپی سی۔ ایہہ گل اوہدی بخشش دا
سبب بن گئی اے۔ کی کہندا اے کہ نبی پاک اس دن نوں دنیا تے تشریف لیائے نیں
ایہہ اپنے نبی پاک دی بارگاہ وچ نذرانہ عقیدت پیش کردا اے پیا۔ ہن یہودی نے سُنیا
تے آکھیا۔ تے بڑا چنگا کم اے۔ بڑا اچھا طریقہ اے۔ اپنے نبی پاک دے نال عقیدت کرن
دا بڑا سوہنا کم اے۔ ایہہ گل اوہنے کردی۔ اوہنے گل کدی کردی حضور دے متعلق
ایہہ یہودی کلمہ پڑھیا نہیں۔ مسلمان نہیں۔ اوہنے گل کدی کردی۔ یہودی نے سُن کے مُنہ
وچ نہیں پایا پیشہ کی نہیں۔ ایہہ تے بڑا سوہنا کم اے۔ جو ہوندا پیا اے
چنگا ہوندا اے۔

عزیزان گرامی۔ سنو ذرا بات توجہ طلب اے۔ ایمان تازہ ہو وے گا۔ اوہ عورت
ایہہ گل کر کے جناب سون گئی۔ جو ہوندا پیا اے چنگا ہوندا پیا اے۔ جو کجھ کیتا اے
مسلمان نے چنگا کیتا اے۔ رات نوں سُتی اے تے کی ویکھیا اے۔ تے نصیبہ جاگ اٹھیا اے۔
ایہہ ویلا مقدراں دا ستارہ طلوع ہو گیا اے۔ اوہنے خواب دے اندر کی ویکھیا اے۔
اک بڑی شان و شوکت والا آدمی اے۔ اوہدے نال غلام تے خادم نیں۔ اوہدے
نال اوہدے مرید وی نیں۔ ایہہ جناب بڑی شان و شوکت والا آدمی آ رہیا اے۔ اس مسلمان
مکان دے اندر داخل ہو رہیا اے۔ اوہدے نال اوہدے غلام تے خدام نیں۔ اوہ عورت

جناب اک بندے نوں پچھن لگی۔ لگی کہن لگی۔ اے اللہ دے بندیا۔ دسیں ذرا ایہہ کون اے۔
ایہناں شاناں والا کون اے۔ اوہ بندہ کی کہندا اے۔ ایہہ ساڈا نبی محمد مصطفیٰ اے۔
اوہنے کیہا۔ ایہہ نال کون کون اے۔ اس بندے نے آکھیا۔ نال خلیفہ ابوبکر اے۔ نال عمر فاروق اے۔
نال عثمان غنی اے۔ نال حیدر کرار نیں۔ اوہ بندہ کی کہن لگا۔ ایہہ بندہ نبی پاک دا غلام اے۔
ایہہ ہر سال اپنے نبی دا میلاد مناندا اے۔ سرکار دو عالم ﷺ نے اپنے صحابیاں نوں فرمایا اے۔ چلو چلیے
کہ اس اپنے غلام نوں جا کے دیدار دئیے۔ کیونکہ ہر سال ساڈا میلاد مناندا اے۔ پہنچ گئے اس مسلمان
دے گھر تشریف لے گئے۔ ہیلر کہن لگی۔ میں وی اک بی ذرا نال گل کراں۔ ایہہ میرے نال گل کرے گا
اس بندے نے آکھیا۔ ایہہ تے اس بندے دے نال گل کردا اے۔ جیہنوں کوئی وی نہ بلاوے۔ ایہہ تے اوہنوں
سینے نال لاوندا اے۔ جیہنوں کوئی وی سینے نال نہ لاوے۔

لگا شاہ بن گئے اس کو بھی سینے سے آقا جو بیوپار میں منہ لگانے کے قابل۔
نہ کوئی عمل ہے سنانے کے قابل۔ نہ منہ ہے تمہارے دکھانے کے قابل۔
کرم نے رکھی لاج سب دوستوں کی ہمارا۔ یہ سر تھا کہاں آستانے کے قابل۔

اوہ بندہ کی کہن لگیا۔ ایہہ تے اوہنوں سینے نال لاوندا اے۔ جیہنوں کوئی سینے نال نہ لاوے۔ اوہنے
کیہا۔ اے محمد ﷺ آقا میرا دل نہ توڑ۔ اس یہودن عورت نے اک وار ای آکھیا ناں۔ اے محمد آقا
نے فرمایا۔ حارث کی کہندی ایں۔ کہن لگی۔ میں کافرہ یہودن آں۔ تے میں ویں اک وار ای آواز
دتی اے۔ آقا جواب دتا اے۔ کلمہ پڑھ کے مسلمان ہو گئی۔ جدوں میرے نبی دا اخلاق ویکھیا
میرے نبی دا حسن و جمال ویکھیا۔ اس ویلے کلمہ پڑھ کے مسلمان ہو گئی۔
ہے جس شان دے ہوں ہم قربان ہو گئی پڑھیا کلمہ مسلمان ہو گئی۔

جدوں اوتھے خواب دے اندر کلمہ پڑھیا۔ خواب دے اندر ای منت منّ لئی۔
کہ جس نبی دا صدقہ میںوں دولت ایمان ملی اے۔ جدوں میں سویرے اٹھاں گی
جو دی میرے قبضے دے اندر مال اے۔ جنّے پیسے میرے کول کٹھے ہوئے نیں۔ میں سارے
اوسے دی راہ تے صدقہ خیرات کراں گی۔ جدوں میں سویرے اٹھاں گی۔ نبی پاک
دا میلاد منانواں گی۔ اسے رات نوں نبی پاک دا دیدار کیتا۔ جس ملی نے نبی پاک
دا میلاد منایا۔ اس مکان دے اندر نبی پاک نے پیر مبارک پایا۔ جدوں اوہناں دے گھر اندر
پھیرا پایا۔ تے اس یہودن عورت نے مسلمانی دا جلوہ ویکھیا۔ مسلماناں نوں بات کوجھ
مطلب اے۔ اوہ اپنے علماء دے گھر وچ سنی ہوئی سی۔ حالانکہ اوہ یہودی اے تے یہودیاں دی
یہودن۔ جدوں عورت نے کلمہ پڑھیا۔ مزید ارام کر لئی۔ جدوں آقا دا دیدار نوں ویکھیا۔
ساری رات جاگدیاں گزار دتی۔ تہجد دے ویلے اٹھی جناب عالی۔ تہجد پڑھ کے
نبی پاک دا میلاد منانواں۔ تے میلاد دا انتظام کرلاں۔ کھان پین دا انتظام کراں۔
پر حیران ہو گئی اے۔ جدوں اٹھی اُتے کی ویکھیا۔ کہ خادمہ پہلوں اٹھ کے گھر دا
جھاڑو دے پیا صاف کر دا اے۔ خاوند جناب عالی۔ پہلوں پیدا رہا اے۔ یہودی دی حیرانگی
دا عالم نہ رہیا۔ تے کہن لگی اے میرے سرتاج۔ اگے کدی تسیں اٹھ کے
تُسیں پہلے اٹھیا پیندے۔ اج وی اٹھیا ہوں منہ دھو کے ناشتہ اس نوں ایہہ کی معاملہ
آج کی گل اے۔ خاوند کہن لگا۔
تو کس واسطے اٹھی ہوئی اے۔ او نے کیا میں اس واسطے اٹھی ہوئی آں۔
خاوند کہن لگا جے رات نوں پیغمبر دا دیدار رسول نصیب ہویا اے تے

رات نوں میلوں وہ دیدارِ حبیب نصیب ہویا اے ۔

۹۔ ڈھونڈا ہی کریں حشر قیامت کے سایہ میں ۔
وہ کس کو ملے جو تیرے دامن میں چھپا ہو ۔
دیکھا اپنی محشر میں تو رحمت نے پکارا ۔
آزاد ہے جو آپ کے دامن سے بندھا ہو ۔

۔و

فیوضِ احمد صفی

غوثِ اعظم۔

حضور نے مبارک دی:

یَا اَبَا صَالِح اَعْطَاکَ اللّٰہُ اِبْنًا وَھُوَ وَلِیٌّ وَمَحْبُوْبِیْ

وَمَحْبُوْبُ اللّٰہِ تَعَالٰی وَسَیَکُوْنُ لَہٗ شَانٌ فِی الْاَوْلِیَاءِ

وَالْاَقْطَابِ کَشَانِیْ بَیْنَ الْاَنْبِیَاءِ وَالرُّسُلِ۔

چوں محمد درمیان انبیاء۔

غوث اعظم درمیان اولیاء۔

شانِ اولیاء

میرے حاجت روا مولا علی ہیں۔ میرے مشکل کشا مولا علی ہیں۔ خدا نے جن کو تیغ لا فتیٰ دی
وہی شیرِ خدا مولا علی ہیں۔ علی کو دید، دیدِ مصطفیٰ ہے۔ کہ نورِ مصطفیٰ علی ہیں۔ ولی ہو غوث ہو
قطب ہو۔ جہاں ہو۔ ہر ایک کے پیشوا مولا علی ہیں۔

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَٰنُ وُدًّا ﴿٩٦﴾ سورۃ مریم

اس آیت دے اندر اللہ تعالیٰ نے امام الاولیاء۔ شہنشاہ اصفیاء۔ منبع جود و سخا۔ پیشوائے شریعت
مقتدائے معرفت و حقیقت، ولایت دے منتہیٰ دے کمال زہد و اتقاء وچ بے مثال، شان بوتراب
کے ماہتاب۔ مظہر تقویم موجودات، مولا مشکل کشا، شیرِ خدا۔ داماد مصطفیٰ۔ حضرت علی المرتضیٰ
رضی اللہ دی عظمت دی شان بیان فرمائی اے۔ آیت 16 پارہ سورۃ مریم 6

بے شک جیہڑے لوک ایمان لیائے۔ تے نیک کام کیتے۔ یقیناً اللہ اوہناں دے واسطے محبت پیدا فرمان گے
صاحب تفسیر مظہری بیان فرماندے نیں۔ کہ ایہہ آیت مقدسہ امام الاولیاء۔ مولا مشکل کشا دے
نازل ہوئی۔ اللہ تعالیٰ نے حضرت مولا مشکل کشا، شیرِ خدا دی محبت مومناں دے دلاں وچ
پیدا فرمائی اے۔ ایہو وجہ ایہہ ہے۔ کہ ہر مومن مسلمان آپ دے نال محبت کردا اے۔ حضور علیہ
السلام نے فرمایا۔ لَا يُحِبُّ عَلِيًّا مُنَافِقٌ وَلَا يُبْغِضُهُ مُؤْمِنٌ مشکوٰۃ شریف 565

منافق علی دے نال محبت نہیں کردا اے۔ تے مومن علی دے نال بغض نہیں رکھدا اے۔

مشکو مبارک ہووے کہ اسیں بفضلِ خدا۔ سیدنا علی المرتضیٰ دے در دے غلام آں تے صحابہ کرام
دے وی خادم تے نال ہوون والے آں۔ اسی اپنی تمام صحابہ کرام دے خادم واں جہاں
دے متعلق مدینے دے تاجدار نے ارشاد فرمایا۔

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ فَبِأَيِّهِمُ اقْتَدَيْتُمْ اهْتَدَيْتُمْ مشکوٰۃ 565

میرے تمام صحابہ ستاریاں دی طرح ہین - اینہاں دے وچوں جینہدی وی اتباع کرو گے
ہدایت یافتہ ہو جاؤ گے ۔ اسیں شہنشاہ ولایت سے نال ہیں محبت رکھدے آں
جیں دے متعلق نبی والے آقا نے فرمایا ۔ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ
جس دا میں مولا واں اُس دے علی وی مولا ہین ۔ تے دوسری جگہ فرمایا ۔ (اے علی
لَحْمُكَ لَحْمِي جِسْمُكَ جِسْمِي تیرا گوشت میرا گوشت اے ۔ تیرا جسم میرا جسم اے ۔
سیّد پیر مہر علی شاہ صاحب اس دی ترجمانی اس طرح کیتی آ ۔

؎ پیر علی ہے حب نبی اور حُبّ نبی اے مہر علی
لحمک لحمی جسمک جسمی فرما ہیں نبی پیا ۔

اسیں باب مدینۃ العلم دے غلام آں ۔ جیہڑے امیر المومنین وی ہین ۔ تے سیر المسلمین وی
مرتضیٰ وی ہین مشکل کشا وی ہین ۔ جیہڑا اینہاں دے نال محبت رکھے او مومن مسلمان اے
جیہڑا اینہاں دے نال بغض رکھے ۔ اوہ منافق اے ۔ شیطان اے ۔ اس واسطے قرآن پاک
کریم دے اندر ارشاد فرمایا ۔ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِيْنَ ۔ س ۱۰ ۔ ۲
بے شک اللہ متقیوں دے نال محبت فرماندا اے ۔
تے حضرت علی المرتضیٰ تو امام المتقین ہین ۔ جس ویلے اللہ اینہاں دے نال محبت
فرماندا اے ۔ تے مومن اینہاں دے نال کیوں نہ محبت کرن گے ۔ (بخاری شریف)
دی حدیث اے ۔ حضرت ابو ہریرہ روایت کردے آ ، کہ امام الانبیاء نے ارشاد فرمایا
جس وقت اللہ تعالیٰ کسے بندے دے نال محبت فرماندا اے ۔ تے حضرت جبرائیل نوں
ارشاد فرماندا اے کہ اے جبرائیل ، میں فلاں بندے دے نال محبت کرناں

شانِ اولیاء

واں۔ اس واسطے تسی وی اوہدے نال محبت رکھو۔ تے جبرائیل اس بندے دے نال محبت کردے نیں تے جبرائیل آسمان والیاں تے اعلان کر دے نیں۔ کہ اللہ تعالیٰ فلاں آدمی دے نال محبت رکھدا اے۔ اس واسطے تسی وی اوہدے نال محبت کرو۔ تے پھر جناب آسمان والے وی اوہدے نال محبت کر دے نیں۔ تے پھر زمین وی اس دے نال محبت کردے نیں۔

اس حدیث پاک توں معلوم ہویا کہ جس دے نال اللہ محبت فرماندا اے۔ اس دے نال جبرائیل وی محبت فرماندے آ۔ عرش والے وی محبت رکھدے آ۔ تے فرش والے وی محبت کردے آ۔ لہٰذا اس توں ثابت ہویا کہ اللہ تعالیٰ علی دے نال محبت فرماندا اے۔ تاں سیدنا علی وی خدا دی قدس دے نال محبت فرماندے نیں۔

(1) حضرت علی کی ولادت با سعادت

(2) حضرت علی کی آنکھیں نہ کھلنا۔

(3) سورج لوٹ آیا۔ یہ روایت بہت مشہور ہے۔ سورج غروب ہوندا جا رہا تھا۔ اور حضرت علیؓ دے ران مبارک تے سر اقدس رکھ تے سیدِ عالم صلی اللہ علیہ وسلم آرام فرما رہے نیں۔ سورج غروب ہوندا جا رہا ہے۔ حضرت مولا علی کدی بیٹھے ہوئے سورج کو ویکھتے تھے۔ اور کدی حضور علیہ السلام کے مقدس چہرے نوں ویکھدے نیں۔ کدے خیال آوندا اے۔ کہ بیدار کر کے نماز پڑھ لواں پھر خیال آوندا اے کہ آقا دے آرام وچ خلل آ جائے گا۔ کیا کروں اگر جگاناں آں تے حضور دے آرام وچ خلل آوندا اے۔ اگر نہ جگاواں تے خالق کائنات دا فرض جاندا اے۔ اور نماز وی عصر دی اے۔ جس دے متعلق ارشاد ہویا۔

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰی ۔ وسطیٰ (درمیانی)

نماز توں مراد نمازِ عصر اے۔ کدی ڈُبدے ہوئے سورج نوں ویکھدے نیں ۔ کدی نبی پاک صلی اللہ علیہ وسلم دے مبارک چہرے نوں ویکھدے نیں۔ میاں محمد صاحب پنجابی زبان وچ نقشہ کھچیا اے ۔ آپ فرماندے نیں ۔ ؎

؎ آگئی جان شکنجے اندر جیوں ویلنے وچ گناں
رہو آکھے اج رہو محمد اج رہوے تے مناں

جنت دیاں حوراں پہ رہیاں نیں۔

زمین پر عرشِ اعظم کے نشاں معلوم ہوتے ہیں
علی کی گود میں دو نوں جہاں معلوم ہوتے ہیں

آخر کار دل توں سوال کیتا تو دل نے کیا۔

نماز میں گر قضا ہوں پھر ادا ہوں
نگاہوں کی قضائیں کب ادا ہوں ۔

آنکھیں بند فرمائیاں سورج غروب ہو گیا۔ انکھاں کھولیاں تے آنسو سن سید عالم بیدار ہوئے۔ ویکھیا تے علی رو رہے ہیں۔ آپ نے فرمایا۔ مَا يُبْكِيكَ يَا عَلِيُّ اے علی کیہنوں کیہڑی چیز نے رلا دتا۔ عرض کیتی حضور عصر دی نماز قضا ہو گئی ۔ حضور نے لوں ادا فرمائی سی ۔ مگر میں نہیں پڑھی ۔ حضور علیہ السلام نے طلب اذن سی میں اندر اے خیال ہی فرمایا سی کہ ڈُبیا ہویا سورج واپس آگیا ۔ اعلیٰ حضرت فرماندے نیں

شیر کی مرضی پا گیا سورج پھرا اُلٹے قدم ۔ تیری انگلی اٹھ گئی مہ کا کلیجہ چر گیا ۔

(1) حضرت علی کا نبی کریم کو غسل دینا ۔

(2) حضرت کا لوگوں سے نبی کریم کے متعلق اعلان حق کرنا ۔

(3) حضرت علی کا ایک عورت کے درمیان فیصلہ کرنا ۔ جو ایک آدمی سے لڑ رہی تھی ۔

(4) ۔ ایک شخص نے حضرت علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ نوں عرض کیتا ۔ کہ جناب میرا ارادہ سفر دا اے ۔ مگر میں جنگلاں درندوں توں ڈردا آں ۔ آپ نے اس نوں ایک انگوٹھی دے کے فرمایا ۔ جس ویلے شیر ۔ نیڑے کوئی خوفناک جانور آئے ۔ تو فوراً کہہ دینا ۔ کہ آہ علی ابن ابی طالب دی انگوٹھی اے ۔ اس کے بعد اس شخص نے سفر کیتا ۔ اتفاق دے نال اوہدے راہ دے اندر ایک جنگلی درندہ اس تے حملہ کرن واسطے دوڑیا ۔ اس نے پکار کے کہا ۔ اے درندے آہ ویکھ میرے کول علی ابن ابی طالب دی انگوٹھی اے ۔ درندے نے جس وقت علی دی انگوٹھی ویکھی تے اپنا سر آسمان دی طرف اٹھایا ۔ اور پھر اتھوں دوڑدا ہویا پرے چلا گیا ۔ ایہہ مسافر جس وقت سفر توں واپس آیا ۔ تو اس نے سارا قصہ حضرت علی کو سنایا ۔ تو آپ نے فرمایا ۔ اس درندے نے آسمان دی طرف منہ کر کے یہ قسم کھائی سی ۔ اور کہیا سی ۔ کہ مینوں رب ذوالجلال دی قسم میں اس علاقے وچ ہرگز ہن نہیں رہنا ۔ جس دے نال تو علی ابن ابی طالب دے ساہمنے میری شکایت کریں ۔

(شیر خدا کا رعب دبدبہ جنگلی شیروں اور درندوں تے دا سی) نزہۃ المجالس ص 351 نم

(5) حضرت علی کے کول ایک مرتبہ جبرائیل ایک آدمی دی شکل وچ حاضر ہویا ۔ اور آکے کہن لگا ۔ اے علی ۔ آپ باب مدینۃ العلم او ۔ ذرا جبرائیل دی نشاندہی کرو ۔ اور دسو ۔ اس وقت جبرائیل کتھے ہیں ۔ حضرت علی نے پہلے سجے کھبے ویکھیا پھر زمین دی طرف ویکھیا ۔ آخیر اتھاں اوپر ویکھیا ۔ اور فرمایا ۔ اس وقت جبرائیل نہ تے آسماناں وچ ہے نال

آیا۔ اور نہ زمین دے اندر کدے۔ لہذا میرے خیال اندر جبریل شئی ہی او۔
ایہہ ہے ثبوت۔ حضرت مولا علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ کی۔ جیہڑے مدینۃ العلم کے دروازہ
ہن۔ ایہہ تے غلاماں دی شان اے۔ تے اس آقا دی کی شان ہووے گی۔ بعض
متعصب علما اسلام ان دے علم و نظر کی وسعت کا جیہڑا انکار کردے۔ اوہ ایویں کوہے۔
کہ جیہڑے کوں دیوار دے پچھے دی کی بھی خبر نہیں کس قدر جاہل تے بے خبر سی۔

⑥ تورات کے ایک عالم نے جس دا ناں مفرس سی۔ ایک مرتبہ حضرت علی
توں پچھیا۔ کہ میرے چند سوالاں دا جواب دیو۔ حضرت علی نے فرمایا پچھو
کی پچھدے او۔ اس نے پچھیا۔

دسو اوہ کیہڑا مرد اے۔ جس دا نہ باپ اے نہ ماں۔ اور اوہ کون عورت
اے۔ جس دا نہ باپ اے نہ ماں۔ اور اوہ کیہڑا مرد اے جس دی ماں تے ہے،
لیکن باپ نہیں۔ اور اوہ کیہڑا پتھر اے۔ جس نے جانور جنیا۔ اوہ کیہڑی
عورت اے۔ جس نے ایک ہی دن وچ صرف تن گھڑیاں دے اندر بچہ جن
دتا۔ اور اوہ کیہڑے دو دوست نے۔ جیہڑے آپس وچ دشمن نہ بنن گے۔ اور اوہ
کیہڑے دو دشمن نیں جیہڑے آپس وچ کدی دوست نہ بنن گے۔

جمعۃ المبارک۔

10-10-97

شانِ اولیاء ①

کھا تیر کسے دیاں نظراں دا فقیر پیار کمانا آ جاوے
اوہدے نوں منانا مشکل نہیں جے یار منانا آ جاوے
یار دا ہویا چنگا اے دنیا دی سرداری توں
دنیا قدماں وچ جھکدی اے جے سر نوں جھکانا آ جاوے
ایہہ رتیاں رسماں مشکل نے اکھیاں دا لگنا اوکھا اے
ہستی بندی اے تاں جے کر ہستی نوں مٹانا آ جاوے
کوئی نگاہاں دے نال پی لیندا کوئی ساغر دے نال رجدا اے
پیون دا مزہ اے اکھیاں جے جام بنانا آ جاوے
ہر مشکل حل ہوندی اے ایہہ دکھ مداوا ہندا اے
ہر مشکل دے اندر مرشد نوں جے کول بلانا آ جاوے
نیناں نال جد دی نین ملے بے چین دلاں نوں چین ملے
ہر قدم فقیری دا دلدا اے جے قدم سنانا آ جاوے۔

غوث پاک کا روزہ

② حضور غوث پاک نے اک دن روزہ رکھیا ہویا اے۔
اک آدمی نے حضور غوث پاک نوں افطاری دی دعوت
دے دتی۔ حضور غوث پاک نے فرمایا اچھا جا کے انتظام
کر تیرے گھر آواں گے۔ اوہ دعوت دے کے چلا گیا۔
پچھوں اک بندہ ہور آ گیا۔ اوہ وی بندے نال وی وعدہ کر لیا۔

فرمایا اج شہر دے گھر وی آواں گے ۔ اوہ بندہ وی چلا گیا اگوں
تیسرا بندہ ہور آگیا ۔ حضور روزہ ساڈے گھر افطار کرنا
ایں ۔ فرمایا شہر دے گھر وی آواں گے ۔ چوتھا اک ہور آگیا ۔
فرمایا شہر دے گھر وی آواں گے ۔ پنجواں آیا ۔ چھیواں آگیا
ستواں آگیا ۔ ستراں بندیاں نے دعوت دتی ۔ میرے
غوث پاک نوں ۔ حضور اج روزہ ساڈے گھر افطار
کرنا ایں ۔ ستراں بندیاں نے دعوت دتی ۔ ستراں
بندیاں نال سرکار نے وعدہ فرمایا ۔ ستراں بندیاں نوں
آپے فرمایا جاؤ اپنے اپنے گھراں دے اندر انتظام کرو ۔
عجیب اتفاق اے ۔ پتہ کسے نوں وی نہیں ۔ کہ فلاں نے
وی دعوت دتی اے ۔ سارے بے خبر نے اک دوجے توں
ستر بندے اک دوجے توں بے خبر نے ۔ سارے اپنے اپنے گھر
انتظام وچ لگے ہوئے نیں ۔ تے جدوں جناب شاہ نوں افطاری
دا ویلا آیا ۔ غوث پاک ساریاں دے گھر وچ موجود سن
ستراں مریداں دے گھر آپ نے روزہ افطار فرمایا ۔ ساریاں
دے گھر آپ نے روزہ افطار فرمایا ۔ ایہہ دن جناب آپ نے اپنے
لنگر خانے آستانہ عالیہ تے اوتھے وی جناب آپ نے روزہ افطار
فرمایا ۔ جدوں صبح دا ویلا آیا ۔ نماز فجر ادا کیتی ۔ سارے

مرید پچھے نماز پڑھ کے رہیاں تاں اوہ پہلے بندہ جنہے دعوت دتی
سی نال آکے سرکار دی دست بوسی کرکے بیہہ گیا کہن
لگیا حضور بڑی کرم نوازی فرمائی۔ غریب خانے تے تشریف
لے گئے۔ دوسرے بندے جنہاں نے دعوت دتی سی۔ اوہ جناب
سارے چونکے۔ اوہنے کیا سرکار میں تہاڈا شکریہ ادا نہیں
کرسکدا۔ تسیں غریب خانے تے تشریف لیائے بڑی مہربانی
فرمائی۔ تیسرا بندہ کہن لگیا۔ اوئے عقل دی دوا پی سرکار
تاں رات ساڈے گھر سی۔ اوہ چوتھے نے جدوں آکھیا تاں اوہ
کولوں تیسرا چوہدری صاحب بولے۔ پاگل تاں نہیں ہوگئے۔ سرکار
نے تاں افطاری رات ساڈے گھر فرمائی۔ چوتھا پنجواں ایتھوں تک 70
بندے آپس وچ جھگڑ پئے لڑن لگے۔ کوئی آکھے میرے گھر
اوہ آکھے میرے گھر۔ او آکھے میرے گھر۔ سرکار غوث پاک
سرہندے نے پئے غلاماں دیاں گلاں۔ فرماندے نے بیلیو کی گل
اے۔ ساریاں نے اپنا اپنا موقف بیان کیتا۔ اوہ جھگڑے
کدوں ختم۔ آستانہ تے عالم ایسا آکھن لگے شہر سارا پاگل ہوگئے
اے۔ اوہ سرکار تاں رات کدھرے گئے ہی نہیں۔ سرکار نے
تاں رات سب دے ایتھے افطار کیتا اے۔ ہن جناب اوہناں دی
حیرانگی دا عالم کوئی نہ رہیا۔ حضرت علامہ عبدالحق دہلوی

تقریر الٰہی طرح مصر دی چھپی ہوئی کتاب اسا غوث پاک نے
فرمایا۔ بیلیوں گھوڑوں پئے لنگدے ساں اُتے۔ دولہ گھوڑوں نہ پھڑسا۔ چوہدری
کہندا اے ساڈے گھر ایہہ کہندا اساڈے گھر۔ اللہ کہندا اساڈا گھر
گھر میرے غوث نے تردید نہیں کیتی۔ چلو چلو دیوں اس گل
نوں نہ نہ میرے غوث نے ساریاں دی گل نوں سچیاں
ثابت کیتا۔ تے فرمایا۔

كُلُّهُمْ صَادِقُوْنَ فِيْ قَوْلِهِمْ وَاِنِّيْ مُحِبَّتُ دَعْوَتَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ
وَ حَضَرْتُ فِيْ اَكَلَاتِ طَعَامٍ مِنْهُمْ فِيْ بُيُوْتِهِمْ فَرْدًا فَرْدًا
اینے فرمایا۔ تسیں سارے جتنیاں مینوں دعوت دتی تسیں سارے
ہی سچے او۔ آپ نے ایہہ نہیں فرمایا۔ کہ توں جھوٹ پیا کہنا ایں
فلاں سچ تے فلاں دے گھر ساں تے فلاں دے گھر۔

وَاِنِّيْ اَجَبْتُ دَعْوَتَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ۔ میں تہاڈی
دعوت نوں قبول کیتا۔ حضور دعوت نوں قبول ہی کیتا بلکہ
اوتھے گئے وی او۔ وَ حَضَرْتُ میں ستراں بندیاں دے گھر حاضر
وی ہویا۔ پا جا کے اوتھے کھانا ہی کھادا وی۔ اگر حضور غوث پاک
فرماندے۔ کہ تسیں سارے ہی سچے او۔ اگے حضور ایس گل نوں
لمیاں نہ کر دے۔ حضور وضاحت نہ کر دے۔ مخالف کہہ سکدا
سی۔ کہ غوث پاک دی روح ستراں ۷۰ مریداں دے گھر

۲۱۱

حاضر ہوگئی۔ روح تے کھان پین دی محتاج نہیں۔ بندہ اوہدے
کھاندا پیندا اے۔ جدوں روح تے جسم دوناں چیزاں ہوون تے
جسم دی نال ہووے روح دی نال ہووے۔ روح فیر جسم
دے وچ ہووے۔ کیہ بندہ کھاندا پیندا اے۔ مخالف کہندے کہ
حضور غوث پاک جسمانی طور تے نہیں، روحانی طور تے حاضر
ہوئے نیں۔ نہ نہ میرے غوث نے آون والے اعتراض نوں ختم فرمایا۔
اپنے عقیدہ بیان فرمایا۔ کہ حضرت ثالث طعام وچ
ستراں گھراں وچ حاضر وی ہویا۔ فی الحقیقت فرماؤندے
میں ستراں گھراں دے اندر حاضر وی ہویا۔ تے میں فرض ادا
طعام کھانے دی تناول فرمایا اے۔ ستراں گھراں دے اندر
پہنچیا وی آں فرمایا آپس وچ لڑو نال سارے ہی سچے او۔
کہن لگے حضور مسئلہ سمجھ وچ نہیں آیا۔ فرمایا میں سمجھانا واں
کہن لگے حضور ایہہ کیویں ہو سکدا اے۔ شئی اک ہوکے ستراں
وچ کیویں پہنچے او۔ میرے غوث پاک نے فرمایا۔ ذرا اہدے تے
دسو سورج کنے نیں۔ آسماناں تے سورج کنے نیں۔ پاک پتن
تے جناب اک سورج چڑھدا اے کہ دو۔ لاہور تے اوہدے وی جناب
اکو۔ پاک پتن والے جدوں اپنے مکان دی چھت تے چڑھ کے
ویکھدے نیں۔ ہر بندہ کہندا اے سورج مکان دی

چھت تے آ۔ ساہیوال والے جدوں جناب اپنے کوٹھے دی چھت تے
نظر ماردے نے۔ اوہ کہندے نیں سوہنا ساڈے مکان دی چھت
تے آ۔ لاہور والے دیکھن تے اوہ کہن سوہنا ساڈے مکان تے
آ۔ سوہنا کہ اک۔ اوہ آسماناں دا جناب اکو سورج۔
جھنگوں والے ویکھن اوہ کہن اوہ کہن سوہنا ساڈے مکان دی
چھت تے آ۔ میرے غوث پاک نے فرمایا۔ اوہ آسماناں دا اک
سورج اے۔ جھنگوں والا دی ویکھن۔ اوہ کہن سوہنا ساڈے
مکان تے آ۔ فرمایا اوہ دنیا دا سورج اے ساری کائنات
نوں پیا چمکاندا اے۔ خالق کائنات نے مینوں ولایت دا آفتاب
وماہتاب بنایا اے۔ کیا میں اک ہوکے ستراں مریداں تے
نگاہ نہیں کرسکدا۔

آ میں ہور عرض کردیاں اک دن جناب غوث پاک رحمۃ
مدرسہ جامعہ نظامیہ بغداد دے اندر اپنے طالب علماں نوں
سبق پڑھا رہے سن۔ اوہدوں جناب اک جہاز سمندر دے
اندر تاجر جا رہے سن گرداں تے لکھاں سپے داماں دے
سی۔ جہاز غرق ہون لگا۔ ساریاں نے غوث پاک دے
ناں دے نعرے لانے شروع کردتے۔ المدد یا غوث اعظم

دستگیر ۔ یا غوثِ اعظم ساڈی مدد فرماؤ۔ تاں مشت کن۔
بادشاہ اسیں فقیر و عاشق نال جائیے۔ اینا نذرانہ غوث پاک
دی بارگاہ وچ پیش کراں گے۔ سارے غوث پاک جیلانی نے
جنے دی شاگرد سنے ۔ آپ جناب سردی دا موسم سی۔ آپ
نے بکل ماری ہوئی سی۔ آپ سبق پڑھا رہے نیں۔ اپنا ہتھ بکل
دے اندر رکھیا۔ تھوڑی دیر توں بعد ہتھ نوں باہر کڈھیا۔ آپدا
کرتا دا بھجیا ہویا سی۔ تاں ایہہ پانی دے قطرے پئے ٹپکدے سانیں
پر ہر اں جنے شاگرد نیں۔ کیسے پچھیا نہیں۔ حضور ایہہ پانی نال
کیوں کپڑا بھج گیا اے۔ آپدا قمیض مبارک پانی نال کیوں تر بتر
اے۔ آپدے ہتھ وچوں پانی دے قطرے کیوں پئے ٹپکدے نیں۔
سارے جناب شاگرد چپ نیں۔

حضرت علامہ عبدالقادر قادری فرماندے نیں۔ کہ اک
مہینے نوں کافی عرصہ گزریا۔ اک قافلے والے آئے۔ آکے کہن لگے
عبدالقادر جیلانی کتھے نیں۔ قافلہ اے۔ ریشمی کپڑے ہیرے
جواہرات کول نیں۔ اوہنیں کیا کی گل اے۔ نذرانہ پیش کرنا
اے۔ اسی نوں دسا دیو۔ نہ اسی غوث پاک نوں ڈھونڈ ملنا چاہندے
آں۔ میرے غوثِ پاک نال ملاقات کراں۔ جس ویلے جان لگے
جس ویلے نذرانہ پیش کر کے جان لگے اوہناں شاگرداں نے اوہ

واقعہ اوہ عالم نوں دسدا ہویا سی۔ اوہ عالمے والے بڑے حیران گئے۔
اوہناں کہیا۔ اتنا مال دسے کے چلے او۔ اہندی وجہ کی اے۔
اوہناں کہیا اک سینز تے اتنے دن گزرے۔ فلاں تاریخ تے
فلاں عالم۔ اسی اک جہاز دے وچ سفر کر رہے ساں۔
دریا تے سمندر دے اندر ساڈا جہاز غرق ہون لگا۔ سمندر
دی لہراں وچ پھنس گیا۔ سانوں یقین ہو گیا۔ اس ویلے سارے
اساں اس ویلے غوث اعظم جیلانی نوں مدد دے واسطے پکاریا
غوث اعظم جیلانی دا نعرہ لگایا۔ اتنا تیز لہراں دے وچ دا ویلہ کیتا۔
اساں نعرے مارے۔ غوث اعظم دے ناں دی۔ اساں کی ویکھیا
اک ہتھ ظاہر ہویا۔ جنہے ساڈے جہاز نوں دھکیل کے کنارے
نال لایا۔ سانوں یقین ہو گیا۔ جدوں جہاز کنارے نال لگا
سانوں یقین ہو گیا۔ ایہہ تے کرم غوث اعظم دا اے۔ غوث
اعظم ایہدوں سبق پڑھاندے آ۔ ایدوں جناب دریا تے سمندر
دے اندر اپنا ہتھ لمبیاں کر کے جہازاں نوں دریا کنارے نال
لاندے سن۔

ے میں وی ملکاں کس طرح ہیندی بنی پوری مراد
ہتھ جوڑ دیاں جو کرم بغداد دے کر کے دیکھو۔
ے المدد یا غوث اعظم المدد یا دستگیر۔

کڈاں قسمت والیاں تواہیں فلسفہ کر کے ویکھو
پیر دی سچی محبت پار بیڑے لوواں کر کے
توں کدی اس دی گلی وچ صدقے ہو کے مر کے ویکھو ۔

غوث اعظم جیلانی دے آپدے کمرے دے اندر چور اور جناب آپ نفل پڑھدے ہوندا۔ چور نے شہنشاہ بغداد دے جسم [illegible] اک قیمتی قبا دیکھی۔ آپ بازار وچ جا رہے سن۔ چور دی پچھے ہو گیا۔ کہ کسی صورت ایہہ قبا کھوہ لواں۔ جس وقت آپ اپنے حجرے وچ داخل ہوئے۔ تو چور وی کسی طرح خاموشی دے نال اندر داخل ہو گیا۔ آپ نے کرتا اتار کے رکھیا۔ اور عبادت الہی وچ مشغول ہو گئے۔ اوہ چور چپ کر کے اٹھیا۔ اور کرتہ بغل وچ دبایا۔ جس وقت دروازے تے پہنچیا۔ تے اوہنوں دروازہ نظر نہ آیا۔ ناچار ہو دیواراں تے ہتھ ماردا رہیا۔ مگر دروازہ نہیں ملیا۔ اتنے وچ دروازے تے کسے نے دستک دتی۔ حضور غوث پاک نے دو رکعت نفل پڑھ کے سلام پھیرن دے بعد فرمایا دروازے تے کون اے۔ آواز آئی انا بلیا بن ملکان ایہہ جناب خضر علیہ السلام دا ناں اے۔ بعض کتاباں دے اندر ایہناں دا ناں احمد وی لکھیا اے۔ مگر علماء فرماندے نیں۔ کہ ایہہ

غلط اے۔ اس واسطے حضور علیہ السلام توں پہلے اور کسی دا ناں احمد نہیں رکھیا۔ اعلیٰ حضرت امام اہل سنت مولانا احمد رضا خان بریلوی فرماندے ہیں۔

پیر پیراں میر میراں بادشاہ جیلاں توں ہیں۔
اُنہیں جاں قدسیاں و مطلوبِ انس و جاں توں ہیں۔
سر توں ہیں سرمد توں ہیں سرِ دا سرو ساماں توں ہیں۔
جاں توں ہیں جاناں توں ہیں جاں دا قرارِ جاں توں ہیں +

حضور غوث پاک نے فرمایا۔ آپ کیوں تشریف لیائے او۔ خضر علیہ السلام نے کہیا۔ کہ بھائی فلانے علاقے والے ابدال دا انتقال ہو گیا۔ اس علاقے دے واسطے ابدال لین واسطے آیاں واں۔ آپ نے فرمایا صبح ہووے گی تے کیسے غوث دا انتظام کر دیواں گے۔ آدھی رات دا ویلا اے نہیں ابدال کتھے۔ غرض کہ حضرت خضر علیہ السلام تے حضور سوپے تک اوہ علاقہ نرق ہو گیا۔ تے ذمہ دار کون اے۔ ایہہ بات توں اک بات ضرور ثابت ہندی اے۔ کہ ہر علاقے دے اندر کوئی نہ کوئی اللہ والا ہوندا اے جنہاں دی وجہ نال اوہ علاقہ سلامت با کرامت رہندا اے۔ غرض کہ حضرت خضر علیہ السلام تے حضور دی حاضری نہیں جانا۔ اس علاقے دے واسطے نہیں ابدال لے

کے جاندا اے ۔ آپ نے دروازہ کھول دتا ۔ فرمایا صف دے
اندر ابدال سُتا پیا اے ۔ لے کے چلدا جا ۔ جناب خضر علیہ السلام
آئے ۔ صف دا کنڈا چکا کے فرمایا ابدالا اٹھ آجا ۔ اوہ کہندا اے
میں چور حضرت خضر علیہ السلام کہندے سن ۔ اوے ابدال اوہ کہندا
اے میں چور میں چور ۔ حضرت خضر علیہ السلام کہن لگے اوے ابدال
اوہ کہندا اے میں چور ۔ اوہ چور چور دیاں دہائیاں دیندا اے
آپ کہندے نے توں ابدال ایں ۔ آپ حقیقت حال نوں سمجھ گئے
اوہ چوری دی نیت نال آیا اے ۔ آواز سن کے گھبرا کے
اوہ صف دے اندر چھپ گیا ۔ آپ نے فرمایا اوے چورا توں
اپنے آپ نوں چور نہ آکھ میرے غوث دی نگاہ پے گئی اے
ہن توں وقت دا ابدال تے غوث بنا چھڈیا اے ۔ اوے
آوے چور تے جاندا ولی بن کے ۔

عجب شان ہے غوث تیری چلی ہے ۔
تیری نظر سے چور بنتا ولی ہے ۔

نگاہ ولی میں وہ تاثیر دیکھی
بدلتی ہزاروں کی تقدیر دیکھی ۔

اک دفعہ حضور غوث پاک نوں اللہ تعالیٰ نے دریا نشیں بنایا

عاشق چاہیے ہو جا مستغرق۔ لیکن آپ کوئی جواب نہ دے سکے
اس پریشانی دے اندر آپ رات دے وقت بغداد دیاں گلیاں
دے اندر گھوم رہے سن۔ کہ اک طرف تو ایہہ آواز آئی۔ بس معمولی
سوال دا جواب وی نہ دے سکے۔ تم نوں بڑے بزرگ اکھواندے او!
آپ نے مڑ کے اوس دی طرف ویکھیا۔ تو اک مفلوک الحال ضعیف
آدمی اک دکان تے بیٹھا جھونک رہا ہے۔ آپ نے خوشی دے نال
اس دے کول جا کے آکھیا۔ کہ آپ اس سوال دا جواب عنایت
فرما دیو۔ انہوں نے کہیا کہ کل شام نوں آنا۔ چنانچہ دوسرے دن
شام نوں جس وقت آپ اوتھے پہنچے تو اوہ بزرگ موجود نہ سن۔
آپ نے لوکاں نوں پچھیا۔ کہ اس گلی دے بزرگ اتھے رہندے
سن کتھے گئے نیں؟ لوکاں نے کہیا۔ اچھا! اوہ تے بڑا بدمعاش نکلیا
اوہ چور سی۔ اس نے کئی قتل کیتے ہوئے سن۔ اج صبح اس
نوں بادشاہ دے سپاہی پھڑ کے لے گئے۔ اور اس نوں پھانسی
دے کے قلعہ دے کنگورے تے اس نوں لٹکا دتا اے۔ ایہہ
سن کے حضرت غوث پاک نوں حیرانگی ہوئی۔ لیکن چونکہ
آپ نوں یقین سی۔ کہ اوہ بزرگ سن۔ آپ اس تھاں تے
گئے۔ جتھے اوہناں دی لاش ٹنگی سی۔ اس نوں کئی تے
گدھ وی کھا رہے سن۔ جس وقت آپ قریب پہنچے تو اوہ

اٹھو کے بہہ گئے ۔ اور آپ لوکاں مخاطب ہو کے کہن لگے ۔ کہ
لُکاں نے مقام عاشقی دا حشر ویکھ لیا ۔ دوست نے
ساری عمر تکلیف جھلائی ۔ اس تے وی بس نہ کیتا ۔ چور
ڈاکو اور قاتل آکھوایا ۔ اس تے وی بس نہ کیتی ۔ پھانسی تے
چڑھایا ۔ اس تے وی بس کیتا ۔ اور دار تے لُکاں دے ساہنے
سُٹ دتا ۔ خبر دار عاشقی نہ منگنا اور معشوقی وی نہیں
طلب کرنی چاہیدی ۔ کیونکہ چھوٹا منہ اور وڈی گل دے برابر
اے ۔ حق تعالیٰ دی بارگاہ وچ ایہہ عرض کرو ۔ کہ حضور
میں طلب توں باز آیا ۔ حضور جو چاہو عطا فرما دیو ۔ جس
وقت آپ نے حق تعالیٰ دی بارگاہ وچ تسلیم و رضا توں لبریز ایہہ
جواب پیش کیتا تو مرتبہ محبوبیت عطا ہویا ۔ اور آپ
محبوب سبحانی ہو گئے ۔

حضرت غوث اعظم دا اک عجب واقعہ ہے ۔ اس
ویسے توں کہ آپ ہر جمعہ دے دن وعظ کہنا فرمایا کردے سن ۔
اور وعظ دے دوران آپ تے عالم غیب توں عجیب و غریب
واردات دا نزول ہوتا سی ۔ قریب ہی ستر 70 ہزار
نفوس آپ دے وعظ وچ شریک ہوندے سن ۔ آپ دی
ظاہری کرامات دے وچوں اک کرامت ایہہ وی سی ۔ جس طور

لوگ آپ دے نزدیک ہوندے سن۔ لفظ بلفظ اتے حرفاً بحرف
سمجھدے سن۔ اتے حق تعالیٰ دے جلال کبریائی اتے عشق الٰہی دے
اسرار و رموز آپ اس طرح بیان فرماندے سن۔ کہ کئی لوکاں
دی جان نکل جاندی سی۔ اتے عشقِ الٰہی وچ جام شہادت نوش
کر دیندے سن۔ اک دن آپ منبر اتے بیٹھے وعظ فرما رہے سن۔
کہ شیخ علی بن ہیتی نوں نیند آ گئی۔ ایہہ ویکھ کے حضرت
شیخ منبر توں اتر کے شیخ علی بن ہیتی دے کول آ گئے
باادب ہو کے کھڑے ہو گئے۔ جب اوہ نیند توں بیدار ہوئے
تو آپ نے پچھیا خواب دے اندر کیا چیز ویکھی ہے۔
شیخ علی بن ہیتی نے عرض کیتی کہ خواب دے اندر آنحضرت
دی زیارت ہوئی اے۔ آپ نے فرمایا۔ ایسی وجہ توں میں وی
کمالِ ادب نال آپ دے ساہمنے کھڑا رہا۔

خطبہ جمعہ
الساز
۲-۱۰-۹۷

[illegible]۔ آؤ اللہ دے ولیاں نال وابستہ ہو
جاؤ۔ کامیابی ولیاں دی غلامی وچ اے۔ جدوں تو اوہدے پچھے وچ
بیٹھ دے گا نا۔ تیرا ہتھ پکڑ کے رب نال ملا دے گا۔ تیرا علم پڑھا پایہ
بابے رومی ہوراں۔ وڈے وڈے مفتی اوہناں دے شاگرد۔ کتاباں نے پڑھاں۔
حضرت خضر دیاں گرداناں شروع ہتھ وچ ڈنڈا پکڑیا ہویا۔ طالب علماں نوں

حضرت ادریس دالے زمانے نے قابل کا مانا تھا۔ جس مسجد تے مسافر نبی ذکو نماز پڑھو۔ حضرت
داتا صاحب کی مسجد کا واللہ۔ حضرت بابا صاحب کی نماز پڑھنا۔

حضرت بابا صاحب کی شادی بادشاہ دے گھر۔ التمش دی بیٹی۔ دہلی دے بادشاہ دی کنجی حضرت بابا صاحب

221

سبق پئے دیندے۔ سبق پئے پڑھا دے سن۔ دروازے وچوں اک فقیر آگیا۔ پھٹے پرانے کپڑے
پیراں وچ جتیاں نہیں۔ میلا کچیلا جسم۔ برا حال۔ تے قریب آ کے مولوی صاحب نوں ویکھ کے
کہن لگا مولوی صاحب۔ ایہہ کی چیز کتاباں دے ڈھیر ول اشارہ کر کے کہن لگا۔ ایہہ کی
تے مولوی صاحب علم دے نخرے وچ بیٹھے سن۔ کہن لگے فقیر صاحب قیل وقال ایہہ توں نہیں
جاندا۔ منطق۔ معانی۔ فقہ۔ [struck through] ریاضی۔ ایہہ قیل وقال است تو نمیدانی۔ فقیر نے
کیہا اچھا۔ اک کتاب فقیر نے چک لئی۔ کتاب چک کے ورقے پیا پلٹے۔ کدی ایدھر
کدی اودھر۔ مولوی صاحب سبق پڑھان لگ پئے۔ ایہہ فقیر اے اپنے نال کی جھگڑا کرنا
ایں۔ کتاب رکھ کے چلدا بنے گا۔ فقیر نے اک ورقہ پلٹ کے اک سطر تے انگلی
رکھ کے کیہا۔ مولانا ایہہ کی چیز اے۔ تے مولوی صاحب نے نال ترجمہ آکھ نال ویکھیا
اتے لکھیا ہویا سی۔ مثنوی قیل است مثنوی۔ مولانا ہوری سوچن لگ پئے
میں آکھیا ایہہ دیوانہ اے۔ ایہہ تے پتا نہیں کیہڑا اے۔ کی بحث کرنی آ فقیر نال
چھوڑو۔ فقیر صاحب میں نے ایک سرسری کہہ دیا ہے۔
قیل و قال است تو نمیدانی۔ ایہہ قیل وقال توں نہیں جاندا۔ فقیر نے
آکھیا واہ واہ۔ میں کی ویکھناں آں۔ تے مولوی صاحب اگوں آکھدے آ۔ اوہ نکلو
حاضر سیاں پیا کتاباں چک کے تاں پانی دے حوض وچ سٹ دتیاں۔ وضو کرن والا
حوض سی۔ ساریاں کتاباں وچ۔ مولوی صاحب نے ڈنڈا پھڑ لیا۔ طالب علماں نے ڈنڈے
پھڑ لئے۔ پکڑو۔ فقیر نوں مارو۔ جان نہ دیو۔ کجھ سمجھے کجھ کیتے۔ فقیر نے آکھیا۔
اوہ کیہڑیاں کتاباں چاہیدے او۔ کی سمجھ آ گئی توں۔ مولوی صاحب نے کیہا۔ کجھ نہ کیہو۔ میری ساریاں

زندگی کی کمائی پانی وچ ~~زندگی~~ غرق کر چھڈی اے۔ زندگی دی مہلت ڈیڈھ دن اے۔ ساری
زندگی دی کمائی اج پانی وچ غرق کیتی اے۔ فقیر نوں جلال آگیا۔ ولی نے نیک نگاہ نال
ویکھیا۔ فرمایا اوہ گلاں سدھی۔ ایہہ کمائی کیہڑی کیتی اے جیہڑی غرق ہوون والی سی۔
ایسی کمائی کردو۔ جیہڑی آپ دی قبر دی تے نالے ڈیرے نوں نہ ساڑی۔ فقیر اٹھ کے
انہاں گلاں نوں۔ بھریاں کتاباں نوں پانی وچ تباہ کر دتیاں۔ غرق کر دتیاں۔ دعا کریں
جرأت بندے وچ علم دا نخرہ نہ ہووے۔ بعض لوکاں نوں علم دی بدہضمی ہو جاندی اے۔
علم دے پچھلے ڈکار مار دے اے۔ میداں وچ آنا تے پہلے وضو ٹٹ جانا۔ علم ہووے نال
تصوف وی ہووے۔ علم ہووے نال ولایت وی ہووے۔ علم ہووے نال تقویٰ وی ہووے۔
حضرت امام اعظم دے کپڑے تے اک داسی بوٹی ونگ لگی۔ تے آپ بیٹھ کے دھون لگ پئے۔
عوام نے عرض کیتا۔ حضرت آپ ہی تے کہندے سی کہ اک روپے دے برابر مٹی لگ جائے۔
تو معاف ہے۔ نماز ہو جاتی ہے۔ فرمایا۔ وہ تھا فتوہ یہ ہے تقویٰ۔

مولوی ہوراں چار کتاباں پڑھ لئیاں نیں۔ منطق دیاں۔ جیہڑا بندہ چلے نال۔ اوہدی
آکھن لگا۔ منطق پڑھی اے۔ نالے اوہ بندے تے رعب پان لئی آکھن لگا میں پڑھی اے مولوی
بیٹھا کتے بیڑی وچ۔ ملاح نے آکھیا۔ چلو مولوی ہوریں نے پیسے نہیں لیندا۔ مولوی ملاح
نوں کہندا منطق پڑھی اے۔ بیڑیاں چلاندا رہیا ایں کہ منطق وی پڑھی اے؟ اوس نے آکھیا جی
میں ملاحواں دے گھر وچ پیدا ہویا آں جی۔ آکھو کیوں اے۔ تے ایس کم وچ رج گیا آں۔
ساڈا باپ نے پڑھایا نہیں سی۔ تے مولوی جی ہن سنو کشتی چلدی دلو چھوڑ دے جا اوہ بے دتوکا۔
ایس ساڈی زندگی منطق پڑھدے رہے آں۔ تو منطق نہیں پڑھی۔ تیری ادھی زندگی تباہ

ہو گئی ۔ ادھی زندگی تُوں تباہ کر چھڈی ۔ تُوں منطق نہیں پڑھی ۔ سارے شہر دے والیاں نوں پتہ لگ گیا مولوی ہوراں منطق پڑھی اے ۔ نالے ملاح تے اپنا رعب ۔ ترسیں منطق آ اوہنے کیا مولوی جی میتھوں بڑی غلطی ہوئی ۔ ادھ وچکار جدوں بیڑا پہنچیا ناں ۔ ہوا آ گئی ۔ بیڑا ڈھولن لگ پیا ۔ اوہنے ویکھیا ناں مولوی ہوریں قل شریف پئے پڑھن ۔ اوہنے کیا مولوی جی منطق ہی پڑھدے رہے او ۔ پاتر نا دی جاندے او ۔ اوہنے کیا تیرنا تے نہیں سکھیا ۔ ملاح کہن لگا پیری ادھی گئی شہادی ساری گئی ۔

اوہ علم پڑھنے سے نہیں بنتا ولی ۔ جب تک دل میں نہ ہو عشق نبی ۔

~~[illegible]~~ علم غرق ہو گیا ای کمائی لئی گئی ۔ آکھیا مولوی کتھے ۔ شیشو کتاباں کڈھ دیندا آں ۔ چھلانگ ماری تلاء وچ ۔ کتاباں جا کے کنارے تے رکھیاں ۔ مولوی صاحب نے کتاب چائی تے دھوڑ پئی نکلے ۔ سکیاں کتاباں ۔ مولانا حیران ہو گئے کاغذیاں وچ پانی دے گیلے نہ ہوئے ۔ کجھ ناں ۔ حیران ہو کے کیا فقیر صاحب کی چیز ۔ ایہہ کی اے ۔ کتاب پانی وچ گئی تے گیلی نہیں ہوئی ۔ فقیر نے کیا مولانا اوہ قال ای ۔ قالست ایں حالست تو نمی دانی ۔ ایہہ حال اے تو نہیں جاندا ۔ پھر اگے اگے حال ہو رہیا ۔ پچھے پچھے قال ہو رہی ۔ قال والیاں کسے حال والے دے پچھے لگ پگڑی اودھی پیش کنڈا ادھر کر گئی ۔ اگے فقیر پچھے مولانا ۔ اگے حال پچھے قال اعلان کر دے جاندے نیں ۔ کہ

مولوی ہرگز نہ شد مولائے روم ۔
تا غلام شمس تبریزی نہ شد

مولوی مولوی روم بن نہیں سکدا۔ جدوں تک شمس تبریز دا غلام نہ بنے۔
سر تے پگڑی رکھی۔ ڈنڈا اچک لیا۔ مسئلے تے بہہ گئے۔ فقیر چلا گیا۔ طالب علم
بہہ گئے استاد جی سبق پڑھانا جے۔ فرمایا ہن نہیں پڑھانا۔ پڑھ دیا سارا سبق۔
ساری زندگی پڑھیا۔ ہوراں اگوں سبق دیتا۔ ملاں سمجھی اودوں تک ملاں ہیں۔
جدوں تک دل دی نگاہ نہیں پئی۔ جدوں دل دی نگاہ وچ رنگیا گیا۔ پھر عارفانہ۔
طالب علماں نوں سبق دیتا۔ فرمایا یاد رکھو۔

قال را بگذار مرد حال شو — قال چھوڑ مرد حال بن۔

اور پیر پائے کامل پامال شو۔ اللہ دے پیراں تھلے آکے پامال ہو جا۔
جدوں خدا دے بندیاں دے پیراں تھلے پامال ہو جاویں گا تاں۔ اوہناں دے دم نال
وابستہ ہو جاویں گا۔ اوہناں دی قدم بوسی کریں گا۔ شیشے تے رحمتاں دے
خزانے کھل جان گے۔ خدا دی رحمتاں دے انبار لگ جان گے۔ برکتاں ای برکتاں۔
رحمتاں ہی رحمتاں۔ جا تاں والیا کسے حال والے دے پچھے لگ۔

ملتان دا علاقہ اے۔ ریت دے اچے اچے ٹبے نیں۔ اوہناں ریت دے
ٹبیاں وچ اک ڈیرا اے۔ جیہڑا تاں اے عربی دا ڈیرہ۔ اوس ڈیرے تے
برات جاندی اے سکھاں دی۔ ریت نے اڈ اڈ کے رستے دے نشان مٹا چھڈے،
گڈے اک ٹبے پچھے لدے ہوئے پھسے۔ رستہ نہیں لبھدا۔ عربی دے ڈیرے دا پتہ نہیں
سی۔ گکھڑ سنگھ ننگا کھڑو۔ اوہ ٹبے اتے اک جھگی پئی ہوئی اے۔ ست کور

بندہ ہوئے

بیٹھے ہوئے سی راہ پچھ کے آؤنا آں گرد چڑھدا پیا اے۔ ویکھیا چٹی داڑھی اے، مسلم جیہا پاک
صورت ~~شخص~~ اے۔ ~~ایہو~~ اے۔ اینج لگدا اے جیویں پیار کردا اے۔ چہرے تے نور ای نور اے
ایہہ کون بیٹھے نیں۔ حضرت بہاؤالحق زکریا ملتانی رحمۃ اللہ علیہ۔ گرد قریب آیا۔ تے کہن
لگا بابا جی۔ اساں مریدی دے ڈیرے تے جانا ایں، راہ بھل گئے آں۔ اینہاں دے
ولی نے نظر ولایت نال ویکھیا۔ فرمایا کی آکھیا ای۔ مرید دے ڈیرے تے جانا ہے
راہ بھل گئے او۔ اوس آکھیا میں کدے نہیں بھلیا۔ پوری باراں ای راہ بھل گئی اے۔
تھوڑی دیر دے نہیں بڑی دیر دے نکلے آں۔ اینہاں دا ولی مسکرایا۔ فرمایا ہن پیا آکھنا
ایں۔ بڑی دیر دے نکلے ہوئے او۔ مرید دے ڈیرے دا راہ بڑی دیر دے بھلے او
پر سکھ ولیاں دی بولی کی جانن۔ ہن اک جگہ تے وعظ کیتا۔ سو پرے کہن سیانوں
پیسہ کیہ اے۔ میں آکھاں میں جیں جاہ دی گل پیا کرنا آں۔ اوس آکھیا نسل دے چوہا
مرید دے ڈیرے تے جانا چہ راہ بھلے او۔ بڑی دیر ہو گئی۔ اوہ کہنے آکھیا۔ بابا جلدی
کدے آ۔ بڑی دیر ہو گئی اے۔ سانوں دس۔ فرمایا پھر اکھاں بند کر۔ باراں والیاں نوں اُٹھاں
بلا۔ اونے آواز دتی۔ اوہ آ گئے سارے۔ پتہ چل گیا اے آؤ۔ سارے باراتی آ گئے
بابا جی ہن کی کرنا ایں۔ فرمایا مرید دے ڈیرے تے جانا ہے نال۔ اوہناں آکھیا ہاں
جانا تے مرید دے ڈیرے تے۔ فرمایا بیٹا جلدی جانا چاہندے او۔ کہن لگے بڑی
دیر دے نکلے آں۔ بیٹا جلدی جانا چاہیدے آں۔ فرمایا بہت جلدی؟ تاں اکھاں بند کر
چھلیاں گرد ول ویکھیا۔ گرد بابا کی آکھدا ~~اے~~۔ اکھاں بند کرو۔ گرد آ گئے۔ بابے دی
من لئی۔ ایس بابے دا چہرہ ہور کجھ والا نہیں۔ اوہ نے آکھیا ایہدی شکل ویکھو کیہڑیاں والی

پتہ نہیں۔ میں لوکو بابے دی گل سارے اکھاں میچ کے کھلو گئے۔ بابا جی اساں
کی کرنا اے۔ فرمایا چپ۔ تساں کجھ کرنا ہوندا تے پہلوں کر لو آ۔ تساں کجھ
نہیں کرنا۔ جو کجھ کرنا اے میں کرنا اے۔ اکھاں بند رکھو۔ سب نے اکھاں بند
کر لیاں۔ پنج منٹ گزرے فرمایا اکھاں کھولو۔ اکھاں کھولیاں تاں 65 کلو والیو
ملتان دے اتے نہیں ستے۔ بلکہ بیت اللہ شریف سی۔ دنیا کعبے دا طواف پئی کرے۔
پھیرے پئی لاوے۔ حیران ہو کے کہن لگے بابا کتھے لے آیاں ایں۔ اساں سنیا سی عرب
دا ڈیرا۔ ریت دے ٹبیاں وچ اے۔ ایہہ پہاڑ تے بہت بڑا شہر اے۔ اک
مکان دا دنیا طواف پئی کردی اے۔ بابا کتھے لے آیاں ہیں۔ ایس کعبے آن بہاتوں
کھلیا ایں۔ شکر کر فرمایا۔ شاید میں ایس گل گیا ں۔ تساں کیا سی
عرب دے ڈیرے تے جانا ایں۔ اوہناں کیہا۔ ہاں تہانوں کیہا سی عرب دا ڈیرے تے
جانا ایں۔ فرمایا اچھا۔ میں ایہہ سمجھیا کہ تساں اوس ڈیرے تے جانا ایں۔ جتھے
عرب پہلے رہندا ہوندا سی۔ پر سکھ ولیاں دی بولی کی جانن۔ سکھ ڈنگرے بڑے
بھیڑے ہوندے سن۔ اوہناں آکھیا ٹھیک بابا۔ اساں پرانے ڈیرے نوں کی کرنا
اسی تے اوتھے جانا جتھے عرب ہن رہندا اے۔ فرمایا۔ ناراض کیوں پئے ہوندے او۔
تہانوں اکیڑا اوہ وقت لگا اے۔ اوتھے جانا تے نال جتھے عرب ہن رہندا اے۔ اوتھے
سے چلدے پئے گل اسانوں۔ اوہناں آکھیا ہاں ہاں نویں ڈیرے تے جانا اے۔
فرمایا اکھاں بند کرو۔ پھر تیزی لگدی اے۔ ساریاں نے اکھاں بند کر لیاں
چند منٹ گزرے فرمایا۔ اکھاں کھولو۔ اکھاں کھولیاں تے مسجد نبوی دی نور بھری

ہمارے نال پیچھے آ رہے سی۔ بابا جی کہندے آیا ایہہ فرمایا۔ اللہ دی قسم اے۔ ایہہ
عرب دا ڈیرا اے۔ ایتھے عربی رہندا اے۔ گرو دی چیخ نکلی۔ بابا اس ڈیرے
دا ناں کی اے۔ فرمایا۔

غلاموں پہ اپنا نصیب آیا ہے۔ مدینہ نبی کا قریب آیا ہے۔

گرو دی چیخ نکلی کھڑ کے پیا قدماں دے وچ بیٹھے تے ہتھ رکھیا۔ نہ گھبرا۔

نہ گھبرا مریض محبت کہ نزدیک کوئے طبیب آگیا ہے

ہمارے بس حکیم دا گھر قریب اے۔ طبیب دا ڈیرا قریب اے۔

جدوں پتہ ہو گیا اے ایہہ واقعی مصطفیٰ دا مدینہ اے۔ گرو تڑپ کے ہیٹھ پیا
چہرا اے۔ کہن لگا بابا۔ واقعی یثرب نبی دا مدینہ اے۔

پھر چلو سجدے کرتے ہوئے ہر قدم پر
کہ روضہ نبی کا قریب آگیا ہے۔

ساریاں نوں نال لیا کملی والے دے روضے تے آکے سنہری جالیاں نوں تھامیا۔ رو کے
عرض کر دے نیں۔ حبیب یا رسول اللہ۔ میرا کم سی انہاں بیکلاں نوں آپ دی بارگاہ
وچ لے آونا۔ آپ دا کم اے انہاں دے میلیاں دلاں نوں دھونا۔

اگر ہوتے ان کا مقدر نہ بدلا۔ بتا پھر یہ کامل نظر کس لئے ہے۔

آقا جے ساڈی قسمت نہ بدلی پھر اس نظر دا فائدہ کی اے۔

اگر تو نے ان کا مقدر نہ بدلا بتا پھر یہ کامل نظر کس لئے ہے۔

اگر تیرے دل والے یوں لوٹ جائیں۔ یہ در کس لئے ہے یہ گھر کس لئے ہے

رو کے روضے دیاں جالیاں نوں چمیا۔ اکھاں دے وچوں چھم چھم آنسو وہن پئے۔ اشرف ولی تے اک وار مڑ کے ویکھیا۔ نظر کرم دی پا دتی۔ پھر پوری مسجد نبوی وچ گونج پیدا ہو گئی سی۔ لا الہ الا اللہ ۔ حق لا الہ الا اللہ ۔ حق ــــ

کامل دی نظر تھاں آ۔ چڑے دل دے پردے ہٹا دین گے۔

لیہ دے علاقے چاک نال اک دربار اے سواگ شریف۔ حضرت خواجہ حسن سواگوی رح۔ بہت بزرگ ولی اللہ گزرے نیں۔ اج بہت سارے لوگ موجود نیں۔ جنہاں اوہناں دی زیارت وی کیتی۔ خواجہ صاحب نے ولایت وچ اعلیٰ مقام حاصل کیتا اے۔ اس منزل تے پہنچے ہوئے نیں کہ اپنی نگاہ نال اکو سو کافراں نوں مسلمان بنایا۔ آپ دا طریقہ پاک ایہہ سی کہ اکثر آپ مراقبے وچ رہندے سی۔ سر تے چادر ہوندی سر جھکا کے رکھنا۔ اچانک جدوں اتاں ویکھنا کافر ساہمنے آئے نیں۔ اک آیا۔ دو آئے۔ جنے آئے مسلمان۔ زبان چوں ایہو ہی آکھیا۔ بھائی جان ذرا کلمہ پڑھو۔ بانج نکلیا ای اے۔

نظر کی جولانیاں نہ پوچھو نظر حقیقت شناس ہو کر
اٹھے تو بجلی پناہ مانگے گرے تو خانہ خراب کر دے۔

سرگودھے ریل گڈی وچ سفر رہیا سی۔ سرگودھے اسٹیشن تے ریل گڈی رکی مرید خاص نال سی۔ آپ دے ویکھدیاں ویکھدیاں تے آپ نے ایسے طرح سر جھکایا ہویا۔ اکیارہ سال دا اک سکھ لڑکا سی۔ بڑا سوہنا۔ کنڈلاں والے وال۔ انتہائی حسین و جمیل۔ پلیٹ فارم تے پیا ~~[illegible]~~

جیہڑے خاص مرید ہوندے نیں۔ بعض مرید ہوندے نے بہت کچھ پھیرا پئے نگر
چلے گئے اوہناں دے دل وچ بہت ہی زیادہ عقیدت ہوندی آ۔ جیہڑے خاص مرید
ہوندے نیں نال اسے چونکہ ہمیشہ نال رہندے نیں۔ اوہناں دی طبیعت وچ
زیادتی ہوجاندی اے۔ بزرگ اوہناں نال زیادہ پیار کردے نیں۔ جو طبیعت
نال زیادہ کھلی ہوندی اے۔

حضرت پیر صاحب گولڑے شریف والے خواجہ مہر علی شاہ صاحب رحمۃ اللہ
آپ دا اک خاص مرید ملک پینڈا سی۔ تے بڑا شغلی آدمی آپ نوں گلاں سنا کے
کر آپ مسکران۔ آپ دی ایہہ بات بڑی مشہور اے۔ کسے نوں اولاد نہیں ہوندی
سی۔ آپ ایہناں چوہنی دم کر کے دیندے سن۔ آپ نے فرمایا کہ خود ہی
کھادیں تے ہووے نوں وی کھلاویں۔ اللہ تعالیٰ نے کرم کرنا کرنا اللہ اولاد دینے اولاد دے
دینا۔ اک دن گرمیاں دا موسم پیر صاحب دوپہر نوں ستے ہوئے سن۔
کھانا کھان توں بعد ملک پینڈا تھلے چٹائی تے لیٹیا ہویا سی۔ باہر گلی وچ
بچے پئے کھیڈن۔ اوہناں رولا پایا ہویا اے۔ شور مچایا۔ تے پیر صاحب دی
اکھ کھل گئی فرمایا اوہ پینڈیا اوہ شور کی اے۔ ملک پینڈا آکھن لگا۔ بابا جی چھوہارے
پئی چکدی اے۔ ہور دم کر کے دیا کرو۔

مرید خاص نال سن۔ اوہ پیر بیا ڈیا وے۔ سیکھ لگا پیا سہلے۔ پیر
دیا کے نال زور نال تے ہولی جے آکھن لگا۔ ایڈا سوہنا بندہ دوزخ وچ جا سے؟
؟ پیری مریدی بابا کسے کم دی اے۔ میاں صاحب نے نال سر ہلایا۔ فرمایا۔

کتنے کو ای اوے آئے جنفور اوہ پیا اڈیندا اے۔ ریل گڈی دی کھڑکی چوں پلیٹ فارم ول
ویکھیا۔ لڑکے نے پیر ول ویکھیا۔ پیر نے لڑکے ول ویکھیا۔

سے نے تک کی چوٹ محبت والی عشق نشے وچ آیا۔

ایہہ تن من دی رہی نہ خبر نہ کائی ایہڑا عشق نے شہر چاڑھیا

اک نگاہ وچ لڑکے نوں کملی والے دا عشق مل گیا۔ پلیٹ فارم تے کھڑیا پڑھدا
جاندا اے نبی کریم دا کلمہ۔ اشہد ان لا الہ الا اللہ و
سکھاں نے میاں صاحب تے کیس کر دتا۔ میاں صاحب تے چلے گئے۔ کیس ہو گیا
کہ میاں حسن سواتی نے ورغلایا۔ زبردستی کلمہ پڑھایا۔ تاریخ پے گئی
اللہ دا ولی آ گیا۔ عدالت توں باہر گاہ بس۔ اپنی چادر وچھائی۔ اتے بیہہ گئے
پھر مراقبے وچ اللہ اللہ پئے کرن۔ مقدمہ شروع ہو گیا۔ آواز آئی میاں
حسن سواتی پیش ہووے۔ اوہ حالت اوس ویلے ایہہ سی۔ کہ جج اوہ وی
ہندو سی۔ وکیل سارے ہندو تے سکھ۔ لڑکے دے والدین وی کمرے وچ کھلوتے
ہووے۔ کمرہ بھریا ہویا۔ کیا تے اوہ مولوی پیش کیتا جائے گا۔ جنہے لڑکے نوں
ورغلا کے کلمہ پڑھایا اے۔ آواز آئی میاں حسن سواتی پیش ہووے اللہ دا
ولی اٹھیا۔ سر جھکیا ہویا اے۔ کمرے وچ داخل ہو گئے۔ سر جھکیا ہویا اے
جج نے آکھیا میاں حسن سواتی تسی او۔ فرمایا میں ای آں۔ اس لڑکے نوں تساں
آکھیا اے کلمہ پڑھ۔ اللہ دے ولی سر چکیا۔ اکھ سارے کھلوتے۔ اکھ تک کے تیری
فرمایا ہتھاں نوں میں آکھیا اے کلمہ پڑھو۔ نگاہ ولی دی پینا شروع ہو

جیہڑا دہلی دا علاقہ اے، اوہ خواجہ نظام الدینؒ دے کول اے۔ تے جدوں
اس وقت دا بادشاہ نے ویکھیا۔ کہ ایہہ فقیر بندے کِدرے میرا تختہ نہ
الٹ دین۔ زوال نہ آ جائے۔ ایہہ جدوں زوال آیا۔ کدے بندیاں دی
کثرت میرے تخت دا زوال نہ بن جائے۔ ایہہ جدوں سوچیا سی۔ تے قدرت
نے بادشاہ دا پیشاب بند کر دتا۔ حضور تے فرمایا۔ کہ اللہ وی فرماندا اے
کہ جیہڑا میرے یاراں نال ٹکر لاندا اے۔ اوہ اوہنوں نہیں۔ رب نوں چھیڑدا
اے۔ بادشاہ نے سوچیا۔ کہ خواجہ نظام الدین کول بڑی طاقت اے۔ کہ
ایہہ کدے میری حکومت نہ لے جائے۔ رب نے پیشاب بند کر دتا۔ بڑے علاج
کروائے۔ بڑے شاہی حکیم ہوندے سن۔ اوہندے کول۔ اوہ ہین دوا مفید ثابت
نہ ہوئی۔ آخر کار ماں نوں کیہا امّاں۔ تُسی نظام الدین دے کول جا کے
میرے واسطے دعا کراؤ۔ مینوں بڑی تکلیف اے۔ حکیم تے ڈاکٹراں دا علاج
کر چکے ہین۔ تے بادشاہ دی ماں خواجہ نظام الدین دی ماں کول تشریف
لے گئی۔ اوہ عرض کیتی۔ کہ میرے پتر تے موت تے زندگی دیاں کشمکشاں ہین
پیشاب بند اے۔ کوئی دوا کامیاب نہیں ہوئی۔ تے پُتر کو کہہ کر کوئی چیز
دیوے دم کر کے۔ تے حضرت خواجہ نظام الدین دی ماں نے، خواجہ صاحب
نوں فرمایا کہ پُتا۔ وقت دا بادشاہ بیمار اے۔ پیشاب بند اے۔
تُسی دعا کرو۔ اوہ ٹھیک ہو جائے یا کوئی چیز دم کر کے دیو۔ تو آپ
عرض کیتی کہ امّاں اوہناں نوں آکھو۔ کہ جے پیشاب کھلوانا اے تاں

تے حکومت میری نکو دیوے۔

ع ہر مشکل دی کنجی یار دے ہتھ وکتیاں دے آئی۔

خواجہ نظام الدین نے فرمایا۔ اساں جی اوہناں نوں کہہ دتے۔ کہ حکومت نوں استعفیٰ دے دیوے۔ تے پیشاب کھل جائے گا۔ اوہدی ماں گئی۔ جا کے آکھیا۔ بیٹا حکومت نوں استعفیٰ دے دے۔ اوس کہیا۔ اماں ایہہ تے مینوں فکر سی کہ میری حکومت نہ چلی جاوے۔ ماں کہیا۔ پتر حکومت رکھ کے پا موت ای۔ بادشاہ نے استعفیٰ لکھ دتا۔ کہ حکومت چھڈ دتی اے۔ اوہدی ماں لے کے خواجہ صاحب دے کول گئی۔ کہ میرا پتر حکومت چھڈ گیا اے۔ ایہہ لوؤ کاغذ۔ آپ فرمایا مینوں ایس کاغذ دی ضرورت نہیں۔ ایہہ کاغذ لے جا۔ تے جا کے اوہنوں کہہ۔ کہ اس کاغذ نوں لکڑی وچ رکھ کے اتے پیشاب کر لوے تے پیشاب کھل جائے گا۔ اوہ واپس آئی تے آ کے کہیا لے اس کاغذ نوں تھلّے زمین تے رکھ کے اتے پیشاب کرنا اے۔ تے پیشاب کھل جائے گا۔ اوہنے رکھیا۔ تے پیشاب کیتا۔ تے پیشاب کھل گیا۔ آپ نے فرمایا۔ دس کھاں۔ ساڈی حکومت پترے تخت نالوں وددھ اے۔

ع تختِ سکندر پہ تھوکتے نہیں ہیں
بستر لگا ہوا ہے جن کا تری گلی میں۔
کس چیز کی کمی ہے آقا تری گلی میں۔

حضرت بابا فریدالدین مسعود گنج شکر

اک دن بابا فریدالدین جا رہے سن۔ ضلع چکوال دا علاقہ اے۔ آپنے اوتھے ویکھیا
کہ بچیاں پانی بھر رہیاں سن۔ آپ نے فرمایا۔ اے بچیو! پانی پلا دیو۔ بچیاں
نے جواب دتا۔ بابا جی پانی کوڑا اے۔ آپنے فرمایا۔ اچھا کوڑا اے تے کوڑا ای
ہووے گا۔ آپ اگاں ٹر گئے۔ تے بچیاں نے پانی بھریا تے گھرے گئیاں۔ جس ویلے
گھر والیاں نوں پانی دتا تے پانی کوڑا۔ گھر والے حیرت وچ۔ اوہناں کیہا پانی کتھوں لیاندا
جے۔ اوہنے کیہا۔ اوسے کھوہ دا پانی اے۔ اوہ تے مٹھا پانی سی۔ ایہہ تے کوڑا اے
بچیاں جھلیاں تے کوڑا۔ اوہناں کیہا کی ہویا اے۔ بچیاں آکھیا۔ اک بابا لنگھیا اے
اوس پانی منگیا اے۔ اساں مذاق کر دتا اے۔ اللہ فرماندا اے میرے بندیاں
نال مذاق نہ کریو۔ اک تسیں نہ تاں آپ ہندے گا۔ میریاں نشانیاں تے آیاتاں نال
مذاق نہ کریو۔ سارا پنڈ پچھے دوڑیا۔ بابا ایہہ نادان بچیاں۔ بشری شان
توں بے خبر۔ ایہناں نوں نہیں پتا تسیں کون او۔ ایہو تہواں ساڈے استعمال
والا پانی۔ ایہہ کوڑا ہو گیا۔ ایہناں دی غلطی پوری قوم دی سزا نہ بناؤ۔
فرمایا اوہ تے قیامت تک کوڑے دا کوڑا ای رہوے گا۔ جتھے دل چاہے ٹوبا مار
کے ویکھ لو۔ تھلوں کوڑا پانی نکلے گا۔ پہاڑاں دے پانی کوڑے نہیں ہوندے
بابا جی مہربانی فرماؤ۔ فرمایا۔ ایہہ تے ہن نہیں ہو سکدا۔ ایہہ تے پانی ہن کوڑا
ای رہوے گا۔ آپ دوڑ لا دتی۔ اگے پہاڑ آ گیا۔ پنڈ سارا مگر۔ پہاڑ
دے سامنے جا کے فرمایا۔ ذرا رستہ چھڈ۔ پہاڑ وچ غار ہو گئی۔ بابا صاحب
پار ہو گئے۔ پورا پنڈ وی پچھے پار ہو گیا۔ اوہ اج تک اوہ غار موجود

اُدھ محرم دی دس تاریخ نوں۔ لوگ بہت اوکھے گزر رہے نیں۔ اُدھر کہندے نیں جدوں
اسیں گزر جائیے۔ تے پورا سال ساڈے مویشیاں نوں بیماری ہی نہیں پیندی۔
سارے پنجاب علاقے دے لوگ آپ دی لنگھدے نیں تے نال اپنیاں ڈنگراں نوں دھک
کے لنگ جاندے نیں۔ محرم دے مہینے وچ۔ باہر جا کے پھیر ہو جیہے۔ ایہہ نہ کرو۔ حیرانی کرو
اسیں اگے پانی توں بڑے تنگ آں۔ فرمایا ایہہ تے ہن نہیں ہو سکدا۔ چلو ہن
تہاڈا نوں نواں انتظام کر دینے آں۔ آپ نے پہاڑ دے دامن وچ ~~عصا~~ عصا ماریا
اے۔ اج سات سو اٹھ سو سال گزر گئے نیں۔ پانی دی اک بوند وچ فرق نہیں آیا۔ تسی
سُن کے حیران ہووے گا۔ مری دے علاقے دے سارے چشمے دے پانی خشک ہو گئے۔ لیکن
چشمے فرید دا عصا وجیا اے۔ اج تک ختم ہی نہیں ہویا۔ کیوں کہ

ہر مشکل دی کنجی بابا ہوراں تے ہتھ وٹیاں دے آئی۔

دلی کرنا نگاہ جس ویلے تے مشکل رہی نہ کائی۔

تے جیڑے اپنے نیں۔ کہ بابا فرید کولوں کجھ نہیں لکھدا۔ جے کجھ نہیں لکھدا
تے رسیں آپنے آں خواجہ نظام الدین کی لین آیا سی۔ علی احمد صابر پیا محبوب
پاک دے پوترے نیں۔ تے بابا صاحب دے سکے بھانجے نیں۔ بابا صاحب دی ہمشیرہ
دے پتر نیں۔ اودھ جدوں آپ دی والدہ انہاں چھڈ کے گئی اے تاں۔ بابا صاحب دی
خدمت دے اندر۔ کہ میرے پتر نوں رکھ دیا بنانا ایں۔ آپ نے فرمایا۔ جل علاؤالدین صابر
لنگر دی ساری ذمہ داری آپ دے ذمہ ہے۔ آٹا گُنھنا ایں تے لنگر پکانا ایں۔ لنگر پکایا
بارہ سال۔ والدہ ملن آئیاں تے ویکھیا۔ بدن کمزور اے۔ چہرے تے پریشانی

دی کیفیت ہیں۔ تے بھین نے اپنے بھائی فرید نوں سوال کیتا۔ کہ میں پتر تینوں دے گئی آں۔ ایہنوں روٹی نہیں دتی۔ ایہدی حالت ویکھو۔ بابا فرید بولیا۔ پہلی وار تساں روٹی نہیں کھاہدی۔ غرض کیتی تساں مینوں حکم دتا اے۔ کہ لنگر پکائی آ۔ ایہہ نہیں فرمایا کہ کھائی آ۔ حضور تساں کھان تے پکان دا آرڈر دتا اے۔ کھان دی اجازت نہیں دتی۔

خواجہ نور محمد قوم دے اعتبار نال کھرل سن۔ آپ ڈاچیاں تے اونٹ رکھے ہوئے سن۔ تے خواجہ سلیمان فقیری واسطے آگئے۔ تے آپ نے فرمایا۔ چھوکر فقیری نوں تے جا انہاں ڈاچیاں نوں چرایا کر۔ تے لنگر والیاں نوں منع کر دتا۔ کہ ایہنوں لنگر دے ٹکڑے نہیں آن دینا۔ چنگی گل اے۔ ایتھے امتحان دینے پیندے ہین۔

خواجہ سلیمان تونسوی فرماندے ہین۔ کہ اک دن بازار دے وچوں اک مٹکا چاولاں دا لے گیا۔ میں بڑا خوش ساں۔ کہ اج تے کم بن گیا اے۔ میں ڈاچیاں والے احاطے وچ آیا۔ اوہ مٹکا چاولاں دا دیگچی وچ پایا۔ تے پکان لگا۔ اگ بالی جدوں ویکھیا۔ کہ چاول پک کے تیار ہو گئے ہین۔ تے میں لاہ کے تھلے رکھیا۔ ایدوں اک ڈاچی نے جوں لت ماری میرا دیگچا ڈول گیا۔ مینوں بڑا دکھ ہویا۔ کہ میں تے بھکا سی ساں۔ تے ڈاچیاں نے ایہہ کم وکھایا اے۔ تے میں خواجہ نور محمد دے کول حاضر ہویا۔ تے آپ فرمان لگے۔ کیوں سلیمان چاول کیویں پکے سن رنگ لے گیا۔ میں تے چاول پکا کے ساں پر شیخ ایہاں میری کیفیت توں باخبر اے

فرمایا۔ آ جا میرے قریب آ۔ چھاتی نال لا کے فرمایا۔ جیہڑا مسئلہ مولویاں کولوں حل نہیں
ہووے گا۔ اوہ تیرے دربار چوں حل ہووے گا۔ وڈے وڈے علما ایس تیرے در تے
پہنچدے نیں۔ برصغیر دے اندر علمی معیار نال آستانہ عالیہ سیال شریف اے۔
خواجہ شمس العارفین فرماندے نیں۔ کہ میں تونسے شریف جا رہیا واں۔ تے سمندر
دے کنارے تے کھڑا واں بیڑی دی انتظار وچ۔ پار تونسے شریف جانا ایں۔ فرمایا
میں ساحل تے کھڑا واں۔ تے اک صاحب تشریف لیائے۔ اوہناں فرمایا۔ ایہہ کتاب
لے تے تسیں ایس کتاب دا وظیفہ کرنا ایں۔ خواجہ شمس العارفین فرماندے نیں۔
کہ میں عرض کیتی۔ کہ حضور میں ایہنوں ہتھ وی نہیں لانا۔ آں وظیفہ تے اک پاسے
رہیا۔ میں اوہ ہی کراں گا۔ جو میرا پیر پٹھان آکھے گا۔ اوہناں فرمایا۔ ایہہ کتاب لے لے
تے اپنے پیر نوں وکھا لئیں۔ اوہناں وکھا کے رکھ لیئی۔ نہ پسند آوے تے کڈھ کے
رکھ چھڈیں۔ حضور میں ایڈی تکلیف کیوں کراں۔ میں ایہنوں ہتھ وی نہیں لانا۔
جدوں تک میرا پیر نہ آکھے۔ میں جاواں تے وکھاواں۔ میں ایہہ کم کیوں کراں جیہڑا
میرے شیخ نے حکم دتا ہی نہیں۔

جدوں آستانے تے پہنچے نیں۔ تے حضرت نے پچھیا۔ سناؤ کیہا رہیا
سفر۔ حضور آپ دے ساحل دے پار اک صاحب ملے نیں۔ اوہ کتاب دیندے سی
میں نہیں لئی۔ اوہناں کہیا۔ ایہہ کتاب لے جاؤ۔ تے وظیفہ کر لینا۔ جالی دہاڑ سدا میں کہیا۔
میرے پیر دی اجازت نہیں۔ اوہناں کہیا۔ پیر نوں وکھا کے اجازت لے لینا۔ تساں
نہیں لئی۔ میں جناب ایس کتاب نوں ہتھ ہی نہیں لایا۔ فرمایا لے پیندے سی۔ اوہ کوئی عام

ہستی ہاں ہیں سی۔ اوہ شیرا پیر عبدالقادر جیلانی سن۔ تُساں دکھایا ہئی۔ حضور
نوں تے بڑی صورت ویکھی اے۔ میں تے اُتھاں کدی جھکی ہی نہیں۔ حضور غوث پاک
نے اس بات نوں تسلیم کیتا اے۔ کہ مرید اس طرح دا ہوندا اے۔ ساڈی تہاڈی
طرح نہیں۔ جھگڑا آیا۔ اُس دا فقرہ لالیا۔ آپ فرمایا لے پینی سی۔ اوہ تے غوث پاک
سن۔ پیراں پیر سن۔ واپس آئے۔ تے پھر حضور دی زیارت ہوگئی۔ عرض کیتی
حضور مینوں کتاب عطا کر دیو۔ فرمایا کیوں؟ عرض کیتی میرا پیر آکھیا اے
لے آ۔

اوہ دلبر دے دروازے تے لائے محکم تھوکاں
نوں نے نہ یار بنائے وانگ کمینے لوکاں

جو در تے آ جائیے۔ پھر اس دا ہو کے رہ جائیے۔ عرض کیتی عطا کر دیو۔ اوہ
کتاب لے کے چالی روز سیال شریف وچ بیہہ کے چلہ کیتا اے۔ فرمایا جس دن
کتاب ختم ہوگئی اے۔ نبی پاک تشریف لیائے ہین۔ تے نبی پاک نے اپنی دستار
میرے سر تے رکھی اے۔ اور اج تک اوہ دستار مطابق معلومات سیال شریف وچ
موجود اے۔ تے پھر خواجہ شمس العارفین دا سایہ ختم ہوگیا اے۔ آپ دا
سایہ پھر زمین تے نہیں پیا۔ تے جیہڑے سر تے نبی دستار رکھ گئے۔ اوہدا سایہ نہیں
تے حضور دا سایہ کیویں ہو سکدا اے۔

حضرت بختیار کاکی جنہاں دے مرید ۔ حضرت بابا فرید ہوراں ہین ۔ بارہ سال دا عرصہ خدمت کیتی
اک دن بابا صاحب بیٹھے ہوئے سن ۔ آپ نے بختیار کاکی نے فرمایا ۔ بابا فرید الدین نوں
اٹھایا ۔ بابا صاحب اٹھو ذرا ۔ وضو دے واسطے پانی چاہیدا اے ۔ جا کے پانی لے کے آؤ ۔
تہجد خود وی پڑھو ۔ تے ساڈے ہتھوں وی وضو کراؤ ۔ بابا صاحب اٹھے پانی دے واسطے سردی
دا موسم اے ۔ خیال آیا ۔ اپنے پیر نوں گرم پانی کر کے میں وضو کراواں ۔ میرے پیر نوں پانی دی
ٹھنڈک نہ پہنچے ۔ اس ارادے نال پیر دی عزت و احترام دی وجہ نال آپ جناب باہر پنڈ دے
وچ پھرنا شروع کر دتا ۔ آپ جناب اپنی عزت دے واسطے گا پانی نوں گرم کرن دے واسطے ۔
اگ لین دے واسطے پھرنا شروع کر دتا ۔ کدرے اگ مل جائے ۔ پانی نوں گرم کراواں ۔ لیکن
پانی نوں گرم کرن دے واسطے اگ نظر نہیں آؤندی ۔ آخر کار چلدے چلدے آپ سارا شہر پھر دتا
سن ۔ اک مکان دے اندروں اگ دی روشنی ظاہر ہوئی ۔ آپ نے دکان دے دروازے تے دستک
دتی ۔ مکان دے وچوں اک عورت آئی ۔ رات دا ویلا اے ۔ عورت کہن لگی ۔ تسی کس واسطے ادھی رات
دا ویلا ۔ آپ نے فرمایا میرے پیر نے وضو کرنا اے ۔ پانی نوں گرم کرنا چاہندا ہاں ۔ اوہنے ویکھیا ۔ بڑا
حسین و جمیل چہرہ ۔ بابے فرید دیاں سوہنیاں تے موٹیاں موٹیاں اکھاں ۔ اوہنے کیہا ۔ جے تسی
پیر نال اینا ہی پیار اے ۔ اک اکھ کڈھ کے مینوں دے دے ۔ آپ نے فرمایا اکھاں چ
ایہہ تے سودا ہی بڑا سستا اے ۔ میرے پیر دے واسطے پانی گرم ہو جائے ۔ میں تاں
دوویں اکھاں دین واسطے تیار آں ۔ بابا صاحب نے پانی گرم کیتا ۔ عورت نے چھری لیا کے
دتی ۔ بابے فرید الدین نے اپنی اک اکھ کڈھ کے مائی نوں دے دتی ۔ آپ نے اپنی
اکھ تے پٹی بنھ لئی ۔ تے آپ جناب اپنے پیر کامل دی بارگاہ وچ آ گئے ۔ وضو کرایا

وضو کران توں بعد۔ پیر دی نگاہ جدوں مرید دے چہرے تے پئی۔ آپ نے ویکھیا کہ بابا صاحب
دی اکھ دے اتے پٹی بنھی ہوئی اے۔ جدوں سانوں اکھ آ جائے تاں۔ اکھ دکھن لگ پیندی
دا ردو ہا لیندے۔ دادا جی لیٹے۔ کیا ہویا بچہ۔ اکھ دکھی ہوئی اے۔ تے بابا صاحب نے اکھ
تے پٹی بنھی ہوئی اے۔ خواجہ قطب الدین بختیار کاکی نے فرمایا۔ فرید کی گل اے۔
اکھ تے پٹی بنھی ہوئی اے۔ حضور اکھ دکھی ہوئی اے۔ آپ سمجھ گئے۔ فریدا اکھ توں
پٹی لاہ دے۔ اکھ آئی ہوئی اے۔ بابا صاحب نے اکھ توں پٹی لاہی تے کہ واقعی اکھ
آئی ہوئی اے۔ اکھ توں پٹی لاہی تے اکھ درست اے۔

یہاں سے ملتا ہے سب کچھ۔
یہ اللہ والے دیتے ہیں سب کچھ،
مگر ان سے لینے کا چاہیے ڈھب کچھ۔

خطبہ جمعۃ المبارک
٢٦-٩-٩٧

٢٤١

شانِ رسالت

(صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم)

ہر روز درِ بستان پہ سدا ۔ ہمہ طوطیانِ خوش نوا ۔
پڑھیں سبھی نعتِ مصطفیٰ
اور قمریاں بھی شوق میں ۔ ڈالے ہوئے سر طوق میں
کہتی ہیں اپنے ذوق میں ۔
اور بلبلیں ہیں گو مگو ۔ لے لے کے ہر اک گل کی بو ۔
کرتی ہیں چرچا سو بسو
چرندوں کے منہ سے سنے ۔ انسان بھلا کیوں چپ رہے ۔
لازم ہے اس کو بولنا ۔

نعت شریف

آگیا سوہنا گلی دی جنب دار کے چنہ یاراں راہیواں بڑے ویکھدے رہ گئے۔

گود دی چکیا حلیمہ سرکار نوں نازاں والے کھڑے ویکھدے رہ گئے

ماڈی کلی سوہنا نوں شش بخش ابوب دی جھبے جا کے رکھ داچی محبوب دی

بنو یاراں وارے جے پردناسب ڈاہی کو کیاں نے چہرے ویکھدے رہ گئے

سب پیارے سوہنے کیتا نے چلن پئے عمر صدیق عثمان حیدر چلے۔

لا گئے عباد پیں ابو جہل ورگے رہنے اوہ بیٹھاں سرڑے ویکھدے سارہ گئے۔

دنیا نوں ~~[illegible]~~ دی نبیاں سرگواہی میثاق دی ویکھو عظمت ذرا شاہ لولاک دی۔

ایسی منتی سی آمتی نبی پاک دی سب کہتا ہاں بنڑ کے رہ کھدے رہ گئے

ناں مسکرا نہ مسکراے دا تل ویکھدے اس دا لاج ویکھیں تے دل ویکھدے۔

کو جیاں نوں گھلے لایا سرکار نے جس دا تے کرکے ویکھدے رہ گئے

اسے واسطے نال میری قسمت ہوئی۔ اپل دل نال ظہوری دی نسبت ہوئی

میرے بھتواں دی قسمت پئی جس گل دا ہیرے موتی چہرے ویکھدے رہ گئے

245

شانِ رسالت

وما ارسلنٰک الا رحمۃ للعالمین ۔

اج دی محفل عشقِ مصطفیٰ دی محفل اے ۔ ساڈا ایمان اے جتھے قرآن پڑھیا جاوے ۔ اوتھے وی اللہ دی رحمت دے فرشتے آوندے نیں ۔ تے جتھے صاحبِ قرآن دا ذکر ہوندا اے ۔ میں ان شاء اللہ حدیث تہانوں سنانی اے جتھے قرآن پڑھیا جائے اوتھے اللہ دی رحمت دے فرشتے آوندے نیں ۔ تے جتھے صاحبِ قرآن دی محفل لگی ہووے ۔

میں سٹارٹ ای اک حدیث توں کرن لگا آں ۔ اور اک دلیل عرض کرنا آں کہ جتھے رب دے پیارے محبوب دی محفل لگی ہووے اوتھے رب دی رحمت دے فرشتے آوندے نیں ۔ بہیقی شریف دی حدیث اے ۔ حضرت ابو سعید خدری رضی روایت فرماندے نیں ۔ حضرت اُسید بن حُضیر توں صحابیِ رسول نیں ۔ آپ فرماندے نیں ۔ کہ اک دن میں اپنی حویلی وچ بہہ کے قرآن پیا پڑھدا ساں ۔ اپنی حویلی وچ بہہ کے سورۃ بقرہ دی تلاوت کردا ساں پیا ۔ تے گھوڑا ساتھے بجھیا ہویا سی ۔ میرے گھوڑے نوں وجد آ گیا ۔ ذرا غور نال سننا حدیث نوں حضرت اُسید بن حُضیر فرماندے نیں کہ میں قرآن دی تلاوت کردا ساں کہ

میرا گھوڑا وجد وچ آگیا۔ میں تلاوت روک دتی تے گھوڑا
وی رک گیا۔ میں اُتاں نگاہ کیتی تے اک نور اے جیہڑے
پورے آسمان دے کناریاں نوں گھیرا ہویا اے۔ میں
قرآن روک دتا کہ گھوڑا کدرے تڑوا کے نس نہ جائے۔
صبح دا ویلہ ہویا۔ سرکار دی بارگاہ وچ حاضر ہویا۔
نماز پڑھی تے میں سلام عرض کیتا۔ عرض کیتا یا رسول
اللہ صلی اللہ علیہ وسلم رات میں اپنے گھر دے اندر قرآن پاک
دی سورۃ بقرہ دی تلاوت کردا ساں۔ جدوں میں قرآن
نوں پڑھدا ساں میرا گھوڑا وجد وچ آجاندا سی۔ جدوں
میں قرآن دی تلاوت نوں روکدا ساں تے میرے گھوڑے دا
وجد وی بند ہوجاندا سی۔ سرکار ؐ نے فرمایا۔ اے اُسید بن
حُضیر رضؓ میرا غلام توں ہور کی ویکھیا ای۔ عرض کیتا یا رسول
اللہ صلی۔ میں اک گل ویکھی اے کہ میں آسمان ول نگاہ کیتی
اک نور سی جیہڑے آسمان دے سارے کناریاں نوں اپنے
اندر گھیرا ہویا اے۔ سرکار ؐ نے فرمایا۔ اقرا یا ابن حضیر میں
نوں قرآن دی تلاوت پیا کردا جاویں آں اوہ رب دی رحمت
دے فرشتے سن۔ جدوں قرآن دی تلاوت کردا ساں اوہ
رب دی رحمت دے فرشتے تیرا قرآن سنن واسطے آئے ہوئے سن۔

جدوں قرآن دی تلاوت بند کردا سیں۔ رب دی رحمت دے
فرشتے واپس جا رہے ہوندے سن۔ جے میرے غلام توں ساری
رات قرآن پڑھدا رہندوں صبح سویرا ہو جاندا مدینے دے
گلیاں تے منڈے آپنیاں اکھاں نال اوہناں نوری فرشتیاں
دی زیارت کر لیندے۔ سنی مسلماناں اس حدیث نوں
ذہن وچ رکھو۔ جتھے قرآن پڑھیا جاندے۔ اوتھے رحمت دے
فرشتے آوندے نیں۔ جے صاحب قرآن دے ذکر دی محفل
لگ کے بیٹھیا جائے۔ تیرے رب دی رحمت دے فرشتے نہیں
آوندے بلکہ رحمت والا خود اوتھے جلوہ گر ہوندا اے۔

علامہ اسماعیل حقی رحمۃ اللہ علیہ۔ تفسیر روح البیان دے اندر
فرماندے نیں۔ ساڈے نبی پاک نوں رب نے کیہو جیا بنایا۔
خَلَقَ اللّٰهُ رَأسَا مُحَمَّدٍ ۔ مِنَ الْبَرَكَاتِ وَعَيْنَيْهِ مِنَ ~~[illegible]~~ وَعَيْنَيْهِ
مِنَ الْحَيَاءِ وَاُذُنَيْهِ وَلِسَانَهُ مِنَ الذِّكْرِ وَشَفَتَيْهِ مِنَ التَّصْدِيقِ ۵
مِنَ الْعِبْرَةِ

سر توں لے کے پیراں تک میں سرکار دی تعریف کرن لگا واں
خالقِ کائنات نے ساڈے نبی نوں کیہو جیا بنایا۔ آ ذرا نبی دا
ذکر سن۔ خلق اللہ راسا محمد صلی اللہ علیہ۔ من البرکت
خالقِ کائنات نے ساڈے نبی پاک نوں برکت وچوں پیدا فرمایا

(1) وَشَعْرُهُ مِنْ نَبَاتِ الْجَنَّةِ (ع) وَرِيْقُهُ مِنْ اَشْرِبَتِهَا (2)

وَعَيْنُهُ مِنَ الْحَيَاءِ ۔ ساڈے نبی پاک دیاں اکھاں نوں حیا چوں پیدا فرمایا ۔ اسے جملے دا ترجمہ امام اہل سنت نے فرمایا ہے

نیچی نظروں کی شرم و حیا پر درود
اونچی بینی کی رفعت پہ لاکھوں سلام

عزیزان گرامی توجہ فرمائو حضرت علامہ فرماندے نیں ۔ وَعَيْنُهُ مِنَ الْحَيَاءِ ساڈے نبی پاک دیاں اکھاں نوں حیا وچوں پیدا فرمایا ۔ ~~وبذنہ~~ وَاُذُنُهُ مِنَ الْعِبْرَةِ ۔ کناں نوں عبرت وچوں پیدا فرمایا ۔ وَلِسَانُهُ مِنَ الذِّكْرِ ۔ نبی دی زبان نوں ذکر چوں پیدا فرمایا ۔ وَشَفَتُهُ مِنَ التَّصْدِيْقِ ۔ نبی پاک دے ہونٹاں نوں تصدیق وچوں پیدا فرمایا ۔ وَوَجْهُهُ مِنَ الرِّضَاءِ نبی پاک دے چہرے نوں رضا وچوں پیدا فرمایا ۔ وَصَدْرُهُ مِنَ الْاِخْلَاصِ ۔ نبی دے سینے نوں اخلاص وچوں پیدا فرمایا ۔ وَقَلْبُهُ مِنَ الرَّحْمَةِ ۔ ساڈے نبی دے دل نوں رحمت چوں پیدا فرمایا ۔ وَكَفَّيْهِ مِنَ الْكَرَمِ ۔ ساڈے نبی پاک دیاں ہتھیلیاں نوں کرم چوں پیدا فرمایا ۔ ~~وشعرہ من الجنۃ~~ نبی (1) دے والاں نوں جنت دیاں بوٹیاں چوں پیدا فرمایا ۔
وَرِيْقُهُ مِنْ اَشْرِبَتِهَا نبی دی لعاب دہن نوں مشروبات جنت

چوں پیدا فرمایا۔ وَلَحْمَہٗ مِنْ مِسْکِہَا ۔ نبی دے گوشت نوں

اندر دے مشق وجود پیدا فرمایا۔ وَمُخُّہٗ مِنْ کَافُوْرِہَا ۔ نبی

پاک دیاں ہڈیاں نوں اندر دے کافور وجود پیدا فرمایا۔ وَاَسْنَانُہٗ مِنَ

الْیُمْنِ ۔ نبی دیاں دنداں نوں ~~اُندر~~ یمن و برکت چوں پیدا فرمایا۔

وَرِجْلَیْہِ مِنَ الرِّضَاءِ ۔ پیراں نوں رضا چوں پیدا فرمایا۔

وَیَدَیْہِ مِنَ الْقُوَّۃِ ۔ ساڈے نبی پاک دے باہنواں نوں قوت اُدبہ۔

وجود پیدا فرمایا۔ اس واسطے امام اہل سنت نے فرمایا:

جن کو بارِ دو عالم کی پرواہ نہیں ۔ سو

ایسے بازو کی قوت پہ لاکھوں سلام

آؤ ذرا میں بات نوں مختصر کراں حضرت علامہ اسماعیل

فرماندے نیں۔

فَلَمَّا اَکْمَلَہُ اللہُ تَعَالٰی بِہٰذِہِ الصِّفَاتِ اَرْسَلَہُ اللہُ تَعَالٰی

اِلٰی ھٰذِہِ الْاُمَّۃِ

جدوں خالق کائنات نے ساڈے نبی پاک نوں انہاں

صفتاں نال مبعوث فرمایا۔ جدوں لاڑا تے دولہا بنایا۔

پھر کی کیتا اس امت مرحومہ ول مبعوث فرما دتا۔ تے نالے فرمایا

اے دنیا والیو۔ وَقَالَ ھٰذِہٖ ھَدِیَّتِیْ اِلَیْکُمْ ۔ ایہہ میرا ہدیہ اے

اس نوں قبول کرلو۔ اوے میرے بندیو ~~[illegible]~~ ہدیہ تے نذرانہ اے

قبول کر لو ۔ سُن مسلمانو ۔ اِنج کوئی عزیز رشتہ دار
اج کوئی وی حاجی صاحب مکے توں جناب تسیں بھائیوں کراچیوں
لے کے آجان ۔ تہانوں کیہہ دسّاں ایہہ جی ایہہ تحفہ اے ۔ ایہہ
مکہ معظمہ توں آئی اے ۔ تسیں ایہنوں مکہ تے مدینہ دی
نسبت نال چُم کے رکھ دے او بڑی عزت تے احترام نال
رکھدے او ۔ اوہ کوئی تسبیح بس جاپان وچ کوئی تہاڈا عزیز رشتہ دار
دیوے اوہنوں جناب تحفہ بڑا سنبھال کے رکھ دے او ۔ خراب نہ ہو جاوے
ٹُٹ نہ جاوے ۔ ایہہ میلا نہ ہو جاوے ۔ ایہہ لندن تے امریکہ دے
تحفے ایہہ تے الماریاں وچ سنبھال کے رکھدے او ۔ کدے خراب نہ
ہو جاوے ٹُٹ نہ جاوے ۔ اوہ جیہڑا رب فرماوے میرا تحفہ
تے ہدیہ ہے ۔ اوہ میں تہانوں دے دتا اے قبول کر لو ۔
خبیر خالقِ کائنات نے فرمایا ۔ او میرے بندیو ایہہ میں
تہانوں دے دتا اے ۔ میرے پیارے بندے نال سلوک کی کرناں ایں ۔
فرمایا اوہ وی میں دسناں آں ۔ وَعُزُّوْهُ قَدِّرُوْهَا وَعَظِّمُوْهُ ۔
فرمایا ایہہ اہدی قدر کرنا جے نالے اہدی عزت کرنا جے ۔
عزت الوہی ہیں ۔ جیویں بندے دے ہتھوں ایہہ بندہ دسا ہووے
جیویں اسیں کھانے آں ۔ بس اوہی کھاندا اے ۔ عزت الوہی
ہیں ۔ نبی پاک دی عزت الوہی آں جیویں رب نے

فرمایا۔ میں نبی ایہو جیا کوئی بنایا ہی نہیں۔ اس واسطے توں
نبی پاک ؐ دی اچیں عزت کر۔ اور زبان وچوں ایہہ کہہ

ثانی نہ کوئی آمنہ دے لال دا کوئی وی سوہنا نہیں اوس سوہنے نال دا

سوہنے سرکار ؐ نوں رب نے جدوں لاڑا بنایا دولہا بنایا۔ پھر اس
امتِ مرحومہ دل گھلی۔ صحابہ کرام نے اخیرلی سرکار دی عزت
کیوں کیتی۔ اوہ نبی پاک صلی اللہ علیہ وسلم جدوں مکہ معظمہ دیاں
گلیاں دے اندر چلدے نیں۔ آخر میں اوہناں دی گل
کردیاں جنہاں [illegible] اپنیاں اکھاں دے نال سرکار
دے جلوے ویکھے۔ صدیق فاروق عثمان علی رض۔ اوہناں نے
اپنیاں اکھاں دے نال جلوہ ویکھیا۔ سوہنے سرکار جدوں
مکے دیاں گلیاں دے اندر چلدے نیں۔ ایہہ مکہ معظمہ دے
اندر آدم صفی اللہ وی آئے۔ حضرت موسیٰ کلیم اللہ وی آئے
حضرت عیسیٰ روح اللہ وی آئے۔ اک لکھ کئی ہزار پیغمبر تشریف
لیائے اس مکہ معظمہ دے اندر لیکن خالق کائنات نے مکے
دیاں قسماں نہیں کھادیاں۔ جدوں سرکار ؐ دنیا تے
تشریف لیائے۔ حضور دا ظہور ہویا۔ حضور مکے دیاں
گلیاں وچ چلے تے خالق کائنات نے فرمایا

لَا اُقْسِمُ بِهٰذَا الْبَلَدِ. وَاَنْتَ حِلٌّ بِهٰذَا الْبَلَدِ سوہنا مینوں
اس شہر دی قسم اے۔ یا اللہ ایہہ مکے دیاں گلیاں دیاں
قسماں کیوں پیا کھانا ایں۔ اس واسطے کہ ایتھے تیرا گھر کعبہ اے
موجود اے۔ اس واسطے قسماں پیا کھانا ایں کہ حجرِ اسود
موجود اے۔ اس واسطے قسماں پیا کھانا ایں حطیمِ کعبہ تے
مقامِ ابراہیم موجود نے۔ نہ نہ ایہہ تے ایتھے پہلے وی موجود
سن۔ فرمایا میں نے اس واسطے مکے دیاں قسماں پیا کھانداں
آں کہ میرا محبوب کملی والا ایتھے جلوہ گر اے۔ سرکار جد دی
مکے دیاں گلیاں دے اندر چلے۔ اور سرکار اک دن مکے دیاں
گلیاں دے اندر [illegible] جلوے نے پئے۔ عارفِ رومی مثنوی شریف
دے اندر فرماندے نیں۔ ابوجہل لعین اک گلی دا موڑ مڑ کے حضور
نوں ویکھ کے ابوجہل بولیا۔ لعین بولیا۔ پلید بولیا۔ جیویں 2-1
پلید بولدے نیں۔ 2-1 پلید تو سے نہیں بولن گے۔ میرا نے پلید ابوجہل
پلیدی دا اظہار کر دا ہے آ گئے نے ایہو بولدے ہیں آ گئے نے۔
پاک وی تے آ رہے نیں پلید وی آ رہے نیں۔ عنبر بیزاں نگراں اعہ
پلید دی بول کے کہن لگا۔ ما ذا رایت شمر حاذا الہ سرکار نوں
ویکھ کے کہن لگا۔ سوہنا تیرے جیا مینوں کوئی بد صورت
نظر نہیں آیا۔ حضور نے فرمایا صدقت۔ حضور علیہ السلام

دے نال غلام نیں ۔ جانثار صحابہ نال اے ۔ دل وچ خیال
پیدا ہوئیا کہ سرکار دا شہر دید پیاسا اے ۔ حضور فرماندے نے توں سچ پیا
کہنا ایں ۔ اگوں گلی دا اِک موڑ مڑے اگوں صدیق اکبر آ رہے نیں
صدیق نے کملی والے نوں ویکھیا ۔ کملی والے نے صدیق نوں ویکھیا ۔ گویا
عشق نے حسن نوں ویکھیا ۔ طالب نے مطلوب نوں ویکھیا ۔ پیاسے
نے ساحلِ کوثر نوں ویکھیا ۔ بلبل نے باغِ نبوت نوں ویکھیا ۔ پروانے
نے شمعِ رسالت نوں ویکھیا ۔ اوہ مجسمۂ ایمان اے اہیہ جلوہ رحمان اے
اوہ پیکر صدق صفا اے ۔ اہیہ حبیب کبریا اے ۔ اوہ ابوبکر صدیق
اے ۔ اہیہ امت دا شفیق اے ۔ جدوں جلوہ حسن یار ویکھیا
صدیق نے ۔ ویکھدے ای گئے ۔

~ نزدِ بیو شا گسی تکیہ آفتاب بینی
~ تماشا ہے حسن کا کوئی بھی جواب نہیں ۔

خدا دی قسم بڑے پیار دی محفل اے ۔ بڑے ذکر دی محفل اے
حبیب سرکار دی بارگاہ وچ عرض کر دیندا واں کش ذرا آمین
کہہ دیو ۔

~ کملی والیا کرم دا مینہ ورسا کر دے کرم بیٹیاں دا واسطہ ای
تیرے نال نوں لگدیاں نے جیہڑیاں اوہناں دو جیہاں دا واسطہ ای
لال علی دے لاڈلے ہین چڑھے تیرے تے اوہناں دو شاہاں کربلا دا واسطہ ای
اج ساریاں تے کرم کر دے شبیر حسن علی دا واسطہ ای ۔

گفتمش آئی نا ئے آئم سشکول دُرشت

عزیزان گرامی حضرت صدیق اکبر نے دیکھا۔ کہن لگا سوہنیاں
میدے بڑے چاچا سوہنا سلطان کوئی پیش آیا۔ اپہ کون بیا کہنا اے
صدیق اکبر کہندے نیں۔ عمر فاروق ہوئے کتے کہن لگے۔

~~در کاملش~~

در بابِ مشق میں تو حُسن لاجواب چلا
اور ہوکے اِتنا حسین پھر بھی بے نقاب چلا۔

تو بات نوں اگے چلاواں جناب صدیق اکبر ایہو کی کہہ رہے
نیں۔ سوہنا بڑے چاچا سوہنا شان کوئی پیش آیا۔ حضور
نے فرمایا صدقت۔ میرے غلام تُوں صحیح بیا کہنا اے۔
حضور ص نے صحابہ عرض کردے نیں۔ فداک امی وابی یارسول
سوہنیاں سا ڈے ماں باپ تیرے قدماں دی دھوڑ توں قربان
ہو جان۔ سوہنیا ایہو کی گل اے اوہنے تردید کیتی
تساں فرمایا صدقت۔ صدیق نے ~~[illegible]~~ تصدیق کیتی تساں
فرمایا صدقت۔ تے میرے نبی پاک نے کی فرمایا۔ عارف کہتی بولے۔

گفتمش آئی نا ئے آئم مشکول دُرست
آمد گفت گوہرِ تو دَر مَعنائی ما کندِ شاہ نُوست

حضور علیہ السلام نے فرمایا میرے غلاموں میں قدرت دا اک
مسلکل کردہ آئینہ۔ صاف تے شفاف آئینہ آئینہ جیہڑے

سامنے ہووے اوہنوں شکل کیہڑی نظر آوندی اے۔ مسئلہ سمجھا رہیا سی
حضور علیہ السلام نے فرمایا اے میرے غلاموں ایہہ شیشہ جیہدے
سامنے ہووے اوہنوں چہرہ کینہ اُنج آوندا اے۔ صحابہ کرام نے
عرض کیتا اے اپنا۔ سرکار نے فرمایا اے میرے غلاموں
خالقِ کائنات نے مینوں اپنا آئینہ بنایا اے۔ جدوں ایس
آئینہ خداوندی وچ ابوجہل نے نظر ماری کیوں اوہدا اندروں وی
کالا تے باہروں وی کالا۔ اندروں وی سیاہ تے باہروں وی سیاہ اس
واسطے جدوں اوہنے ایس آئینے وچ نظر ماری اوہنے اپنیاں بدخوئیاں
تے برائیاں بیان کرنیاں شروع کر دتیاں۔ اوہنے اپنے عیب بیان
کرنے شروع کر دتے۔ جدوں صدیق نے ایس آئینے وچ نظر ماری
صدیق دا سینہ میری محبت دا مدینہ سی۔ تے جدوں اوہنے ویکھیا
تے اپنیاں خوبیاں بیان کرنیاں شروع کر دتیاں۔ رب نے مینوں
ایہہ شان عطا فرمائیاں نے۔

یا ایہا النبی انا ارسلنٰک شاہدا و مبشرا ۔۔۔ سراجا منیرا۔
خالقِ کائنات نے مینوں چمکا دین والا آفتاب ماہتاب بنا کے
گھلیا اے۔ آخر ایس پوری آیت دی تفسیر بیان نہیں کرنا چاہندا
صرف سراجاً منیرا دا معنی بیان کرنا چاہندا آں۔ ایہہ آیت تے
تساں علمائے کرام کولوں سنی ہوئی اے۔ آیت دا معنی سراجاً منیرا

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ۝ بے شک تمہارے پاس تم میں سے ایک رسول تشریف لائے تمہارا مشقت میں پڑنا ان پر گراں گزرتا ہے۔ وہ تمہاری تکلیف نہیں دیکھ سکتے۔ تمہاری بھلائی کے

---

256 یا ایہا امعنہ آئے۔ حضور علیہ السلام دی ایس آیت دے اشار

چھ صفات بیان ہویاں نے۔ آخری صفت اے سراجاً منیرا
سراج منیر کنہوں کہندے نیں۔ سراج منیرا اُس چیز نوں کہندے
نیں۔ جہڑی چیز مُنْتَشِرٌ بِهِ عَنْ كُلِّ شُهُودٍ۔ جہڑی خود روشن
ہووے جہڑی نال لگے اونہوں وی روشن کر چھڈے۔ کملی والے
آقا ایہہ سورج تے چن خود چمکدے نیں۔ کوئی چیز نال لگ جاوے
تے اونہوں نہیں چمکا سکدے۔ پر کملی والے دی بارگاہ دا چوہڑا اگر کوئی
ٹکلی ٹکری لے کے آ جاوے تے سرکار دا ہتھ لگ جاوے تے لالٹین
بن جاوے ۔۔

۔۔ دن کو اس سے روشن شب کو اس سے چاندنی ۔

ایہہ سورج دن نوں چمکدا اے۔ جد دن ختم ہوندا اے دن
غروب ہو جاندا اے۔ رات نوں چن چمکدا اے۔ جد دن
دن ہوندا اے۔ چن وی غائب ہو جاندا اے۔ لیکن سرکار
اپنے آفتاب و ماہتاب نیں۔ جہڑے دن وی چمکدے نیں رات وی
چمکدے نیں۔

۔۔ دن کو جس سے روشن شب کو اس سے چاندنی ۔

سچ تو یہ ہے کہ روئے یار شمس بھی قمر بھی ہے۔

۔۔ لقد جاءکم من لکم نتر

... والے۔ معصوموں پر رحم کرنے والے۔ بے مثال ہیں

اگر وہ سارے دنیوں تشریف نہ لیاندے۔ تے اسیں کرے بھی فیض حاصل نہ کر سکدے سی۔ رب کی قسم تمہارے نفسوں میں سے

اللہ بہترین جامشت آئے۔ تمام دنیا میں عرب افضل۔ عرب میں قریش افضل اور قریش میں بنو ہاشم افضل حضور علیہ السلام

بنو ہاشم میں تشریف لائے۔ جن میں سے ہیں آپ تمام ہستیوں سے افضل۔ جو کتاب لائے وہ تمام کتابوں سے افضل۔ جو دین لائے وہ تمام

دینوں سے افضل جس شہر میں آئے تمام شہروں سے افضل۔ جس زمانے میں آئے تمام زمانوں سے افضل۔ ان کے صحابہ تمام کائنات سے افضل۔ ان کی امت

تمام امتوں سے افضل۔ ان کا قانون قانون الٰہی۔ ان کا کلام کلام الٰہی۔ ان کی

دیکھنا خدا کا دیکھنا۔ ان کا بولنا خدا کا بولنا۔ ان کا سننا خدا کا سننا۔ ان کا پکڑنا خدا کا پکڑنا۔ ان کی بیعت خدا کی بیعت۔ ان کا گھر خدا کا گھر

خدا خدا کا ہی ہے در ... جو در ... کے ... آ ...

عزیزان گرامی اسی تے نبی پاک دی صورت آ ذرا وی نبی پاک دی سیرت بھی بیان کراں۔ خالق کائنات نے سرکار نوں شان کی عطا فرمائی ہے ایہے آیت دا ترجمہ کریئے پھر اگے چلیے

وما ارسلنک الا رحمۃ للعالمین۔

کہیو۔ سبحان اللہ

رب کریم فرماندے کہ میرا ذکر انج کرو لوکی ویکھ کے کہن ایہہ کے پاگل دیوانے لوک ہن۔ سبحان اللہ

خالق کائنات نے فرمایا اے میرے محبوب میری شان اے رب العالمین۔ تیری شان اے رحمۃ للعالمین۔ سوہنیا تینوں عالمین دے واسطے رحمت بنا کے گھلیا اے۔ بیا اگے اپنیاں واسطے وی رحمت۔ فرمایا میرے محبوب اپنیاں واسطے دی رحمت بیگانیاں واسطے دی رحمت۔ اوہناں واسطے وی رحمت جیہڑے تیرے در دے غلام ہن۔ سوہنیا توں تے اوہناں واسطے دی رحمت ایں جیہڑے تیری راہ دے وچ کنڈے بچھوندے ہن۔ جیہڑے تینوں پتھراں تے روڑے مار دے ہن۔ جیہڑے تیرے دند شہید کر دے ہن۔ سوہنیا توں تے اوہناں دے واسطے وی رحمت ایں۔ جنگ احد دے اندر سرکار دا مبارک دند شہید کیتا۔ سرکار مدینہ نے کی فرمایا

س اوہ پڑھ کلمہ تے لگ جا نال سینے تے آقا غصے وچ ہنہ آکھدا سی
غلام یار حضور دا خُلق ویکھو درد وچ دی دعا کماندے نیں۔
آپ نے فرمایا جا ہیں تیرا سارا کجھ معاف کر دیاں گا۔ کلمہ والے دے
سینے نال لگ جا۔ سارے گناہاں تے رحمت دی قلم پھر جائے گی۔
عزیزانِ گرامی آخر ایہہ نبی پاک دی سیرت۔ حضور علیہ وسلم
مکہ معظمہ دیاں گلیاں دے اندر چلدے نیں جدوں سرکار نے
اعلان نبوت فرمایا۔ اک رب ول جدوں خدا دی توحید تے
وحدانیت ول بلایا۔ خالق کائنات دی رزاقیت۔ خالق کائنات
دی ربوبیت۔ اوہدی ساری ذات ول جدوں لوکاں نوں بلایا۔ لوکی
جناب دے دشمن ہو گئے۔ اوہ بے ایمان پتھر تے سونے چاندی
ہیریاں دے خداواں نوں منن والے۔ طرح طرح دا اپنے ہر کم
دا اپنا علیحدہ علیحدہ خُدا سے رکھیا ہویا اے۔ اوہناں سارے
خداواں دے منن والے اوہناں کیہ ایس اک خُدا نوں ہن من سکدے۔
خالق کائنات دے پیارے محبوبؐ دی مخالفت کیتی۔ ایہہ دن جناب
سرکار نے اپنیاں سرگرمیاں نوں تیز فرمایا۔ کیوں کملی والے دے
نال تے خالق کائنات سی۔ خالق کائنات نے فرمایا سوہنیا
گھبرا نا کوا تیرا کجھ جھک نئیں لگا سکن۔ سوہنیا ایہہ لوکاں کولوں
گھبراویں نہ میں خُدا تیری حفاظت کراں گا۔ خالق کائنات

259

دے پیارے محبوب خُدا دی وحدانیت دا پرچار کر دے سَن۔
اک رب ول لوکاں نوں بلاندے سَن۔ ابو جہل اینہ گلّاں تے
آپ دی مخالفت اینہاں سرگرمیاں توں شروع کر دتا۔ اوہ مکہ معظمہ
وچ مشہور کر دتا۔ نعوذ باللہ، اوہ تے اک جادوگر اے
ساڈے وچ پلیا اے۔ ساڈے وچ جناب اینہاں دی ولادت ہوئی اے۔
اوہ مکے دیاں گلیاں وچ چلن والا نبی دے رسول کیویں ہو سکدا اے
عزیزان گرامی سرکار دے متعلق اوہناں ایہناں باتاں
اپنے کول بیٹھن والیاں نوں دسیاں۔

سرکار مدینہ اک دن چلدے چلدے مکہ دیاں گلیاں
وچوں چلدے چلدے اک گلی دا موڑ مڑے تے کی ویکھیا۔ اک
بڑھی دا جناب صفیہ العمر اپنی جناب کولے گٹھڑی پنڈ رکھ
کے بیٹھی ہوئی اے۔ آپ جد ویلے اوہدے کولوں دی گزرن لگے
آپ نے فرمایا اماں توں اینج کیوں بیٹھی ایں۔ اماں کہن لگی پترا
میں تینوں کی دساں۔ اوہ مکہ معظمہ دے اندر اک بندہ اے
جنے ایہہ دعوہ کیتا اے کہ میں نبی آں۔ اوہ ایہہ کہندا اے کہ
میرا ناں محمد اے۔ لیکن ساڈے سردار کہندے آں اوہ ﷺ تے
بڑا وڈا جادوگر اے۔ آپ نے فرمایا اماں کدی اوہنوں ویکھیا ای
کہن لگی نہیں ویکھیا۔ میں تے ایسے ڈروں اوتھوں نس چلی آں

کدے اینہاں نوں اینہاں تے چھڈ جاوے۔ کدے اینہاں اینہاں دی نظر کرم میرے تے نہ پے جاوے۔ کدے اوہدا جادو میرے تے وی نہ چل جاوے۔ آپ نے فرمایا اماں خوش کہ کہ میرے اینہاں بھیڑا نہ پے جاوے۔

ذرا غور فرمایا۔ مسلماناں نوں سرکار رحمہ لیکن اماں کا غرہ اے اینہاں پتہ نہیں میں گل بات کہنہ دے نال پئی کردی آں صفدر رحم نے فرمایا مائی صاحبہ چپ کر۔ ایتھوں نکل جا۔ کدے کمل والا داگر نہ ہو جاوے۔ کہن لگی پیرا اتھے کہن دی ضرورت نہیں میں کدی دی ایتھوں چل جاندی۔ لیکن میری پگ گھگری دا وزن زیادہ اے۔ آپ نے فرمایا اماں جنہاں گھگری دا وزن زیادہ ہووے میں چک لیناں۔ جنہاں دے کبار بھار سانبھیا اوہناں دا بھار میں جو چکن دا سیکھ آیاں آں۔ اج اوہ مائی گھر دا پینڈا سمجھی۔ سرکار رحم نے فرمایا۔ اماں اپنی گھگری نوں میرے سر تے رکھ دے اوہ وضاحت دے مشکور والا واہل دیاں زلفاں والا کشن دے چہرے والا اوس مائی دی گگری نوں اپنے سر تے رکھ کے فرمایا سرکار نے چلنا شروع کر دتا۔ اوہ مائی وی سوٹا ٹیکدی ٹیکدی نال جاری اے۔ سرکار نوں عالم ویکھ نال جا رہے نیں۔ آپ تھوڑی دیر چلن توں بعد اک منزل چلے تے اوس مائی دا رشتہ داراں دا مکان آ گیا۔ جا کے جناب

261

جس ویلے دروازہ کھڑکایا۔ مائی نے دروازہ کھولیا۔ گھر والا نکل

آئے۔ بچے لڑکیاں تے لڑکے نکل آئے۔ کسے آکھیا ساڈی

نانی بے بوجھ تے دادی آگئی۔ اوہ مائی کہن لگی ویکھاں بیٹھ جاؤ

میرا حال پچھوں پچھناں ویکھو نی ایہہ کیڈا اکھراں والا پترا اے

ایہہ کتاں لوکاں تے فائق ہیا اے۔ ایہدی صورت ویکھو نی کنی

سوہنی اے۔ ایہدی سیرت ویکھو نی کنی سوہنی اے۔ اوہ

ایہہ کلمہ پڑھ کے عیب کڈھن والے ناں لوں اس مائی دا معشرہ نی اے

قل انما انا بشر مثلکم دی آیت پڑھ کے شکل دے

دعوے کرن والے ناں لوں ادبھوں کا فرہ مائی دا معشرہ اے۔ ویکھو

نی ایہدی صورت کیڈی سوہنی اے۔ سیرت کیڈی سوہنی اے

صورت بنا لینی سوکھی اے ذرا دعا کرو رب ساڈیاں

سیرتاں وی سوہنیاں بنا دیوے۔ عزیزاں گھر جی صورت

چنگی نہ ہووے سیرت چنگی ہووے تے فائق کائنات

نہ اوہ عقل ویکھے نہ اوہ شکل ویکھے۔ نی اوہ ویکھدا یار دل دیاں ناریاں نوں

اوہ کہن لگی پچھاں بہہ جاؤ۔ میری فریب کیسے پچھاں

ہیلو ایہہ جیہڑا میرا بیٹا اے۔ بڑا لوکاں تے فائق ہیا اے

ایہدا اخلاق تے کردار بڑا چنگا رہیا ویکھو میرے کول

کنے خوبصورت حسین جل بچے گزرے پر کسے نہیں پچھیا

اماں تُساں اجے تیکر بُھکے او ۔ لیکن ایہہ جد دن گزریا اے
ایتھے! میں کہیا اے! اماں جی تُسیں اجے کس واسطے بیٹھے او
جس ویلے میں دسیا اے تے اجے میرا بھار چُک لیا اے ۔
اُدھر میتھوں میری منزل مقصود تے وی پچھیا گیا اے ۔ اوہ کہن
لگی پُترا بیہہ جا کھانا کھا لے ۔ آپ نے فرمایا نہ میں اماں
کھانا نہیں کھانا ۔ پُترا تُوں کھانا کیوں نہیں کھانا ۔ تو جو فرمایا
حضور نے فرمایا ۔ اماں میں بڑی گل دا بھار چکن واسطے نہیں
آیا میں کسے ہور دا وی بھار چکنا ایں ۔ سرکار نے ایسے
فرمایا اماں میں بڑی گل دا بھار چکن واسطے نہیں آیا میں کسے
ہور نوں وی منزل مقصود تے (سرکارنوں) پہنچانا ایں ۔ اوہ سچے کہن لگی
پُترا اک واری بیہہ جا تھوڑی دیر واسطے ذرا پانی دے دو گھٹ پی لے ۔
گرمی دا موسم اے پانی دے جناب دو گھٹ پی لے ۔ سرکار نے فرمایا
اماں جی نہ میں کھانا کھانا ایں ۔ نہ میں پانی پینا ایں ۔ مینوں اجازت
دے دے پُترا جے تُوں کھانا نہیں کھانا پانی وی نہیں پینا
تھوڑی دیر بیہہ جا چھاویں آرام ای کر لے ۔ حضور علیہ السلام نے فرمایا
اماں جی نہ میں کھانا کھانا اے ۔ نہ میں پانی پینا اے ۔ نہ میں چھاویں
بہنا ایں ۔ اماں نے ویکھیا کہ پُتر میری کسے گل نوں نہیں من دا
حضور علیہ السلام نے اصرار فرمایا ۔ بس اماں تُوں اجازت دے دے

میں واپس جانا چاہنا آں ۔ بات توجہ طلب اے ۔ اماں ہن آخری
گل کرن لگی ۔ کہن لگی پتر ! تے توں جانا چاہنا اے ۔ تے جاندی
واری اپنا ناں تے مینوں دس جا ۔ پتر ناں کی اے ۔ آپ نے
فرمایا ۔ اماں تہانوں میرے نال ناں دی غرض اے ۔ تہانوں اپنی
منزل مقصود تے پہنچن نال غرض اے ۔ آخر بابے اماں نے
اصرار کیتا ۔ حضور نے فرمایا اماں بہر صورت کجھ ایں تے جیویں
ای اسی محمد آں آ ۔ جنہے نوں کر کے اینے آلی ایں ۔ اماں
کہن لگی پتر اتوں ای ایں ۔ فرمایا اماں میں ای آں ۔ اماں پھیر
کہن لگی پتر اں توں ہی ایں ۔ فرمایا اماں بار بار نہ آکھ میں کی کرے
غلط گل زبان تے لیاندی نہیں ۔ میرے نالوں سچے نے رب نے
کوئی بنایا ہی نہیں ۔ پر سچی گل کرناں آں میں جھوٹی گل
کردا نہیں ۔ اماں میں ہی آں ۔ اماں کہن لگی پتر اتوں اوہو ای اے
آپ نے فرمایا اماں میں ~~ا~~ اوہو ہی آں ۔ اماں کہن لگی ایہہ خانہ
خراب ہووے ۔ اوہناں لوکاں دا ۔ اوہناں بے ایماناں دا خانہ خراب
اوہناں دی کھلق دا ککھ نہ رہوے ۔ جنہاں مینوں غلط فہمی وچ
مبتلا کیتا ۔ جنہاں نے مینوں ہنیرے وچ رکھیا ۔ اوہناں مولویاں
دا بیڑا غرق جنہاں مینوں ہنیرے وچ رکھیا ۔ اوہناں دا ککھ نہ
رہوے جنہاں ساتوں غلط فہمی وچ رکھیا ۔ اماں کہندی اے پتر !

میں نے پہلے ~~[illegible]~~ کہندی ساں جو میرا دل تے پہلے وی پیا
ہندا اسی۔ تو اہو جیا ہو ویں گے۔ تو جا دگر ہو ویں گا۔ پتہ ا
میرا دل تے پہلے وی کہنا سی کہ۔ چونکہ اوہ سردار سن۔ میں
سرداراں دے کہن تے کہہ دیندی ساں۔ بس لوگ اج جو ہیں
قرآن و حدیث دے مطابق نبی دا ذکر دسانے واقعی نبی پاک دی
شان اہو ہی اے۔ خدا دی قسم غیر و دا سنت نے اہم [illegible]
جو کچھ کہندے نیں واقعی نبی پاک دی شان اہو ہی اے۔ مذہب
حق اہل سنت والجماعت سچا اے۔ اوہ مجبوریاں کہندے نے ساڈے
سردار کہندے اہو ہی نیں۔ اوہو ہی ماں کہندی اے۔ پتہ میرا
دل تے نہیں سی منداں ~~[illegible]~~ پر میں لنیے کو دیاں دے کہن تے کہہ
دیندی ساں۔ پتہ اوہناں دا بیڑا غرق جنہاں میرا ہنیرے وچ
رکھیا۔ میرا جی ٹھنڈا ہو گیا اے۔ ~~[illegible]~~
تے شرک دے گندیاں میں مرید ہوگئی
خطبہ جمعۃ المبارک سن کے جب ساڈی عید ہوگئی۔
19-9-95 بس اساں نے کلمہ پڑھیا اے تے کیہڑی گل آ۔
پتہ اجے ناواں دے ناں نیں پرچھاویاں
بشریاں دے شرک دے علماں دی مرید ہوگئی۔ دو بار
~~[illegible]~~ اہو جہل اپنی سمجھ دے اندر [illegible] ہے

یہودی والا واقعہ

عزیزانِ گرامی منہ پاکؑ دی سیرت حضور علیہ السلام نوں
چنگے ویکھیا اے۔ اوہ حضور علیہ السلام دا غلام تے مرید ہویا اے
آ جناب مکہ معظمہ توں ہجرت ہوئے مدینہ منورہ نوں چلے گئے۔

گھڑی نہ ویکھیا جے۔ گھڑی نہ ویکھیا جے۔
نہ ایہہ شہر دی گھڑی نہ ایہہ میری گھڑی
ایہہ گھڑی اے نعتاں چیز دن دی۔
واراں اس گھڑی توں میں سب گھڑیاں
جس گھڑی وچہ یار دی دید ہووے

اس واسطے گھڑی گھڑی نہ ویکھیا جے۔ ذرا توجہ فرمایا۔ میں سرکار مدینہ ہجرت فرما کے مدینہ منورہ ول جا رہے نیں۔ میں مدینے نوں مدینہ بنان والا محبوب جا رہیا اے۔ مدینہ توں مدینۃ الرسول بنان والا۔ طیبہ نوں طیبہ بنان والا مدینہ نوں مدینۃ النبی بنان والا۔ خدا کرے ساڈی محفل دا صدقہ رب ساریاں نوں مدینہ منورہ دی زیارت نصیب فرمائے۔ عزیزانِ گرامی ایہہ سفر بڑا مبارک جہڑا سفر مدینہ منورہ دا۔ سرکار مدینہ جدوں ہجرت فرما کے مدینہ منورہ ول جا رہے نیں۔ مدینے دیاں کڑیاں تے منڈے مدینہ منورہ دیاں گلیاں بازاراں وچہ نکل آئے نیں۔ اور عورتاں پردہ نشین ہوندیاں اپنے مکاناں دیاں چھتاں تے بیٹھ کے دفاں دے

بہہ جھڑے والے محبوب دیاں انتظاراں وچہ سن۔ حضورؐ جدوں مدینہ
منورہ تشریف لیائے۔ سرکار دی خواہش ہر غلام نوں۔ ہر جانثار
دی تمنا ایہہ آ۔ سرکار دو عالم میرے گھر جلوہ افروز ہون۔ سرکار
میرے گھر تشریف لیان۔ میرے گھر نوں بقعہ نور بنان۔ سرکارؐ
نے فرمایا۔ میں کسے دا دل توڑنا نہیں چاہندا میں تے دلاں نوں جوڑن
واسطے آیا ہاں۔ میں کسے دا دل توڑنا نہیں چاہندا سارے
میرے غلام او۔ اس واسطے میں فیصلہ کرناں آں میری اونٹنی جتھے
بہہ جاوے گی۔ اوہو میرا قیام تے مقام ہووے گا۔ سرکار دو عالمؐ
دی اونٹنی چلدی چلدی کتھے جا کے بہہ گئی حضرت ابو ایوب انصاری علیہ
کرام نوں شرف حاصل ہونا ایہہ۔ عزیزان گرامی جدوں مدینے والا
مدینے آیا۔ مدینے نوں مدینہ بنایا۔ مدینے وچہ حضور جلوہ گر ہوئے
مدینہ منورہ نوں باہر اک بندہ ای اے۔ اوہ جیہڑا حباب اک ہو دی نابینا
ہوندا اے۔ اوہدی لڑکی چلی حباب سرکار دو عالم دی بارگاہ وچہ
آگئی۔ آکے جدوں نوری جلوے ویکھے نے سرکار دی خدمت اگے
جدوں سرکار دی شان ویکھی کلمہ پڑھ کے مشرف بہ اسلام
ہو گئی۔ ہن جدوں دی موقع ملدا اے سرکار دی بارگاہ
وچہ آوندی اے۔ آکے زیارت کر جاندی اے۔ آکے جلوہ کر
جاندی اے۔ سرکار دی دید پا جاندی اے۔ اپنا عید منا جاندی

اے ۔ اوہ جناب بلالؓ دا اپنا بیٹا نابینا اے ۔ یہ وی یہودی دی آکھ
ڈاکٹراں تے حکیماں توں جناب علاج کرایا اے ۔ پر سارے
ڈاکٹراں تے حکیماں نے آکھیا اے ۔ اے یہودی نابینا توں نہیں
ہو سکدا ایہنوں شفا نہیں ہو سکدی ۔ ایہدی بینائی واپس نہیں آ
سکدی ۔ ایہدیاں اکھاں ٹھیک نہیں ہو سکدیاں تو نابینا ہی رہوے گا ۔
ڈاکٹراں تے حکیماں نے لاعلاج قرار دے دتا ۔ اوہ لڑکی اک دن
کہن لگی ۔ اباں جان ایتھے اک شہر اے ۔ اوتھے اک حکیم آیا اے
جہدی بارگاہ کوئی وی جا دے خالی واپس نہیں آوندا ۔ اوہدی بارگاہ
وچ کوئی وی جاوے خالی واپس نہیں آوندا ۔ ابا جی اجازت دے
دیو میں ۔ تے پتر دے واسطے کوئی نسخہ تجویز کراواں ۔ کوئی میں جا کے
علاج معالجہ کریاں ۔ کوئی میں دوائی تجویز کراواں ۔ یہودی نابینا
کہن لگا اے میری لخت جگر نور نظر جلدی کر اوس حکیم دے کول
چلی جا ۔ جا کے میرے واسطے کوئی نسخہ تجویز کرا ۔ لڑکی جلدی
جلدی سرکار دوعالم دی بارگاہ وچ آ گئی ۔ کیونکہ لڑکی حضور ﷺ
دی مرید نی ہو چکی اے ۔ حضور ﷺ دی بارگاہ وچ آ گئی ۔ میرا
بابا اس ویلے بڑا پریشان اے ۔ حضور ﷺ مسکرا کے فرماندے بیٹی ۔ بیٹی
دی آکھ سوہنی اے دل جاگدا اے ۔ لا ینام قلبی ۔
ایس سو جائیے ساہنوں اپنے پردے دا خیال نہیں رہندا ۔

بیٹی پاک تے آرام فرمان ۔ حضور فرماندے میری اکو شہزادی اے دل
جا گردا اے ۔ میں شہزادی ہوواں ۔ بلکہ ایہہ تے سوہنے دا عالم اے
فرمایا میں روضے وچ ہوواں گا پھر وی تہاڈی مشکل کشائی فرماواں گا ۔
فرمایا مینوں بے خبر نہ سمجھنا ۔ تسیں اپنا تویا بچھڑیا پچھے گا مینوں
تکلیف گنبدِ خضرا وچ محسوس ہووے گی ۔ ہر ویلے میں تہاڈی بابا
حاجت روایاں تے مشکل کشائیاں فرماواں گا ۔ حضور علیہ السلام
دی بارگاہ وچ آئی ۔ ایہہ لڑکی حضور علیہ السلام دی مریدنی ہو چکی
اے ۔ مشرف بہ اسلام ہو چکی اے ۔ قرآن سنیندی اے نالے
قرآن سنیندی اے نالے گلی والے دے جلوے ویہندی اے ۔ کتنے
خوش نصیب ایہہ لوک سن ۔ جیہڑے قرآن پڑھدے پئے نالے گلی والے
دی زیارت کردے پئے ۔ ایہہ لڑکی جس ویلے آئی حضور آرام
فرما رہے سن ۔ آئی سی اپنے باپ دے واسطے دوائی لین واسطے نسخہ
تجویز کران واسطے ۔ پر کی ویہندی اے سرکار آرام فرما رہے سن ۔ اوہنوں
پتہ سی جے جگانی آں تے بے ادب ہونی آں ۔ جے خالی واپس جانی
آں تے باپ آکھے گا ۔ اے میری دھی کتھے گئی سی پیا نہ لا سکی ۔ توں
دوائی دا بہانہ لایا سی ۔ خالی واپس جانی آں تے گروں باپ جھڑکے گا
میرے مانا بے حال سختی کرے گا ۔ مینوں مارے گا اور سخت برا
بھلا وی کہوے گا ۔ جے جگانی آں تے میرے نبی دے آرام وچ

قلل آوندا اے۔ ایہہ اوہ بنی اے۔ اج وزیر اعلیٰ تشا ہو دے
گورنر شاہ ہوئے ضرورت کم ہے جاوے اوہنوں چنگا دلو بندے دا
ایمان نہیں جاندا۔ میرے علی والا آرام کردا ہووے۔ رب کہندا اے
اوہ دنیا والیو میرے یار نوں نہ آواز مارنا جے۔ نہ میرے محبوب دا
گنڈا کھڑکانا جے۔ یار نوں جے ضرورت پے جاوے تے کی کرے۔ فرمایا خبردار
میرے محبوب دے مکان دے دروازے تے ہتھ بنھ کے کھلو جاؤ۔ جدوں
میرا محبوب رحمن نال باہر آوے پھر گل بات کرو۔ میرے محبوب نوں
آواز نہ مارنا جے۔ ایس واسطے حضرت اگے آ رہا اے۔ رب جبرائیل
نے اندر علاء کوں سنوں گے۔ جدوں جبرائیل آیا نبی پاک نوں لین
واسطے جبریل نے نہ گنڈی کھڑکائی۔ فرمایا جبرائیل۔ نہ میرے یار
دا گنڈا کھڑکائیں۔ نہ میرے محبوب نوں آواز ماریں۔ چپ چاپ جا کے
میرے یار دی بارگاہ وچ حاضر ہو جائیں۔ حضور دی بارگاہ وچ
جبرائیل اے۔ ہن سوچدا اے ہن کی کراں۔ آواز دینی نہیں ملدی
باہوں پھڑ کے دی جگانا نہیں۔ خالق کائنات نے فرمایا۔ جبرائیل

تیرے ہونٹ نہیں کافور دے۔ ے

ان نے چوم لے پاؤں حضور دے۔

اے جبریل میرے یار دیاں تلیاں چوم لے۔ منزل اں
نگرانی حضور علیہ السلام آرام فرما نہیں۔ لگی آکے کی وہندی اے

آکے کی ویکھیا۔ میرے قبلہ استاد ذکر کرتے فرمایا۔

ٹریاں پاک نبی دے کولے لکھاں بڑے شوق پیار دے نال
ایہہ سی اک بہانہ اصلی دل وچ شوق دیدار دا سی
جا کر ویکھیا لیٹے ہوئے پاک حبیب ربا نے
جا کھلوتی دل نچاندی گڑ تے نین نما تے۔

حضور دے پیراں والے پاسے کھلوتی اے۔ مسلمانو ذرا توجہ فرمانا۔ اپنی پوری توجہ میرے گل ول رکھنا۔ حضور علیہ السلام دا ذکر ہو رہیا اے۔ اوہ لڑکی حضور دے پیراں ول کھلوتی اے۔ پیٹھ پچھے کھلوتی اے۔ کہ کہندی کی اے۔

مر کے حال سنا دتا آکھی آں میں مسکین بیچاری۔
پر میں صدقے شان تہاڈی آکھا ہوئی نیند پیاری۔

مسلمانو 65 دے سن مسلمانو۔ اگے لڑکی دی کہندی اے بے سوہنیا۔

ہو جاواں بے ادباں وچوں جے میں میں جگاواں
پیسی مار گردن دی مینوں جے میں خالی جاواں

سوہنیا جے جگانی آں تے بے ادب ہونی آں۔ جے خالی جانی آں تے گردن مار دے گی۔ آخر لڑکی سوچدی اے۔ اک پاسے حضور دا آرام اے۔ اک پاسے ~~حضور~~ باپا دا ڈاڈھا حکم

پیش میں کی گزراں آخر دل وچ خیال آیا۔ جیہڑا ایمان سی اوہدا
اظہار کیویں کیتا۔ حضور علیہ السلام دی نعلین مبارک۔ حضور
دی جتی کہنا بے ادبی سمجھا۔ حضور دے جوڑے مبارک..

اوڑک جوڑا جھاڑ بن دا

اپنی چادر دا اک پلو نیواں کر کے۔ اپنی چادر دی کنی وچھا کے
حضور دے جوڑیاں نوں ہتھ وچ لے کے جھاڑنا شروع کر دتا۔

اوڑک جوڑا جھاڑ بنی دا خاک بنھن سو کیتے
کوکو ثریا اپنے بابل دے تے ہو گئے بخت سولے۔

نبی پاک علیہ السلام دے جوڑے نالوں اتری ہوئی خاک اوہ بیبی شرفاں
اوہ گھر دا مبارک لے کے گئی ہے بھوں کے لڑکی جلدی جلدی اپنے
باپ کول پہنچی تے باپ نوں کہندا اے۔ اے میری لخت جگر حضور نے
حکم دتا اے۔ اوہنے نسخہ تجویز کیتا اے۔ یا مینوں دکھا کے نسخہ
تجویز کرے گا۔ یا مینوں دکھ کے دوائی تجویز کرے گا۔ لڑکی کہن لگی
ابا جی اوہ نبضاں نہیں ویکھدا بلکہ اپنے شام تے بیٹھیاں ای سارے
اپنے مریضاں نوں ویکھدا اے۔ رب نے اوہنوں ایسی نظر عطا فرمائی اے
حضور نے فرمایا۔ میرے غلاماں نوں اپنے تے خیال نہ کرنا۔
انی اری ما لا ترونا و اسمع ما لا تسمعون بخاری شریف
اے میرے غلامو جو میں ویکھدا اوہ تسیں نہیں ویکھ سکدے۔

جو میں سُنناں اوہ شُش پیش نہ کر سکدا۔

اوہ لڑکی کہن لگی۔ ابا جی تُسی کہندے اے مینوں دِکھاؤ کہ
اوہ تے اپنی جگہ تے بیٹھ کے ساریاں اپنیاں مریضاں نوں دسیندا اے
اوہنے نسخہ تجویز کردا اے۔ دوائی دے دتی اے۔ اوہ کہن لگا
اے میری لختِ جگر نورِ نظر اوہ دوائی پان والی اے یا کھان والی
آ۔ اوہ کہن لگی دوائی کھان والی نہیں اکھاں وِچ پان والی اے۔
اوہ سُرما اے جیہڑا اُس حکیم نے دتا اے۔ دتا نہیں سی اوہ تے
لے کے آئی اے۔ میں تہانوں دسیاں آں جدوں کلمہ پڑھ لے
اوہدوں عقیدہ ایہہ نہیں۔ نبی دی مکھی دا پر نہیں بنا سکدے۔ اوہدوں
عقیدہ ایہہ اے۔ سرما نبی پاک دے جوتیاں دی خاک اے۔ باپ
میرا نابینا ایں۔ اس لڑکی دا ایمان تے عقیدہ سی۔ جس نبی دیاں
جوتیاں دی خاک اپنے باپ دیاں اکھاں وِچ پا دواں گی۔ میرے
پیو دیاں اکھاں نوں روشن کر دے گا۔ ایہہ عقیدہ سی
تے اوہ خاک لے کے آئی اے ناں۔ مسلماناں دا ایہہ عقیدہ اے
اوہ لڑکی کہن لگی ابا جی دوائی اکھاں وِچ پان والی اے۔
اوہنے کیہا لڑکی چھیتی کر۔ سُرمہ پان والا سرمچو لے کے حاضر
کرو۔ کڑی بولی بسم اللہ پڑھی۔ ہولی بسم اللہ۔ اجے اوہنے اپنا
اسلام ظاہر نہیں کیتا۔ اجے اوہنے اپنے نبی نال نسبت دا اظہار

ہنس کے کہیا ۔ اوہدی سرمچو نال نبی پاک دی نعلین دی خاک لائی ۔
میری بسم اللہ پڑھ کے پیو دی اکھ وچ سرمچو لایا ۔ اکھ چوں
سرمچو دکھ توں باہر آیا ۔ اوس پیو دی دی بینائی پہلوں والی
لوٹ آئی ۔ لڑکی نے جناب آں پھر دوجا سرمچو لیا ۔ نال لا کے
اوہ نعلین شریف دی خاک دوجی اکھ وچ لایا ۔ اور بینائی واپس
آگئی ۔ اوہ پیو دی نابینا جیہنوں سیاہ سفید نظر نہیں آوندا ۔ اجالا
تے اندھیرا نظر نہیں آوندا ۔ دوسریاں دا محتاج اے ۔ جاں اے
تے موڈھے تے ہتھ رکھ کے چلدا اے ۔ ہن محتاجی ختم اے ۔
عزیزان گرامی اوہ کہن لگا ۔ اے میری لخت جگر نور نظر
اینج بڑا قابل حکیم لگدا اے ۔ اینج بڑا مستند حکیم لگدا اے ۔
مینوں اوہدا ذرا تعارف تے کرا دے ۔ اوہ کتھے رہندا اے
اوہدی کی شان کی اے ۔ اوہدا مینوں تعارف تے کرا ۔ اوہ لڑکی
کہن لگی ۔

مدینے شہر وچ رہن والا

لوکاں تے تعارف کرایا ۔ ہن چونکہ میرے نبی پاک ﷺ اسلام دے
صدقے اس میرا باپ دی ظاہرہ دنیا بدل گیا اے ۔ اوہدی بینائی
واپس آگئی اے ۔ جس گلی دے دانا لوک ہو سکدا اے رب اوہدے
دل دی دنیا وی بدل کے رکھ دیوے ۔ لڑکی تعارف کراں لگی ۔

فرمایا نبی نے چاہیں والدین تے دے ہی مشرک ہون عالی اکرام

س مدینے شہر وچ رہن والا حسن وحسین دا علم خوار نانا۔
اگے کی کہن لگی۔

ج زلیخا اُس نوں بے ویکھ لیندی نہ پچھے یوسف شامی دے بندی
انکھاں وچ قدرتی سرمے دی دھاری قتل کردی جیویں دلاں لوٹ کھاری
اوہ لڑکی نے تعارف کرایا۔ اوہنے آکھیا کہن۔
ایہہ ہوتے میرے دشمن دے پیراں دی خاک میری آنکھاں وچ پایا
دتی اے۔ اوہنے کیہا بڑا غضب کیتا ای۔ چاہی دا ایہہ سی
من جاندا۔ یارو اجے وی زندا۔ اوے کوڑھیا تیری
تے قسمت بدل گئی اے۔ جس نبی دے جوڑیاں دی خاک دی ایہہ
شان اے۔ تیری ظاہرہ رب نے بینائی واپس لے آندی اے۔
تے اوس نبی دے ہتھاں وچ ہتھ دے تے رب تیری کیہڑی قدر رکھے گا
اوہ کی کہن لگا۔ میری دھی لوٹ جگر۔ جے جان دی سلامتی
چاہنی ایں تے مینوں چھری دے دے۔ لڑکی سی چونکہ۔
نبی پاک دی تعلیم سی کہ والدین حالت کفر وچ وی ہون تے
اوہناں عزت واحترام کرو۔ لڑکی نے جناب چھری دے دتی
پر حیران تے پریشان اے۔ لڑکی نے چھری دتی تے دیکھو
کتنا غضب کیتا بے شرم والد ذات پاک مصطفے نال۔ کی کہن
لگا۔ ایہہ جیہڑی انکھاں مینوں نبی پاک دے صدقے ملیاں نے۔

میں اینہاں نالوں اڈویں چنگا۔ نبی دے صدقے دا میں قائل نہیں۔
نہ نبی دے صدقے دا۔ ایہہ نبی پاک دے جوڑیاں دا صدقہ مینوں
اکھاں ملیاں نیں۔ میں ایہہ اکھاں نہیں لینیاں چاہندا۔ میں
انھا چنگا۔ او نہے کی کیتا۔ چھری دی انی ماری تے آنا کڈھ کے
باہر رکھ دتا۔ جس ویلے اوہ ایہہ کم کرن لگا ناں۔ خالق کائنات نے
فرمایا۔ جبرائیل۔ عرض کیتا۔ حکم ہووے یا رب جلیل۔ فرمایا یار دی
عزت دا سوال اے۔ ایتھے میں اک گل کہن لگا ذرا توجہ
فرمانا۔ خالق کائنات نے فرمایا جبرئیل۔ ایہہ ہوندی میرے
نبی پاک دے پیراں دی خاک ایہنیاں اکھاں وچ پئی اے۔ جاہی
دسی جن جاندا۔ ایہہ لگا اے اوہ اکھاں کڈھن۔ جنہاں اکھاں
میرے یار دے صدقے ملیاں نیں۔ جبرئیل ساڈا دل تے کردا اے
ایہنوں اجیہی اکھیں ہی رہن دئیے۔ پر جبرئیل ہن یار دی عزت
دا سوال اے۔ میرے یار دے پیراں دی خاک ایہدے اکھاں
وچ پہلے گئی اے۔ ایہہ ہن دنیا نوں کوڑا جاوے تے مینوں میری عزت
برداشت نہیں۔ یا اللہ حکم کی اے۔ آ وکھو۔ خالق
کائنات نے فرمایا۔ ہن میں ایہنوں وکھاں گے اپنے یار نوں
وکھاں۔ سیدی نوں میں ایتھے دی اک گل کرنا آں۔ رب نوں
وکھے ناں بتاہ برباد کر دیوے۔ پر شبلیہ اسنا ذکرم نے فرمایا

ل لگیا۔ دیکھو قرآن اندر جیہڑی خبر آیات فرماندی اے۔
ایہہ غرق ہو زمین جاندی جیہڑی پیں اعمال کماوندی اے۔
تے جیہڑوں قیصر دی نظر خدا کردا اگو شرم سوہنے ولوں آوندی اے
جل ملائکے حافظاں دے اوس دا تے جیہڑی ذات آرام پہنچاوندی اے۔
اے جبرائیل میں ایہنوں دکھاں تے تباہ کر کے رکھ دیاں
ایہہ ایہدے دا کفارہ ہاں اے۔ پر میں ایہنوں پئی ویکھدا ہاں
اپنے پیار ولوں ویہندا آں۔ قیامت آلا دن ہوئے گا مسلماناں
نبی پاک دے ذکر وچ آون والیوں۔ ~~ایہنوں~~ خدا دی قسم اے
قیامت والا دن ہوئے گا۔ نماز روزہ حج زکوٰۃ ایہہ سارے کم
چنگے کرنے چاہیدے سانوں۔ پر خدا دی قسم اے۔ نمازاں تے بخشے
گئے۔ کرم ہوناں ایں نبی پاک دے صدقے۔ قیامت والا دن ہووے گا
خالق کائنات فرمائے گا۔ اے گناہگارو تہاڈے عمل دکھاں تے
اک وی نہیں جنتی نہیں۔ فرمایا میں تہانوں پئی ویکھدا اپنے پیار دیاں
نظراں دے صدقے نال معاف کراں گا۔

خالق کائنات نے فرمایا اے جبرائیل بجی رب جلیل۔
فرمایا۔ ایہہ کڑی جاوے تو پائی جا۔ سادات ایہنوں اچھا بنا دیہڑ
آن دیلا کھوہ جھنڈا اے۔ اوہ یہودی نابینا کی کرنا اے۔
اکو کڑے باہر رکھی۔ دوجی ول جیہڑی کردا اے پہلی نقش

اوہ گڈھ کے پھیر اُدھیڑوں ۔ اوہ گڈھی گیا ۔ اسی طرح ست واری اوس نے
گڈھیاں ۔

میرے قبلہ استاذ مکرم نے فرمایا ۔

نال چھری دے ست واری اوس انکھاں گڈھ دکھالیاں ۔
تھوں جیوں گڈھ کے سٹیوں پشتاں ہوں انکھاں دوں سمائیاں ۔
نالے آوازہ آوندا اے ۔

ہاتف لوں آوازہ آوے ایہہ میرے رب سائیں ۔
ایہہ انکھاں جان نہ ہرگز تیرے مردیاں تائیں ۔
جنہوں پھیر دیاں شدیاں نیں سکھاں دے ویروں باز نہ آویں ۔
خاک مبارک انکھاں وچ پا کے کیونکر دوزخ جاویں ۔

زبان ہیں جنہوں شہاں بیان سکدا نہیں اے ۔ میرے یار دی پیراں
دی خاک تیرے انکھاں وچ پے گئی اے ۔ ہن توں جہنم وچ جاویں
میں ایہہ گل گوارا نہیں ۔ ہیں جناب ست واری اوہنیں انکھاں
گڈھیاں رب نے درست کر چھڈیاں ۔ سچویں وار اوہندے دل
دی بینی دی بندش ہوگئی ۔ ظاہرہ انکھاں دی بندش ہوگئی تے دل دیاں
انکھاں دی بندش ہوگئیاں ۔ اوہ پھیر دسی نہیں لگا اے تے کسی
ایہہ [illegible] اعلیٰ محبوب بڑا قابل حکم لگدا اے ۔ اہنیں دی والی
جناب بڑا ای صحیح اے ۔ ہن لوں ایتھے تک جیہی تک اس محبوب

دی بارگاہ وچ پیش لے چل۔ اوس کلم دی بارگاہ وچ لے چل میں
اوہناں دی زیارت کرنا چاہنا آں۔ لڑکی جس ویلے لے کے چلن لگی
اوہ کہن لگا۔ اے میری لخت جگر لخت جگر۔ میں اپنی زندگی دے
اندر حضور دے خلاف بڑی بکواس کردا رہیا۔ میں بڑیاں سخت
گلاں کردا رہیا۔ حضور دی ذات تے اعتراض کردا رہیا۔ 2-1
مینوں اوتھے لے جا۔ مینوں ٹھنڈی بنا کے سرکار دی بارگاہ وچ لے چل
لڑکی نے اپنے باپ دے حکم دی تعمیل کیتی۔ باپ دیاں اکھاں
بالکل بند ہو گئیاں سی ہو گئیاں۔ قدرت ویکھدی سی پئی۔
پیو دی نابینیاں دھیری قسمت تے ہوراں نازیاں کردیاں تے
اک ویلا سی جدوں اپنیاں اکھاں نال کر کے ڈھیرا سی۔ اج تیرے
دل دی دنیا ہی بدل گئی اے۔ سرکار دوعالم دی بارگاہ وچ چلیاں
چلیاں سرکار دوعالم تشریف فرما نیں۔ حضور نے جدوں ویکھیا
حضور مسکرا پئے۔ حضور مسکرائے۔ جدوں نیڑے آیا۔
سینے نال لایا۔ کلمہ پڑھ کے کلی والے دا غلام بن گیا۔ عزیزان گرامی
آ ذرا میں ایتھے عرض کر دیواں۔ حضرت عیسیٰ بھی شان والے۔
حضرت موسیٰ علیہ السلام بھی شان والے۔ یوسف علیہ السلام دا کرتا اونہاں یوسف
دے باپ دیاں اکھاں تے پہنچا۔ بینائی واپس آ گئی۔ حضرت
عیسیٰ دا ہتھ لگے بینائی واپس آ گئی۔ پر سرکار دا [illegible]

افضل انبیا دا اے۔ امام الانبیا دا اے۔ نبی پاک دا کر تا نہیں۔ نبی پاک
دا پتہ نہیں۔ نبی پاک دے جوڑیاں دی خاک چھتریاں انکھاں
وچ پے چا دسے۔ رب اوہنوں دی انکھاں دا عطا فرمایا اے۔
تو خالق کائنات نے فرمایا۔ محبوب۔ وما ارسلنک الا رحمۃ للعالمین
سوہنا توں ایکلا سارے جہان رحمت۔ بیگانیاں واسطے وی رحمت۔

(وما علینا الا البلاغ المبین)

قاری ضیغم احمد

25/7/97

۱۲-۹-۹۷

خطبہ جمعۃ المبارک

26/11/1996

خدا دی دلیل۔

آکھے بندے دی اتنی تعریف کر دے نے خدا بنا دیندے نے۔ اسیں کہندے آں۔ بے کملی والا خدا نہیں تے خدا توں جدا نہیں۔

رب کہن لگا۔ لا الٰہ محمد رسول اللہ۔ محمد رسول کیوں آ گیا۔ اوہنے آکھیا کوئی الٰہ نہیں۔ دلیل کی اے۔ محمد رسول اللہ۔ محمد اللہ دے رسول نیں۔ ایہہ رب دی دلیل نیں۔ دلیل کس طرح نیں۔ خدا بادشاہوں کسے ویکھیا نہیں۔ کوئی آکھدا سورج خدا اے۔ کوئی آکھدا اے چن خدا اے۔ کوئی آکھدا اے گاں خدا اے۔ کوئی آکھدا اے پتھر خدا اے۔ کوئی آکھدا اے بتوں خدا اے۔ مختلف لوگاں نے مختلف انداز وچ خدا اوہنوں منیا اے۔ کیونکہ کسے نے رب نوں کسے ویکھیا ای نہیں۔ جاں کسے ویکھیا اے جس نے پچھان کرا دتا اے کہ خدا ایہو جیہا اے۔ تے رب نوں کسے ویکھیا ای نہیں۔

اس واسطے جدوں خدا نوں کسے ویکھیا ای نہیں تے ایہدی دلیل کی ہووے گی۔ دھپ تلے آئے تے اندر بیٹھا ہوندا اے تے آکھدا اے۔ ویکھو جی سورج نکلیا اے۔ اوہنے کیہا تینوں کیویں پتہ اے۔ کہ سورج نکلیا۔ اوس آکھیا دھپ پئی نظر آندی اے۔ دھپ سورج نہیں پر سورج دی دلیل اے۔ ایہہ روشنی بلب نہیں پر روشنی بلب دی دلیل اے۔ باہر میری آواز سنی جاندی اے۔ آواز کدی دیاں گلاں وچ گونج رہی اے۔ پر باہر جس نہیں آں میری آواز اے۔ آواز میری دلیل اے۔ آواز تہاڈے پاس پہنچ رہی اے آواز نہیں۔ واحد دی آواز میری دلیل اے۔ دھپ سورج دی دلیل اے۔

سورج دھپ بنا تے دھپ سورج نہیں لیکن سورج دھپ توں جدا نہیں۔ تے دھپ سورج توں جدا نہیں۔ کملی والا خدا نہیں تے خدا توں جدا نہیں۔ لیکن معلوم خدا نہیں پر خدا توں جدا نہیں

معجزاتِ نبیؐ

قَدْ جَاءَكُم بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا

نہایت ہی قابلِ احترام برادرانِ اسلام ۔ نوجوانانِ ملت ۔ میرے قابلِ قدر دوستو ۔ بزرگو ۔ نوجوان ساتھیو ۔ دعا ہے کہ مجھے حق کہنے اور ہم سب کو حق سچ پر عمل کرنے کی توفیق عطا فرمائے ۔ آمین ۔ اگر ہم قرآنِ مجید اور احادیثِ نبویہ کا مطالعہ گہری نظر سے کریں ۔ تو یہ بات اچھی طرح عیاں ہو جاتی ہے ۔ کہ اللہ تعالیٰ نے جتنے انبیاء کو مبعوث فرمایا ۔ تو انہوں نے اقوامِ عالم کے سامنے اللہ کی توحید اور اپنی نبوت کا اعلان کیا ۔ تو قوم نے سوال کیا ۔ کہ اگر آپ نبی ہیں ۔ تو کوئی معجزہ دکھاؤ ۔ جناب موسیٰ علیہ السلام نے فرمایا ۔ اے میری قوم اللہ کے سوا کوئی الٰہ نہیں ۔ میں اللہ کا کلیم ہوں ۔ اللہ کا نبی ہوں ۔ اللہ کا پیغمبر ہوں ۔ قوم نے کہا ۔ اگر تو نبی ہے ۔ تو کوئی معجزہ دکھا ۔ جناب موسیٰ علیہ السلام نے اپنا ہاتھ اپنی بغل میں ڈالا ۔ اور جب باہر نکالا تو سورج سے بھی زیادہ چمکا ۔ جناب عیسیٰؑ نے فرمایا میں نبی ہوں ۔ اللہ کی روح ہوں ۔ قوم نے کہا اگر تو نبی ہے ۔ تو معجزہ دکھا ۔ تو جناب عیسیٰ علیہ السلام نے ایک اندھے کو ہاتھ لگایا ۔ تو اس کی آنکھوں میں نور آگیا ۔ جتنے نبی آئے سب معجزات لے کر آئے ۔ آدمؑ معجزہ لے کر آئے ۔ نوح علیہ السلام معجزہ لے کر آئے ۔ ابراہیم علیہ السلام معجزہ لے کر آئے ۔ موسیٰؑ معجزہ لے کر آئے ۔ عیسیٰؑ معجزہ لے کر آئے ۔ لیکن جب باری آئی محسنِ انسانیت کی ، جب باری آئی آمنہ کے لال کی ۔ جب باری آئی محبوبِ بے مثل بے مثال کی ۔ جب باری آئی کعبہ کو بیت اللہ بنانے والے کی

نبی المعجزہ

جب باری آئی مظلوموں کے والی کی۔ جب باری آئی یتیموں کے رکھوالی کی۔
جب باری آئی رب کے دلدار کی۔ جب باری آئی امت کے غمخوار کی۔
جب باری آئی مدینے کے تاجدار کی۔ اور جب باری آئی نبیوں کے سردار کی۔
تو میرے نبیؐ نے مکے میں اعلان کیا میں اللہ کا نبی ہوں۔ تو قوم نے کہا۔ اگر تو نبی ہے۔ تو کوئی معجزہ دکھا۔ اگر تو رسول ہے۔ تو کوئی معجزہ دکھا۔ اگر تو پیغمبر ہے۔ تو کوئی معجزہ دکھا۔ تو میرے نبی نے صفا کی پہاڑی پر اعلان عام کیا۔ کہ لوگو پچھلے نبی معجزہ لے کر آئے۔ آدم علیہ السلام معجزہ لے کر آئے۔ نوح معجزہ لے کر آئے۔ ابراہیم معجزہ لے کر آئے۔ موسیٰ معجزہ لے کر آئے۔ عیسیٰ معجزہ لے کر آئے۔ جتنے نبی آئے وہ معجزہ لے کر آئے۔ بلکہ میں معجزہ لے کر ہی نہیں آیا۔ بلکہ میں سر سے لے کر پاؤں تک معجزہ بن کر آیا ہوں۔

میرے نبی نے جو فرمایا سچ فرمایا۔ میرے نبی نے فرمایا۔ پچھلے نبی معجزہ لے کر آئے۔ میں تمہارا نبی سر سے لے کر پاؤں تک معجزہ بن کر آیا۔ میرے نبی کا بچپن معجزہ۔ میرے نبی کی جوانی معجزہ۔ نبی کا بڑھاپا معجزہ۔ میرے نبی کی انگلی سے چاند کے دو ٹکڑے کرنا معجزہ۔ مولا علی کے لیے سورج کو واپس بلانا معجزہ۔ میرے نبی کا انگلیوں سے پانی کے چشمے نکالنا معجزہ۔ حضرت عائشہ سے نکاح کرنا معجزہ۔ حضرت خدیجہ سے نکاح کرنا معجزہ۔ صدیق کو مصلے پر ٹھہرانا معجزہ۔ علی کو بستر پر سلانا معجزہ۔ میرے نبی کا بدر میں جانا معجزہ اُحد میں آنا معجزہ۔ میرے نبی کا حسن و حسین کو کندھوں پر بٹھانا معجزہ۔

میرے نبی پیارے درختوں کا سلام پڑھنا معجزہ۔ میرے نبی کا فرش پر چلنا معجزہ
میرے نبی کا عرش پر جانا معجزہ۔
آج تک مدینہ منورہ کی مسجد گواہ ہے۔ آج تک مسجد مدینہ کے ذرے گواہ ہیں۔ میرے نبی نے مغرب کی نماز پڑھائی۔ مسجد سے باہر آئے تو ایک یہودی نے۔ اگر تو نبی ہے۔ تو اس درخت کو بلا یہ تیرے پاس چل کے آئے۔ کبھی درخت بھی چل کے آئے۔ میرے پیارے نبی مسکرائے۔ حضرت عمرؓ نے عرض کی یارسول اللہ۔ لوگ مذاق کر رہے ہیں۔ اگر یہ نبی ہوتا۔ تو اس کے کچھ قبضہ اختیار ہوتا۔ تو یہ درخت کو اشارہ کرتا۔ کہ درخت چل کے آ جا۔
میرے پیارے نبی عشاء کی نماز پڑھانے کے بعد مسجد سے باہر آئے۔ دیکھا۔ بہت سے لوگ موجود ہیں۔ میرے پیارے نبی نے فرمایا۔ کیا معاملہ ہے۔ عرض کی یارسول یہودی مذاق کر رہا ہے۔ اگر یہ نبی سچا ہوتا درخت کو بلا لیتا۔ میرے نبی نے مسکرا کر فرمایا۔ یہودی جا۔ یہ کیا کمال ہے۔ کہ میں درخت کو خود بلاؤں۔ تم چلے جاؤ۔ اور کہو۔ اَنَّ مُحَمَّدًا اَبْدُ عُوْكَ۔ اے درخت سامنے زلفوں والا تجھے بلا رہا ہے۔ میرے ملت کے نوجوان آج بھی مشکوٰۃ شریف میں حدیث موجود ہے۔ آج بھی بخاری میں کلمات موجود ہیں۔ یہودی نے جا کر کہا۔ اَشْهَدُ الشَّجَرُ اَنَّ مُحَمَّدًا اَبْدُ عُوْكَ۔ اے درخت سامنے محمد عربی تجھے بلا رہا ہے۔ درخت نے جب میرے نبی کا نام سنا۔ دائیں ہلا بائیں ہلا۔ آگے ہلا پیچھے ہلا زمین کو پھاڑتا ہوا۔ نبی کے

قدموں میں آ گیا ۔ میرے نبی فرماتے ہیں ۔ اور درخت گواہی دے میں لوٹا یوں ۔
درخت کے پتوں سے آواز آئی ۔

الصلوٰۃ والسلام علیک یا رسول اللہ الصلوٰۃ والسلام علیک یا حبیب اللہ

میرے نبی پر درختوں نے بھی درود سلام پڑھا ۔ آؤ میری جنت کے جوانوں حضرت عائشہ رضہ سے پوچھیں ۔ امت کی ماں فرماتی ہیں ۔ ایک دن میں نے رسول اللہ کو اپنے بستر پر موجود نہ پایا ۔ میں بڑی پریشان ہوئی ۔ میں مسجد میں آئی ۔ حضور پاک ہر مسجد میں بھی موجود نہیں تھے ۔ میں مدینہ کے بازار میں آئی ۔ حضور وہاں بھی موجود نہیں ۔ میں کائنات کو تلاش کرتی ہوئی ۔ جنت البقیع میں پہنچی ۔ تو حضور ہاتھ اٹھا کر قبر والوں کے لئے دعائیں مانگ رہے ہیں ۔ عائشہ فرماتی ہیں میں پیچھے ٹھہر گئی ۔ یہاں تک ایک آواز آئی ۔ الصلوٰۃ والسلام علیک ~~یا رسول اللہ~~ یا افضل الخلق ۔ اے بہترین انسانوں میں سے بہترین انسان تجھ پر صلوٰۃ سلام ہو ۔ میں نے دائیں دیکھا بائیں دیکھا ۔ آگے دیکھا ۔ پیچھے دیکھا ۔ کسی کی شکل نظر نہ آئی ۔ میں نے عرض کی یا رسول اللہ ۔ میرے ماں باپ آپ پر قربان ۔ یہ آواز کہاں سے آئی ۔ مجھے فرمایا میری عائشہ ۔ مجھ پر صدیق صالحین درود پڑھتے ۔ بلکہ مجھ پر درختوں کے پتے بھی درود پڑھتے ہیں ۔ پہاڑوں کے پتھر بھی درود پڑھتے ہیں ۔ اس پہاڑ پر ایک پتھر پڑا ہوا ہے ۔ جو تیرے نبی پر درود پڑھ رہا ہے ۔ پتھروں کا میرے نبی پر سلام پڑھنا ۔ یہ بھی معجزہ ہے ۔ میں قربان جاؤں

285

سورج پلٹے۔ چاند دو ٹکڑے ہو۔ انگلیوں سے پانی کے چشمے نکالنا رسول
کائنات کا معجزہ ہے۔ معجزہ وہی ہوتا ہے۔ جو عقل انسانی میں نہ آ سکے۔
جو تصور بشریت میں نہ آئے۔ جہاں انسان کی عقل کی انتہا ہو جاتی ہے
وہاں معجزہ کی ~~انتہا~~ ابتدا ہوتی ہے۔

میرے نبی کریم مدینہ کی قسم میں بیٹھے ہیں۔ ذرا دعا کریں
اللہ مدینہ دکھا دے۔ اللہ اللہ مدینہ مدینہ ہے۔ میرے نبی کا شہر مدینہ
پہلے یثرب تھا۔ جب نبی پاک یثرب میں آئے تو مدینہ منورہ بن گیا۔
یثرب کا معنی ہے۔ بیماریوں کا گھر۔ جب رسول نے قدم رکھا تو
اللہ نے فرمایا: اب یثرب نہ کہو۔ بلکہ مدینہ المنورہ کہو۔ اب یہ نور والا شہر
بن گیا۔ دوستو۔ نبی پاک جس شہر میں چلے گئے۔ وہ نور والا۔ مقدر جب
شہر میں تشریف لے آئے۔ جس شہر میں ولادت ہوئی۔ فرمایا۔
لَآ اُقْسِمُ بِهٰذَا الْبَلَدِ ۝ وَاَنْتَ حِلٌّ بِهٰذَا الْبَلَدِ ۝ یہ ساری زمین خدا
کی مگر اللہ فرماتا ہے۔ مجھے کسی شہر کی قسم نہیں۔ مجھے سارے عرب کی قسم نہیں
مجھے تو مکے کی قسم اس لئے ہے۔ کہ میرے نبی کا مقام ولادت یہی ہے۔ نبی مکے
میں تشریف لائے تو معجزہ بنا۔ نبی مدینے تشریف لے گئے تو مدینہ المنورہ بن گیا۔
میرے پیارے نبی ایک غزوہ پر تشریف لے گئے پانی ختم ہو گیا۔ صحابہ
نے عرض یا رسول اللہ پانی ختم ہو گیا ہے۔ جانور بھی شدت پیاس سے
زبانیں باہر نکالے ہوئے ہیں۔ وضو کے لئے پانی نہیں۔ میرے آقا نے

فرمایا۔ اس پہاڑ کے پیچھے ایک یہودی پانی کا مشک لے کر جا رہا ہے۔ جاؤ
اس کو لے آؤ۔ حضرت علی المرتضیٰ نے عرض کی یارسول اللہ میں جاؤں۔ فرمایا جا
میرا پیارا علی۔ حضرت علی گئے اس کو سمجھانے لگے کہ ہمارے نبی نے پانی کی
مشک مانگی ہے۔ یہ پانی دے دے۔ اس نے کہا تمہارا نبی تو جادوگر ہے
حضرت علی اس کو سمجھا رہے ہیں۔ وہ جادوگر نہیں وہ شمس الضحیٰ ہے۔
وہ بدر الدجیٰ ہے۔ وہ مثلِ انسان سے ماوراء ہے۔ اس کا نام ہر مرض کی
شفا ہے۔ اس کی تصدیق کرنے والا تو خود خدا ہے۔ ذرا دیر ہو گئی
تو حضرت عمر نے عرض کی یارسول حضرت علی کو دیر ہو گئی ہے۔ اگر اجازت
ہو تو میں پیچھے معلوم کر کے آؤں رخ کیا ہے۔ حضرت عمر کی طبیعت میں
جلال تھا۔ حضرت علی کی طبیعت میں جمال تھا۔ کیونکہ دونوں میں نبی کا
کمال تھا۔ حضرت عمر گئے تو دیکھا حضرت علی اس کو سمجھا رہے ہیں مگر وہ
اکڑا بیٹھا ہے۔ تکبر کر رہا ہے۔ حضرت عمر نے دیکھا حضرت علی اس کو سمجھا رہے
ہیں مگر وہ مانتا نہیں۔ تو حضرت عمر جلال میں آ گئے۔ اپنا ایک پاؤں اس کی
مشک میں دیا۔ دوسرا پاؤں اس کی گردن میں دیا۔ مشک سمیت اٹھا کے
رسول کے دربار میں پیش کر دیا۔ میرے پیارے رسول نے فرمایا۔ اے عمر تو نے
یہ کیا کیا۔ عرض کیا میرے ماں باپ آپ پر قربان ہوں۔ حضرت علی پیار سے
سمجھا رہے تھے مگر یہ مانتا نہیں تھا۔ اس لئے میں اٹھا کے لے آیا ہوں۔ یہودی کہنے لگا
نہ کر ہم بہتیری پانی کی مشک کو واپس کر دیں گے۔ جتنا مرضی آگے پانی

سے جانا

~~[illegible]~~ - اتنی دیر میں محبوب کائنات نے ایک پیالہ لیا۔ مشکیزے میں سے پانی نکالا۔ رسول کائنات نے اپنے دونوں ہاتھ اس پیالے کے اندر رکھے۔ صحابہ فرماتے ہیں۔ کہ ہم نے اپنی ان آنکھوں سے دیکھا۔ نبی کی ایک ایک انگلی سے پانی کا چشمہ جاری ہو رہا ہے۔ صحابہ فرماتے ہیں ہم نے پانی کے مشکیزے بھر لیے۔ یہاں تک ہم نے جانوروں کو پانی پلا دیا۔ ہم نے وضو کر لیے۔ ہم نے پانی پی لیا۔ اور سفر کے لیے پانی ساتھ لے لیا۔ میرے آقا نے مسکرا کر فرمایا۔ یہودی اپنا پانی لے لے جتنا مرضی آئے لے لے۔ قافلے کے قافلے پانی کے مشکیزے کر چلے۔ یہ میرے رسول کائنات کا معجزہ ہے۔ اور یہ طاقت کس نے دی۔ اللہ نے۔

میرے نبی کریم ؐ کا وجود بھی معجزہ ہے۔ ہمیں پسینہ آئے تو بو۔ نبی پاک کو پسینہ آئے تو خوشبو۔ میرے نبی پاک ؐ کی عادت مبارک تھی۔ حضور ؐ نماز ظہر پڑھانے کے بعد آرام فرماتے ہیں۔ حضرت عائشہ ؓ فرماتی ہیں۔ حضرت ام المومنین مومنوں کی ماں فرماتی ہیں۔ رسول کائنات کی عادت مبارکہ ہوتی تھی نماز ظہر پڑھانے کے لیے آرام فرماتے۔ گرمی کا موسم ہوتا۔ آپ کے جسم سے پسینہ امڈ آتا۔ میں نے ایک شیشی لے لی۔ نبی پاک کا پسینہ اکٹھا کیا۔ جب میں کسی کی شادی پہ جاتی۔ کپڑے پہن کے رسول اللہ کا پسینہ لگاتی۔ بڑے بڑے سرداروں کی بی بیاں پوچھتیں اے عائشہ بتا کون سی خوشبو استعمال کرتی ہے۔ کون سے ملک سے عطر منگوایا ہے۔ میں کہا کرتی ہے تو میرے نبی کا پسینہ ہے۔ حضور کا وجود معجزہ ہے۔ ہمیں پسینہ

آئے تو بدبو ہو۔ نبی کو پسینہ آئے خوشبو ہو۔ ہم پڑھیں تو ناول بنیں
نبی پڑھے تو قرآن بنے۔ ہم بولیں تو بات بنے۔ نبی بولے تو حدیث بنے۔ ہم قانون
بنائیں تو سخت ضرورت ہو۔ نبی کا قانون بنے تو حجت ہو۔ ہم خدا کے گھر آئے
ہیں جوتے اتار کے آتے ہیں۔ نبی خدا کے پاس جائیں نعلین ساتھ لے کر جائیں۔
ہم سو جائیں تو خواب۔ نبی سو جائیں تو رب سے سوال و جواب۔ ہم جانوروں
کے پاس جائیں تو جانور ڈر کے بھاگ جائیں۔ نبی جانوروں کے پاس جائیں
تو جانور ادب سے سلام کرنے لگے۔

جناب صدیق اکبر خلیفۂ اول جناب صدیق اکبر فرماتے ہیں کہ میں
رسول اللہ ﷺ کے ساتھ جا رہا ہوں۔ جنگل بیابان سے گزر رہا۔ اتنی دیر میں
آواز آئی۔ یا رسول اللہ میری مدد فرمائیے۔ جانور بھی جانتے ہیں نبی مدد کر سکتا ہے۔
اَغِثْنِی یا رسول اللہ۔ یا رسول اللہ میری مدد کریں۔ میرے نبی نے دائیں بائیں دیکھا
دیکھا تو ایک ہرنی جال میں پھنسی ہوئی ہے۔ میرے پیارے نبی نے فرمایا۔ آ ابوبکر
اس کی مدد کریں۔ میرے نبی نے جال اٹھایا۔ ہرنی کو آزاد کر دیا۔ اتنی دیر
میں شکاری آ گیا۔ کہنے لگا اے محمد ابن عبداللہ تو نے مجھ پر بڑا ظلم کیا۔ میں نے دو
دن لگا کے شکار کیا۔ تو نے آج اس کو آزاد کر دیا۔ میرے نبی نے فرمایا۔ ہرنی اپنے
بچوں کو دودھ پلا کے واپس آ جائے گی۔ کبھی جانور بھی واپس آیا۔ یہودی کہنے لگا
تم کیسی بات کرتے ہو۔ میں سنتا رہتا تھا۔ کہ محمد ﷺ آپ جادوگر ہیں۔ آج میں
نے دیکھ لیا۔ کبھی پھر جانور بھی واپس آتا ہے۔ میرے آقا نے فرمایا۔ خاموشی سے انتظار

کرشمہ سا تو وعدہ نہیں کیا۔ مجھ نبی سے وعدہ کیا ہے۔ اتنی دیر گزری وہ اپنے
بچوں کو ساتھ لے کر آ گئی۔ اس نے اپنا سر نبی کے نبوت والے قدموں پر رکھ دیا۔
یہودی حیران ہو کے کہتا ہے۔ مجھے کچھ سمجھ نہیں آ رہی۔ کہ میں خواب دیکھ رہا ہوں
میرے نبی نے فرمایا کہ میں اللہ کا نبی ہوں۔ جانور بھی جانتے ہیں کہ میں اللہ کا رسول ہوں
اس یہودی نے کہا۔ یہاں سے ایک درخت کھڑا ہے۔ اگر یہ چل کے آ جائے تو
میں کلمہ پڑھ لوں گا۔ میرے نبی نے فرمایا جا درخت کو کہہ دے۔ کہ محمد عربی
تجھے بلا رہا ہے۔ درخت رینگتا ہوا نبی کے قدموں پر گر پڑا۔ درخت کا آنا تھا۔
یہودی کا قدموں پر گرنا تھا۔

میرے نبی پر درختوں نے سلام پڑھا۔ جانور جھک کے آئے۔ اور آئے
تاریخ مکہ پڑھ لو مسلمانوں۔ میرے نبی پاک نے چالیس سال کے بعد نبوت کا
اعلان کیا۔ تیرہ سال میرے نبی نے مکہ میں گزارے۔ دس سال مدینہ منورہ میں
گزارے یہاں تک کہ میرے نبی نے تبلیغ کا آغاز کیا۔ عتبہ کہنے لگا میں نہیں
مانتا۔ ابوجہل نے کہا میں نہیں مانتا۔ میرے نبی پاک نے آسمان کی طرف منہ کر کے
کہا۔ یا اللہ یہاں تو کوئی مانتا ہی نہیں۔ فرمایا یہ نہیں مانتے نہ مانیں۔ عتبہ نہیں
مانتا نہ مانے۔ ولید نہیں مانتا نہ مانے۔ ابوجہل نہیں مانتا نہ مانے۔ ابولہب نہیں
مانتا نہ مانے۔ مکے کا چوہدری نہیں مانتا نہ مانے۔ پیارے تو بھی مان میں تجھے مانوں۔
تو مجھے خدا کہے۔ میں تجھے نبی کہوں۔ تو مجھے رب کہے۔ میں تجھے رسول کہوں۔ تو مجھے
قدیر کہے میں تجھے بشیر کہوں۔ تو مجھے خبیر کہے میں تجھے سراج منیر کہوں۔

تو اِن مجھے لا الٰہ الا اللہ کہے میں تجھے محمد رسول کہوں

میرے نبی پاک نے جب نبوت کا اعلان کیا۔ تو ابوجہل آ کے کہنے لگا۔ اے محمدؐ تو کہتا ہے۔ خدا ایک ہے۔ آج بات طے کر لے یا خدا دیکھ یا خدا دکھا۔ میرے نبی نے فرمایا۔ میرے خدا کو موسیٰ پیغمبر نہیں دیکھ سکا۔ تو کیسے دیکھے گا۔ رب اَرِنی۔ یا اللہ نقاب ہٹا، حجاب ہٹا۔ ذرا شکل تو دکھا۔ رب نے کہا۔ لن ترانی۔ تو نہیں دیکھ سکتا۔ یا اللہ میں نہیں دیکھ سکتا۔ یا تو نہیں دکھا سکتا۔ فرمایا۔ میں تو علیٰ کل شیءٍ قدیر ہوں میں تو دکھا سکتا ہوں مگر تو نہیں دیکھ سکتا۔ یا اللہ تجھے کوئی دیکھے گا بھی سہی۔ فرمایا ہاں موسیٰ۔

نہ بشر کی آنکھ دیکھے نہ چشمِ انبیاء دیکھے

مجھے دیکھے تو اے موسیٰ ہم نگاہِ مصطفیٰ دیکھے۔

یا اللہ وہ مصطفیٰ کون ہے۔ فرمایا وہ میرا حبیب ہے۔ یا اللہ میں کون ہوں فرمایا تو میرا کلیم ہے۔ یا اللہ کلیم اور حبیب میں فرق کیا ہے۔ فرمایا کلیم وہ ہے جو طور پہ آتا ہے۔ میں کہتا ہوں پاؤں سے نعلین اتار کے آ۔ آواز دیتا ہے سر جھکاتا ہے۔ مرضی آئے بولوں مرضی آئے نہ بولوں۔ تو کلیم ہے۔ اگر کوہِ طور پہ آواز نہیں دیتا ہے میری مرضی بولوں نہ بولوں۔ وہ ایسا میرا حبیب ہوگا۔ امِ ہانی کے گھر سویا ہوا ہوگا۔ ستر ہزار فرشتوں کو بھیجا ہوا ہوگا۔ آسمانوں پر نورانی چادریں بچھائی ہوئی ہوں گی۔ ایک لاکھ چوبیس ہزار نبی ~~قطار اندر~~ قطار اندر قطار مسجد میں انتظار

کر رہے ہونگے۔ مرضی آئے آئے مرضی آئے نہ آئے۔

فرمایا میرے خدا کو موسیٰ پیغمبر نہ دیکھ سکا تو آپ کیسے دیکھیں گے۔ کہنے لگا پھر تو بات نہ بنی۔ یا خدا دیکھو یا دکھا۔ تو حضرت نبی فرماتے ہیں۔ ہم شرک کے خدا دیکھ لیتے ہیں۔ کہنے لگا کب آؤ گے ہمارے بت خانے میں۔ ٹائم طے ہو گیا۔ فرمایا ظہر کے ٹائم تیرے بت خانے میں آئیں گے۔ ابوجہل کہنے لگا۔ پہلے مجھے اعلان کرانے دو۔ مکے کی گلیوں میں اعلان ہونے لگے۔ محمد عربی ﷺ جو بتوں کے خلاف صدائے احتجاج بلند کرتے تھے۔ آج بت خانے میں آ رہے ہیں۔ میرے نبی نے جب منادی سنی تو سر جھکا کے کہا یا اللہ۔ یہ تو منادی یہ کرا رہا ہے۔ فرمایا جبریل میرے سائیں سے جا کر کہہ دو۔ کہ منادی یہ نہیں کرا رہا۔ میں خود خدا کرا رہا ہوں۔ یا اللہ منادی یہ خود کراتا ہے۔ فرمایا۔ پیارے جب منادی ہو گئی۔ جب اعلان ہو گا۔ دنیا حیران ہو جائے گی۔ کہ جو بتوں کے خلاف بولتا تھا۔ آج بتوں کے پاس جا رہا ہے۔ جب اعلان ہو گا۔ مکے کے سارے چوہدری آ جائیں گے۔ قبیلے کے سردار آ جائیں گے۔ کعبے کے طواف کرنے والے آ جائیں گے۔ چھوٹے بھی آئیں گے بڑے بھی آئیں گے۔ اجنبی بھی آئیں گے۔ عالم بھی آئیں گے مکے کے امراء بھی آئیں گے۔ ملک شام کے مسافر بھی آئیں گے۔ سب کو دکھا دوں گا۔

شمع بجھ جائے پروانہ تو پروانہ نہیں رہتا۔
محمد بت کدے میں جائے تو بت خانہ نہیں رہتا۔

سب دیکھ رہے ہیں کہ کافروں کا سردار بھی آ رہا ہے۔ بتوں کا سردار بھی آ رہا ہے۔ جب ابو جہل آیا تو بتوں کے قدموں میں گر پڑا۔ جب نبی پاک آئے تو بتوں نے سلام کیا۔ جب ابو جہل نے دیکھا، یہ خدا ہی اس کو ماننے لگ گئے۔ تو اس نے ایک خط لکھا یمن کے بادشاہ کو، کہ اے حبیب ابن مالک آ جاؤ اور ہمارا فیصلہ کر جاؤ۔ یہ بیٹا عبداللہ کا۔ بھتیجا میرا ہے۔ ہمارے سامنے پیدا ہوا۔ بڑا ہوا۔ آج کہتا ہے۔ میں اللہ کا نبی ہوں۔ آ کے ذرا فیصلہ کر جاؤ۔ یمن کا بادشاہ یمن سے چلا۔ جب مکے کی سرزمین پہ آیا۔ تو آج تک اسلام کی تاریخ کا ایک ایک لفظ گواہ ہے۔ کہ اے لوگو، جب یمن کا بادشاہ حبیب ابن مالک مکے کی سرزمین پہ آیا۔ تو اس دن چاند کی چودہ تاریخ چودھویں کی رات آنے والی تھی۔ یمن کے بادشاہ نے کہا۔ ابو الحسن۔ تو نے مجھے کیوں بلایا۔ ابو الحسن کی اصل بات ہے ابو جہل اصل نام ہے عمر بن ابن ہشام۔ نبی پاک نے فرمایا جو میری نبوت کو نہیں جانتا چاہے کتنا بڑا سردار ہو۔ ابو الحسن نہیں۔ ابو جہل ہے۔ اس نے کہا۔ اے ابو الحسن کیوں مجھے بلایا ہے کہنے لگا بھتیجا میرا ہے کہتا ہے کہ میں اللہ کا نبی ہوں۔ ہمارا فیصلہ کر۔ اُس نے کہا۔ اچھا چہرہ کس نے دیکھا ہے۔ ذرا اُس کی بات سنو۔ کہنے لگا سامنے ٹھہرا تھا۔ ابو جہل کو اشارہ کیا۔ کہ اس کو اُدھر نہ جانے دینا۔ اگر یہ چلا گیا۔ اس نے مسلمانوں کے نبی کا چہرہ دیکھ لیا۔ یہ بھی اُسی کا ہو جائے گا۔ اگر کافر تھے مگر جانتے تھے۔ کہ جس نے رسول کا چہرہ دیکھ لیا۔ وہ اس کا ہی جاتا ہے۔ اس نے کہا۔ آپ پھر یہاں کریں

آپ ہمارے مہمان ہیں۔ ہم اسکو یہاں بُلا بیٹھے ہیں تو یمن کا بادشاہ کہنے لگا۔
اُس کو ہماری ضرورت نہیں ہمیں اس کی ضرورت ہے۔ کتنا بڑا شارہ
کا خطرہ ہے۔ ذرا غور کرنا۔ کافر کہہ رہا ہے۔ اس کو ہماری ضرورت
نہیں۔ اس کی ہمیں ضرورت ہے۔ اور یہ کہا۔ اللہ چل پڑا۔ یمن کا بادشاہ چلے
تو تیس ہزار کا لشکر بھی ساتھ چلا ملکے کے اُمراء بھی ساتھ۔ سفیر بھی ساتھ
چوہدری بھی ساتھ۔ نمبردار بھی ساتھ۔ قبیلے کے سردار بھی ساتھ اپنے بھی
ساتھ۔ بیگانے بھی ساتھ چھوٹے بھی ساتھ بڑے بھی ساتھ آ کے دروازے پہ دستک
دستک دی۔ اندر سے میرے نبی نے فرمایا۔ دروازے پہ کون ہے۔ میں ملکِ یمن
کا بادشاہ ہوں۔ اتنی دیر میں دروازہ نبوت کھلا۔ چہرہ رسالت نکلا۔ میرے
نبی نے فرمایا۔ تو یمن کا بادشاہ ہے۔ میں ختمِ نبوت کا بادشاہ ہوں۔ کیسے
آئے ہو۔ کہنے لگا میرا نام حبیب ہے۔ میرے باپ کا نام مالک ہے۔ مالک کا
بیٹا حبیب ہوں۔ سُنا ہے تم نے نبوت کا اعلان کیا۔ جو نبی ہوتا ہے
وہ معجزہ دکھاتا ہے۔ اگر آپ نبی ہیں تو آپ سے دو سوال کرنے ہیں۔ دو
سوالوں کے جواب دیں۔ میرا پہلا سوال یہ ہے۔ کہ آج رات چودھویں
کی آرس ہے۔ مہتاب پورا آب و تاب پہ ہوگا۔ چاند اپنے پورے جوبن
پہ ہوگا۔ اگر آپ نبی ہیں۔ تو اشارہ کر کے دو ٹکڑے کر دو۔ میرے نبی نے
فرمایا۔ اچھا مغرب ہونے دو۔ سورج کو غروب ہونے دو۔ چاند کو نکلنے
دو۔ فرمایا، دوسرا سوال۔ کہنے لگا حضرت پہلے پہلا سوال پورا کریں۔

پھر دوسرا بتاؤں گا۔ مکے میں ایک طوفان بدتمیزی اُٹھا۔ کفار نے شور مچا کر
دیا۔ کہ مسلمانوں کے نبی پر نازک وقت آگیا ہے۔ اس کا جادو آسمان پر
کیسے جائے گا۔ مگر جب چاند نکلا۔ چاند پورا جوبن پہ نکلا۔ کہ آج تک
ایسے نہ نکل سکا۔ چاند کو بھی پتہ ہے۔ کہ آج محمد عربی کا اشارہ میری طرف
ہو گا۔ آخر میرے آقا نے صحابہ کو نماز پڑھائی۔ صدیق اکبر ساتھ۔ امیر عمر
ساتھ عثمان غنی ساتھ مولا علی ساتھ۔ عبدالرحمن بن عوف ساتھ۔ کالا بلال
ساتھ۔ جب پہاڑ پر چڑھے تو مکے کے کافروں نے مذاق اڑائے۔ کہ یہ کیسے ہو
سکتا ہے۔ کہ آسمان پہ چاند اس کی بات مانے۔ میرے پیارے سائیں مسکرائے۔ اور
اپنی آستین رسالت سے انگل نکالی۔ اور فرمایا۔ اے جب اپنی نظر آسمان
کی طرف کرو۔ آج تک اسلام کی تاریخ کا ہر لفظ گواہی دیتا ہے۔ جبل ابوقبیس
کی ریت کا ایک ایک ذرہ گواہی دیتا ہے۔ کہ رسول اللہ نے انگل کا اشارہ کیا۔
یا اشارہ کرنے کی دیر تھی۔ تو چاند کے دو ٹکڑے ہونے میں دیر تھی۔ یہ نبی کا معجزہ
ہے۔ آج ہم نوجوانوں سے پوچھتے ہیں۔ کہ انگل گئی تھی چاند پہ۔ یا چاند آیا تھا
انگل پہ۔ آج دنیا کہتی ہے۔ چاند انگل پہ آیا۔ میں کہتا ہوں۔ نہ انگل
گئی چاند پہ۔ نہ چاند آیا انگل پہ۔ تم انگل کی بات کرتے ہو۔ جب میرے نبی
نے اشارہ کیا چاند دو ٹکڑے ہو گیا۔ اور محمد عربی کے قدموں میں آگیا۔ جب
چاند قدموں پہ گرا۔ تو یمن کا بادشاہ بھی گھوڑے سے گر کر قدموں پہ گرا۔ میرے
نبی نے فرمایا۔ ابھی تو تو نے دوسرا سوال بھی کرنا ہے۔ یا تو باندھ کے اعلان کرے گا

شرم والوں کو ایک ہی کام ہے۔ فرمایا جب جو تو نے دوسرا سوال کرنا تھا۔ وہ
میں بتا دوں۔ مجسم حیران ہو کے کہتا ہے۔ آپ کو کس نے بتایا۔ فرمایا جس نے
مجھے نبی بنایا۔ کہنے لگا وہ سوال تو ابھی میرے سینے میں ہے۔ میں نے نہ کسی
وزیر کو بتایا۔ نہ مشیر کو بتایا۔ نہ کسی سفیر کو بتایا۔ اچھا ذرا بتا دیجیے تو
میرے دل پہ ایمان پکا ہو جائے گا۔ میرے نبی فرماتے ہیں تیری ایک لڑکی ہے
جو آنکھوں سے اندھی ہے۔ کانوں سے بہری ہے۔ لولی اور لنگڑی ہے۔ تو نے
کسریٰ و قیصر کا ~~اطبا~~ علاج کرایا۔ مگر انہوں نے لا علاج کر دیا۔ تیرا
دوسرا سوال یہ تھا۔ اگر تو اللہ کا برحق نبی ہے۔ تو اپنے اللہ سے شفا دلوا دے
جا۔ جب ابن مالک میں یہیں بیٹھا ہوا ہوں۔ اور میں نے اپنے اللہ سے
تیری لڑکی کو شفا پہنچا دی ہے۔

یمن کے بادشاہ نے بیس ہزار اشرفیاں میرے آقا کو دیں۔ کہا کلمہ بھی
پڑھا دو۔ جہنم سے بچا دو۔ جنت کا دروازہ دکھا دو۔ اور اپنا بنا لو۔
تو میرے نبی نے کلمہ طیبہ پڑھایا۔ تو اس نے بیس ہزار اشرفیاں دیں سونے کی
میرے نبی نے اپنے پاؤں سے ٹھوکر لگا کے فرمایا۔ اگر میں چاہتا تو بدر اور
احد کے پہاڑ سونے کے بن جاتے۔ مگر میں دنیا میں سونے اور دولت مانگنے
نہیں آیا۔ میں امت کی بخشش مانگنے آیا ہوں۔

آؤ میرے ملت کے جوانوں غور کریں۔ یہ میرے نبی کا معجزہ ہے۔
کہ علم جو نبی کے سینے میں بیٹھ کر یمن میں صحت پہنچا سکتا ہے۔ وہ نبی مدینے

میں رہ کر ہمارا جمعہ کا خطبہ نہیں سن سکتا ہے۔ کہ یہاں کون کون بیٹھا ہے
یلش کے بادشاہ نے ایک نگاہ غلط سے دیکھا۔ اور کہا اوہ مکے کا فرزند
میرا بھی رسول ہے یہ۔ خبردار اس کو ہاتھ نہ لگانا۔ ابوسفیان کہنے لگا۔ اور بلال لے
اور یہ فیصلہ کرنے آیا تھا۔ واپس گیا تو دروازے پر دستک دی۔ آدھی رات کے
وقت کلمہ طیبہ کی آواز آ رہی ہے۔ وہی بیٹی جو گونگی اور اندھی تھی۔ وہ کہنے لگی
امی یہ کون ہے۔ میرا ابا ہے کہاں گیا تھا۔ مکے گیا ہوا تھا۔ کیوں گیا تھا۔ کوئی
فیصلہ کرنے گیا تھا۔ جب جب ابن مالک نے آواز سنی کہ فیصلہ کر کے آ گیا ہے۔ وہاں
فیصلہ کر سکا نہیں آیا۔ فیصلہ کرا کے آیا ہوں۔ مگر پتا تو بتا یہ اندھی اور لنگڑی تھی
اس کو آرام کیسے آ گیا۔ شفا کیسے آئی۔ کہنے لگی کیا پوچھتے ہو صاحب۔ گرمی بڑی سخت
تھی۔ چھت پر چڑھے دنیا دیکھ رہی تھی۔ چاند چودھویں کا تھا۔ ہم نے دیکھا۔ چاند دو
ٹکڑے ہو گیا۔ ایک نوری ہاتھ نکلا آنکھوں پہ لگا تو آنکھوں میں نور آ گیا۔ کانوں
میں لگا تو قوت سماعت سننے لگی۔ ہم نے پوچھا یہ کون ہے۔ تو یہی کھڑکی سے آواز
آتی تھی۔ یہ آمنہ کا لال ہے جس کا جلوہ جنوب شمال ہے۔ یہ نبی کا معجزہ ہے

ہمارے نبی غزوہ سے واپس آئے۔ میرے نبی نے نماز ادا کر لی۔ مگر
حضرت علی نے نماز نہیں پڑھی۔ میرے نبی کریم علی قریب آ۔ جی چاہتا ہے
ذرا سو لوں۔ عرض کی میرا زانو حاضر ہے۔ تاریخ بتاتی ہے۔ زانو تھا
علی کا سر تھا نبی کا۔ اب حضرت علی سورج کو دیکھ رہے ہیں۔ سورج تو
جا رہا ہے۔ میں نے تو نماز پڑھی ہی نہیں۔ مگر حضرت علی کے سامنے دو

یہ سلسلے ہیں۔ ایک اللہ کی نماز ہے۔ دوسری رسول کی اطاعت ہے۔ آخر علی علم
کا دروازہ تھا۔ سوچا کہ قرآن کا اعلان ہے۔
وَمَن یُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ اَطَاعَ اللہ۔ جس نے رسول کی اطاعت کی
سمجھو اللہ کی اطاعت کی۔ ادب سے بیٹھے ہوئے ہیں۔ آخر آنکھوں میں
آنسو کا ایک قطرہ گرا۔ چہرۂ نبوت پہ آیا۔ رسالت کی آنکھ کھلی۔ علی رو
رہے ہو۔ آقا نماز نہیں پڑھی۔ سورج غروب ہونے کو ہے۔ میرے نبی اٹھے
فرمایا علی نماز قضا پڑھ رہے ہو یا ادا۔ عرض کی اشارے ہوں تیرا نماز پڑھوں قضا
میرے نبی نے ہاتھ اٹھائے۔ اَللّٰھُمَّ یا مالکَ المُلک ھٰذا علیٌّ وَ اَنا مُحمّد
اے بادشاہوں کے بادشاہ یہ علی ہے میں نبی ہوں یہ اُمتی ہے میں پیغمبر ہوں
اس نے اپنا فرض ادا کر دیا۔ میری شان یہ ہے کہ علی نماز قضا نہ پڑھے۔
اللہ نے فرمایا میرے جبرائیل۔ جی رب جلیل۔ فرمایا میرے نبی سے کہہ دے کہ ہم
نے آپ کو معجزہ بنا کے بھیجا۔ کیونکہ اشارہ کرنا تمہارا کام۔ سورج کو
الٹانا میرا کام۔ میرے نبی نے انگلی کا اشارہ کیا۔ سورج پلٹ گیا۔
ہم نے حدیثوں میں پڑھا کہ سورج غروب نہیں ہوتا۔ بلکہ سورج اللہ
کے تخت کے سامنے سجدہ کرتا ہے۔ میں نے جب یہ حدیث پڑھی تو میں
سوچنے لگا۔ کہ سورج جب اللہ کے تخت کے سامنے سجدہ کر رہا ہوگا
اور ادھر حضرت علی کی نماز قضا ہو رہی ہوگی۔ تو اللہ نے فرمایا ہوگا۔ سورج
تیرا سجدہ قضا ہونا ہے تو ہو جائے۔ مگر علی کا سجدہ قضا نہ ہو۔

علی کی نماز ادا ہوگئی۔ کیہ رسول اللہ کا معجزہ بھی ہے۔ اور علی کی کرامت بھی
ہے۔ ہمارا عقیدہ ہے۔ علی علی ہے۔ ہمارا عقیدہ ہے علی امام المتقین
علی متقیوں کا امام ہے۔ علی بھنگ پینے والوں کا امام نہیں۔ علی چرس
پینے والوں کا امام نہیں۔ علی مسجد کو برباد کرنے والوں کا امام نہیں۔ علی مسجد
کو آگ لگانے والوں کا امام نہیں۔ علی قرآن شریف کی بے حرمتی کرنے والوں
کا امام نہیں۔ علی نماز پڑھنے والوں اور قرآن پڑھنے والوں کا امام ہے۔
جو لوگ مسجدوں کی توہین کر رہے ہیں۔ جو لوگ قرآن کی بے حرمتی
کر رہے ہیں۔ قیامت کے دن نبی نہ شفاعت کرے گا۔ نہ علی اپنے دروازہ
پہ آنے دے گا۔ علی وہی ہیں جو رسول کے ہیں۔
رسول کا معجزہ قرآن۔ اللہ فرماتا ہے۔
قد جاءکم۔ قد جاءکم۔ تمہارے رب کی طرف سے تمہاری طرف
برھان۔ قد جاءکم برھان من ربکم۔ تمہارے رب کی طرف سے تمہارے
پاس دلیل آ گئی۔ معجزہ آ گیا۔ وانزلنا الیکم نورا مبینا۔ فرمایا ہم
نے تمہاری طرف کھلا ہوا نور بھیج دیا۔
جتنے نبی آئے معجزے لے کر آئے۔ ہمارا نبی معجزہ بن کر آیا۔
فرمایا میں بھی معجزہ۔ میرا صدیق تو کہلے پہ ٹھہرا ہا نہ لے۔ بفضل اللہ کا حکم
یہی ہے۔ یہ بھی نبی کا معجزہ ہے۔ خلیفہ اول ابوبکر صدیق کا بننا۔ یہ
رسول کا معجزہ ہے۔ حضرت عمر نے خلیفہ ثانی بننا۔ حضرت عثمان

۲۹۹

خلیفہ ثالث ہیں ۔ مولا علی خلیفۂ چہارم ہیں ۔ [illegible] ۔

آج میں نے تقریر کی ہے معجزے کے عنوان پر۔ جو عقلِ انسانی میں نہ آئے

جو عقل میں آ جائے وہ معجزہ نہیں ہے۔

نبی پاک کی محبت کا سہارا لو۔ آخرت میں نجات ہوگی ۔ بیڑا پار ہوگا۔

پیر سید فدا حسین شاہ

[illegible]

۵-۹-۹۷

2/10/97

شانِ رسالت   وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ۔

(فدا حسین شاہ)

حمد و ثنا توں بعد واجب الاحترام عالی مقام۔ مشوکت اسلام حضرت کریم
قابل قدر حاضرین و سامعین۔ میں آپدے سامنے چند الفاظ قرآن کریم دے اندر تلاوت
کرن دا شرف حاصل کیتا اے۔ 3 گلاں اج دی محفل دے اندر کرنیاں نیں۔
(1) چند الفاظ جیہڑے میں تلاوت کیتے نیں۔ اوہناں دے متعلق۔ حضور دے ذکر دے
متعلق۔ واقعات محفل میلاد دے متعلق۔ اللہ تعالیٰ حق کہن دی سنن دی توفیق
عطا فرمائے۔ چند الفاظ جیہڑے قرآن کریم نے تلاوت کیتے نیں۔ اوہناں دا عام فہم
ترجمہ ایہہ ہے۔ اللہ تعالیٰ نے قرآن کریم اندر ارشاد فرمایا۔ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ۔
اے محبوبؐ اساں نے تیرا ذکر تیرے واسطے بلند کر چھڈیا۔ ایہہ نہیں فرمایا۔ سوہنیا تیرا
ذکر بلند ہووے گا۔ یا تیرا ذکر بلند کراں گا۔ تسی اعلان نبوت کرو۔ لوک تہانوں منن گے۔ مرید
ہون گے۔ تہاڈی بیعت کرن گے۔ تہاڈی ختم نبوت تے ایمان رکھن گے۔ پھر خطیب ہون
گے ادیب ہون گے۔ مفسر ہون گے۔ محدث ہون گے۔ مفتی ہون گے۔ قاضی ہون گے مقرر
ہون گے۔ نعت خوان ہون گے۔ سوہنیا پھر تیرا ذکر ہووے گا۔ فرمایا نہیں۔ محبوب رب العالمین
اے۔ دنیا تے کوئی آدمی اگر رب دا ذکر نہ کرے تے اوہدی خدائی وچ فرق آ سکدا نہیں۔ فرمایا
سوہنیا توں میرا محبوب ایں۔ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ۔ تیرا ذکر بلند کر چھڈیا اے۔ کوئی کرے
یا نہ کرے۔ محبوب کوئی تیرا ذکر نہ کرے۔ میری خدائی وچ فرق نہیں آ سکدا۔ سوہنیا کوئی تیرا ذکر
نہ کرے گا۔ تیری مصطفائی وچ فرق نہیں آ سکدا۔

فرمایا سوہنیا محبوب میں کسے دا محتاج نہیں۔ سوہنیا تیرا ذکر کسے خطیب دا
محتاج نہیں۔ کسے مفسر دا محتاج نہیں۔ کسے محدث دا محتاج دا محتاج نہیں۔ کسے مفتی

ملاں قاری نعت خوان دا محتاج نہیں۔ سوہنیا تیرا ذکر کوئی نہ کرے۔ تیری مصطفائی
وچ فرق نہیں آ سکدا۔ ورفعنا لک ذکرک۔ میں تیرا ذکر بلند کر چھڈیا۔ فرمایا سوہنیا
تیرا ذکر تے اودوں وی سی۔ جدوں کسے دا ذکر نہیں سی۔ ورفعنا لک ذکرک۔ میرے
محبوب دا اودوں وی ذکر سی۔ تے پرسوں میرے یار دا اودوں وی ذکر ہووے جدوں
کسے دا نہیں ہووے گا۔ میرے یار دا اودوں وی ذکر سی۔ جدوں کسے دا ذکر نہیں سی۔
قرآن پڑھ کے ویکھ لو۔ اللہ نے قرآن کریم اندر ارشاد فرمایا۔ اے وضحیٰ دے چہرے
والیا۔ حشم دے گنڈلاں والیا۔ ولیل دے سیہ بال والیا۔ انہاں لوکاں نوں
کہہ دے میرا آونا اللہ واسطے۔ میرا جانا اللہ واسطے۔ میری نماز اللہ واسطے۔
میری قربانی اللہ واسطے۔ اے سوہنیا ایہہ وی اعلان کر دے۔ اَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِیْن۔
فرمایا سب توں پہلے مسلم میں واں۔ اوہنوں اللہ آکھن والا میں واں۔ اوہنوں قادر
آکھن والا میں واں۔ اوہنوں رازق آکھن والا میں واں۔ اوہنوں نماز دے وظیفے کرن
والا میں واں۔ اوہنوں اللہ کہن والا میں واں۔ ہور کوئی نہیں سی۔ اک میں ساں یا
اک میرا خدا سی۔ اوہ میرے تے صدقے بھیدا سی۔ میں اوہدا ذکر کردا سی۔

ورفعنا لک ذکرک۔ اودوں ~~کسے دا ذکر نہیں سی۔ جدوں کسے کوئی وی نہیں سی~~ اودوں وی
ذکر سی جدوں کوئی وی نہیں سی۔ کُنْتُ نَبِیًّا وَّآدَمُ بَیْنَ الْمَاءِ وَالطِّیْن۔ کُنْتُ نَبِیًّا وَّآدَمُ
بَیْنَ الرُّوْحِ وَالْجَسَد۔ میرا ذکر بلکہ فرمایا۔ اَوَّلُ مَا خَلَقَ اللّٰہُ نُوْرِیْ۔ چوتھی حدیث دس کے
فرمایا۔ یَا جَابِرُ اِنَّ اللّٰہَ خَلَقَ قَبْلَ الْاَشْیَاءِ نُوْرَ نَبِیِّکَ مِنْ نُوْرِہٖ۔ ورفعنا لک
ذکرک۔ اودوں کسے دا ذکر نہیں سی جدوں حضور دا ذکر سی۔ تاجدار گولڑہ

303

فرماندے آ۔

کُن فیکون تے کل دی گل اے ایساں اگے ای پڑ پٹ لگائی۔

مہر علی راں دونوں بیٹھے جدوں بیک دوہناں نوں آ لئی۔

ورفعنا لک ذکرک۔ حضور دا ذکر اودوں وی سی۔ جدوں کسے دا ذکر نہیں سی۔ اگے
عرض کیتا اے۔ حضور دا ذکر اودوں وی ہووے گا جدوں کسے دا ذکر نہیں ہووے گا
اللہ دا قرآن پڑھ کے ویکھ لے۔ اللہ تعالیٰ قرآن کریم اندر ارشاد فرماندے نیں۔ اک
ویلا کیہ دے۔ اک گھڑی کیہ لے۔ اک وقت کیہ لے۔ ایسا وی آئے گا۔

کُلُّ مَنْ عَلَیْهَا فَانٍ وَیَبْقَیٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ۔

ایسا وقت آئے گا کوئی چیز نہیں ہووے گی۔ صرف اللہ ہووے گا۔ ہور کوئی نہ ہووے گا
مسلماناں جدوں ہے ای اللہ۔ ہور کوئی ہے ہی نہیں۔ اوہنوں قادر آکھن والا کوئی نہ ہووے گا
اوہنوں مالک آکھن والا کوئی نہ ہووے گا۔ اوہنوں رازق آکھن والا کوئی نہ ہووے گا۔ اوہدے
ناں دے وظیفے کرن والا کوئی نہ ہووے گا۔ اوہنوں لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ آکھن والا کوئی نہ ہووے گا۔
اللہ ہو ضرباں لان والا کوئی نہ ہووے گا۔ کوئی تسبیحاں پھیرن والا کوئی نہ ہووے گا۔

کُلُّ مَنْ عَلَیْهَا فَانٍ۔ ہور کوئی نہ ہووے گا۔ اللہ ہووے گا۔ مسلماناں محبت دی انتہا ہوگئی
فرمایا سوہنیاں ایہہ جیہا ویلا وی آئے گا۔ صرف اللہ ہی ہووے گا۔ ہور کوئی نہیں ہووے گا۔ صرف میں
موجود ہوواں گا تیرا ذکر اودوں وی جاری رہے گا۔ اللھم صلی وسلم علی النبی۔ میرے
نبی ﷺ دا ذکر اودوں وی سی۔ جدوں کسے دا ذکر نہیں سی۔ میرے پیغمبر دا اوہدوں وی ذکر ہووے گا
جدوں کسے دا ذکر نہیں ہووے گا۔ کیونکہ فرمایا۔ ورفعنا لک ذکرک۔ سوہنیا تیرا ذکر بلند کر چھڈیا

ایہہ اوہ ذکر اے۔ جیہدے گھٹائیاں گھٹ نہیں سکدا۔ کوئی محفل کرے یا نہ کرے۔ کوئی
تقریر کرے یا نہ کرے۔ میلاد کرے یا نہ کرے مت کوئی سمجھے میری وجہ توں ذکر نہیں
ہووے گا۔ معاذ اللہ۔ ورفعنا لک ذکرک۔ جیہڑا ذکر توں خدا بلند کرے اوہدا
ذکر کوئی گھٹا سکدا نہیں۔ ورفعنا لک ذکرک۔ بلکہ قرآن کریم تے غور کر۔ قرآن کی اے۔
ولادت توں پہلے دا ذکر قرآن اندر۔ ولادت دا ذکر قرآن اندر۔ بچپن دا ذکر قرآن اندر
جوانی دا ذکر قرآن اندر۔ نبی دے قدماں دا ذکر قرآن اندر نبی دے سینے دا ذکر قرآن اندر
نبی دیاں زلفاں دا ذکر قرآن اندر۔ نبی دی پیشانی دا ذکر قرآن اندر۔ میرے نبی دیاں
اکھاں دا ذکر قرآن اندر میرے نبی دے رخسار دا ذکر قرآن اندر۔ میرے نبی دے چہرے
دا ذکر قرآن اندر۔ میرے نبی دے دنداں دا ذکر قرآن اندر۔ میرے نبی دی زبان دا ذکر
قرآن اندر۔ میرے نبی دے ہتھاں دا ذکر قرآن اندر۔ میرے نبی دے بازو دا ذکر قرآن
اندر نبی مکے اے تے ذکر قرآن اندر۔ نبی مدینے اے تے ذکر قرآن اندر۔ نبی غاراں وچ جائے
تے ذکر قرآن اندر۔ نبی پہاڑاں وچ جائے تے ذکر قرآن اندر۔ نبی اُحد وچ جائے
تے ذکر قرآن اندر۔ نبی بدر جائے تے ذکر قرآن اندر۔ نبی تبوک وچ جائے تے ذکر
قرآن اندر۔ نبی خیبر جائے تے ذکر قرآن اندر۔ نبی مکے دیاں گلیاں وچ پھرے
تے ذکر قرآن اندر۔ نبی مدینے طیبہ دیاں گلیاں وچ پھرے تے ذکر قرآن اندر
میرا نبی آواز مارے تے ذکر قرآن اندر میرا نبی چادر لے کے سووے تے ذکر
قرآن اندر۔ میرا نبی بیعت کرے تے ذکر قرآن اندر۔ میرا نبی لشکر کڈھے تے ذکر
قرآن اندر۔ میرا نبی غلاماں نوں لے کے سواریاں تے چڑھے تے ذکر قرآن اندر

میرا نبی ۔ وضحیٰ دا چہرہ قسم دے کے نال ۔ میرا نبی غسل کر کے تے سورج دیاں
شعاعاں میرے نبی دیاں زلفاں نوں کرن سلامی ۔ میرا نبی اپنی تلی تے تیل
پا کے زلفاں نوں لاوے تے ذکر قرآن اندر میرا نبی اپنے غلاماں نوں لا کے بیٹھے
تے ذکر قرآن اندر ۔ میرا نبی ٹیک لاوے تے ذکر قرآن اندر ۔ میرا نبی مزمل اوڑھے تے
ذکر قرآن اندر ۔ میرا نبی مدثر دی بکل مارے تے ذکر قرآن اندر ۔ میرا نبی بن ٹھن
کے لامکاں تے جاوے تے ذکر قرآن اندر ۔ اعلیٰ حضرت فرماندے نیں ۔

ورفعنا لک ذکرک کا ہے سایہ تجھ پر
بول بالا ہے ترا ذکر ہے اونچا تیرا ۔

حدیث پاک وچ آندا اے ۔ اوہ عبادت قبول نہیں ۔ جیہدے اندر ریاکاری آجاوے
جس عبادت اندر تصنع بناوٹ ریاکاری آجاوے ۔ رب دی بارگاہ وچ قبول نہیں ۔
وکھالے دی نماز ۔ وکھالے دا حج ۔ وکھالے دی زکوٰۃ ۔ کوئی عمل جیہدے وچ
ریاکاری آجاوے ۔ رب دی بارگاہ وچ قبول نہیں ۔ امام غزالی ۔ مکاشفۃ القلوب
اندر فرماندے نیں ۔ نبی پاک دا ذکر خلوص نیت نال ۔ عقیدت نال ۔ محبت نال
کیتا جاوے ۔ ایہدے نال دی تے گل ای کوئی نہیں ۔ اگر وکھالے واسطے وی کریں گا
تاں وی قبول ہو جاوے گا ۔ ایہدی وجہ بیان کر دینا واں ۔ فرماندے
محبت دا عشق دا پیار دا اصول ایہہ وے ۔ اوہ محب محبت نہیں جیہڑا
محبوب دا ذکر سن کے خوش نہ ہووے تے جتنا پیار رب نوں اپنے محبوب نال
اے کائنات وچ کسے نال ہے ای نہیں ۔ اس واسطے میلاد قبول ای قبول اے

حضور دا ذکر قبول ای قبول اے۔ ایہو ای وجہ عجب جو اے۔ بلکہ حکیم الامت۔ مفتی احمد یار گجراتی اک مثال دیندے نیں۔ فرماندے نیں۔ دنیا دے ڈیرے تے۔ کجھ لوک آکے اپنے خیالاں دی تعریف کردے نیں۔ اوہندے دادا دی تعریف کردے نیں۔ آباؤ اجداد دی تعریف کردے نیں۔ حالانکہ اوہناں نوں اُنہاں دے آباؤ اجداد نال ملاقات نہیں ہوندی۔ محبت نہیں ہوندی پیار نہیں ہوندا۔ نال اس واسطے لیندے نیں۔ کہ اینہاں وڈیاں دا ناں لواں گے۔ ایہہ انہاں دا عقیدت مند اے۔ ایہہ آکھے گا میرے وڈیاں دا ناں لیندا اے۔ ایہنوں پیسے ملے گا۔ آپ فرماندے نیں۔

ہم ہیں پرانے کمیٰ اُسکے در کے۔ نام لکھے ہیں مادر جگر کے۔

دنیا دا رہن والا دنیا دار دی تعریف کرے۔ تے اوہ خالی نہیں رہندا۔ رب دا بندہ ہو کے رب دے محبوب دا ذکر کرے۔ تے پھر اوہ جھولی بھر کے جاندی اے۔ فرمایا محبوب ورفعنا لک ذکرک۔ دو باتاں۔ چار شئیں سنو۔ نماز اللہ دا حکم اے۔ حج اللہ دا حکم اے۔ زکوٰۃ اللہ دا حکم اے۔ روزے اللہ دا حکم اے۔ قربانی اللہ دا حکم اے۔ فعل نہیں۔ رب حج دا حکم کردا اے۔ خود حج کرن توں پاک اے۔ طواف کرن توں پاک اے۔ قربانی دا حکم کردا اے۔ خود۔ بکرے۔ چھترے۔ جانوراں دیاں گردناں تے چھریاں چلان توں پاک۔ زکوٰۃ دا حکم دیندا اے۔ خود ڈھائی سو ہے سینکڑہ دین توں پاک اے۔ روزیاں دا حکم کردا اے۔ خود روزے رکھن توں پاک اے۔ ورفعنا لک ذکرک مسلماناں تیرے نبی دا اوہ اعلیٰ ذکر اے۔ جیہڑا رب حکم وی کردا اے۔ تے خود وی کردا اے ورفعنا لک ذکرک۔ میرے نبی دا ذکر کرن والیا مسلماناں۔ ایہہ وی سن لے۔

میرا نبی دا ذکر ایہا پیارا ذکر اے کہ جیہڑا ذکر خود خدا دی کیتا اے۔
آدمؑ میرے نبی دا ذکر کردے رہے۔ نوحؑ میرے نبی دا ذکر کردے رہے۔
ادریسؑ۔ شیثؑ ابراہیمؑ۔ اسماعیلؑ۔ یعقوبؑ۔ یوسفؑ۔ موسیٰ علیہ السلام
عیسیٰؑ۔ اک لکھ تے کئی ہزار نبی۔ میرے تے تیرے آقا دا ذکر کردے رہے
کتاباں وچ آندا اے۔ حضرت داؤدؑ۔ جدوں پڑھدے سن تے پرندے
وی رک جاندے سن۔ بزرگ فرماندے نیں کردے کی سن۔ کملی والے دا
ذکر کردے سن۔

جن کے نام کی داؤد نے نغمہ سرائی کی۔
وہ جن کے نام سے شاہ سلیمان گدائی کی۔
جو روشن بن کے پیرہن دیدہ یعقوب میں آیا۔
جسے یوسف نے اپنے حسن و جمال میں پایا۔ ورفعنا لک ذکرک
وہ جن کا ذکر ہوتا ہے۔ زمین و آسمانوں میں
فرشتوں کی دعاؤں میں مؤذن کی آذانوں میں۔

عرض کیتا کریاں۔ ورفعنا لک ذکرک۔ توجہ کریں۔ رب میرے نبی دا
ذکر کردا اے۔ سارے نبی میرے نبی دا ذکر کردے رہے۔ بلکہ جمادات۔
حیوانات میرے نبی دا ذکر کردے رہے۔ پرندے میرے نبی دا ذکر کردے رہے
شفا شریف پڑھ کے ویکھ لے۔ مشکوٰۃ شریف پڑھ کے ویکھ لے۔ لوک کہندے
چالی سالاں ثبوت لبھا۔ توجہ کریں۔ پتھر تے میرے آقا نے فرمایا

اج میں اللہ دیاں نبوت ہی کیتا۔ جھوٹی جیہی عمر پاک اے۔ میں انہاں پیغمبراں نوں
جانناں واں۔ جدوں میں لنگدا ساں۔ مینوں سلام کردے سن۔ سبحان اللہ۔
السلام علیک یارسول اللہ ۔ نبی پاک دی واڈی فرمانداں پئی
حلیمہ سعدیہ فرماندیاں نیں۔ میرے نبی پاک دی چھوٹی جیہی عمر پاک اے۔ میں
کعبے دا طواف پئی کردی آں۔ حضور میرے کول کھلوتے نیں۔ میں حجر اسود نوں چمن لگی
تے ویکھ دی آں۔ اپنی جگہ توں اٹھ کے نبی پاک دیاں لباں نال لگدا اے۔

تیری روایت سماعت کیتا۔ حضرت علی المرتضیٰ۔ اوہ نبی پاک۔ پیر مرشد۔
اک ولیاں دا شہنشاہ۔ اک نبیاں دا شہنشاہ۔ اک امام الانبیاء اے۔ اک
امام الاولیاء اے۔ اک نبیاں دا سردار اے۔ اک ولیاں دا سردار اے۔ اک
بدر منیر اے۔ اک سراج منیرا اے۔ آپ فرماندے نیں۔ اسیں آبادی چوں باہر نکلے
تے آوازاں آوندی اے۔ الصلوٰۃ والسلام علیک یارسول اللہ۔

علی فرماندے نیں میں کدی سجے ویکھیاں کدی کھبے ویکھاں۔ کدی اگے ویکھاں واں
کدی پچھے ویکھاں واں۔ آواز آرہی اے۔ آواز دین والا نظر نہیں آوندا۔ میں عرض
کیتی مرتضیٰ دے چہرے والیا۔ حسن دے گنڈلاں والیا۔ پشت دے سہریاں والیا۔ ایہہ
اے اس جنگل اندر۔ جیہڑا غلام ایہدی محبت دے نال ایہدے پیار دے نال اللہ آپ نوں سلام
پیا کہندا اے۔ آپ نے فرمایا علی۔ ایہہ پیا نظر اوندا ای۔ عرض کیتی سوہنا نظر
آوندا اے۔ اوہندے کے پیچھے جیہڑا نظر آرہا ای۔ حضور نظر آوندا اے پہاڑ فرمایا
علی ایہہ پتھر شجر نبی نوں سلام پیا کہندا اے۔ فرفضا گٹ ذکر شک ۔ رسول کی کہہ رہے

پورا قرآن میرے نبی دے ذکر نال پُر۔ بلکہ نعت خواں۔ شعر پڑھیا ہویا ایں۔

آیتوں سے ملاتا رہا آپ کو۔
لیس کمثلہٖ والضحیٰ والیل اذا سجیٰ۔ والسراج منیرا
آیتوں سے ملاتا رہا آپ کو۔ جب یہ دیکھا تو نعت نبی بن گئی۔
یا محمد محمد میں کہتا رہا۔ نور کے موتیوں کی لڑی بن گئی۔

ورفعنا لک ذکرک۔ جمادات ذکر کر دے رہے۔ حیوانات ذکر کر دے رہے۔ پرندے ذکر کر دے۔ پتھر ذکر کر دے۔ میرے نبی دا پتھر ذکر کر دے پرندے ذکر کر دے رہے۔ بلکہ آپ دساں مولانا مرحوم فرماندے نیں۔ شہد دی مکھی۔ کدی کھٹی جگہ، کدی مٹھی جگہ۔ کدی جگہ نہیں بہندی۔ کوئی کسے ذائقے وچ کوئی کسے ذائقے وچ۔ ایہہ شہد کیویں بن جاندا اے۔ جدوں سرگی ویلا ہوندا اے۔ مکھیاں میرے نبی دا ذکر کردیاں نیں۔ ورفعنا لک ذکرک۔ ایہہ اوہ ذکر اے۔ جیہڑا رب وی کردا اے۔ بولو اج اوہ ذکر اے جیہڑا رب وی کردا اے۔ اس توں اگے تگا رہواں تے گل ہو جائے گی لمی۔ اج دو پوائنٹ باقی نیں۔ میں نیں فضائل اندر دو گلاں کراں گا۔ خدا دی قسم بڑے بڑے نصیباں دے اچے اور خوش بخت اوہ آدمی اے۔ سرکار دا ذکر کردا اے۔ ایہہ اوہ ذکر جیہڑا ذکر قبول ای قبول اے۔ ہور عبادتاں قبول ہوون نہ ہوون۔ نبی پاک دا ذکر قبول ای قبول اے۔

حدیث ۔

ہ ذکر نبی وچ برکتاں ای برکتاں نے ، ذکر مصطفیٰ مشکلاں حل کردا ۔

ایہہ ذکر اے سکون عاشقاں دا ۔ ایہو ذکر گستاخاں نوں چور کردا ۔

اسی ذکر دا صدقہ منگ ویکھیں ، تاں جھولیاں رب بھرپور کردا ۔

جیں ذکر وچ ذکر حضور دا نہیں اللہ پاک نہیں منظور کردا ۔

ے کملی والا نبیاں دی صف اندر جیویں نور ٹکیہ چمکدا انج تاں کوئی سمجھا ای نئیں

چہرہ تے حسن سلطان پیندا شراب عاشق اج تائیں رجیا ای نئیں ۔

ایہہ پردہ اے بیہہ وانگ بیتے پردے کئی مسکیناں دا کجیا اے ۔

سارے نبیاں سردار سانبھ گئے ڈنکا ایہی ناں کسے دا وجیا ای نئیں ۔

ایہہ ذکر اے جیہڑا مقبول ای مقبول اے ۔

حضرت صدیق اکبر نے فرمایا ، جیہڑا بندہ اک روپیہ نبی پاک دے ذکر تے خرچ کیتا ۔ کل قیامت دے اندر ہتھ پھڑ کے جنت داخل کراں گا ۔

ایہہ ویکھنا ای اے شاہ عبدالرحیم نوں ویکھو ، شاہ ولی اللہ نوں ویکھو ۔ شیخ محقق نوں ویکھو ، حاجی امداد اللہ مہاجر مکی نوں ویکھو ، غوث جیلانی نوں ویکھو ، مجدد الف ثانی نوں ویکھو ۔ حضرت بابا صاحب گنج شکر نوں ویکھو ، شاہ جنید نوں ویکھو کہ نبی پاک دا ذکر کر کے تے کیویں برکتاں ملدیاں نیں ۔ بلکہ اک واقعہ میں سناواں واں ۔ ایہہ رسالہ نہ سمجھنا ۔ جے رسالہ میں بیان کیتا ۔ تے میرا کم وی قبول ہاں ۔ جے تسیں جنت پڑھ کے جاؤ گے تے تسیں وی خالی ۔ جے عقیدت نال اک لفظ وی قبول ہو گیا تے بیڑا پار ۔ کتاب داستان اے میلاد اکبر ۔

اوہناں سوچ

اوہنہاں دے وچ اک واقعہ اے۔ سنو۔ کوئی خفتا زک ذکر ک۔ اس طرح اک ذکر
پاک دی محفل ہو رہی سی۔ کتاب وچ آوندا اے محفل میلاد شریف ہو رہی سی۔
میں تے گنہگار آں۔ کوئی نیک بندہ۔ حضور دا غلام۔ حضور دے معجزات۔
حضور دی عظمت۔ حضور دی شان بیان کردا سی۔ حضور دا ذکر پیا کردا
سی۔ اک پاسیوں اک سائل اٹھیا۔ اوہ آکھدا اے میں غریب آں میری مدد کرو۔
میں تہاڈا مسلمان بھائی آں۔ کتاب وچ آندا اے۔ اوہ بزرگ جیہڑے حضور دا ذکر
سنا رہے سن پئے۔ اوہناں اعلان کیتا۔ جیہڑا اینہاں دی مدد کرے گا۔ اوہدے
واسطے اس پاکیزہ محفل اندر دعا کیتی جائے گی۔ کتاب وچ آوندا اے۔ اک سی
یہودی دا غلام پر سی مسلمان۔ اوہدے کول 3 روپے۔ اوہنے آکھے دسا دے تے
گھروں سودا لین واسطے آیا۔ آ کے محفل پاک وچ بیہہ گیا۔ حضور دا ذکر
سندا رہیا۔ محفل پاک ختم ہوئی دعا منگن لگے۔ اٹھ کے کھڑا ہو گیا۔ عرض کردا
اے بابا جی۔ تساں اعلان کیتا سی۔ دو 3 روپیاں دی دعاواں تیں کرو گے ساریاں
لوگ آمین کہہ دین گے۔ آپ نے فرمایا ٹھیک اے۔ بابا جی نے فرمایا۔ پتا کیہڑی منگنی
دعا اے۔ کتاب پڑھ کے ویکھو۔ عرض کردا اے بابا جی میں یہودی دا غلام آں۔
دعا کرو اللہ تعالیٰ مینوں اوہدی غلامی توں آزادی نصیب فرمائے۔ دعا کیتی گئی لوکاں
آمین کہہ دتی۔ بابا جی نے فرمایا پتا ہور وی دس۔ عرض کردا اے بابا جی۔ میں جیہڑا
غلام آں اوہ یہودی۔ پر بڑا چنگا۔ میرے نال بڑا شفقت کردا اے۔ بڑی
محبت کردا اے۔ کوئی زیادتی نہیں کردا۔ اوہ بابا جی دعا کرو۔ اللہ تعالیٰ۔

میرے آقا توں جہنڑا میں غلام آں۔ اوہنوں کملی والے دا غلام بنا دیولے۔ دعا
کیتی گئی لوکاں آمین کہہ دتی۔ عرض کردا اے بابا اک ہور دعا۔ آکھے
کیہڑی۔ دعا کرو اُناں چر موت نہ آئے۔ جناں چر کملی والے دی زیارت نہ
ہو جائے۔ اوہ آہندا اے۔ میں دعا کرا کے خالی ہتھیں گھر گیا۔ تے پیسہ وی کول
کوئی نہ۔ تے سودا دی کوئی نہ گیا وی لیٹ۔ بیوی میںنوں کہندا اے، گھر وی
لیٹ آیاں ایں۔ پیسے وی ہتھ آئے نئیں۔ سودا وی ہیں نئیں۔ مختصر اوہنے بڑا
مینوں جھاڑیا۔ میں چپ کر کے سُندا رہیا۔ آخر میرا مالک مینوں پچھدا اے،
توں لیٹ آیاں ایں۔ سودا نہ پیسے کتھوں گئی بنیا۔ نبی کریم دا غلام مردن
قرباندا اے۔ میں پھر اپنے مالک نوں ساری گل سنا دتی۔ میرا مالک مینوں
پچھدا اے۔ اے میرے غلام توں دس پہر کیہڑی کیہڑی دعا کرائی۔ اوہ آہندا اے
میرے مالک میں پہلی دعا ایہہ کرائی۔ کہ اللہ تعالیٰ مینوں آزادی نصیب
ہو جائے۔ اوہ آہندا اے میں گل کیتی۔ میرے مالک نے مینوں آزاد کر دتا۔
میرا مالک مینوں پچھدا اے دوجی دعا کیہدے واسطے کرائی اے۔ عرض کردا
اے اے میرے مالکا۔ تیرا نمک حلال غلام آں۔ توں شفقت کرناں ایں۔
توں میرے نال پیار کرناں ایں۔ کوئی زیادتی نہیں کردا۔ اوہ دعا میں تیرے
واسطے کرائی اے۔ یااللہ ایہہ جیہڑا میرا مالک اے۔ ایہنوں دوزخ توں
بچا کے اینوں نبی کریم دا پکا سچا غلام بنا۔ غلام کہندا اے میں گل پیا
کردا ساں۔ تے میرا مالک کلمہ طیبہ پیا پڑھدا سی۔

اوہ کہندا اے پہلے میرا خیال سی کہ ایہ دعاواں کیری زندگی وچ قبول ہوون گیاں۔ تے جدوں ایہ
دو قبول ہوون لگیاں دیر ای نہ لگی۔ دل میرا مینوں کہندا اے کہ انج ای کملی
والے دی اڈیک وچ بہہ جا۔ اوہ سوہنا ہن آئے گا۔ حضور بھی ضرور آونگے۔
کیونکہ تسیں پہلے ایہہ سن لو۔ پھر میں گل نوں مکمل کراں گا۔ میرے کملی والے آقا
زندہ نیں۔ سُندے نیں جاندے نیں۔ پچھاندے نیں۔ کون اے۔ اوہدا کی ناں
اے۔ کہندا کی اے۔ کتھے رہندا اے۔ کی کردا اے۔ بلکہ میرا عقیدہ اے۔ سرکار
جدوں چاہن۔ جس ویلے چاہن۔ جنہوں تے چاہن۔ کسے دے خاب اندر آ جان۔
تے کسے دی جاگدیاں آ جان۔ سوہنا آ سکدا اے۔ ایہہ ویکھنا ای تے نورالدین زنگی
نوں ویکھو ایہہ ویکھنا ای تے حضرت جامی نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای حضرت سعدی نوں ویکھو
ایہہ ویکھنا ای تے جلال الدین سیوطی نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے امام شرف الدین
نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے شاہ عبدالرحیم نوں ویکھو ایہہ ویکھنا ای تے شاہ
ولی اللہ نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے شیخ محقق نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے
غوث جیلانی نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے شیر ربانی نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای
تے حضرت مجدد الف ثانی نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے ثانی لجپال ثانی نوں ویکھو
ایہہ ویکھنا ای تے مہر علی شاہ صاحب نوں ویکھو۔ جدوں سانوں تحفہ ہویاں۔
ایہہ ویکھنا ای تے جماعت علی نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے باوا صاحب نوں ویکھو۔ ایہہ
ویکھنا ای تے فاضل بریلوی امام اہلسنت نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے محدث اعظم
نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے ابو بکر بن مجاہد کو نوں ویکھو۔ ایہہ ویکھنا ای تے شُعبان

نوری کوٹھی وچ ویکھو = آمیں اوہناں دی گل کراں جنہاں نوں بچہ بچہ جاندا اے۔ ایہہ
جنہاں دے غازی علم الدین شہید نوں ویکھو۔ غازی علم الدین شہید جدوں میانوالی
جیل دے اندر رہے۔ میانوالی جیل دے داروغے۔ کہندے نیں علم الدین۔ جدوں
ڈبوے بند کر دیندے نیں۔ بتی آف کر دیندی دا اے۔ لائٹ بجھا دیندی دا اے۔
اوہ گیٹ لا کے۔ کنڈے جندرے لا کے اسیں ٹر جانے آں۔ علم الدین تیری کوٹھی وچ چانن
کیہا ہوندا اے۔ تیری کوٹھی وچ نور کیہا ہوندا اے۔ تیری کوٹھی وچ لائٹ کیہدی ہوندی اے
تیری کوٹھی وچ روشنی کیہدی ہوندی اے۔ حضرت غازی علم الدین شہیدؒ فرماندے نیں۔
اوہ لوکو! میں تے نبیاں دے لڑ نئیں لگیا۔ جیہڑے نبیاں دے نبی دا غلام
آں۔ (2) مرشد۔ لقد جاءکم رسول من انفسکم عزیز علیہ ما عنتم ــــ بالمومنین سبحان اللہ
اوہ نبیاں دے لڑ نئیں لگیا جیہڑے نبیاں دے نبی دا غلام آں۔
اوہ جدوں ڈبوے بند کر کے۔ بتیاں بجھا کے۔ اوہ گیٹ جندرے لا کے تسیں چلے جاندے
اوہ چندے ناں تے جیل اندر آیاں والاں اوہ مدینے والا میرے کول آ جاندا اے۔ سبحان اللہ
تسیں ٹر جاندے او۔ چندے ناں تے آن والا اوہ آ جاندا اے۔ اعلیٰ حضرت فرماندے نیں

فریاد امتی جو کرے حالِ زار میں۔
ممکن نہیں کہ خیر البشر کو خبر نہ ہو۔

آمیں بیتوں دساں۔ عارف کھڑی شریف دا۔ آپ فرماندے نیں
سوہنے پیر تیرے توں قربان مقام کا اسے۔

ب۔ پیراں دے وچ مرشد مغل ۔ سبھناں تاں ساقی ہے دلبر
حیدر دا حسام سیوں ۔

ہ۔ پیراں دے وچ مرشد مغل تے موہڑے کمیل کمال ۔
تے لجپال کہناں گواہ ے ۔

ہ۔ مدرسیاں نوں اوہ کول بہا کے جلوے بخشن والا ۔

بلکہ میرا ایمان تے ذوق ایہو آکھدا اے ۔ عارف کھڑی فرماندے سن
جنہوں منوش چلے ۔ جیہڑی کوٹھی دے اندر علم الدین شہید سن ۔ اوہناں اٹھاں
ناں کن لا ۔ جنہوں محمد رسول اندر دن کی آواز آ گئی ۔ اکّاں
جنہوں اپنی زبان نال بول کے دس گیاں ۔

ہ۔ ستوں نی اسنوں ماہی لتھ گیا تے پیاں راہواں دین گواہی
راہواں اوہدیاں روندیاں پیّاں جتھوں لنگ گیا رب دا ماہی ۔

اوہ کیتا جیہڑا دعاواں دو لکھیں قبول ہو گیا ۔ جنہوں دی آزادی مل گئی اے
تے میں گل کیتی تے میرا مالک دی کلمہ پڑھن لگ پیا ۔ پہلے تے خیال سی کہ دعاواں
قبول ہون گیاں ۔ پھر میرا دل آکھدا اے 12:1 دی تیہہ جا ۔ سویرے دی 1-2
دی آمد سی ۔ جعفر 2 دی گیارھویں نماز گے ۔ اوہ کہندا اے عمر ویلا سی ۔
پھر وضو دا طریقہ دسیا ۔ پھر نماز دا طریقہ دسیا ۔ میں وی پڑھی تے اوہنے
وی پڑھی ۔ پھر مغرب پڑھی ۔ پھر عشاء پڑھی ۔ جدوں عشاء پڑھ دا

کے دنیا پاسوں گئی - اسیں بیٹھے آں - آنکھاں چوں آنسو ۔ کتاباں تے درود و سلام

ے ~~عشق تیرا دل نوں روگ لا گیا~~ = عشق تیرا روگ دل نوں لا گیا

بنی دے غلام بیٹھے ہیں - ذرا گوش تے جائے ۔

~~عشق تیرا دل نوں روگ لا گیا~~ ۔ عشق تیرا روگ دل نوں لا گیا ۔

ایہو جیہا سنڑلا کے پڑھ خان ہزارہ نہ آں تے نہ پڑھیا ۔

عشق تیرا روگ دل نوں لا گیا ۔

آ وے کا جا ہن سوہنے مکھڑے والیا ۔

اوہ اَنھے بیٹھے ہوئے آں ۔ نال اکھ بند ہے نہیں ۔ نال روندے ہیں ۔ ہسی اکھ جیک کملی والے دی اکھ تک ۔ نال اکھ بند ہے نہیں ۔ نال ہنجو ہیں ۔ سمجھ کی وہندے ہیں ۔ اللہ رب العالمین ارشاد فرماندا اے ۔ شاباش بیٹیوں جیڑی گل بہتر اختیار وچ سی ۔ پہلی غلام نوں آزاد کرنا اور خود مسلمان ہونا ۔ تے اوہ تو نے کر دتا ۔ میرے دروازے تے آنا بڑا کم سی ۔ بخشنا میرا کم اے ۔ اور نالے جیہڑے اپنے حبیب دی محفل دا صدقہ بیٹیوں تیرے غلام اور اس عالم نوں اور سارے کل لوکاں نوں تمام حاضرین نوں بخشیا ۔ یہودی جس وقت خواب توں بیدار ہویا ۔ تو اپنے غلام دے نال عالم صاحب دی خدمت وچ حاضر ہویا ۔ اور سارے دا سارا واقعہ بیان کیا ۔ اور انہاں دے ایمان دے اندر پختگی آ گئی ۔

۲۹-۸-۹۷

ختم المبارک

شانِ رسالت

تماں منظور احمد

اشارے فرمایا۔ میں جبار آں قہار آں۔ میرے احکاماں دی خلاف ورزی کرن والیاں
میں قہار آں۔ پر جیہڑا دامنِ مصطفےٰ وچ آگیا۔ وَلَغُفِرَ لَکُمۡ محبوب ول آوندا گیا اے
میں اوہنوں بخشدا پیا گیا اے۔ کیونکہ واللہ غفور رحیم ٥ سوہنا جیہڑا تیرے کول آجاوے
پھر میں اوہنوں قہر آوندا ای نہیں۔ میری صفتِ قہاری اثر نہیں کردی۔ میرے سرکار
بیٹھے ہن۔ دھیان مکھ تے آگیا۔ آقا میں اک سیاہ کار آں۔ میری زندگی دی تاریخ
بڑی ڈراؤنی اے۔ کیا تیری بارگاہ وچ کوئی ساڈے جیہا خطاکاراں دی گنجائش ہے
کہ نہیں۔ فرمایا بیان تے کر۔ آقا میں اوہ جلاد آں۔ اوہ ظالم آں۔ اوہ
قاتل آں۔ جس ہر قوم کی سترہ بچی بغیر کسی جرم دے زندہ دفن کیتی اے۔
زندہ درگور کیتی اے۔ میں ستر معصوم بچیاں دا قاتل آں۔ تیری چوکھٹ تے آیا
آں۔ میرے جیاں پاپیاں دا دی تیرے دربار اندر گنجائش ہے کہ نہیں۔
حضور فرمایا۔ سنا کیویں کیتا ای۔ آقا سنان نہیں آیا۔ میں اوہنوں کیش
تے گزری دا احساس ہویا۔ فرمایا دس تے سہی۔ آقا ایہہ قوم دی ستر بچی۔
معصوم۔ بے گناہ۔ بے خطا بلاوجہ زندہ جیوندیاں جاگدیاں قبرے پائیاں
میری سرکار فرمایا دس تے سہی۔ آقا انہتر بچی قتل کیتی دل نوں اثر نہیں
ہویا۔ جدوں ستر دا عدد پورا ہون دا وقت آیا۔ اس قوم نے میں نوں جلاد
مقرر کیتا۔ جس گھر بچی پیدا ہووے نوں قتل کرنی ہووے گی۔ تا کہ ساڈا داماد
کوئی نہ بنے۔ جہالت دیاں تاریکیاں ساڈے نوں انہیاں کر دتا سی۔ ساڈے کفر دیاں گھٹاواں
چھا گیاں سن۔ اس لیے نوں اپنا داماد اکھوانا عیب سمجھدے ساں۔ جس گھر بچی

پیدا ہوندی اساں قتل کر دیندے۔ اور میرے ذمے سی۔ پر لوکاں دیاں قتل کیتیاں دھیوں
کدے افسوس نہ لگا۔

میرے گھر دھی پیدا ہوئی جدوں میں سفر تے ساں۔ میں گھر آیا تے بیوی نوں
پچھیا ساڈے گھر کیہ ہویا سی۔ بیوی نے کیہا۔ جیہڑی بچی پیدا ہوئی اے۔ میں اوہنوں قتل کر کے
دفن کر دتا اے۔ لیکن حالات ایہدے برعکس کہ میری بیوی نے اپنی بچی نوں اپنی ہمشیرہ
کول۔ شہر توں باہر اک ڈیرے پرورش واسطے چھوڑ دتا۔ مینوں انج کیہا کہ میں بچی
قتل کر دتی اے۔ چند سال گزرے۔ بچی بولن تے چلن تے گفتگو کرن دے قابل ہوئی تے میری
بیوی گھر لے آئی۔ میں گھر آیا تے میں ویکھیا کہ اک بچی میری بیوی نال محو گفتگو اے۔

میں بچی وچ اپنے پیار دی کھچ محسوس کیتی۔ بیوی نوں پچھیا ایہہ بچی کون اے۔
اوہنے کیہا ایہہ ہمسایہ دی مہمان اے۔ میں کیہا مہمان انج مانوس نہیں ہوندے۔ جیویں ایہہ خوش
دلی نال گفتگو کر رہی اے۔ میرے توں چھپ چھپ کے جلدی کر سی۔ میں مجبور کیتا۔ بیوی
ہتھ جوڑ کے کیہا ایہہ میری بچی پیدا ہوئی۔ جدوں تسیں سفر تے سو۔ تہاڈے ظلم توں ڈر کے
بھین دے کول پرورش کیتی۔ ہُن بولن تے چلن دے قابل ہوئی۔ گھر لیاندا اولاد فطری پیار
خاموش تے سنجیاں سی۔ گھر لیائی بوہے کول ابا جی نے اماں جی دی آواز دے کے۔ جیہنوں
اولاد دا درد پیدا ہو جائے گا۔ آقا واقعی بچی دے وچ اتنا پیار سی۔ میں رات دیر
لائی تے دروازے اگے کھلوتی ہوئی۔ ابا نہیں آیا۔ میں قوم دی تک جتھاں میرے گھروں
ہتھیں بچیاں قتل کیتیاں سن۔ اوہناں نوں پتہ چل گیا۔ ساڈیاں مارن والا اپنی تے
پتہ نہیں چلدا۔ میں سوچیا اوہناں دے دست و گریباں ہون توں پہلاں پہلاں

اپنی بچی نوں قتل کر دیواں۔ میں گھروں بیوی نوں کہیا۔ اوہنوں تیار کر بازار لے چلاں
بیٹی نوں میں بازار دے بہانے لے کے ٹُر پیا۔ چل بیٹی بازاروں شے پسند دیاں
شیواں تے کھلونے لے دیاں۔ میں محلے دے بازار چوں گزریا۔ بچی گلی گلی
دکان دکان میرا دامن کھچے آبا ایس دکان توں سودا لے دے۔ ایہہ کھلونے لے دے
میں کہیا بیٹی اگاں لے کے دیاں گا۔ پھر اگے دامن کھچیا۔ میں کہیا بیٹی اگلے بازار چوں
لے کے دیاں گا۔ محلے دی پر رونق بستی۔ پر رونق آبادی۔ ہر بازار چھوڑ کے ویران و
سنسان پہاڑی گھاٹی وچ آ گیا۔ تے میری بچی آبادی توں دور نکل کے سنسان آبادی
وچ آ کے مینوں پچھدی اے آبا ایس توں اگاں کہڑا بازار اے۔ جتھوں مینوں سودا لے کے دینا
گا۔ میں کہیا بیٹی ٹھہر جا۔ میں پہاڑ دے پچھے لے جا کے زمین کھودنی شروع کیتی۔ میں
زمین تے ٹپہ مار رہیا۔ گڑھا کھوداں قبر کھوداں۔ مٹی اڈ کے میریاں کپڑیاں تے پڑی۔ بچی
نے کہیا ابا جی مٹی پونجھ جاؤ تہاڈے کپڑے میلے ہو جان گے۔ ہن کتنا سنگدل دلی۔ میں
کتنا پتھر دل۔ جیہنوں قتل کرن آیا۔ اوہ اتنی کریم اے۔ جیہنوں میرے کپڑے تے غبار
تے دھوڑ برداشت نہیں۔ میں اوہدے قد برابر گڑھا کھودیا۔ کنارے تے لیا کے دھکا دتا۔

بچی کہیا ابا جس دن ہوسی حشر دیہاڑا تے اللہ دے دربار اے۔
پہچان لواں گی ابا تیرے تائیں لواں گی بدلے سارے۔

نبی پاک نوں سنا رہیا اے۔ بچی نے کہیا کوئی گل نہیں۔ مینوں گھر عد لیا کے کھلونے
دی خواہش دسے کے مینوں موت دے منہ وچ دھکیلن دا کہیا۔ کوئی گل
نہیں قیامت دا دن آوے گا۔ اللہ دے دربار وچ تینوں پہچان لواں گی۔ آقا۔

اوہ بیٹھی تے میں میٹھی سٹڈا رہیا۔ اوہ ابا ابا جان پکار دی رہی۔ میں ستر ہزاراں
بچیاں دا قاتل۔ مینوں رات نوں اس بچی دیاں چیکاں سون نہیں دیندیاں۔
ایہہ گل سن کے نبی کریم دیاں چشمانِ رحمت ہنجواں نال بھر گئیاں۔ (ترمذی شریف)
سرکار دیاں آنکھاں چوں ہنجو جاری۔

ے ایہہ گل سن کے پھر سے محمدؐ دے ہنجو ہو گئے جاری۔
نالے رون نالے آکھن۔ اوہ ہن دسیں اک واری

چشمانِ رحمت آنسو دیاں لڑیاں لگ گئیاں۔ قطاراں بجھ گئیاں سرکار فرمایا
اک واری پھر سنا۔ یا رسول سنان نہیں آیا۔ آقا سنان نہیں آیا۔ میں نے علاج
دیکھن آیاں آں۔ کیا اتنے بڑے ظالم دی تیرے دربار اندر کوئی پناہ گاہ ہے کہ نہیں۔
اللہ فرمایا حبیب دس دے یَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

ے ان کے دربار اقدس میں جب کبھی تشنہ کام آ گیا
غم غلط ہو گئے مصیبت ڈھل گئی عاقبت کا پیغام آ گیا

حضور نے فرمایا تو بعد دکھیا پریشان ہوون دی ضرورت نہیں۔ میرا دامن پکڑ لے
ستر دی گل کریں آ۔ جا ویں ستر ہزار دا قاتل دی اج تے بخشیا گیا ایں۔
بخشیا ہی نہیں۔ اینڈی حسین صورت دکھیا دیکھ۔ نبی کریمؐ نے فرمایا دسیا۔ تیری
شکل بڑی پیاری اے۔ تیرا چہرہ بڑا پیارا اے۔ ذرا میرے سامنے آندا جاندا
رہیا کر۔ اب کریم فرمایا جبرائیل۔ اج اس دسیا۔ اوہ دسیا ستر دا قاتل۔ نبی فرمایا
تیری صورت بڑی پیاری میرے سامنے رہیا کر۔ رب فرمایا جبرائیل۔ اج توں بعد جدوں

دی وحی لے کے جانا ای ناں۔ اپنی صورت وچ نہیں جانا دحیا دی صورت وچ جانا ای۔
میرے یار نوں دحیا دی شکل پسند آ گئی۔

جبرائیل آیا۔ زلفاں رکھیاں پگڑی بنھ۔ واسکٹ پا کے آن بیٹھا
حضور دی بارگاہ وچ۔ امام حسن کدی ایہدی جیب وچ ہتھ مارن۔ کدی
کیسے وچ مارن۔ حضور مسکرا پئے۔ جبرائیل ایہہ دحیا تے کھلے بیٹھے نے۔
کیونکہ اوہ اوہناں دے واسطے سوغاتی تحفہ لیاندا ہوندا سی۔
معلوم ہویا جبرائیل نال لگ جاندے۔ حضور دیاں ایہہ فضیلتاں کیہویں
بیان کر سکیے۔ نبی نال ملکاں دی کے جبریل نوں دحیا دی شکل وچ حاضری دینی
پے گئی اے۔ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا بہت فضل عظیم۔ شکر اے اسی جو کجھ
کر رہے آں، اوہدا ذکر کر کے فضل کما رہے آں۔ اللہ فرماندا! اے
وَالتِّينِ۔ وَالزَّيْتُونِ۔ وَطُورِ سِينِينَ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ۔ چار قسماں چائیاں
تین دی قسم اے زیتون دی۔ طور سینا دی۔ شہر محبوب دی۔ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ
فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ۔ اساں انسان نوں بڑا اچے اعلیٰ معیار وچ تخلیق کیتا۔
ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۝ پر اپنے کردار تے کرتوت دے باعث
اوہ تھلے توں تھلے چلا گیا۔ گمراہی وچ گردا چلا گیا۔ اپنے مقام نوں برباد کردا
چلا گیا۔ لیکن إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا سارے برباد ہی نہیں گئے۔ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
سوائے اوہناں دے جنہاں نبی تے ایمان لیاندا۔ اور چنگا کردار ادا کیتا۔
فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ۔ سوہنیا جیہڑے بندے بن گئے آ۔ اساں اوہناں نوں

اتنا اجر دیندا ای۔ جیہندی حد ہی کوئی نہیں۔ اوہناں نوں اپنا اجر دیندا اے۔
ایہہ دیکھو ناں باوا صاحب گنج شکر نوں کنا اجر ملیا اے۔ داتا صاحب نوں کناں
اجر ملیا اے۔ اپنے نزدیک ای شاہ جنہاں نوں کتنا اجر ملیا اے۔ حضرت باوا صاحب
دی کدے زندگی پڑھو حضرت باوا صاحب آپ دنیا توں تشریف لے گیاں نوں تقریباً
اٹھ سو دے قریب عرصہ گزر گیا اے۔ شیخ بغداد جیلانی۔ قطب لاثانی،
حضرت میراں محی الدین عبدالقادر جیلانی۔ نوں پردہ فرمائیاں اٹھ سو پچاس سال
ہو گئے نیں۔ حضور باوا صاحب نے پیراں پیر دی زیارت وی کیتی اے۔ نہیں
پاک پتن ویکھو۔ ساڑھے اٹھ سو سال دا عرصہ گزر دا پیا۔ ہر گلیاں وچ فرید فرید
ہوندی آ۔ چشتیاں دی دھرتی تے فرید فرید ہوندی آ۔ مخدوم علی احمد صابر جیہڑے
نیں حضرت باوا صاحب دے سکے بھانجے نیں۔ اور حضرت پیراں پیر دے آپ
پوترے۔ اور اتنا جلال اے کہ ہاتے تک دی حضرت مخدوم علی احمد صابر دے مزار
دے اتوں پرندہ اج تک پرواز نہیں کر سکیا۔ ایہہ شان ہے خدمت گاراں دی،
سرکار دا عالم کیا ہوگا۔

اور آپ حضرت مخدوم علی احمد صابر دی زندہ کرامت اے۔ آپ دے علاقے وچ
جیہڑا چور چوری کرے گا۔ اوہنوں موقعے تے سزا مل جائے گی۔ صابر پیا دا
جیہڑا چوری کرے گا اوتے پتھر شکل ہو جائے گا۔ کسے نال نگاہ نال بری نظر
کرے گا۔ نظر برباد ہو جائے گی۔ اپنا کنٹرول اے۔ ایہہ اوہناں لوکاں دی
شکل ہوندی اے۔ جیہناں رب دے پیارے محبوب دی محفل سجائی رکھی۔

جس تے فضل عظیم اے۔ کہڑے باب توں میں شروع کراں۔ ایہہ تے خوش
نصیب نے اوہ لوک۔ جنہاں نوں رب توفیق دیندا اے۔ تے رب دے محبوب دی یاد
وچ۔ ایہہ جنہاں محفلاں نے کیتیاں پئی عارضی نیں۔

میرے آقا امام الانبیاء جناب محمد مصطفیٰ۔ حضور ﷺ دے ذکر پاک۔ اوہ سرکار
دی الفت اوہ انعام اے۔ اوہ دولت اے۔ کہ دنیا دی ہر دولت نوں زوال اے
لیکن نبی ﷺ دے پیار وچ زوال نہیں کمال ای کمال اے۔ بولو کمال ای کمال ہے۔
پاکستان دے اک سرے توں شروع پشاور توں لے کے کراچی تک۔ بڑے بڑے
سربراہ مملکت تے بیٹھے نیں۔ کدے عبدالقیوم خان۔ کدے صدر ایوب خان کدے
یحییٰ خان۔ بڑے بڑے صدر تے بیٹھے نیں۔ لاہور وچ قطب الدین ایبک تے بیٹھا
رہیا اے۔ اوہ تے ملک دا بادشاہ سی۔ شاہ جہان بادشاہ اوہ کون اے جنہوں
شہنشاہ جہانگیر آکھدے نیں لاہور وچ ہے کہ نہیں قبر۔ ایسے طرح کراچی تک چلو۔
سندھ دے وچ بڑے بڑے وزیر گورنر بڑی دنیا تشریف لے گئی اے۔ لیکن اج قبراں
تے چراغ جلان والا کوئی نہیں۔ فاتحہ پڑھن والا کوئی نہیں۔ ایتھے دنیا فرید فرید۔ لاہور چلے
جاؤ۔ داتا داتا۔ پنڈی جاؤ تے کتھے مہر علی کتھے بری ثنا۔ جنہاں نبی کریم ﷺ دے
ذکر نوں بلند کیتا اے رب اوہناں دیاں مزاراں نوں قیامت تک بلند و بالا رکھے گا۔ تے
جنہاں دنیا واسطے زندگی گزاری اے۔ اللہ فرمایا سوہنیا جہڑا تیرا بن جائے گا۔
یُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ اللہ دا محبوب ہو جائے گا۔ اللہ دا محبوب کون اے فَاتَّبِعُوْنِي۔ جہڑا
سوہنیا تیری تابعداری کرے گا۔ اللہ فرماندا اے وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظِيْمًا۔

سوہنیا پڑھے تے میرا فضلِ عظیم۔ ہالے بنی نماز نہیں بنی پہلے فضلِ عظیم۔ میں نماز نیت
یا اللہ نماز کیوں دساں۔ فرمایا سوہنیا توں نیت لے۔ اینہاں نوں حکم دے دے ایہہ پشتو
وکھن — حکم ہے صلّوا کما رأیتموني اصلّي اینہاں نوں کہہ نماز پڑھن میں تے پشتو وکھن۔ جیویں
توں کردا جائیں اوویں ایہہ کردے جان۔ نقل تیری کردے جان عبادت میری ہوندی جائے گی۔

~~میں حکم آگیا حج دا۔ میرے نبی پاک تشریف فرما۔ جبرئیل آگیا۔ یا رسول میں دکھے~~
~~آیا۔ ولِلّٰہِ علی الناس حج البیت اللہ فرمایا اے۔ انساناں تے حج فرض ہوگیا اے اک~~
~~صحابی کھلو کے کہندا اے۔ حضور فرمایا حج فرض ہوگیا ہے۔ صحابی نے عرض کیتی حضور ﷺ یا نبی ہر~~
~~سال حج فرض ہوگیا۔ سرکار توجہ نہیں کیتی۔ اوہنے پھر کہیا یا رسول اللہ [illegible] ہر سال~~
~~نبی کریم اس دی بات ول خصوصی دھیان نہیں دتا۔ اوہنے عرض کیتی [illegible] ہر سال~~
~~حضور فرمایا۔ کیہ تا جواب میں کراں اوہنوں سن لو۔ میری بات نوں [illegible]~~

حضرت جابر دے والد کھجوراں دا قرضہ اے یہودی دا۔ انتقال ہوگیا جنازے
وچ جابر اعلان کیتا۔ باپ دا قرضہ میں دیاں گا۔ کھجوراں دی فصل مناسب نہیں
ہوئی۔ یہودی کیا دے جابر باپ دا قرضہ۔ جابر نے کیا۔ کہ اس سال لے
کیونکہ فصل مناسب نہیں ہوئی۔ کھجوراں وزن دے برابر نہیں۔ کہ سو من پوری
کھجور اے۔ کہ اس سال لے کہ اگلے سال۔ اوہنے کیا میں اسے سال لواں گا۔
حضور دی خدمت وچ جابر آیا یا رسول اللہ۔ میرا باپ مقروض سی۔ تہاڈا
ارشاد اے۔ کہ وارث مرنے والا دا قرضہ نہیں دینا اپنے ذمے لیں۔ میں باپ

قرضہ دینا ایں۔ ۳ سو من کھجور دینی ایں۔ اس سال فصل مناسب نہیں ہوئی
یہودی تقاضہ کردا اے۔ میں ساری ایسے سال نہیں اے۔ میں اس سال نہیں
دے سکدا۔ حضور فرمایا چل چلنے آں۔ حضور تشریف لے آئے۔ حضور فرمایا۔
کہ اس سال فصل مناسب نہیں ہوئی۔ کجھ اس سال لے لے کجھ اگلے سال۔ اوہنے کیا۔
اینڈی گل اے تے تسی دے چھڈو۔ سرکار نے فرمایا۔ جا جابر اوہنوں بلا
لے آ وے اپنیاں بوریاں لے آوے۔ ترازو لے آ۔ اوہنوں تول دینے آں۔
یا رسول اللہ۔ اوہ تے بمشکل چالی پنجاہ من دے قریب نے۔ ۳ سو من کھجور
دینی اے۔ فرمایا ایہہ توں نہیں دیکھ میں دینی اے۔

اوہنوں بلا اوہنوں کہہ لے آ سامان۔ تولن دا ترازو وی لے آ۔ وڈے وی لے آ
اپنیاں بوریاں دا انتظام کر۔ میرے آقا آ گئے۔ کھجوراں دا ڈھیر لگا اے۔ میرے
نبی نے مدثر دی چادر ڈھیر تے وچھا دتی۔ حضور اتے آپ بہہ گئے۔ فرمایا کھلو
تول تول کے دیندا جا۔

۳ سو من کھجور تل گئی۔ آقا تل گئی اے فارغ ہو گئے آں۔ فرمایا دیکھ کے
یہود قرضہ لینا ہووے یہود کوئی قرضہ لین والا۔ آکھے اس اس توں بغیر یہود کوئی
مقروض نہیں۔ میرے باپ نے کسے دا کوئی دینا نہیں۔ حضور نے فرمایا اچھا۔
سرکار اٹھ فرمایا لے جابر میری چادر اٹھوں چک دے۔ حضور تھلے اترے
تے ویکھیا۔ اوہی کھجور دا ڈھیر جیہڑا پہلے لگا یا سی۔ کیونکہ پیر حقانی میرے تے تکلم
ایہہ دلیل بن کے آیا۔ حضرت ابو بکر جدوں حاضر ہوئے یا رسول اللہ ایہہ

جدوں عشق حقیقی لگ جاوے تے فیر ہو جاناں پیندا اے۔ ساری دنیا نوں چھڈ کے تے سرکار دار لوا پیندا اے
ہر کوئی ایہہ تے پڑھدا اے قرآن سپارہ سارا ہی دے۔ ایک ایہو نقطہ آ سہی اے۔ ہنجو سے تے ستائی پیندا
اکھاں دیاں زباناں دسیاں سی مہار رب مہار ہو جائے ساڈے تے۔ کری رب نوں راضی کرن لئی بچیاں نوں کھلونا ہیرا
ایہو جیہا دا دلدار لگا اے۔ اس عشق دے مشن والے نے۔ جدوں یار کوہ دا رکن جاوے تے ... کے رہنا پیندا

326

تسلے وچ تھوڑیاں جیاں کھجوراں سن۔ فیر اسی پھوک مار دو ساری زندگی کھاواں تے ختم نہ ہوون۔ مولوی اشرف علی تھانوی لکھیا اے۔ نشر الطیب وچ فصل معجزات وچ ایہہ واقعہ موجود اے۔ ساری زندگی کھاؤ تے ختم نہ ہوون۔ حضور فرمایا ختم نہیں ہوون گیاں بشرطیکہ ایہہ وے۔ میں پھوک ماراں گا۔ ایہدے توں بعد جدوں وی کھانا چاہو۔ ہتھ پا کے کڈھ لے جتنا دل کرے کھا لئو۔ آنکھاں نال نہ انہاں نوں دیکھیں نہ گنیں۔ تے کھاندا ہی جائیں۔ جناب ابو ہریرہ فرماندے نے میں تھیلا۔ پھوک مرا کے کول رکھ لیا۔ راتیں وی کھاواں صبح سویرے وی سفر وچ وی حضر وچ وی۔ افطاری وی سحری وی۔ 23 سال گزر گئے میں کھاندا رہیا۔ حضرت عثمان دی شہادت دی خبر پھیل گئی۔ عثمان نوں بلوائیاں شہید کر دتا۔ مینوں افسوس لگا میں باہر دوڑیا اگے بدمعاش حویلی نوں گھیرا پا کے کھڑے سن۔ اک بلوائی نے میرے کولوں تھیلا کھوہ لیا میں بہت جوڑے نے میرے نبی دا دتا ہویا اے۔ مینوں واپس کر دے۔ اوہنے تھیلا الٹ دتا۔ تے اوہی کھجوراں جنہاں کھجوراں جیڑیاں میں پہلے دیہاڑے وچ رکھیاں سن۔ 23 سال کھاندیاں نے۔ پر مکیاں نہیں۔ کیوں مکے۔ و اما بنعمۃ ربک فحدث میریاں نعمتاں دا کھل کے اظہار کرو۔ ہر نعمت دے وچ زوال اے۔ مصطفیٰ دی عطا وچ زوال نہیں۔ وزیراں نوں زوال اے سفیراں نوں زوال اے امیراں نوں زوال اے۔ جوانی نوں زوال اے۔ زمین نوں زوال۔ پر رب دے پیغمبر دی شان نوں کمال ای کمال اے

۲۳-۸-۹۷

اگلے صفحے پر خطبہ جمعہ

جس اپنے دین دی طور تے بولدا نئیں پہلاں اگے ڈھگر سارا ہوندا سنکہ جے دل آئی کوئی ملی جاوے تے پید

3/27 ہووے بنا تا پیندا اے

شانِ رسالت (قاری غلام رسول لاہور)

ایمان نال ای ساریاں عبادتاں قبول ہوندیاں نیں۔ ایمان ہووے تے نماز قبول ہوندی اے۔ ایمان ہووے تے روزہ قبول ہوندا اے۔ ایمان ہووے تے حج قبول ہوندا اے۔ ایمان ہووے تے زکوٰۃ قبول ہوندی اے۔ نمازی نماز پڑھدا پھرے جناچر ایمان نہیں۔ اونا چر نماز نہیں۔ جناچر ایمان نہیں اونا چر سخاوت نہیں۔ اگر زکوٰۃ دین دے نال ایمان دار کوئی شخص ہو سکدا ہوندا۔ یا اوہندی بخشش دا سامان بن سکدا ہوندا۔ تے یہودی سب توں زیادہ زکوٰۃ دین والے نیں۔ ساڈے واسطے زکوٰۃ سو دے ۱۰۰ تے ڈھائی روپے نیں۔ تے یہودیاں دی زکوٰۃ ۱۰۰ دے ۲۵ روپے نیں۔ ۲۵ پرسنٹ اوہناں دی زکوٰۃ اے۔ اور پھر اوہ دیندے نیں جے زکوٰۃ دین دے نال کوئی آکھے میری بخشش ہو جائے گی۔ تے پھر یہودی بخشش دے مستحق نیں۔ اوہ زکوٰۃ سب توں زیادہ دیندے نیں۔ روزہ رکھن دے نال کوئی آکھے کہ بخشش دا بہانہ بن جائے گا۔ تے عیسائی ۵۰ روزے رکھدے نیں۔ اجے تک وی رکھدے نیں۔ معلوم ایہہ ہویا۔ ایہناں ساریاں چیزاں توں پہلے اک چیز دی ضرورت اے۔ اوہ کی اے ایمان۔ ایمان کیا ہے۔ ایہہ ہن دسنا ایں ایمان کی چیز اے۔ ایمان روزے وچ نہیں۔ ایمان حج وچ نہیں۔ ایمان زکوٰۃ وچ نہیں۔ ایمان عبادات وچ نہیں۔ ایمان صرف اور صرف نبی کریم ﷺ دی محبت دا نام اے۔

ایمان کیا ہے صرف محبت حضور کی۔ ؎
قرآن کیا ہے تذکرہ بس حسنِ یار کے

ایمان دی ضرورت اے۔ اک بندہ مسجد نبوی شریف دے وچ نماز پڑھدا سی

جتھے اک نماز پڑھنے تے دس ہزار نماز دا ثواب ملدا اے۔ اُس مسجد وچ نماز پڑھدا سی۔ جتھے اک نماز پڑھنے تے دس ہزار نماز دا ثواب ملدا اے۔ اُس مسجد وچ کھلو کے نماز پڑھدا سی۔ جہڑی جنتیاں دی صف سی۔ میرے نبی کریمؐ نے فرمایا۔ میرا ابوبکر وی جنتی اے۔ میرا عثمان وی جنتی اے۔ میرا فاروق وی جنتی اے۔ تے میرا علی وی جنتی اے۔ میرا طلحہ وی جنتی اے۔ میرا زبیر وی جنتی اے۔ جنتیاں دی صف وچ کھلو کے نماز پڑھدا سی۔ اس مسجد وچ نماز پڑھدا سی۔ جتھے اک نماز پڑھنے تے دس ہزار نماز دا ثواب ملدا اے۔ اس جگہ تے کھلو کے نماز پڑھدا سی۔ جناب نبی کریمؐ نے فرمایا۔

مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ

ایہہ جہڑی میرے منبر پاک تے روضہ شریف دے درمیان والی جگہ اے۔ جنت دے باغاں وچوں باغ اے۔ اس جگہ کی قدر اگر پوچھنی ہو تو کسی فرشتے سے پوچھیں۔ ان سے پوچھا جائے جو عاشق رسول ہے۔ اللہ تعالیٰ عشق رسول عطا فرمائے۔ اللہ تعالیٰ عشق رسول کی دولت نصیب فرمائے۔ حقیقت یہ ہے۔ جب تک یہ نہ ہو۔ کوئی بات سمجھ میں نہیں آ سکتی۔ صحابہ نے کیا دیکھا تھا۔ ایک ہی تو نسخہ تھا۔

ایک نے دیکھا تو ایمان لے آیا۔ دوسرے نے دیکھا تو اس کی سمجھ میں بات نہ آئی۔ اس جگہ تے نماز پڑھدا سی۔ میرے نبی کریمؐ فرماندے ہن۔

مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ

ایہہ جہڑی جگہ اے جنت دے باغاں وچوں باغ اے۔ اج 15 صدی دے گئے گزرے دور دے وچ اگر کسے بندے نے اس جگہ تے نماز پڑھنی تے

مسجد نبوی وچوں نماز پڑھ کے باہر آیا۔ تے باہر آ کے اوہنے آکھیا کہ خدا دی قسم
اے میں جنت وچ نماز پڑھی اے۔ اللہ دے نبی نے فرمایا حق اے۔
اوہنے جنت وچ ای نماز پڑھی اے۔ اس مسجد وچ نماز پڑھدا سی جیہڑی
جنتاں دی صف اے۔ اُس امام دے پچھے نماز پڑھدا سی۔ جیہڑے نال دا
امام کائنات وچ کسے ماں نے جنیا ای نہیں۔ امام الانبیاء دے پچھے نماز
پڑھدا سی۔ حبیب کبریا دے پچھے نماز پڑھدا سی۔ نبیاں دے امام دے
پچھے نماز پڑھدا سی۔ پر اک دن جدوں کالی کملی والے محبوب نے نماز ادا فرمائی۔
سلام پھیر کے فرمایا پچھلو فلاں بندے نے نہیں جے بخشیا جانا۔
عرض کیتی یارسول اللہ ﷺ اس نے مسجد نبوی شریف وچ نماز پڑھی اے۔ جنتاں
دی صف وچ نماز پڑھی اے۔ امام الانبیاء دے پچھے نماز پڑھی اے۔
ریاض الجنۃ دے وچ کھلو کے نماز پڑھی اے۔ کیوں نہیں بخشیا جانا۔ نبی پاک ﷺ
نے فرمایا۔ ایہدے دل وچ اللہ دے نبی دی محبت کوئی نہیں۔ نتیجہ
کی نکلیا۔

؎ پیار رسول نوں کیتا تے چمکن پئے
عمر صدیق عثمان حیدر جے۔

کیونکہ معاملہ اس قسم کا ہو چکا ہے یہ [illegible] دور ہے اس دور میں
تبلیغ کی زیادہ ضرورت ہے۔ مجھے نفرت کرنے کی ضرورت نہیں آج ہمیں
محبت کس سے ہے۔ دولت سے ہے۔ مال سے ہے۔ نام ہی چاہیئے ہیں

کہ ہمارا مکان سب سے اونچا ہو۔ ہماری بلڈنگ بہت بڑی ہو۔ ہمارا کاروبار بہت اونچا ہو۔ کسی کو کسی چیز سے پیار ہے۔ کسی کو کسی چیز سے۔ ایمان نبی کریم ﷺ کی محبت کا نام ہے۔ اور حضور فرماتے ہیں۔ جس کے دل میں اپنے ماں باپ سے بھی زیادہ اپنی اولاد اور مال سے بھی زیادہ میری محبت ہوگی وہ ایمان دار ہوگا۔ آج کا موضوع نبی کریم ﷺ کی محبت ﷺ پر ہے۔ جو آئے ہیں۔ اللہ تعالیٰ ان کی حاضری نصیب فرمائے۔ جو نہیں آ سکے۔ اللہ تعالیٰ انہیں آئندہ کی توفیق عطا فرمائے۔ کبھی کبھی نبی کریم ﷺ کی محفل میں حاضری دینا۔ یہ ہماری دلیل ہوتی ہے ہمارا ایہہ تعلق امام الانبیاء کے ساتھ ہے۔

پیار سوہنے نوں کیتا تے چمکن پئے۔
عمر صدیق عثمان حیدر جئے۔
نیڑے رہ کے وی ابو جہل ورگے رہے۔
اوہ نصیباں سڑے ویکھدے رہ گئے۔

نبی پاک ﷺ نال پیار کرن والے۔ نبی پاک ﷺ دے صحابہؓ۔ جس جس نوں نبی کریم ﷺ دے نال پیار ہو گیا اے۔ رب تعالیٰ نے فرمایا میرے محبوب نال پیار کرن والا ہیرا بن گیا اے۔ سیدنا صدیق اکبرؓ نبی کریم علیہ السلام۔ ویکھو نا۔ بعض چیزاں سمجھ وچ نہیں آوندیاں۔ جے اسیں آکھیے ہر گل عقل دے نال اے۔ تے عقل دے وچ بعض چیزاں نہیں آوندیاں۔ اوہی اکھ سی جنھے نبی کریم ﷺ نوں ویکھیا۔ تے ابو بکر سی صدیق اکبر بن گیا۔ تے اوسے ویکھن والی اکھ

سی۔ عمر دی۔ جنے ویکھیا تے فاروق اعظم بن گیا۔ تے دوجے اکو سی ابوجہل دی
اللہ تعالیٰ عشق رسول عطا فرمائے تے پھر مقام نبوت سمجھ وچ آوندا اے۔
اللہ تعالیٰ پیار دی دولت نصیب فرمائے۔ ایمان دی دولت نصیب فرمائے
ایمان بنیاد دی چیز اے۔ ایمان ہوئے گا تے تمام عبادات اللہ دی بارگاہ
وچ قبول ہون گیاں۔ تے ایمان نبی کریمؐ دی محبت دا ناں اے۔
آپ ویکھو نا اجکل دے دور وچ بڑے لوک نمازی ملن گے۔ ہو سکدے
نبی پاکؐ نال محبت تے نماز نہ پڑھے آکھے میں ایمان دار آں۔ دعوے کی
اے میں ایمان دار آں۔ نبی کریمؐ نال محبت دا اظہار کردا اے۔ نماز
توں غافل اے۔ جو نبی کریمؐ نے طریقہ سکھایا اے۔ اوس طریقے توں غافل اے
جو نبی کریمؐ نے اللہ تعالیٰ کولوں سانوں قوانین لے کے دتے نیں۔ اوہناں قوانین
دی حدود نوں توڑ دا چلا جا رہیا اے۔ اور پھر کہندا اے کہ میں ایمان دار آں
ایمان نبی پاکؐ دی محبت دا ناں اے۔ اور جس جس دل وچ آگئی اے۔ جس دل نبی کریمؐ
دا پیار آگیا۔ اگر اوہ ادنیٰ تے اللہ تعالیٰ نے اوہنوں اعلیٰ بنا دتا اے۔ اگر اوہ
قطرہ اے تے اوہنوں سمندر بنا دتا اے۔ اگر اوہ ذرہ اے تے آفتاب بنا
دتا اے۔ جس دل وچ نبی کریمؐ دی محبت اور عشق رسول ~~دی نعمت~~ اللہ
تعالیٰ ایہہ نعمت عطا فرمائے۔ ایہہ نبی کریمؐ دی خاص عنایت اے۔ جیڑے لوک
تشریف لیائے اوہ نبی کریمؐ تے ساری زندگی اپنی امت دی نمائندگی کیتی
رب تعالیٰ دی بارگاہ وچ۔ کدی غار حرا وچ۔ رب تعالیٰ دی بارگاہ وچ سجدہ ریز رہے نیں۔

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذ ظَّلَمُوا
أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ
تَوَّابًا رَّحِيمًا ۝ (النساء - 64) (5) سپارہ

یا اللہ میری امت نوں بخشش دے۔

اک دن مدینہ منورہ کولوں باہر تشریف لے گئے۔ نبی پاک غاراں دے وچ تشریف لے گئے۔ غار دے وچ جا کے نبی کریم ﷺ سجدے وچ پے عرض پئے کردے پئے نیں۔

یا اللہ میری امت نوں بخشش دے۔ (2) بار

3 دن تے 3 راتاں گزر گئیاں۔ صحابہ بڑے متفکر نیں۔ اوہناں دے دل وچ خیال آوندے نیں۔ طرح طرح دے خیالات گردش کردے نیں۔ آکھدے نیں مکے دے وچ مشرکین مکہ ای دشمن سن۔ ایتھے مدینے دے وچ یہودی وی دشمن نیں۔ منافقین وی دشمن نیں۔ دیگر قوماں وی دشمن نیں۔ ہو سکدا کسے نے اللہ دے نبی نوں اپنے گھر دے وچ بند کر دتا ہووے۔ روک رکھیا ہووے۔ کوئی تکلیف نہ دیندا پیا ہووے دو دن تے دو راتاں گزر گئیاں۔ اللہ دا حبیب ملدا نہیں پیا۔ صحابہ بڑے بے چین نیں صحابہ بڑی بے تابی دے نال دوڑ دے پئے نیں۔ جگہ جگہ تے تلاش کردے پئے نیں۔ تلاش کر دیاں کر دیاں مدینہ پاک توں باہر نکلے۔ جس ویلے مدینہ پاک توں باہر گئے۔ اک آیالی بکریاں پیا چار دا اے۔ بھیڈاں پیا چراندا اے۔ بکریاں پیا چراندا اے۔ اوہدے قریب ٹھہر کے اوہنوں پچھن لگے۔ ایہہ دس ملیا نبی پاک ﷺ نوں وی ویکھیا ای کے نہیں۔ ایہہ دس ایس پاسے اللہ تعالیٰ دا لاڈلا حبیب وی آیا اے کہ نہیں۔ جدوں ایہہ گل پچھی۔ بکریاں والا کہندا پیا اے۔ بکریاں چران والا کہندا پیا اے۔ اوہ چرواہا کہندا پیا اے۔ آکھدا اے میں نہیں جاندا اوہ کون اے۔ میں نہیں جاندا جہندا پتہ پئے پچھدے او۔ میں نہیں جاندا جس شخصیت دے بارے وچ سوال پئے

اور ہم نے کوئی رسول نہ بھیجا مگر اس لئے کہ اللہ کے حکم سے اُس کی اطاعت کی جائے۔ اور اگر جب وہ اپنی جانوں پر ظلم کریں تو اے محبوب تمہارے حضور حاضر ہوں اور اللہ سے معافی چاہیں اور رسول ان کی شفاعت فرمائے۔ تو ضرور اللہ کو بہت توبہ قبول کرنے والا مہربان پائیں

37

کردے ہے۔ جہیڑا انسان تُسی پئے پچھدے ہو۔ میں اوہنوں جاندا نہیں۔ میں اوہنوں پچھاندا نہیں۔ اُوہدا ناں کی اے۔ اوہ کون اے۔ کس خاندان دے نال تعلق رکھن والا اے۔ میں اس دا واقف نہیں۔ جدوں چرواہے نے اپنی گل کیتی۔ صحابیاں آکھیا یار گل سُن۔ کوئی تے اتا پتہ دس۔ اوہنے کیہا۔ اس غار وچ اک رون والا روندا پیا اے۔ رب تعالیٰ دی بارگاہ وچ آہ و زاری کردا پیا اے۔ 1، 2، 3 دن تے 3 راتاں ہوگئیاں نیں۔ اوہ روندا پیا اے۔ آہ و زاری کردا پیا اے۔ میں اپنیاں بکریاں جدوں گھر لے کے جاناواں۔ تے گھر جا کے جدوں میں دودھ چونا واں۔ اینہاں دا دودھ دوگنا۔ ایہہ میریاں چھیلیاں بکریاں نیں۔ اس غار والے دی برکت نال دودھ وی دوگنا دے چھڈدیاں نیں۔ تے سارا دن وی کھاندیاں پیندیاں کجھ نہیں۔ سویرے جدوں گھروں چھڈدا واں۔ اس غار والے گھروں آجاندیاں نیں تے اس غار والے وَل منہ کر کے بہہ جاندیاں نیں۔ 1، 2، 3 دن تے 3 راتاں ہوگئیاں نیں۔ اینہاں پچھیا اے اللہ دے بندے۔ اے چرواہے۔ ایہہ دس۔ اوہدی زبان تے کوئی لفظ وی ہن یا نہیں۔ کوئی گل منہوں وی کہندا اے یا نہیں۔ ایہہ چرواہ کہندا پیا اے۔ 1، 2، 3 دن تے 3 راتاں ہوگئیاں نیں۔ اوہ ہر ساہ نال آہ و زاری کردا پیا اے۔ رب حب لی امتی۔ یا اللہ میری اُمت دی مغفرت فرما۔ یا اللہ میری امت دی بخشش فرما۔ 3 دن تے 3 راتاں ایڈا مہربان نبی۔ اللہ تعالیٰ نے عطا فرمایا۔ قرآن پاک دے اندر رب کریم نے ارشاد فرمایا۔ زندگی دے اگر کسے حصے وچ تہاڈے کولوں خطا ہو جاوے (2) رب تعالیٰ نے فرمایا۔ میرا اعلان سُن لو

میں محبوب خدا نوں زمین تے اس واسطے رہن دتا اے ۔ میرے محبوب دے اُمتیوں

شیاڈے کول اس واسطے آ ۔

وَلَوْ اَنَّهُمْ اِذْ ظَّلَمُوْا اَنْفُسَهُمْ جَآءُوْكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُوْلُ لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوَّابًا رَّحِيْمًا ۝

جدوں کیسے کولوں خطا ہو جائے ۔ میرے محبوب دے در تے آ جایا جے ۔ جدوں خطا ہو جائے

میرے محبوب ⸺ وَلَوْ اَنَّهُمْ ⸺ جدوں کوئی بندہ اپنی جان

تے ظلم کر لوے ۔ میرے محبوب کولوں آ جایا کرے ۔ وَلَوْ اَنَّهُمْ ⸺ آ کر کے

جدوں کوئی بندہ خطا کر بیٹھے ۔ اوہناں کولوں کوئی بڑے توں بڑا جرم ہو جائے ۔ تے محبوب

کول آ جاویں ۔ تے میں گناہ بخش دیاں گا ۔ تے اللہ دے پیغمبر نے ارشاد فرمایا ۔

میرا کول آون والیا اُمتیاں ۔ بے شک توں کعبۃ اللہ دا طواف کیتا اے ۔ تینوں کوئی سند

یا سرٹیفکیٹ نہیں ملیا ۔ بے شک توں حجر اسود نوں بوسہ دتا اے ۔ تینوں کوئی سند

نہیں ملی ۔ بے شک توں کعبۃ اللہ دے گرد طواف کیتے نیں ۔ تینوں کوئی سند نہیں ملی ۔

بے شک توں صفا تے مروہ دے درمیان دوڑیا ایں ۔ پر تینوں کوئی کسے قسم دا

سرٹیفکیٹ نہیں ملیا ۔ مقام ابراہیم تے نفل پڑھے نیں ۔ کوئی سند نہیں ملی ۔ میں میرے

روضہ پاک تے آ گیا ایں ۔ مَنْ زَارَ قَبْرِیْ وَجَبَتْ لَهٗ شَفَاعَتِیْ ۔ آون والیا میرے

مزار دے ۔ میرے دربار دے در و دیوار نوں توں ویکھ لے ۔ ویکھنا تیرا کم اے

کل قیامت دے دن بخشانا میرا کم اے ۔ ویکھنا تیرا کم ایہا ۔ آ توں گیا ایں ۔

میری بارگاہ دے وچ حاضر توں ہو گیا ایں ۔ مَنْ زَارَ قَبْرِیْ ۔ ہے جیہی

یہ حدیث نبی پاک دے روضہ شریف پر لکھی ہوئی اے (اَنَا مَن زارَ قبری)
آنا بڑا کام تھا۔ بخشنا میرا کام ہے۔ جب تُوں میری بارگاہ میں آگیا ہے۔
میرے در و دیوار کو تُوں دیکھ لے۔ یہ دیکھنے والی آنکھیں جو ہیں۔ کل قیامت کو
جہنم میں نہیں جانے دوں گا۔

ایہہ کون آکھدا پیا اے۔ رب دا حبیب۔ نبی پاک فرماندے نیں (مَن زار)
میرے روضہ پاک تے آگیا ایں۔ اللہ اللہ۔ تو پھر اس کی ثنا نہ کی جا لے۔

دنیا تے آیا نہ کوئی ہاشمی لعل دا ے
میں لبھ کے لیاواں کتھوں جوڑ نال دا

اج دا مسلمان ایہہ نہیں آکھدا پیا۔ نبی پاکؐ نال عقیدت رکھن والا نہیں آکھدا پیا
حضور نال محبت کرن والا نہیں آکھدا پیا۔

نبی پاکؐ اک گلی وچوں گزریا کردے سن۔ گلی وچوں گزردیاں بچیاں نے
جمع ہو جانا۔ اک بچہ اگے ودھ کے نبی پاکؐ ﷺ نوں سلام عرض کردا سی۔
یا رسول اللہ سلام۔ کی آکھدا سی یا رسول اللہ سلام۔ یہودی دا بچہ سی۔
نبی پاک نے گزرنا۔ اس بچے نے عرض کرنی یا رسول اللہ سلام۔ نبی پاکؐ معمول
دے مطابق گلی وچوں گزر رہے سن۔ سرکار مدینہؐ گلی وچوں گزردے پئے سن
تے یہودی دا بچہ نظر نہ آیا۔ کھلو کے سوچن لگ پئے پتہ نہیں بچہ کدھر گیا وے۔ جیہڑا
مینوں سلام کیتا کردا سی۔ اوہناں نے دوستاں کولوں پچھیا۔ اوہناں نے ساتھیاں کولوں
پچھیا، بچیو! دسو بچہ کتھے اے۔ فلاں یہودی دا فلاں بچہ۔ جیہڑا مینوں

محبت نال سلام کدیا کردا سی۔ اوہ بچہ اج ایہنوں نظر نہیں آوندا پیا۔ صحابیاں عرض کیتا
یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم۔ سُنیا اے اوہ بچہ بیمار اے۔ چارپائی تے لیٹیا اے۔
والدہ اوہندی سرہانے بیٹھ کے روندی پئی اے۔ باپ بڑا پریشان اے۔ زندگی موت
دی کشمکش وچ مبتلا اے۔ اوہ بچہ چارپائی تے لیٹیا اے۔ اوہندا دا گھر ماتم کدہ
بن چکیا اے۔ یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوہنوں بڑی تکلیف اے۔ نبی پاک ﷺ فرمایا کہ
نبی اگے اوہ بچہ سانوں سلام کردا سی۔ اج اوہ نظر نہیں آوندا پیا۔ اسیں اوہندے گھر چلے
جانے آں جا کے سلام کر آنے آں۔ نالے اوہندا حال پچھ لینے آں۔ نبی پاک صلی اللہ
اوس یہودی دے دروازے تے چلے گئے۔ جا کے دروازے نوں دستک دتی۔ دروازہ کھڑکایا۔
اندروں آواز آئی۔ مَن اَنتَ یا طَیّب۔ کون اے دروازے تے۔ نبی پاک ﷺ نے فرمایا۔ انا محمد رسول اللہ
جدوں ایہہ گل آکھی۔ یہودی نے جتنی نہ پائی۔ دوڑیا دروازے ول۔ جلدی دے نال
دروازہ کھولیا۔ دروازہ جس وقت کھولیا۔ نبی پاک ﷺ نوں عرض کیتی حضور اندر تشریف لے آؤ۔ اندر
جا کے حالت ویکھی۔ بچہ بڑا پریشان اے۔ اوہندی زندگی دے آخری لمحات نیں۔ عزرائیل علیہ السلام
آئے اے۔ جیویں پیغام اجل لے کے آچکے نیں۔ ماں اوہندی پریشان اکھاں وچ
آنسو نیں۔ باپ بڑی بے چینی دے نال پھردا پیا اے۔ نبی پاک ﷺ اندر تشریف لے گئے۔
اللہ دے لاڈلے حبیب نے اوس بچے دی پیشانی تے ہتھ رکھ دتا۔ نبی پاک ﷺ نے جدوں ہتھ
رکھیا۔ تے بچے نے اکھاں کھول لیاں۔ تے زندگی آگئی موت چلی گئی۔ حیات آگئی عزرائیل
چلے گئے۔ نبی پاک ﷺ گئے پریشانیاں دور ہوگئیاں۔ بچے نے جلدی نال اکھاں کھولیاں۔
اکھاں کھول کے عرض کردا اے یا رسول سلام۔ جدوں ایہہ گل بچے نے آکھی

آکھں تے اتھرو کے بہہ گئیا۔ نبی پاکؐ دی شفقت ویکھ کے۔ نبی پاکؐ دی رحیمی تے کریمی
نوں ویکھ کے۔ نبی پاکؐ دی رحمۃ اللعالمینی نوں ویکھ کے۔ اوس دے باپ نے عرض کی
یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایہ تے حرف میرا بچہ سلام کر یا کردا سی۔ آکھدا سی
یا رسول اللہ سلام۔ کی آکھدا سی یا رسول اللہ سلام۔

سوہنیا اگے تے سلام ایہہ کر یا کردا سی اج تو میں ہی سلام کر یا کراں گا
یا رسول اللہؐ ساہنوں ایہہ پتہ نہیں لگا۔ اللہ دا حبیب اپنا مہربان ہی کے آگیا اے۔
رب تعالیٰ نے ایڈے مہربان بنا کے گھلیا اے۔ سوہنیا ایس بچے نوں وی کلمہ پاک پڑھا
تے ساہنوں وی کلمہ پاک پڑھا۔

نبی پاکؐ ایڈے مہربان بن کے تشریف لیائے۔ سرکار مدینہؐ نوں بڑیاں
تکلیفاں دیتیاں گئیاں۔ بڑا بڑا پریشان کیتا گیا۔ صحابیاں عرض کیتی یا رسول اللہ
تہانوں تے رب تعالیٰ نے اپنی طاقت عطا کیتی اے۔ جے بد دعا دیو تے ایہہ سارے
دے سارے ختم ہو جان گے کیونکہ تسی رب دے لاڈلے حبیب او۔ نبی پاکؐ
فرماندے نیں میں بد دعا کرن واسطے نہیں آیا۔ ایتھے اگر تسی چاہندے او تے
ایہناں لوکاں واسطے ہدایت دی دعا کر سکنا۔ ایڈا مہربان نبی۔ نبی پاکؐ
دی اک حدیث پاک اے۔ اگلے دن پڑھدیاں نظر نوں گزری۔ نبی پاکؐ
فرماندے نیں کہ میرا کوئی امتی اس درخت دے تھلے نہ سووے۔ جیہدے وچ
حبالے پیندے ہون۔ یعنی دھپ دی ہووے تے چھاں وی ہووے۔ حضور
فرماندے نیں اس درخت دے تھلے میرا امتی نہ سووے۔ ایہہ جیہڑا اس درخت دے

تھلے سوہن گا۔ ایہنوں تکلیف ہووے گی۔ اوہ بیمار ہو جائیگا۔ حضور فرمانے تے تکلیف
میہنوں گنبد خضرا وچ پہنچے گی۔ مصرعہ

مدینے وچ بیٹھا ساری دنیا نوں ویکھے۔ (دو بار)

اوہ نبی حیات النبی۔ نبی پاکؐ دا زمانہ پاک گزر گیا جدوں اک نبی پاک
دے مزار اقدس تے جان والا بڑے دور دراز دا سفر کر کے حضور نبی کریمؐ دی
خدمت اقدس وچ حاضر ہون واسطے مدینہ پاک پہنچیا۔ جدوں مدینہ پاک پہنچیا
اجے مدینے پاک دے باہر سی۔ پتہ چلیا نبی پاکؐ دنیا توں پردہ فرما گئے نیں۔ جدوں
اینی گل اونہے سُنی۔ بڑا رویا۔ تے سوچن لگا۔ جے نبی ہو یا تے اج وی گلاں کرسی گا۔
یہی ایمان نداروں کے عقائد ہوتے ہیں۔ مسلمان کا عقیدہ ہوتا ہے۔ کہ نبی پاکؐ دی
بہت بڑی شان ہے۔ اس کے دل میں جب حضور کی محبت آئی تو کہنے لگا۔ اگر وہ
نبی ہوا تو آج بھی بولے گا۔ (2) بار

اینے آکھیا۔ میہنوں اوہناں دے روضہ پاک تے پہنچا دیو۔ ساتھیاں نے بانہوں
پھڑ لیا۔ نبی پاکؐ دے روضہ پاک تے لے گئے۔ ایتھے جا کے عرض کیتی یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
سوہنیا میں تیریاں بڑیاں صفتاں سُنیاں نیں۔ میں تیری بڑی تعریف سُنی اے۔ تیرے
بڑے اوصاف سُنے نیں۔ تیرے بڑے معجزات دا ذکر سنیا اے۔ یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
تیریاں بڑیاں خوبیاں سُنیاں نیں دل کیتا اے تیرے تے ایمان لے آواں۔ جے خدا
دا سچا نبی ایں۔ تے کلمہ تیرے موہنوں پڑھنا ایں۔ مزار اقدس تے کھلوتا ایں۔ نبی کریمؐ
دے روضہ پاک دے وچوں آواز آئی۔ پڑھ بیلیا اشہد ان لا الہ الا اللہ

339

نبی کریم ؐ دے روضہ پاک دے وچوں آواز آئی ۔ اللہ اللہ ۔ تے پھر کیوں نہ کیا جائے

مدینے وچ بیٹھا ساری دنیا نوں ویکھے ② بار

نبی پاک ؐ دی شان پاک ۔ جبرائیل نوں جاندے او ۔ اکو لکھ تے چوبی ہزار
نبیوں کا صحابی ۔ حضرت جبرائیل ؑ بہت بڑی شان والا فرشتہ ہے ۔ کسے نبی
کولے اک واری آیا اے ۔ کسے کول دو واری آیا اے ۔ کسے کول دس واری
آیا اے ۔ نبی کریم ؐ کول چوبیس 24 ہزار مرتبہ آیا ۔

جدوں اوندے سن یا مدینے دیاں گلیاں وچ پھردے ہوندے سن ۔ یا نبی پاک ؐ
دی پاک بارگاہ وچ بیٹھے ہوندے سن ۔ نبی پاک ؐ دی پاک بارگاہ وچ جبرائیل بیٹھے سن ۔
دو زانو ہو کے بیٹھے سن تے سیدنا صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ تشریف لے آئے ۔ سیدنا
صدیق اکبر ؓ نے جدوں ویکھیا تے دل وچ خیال کیتا ۔ ایہہ دحیہ کلبی دی شکل وچ کوئی ہور لگدا
اے ۔ ایخ لگدا اے کوئی فرشتہ اے ۔ دحیہ کلبی دے بہن دا طریقہ ایہہ نہیں ۔ شکل دحیہ
کلبی دی سوں ۔ پر لگدا کوئی فرشتہ اے ۔ جدوں قریب آئے نبی پاک صلی اللہ وسلم
دے کول آئے ۔ توجہ نال ویکھیا ۔ اللہ دا بندہ اللہ دے بندے نوں پچھان لیندا اے
جے دل وچ کوئی عشق ہووے ۔ جے دل وچ کوئی پیار ہووے ۔ جے دل وچ محبت ہووے
جے دل وچ قلبی ثبوت ہووے ۔ اللہ دا بندہ اللہ دے بندے نوں پھر پہچان لیندا اے ۔

سیدنا صدیق ؓ نے نظر ماری حضرت جبرائیل نظر آئے ۔ عرض کیتی یا رسول اللہ ؐ
سونیا ۔ جدوں وی میں واں جبرائیل ؑ مدینے دیاں گلیاں وچ پھردا ہوندا سی ۔ یا تہاڈی
بارگاہ وچ بیٹھے ہوندا سی ۔ سدرہ بڑا اُچا مقام اے ۔ سدرہ بڑی اُچی جگہ اے

اسنداں اوتھے دل کیوں نہیں لگدا۔ جدوں اپنی گل آگئی۔ یار غار نے جدوں اپنی گل آگئی۔ نبی پاک نے تبسم فرمایا۔ اے جبرائیل ویکھ میرا یار کی آہندا پیا اے۔ ایہہ سوال کی کردا پیا اے۔ ایہدے سوال دا جواب میں دیواں۔ حضرت جبرائیل عرض کردے نیں۔ نہیں نہیں یا رسول اللہ۔ سوال میرے متعلق اے جواب وی میں دیواں گا۔ تے جیہڑا جواب دِتا سنہری حرفاں نال لکھن والا اے۔ شاید نے اوہندا ترجمہ ایہہ کیتا۔ جبرائیل علیہ کہتے ہیں۔ یا رسول رسول اللہ ﷺ بے شک سدرہ اک بارڈر اے بے شک سدرہ اک سرحد اے۔ اوتھے تنن رستے نکلدے نیں۔ اک جنت ول جاندا اے اک لامکان وال جاندا اے۔ اک دنیا ول آوندا اے۔ بے شک بڑی اچھی جگہ اے پر بلند جگہ اے۔ پر سوچیا۔

؎ نہ جنت نہ جنت کی کلیوں میں دیکھا۔
مزا جو آیا مدینے کی گلیوں میں دیکھا۔

یہ باتیں یہاں عشق والوں کی سمجھ میں آتی ہیں۔ اللہ تعالیٰ عشق مصطفیٰ نصیب فرمائے۔
حضرت پیر مہر علی شاہ صاحب فرماندے سن

؎ کوئی مثل نہ ڈھولن دی۔ چپ کر مہر علی ایتھے جا نہیں بولن دی۔

اللہ دے حبیب دی شان نوں اللہ دا بندہ سمجھ سکدا اے۔ یہ عشق کی کچھ منازل ہوتی ہیں۔ یہ ایک علیحدہ سلسلہ ہے۔ جب یہ انسان کے اندر آجائے۔ تو پھر حقیقت کھل جاتی ہے۔ پھر اس کو ایک ایسی قوت نصیب ہو سکتی ہے۔ یہ اگر یہاں بیٹھا بیٹھا ہو۔ تو لامکان کی بات دیکھ سکتا ہے۔ یہاں بیٹھا ہو۔ لوح محفوظ کی باتیں

پڑھ سکتا ہے۔ خدا تعالیٰ اس کو ایسی قوتِ بصری عطا فرماتا ہے۔ اور پھر اس کی
کیفیت کچھ عجیب ہوتی ہے۔ اس کا اعلان قرآن کرتا ہے۔ کہ جب موسیٰ ؑ
کشتی میں حضرت خضر ؑ کے ساتھ کشتی میں اسوار ہوئے۔ تو اللہ کے ولی نے اپنے
پاؤں کی ایڑی مار کر اس کشتی کا تختہ توڑ دیا۔ اور اس کا اعلان قرآن کر رہا ہے
تو موسیٰ کہنے لگے۔ اللہ کے ولی تو نے یہ اچھا نہیں کیا۔ کیوں ان کے ساتھ زیادتی کی ہے
یتیموں کے ساتھ ظلم ہوا ہے۔ کہ وہ پیسے بھی نہیں لے رہے۔ اور تم نے ان کی کشتی
کو توڑ دیا ہے۔ آپ فرمانے لگے نہیں نہیں۔ اے موسیٰ ؑ میں نے ایک کام کیا ہے۔
ان کے بچاؤ کی تدبیر کی ہے۔ کیوں تم یہاں دیکھ رہے ہو۔ میں کہیں اور دیکھ
رہا ہوں۔ اللہ تعالیٰ پھر ان کو ایسی قوتِ بصری عطا فرما دیتا ہے۔
اور اس کی مثال نبی کریم ؐ کے وصال کے فوراً بعد فاروق اعظم ؓ نے قائم کی۔ کہا مجھے
محبوب خدا سے بہت کچھ ملا ہے۔ اگر تم یہ چیز اپنے دل میں پیدا کر لو گے۔ تو یاد
رکھو۔ تمہیں دنیا کے سہاروں کی ضرورت نہیں ہوگی۔ جب پیر چشم کے آلات کی ضرورت
نہیں ہوگی۔ تو اے مسلمان تیرے اندر اللہ تعالیٰ نے ایسا نظام پیدا کر دیا ہے
جب تو اپنی روحانی قوت اپنے اندر پیدا کرے گا۔ تو پھر تیری حالت یہ ہوگی۔
یہ تیرے دل میں ایسی چیز رکھ دے گی۔ تیرے دل میں عشقِ مصطفیٰ پیدا ہو جائے گا۔
تیرے دل کا دروازہ کھل جائے گا۔ تو پھر سارے اگر 1300 میل دور جنگ
لڑ رہا ہوگا۔ تو تو مسجد نبوی میں بیٹھ کر اس کی کمان کر رہا ہوگا۔ 1300 میل
دور کتنی دور تھی۔ مسجد نبوی میں بیٹھا ہوں خطبہ پاک کا خطبہ دے رہا ہوں

حضرت فاروق اعظم رضی اللہ عنہ فرماندے ہن ساریہ۔ یا ساریۃ الی الجبل۔ اے ساریہ
پہاڑ ول ویکھو۔ ساریہ پہاڑ ول ویکھو۔ حضرت ساریہ رضی اللہ عنہ سُندے پئے سن۔ صحابیاں
نے وقت نوٹ کیتا۔ صحابیاں نے لفظ نوٹ کیتے۔ صحابیاں نے ٹائم نوٹ کیتا۔ پتہ نہیں
ایہہ کیہڑی پئے گل کردے ہن۔ کمنوں دی گل پئے کردے ہن؟ کیہدے نال گل پئے کردے ہن۔
کیونکہ جنہاں نال ایہہ گل کرنا چاہندے ہن۔ اوہ تے 1300 میل دور جنگ لڑن واسطے گیا اے۔
انہاں ٹائم نوٹ کر لیا۔ انہاں لفظ نوٹ کر لئے۔

حضرت ساریہ رضی اللہ عنہ جدوں فتح تے کامیابی دے نال واپس آئے۔ مدینہ پاک پہنچے تے آکھیا
سنا ساریہ۔ اک دن فاروق اعظم رض جمعہ پڑھا رہے سن۔ تسیں آواز دتی سی۔ سنی سی یا نہیں۔ انہاں
عرض کیتی خدا دی قسم اے۔ جے فاروق اعظم آواز نہ دیندے تے میں جنگ ہار جان لگا
ساں۔ انہاں جدوں آواز دتی اے۔ مینوں پتہ لگا۔ فاروق میرے پچھے کھلوتا ہویا اے
نبی پاک ﷺ نال جدوں لنک پیدا ہو جائے۔ جدوں تعلق پیدا ہو جائے۔ جدوں
نسبت پیدا ہو جائے۔ جدوں عشق مصطفیٰ دل وچ آ جائے۔ ہر کوئی چیز چھپی نہیں رہ
جاندی۔ اوہ فاروق اعظم رض جدوں آپ دا دنیا توں انتقال ہویا۔ آپ دا وصال ہویا
حضرت علی کرم اللہ وجہہ دے دل وچ خیال آیا۔ ایہہ بندا دنیا دے وچ بڑا جابر سی۔
نبی پاک ﷺ دی امت دی بڑی خدمت کردا ہوندا سی۔ انج ویکھاں فرشتیاں دے نال کیوں گلاں
کردا اے۔

حضرت مولا علی قبر دے ~~سرہانے~~ تے بہہ گئے۔ کون قبر تے بہہ گیا۔ مولا علی کون اے۔
حضرت علی۔ حضرت علی فرماندے ہن۔ میں قبر دے اتے بہہ گیا۔ آپ فرماندے ہن۔

میرے دل وچ خیال آیا۔ میں ویکھاں ایہہ فرشتے ایہناں نال گلاں کیویں کردے نیں۔

اوہ میاں جدوں توں خدا دا بن جاویں۔ کملی والے آقا نال نسبت پیدا ہو جاوے۔

جدوں کشش جڑ جاوے۔ ایمان ہو تو صحابی جیہا۔ (۲ بار)

قبر تے بہہ گئے۔ دل وچ خیال ایہہ آیا اے۔ اج میں ویکھاں فرشتے قبر والے نال

گلاں کیویں کردے نیں۔ تے حضرت مولا علی ویکھ رہے نیں۔ جدوں قبر دے وچ

اتار دتا سارے چلے گئے۔ تے میں قبر تے بہہ گیا۔ تے دو فرشتے آ گئے۔ فرشتیاں آ کے

سوال کیتا۔ من ربک۔ تیرا رب کیہڑا اے۔ سوال تے تہانوں یاد ہی ہوگئے۔ اوہناں

پچھیا اے من ربک تیرا رب کیہڑا اے۔ تے جواب دس آپاں دینا اے۔

جیویں بچے نوں پتہ ہوندا اے۔ میں سالانہ امتحان دینا اے۔ تے میں کامیابی حاصل

کرنی اے۔ تے پھر اوہ کجھ سوالات حل کردا اے نا۔ کردا اے نا جی۔ تے سانوں رب

شاہاں نے ایڈی طویل زندگی دتی اے۔ تیرا خیال اے۔ سوالات اودھیاں نوں یاد ہوئے؟

تے اودھیاں نوں کوئی نہیں یاد ہوئے۔ ایہہ امتحان گاہ ہے میاں۔ ایہدے وچ آ کے

شان سچی حاصل کرنا اے۔ پہلا سوال اے۔ من ربک تیرا رب کیہڑا اے۔

پہلا سوال اے۔ تے سوالات سنی سنائے رہندے اوہ۔ حضرت مولا علی کرم اللہ وجہہ فرماندے

نیں کہ میں قبر تے بیٹھا۔ جدوں اوہناں آ کہیا۔ من ربک۔ حضرت فاروق اعظم نے

فرمایا اوہ ہیلو! شش کون ہے۔ ہیلو شش ____ یہ حضرت کس کو ہو سکتی

اے۔ نبی کے پیارے کو ہو سکتی ہے۔ اللہ کے ولی کو ہو سکتی ہے۔ یا سرکار کے

صحابی کو ہو سکتی ہے۔ (اللہ اکبر) اللہ کے ولی کو ہو سکتی ہے۔

مائی رابعہ بصریؒ سے کہنے لگے فرشتے من ربک تمہارا رب کون ہے۔ تو یہ کہنے لگی
کہ تم کہاں سے آئے ہو۔ فرشتوں سے پوچھنے لگی کہ تم کہاں سے آئے ہو۔ انہوں نے کہا جی
ہم آسمان سے آئے ہیں۔ تو مائی صاحبہ فرمانے لگی کہ آسمان اور زمین کا سفر کتنا ہے۔ تو
یہ کہنے لگے مائی جی ۵ سو سال کا سفر ہے۔ آپ فرمانے لگی تم ۵ سو سال کا سفر
طے کر کے آئے ہو۔ تو خدا کو نہیں بھولے۔ میں ایک بالشت زمین پر آ کر خدا کو کیسے
بھول گئی۔ یہ وہی باتیں کر سکتے ہیں جن کو اللہ تعالیٰ ایمان دی دولت نصیب فرمائی
ہے۔ آکھیا من ربک۔ فاروق اعظمؓ نے فرمایا۔ بیلیو تسیں میتھوں پئے پچھدے جے کیہہ ربک
میں تہاڈوں پچھنا تسیں کون جے۔ انہاں عرض کیتی حضرت جی اسیں فرشتے آں۔ آپ فرماندے
پئیں جیں نہیں کہندا؟ حضرت جی کیوں نہیں مندے۔ آپ فرماندے ہیں۔ مسلمان جدوں مسلمان
نوں ملدا اے تے کہندا اے السلام علیکم اور تسیں بیلیو! سلام نہیں بلایا۔ انہاں
عرض کیتی حضرت جی السلام علیکم۔

آپ فرماندے ہیں میرے کملی والے دا ارشاد اے۔ مسلمان مسلمان
نوں ملدا تے مصافحہ کردا اے۔ اور تسیں مصافحہ نہیں کیتا۔ انہاں مصافحے واسطے
جدوں اگے ہتھ بڑھائے۔ مصافحے واسطے اگے ہتھ کیتے۔ فاروق اعظمؓ نے اک فرشتے
نوں اک بانہہ توں پھڑ لیا۔ دوجے نوں دوجی بانہہ توں پھڑ لیا۔ تے آکھیا
بیلیو بہہ جاؤ۔ کیہہ ساڈا حساب رہندا اے ساہنوں دے کے جایا جے۔ اللہ اکبر۔
ساڈا رہندا اے حساب دے کے جایا جے۔

مولوی جی یہ بات سمجھ میں نہیں آسکی۔ میں نے کہا ابھی آ جائے گی

جدوں نبی پاک ﷺ دی حدیث پاک پڑھی سمجھ وچ آجائے گی کہ میرے مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم
نے فرمایا۔ اَلشَّیْطٰنُ یَفِرُّ مِنْ ~~اَلْمَرْءِ~~ مِنْ ظِلِّ عُمَرَ کہ میرا فاروق
وہ ہے، میرا عمر وہ ہے، کہ جس دے سائے توں وی شیطان ڈردا ہے.

اَلشَّیْطٰنُ یَفِرُّ مِنَ الْمَرْءِ مِنْ ظِلِّ عُمَرَ

تے اک دن شیطان نے آکھیا ۔ اوئے یارو میں اینہے جائے کولوں الوہیں ای
ڈردا رہندا ۔ تے ڈر دا دور نسدا رہندا ۔ اوہ وی تے میرے جیا بندہ ای اے نال
کہنے آکھیا ۔ شیطان نے ۔ کہندے یار رسا وچ ۔ فاروق اعظم رضی اللہ عنہ
نبی پاک ﷺ فرماندے ۔ الشیطان فیفر من المرء من ظل عمر میرا عمر وہ ہے جس دے
سائے توں شیطان ڈردا ہے ۔ اینے آکھیا اوہ وی تے میرے جیا بندہ ای اے نال
دل وچ آکھن لگا ۔ اج میں اینہاں دے کولوں لنگھ کے وکھانا ایں ۔ جدوں سائے
کولوں لنگھن لگا ۔ عمر ابن خطاب نے بازو توں پھڑ لیا ۔ اینہاں دی روحانی جوش دے
نال اینہاں دی زبردست گرفت کیتی ۔ شیطان دیاں چیکاں نکل گیاں ۔ آکھیا تیرے
خدا دا واسطہ ای ۔ مینوں چھڈ دے اگاں توں تیرے سائے کولوں وی نیئں لنگھاں گا
فاروق اعظم نے شیطاناں نوں پکڑ لیا ۔ آکھیا بولو کیہ کیتا ہے

دیکھو ۔ جدوں رب تعالیٰ نے فرمایا سی

وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّیْ جَاعِلٌ فِی الْاَرْضِ خَلِیْفَةً ؕ قَالُوْۤا اَتَجْعَلُ
فِیْهَا مَنْ یُّفْسِدُ فِیْهَا وَ یَسْفِكُ الدِّمَآءَ ۚ وَ نَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَ نُقَدِّسُ
لَكَ ؕ قَالَ اِنِّیْۤ اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ۔

ایہہ گفتگو قرآن پاک وچ فرماندا اے۔ رب کریم نال شادی ہوئی سی۔ اوہنے آکھیا فرشتو
زمین تے میں اپنا نائب پیدا کرن والا واں۔ میں اک بندہ بنان لگا واں میں اشرف المخلوقات
دی ابتدا کرن لگا واں۔ واذ قال ربک للملئکۃ انی جاعل فی الارض خلیفہ
میں اپنا نائب پیدا کرن لگا واں۔ تے فرشتو۔ تساں ایہہ گل آکھی سی۔
ویسفک الدماء ونحن نسبح پاتشاہ اگر تینوں تسبیح دی ضرورت اے۔
تینوں تیری حمد دی ضرورت اے۔ تینوں تیرا ذکر دی ضرورت اے۔ بارالٰہ
تیری حمد کرن والے اسیں بڑے آں۔ ویسفک الدماء توں اوہناں نوں
پیدا کریں گا جیہڑے خونریزیاں کرن گے۔ فسادات کرن گے۔ صادق امامؑ فرماندے
نیں۔ تساں سانوں فسادی آکھیا۔ تے خونریزیاں کرن والے آکھیا۔ تے کیوں
آکھیا سی۔ فسادی آکھیا۔ خونریز کیوں آکھیا سی۔ خونریزیاں کرن والے
کیوں آکھیا سی۔ فرشتے سوچن لگ پئے گل تے ہوئی آ۔ گل تے ہو بیٹھی آ۔
ہن کی کریئے۔ سوچن لگ پئے۔ تے اک فرشتہ عرض کردا اے۔ حضرت جی جے
اجازت ہووے تے رب کولوں پچھ آئیے۔ آپ نے فرمایا میاں اک اینج پکار ہووے
تے میرا اللہ پاک کولوں ہو آوے۔ اج میں تے معاملہ طے کر کے چھڈاں گا۔
راوی کون اے۔ مولا علی نے۔ کہڑا ادھی اے۔ مولا علی۔

راز دارِ خفی و جلی ہے۔ جدھر بھی دیکھو علی علی ہے
گواہ مدینے کی ہر گلی ہے جدھر بھی دیکھو علی علی ہے۔

اوہ اللہ دا ولی جنہے اج تک جھوٹ بولیا ای ناہیں۔ مولا علی آپ فرماندے نیں۔

جس قبر تے بیٹھا واں۔ آکھیا فرشتیو تساں ایہہ گل کیوں آکھی سی۔ کہ اتجعل فیہا
ونحن نسبح۔ تساں ساڈوں فساد دی آکھیا۔ تساں ساڈوں خونریزیاں کرن
والے آکھیا۔ الزام لایا۔ ایہہ ساڈے تے الزام کیوں لایا سی۔ اوہ کہن۔
اینہاں آکھیا۔ حضرت جی رب تعالیٰ کولوں ہو آکھیے۔ فرمانیرے نیں۔ اک جیا
اینجے ہی جاوے اک جیا چلا جاوے۔ اک جا کے بارگاہ رب العزت وچ عرض کیتا
2.1 تے جی بڑا عجیب معاملہ ہویا اے۔ ایہو جیا انسان اے 2.1 تا کیں ویکھیا ہی کوئی نہیں۔
ایہو جیا بندہ 2.1 تا کیں کوئی ویکھیا ای کوئی نہیں۔ کیوں جی۔ آکھے بادشاہ اے سی۔
جا کے سوال کرن والے ساں۔ اسی جا کے شرا قانون پورا کرن والے ساں۔
ایہہ اک بیلی آیا اے۔ اوہ پرانا ریکارڈ کول بیٹھا اے۔ اوہ آدمؑ دے ویلے دا
8 دفتر وی فائلاں چکیاں سو۔ تے اوہ آہندا اے تساں ساڈوں فساد دی
آکھیا۔ تساں ساڈوں خونریزیاں کرن والے آکھیا۔ تساں ساڈوں قاتل بنایا
تساں ساڈوں فساد دی بنایا کیوں بنایا۔ آکھے ایہہ گل تے ہوئی اے۔ تے
تساں کیتی تے اوہناں وی کیتی اے۔ آخر کسے نے کولوں پچھیا سی۔ آکھے بادشاہ
پچھیا تے سی۔ آخر معاملہ گڑبڑ ہو جائے گا۔ جے اوہنے میرے نال نوں چھیڑیا
تے اسی کیوں نہ جا کے شرا قانون پورا کراں گے۔ تے فیر اوں وچ حساب لانگے
رب تعالیٰ نے فرمایا تسی جاؤ تے جا کے اوہنوں آکھو۔ حضرت جی آساں ایہہ گل
گلیاں تے ہنس کہیا سی۔ سارے فرشتیاں نے کہی سی۔ آکھے بادشاہ پھر چھیڑ
دیوے گا۔ رب تعالیٰ نے فرمایا ہاں چھیڑ دے گا۔ جاؤ چھوڑ دے گا

انہاں آکے آکھیا حضرت جی۔ ایہہ گل اساں گلیاں تے نہیں کہنی۔ ساریاں فرشتیاں
اں دیہہ گل کیتی سی۔ تو سیدنا فاروق اعظم فرماندے۔ باقیاں دا معاملہ قیامت دے
دن۔ نبی کریم ﷺ دا کوئی وی امتی اگر جدوں قبر وچ آوے گا۔ تے شاں بڑی نرمی دے
نال پیش اوناں ایں۔ بڑی شفقت دے نال پیش اونا ایں۔ اوہنوں سلام کہنا ایں۔
ڈراونیاں شکلاں لے کے نہیں اوناں۔ جے تسی میرے نال عہد کردے او تے ٹھیک اے۔ میں
چھیڑنا آں۔ لیکن اگر تسی عہد نہ کردے۔ تے قیامت تک فاروق دے ہتھو ہون گے۔ پیادے
بازو ہون گے۔ میں تے قبر وچ جان ہی نہیں دیاں گا۔

مولا علی کرم اللہ وجہہ الکریم فرماندے نیں۔ واہ فاروق اعظم۔ اللہ تعالیٰ تیری
قبر نوں روشن کرے۔ جے دنیا وچ سی تے نبی پاک ﷺ دی امت دی خدمت کردے
رہے جے۔ جے قبر وچ گئے تے قیامت تک سارے رستے ہی صاف کر دتے نیں۔
نبی پاک ﷺ دی امت دے نال اپنی بڑی نیکی کر چھڈی اے۔

ایہہ میاں عشقِ مصطفےٰ ﷺ دی گل اے۔ جدوں نبی پاک ﷺ دی محبت آ جائے۔
سرکار مدینہ ﷺ دا عشق مل جائے۔ اللہ دے نبی نال جدوں نسبت ہو جائے۔ جدوں
کسے چیز دا تعلق ہو جائے۔

ایہہ ویکھو ناں قرآن پاک اے۔ نسبت دی بات آ گئی۔ تساں گل
کپڑا پاک ناہوے تے 20 سیپے کنڈ دا۔ سد پارہ گز دا۔ تے باقی ہو رہیں گے
نال جس ویلے کپڑا خریدن واسطے تے اوہناں نگر والیاں دے کپڑے خریدے بڑے
قیمتی قیمتی۔ تے کجھ کجھ سدھر پا گیا۔ اگی آہندی اے اک چھوٹ دا ٹوٹا لیا آیا ہے

٣٥٨١ .

قرآن پاک دا غلاف بنانا ایں۔ ڈھائی روپے گز دا کپڑا۔ ڈیڑھ روپے گز دا کپڑا۔ ایہہ

غلاف بن گیا۔ قرآن پاک دے نال لگ گیا۔ قرآن پاک نے آکھیا۔ میاں

بھاڑوں لوں ادنیٰ جیا ایں۔ ہن سرمایہ دار دا کپڑا پھٹ جائے گا۔ اوہدی کی قیمت

پھٹ جائے گی۔ کسے بڑے بڑے لوں اوہدے دار دا لباس پھٹ جائے گا۔ گدڑی

تے جاسکدا اے۔ پر تو ڈیڑھ روپے گز دا کپڑا ایں۔ میرے نال لگ گیا ایں۔ میں تینوں

رُوڑی تے رُلن نہیں دیاں گا۔ اس واسطے کہ تیری نسبت میرے نال ہو گئی

اے۔

ڈیڑھ روپے گز والا کپڑا مولوی صاحب نے سر تے چکیا قبرستان ول لئی جان

پچھیا مولوی صاحب کدھر چلے جے۔ آکھے قبرستان ول چلے آں۔ پچھیا کیوں چلے جے

انہاں آکھیا۔ قرآن پاک دے غلاف پھٹ گئے سن۔ انہاں نوں دفنان واسطے چلیاں آں

میں پچھیا مولوی صاحب تسی عالم دین جے۔ اپنے گلے دا کپڑا جس ویلے پھٹ جائے

حفاظت نال نہیں جے رکھدے۔ حالانکہ تسی اشرف المخلوقات جو۔ تہاڈے جسم نال

کپڑا لگ جاوے تے رُوڑی تے رُلدا میں ویکھیا اے۔ اہنوں کیوں لئی جاندے جے۔

اہنے کیہا۔ میاں ایس دی نسبت قرآن پاک نال ہو گئی اے۔ اس واسطے اس دا

مقدر تے نصیبہ اچھا ہو گیا اے۔ ایہہ قرآن پاک نال لگ گیا اے۔ ایہدی

نسبت قرآن پاک نال ہو گئی اے۔ ایہدا تعلق قرآن پاک نال ہو گیا اے۔

اک بڑھی مائی کپڑے پئی دھوے۔ سارے کپڑے دھوتے تے پانی نالی دے وچ

بچیاں دے کپڑے دھوتے تے پانی نالی دے وچ۔ خاوند دے کپڑے دھوتے پانی نالی وچ

وچہ۔ جدوں قرآن پاک دے غلاف دی واری آئی۔ اوہنے اک پتھر برتن دے وچ پانی لے لیا۔ قرآن پاک دے غلاف نوں دھونا شروع کر دتا۔ وکھیا جاں جی ایہہ کی ایہہ کر دے پئے۔ اسیں پانی نوں کی کرو گے۔ باقی پانی سارے دا سارا نالی وچ گیا اے۔ اوہناں آکھیا۔ پتر ایہہ پانی سوہٹن والا نہیں۔ پاک جگہ تے اسیں پانی نوں سوہٹراں گے۔ اس واسطے اوہدے وچ قرآن پاک دے غلاف نوں دھوندا ہے۔ مسئلہ سمجھ وچ آ گیا۔ ایہہ قرآن پاک دے غلاف۔ اوہدے نال میل لگ گئی اے۔ جے توں میلا ہو گیوں۔ تیری قرآن پاک نال نسبت ہو گئی اے۔ رب تعالیٰ نے تیری میل دا وی مل پا دتا اے۔

اوہ میاں اک ادنیٰ جیہا کپڑا۔ معمولی جیہا کپڑا۔ روں دے گنڈ دا کپڑا۔ قرآن پاک نال لگ جاوے۔ اللہ تعالیٰ اس کا مقام بلند فرما دیندا اے۔ اس دی شان اُچی کر دیندا اے۔ جے توں اشرف المخلوقات ہو کے کالی کملی والے محبوب نال تعلق پیدا کر لئیں گا۔ تے تیرا کی مقام ہووے گا۔ اللہ سے

اللہ تعالیٰ عشقِ مصطفےٰ عطا فرمائے

حضرت بابا بلھے شاہ رحمۃ اللہ اوہناں اک سبق دتا اے۔ کیونکہ

کہ نہ کتابوں سے نہ کالج سے نہ زر سے پیدا

دین ہوتا ہے بزرگوں کی نظر سے پیدا۔

اپنے مسلمان کیتے سن۔ جے اسلام لیا ندا اے کسے بادشاہ نے نہیں لیاندا یا خواجہ معین الدین چشتی اجمیری رحمۃ اللہ علیہ نے لیاندا اے۔ یا داتا گنج بخش علی ہجویری رحمۃ اللہ علیہ نے لیاندا اے۔ ایہہ ولیاں دے صدقے دے نال

انسان اج بھی دنیا اُتے ہرنی وانگ ... ہن۔ کہ میاں اپنا کسے دے نال تعلق پیدا کرلو۔ تہاڈے دِل دے وچ ایسی چمک پیدا ہوجائے گی۔ تسی کسے جگہ تے وی بیٹھے ہوو۔ کوئی دنیا دی طاقت تہانوں چیلنج نہیں کر سکدی۔

اور عشق دا سبق دیندیاں آپ فرماندے ہن۔

ایہہ عشق جنہوں لگ جائے اکھ ہسن نہ دیندا
مریاں مرن نہ دیندا زندہ رہن نہ دیندا ۲ بار

ہفتے والے دن آپدا انتقال ہویا۔ بابا بلھے شاہ قصوری نے ۔ قصور جا کے ۔ جدوں قصوری بلھے دے مبارک تے جان گے اللہ تعالیٰ سارے قصور ای معاف کر دسا گا۔ آپ دا وصال ہفتے والے دن ہویا۔ تے غسل دے دِتا۔ چارپائی تے لِٹا دِتا۔ کفن پہنا دِتا جنازہ چک کے جس ویلے قصور دی گلی وچوں لنگھن لگے۔ قصور دیاں مائیاں نے طعنہ دِتا۔ لو ولی بنیا پھردا سی۔ ایہنوں جمعہ وی نصیب نہیں ہویا۔

اوہ جدوں ایہہ گل کیتی۔ اللہ دے ولی نے سُن لیا۔ بابا بلھے شاہ نے سُن لیا کفن دِتا جا چکا اے۔ غسل ہو چکا اے۔ چارپائی تے لیٹے ہن۔ اوسے طریقے دیاں نال اٹھ کے بہہ گئے۔ آپ فرماندے ہن۔ میاں جے جمعہ چنگا ہوندا اے۔ اسی پھر جمعے والے دن ای مرلواں گے۔

ایہہ عشق جنہوں لگ جائے اکھ ہسن نہ دیندا ۲ بار
مریاں مرن نہ دیندا زندہ رہن نہ دیندا۔

اوے جنوں اللہ تعالیٰ عشق مصطفیٰ عطا فرمائے۔

عقل آکھیا کوئی دل نہ جالیں عشق آکھیا مینوں سنیدا ای نہیں۔ ے

ایہناں دیاں منزلاں کجھ ہور نیں۔ ایہناں دے رستے کجھ ہور نیں۔ ایہناں دے
طریقے کجھ ہور نیں۔ ایہناں دیاں گلاں کجھ ہور نیں۔

عقل آکھیا کوئی دل نہ جالیں عشق آکھیا مینوں سنیدا ای نہیں۔ ے
عقل آکھیا پانی چا بند کریں۔ عشق آکھیا میں پانی پیندا ای نہیں۔

دیوہیکل جن امام عالی مقام دی خدمت وچہ حاضر ہویا۔ عرض کیتی حضرت جی۔
میں پہلے وی نبیاں تے ایمان لیاندا اے۔ میری بڑی لمبی عمر اے۔ اللہ تعالیٰ نے
میری بڑی لمبی عمر دتی اے۔ میں پہلے نبیاں تے وی ایمان لیاندا اے۔ تے تہاڈے
نانے پاک دا کلمہ وی پڑھیا۔ جے خدمت دا موقع عطا فرماؤ تے کجھ خدمت کرلواں۔
آپ فرماندے نیں کی خدمت کریں گا۔ اوہنے کیہا۔ حضرت جی رب تعالیٰ نے مینوں اینی
روحانی قوت عطا کیتی اے۔ جنی اللہ تعالیٰ حضرت سلیمان علیہ السلام دے وزیر آصف
بن برخیا نوں دتی سی۔ جنہے بلقیس دا تخت لیاندا سی۔ مینوں روحانی قوت
اللہ تعالیٰ نے عطا کیتی اے۔ جے خدمت دا موقع عطا کرو۔ تے میں فرات دے
کنارے تے موہڑا ہو لاواں گا تے تہاڈے خیماں دے اگوں گزار دیاں گا۔
آپ فرماندے نیں توں گستاخ ہیں۔ توں بے ادب ہیں۔ اوہنے آکھیا حضرت جی گستاخی
تے کوئی نہیں ہوئی۔ بے ادبی تے کوئی نہیں۔ خدمت دا موقع منگیا اے۔ آپ فرماندے
نیں۔ توں اک میرے نانے دا امتی ہو کے پاک کلمہ پڑھ کے۔ اک مسلمان

ہوئے توں اپنی روحانی قوت دا اظہار کر رہا ایں۔ کہ میں فرات دے کنارے
تے مویا پیا لاواں گا۔ تے پیا لڈے خیماں دے اگوں گذار سکناں۔ تو جانتا
ہیں۔ میں اللہ دے حبیب دا نواسہ جے چاہواں تے حوض کوثر اتھے
منگا سکدا آں۔

سچا عشق آکھیا میں پاؤں بیندا ہی پیا۔
آپ فرماندے ہیں مجنوں پانی دی ضرورت نہیں۔ عقل کجھ ہور آکھدی اے
عشق کجھ ہور آکھدا اے۔ عقل دیاں منزلاں کجھ ہور ہین۔ عشق دا طریقہ
کجھ ہور اے۔ جے عشق دا سبق ویکھنا ایں تے حضرت صدیق اکبر کولوں
ویکھو۔ حضرت عمر فاروق کولوں ویکھو۔ عثمان غنی کولوں ویکھو۔ مولا مشکل کشا د
توں ویکھو۔ امام عالی مقام توں ویکھو۔ کہ کس طرح اپنی مثالاں قائم کر گئے۔

اللہ تعالیٰ بحق مصطفیٰ اعلیٰ و تمام کرے

فقط محمد المبارک امین
(١٥-٨-٩٢)

12/5/92

355

عبدالحمید ساجدی ۔ (وما ارسلنک الا رحمۃ للعالمین) ③

شانِ رسالت

(تمام منظور لکھ بانی)

نبی پاکؐ دی تشریف آوری توں پہلے ۔ دنیا دے حالات بہت وِگڑ چکے سن ۔ جہالت دا دور ۔ زنانیاں دیاں مجبوریاں ۔ حالات دی بے چینیاں بہت زیادہ سن ۔ حتیٰ کہ نبی کریمؐ دی اعلانِ نبوت توں پہلے عورتاں دی عزت سی نہ بھین دا مقام سی ۔ اوہ بالخصوص اوہ عورت جیہڑی بیوہ ہو جاندی سی تاں ۔ اوہناں دی زندگی بڑی مشکل گزردی سی ۔ بیوہ عورت اوہناں دی زندگی بڑی اوکھی گزردی سی ۔ جدوں اوہنا دا خاوند فوت ہو گیا ۔ بیوہ ہو گئی ۔ اس توں بعد اوہ اپنے گھر نہیں اون دیندے ۔ کہ ایہہ بڑی منحوس اے ۔ ایہدی نحوست پے گئی [illegible] پیو دی نہ مر جاوے ۔ باپ دھی نوں گھر نہیں اون دیندا ۔ بیوہ بھین نوں بھائی گھر نہیں اون دیندا ۔ کوئی رشتہ دار بیوہ عورت نوں گھر نہیں سی اون دیندا ۔ ایہدی نحوست نہ ساڈے تے پے جاوے ۔

پر سید عالمؐ تشریف لیا کے سب توں پہلے بیوہ دی عزت نوں چار چاند لگائے ۔ سرکارِ دو عالمؐ نے سب توں پہلے بیوہ دی عزت نوں روشن کیتا ۔ اور بیوہ دی عزت نوں دوبارہ لوٹا دتا ۔ اور دسیا کہ اسلام وچ بیوہ دا کی مقام اے ۔

سب توں پہلے تے نبی پاک نے بیوہ خاتون دے نال شادی کیتی ۔ جیہدا ناں سیدہ خدیجہ الکبریٰ رضہ ۔ بیوہ عورت اے ۔ اور حضور نبی پاک دیاں جدوں گلاں سنیاں نال ۔ تے نوکر نے ایہہ دسیا ۔ کہ ایہہ سفر دے اندر ملک شام محمدؐ تے ساڈا پہرا کیتا اے نال شان نال بھیجیا اے حفاظت دا سلسلہ ۔ اگے تے مال ساڈا اے خیر تے وکدا

سی۔ اس واری گاہک اپنے سی۔ اس سوچدے سی۔ اسی کہنوں دیئے کہنوں
نہ ملئے۔ اور اگے نالوں چوگناہ قیمتاں سانوں زیادہ مِل گئیاں۔ تے رستے دے
اندر ایہہ جس درخت دے کولوں لنگھ جاندے سی۔ اوہ ہریا بھریا ہو جاندا سی۔

اور خدیجہؓ تو میری مالکہ اے۔ میں تینوں کی دساں۔ ایہہ جدوں جوان گزر دا سی نال
اس ایہدے سر دے اُتے بدلی ایہدے تے سایہ کردی سی۔ اور میں تینوں دس
نہیں سکدا۔ درخت ایہدے تے صلوٰۃ وسلام پڑھدے سی۔ پہاڑ ایہدے ول جھک جھک کے
اوہندے سی۔ پرندے ایہدے کولوں گزردے سی۔ اور جانور درندے آکے سلام پئے پڑھدے
سی۔ حضرت خدیجہؓ دے دل وچ محبت رسول پیدا ہو گئی۔ حضور نال محبت پیدا ہو گئی
ابے اعلانِ نبوت نہیں سی فرمایا۔ پیغام بھیجیا سیدہ خدیجہؓ نے نکاح دا۔ اور کملی والے
محبوب نے قبول فرمالیا۔ ادائیگی ہو گئی۔ جدوں مکے دے کافراں نوں پتہ چلیا نال
کہ خدیجہ الکبریٰ نے محمدؐ بن عبداللہؓ نال نکاح کرلیا اے۔ اوہناں کہیا۔ خدیجہ توں ساڈی
عزت نوں برباد کر دتا اے۔ توں ساڈی عزت نوں ختم کر دتا اے۔ کیوں تینوں ساڈے
وچ سردار ہور کوئی نظر نہیں آیا۔ بڑے بڑے نوجوان۔ ساڈے کول نہیں پئے رہیا۔

سیدہ خدیجہ فرمایا۔ عزت اوہندی برباد ہوندی اے جہندی عزت پہلے ہووے
ابوجہل تہاڈی تے پہلے ہی کوئی نہیں۔ ابوجہل نے کہیا۔ خدیجہ توں ساڈا نک کٹ کے
رکھ دتا اے۔

اک دن حضرت خدیجہؓ نے ابوجہل تے سرداراں کافراں نوں بُلا کے نال بٹھایا۔
تے سرکار نوں دی کرسی تے بٹھایا۔ اوہ سب تھلے بیٹھے رہے۔ ابوجہل نے کہیا۔ خدیجہ توں اتنا

سوچیا آں۔ توں اک غریب نال نکاح کر لیا اے۔ معاذ اللہ
ابوجہل کہن لگا۔ تو اک غریب نال شادی کر لئی اے۔ سیدہ تو خدیجہؓ
نے کیا غریب نہیں۔ غریب نواز اے۔

ابوجہل نے کیا خدیجہ توں ساڈی عزت وی ڈبا دتی۔ توں اک غریب
نوں اپنا سر دا تاج سمجھی ایں۔ اوہدے کول کوئی زمین وی نہیں۔ مکان
وی نہیں۔ جائیداد وی نہیں۔ حضرت خدیجہ نے کیا۔ کافرو میری گل سنو۔ اے گل
کر کی کہندے ایں۔ سیدہ خدیجہ نے فرمایا شکی میتوں کی سمجھدے او۔ ابوجہل نے
کیا۔ تو مکے دی چودھرانی ایں۔ مکے دی ملکہ اے۔ ہاں توں ساڈے کولوں وڈی
سردارنی ایں۔ امیراں شہزادیاں دی صف وچ بہترا شمار اے۔ حضرت خدیجہ
نے فرمایا۔ کہ جس دی بیوی امیر اے۔ اوہدے خاوند دی امیری دا اندازہ کون
کر سکدا اے۔ ابولہب اٹھیا۔ نے کیا۔ ایہہ تیرا مال اے نال۔ تے حضرت
خدیجہ نے کیا سنو۔ اوہ توں اے کہ جہڑا میرے جسم دا مالک اے۔ میرے مکان دا تے
سامان ہر جائیداد دا وی مالک اے۔ محمد رسول اللہ۔ محمد مصطفٰی۔ میرے سارے
مال دے وی مالک نیں۔ جد دوں نبی کریمؐ نے ایہہ بات سنی۔ اوہ خدیجہ نے
ہر شئے میتوں دے چھڈی اے۔ سرکار نے فرمایا خدیجہ۔ بشیری ہر شئے میری۔
آقا ہر شئے شاہڈی۔ سرکار نے فرمایا۔ میں اعلان کر دیواں اجازت اے۔ حضرت
خدیجہؓ نے کیا حضور اجازت اے۔ جلدی اعلان کرو۔ نبی کریمؐ نے فرمایا۔ خدیجہ
ایہناں کافراں نوں کیہہ دساں۔ مکے دے بازار وچ اعلان کر دیو۔ آ کے جہڑا

غریب اے۔ جیہندے کول کوئی چیز نہیں۔ جہیڑا تنگ دست غریب اے، میرے دروازے تے آ جاوے، میں مالدار بنا دیاں گا۔ جس نوں مال چاہیدا اے میرے دروازے تے آ جائے۔ جس نوں پیسے چاہیدے ہن آ جائے۔ ایدھر تک ایہہ اعلان ہو گیا۔ آ جا محمد بن عبداللہ ﷺ فرماندے نیں۔ جہیڑا غریب اے میرے دروازے تے آ جائے۔ اودھر انکار کرن والے۔ اودھر گلاں کرن والے۔ اج حضور دے دروازے تے آ کے منگتے بنے ہین۔ اج قبولیاں کھلار کے نال منگتے بنے ہین۔ اپنے ہی منگن خاں۔ ایہناں دا تے حق بندا اے۔ جس طرح اج اسیں منگ رہے آں۔ ساڈا تے حق بندا اے۔ اللہ کچھ حاجی صاحباں نوں اللہ ہر مسلمان نوں نبی پاک دا روضہ تے لے جائے۔ اوہ جدوں جا لیندے تے ویکھدے۔ حضور دے روضے دے ساہمنے۔ عربی وی کھڑے ہین۔ عجمی وی کھڑے ہین۔ ہندی بولن والے وی کھڑے ہین۔ فارسی بولن والے وی کھڑے ہین۔ تے انگریزی والے وی کھڑے ہین۔ سب مسلمان کھلوتے ہین۔ تے ہتھ بنھ کے درود و سلام پڑھ کے نال ہن کے دروازے تے سائل بنے ہین۔ اور اوتھے کیفیت کی بندی اے۔

آقا دے چوفیرے ویکھو غلاماں دیاں ٹولیاں
اکو سنن والا اے۔ سب دیاں بولیاں

کوئی فارسی بولے۔ کوئی پنجابی بولے۔ کوئی ہندی ہندی وچ بولے۔ کوئی انگریزی وچ بولے بلوچی بلوچی وچ بولے۔ کوئی امریکہ وچ رہن والا مسلمان انگریزی وچ عرض کرے تاں کملی والا سب دیاں سن کے ونڈدا پیا اے۔

ے آقا دے چوفیرے ویکھو غلاماں دیاں ٹولیاں

ذرا اگلے شعر دے ترجمہ کریے۔

آقا دے چوبارے دسکیوں غلاماں دیاں ٹوہاں۔

اکو تھڑے والا اے سب دیاں جھولیاں

کافر آ رہے ہین۔ منگتے بنے ہین۔ خیراتاں لے رہے ہین۔ اک مدرسے نوں ویکھدا اے۔ ایہہ کیہندے کولوں لے کے آئے نے۔ اوہ تہانوں نہیں پتہ۔ محمد مصطفیٰ تقسیم پئے کردے نیں۔ دوسرا کافر کہندا اے۔ اوہ تے ماشاءاللہ غریب نہیں۔ اوہناں کول ہو گیا اے۔ اوہنے کیہا۔ ایہہ نہیں سوہنا پتہ۔ جا تو وی چلا جا۔ اوہ خیرات بڑی دے رہے نیں۔ جیہڑا جاندا اے خالی موڑ دے ای نہیں۔ سبحان اللہ۔

کیہڑے نے کافر ایہہ مال کتھے لیا رہے نیں۔ ایہہ کیہڑا اوہناں دا مال اے۔ سارے سنن سن کہ جیہڑا پئے ہوندے نیں۔ ابوجہل کہندا اے اوہندے باپ دا اینہے سر تے سایہ وی نہیں سی۔ جدوں پیدا ہوئے باپ فوت ہو گیا۔ ایہہ مال کتھوں آ گیا اے۔ اوہ تہانوں نہیں پتہ حضرت خدیجہؓ نے اپنا سارا مال ایہدے اوہنہاں دے قدماں تے قربان کر دتا اے۔ شام سوہنے بعد وچ مذہب ہویا۔ نبی پاکؐ نے حضرت خدیجہؓ دی ساری جائیداد اللہ دی راہ وچ تقسیم کر دتی۔ تاریخ گواہ اے۔ اوس دن توں بیوہ نوں عزت مل گئی۔ بیوہ نوں وقار مل گیا۔ بیوہ نوں شان مل گئی۔ اوہ وی بیوہ اے۔ جنہاں دے شکم پاک وچوں اللہ تعالیٰ نے چار بچیاں دتیاں۔ پھر جنہاں وچوں اک شہزادی سیدہ فاطمۃ الزہرا رضی اللہ تعالیٰ عنہا اور دو شہزادیاں حضرت عثمان غنی دے نکاح وچ یکے بعد دیگرے آئیاں۔ حضرت خدیجہؓ نوں اللہ کریم نے

نشانات دسیاں۔ پہلے معاشرے وچ عزت نہیں سی۔ کلی ماں قبول کیتا۔ معاشرے وچ عزت بن گئی۔ قیامت نوں وی عزت بنے گی۔ قبر وچ وی۔ حشر وچ وی عزت بنے گی۔ ماں دی کوئی عزت نہیں سی کردے۔ ماواں نوں لوکاں نے قتل کردتا۔ ماں نوں مارنا ماں نوں پٹنا۔ ماں ضعیف ہو گئی لوکاں نے سوٹے مار کے گھروں کڈھ دتا۔ کوئی پرسان حال نہیں۔ بہن شادی ہو گئی تے اپنے گھر چلی گئی۔ بھائی نے کیا میری خلاصی ہو گئی۔ بہن نوں چھڈیا ای کوئی نہیں۔ پھر نبی پاکؐ نے ماں دا درجہ وی دسیا اے۔ تے بہن دا درجہ وی دسیا اے۔ سرکار بیٹھے تشریف فرما ہیں۔ مسجد نبوی شریف وچ صحابہ نال گفتگو ہو رہی اے۔ صحابہ خوش نصیب جیہڑے رخ مصطفیٰ پئے ویکھدے ہیں۔ سرکار تشریف فرما ہیں۔ ایک عورت مسجد نبوی دے دروازے تے آ کے کھلوتی اے۔ سادے جئے کپڑے پائے ہیں۔ اوہنے پیغام بھیجیا میں اللہ دے رسول نال گل کرنا چاہنی آں۔ سرکار باہر تشریف لے گئے۔ صحابہ حضور دے نال ہیں۔ عورت نوں مسجد وچ آن دی اجازت نہیں۔ کیونکہ اوہ غیر مسلمہ سی۔ حضور باہر تشریف لے گئے۔ صحابہ نال ہیں۔ ہاں تہاڈے نال اک علیحدہ گل کرنی اے۔ سرکار نے فرمایا دسو۔ اوہنے کیا۔ میرا خاوند تہاڈی قید وچ اے۔ تہاڈا حکم اے فدیہ دیو تے چھڈا لو۔ میں بڑی غریب آں۔ ساڈے کول پیسے کول نہیں۔ خاوند میرا تہاڈی قید وچ گرفتار اے۔ چھڈ دیو۔ سرکار نے فرمایا۔ ساڈا قانون اے پیسے دے جاؤ تے چھٹ جائے گا۔ او کہن لگی اک واسطہ لے کے آئی آں۔ کی ہولی جئی کہن لگی۔ جس ماں دا تساں دودھ پیتا اے۔ اوس ماں حلیمہ دا میں وی پیتا اے۔ جس معظم ماں دا دودھ تساں پیتا اے۔ اوہدا میں وی پیتا اے۔ میں تہاڈی

رضاعی بھین آں ۔ حضرت حلیمہ دے دودھ دا واسطہ جے ۔ میرے خاوند نوں رہا فرمادیو ۔
جدوں نبیؐ نے اینی گل سُنی ۔ اکھاں وچوں آنسو آ گئے ۔ تے حضور رو پئے ۔ صحابہ
عرض کیتا ۔ حضور کی معاملہ اے ۔ فرمایا ، اج مینوں ماں حلیمہ دی محبت یاد آوندی اے ۔
ایہہ میری رضاعی بھین آ گئی اے ۔ ایہہ مینوں واسطہ دے رہی اے ۔ ایہدا خاوند
جنگ وچ اے ۔ فلاں موقعے تے گرفتار ہو گیا اے ۔ ایہہ مینوں واسطے دیندی اے
حلیمہؓ دے دودھ دا ۔ میری ماں میریاں بڑیاں خدمتاں کیتیاں نیں ۔ مینوں بڑے پیار
نال پالدی رہی اے ۔ لہٰذا میرے غلاموں پہلے ہن دے دیناں آں ۔ ایہدے
خاوند نوں رہا کر دیو ۔ عرض کیتی آقا تُسیں پہلے کہندے لئی دیندے ہیں ۔ شئی تے جس طرح
حکم کرو ۔ فرمایا میں چاہنا ۔ میری ماں حلیمہ دے دودھ دا صدقہ ایہدے خاوند نوں بری
کر دیو ۔ ایہہ اوہدے گھر جو آ گئی اے ۔ کملی والے آقا نے دسیا کہ ماں دے دودھ دا
قدر ایناں ایں ۔

صحابی نال گیا ۔ اس عورت دے خاوند نوں بری ایں ۔ اوہدے نال چند سال کی ۔
اوہناں دکھیا تسیں کس طرح اجازت مل گئی اے ۔ پہلے کتھوں لیا کے دتے تیں ۔ اوہنے کہیا
میرے کول پہلے کوئی نہیں ہن کیویں رخصت ملی ۔ کیویں بری ہو گیا ایں ۔
اوہنے کہیا میری بیوی تے ساڈے نبی دا رسول ایناں اک ماں دا صدقہ دیتا اے ۔
میری بیوی نے اوہدے دودھ دا واسطہ پا دتا اے ۔ اوہناں اسی آقا نے اپنی ماں
دے صدقے دی قدر کیتی مینوں رہا کر دتا اے ۔ جد سرکار شہزادی کہن لگے ساڈے لئی
کوئی شئے نہیں ۔ اک ساری بیوی نوں گھر گھل رسا ڈے واسطے کیں ملنسار کرے

معلوم ہوندا اے اِدھر رسول اُجڑا۔ کریم تے شفیق اے ناں اک ماڑی دا واسطہ دے
دے گاں تے ساہنوں وی رہائی مل جائے گی۔ اوسے وقت پھر واپس آئی۔ پھر گفتگو کیتی
حضور اوہ میرے خاوند نوں باہر نہیں اون دیندے تے اماں حلیمہ دیاں گوریاں دا واسطہ
ای۔ اوہناں نوں وی رہا کردے۔ کملی والے آقا نے فرمایا۔ جاؤ ماں حلیمہ دیاں گوریاں
دا صدقہ میں سب نوں رہا کر دتا۔

اوہ ماں لیاں گھر وی تے بڑے پیار نال سی ناں۔ اوہ ماں ستھرہ حلیمہ سعدیہ نے۔
جدوں نبی کریم نوں جس ویلے آمنہ پاک کولوں لے کے اونڈیاں نیں۔ سواری تے پیچھے
حضرت حلیمہ تے اگے خاوند نوں بٹھایا۔ پچھے آپ بیٹھی۔ درمیان وچ نبی پاک نوں لیا۔ تے ڈاچی
نہیں اُٹھدی۔ خاوند نے کہیا حلیمہ۔ وچاری کمزور اے ناں ماڑی اے۔ ایہہ نہیں
اُٹھدی۔ سواری کمزور ہوندا اے۔ چلو میں اُتر جانا آں۔ توں بچے نوں لے کے سواری تے بہہ۔ ایہہ ماڑی
ہولی ٹُر سی گی۔ نال میں وی ٹُردا جانا۔ اس سواری نے اللہ تعالیٰ دی بارگاہ وچ عرض کیتی۔
یا اللہ۔ جے اج زبان دیویں ناں بولن دی۔ تے اج میں وی سوار دی شان نوں دس لواں
اللہ تعالیٰ اس سواری نوں زبان انساناں وانگوں بولن دی دتی۔ اس سواری نے کہیا۔
کَاکُنْتُ نَاقَةُ یَا حَلِیْمَة اوہ ڈاچی بولی۔ کہن لگی حلیمہ گل سُن۔ میں پہلے
کمزور ساں۔ میں لاغر وی ساں۔ میں ڈُبلی وی ساں۔ میں بڑی ماڑی وی ضرور ساں۔
ہن میں کمزور نہیں آں۔ ہن میں ماڑی وی نہیں آں۔ غریب وی نہیں آں۔
حضرت حلیمہ نے کہیا۔ ہن توں تکڑی ایں۔ اوہنے کہیا۔ میں بڑی تگڑی ہو گئی آں
تے پھر توں اُٹھدی کیوں نہیں۔ چلدی کیوں نہیں۔ ٹردی کیوں نہیں۔ اُٹھدی

کیوں نہیں۔ اس ڈاچی نے کیہا حلیمہ۔ میں کیوں اٹھاں۔ ایہہ جیہڑا تیرا خاوند اگے
بیٹھا سی۔ ایس کنڈ اوہنوں کیہہ اے۔ جہنوں کوئی نبی تے رسول کنڈ نہیں کرے گا۔
اینج کر خاوند نوں پچھے کر۔ اوہنوں پچھے نوں اگے کر۔ میری لگام نرم نرم ہتھاں
نال لا دے۔ پھر میری رفتار ویکھ لویں۔ پھر میری تکڑ ویکھ لویں۔ پھر میرا چلنا
ویکھیں۔ پھر میرا اٹھنا ویکھ لویں۔

حضرت حلیمہ نے حضور نوں اگے لیا۔ ڈاچی دی مہار رب پاک دے ننھے ننھے
ہتھاں نال لگا دی۔ سواری اکڑ پئی۔ جلدیاں جلدیاں سواری کعبے شریف
جا کے بیہہ گئی۔ تین سجدے کیتے۔ کعبے ول تواری۔ کہ بادشاہ تیرا شکر ادا کر رہی آں
مینوں کیسا عظیم سوار دل گیا۔ جیہندی برکت نال میریاں کمزوریاں ختم ہو گئیاں نیں۔
سواری رب دا شکر وی ادا پئی کردی اے۔ اوہ 3 سجدے پئی ادا کردی اے۔
جہناں نوں کملی والا ہمیشہ مل گیا اے۔ سانوں کیوں نوں سجدے شکرانے دے ادا کرنے
چاہیدے نیں۔ بادشاہ توں سانوں وی سجدہ شکر ادا کرن دی توفیق عطا فرما۔
ڈاچی چلی گئی شریف نوں لگی۔ حضرت حلیمہ سعدیہ نے گودی وچ لال لیا۔ حضرت
حلیمہ فرماندیاں نیں۔ میں جو ٹری آں۔ میں میری سواری تر دی نہیں۔ میں
میں تکدی آں ٹرکدی نہیں۔ جادوں چلدی پئی اے۔ میں کی ویکھنی آں۔ درد درخت
زمین وچ دبکے اوندے پئے۔ زمین دے اوپر نکل کے چلدے اوندے نیں۔ کھجوراں دے
درخت بہو لمبے نیں۔ جادوں میری ڈاچی دے قریب اوندے نیں۔ اوسے ویلے
درخت جھک جاندے نیں۔ درود سلام پڑھ کے واپس چلے جاندے نیں۔

جدوں میری سواری گزری ہرے بڑے بڑے پہاڑ جھک گئے۔ پہاڑ مدد دے رہے نیں۔ مینوں شک پے گیا

کتے میری سواری اینہاں پہاڑاں نال ٹکرا نہ جاوے۔ پھر بی نے ٹکران دے۔ جدوں

قریب اپڑدے نیں۔ اودوں سلام پڑھ کے واپس چلے جاندے نیں۔ حضرت حلیمہ فرماندیاں

نیں۔ درخت بھی سلام پڑھدے نیں۔ پہاڑ وی صلوٰۃ سلام پڑھدے نیں۔ میں بڑی

راضی ہوئی خوش۔ رب نے میرے تے بڑا فضل کیتا اے۔

حضرت حلیمہ سعدیہ نے بچے پاک نوں بوسہ دتا اے۔ خاوند نے کیا حلیمہ پتر تے

بڑا سوہنا اے۔ پر سنیا اے ایہہ باپ تے ہین نہ۔ فرمایا باپ ایہدا ہیں۔ ایہدا

خالق ہے۔ ایہہ سنیا اے یتیم اے۔ اوسے ویلے اک فرشتے نے اعلان کیتا۔ فضا

وچ بندا دتی۔ فرشتہ اعلان کردا اے حلیمہ فکر نہ کریں۔

ـه ایہہ بچے دی پہچان گا۔ نالے چارے گا شتریاں بکریاں نوں

اے حلیمہ سعدیہ فکر نہ کریں۔

ـه ایہہ بچے دی پہچان گا نالے چارے گا شتریاں بکریاں نوں

ذرا اس بچے تے غور کرنا۔ فرشتہ بندا اینا کردا اے۔ ایہہ حلیمہ نوں

بڑی نعمت لے کے جا رہی ایں۔ ایہہ جیہڑی نعمت تیری گود وچ اے۔

ـس ایہہ بچے دی پہچان گا۔ نالے چارے گا شتریاں بکریاں نوں۔

پھر میں صدقے جاں اوس حبیب تے جیہڑے حضرت حلیمہ دا حق اوس ہیں پہنچایا

۲۰۱ جیہڑا دوئی حضور دا ناں لیندا اے۔ اوہندا عشق تاں ہو جاندا نیں۔

میرے نبی ﷺ نے ہر اک نوں حق دتا اے۔ یتیماں نوں حق دتا اے۔ غریباں نوں حق
دتا اے۔ محتاجاں نوں حق دتا اے۔ ہر جیہڑا وی کلمہ پڑھدا اے۔ اوہنوں حق
دے چھڈیا اے۔ حلیمہ فکر نہ کر غریب نہ سمجھیں۔ یتیم نہ سمجھیں۔
اوہ تیرے حق پہچانے گا تے چارے گا تیریاں بکریاں نوں۔
ایہنوں اک دن عالم دا محسن بنایا جانا اے۔
حلیمہ سعدیہ فرماندیاں نیں۔ میں نوں بڑی تسلی ملی۔ سواری ٹُردی جا رہی اے
میں لگام کھچنی آں رکدی نہیں۔ اوہ جیہڑا میرے توں اگے لنگ گئیاں سن۔ میری
سواری اوہناں کولوں مشکل کر کے لنگھ گئی۔ تیزی نال گزر گئی۔ اگاں میں روکیا
تے رک گئی۔ میں کیہا پہلے تے رکدی نہیں سی۔ ہن تو آپے ہی رک گئی ایں پہلے ٹردی
نہیں سی۔ [illegible] ہن رکدی نہیں سی۔ ہن میرے بنی بکریاں دے اگے آ کے آپے
رک گئی ایں۔ اوس گدھی نے جواب دتا۔ حلیمہ سعدیہ۔ ہن میں پتہ اے
کیوں نہیں رکدی آں۔ میں اس واسطے نہیں رکی اوہ جیہڑے بچے نے کے آ رہیاں سی۔
اوہ ایہہ نہ سمجھن اسیں پہلے آ رہے ہاں۔ ایہہ جیہڑا سوار بچہ لے کے آئی آں۔ ایہہ
کوئی پہلے کون جا سکدا اے۔ ہن میں رک گئی آں ایہناں نوں پتہ لگ جائے۔
ایہناں نوں علم ہو جائے میں کون آں۔ ایہناں نوں پتہ لگ جائے میں کون آں
حلیمہ سعدیہ نوں سب نے پچھیا بی بی حلیمہ۔ ایہہ کیہہ ساڈیاں توں نکل کے آیا۔
تو کتھوں لے کے آئی ایں۔ حلیمہ کہندی ایہہ تے رب میرے واسطے رکھیا سی۔
حلیمہ سعدیہ میرے واسطے رکھیا اے۔ مسعود وجہ ایہہ سی اوہنے اے۔ جیہڑا نوں

کملی والا سپنڑ وچالوے۔ بین رُک گئی ایں۔ ہاں میں رُک گئی آں۔ اینہاں
نوں دس ذرا۔ جہڑا سوار لے کے آئی ایں ایہہ کون ایں۔ اونہاں نے حلیمہ سعدیہ
اپنی ڈاچی کتھے چھڈ آئی ایں۔ شہری سواری اپنی کتھے اے۔ فرمایا اوہی اے اے۔
اونہاں نے کیا ہیں۔ ایہہ ڈاچی وچوں خوشبوآں پیاں اوندیاں نیں۔ آہندا چہرہ بڑا حسین
ہوگیا اے۔ حضرت حلیمہ سعدیہ فرماندیاں نیں کہ کی پچھدیاں جے۔ جنوں پُشر
نوں بٹھایا اے۔ اینہدے نال لگ کے۔ اس ڈاچی وچ وی خوشبوآں آگئیاں نیں۔ اچھا
حضرت حلیمہ فرماندی اے پھر میں سواری نوں ٹور دیا۔ بابا کے نعت خوان
الحاج محمد اعظم چشتی فرماندے نیں جدوں حلیمہ سعدیہ اگے نکلن لگیاں نیں۔ تے اونہاں
عورتاں نے پچھیا اے کہ بچہ حلیمہ کیہڑوں لے کے آئی ایں۔ سانوں تے نئیں چلیا۔
فرمایا میں نوں تے رب نے دے چھڈیا اے نال۔ اونہاں ساریاں کہیا نی حلیمہ توں
بڑے نصیباں والی۔ ایہہ کون آیا رہو دنیا تے ہوگیا نی کملی اے

اعظم لعل حلیمہ لے گئی تے ہتھ ملدیاں رہ گئیاں دائیاں جے بار

پہلی سنیے! تہانوں مبارک ہووے۔ جہڑا لال حضرت حلیمہ لے گئی اے۔ تہانوں
وی اوسے لال پلیا اے۔ ایہہ کی قبر وچ جا کے ہتھ ملدے نیں۔ کئی حشر وچ
جا کے ہتھ ملن گے۔ اوس وقت تہانوں کہن گے۔

اعظم لعل حلیمہ لے گئی ہتھ ملدیاں رہ گئیاں دائیاں۔

قیامت والے دن بڑے بڑے لوگ سوچن گے کہ کی کر بیٹھے آں۔ اسی اینہاں خوشیاں نہ
لبھیاں۔ اس وقت ساریاں خوشیاں سُنتاں نوں نصیب ہون گئیاں۔

حلیمہ سعدیہ قیاندی اے میں تُری۔ گھر پہنچی۔ دروازہ کھولیا۔ بچے نوں گود بٹھایا
چارپائی تے لٹایا۔ تھوڑی دیر دے بعد بکریاں بکریاں۔ اوہ کئی ہفتیاں سوندیاں پئیاں سی۔
اوہ وی اس چارپائی دے گرد چکر پیاں کڈھدیاں پئیاں۔ بچے دے پیچھے نوں لٹایا سی۔ بکریاں
بکریاں دے بچے وی اچھلدے پئے، اوہ وی کردے پئے۔ میرے بچے دے قریب آ گئے۔ خاوند
نے کیا حلیمہ بھل گئے آں۔ شہزاں آگے آں سرشینی پئی لیاندی۔ اہہ بچے اڈ مکہ نے نہیں
مسکان اوندی سی۔ حضرت حلیمہ نے کیا خاوند نوں۔ اہہ بچے تے سمجھائی واسطے راضی پئی۔
اہہ بکریاں دے بچے کیوں پئے ٹپدے پئے۔ انہاں نوں اج کی گل اے۔ خاوند نے کیا
نی حلیمہ۔ اہہ بات سمجھ نہیں آئی۔ حضرت حلیمہ نے کیا میں سمجھانی آں۔ اہہ بکریاں
دے بچے وی ٹپدے پئے۔ اہہ وی اچھلدے پئے۔ اہہ وی کڈیاں پئے پاندے پئے۔
اہہ چارپائی دے اردگرد چکر پئے کڈھدے پئے۔ ایدھر میرے بچے وی اوندے پئے۔

اج خوشی ہے آمنہ دے لال دی تشریف لانے دی

ہور کوئی وجہ نہیں صرف گل اینی اے۔ اج حضرت آمنہ دا لعل گھر آ گیا آں۔ اج
اوہناں خوشیاں پیاں ہوندیاں پئیاں۔ اہہ بچے وی راضی تے بچے وی راضی۔ دو
چار دن گزرے ناں۔ جس حلیمہ دے گھر کوئی آنا پسند نہیں سی نہ کرتا۔ شاہی
دروازے بند کیتے حلیمہ سالن منگن نہ آ جائے غریب دی ماری ہوئی۔ سادے
کولوں لنگھ نہ آئے ننگ ہوئے۔ اوہ لوکی اج آ کے حضرت حلیمہ دے دروازے تے
کھلوتے پئے۔ حلیمہ نوں پہلاں اک منگیوں لیاندا اے ذرا انہاں دے
کرا۔ جہڑا پتر منگیوں لے کے آئی ایں۔ اوہدا چہرہ تے وکھا۔ اوہ پتر کتنا

حسین اے۔ حضرت حلیمہ فرماندیاں ہین۔ کی پُچھدے او۔ اوہ بچہ جے ویکھنا ہے تے اوہدے قابل ہو کے آؤ۔ فلاں وقت زیارت کراواں گی۔ نالے لوکی زیارتاں کردے ہین۔ نالے نذراں تے پیشکش کردے ہین۔

اوہ جیہڑیاں بکریاں سن نا۔ جنہاں کدی دودھ دِتا ای نہیں سی۔ حضرت حلیمہ فرماندیاں ہین اوہ آپے ہی دودھ والیاں ہو گئیاں۔ اوہناں دے تھناں وچ ویکھیا تے دودھ لبریا اے۔ جے میں ہتھ لاندی تے آپے نکل پیندا سی۔ سعد دیاں دائیاں ہین سعد دیاں دائیاں آکے کہن لگیاں کی حلیمہ۔ کتھوں نُسخہ لے آندا ای۔ ایہہ ساڈیاں بکریاں کدی سُوکیاں ہوئیاں سی۔ ایہہ سنیا اے۔ دُدھ دیون لگ پئیاں نیں۔

کوئی سانوں وی دس علاج۔ حلیمہ نے کہیا۔ میں دوائی دساں تاں ساڈیاں بکریاں وی دودھ والیاں ہو جان۔ اوہناں کہیا۔ اساں فیدی پیسے لاوندے ہیں۔ نُسخہ پتا لے کے دسنا ایں۔ اگلے چنگا پھر اپنیاں بکریاں پھر سارے گھر لے آؤ۔ اوہناں اپنیاں بکریاں جیہڑیاں کدی سُوکھیاں ہوئیاں سی سس ساریاں گھر لے آندیاں۔ حضرت حلیمہ نے بکریاں ایدھر کھڑیاں کر کے بالٹی پانی دی بھر لئی اوہدے کول بہا کے نا۔ سرکار نوں اپنے ہتھاں تے اٹھایا۔ نبی پاک دے دونویں پیر مبارک اوس بالٹی دے وچ پائے پانی دے۔ ایہہ شاں نال برکت پئی لاوے۔ پانی دے وچ سرکار دے پیر مبارک دھو دِتے اے۔ سرکار نوں چارپائی تے پا کے حضرت حلیمہ نے کہیا۔ کہ ایہہ پانی لے لو۔ اپنیاں بکریاں نوں پلا دیو۔ کجھ اتے چھڑک دیو۔ تاں فیر ویکھیا جے دودھ نال ہوانے بھر جان گے۔ اپنی دیہہ اپی ہٹن لگی تاں جوں پلایا۔ جوں چھڑکیا۔ جے ویکھیا تے دودھاں نال ہوانے بھر گئے اوہ تھناں وچ دودھ آپے ہی نکلدا اے۔ حلیمہ نے کہیا کہ ہن لے جاؤ۔ ایہہ ساڈیاں

بچیر سُون دے اپوں ای دُدھ دیندیاں رہن گیاں ۔

نبی پاکؐ دی برکت دے نال ۔ امامِ اہلسنت مولانا الشاہ احمد رضا خان ۔

جن کے تلووں کا دھوون ہے آبِ حیات ۔
ہے وہ جانِ مسیحا ہمارا نبی ۔
سب سے اعلیٰ و اولیٰ ہمارا نبی ۔
پیراں مبارکاں دا پانی دھوتا شفا بن گیا ں ۔
جن کے تلووں کا دھوون ہے آبِ حیات ۔

پیراں دے دھوون والا آبِ حیات پانی اے حیاتی دین والا بنیا اے ۔ کیسی حیاتی دے رہیا ہے ۔ اوہ کیہا پانی اے ۔ نبی پاک دے تلویاں دا پاک پانی ۔ اوہ بکریاں وی ٹھیک ہوگئیاں ۔ بکریاں دُدھ دین لگ پئیاں ۔ ایسا پانی اے ۔ ~~اعلیٰ حضرت فاضل بریلوی~~ ۔ ~~جن حضرت حلیمہ نے پہر حضرت ناں~~ اوہ بکریاں لے کے گھر چلیاں گئیاں ۔ محلے والے لوکاں نے پچھیا ۔ کس کی شئے استعمال کیتا اے ۔ اوہناں عورتاں نے کیہا کہ پچھدے او ۔ کیہڑی شئے ۔ حضرت حلیمہ دے گھر گئیاں اسی ۔ پہلے سدھا ناں کوئی نہیں دسیا ۔ بس حضرت حلیمہ دے گھر گئیاں ۔ اوہنے اپنے پتر دے پیراں دا دھوون سانوں دتا اسی ۔ اوہ اسیں لیا کے بکریاں نوں پلا دتا اے ۔ ایہہ دُدھ والیاں ہوگئیاں نیں ۔

دیکھاں پے گئیاں ۔ حضرت حلیمہ ایسا پتر لے کے آئی اے ۔ جیہدے پیراں دا لگیا پانی وی شفا بن جاندا اے ۔ بیمار اوہدے پیش حلیمہ پانی دیندی اے ۔ نبی پاکؐ دے پیراں نوں لگیا پانی بیمار پیندے نیں ۔ صحت یاب ہو جاندے نیں ۔

رات دا ٹائم سی۔ حضرت حلیمہ سعدیہ نے اک منظر ویکھیا۔ نبی پاک پنگھوڑے وچ۔
حضرت حلیمہ سعدیہ نے حضور نوں پنگھوڑے وچ پایا۔ تے آپ کم پئیاں کردیاں نیں۔
تے پنگھوڑا آپے ہی پیا چلدا اے۔

حضرت حلیمہ سعدیہ نے ویکھیا۔ کہ کون پیا چلاوندا اے۔ ایہہ کول ہور کی دھی اے
نہ کول میرا بچہ اے۔ جد آپ وی کم کردی آں۔ پنگھوڑا چلاوندا کون پیا اے۔ حضرت حلیمہ
سعدیہ فرماندیاں پنگھوڑا اینج پیا چلدا اے۔ پنگھوڑا آپے چلدا اے۔ میرا بچہ وچ لیٹیا
اے۔ میں ویکھ کے حیران ہو گئی کون پیا چلاندا اے۔ اللہ تعالیٰ فرمایا۔ جبرائیل جا۔
اعلان کر دے ایہہ کون پیا چلاوندا اے۔ اوہ جدوں جبرائیل اعلان کیتا اے۔ آکھو سو۔
چلان والا کون اے۔ ایہہ میں پیا چلاندا اے۔ فرمایا جبرائیل۔ حلیمہ نوں کہو۔ اپنے
گھر دا کم کرے۔ اپنے بچیاں دا دی حفاظت کرے۔ اپنے بچیاں نوں سوئی پکا کے
کھلاوے۔ پنگھوڑا اسیں آپے ہی چلاندے رہواں گے۔ اس نے کیوں چلایا۔

جبرائیل آئے جھولا جھلاون لوری دے رہان
سو جا سو جا رحمت عالم دو جگ دا سلطان۔

~~بنا جی اللہ سدا ایتھو~~

نبی پاک پنگھوڑے وچ نیں۔ تے جبرائیل آکے لوریاں پیا دیندا اے۔ آپ رب تعالیٰ۔ آپ اپنے
یار نوں سواندا پیا اے۔ اک مثال اے۔ بچہ سوندا تے ماں تھپکیاں دیندی اے
پتر سوں جا۔ پتر سوں جا۔ راتیں وی نہیں ستا ایں۔ ہن دن نوں سوں جا۔ بیٹا آرام کر
خالق کائنات نے فرمایا حبیب میں سوہنیا سوں لے۔ کیوں کہ تو پھر اُٹھنا جاگیں

گا۔ شیرے پیراں نوں ورم پے جان گے۔ میری یاد کر دیاں شیرے پیر دی
سوج جان گے۔ محبوبا ہن سوں جا۔ ہن سوں جا۔ پھر جاگدا ایں رہویں گا۔
کتنے غاراں وچ جاگیں گا۔ کتنے جنگل وچ جاگے گا۔ محبوب کیہا انجا جاگے۔
بنا پاک اپنا جاگے کہ پیراں توں ورم پے گئے۔ اللہ تعالیٰ فرمایا جبرائیل۔ جا یار
نوں کہہ دے۔ یا ایہا المزمل۔ قم اللیل الا قلیلا۔

جب شیرے جاگدن دے بڑے ویلے پئے ہن۔ ہن تھوڑا جیہا سوں گا۔
جبرائیل آکے جھولا جھلا کے لوری دے رہان۔
سوں سوں جا رحمت عالم دو جگ دے سلطان
بن جا اللہ دے حضور دا مہمان۔

معراج دا ٹائم سی۔ حضرت حلیمہ فرماندیاں ہن۔ میں آسمان ول ویکھیا، چن
چمک رہا سی۔ پورے جوبن وچ چن چمکدا اے۔ میں ویکھیا ایدھر کھلوتا اے۔
تھوڑی دیر بعد ویکھیا تے ایدھر آگیا۔ پھر ویکھیا آن تے اچھے آگیا۔ گھڑی بعد ویکھیا
تے ایدھر آگیا۔ میں کہیا اے آسمان دیا چناں۔ تو شیدوں کی ہو گیا اے۔ تو تے
اک جگہ تے کھلوتا سیں۔ توں کھلوندا ایں پیا ایں۔ تو وجہ کی اے۔ قیامت
تے نہیں آون لگی۔ تو چن دی شکل دا پھردا اے۔ کدی ایدھر کدی ایدھر
تے حضرت حلیمہ فرماندیاں ہن۔ میں ویکھیا جدوں دی کوئی مسئلہ مشکل ہوندا سی۔ میں
بیٹے بچے دے کول آ جاندی سی۔ سوئی جی عرض کر دیندی سی۔ میریاں مشکلاں
ہو جاندیاں سن۔ میں پنگھوڑے دے قریب آئی۔ ہن بچے نوں پچھو لواں۔ تو

گا۔ شیر دے پیراں نوں ورم پے جان گے۔ میری یاد کر دیاں شیرے پیر ودی

صبح جان گے۔ جیوہا ہیں سوکے جا۔ ہن سوں جا۔ پھر جاگدا ہیں رہو ہیں گا۔

کتھے غاراں وچ جاگیں گا۔ کتھے جنگل وچ جاگے گا۔ محبوب کید اینڈا جاگے۔

نبی پاک اینا جاگے کہ پیراں نوں ورم پے گئے۔ اللہ تعالیٰ فرمایا جبرائیل۔ جا یار

نوں کہ دے۔ یاایھا المزمل۔ قم اللیل الا قلیلا۔

جب شیرے جاگن دے بڑے ویلے پئے ہین۔ ہن تھوڑا جیا سوں جا۔

جبرائیل آکے جھولا جھلا کے لوری دے رہیا ن۔ ے

سوجا سوجا رحمت عالم دو جگ دے سلطان

ہن جو اللہ اگے حضور لا ہے دلدار۔

معراج دا ٹائم سی۔ حضرت حلیمہ فرماندیاں ہین۔ میں آسمان ول ویکھیا۔ چن

چمک رہیا سی۔ پورے جوبن وچ چن چمکدا اے۔ میں ویکھیا ایدھر کھلوتا اے۔

تھوڑی دیر بعد ویکھیا تے ایدھر آگیا۔ پھر ویہڑے آن تے اپتھے آگیا۔ گھڑی بعد ویکھیا

تے ایدھر آگیا۔ میں کیا اوہ آسمان دا چن۔ اج شیروں کی ہوگیا اے۔ تو تے

اک جگہ تے کھلوتا سیں۔ اج توں کھلوندا نہیں پیا ایں۔ اج وجہ کی اے۔ ٹیا مست

تے ہنس اون لگی۔ اج چن وی شیر دا پھردا اے۔ کدی ایدھر کدی ایدھر

تے حضرت حلیمہ فرماندیاں ہین۔ میرے حجرے دی کوئی مسئلہ مشکل ہوندا سی۔ میں

ہنے بچے دے کول آجاندی سی۔ ہولی جیہی عرض کر دیندی سی۔ میریاں مشکلاں

ہو جاندیاں سن۔ میں پنگھوڑے دے قریب آئی۔ میں بچے نوں پھولواں۔ اج

وجہ کی اے ۔ 2.1 چن پیا آسمان تے نہیں کھلوندا ۔ کدی ایدھر جاندا اے کدی
ایدھر جاندا اے ۔ بس جدوں میں پنگھوڑے کول آئی ۔ میں کی ویکھنی آں میرے
بچے دی انگل اینج کر کے اُٹھی ۔ میرے بچے دی انگل پنگھوڑے وچہ اینج ۔ ایسراں اینج ۔
میں چن آسمان ول ویکھیا ۔ چن ول ویکھنی آں ۔ نالے انگلاں ول ویہنی آں ۔ جدھر بچے
دی انگل جاندی اے ۔ چن وی پچھے دوڑدا جاندا اے ۔ ایدھر انگل پاک گئی چن ایدھر
جے ایدھر انگل پاک گئی چن ایدھر ۔ میں سمجھ گئی ۔ ایہہ میرا چن اے ۔ ایہہ حضرت
سیدہ آمنہ دا چن اے ۔ ایہہ حضرت عبداللہ دا چن اے ۔ ایہہ ساڈا چن اے ۔
اوہ آسمان دا چن اے ۔ ایہہ دوہاں چن آپس وچہ لگے ہین ۔ پر میرا چن جدھر
اشارہ کردا اے ۔ آسمان دا چن اودھر ہی چکر کھاندا جاندا اے ۔
دنیا بڑی خوش ہوندی اے ۔ اسیں چن تے اپڑ گئے آں ۔ چن تے میرے
رسول دے اشارے تے پیا چلدا اے ۔ اعلیٰ حضرت فرماندے نیں ۔

؎ چاند جھک جاتا جدھر انگلی اٹھاتے مہد میں ۔
اوہ کیا ہی چلتا تھا اشاروں پر کھلونا نور کا

حضرت حلیمہ فرماندیاں نیں رات دا ٹائم تے میں گھر وچہ بیٹھی کی ویکھنی آں
اگے تے چن کدے ادھر جاندا اے کدی اودھر جاندا اے ۔ 2.1 کی ویکھنی آں چن
میرے گھر میرے پتر دے کول آگیا ۔ بیٹا میرا پنگھوڑے وچہ تے چن وی پنگھوڑے
دے وچہ [redacted] نے میرا چن ایس چن نال گلاں پیا کردا سی ۔ اوہ چن سُندا سی
دوویں چن گلاں پے کردے سی ۔

سرکار مسجد نبوی شریف وچ بیٹھے سن۔ حضور دے چاچا پاک عباس آگئے سن۔
عرض کیتی یا رسول اللہ میں اک گل پچھنی چاہناں۔ فرمایا چاچا جی پچھ لوو۔ اچھا جی
میں پھر نہیں پچھدا۔ نبی پاک نے فرمایا۔ چاچا جی جنھے تسی کہہ رہے سی کہ میں
گل پچھنی ایں۔ جتھے آکھدے پئے او نہیں پچھدے۔ عرض کیتی آقا گل بڑی دیر دی
اے۔ تہاڈے بچپن دی اے۔ ہو سکدا اے حضور دے ذہن پاک وچ ہووے
کہ نہ ہووے۔ نبی پاک نے فرمایا چاچا جی مینوں اوہ دسو۔ اوہ گل تہاڈے ذہن وچ
ہے۔ تہانوں یاد ہے۔ حضور مینوں تے یاد اے۔ آخر اوہ دسو۔ نبی تسی جیکر
میں۔ چاچا جی جے گل تہانوں یاد اے۔ تے میں تے رسول آں۔ مینوں کیویں بھل
سکدی اے۔ دسیاں میں کیہڑی گل اے۔ یا رسول اللہ اک دن میں تہانوں ملن
جاندا ساں۔ جدوں تسی حلیمہ دے گھر سو۔ اک رات میں رات نوں گیا میں کی ویکھنا
آں۔ "وَاَنْتَ تُخَاطِبُ الْقَمَرْ" ۔ تسی چن نال گلاں پئے کردے سو۔ میں زیارت
کیتی۔ تے واپس مڑ پیا۔ میں کیہا۔ چن نال گلاں ہوندیاں نیں۔ میں دے دخل نہیں دیندا۔
ہن میں انج دیکھن لگا۔ چن تہاڈے کول اسمان توں آ جاندا۔ فیر چن نال کی گلاں کردے
سو۔ چن تہاڈے نال کی گلاں پیا کردا سی۔ صدقے جاواں دنیا اندر چن تے پہنچ
کے فخر پیا کردی اے۔ میرا حبیب پنگھوڑے وچ موجود اے۔ چن آسمان چھڈ کے
نبی پاک دی خدمت وچ حاضر ہو گیا۔ سرکار نے فرمایا چاچا جی اینی گل سی۔
آکھیا ہاں اینی گل سی۔ فرمایا میری والدہ حلیمہ سعدیہ نے مینوں پنگھوڑے وچ
پایا سی خان۔ تے ذرا کس کے باندھ گھٹ دتی۔ تے مینوں ہوئی گھٹن محسوس

میریاں اکھاں چوں آنسو باہر آ گئے۔ تینوں ماں نوں سوال نہیں سی کردا اوددوں۔ ماں نوں
نہیں کیہا۔ اوہ ذرا اگندھ وہ ذرا ڈھلی کر دے۔ بس میریاں اکھاں چوں اتھرو آنسو
آ گئے۔ اس وقت جن میری خدمت وچ حاضر ہو گیا۔ جن نے کیہا سوہنیا رو نہیں نہ مینوں
حکم کرو میں حاضر آں۔ جن نے میرے پنگھوڑے دی گنڈھ کھولی۔ گنڈھ کھول کے
دوبارہ ڈھلی کر کے بندھی۔ جن نے کیہا۔ آقا مینوں رب نے گھلیا اے۔ میرے سوہنے
محبوب دیاں اکھاں دا قطرہ جے زمین تے ڈگ پیا۔ قیامت تک زمین تے کوئی شے نہیں
اگے گی۔ اس واسطے میں فورا حاضر ہو گیا آں۔ تہاڈے آنسو میں آپ صاف کر لاں گا
چاچا جی جن ایسے واسطے میرے کول آیا سی۔ حضرت عباس سلامی ہو گئے۔ کہ سانوں
اللہ نے اوہ رسول دتا اے۔ جہندے بچپن وچ جن کول اوندا رہیا اے۔

[illegible]

8 — 8 — 97

[illegible]

375

پیر محمد عارف شاہ (21)

ماں دی عزت کنے بلند کیتی اے۔ حضور نیں۔ جیہڑا داوڈھا رکنے بلند کیتا اے
پیتماں نوں کنے پیار دِتا اے۔ حضرت آمنہ فرماندیاں نیں۔ جس دن میرا پتر آیا
اے ناں میری گود وچ۔ اُس دن مکے شریف دے اردگرد جتنے جنگل نیں ناں۔
جنگلاں دے جانور اک ٹولی ایدھر جاندی۔ اک ایدھر جاندی اے۔ اک اک
دوجے نوں مبارکاں پئے دیندے نیں۔ مبارک ہووے اللہ دا رسول تشریف لے آیا اے
مکے دے جنگلاں دے جانور شیر چیتے۔ اک دوجے نوں مبارکاں پئے دیندے نیں۔
پیدا اے وچ ہووے گود دی آمنہ وچ اے۔ مبارکاں جنگلاں وچ۔ جانور شیر پئے مبارکاں
دیندے نیں۔ سدھے فرماندی اے پرندے میرا گھر توں اڈدے پئے نیں۔

مکہ مکرمہ دے شہر دے جانور جس دن حضور دی ولادت بارہ ربیع الاول
ہوئی۔ مکے دے چوہاں نے ایدھر گزرے۔ گاواں تے مجھاں ایدھر گزریاں۔ ایدھر دے
ایدھر مبارک ہووے اللہ دا رسول تشریف لے آیا اے۔

حضرت عبدالرحمٰن ابن مسعودؓ فرماندے نیں۔ مکے دے جانور پئے حضور دی
آمد دیاں مبارکاں پئے دیندے سن۔ میں صدقے جاں ایہناں جانوراں توں۔ جہڑے ایہ دی
نہیں کھندے۔ ایہہ اجے اس چکر وچ پئے آ۔ حضور بارہ نوں آئے نے کہ تیرہ نوں آئے سی
اینہاں دا ایہو چکر نہیں مکدا۔ جہڑا آیا تسی شکر کریا کرو۔

اس ماں نوں ویکھو جس ماں دی گود وچ آیا۔ پھر جس ماں کرماں والی نے دودھ
پلایا۔ حضرت حلیمہ سعدیہ فرمایا۔ مینوں ایویں نہیں ملیا۔ ٹھیک اے میں غریب نی تے
ماڑی فصل ہر سال۔ مکے وچ میں وی آئی آں۔ اک جنی میں سال ست جنیاں پیدا

ولادتِ معظم

اسیں اکٹھیاں رہ گئیاں آں۔ ایہہ روایت محدث ابن جوزیؒ دی اے۔ اسیں اکٹھ
جنیاں رہ گئیاں آں۔ اسیں بازار چوں گزریاں تے بابا عبدالمطلبؓ مل گیا جو ساڈوں
حضور دے دادا جان نیں۔ بابا جی دائیاں دودھ پیان والیاں۔ کوئی بچے جل
گئے جے۔ کہن لگیاں ہالی کوئی نہیں ہیلے۔ فرمایا پھر آجاؤ میرے نال اک پتر میرے کول ہویا اے
آجاؤ اوہدی زیارت تے کرلوو۔ آجاؤ اوہدا چہرا ویکھ لوو۔ آجاؤ اوہدی زیارت کرلوو۔
اوہ کون محبوب اے جیہدی زیارت ہون لگی اے۔

ست نبیاں وچ نبی ایسے کہ ختم الانبیاء ٹھہرے۔
حسیناں وچ حسین ایسے کہ محبوب خدا ٹھہرے۔

آجاؤ زیارت کرلوو۔ اسیں آگئیاں۔ جدوں حضور دے رخِ انور ویکھیا۔ ہر اک کہن لگ پئی
بابا جی مینوں دے دے میں دودھ پیاواں گی۔ بابا جی مینوں دیو میں دودھ پیاواں گی۔ ہر
اِکو حلیمہ نئیں سی۔ اس واسطے اوہناں نوں مل گیا سو جیاں دائیاں نے پسند
ہی نہ کیتا۔ ماشاءاللہ۔

حضرت عبدالمطلبؓ نے فرمایا کہ جو ہوواں اج ہنس ملے گا۔ ایہہ جنہاں دے نصیباں وچ ہوئے گا
جنہاں دے مقدراں وچ ہوئے گا۔ جنہوں آپ پسند کرے گا۔ جنہاں دے نصیباں وچ ہووے اوہ لے
جائے۔ اوہ سبے جنیاں اگے ہو گئیاں جیہڑیاں میتھوں بعد آئیاں سن۔ بی بیاں کہندیاں نیں۔
اسیں اگے ودھیاں اساں رخِ انور ویکھیا۔ اساں ویکھیا۔ سرکار دے چہرے ساڈے ول
ویکھیا ہی نہیں۔ اوہناں۔ اکھاں پاک ہی کھولیاں۔ منہ ہی پاسے پھیر لیا۔ جو گیا۔ ایہہ کی
بنیا۔ حضرت عبدالمطلب نے فرمایا بی بیو چلیاں جاؤ۔ تہاڈے ول میرے پتر نے

ویکھیا ہی نہیں ۔ رون لگ پیاں ساڈی قسمت ہار گئی ۔

سیدہ حلیمہ فرماندیاں نیں ۔ میں اگے قدم رکھیا ۔ کہ میں اپنی قسمت دا اندازہ
کراں ۔ پس میں اگے قدم رکھیا ۔ جدوں میں اگے رکھیا قدم حضور دے چہرے توں
کپڑا اُٹھایا ۔ آقا دا پتر میرے دل ویکھ کے ہس مسکران لگ پیا ۔ میں چک لیا ۔
جھولی وچ لے لیا ۔ میں سجّے پاسے لایا کہ پتر دودھ وی پی لوے ۔ جدوں میں
سجّے پاسے کیتا ۔ اوہنے دودھ پینا شروع کر دتا ۔ پھر میں کھبے پاسے کیتا ۔ میرے پتر
نے منہ پھیر دتا ۔ آقا نے دودھ نہ پیتا کیوں کوئی ایہہ نہ کہوے کہ حضور رج گئے
سن ۔ حضرت حلیمہ فرماندی اے ۔ ایس میرے پتر نوں علم سی ۔ ایہہ جاندا اے ۔
ایہہ جو میرا دوسرا بھائی پیندا اے اوہدا حق اے ۔ ایدھر رضاعی بھائی ہووے گا ۔
میں اپنا حق پیواں گا ۔ میرا بھائی اپنا حق پیوے گا ۔ میں امانت وچ خیانت
کرن نہیں آیا ۔ میں امانتاں پوریاں تقسیم کرن آیاں واں ۔ میں انصاف کرن واسطے
عدل کرن واسطے آیاں ۔ میں صدقے جاں جیہڑا چھوٹیاں دا محبوب اے ۔ تے
حضرت حلیمہ دی گود وچ اے ۔ اوہ کھبے پاسے دودھ نہیں پیندا اوہنوں پتہ اے ۔ کہ
میرے دوسرے بھائی نے پینا این ۔ اُس آقا نوں اج تک حجراں وچ نیں پتہ ۔
میرے غلام مسجد وچ جمعہ پڑھن آئے نیں ۔ میرا ذکر سن رہے نیں ۔

اُس محبوب نوں اج دی علم اے ۔ جب ابھی دی جا رہے نیں ۔ سرکار
نے رخ انور موڑیا ۔ دودھ اوہناں دا کیوں دا نہ پیتا ۔ حضرت حلیمہ دا دودھ پی لیا ۔
اساں کیا سرکار نوں پتہ سی ۔ کہ میری ماں ایہہ وے ۔ جہڑی وچاری تنگ سی ۔

والی میں انہاں دا معصوم پتا ایں ۔ باقیاں دا پتا ہی نہیں ۔
ویکھو نا شُنّی کیڈی نرا دش کردے نیں ۔ چند دناں دی عمر اے ۔
تے حضور نوں کی پتہ میں حلیمہ دا معصوم پتا ایں مالاشہ ۔ بکھیڑا میرے رسول نوں
سارا پتہ اے ۔

اک پتر ماں دی جھولی وچ اے ۔ بادشاہ نے اعلان کرا دتا ۔ نجومیاں
دسیا ۔ اک بچہ پیدا ہو گیا اے ۔ اوہ ساڈی حکومت دا تختہ الٹے گا ۔ سپاہی بلائے جلدی کرو
جہڑا کیہے دسے گر بچہ اے اوہنوں قتل کر دیو ۔ ایہہ جہڑا بچہ ماں دی گود وچ اے ناں
ایہدی وڈی بہن اُسے بادشاہ دے گھر خادم سی ۔ روندی بھوندی نس اٹھی ۔ ویرے
قتل ہو جائے گا پتر کیوں ۔ بادشاہ اعلان کر دتا اے ۔ سپاہی آ رہے نیں ۔ ماں تے
کپے نی دھپے ۔ اکھاں دے سامنے ظالم قتل کرن گے ۔ کیویں برداشت کراں گی ۔
ایہہ کپڑے وچ ولیٹیا معصوم پتر توں جا گھر اپنے تنور اوہدے وچ سُٹ کے آ
امی سڑ جائے گا ۔ پتر چلوں ہڈیاں ای ویکھ لاں گی ۔ اوہ ظالم کس طرح قتل کر کے لے
جان گے ۔ بہن نے پکڑیا ویر نوں تنور وچ اگ سی ۔ اوہدے وچ رکھ کے ~~اوہدے~~
اتوں دا ابڑا دے دتا ۔ اوہدے کول برتن دے کے واپس آ گئی ۔

پولیس پہرہ دے کے ویکھ کے تلاشی لے کے واپس چلی گئی ۔ نی دھیے جا ویکھ کے
آ شاید میرے پتر دیاں ہڈیاں ای بچ گئیاں ہون ۔ آخر ماں دا دل نہیں پیا
کھلوندا ۔ بھجی گئی ۔ تنور توں جدوں ڈھکن چکیا ۔ تے ویکھیا تے معصوم بچہ ۔
اگ دے انگارے پھل بن گئے ۔ پھلاں نال کھیڈدا پیا سی ۔ ح بار

379

بچہ کون اے موسیٰ کلیم اللہ۔ مارن والا فرعون اے۔ زندہ کرن والا خدا دی
ذات اے۔ آمنی مبارک ہووے وہ بچ گیا اے۔ نی دیکھ کس طرحاں۔ اگ دے چنگیاڑ
پھُل بن گئے نیں۔ ہیرا وی پتھراں نال کھیڈدا پیا اے۔ نی بشر بھیر سلام
ہوندا اے۔ ایہہ بچہ اے جینے فرعون دی حکومت دا تختہ الٹنا اے۔
فرعون نے نجومیاں نوں بلا کے دسو۔ اوہناں کی پچھدے او۔ بچہ بچ گیا اے کی
اے قتل نہیں ہویا۔ جا جلدی کرو۔ گھر دی کونے کونے چپے چپے دی
تلاشی لؤ۔ نجومیاں بشرے۔ تنور کیہے دے گرد ہووے۔ مرن والیاں دے فرش
دی کیرون پیش ہووے۔ کتھے دب نہ دتا ہووے۔ ایہہ واقعہ سارا قرآن نے بیان
کیتا اے۔ سنو شوق مسلمانوں کہانی دے سنن والیو۔ عشق اتے محبت والیو۔
بچے دی کی گل ہان پریشان اے۔ آمنی اوہدے اوہدے پیٹے نیں۔ رب تعالیٰ نے
قرآن کریم دے اندر فرمایا۔
وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ۔ اساں موسیٰ دی ماں ول وحی گھلی آ۔
پیغام گھلیا۔ اک صندوق بنوا لے۔ اوہدے وچ رکھ پتر نوں۔
اتوں پیٹی نوں بند کر دے۔ دریائے نیل دے وچ سٹ دے۔ یا اسدا پتر
نوں دریائے نیل دے وچ سٹ دیاں۔ فرمایا دریائے نیل دے وچ سٹنا تیرا کم
اے۔ اوہدے وچ تیرا کی جاندا اے پھر تیری گود وچ پہنچانا ایہہ خدا دا کم اے۔
پھر تیری جھولی وچ میں پہنچاواں گا۔ اللہ دا وعدہ حق اے۔ پر ماں اے
سوچدی اے پیٹی کیہڑے کولوں بنواواں۔ جے جا کے میں کسے مستری نوں

فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ

کہوان - اوہنے کہیا سائنٹر کیڈا - کیہڑی بنانوان کی کرنی آں - تے کی دساں گی - بس
اینی سوچدی پئی اے - باہر دروازے آواز آئی - کسے کوئی کم کروانا اے تے شرکاں
آگیا اسا - جے کسے کم کروانا ایں مستری آگیا اے۔

اوہنے موہڈے تے ~~لیسا~~ تیشا رکھیا اے - ہتھ وچ آری پکڑی اسا - وے
بھائی ایتھے دے رہن والا تے نہیں لگدا توں - ہاں میں ایس پنڈ دے رہن والا نہیں -
مراز تے نہیں نا آوٹ کریں گا - اوہنوں آکھیا نہیں - میںوں کم نال تے مزدوری نال غرض اے
آمیر اندر میںوں اک پیٹی بنا دے - اس کاریگر نے پیٹی تیار کیتی - پیٹی جدوں بنالئی
کی کرنی آں - فاں چپ کی دسے - اوس مستری نے کیہا - بیبی دسدی نہیں اے -
جی ٹھیک کر شکی آ - وے بھائی میں دساں نہیں - اوہنے کیا فکر نہ کریں راز آوٹ نہیں کراں گا
وے بھائی توں کسیاں گلاں کرناں ایں - اوہنے کیا - میں کوئی تینوں چنگا مشورہ دیاں گا
توں کون ایں - اوہنے کیا کی پچھنی ایں - آنا جبرائیل - میں جبریل آں۔

اللہ تعالیٰ فرمایا اے جبریل - اج چھ سو پَر دی ولیٹ لے - انسان بن
جا - اج مستری بن جا - تیشا موہڈے تے رکھ لے - آری ہتھ وچ پکڑ لے - جا میرا
رسول اے - میرا کلیم اے - اوہدے واسطے پیٹی تیار کر کے آ - صدقے جاں خدا دی
ذات توں - جنہے جبرائیل توں بھیجیا پیٹی بنان واسطے - پیٹی تیار ہو گئی - اچھا بیبی
راز کسے توں نہ دسیں - اوہنے کیا نال اے میں رہنا ایں - توں فکر نہ کر حفاظت دا ای
میرے ذمے نہیں - تھلے ردی رکھ وچ کلیم - وچ موسیٰ ڈھکن بند کیتا - کِل
ٹھوک کے کوئی سوراخ نہیں جے پانی نہ اندر چلا جائے - اہو خیال ہی نہیں جے بیو

اندر نہ گئی تے بنے گا کی۔ لے جاؤ۔ ماتوں دھیاں نے پیٹی چکی۔ جاں دریائے نیل دے
کنارے تے گئی تے ویکھیا کہ پانی دیاں لہراں اچھیاں اچھیاں۔

نی دھیئے۔ ایہہ کیویں بچے گا۔ ایہہ پانی۔ آکھیا رب نے وعدہ کیتا اے۔
توں فکر نہ کر۔ دریائے نیل دے وچ چھڈ۔ ایدھروں لہراں آکیاں پیٹی نوں لے کے
اگے گئیاں۔ اکھاں توں اوہلے۔ نی دھیئے واپس چلئے آکھی گل چلئے۔ ماتوں دھیاں
گھر آگئیاں۔ پھیر فرمایا۔ جبرائیل۔ یا اللہ کلیم۔ علامہ سیفوری فرماندے ہین۔
فرمایا جبرئیل۔ اس کلیم اللہ دی پیٹی تے ہر اک رسول دا جبرائیل اے۔ امیدی پیٹی تے
اک ہزار بتی بال کے رکھ دے۔ کتیاں بتیاں۔

اک ہزار چراغ بال کے کلیم اللہ دی پیٹی تے لا دے۔ اور گرد ناں نال
لائی جا۔ جیویں موم بتیاں ہین لاندے او۔ جو شب برات دی رات۔ لائی جا۔ تاکہ دنیا
نوں پتہ لگ جاوے اللہ والا پیٹی وچ ہووے تاں اتے بتیاں نے اللہ والا قبر وچ
ہووے تے تاں اتے بتیاں بلدیاں ہین۔

اکھے بتیاں لاندے ہین۔ قبراں تے جاندے ہین۔ لاٹاں بالدے ہین۔ اوہ
اللہ والیاں دیاں قبراں تے بلدیاں وی رہندیاں ہین۔

اللہ والا وچ پیٹی دے اے اتے ہزار بتی۔ فرمایا جبرائیل۔ ایہہ دریائے نیل
دے وچ رہن والیاں جیڑیاں چیزاں نیں کہہ دے جلدی آ جاؤ کلیم اللہ دی پیٹی دے
نال لگ جاؤ۔ اور گرد لگ جاؤ۔ برکت حاصل کر لو۔ جبرائیل فرشتیاں نوں بلا
کے نال لے جا۔ اس دے نال رحمت نعت خوانی کرو۔ میرے کلیم دا دریائے نیل

جلوس نے کے جاؤ ۔ دنیا نوں پتہ لگے بئی کس شان نال جا رہیا اے ۔ موسیٰ کلیم وچ
ہووے تے کلیم اللہ جلوس ۔ اگر کلیم اللہ دے جلوس تے بتیاں جا سکدیاں نے ۔ تے نبی
پاک دے میلاد دے جشناں تے لائٹاں جائز کیوں نہیں ۔

حضرت موسیٰ کلیم اللہ دا جلوس جا رہیا اے ۔ چلدیاں چلدیاں اک دن
کجھ دن گزرے ۔ ماں سوچدی اے ۔ پتہ نہیں کدوں وعدہ پورا ہووے گا ۔ آخر دسنا
نہیں کسے نوں ۔ دن دا ٹائم سی ۔ فرعون تے حضرت آسیہؓ ۔ اپنے باغ وچ سیر
کرن واسطے آئے ۔ فرمایا جبریل یا اللہ حکم ۔ پیٹی نوں ایدھر موڑ دے ۔ ایہہ جیہڑی
نکلی جیہڑی نہر اے ۔ راجواہ ۔ ایدھر کر دے ۔ بادشاہ ایہہ تے سدھا فرعون دے
باغ نوں پیا جاندا اے ۔ اوہ دوویں جی وچ سیر پئے کردے نیں ۔ اودھروں تاں
بچایا اے ۔ تے پھر اودھر ۔ فرمایا میں جو پیا کہنا آں ۔ توں ایدھر ای کر دے
اساں ایدھر ای کھلنا اے گل ۔ جبرائیل نے موڑ دتا ۔ دوروں حضرت آسیہ دیکھیا
فرعون اوہ ویکھ کوئی چیز چمکدی آندی اے ۔ فرعون نے دیکھیا ۔ فرعون اگے پانی وچ وڑھیا
علامہ مسعودی فرماندے نیں ۔ فرعون اگے پانی وچ وڑھیا ۔ پیٹی نوں پکڑن لگیا ۔
فرمایا جبریل پیٹی پچھاں کر دے ۔ ایہدا ہتھ نہ لگن دیویں ۔ ہتھ ایہدے پلید نے ۔
ایہدے وچ پاک اے ۔ ایس بے ایمان دا ہتھ نہیں لگن دینا ۔ ایہہ پاک اے
پیٹی وچ میرا رسول اے ایہہ ہتھ لائے گا ۔ ہتھ ایہدے ناپاک نیں ۔ جسم وی ناپاک
ایہدے ساہ وی ناپاک ۔ ایہدا عقیدہ وی ناپاک ۔ ایہہ نگاہ وی ناپاک ۔ ایہدے
ہتھ نہیں لگن دینے پیٹی پچھاں چلی گئی ۔ حضرت آسیہ چونکہ اللہ والی سی سمجھ گئی

فرعون نوں پچھان ہو جا۔ میں اگے ودھن آں۔ اگے ودھ کے آپ نے اگے ہتھ کیتا۔
فرمایا جبریل قریب کر دے ساڈے سنن والی اے۔ پھر قریب آ گئے۔
جے حضرت موسیٰ دا پنڈا وچ ہوں۔ رب نے ناپاک ہتھ فرعون دا نہیں لگن دتا۔ جے
جد جے کلمہ اندر پڑھ وچ وچ ہووے تے رب پنڈے نوں ہتھ نہیں لگن دیندا۔ جب اللہ روضے
دے وچ ہووے تے پلید ہتھ کیویں روضے نوں لگ جائے گا۔ لوگ کہتے ہیں۔ ہم روضے
کو چھوتے نہیں۔ ہم جالیوں کو ہاتھ نہیں لگاتے۔ ہم بوسہ نہیں دیتے۔
تہانوں خدا دین دیندا ای نہیں۔ تہاڈیاں خدا ہتھ لان دیندا ای نہیں۔
جے کلمہ دی پنڈے نوں پلید ہتھ نہیں لگ سکدا۔ جب روضے نوں کیویں لگ جائے گا۔
اوہ کلمہ اے۔ ایہہ حبیب اے۔ کلمہ دا بچپن اے۔ ایدھر
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ۔ کس طرح ہتھ لگن دیوے۔
اسیں لاندے نہیں۔ جیہڑا خدا تہانوں لان دیندا ہی نہیں۔ ایہہ حضور دی عظمت اے
کہ تیرا پلید ہتھ حضور دے روضے نوں نہیں لگ سکدا۔
روضے نوں ہتھ لگے تے بابا فرید دا لگے۔ ہتھ لگے تے غوث صمدانی دا لگے۔
میرے غوث پاک حضور دی بارگاہ وچ حاضری دتی گنبد خضریٰ تے عرض کیتی آقا آج
عبدالقادر نہیں جائے گا تیرا پتر جد تک تیرا سوہنا ہتھ گنبد خضریٰ چوں باہر نہ آوے۔
جد وی تک قبر شریف چوں ہتھ باہر نہ آیا میں نہیں جائے گا۔ تفریح الخاطر
نبی پاک دا سوہنا ہتھ قبر شریف چوں باہر آیا۔ حضرت غوث پاک نے چومیا۔
تے ہتھ سر تے رکھیا۔ اوہ چومتے وی اوہ ہتھ دا اوہ لاوے۔ جیہڑے ہتھ پاک ہون

جیہڑا بدن وی پاک ہووے۔ عشق وی پاک ہووے نگاہ تے ذہن وی پاک ہووے۔
آسیہ نے کھولیا۔ وچ پتر اے۔ بچہ اے سوہنا خوبصورت اے۔ اپنے موہنہ وچ
انگوٹھا پایا ہویا اے۔ کُڈھیا تے وچوں دودھ پیا آوندا اے۔ پھر آسیہ خاتون نے فرعون نوں
کہیا۔ کہ میرا کول فرزند نہیں۔ جس اسی نوں پالاں گے۔ کہن لگی۔ قرآن دے الفاظ ہین۔
﴿قُرَّتُ عَيْنٍ لِّي وَلَكَ﴾ ۰ ایہہ بچہ تیریاں وی اکھاں دی ٹھنڈک
اے۔ تے میریاں وی دا وی۔ پتر بناواں گے نفع دے گا۔ فرعون نے کہیا کہ
تیریاں اکھاں دی ٹھنڈک اے میریاں دی نہیں۔ ے حبار
حضرت عائشہ فرمایا میریاں اکھاں دی ٹھنڈک اے۔
حضرت علامہ اسماعیل حقی رحمۃ فرماندے ہین امام فخر الدین رازی رح فرماندے ہین
تفسیر کبیر شریف ۔ روح البیان ۔ روح المعانی حضرت علامہ سید محمود رح
آپ فرماندے ہن۔ اگر ~~فرعون~~ ۔ اللہ تعالیٰ فرمایا میرے حبیب ﷺ اگر فرعون آسیہ دے
کہن تے تیری تے میری اکھاں دی ٹھنڈک اے۔ جے کہہ دیندا ناں ہاں۔ لکھ واری اللہ
اپنی گل کہن دے بدلے وچ فرعون نوں ہدایت دے دیندا سی۔ پر اوہنے بچے نوں ویکھ
کے کہیا سی نہیں میرا دل ٹھنڈا ہو گیا اے۔ فرعون کہہ دیندا تے ہدایت مل جاندی تے
جیہڑا موسیٰ کلیم اللہ نوں ویکھے اکھاں دی ٹھنڈک اے۔ اوہ ہدایت پاوے۔ تے جیہڑا محبوب
دا ذکر سن کے دل ٹھنڈا کرے اوہدا کی مقام اے۔ پھر اس محبوب دے ذکر کرن کی
گھنٹے سن جاوے۔ حضور دا ذکر سنیا دل ٹھنڈا ہوندا اے کہ نہیں۔ سکون
نصیب ہوندا اے ذکر سن کے کہ نہیں۔ بس گل نوں مختصر کر کے ختم کراں

گھر لے کے آ گئے۔ ہن گھر سی۔ چونکہ خادمہ سی۔ اوہنے دھیاناں سر او ویر آ گیا۔ بی بی
کلثوم۔ بی بی کلثوم۔ جلدی کر جا دائیاں نوں بلا کے لیا۔ پتہ نہیں بچے نے کدوں دا دھدھ پیتا اے۔
موسیٰ علیہ السلام دی پھپھی گئی سارے شہر دے وچ۔ بی بی بیوی فرعون دے گھر پہنچو
بادشاہ بلاوندا۔ اک بچہ آیا اے اوہنے دھدھ پینا ایں۔ دائیاں جلدی جلدی
آئیاں کم چھڈ کے آ گئیاں۔ جیہڑی اوہ بچہ فرعون دا مل جائے گا مالا مال ہو جائے گی
امیراں وال تے ہر کوئی جاندا اے ناں۔ غریباں دا اکو کلی والا اے۔ دائیاں آئیاں
دبادب آئیاں ٹُر دیاں آوندیاں نیں۔ بس چھیتی آؤ۔ بچہ کردی موسیٰ علیہ السلام ویکھدے
ہی نہیں اوہدے کول۔ نگاہ ہی نہیں کردے۔ کسے کول گئے ہی نہیں۔ ساریاں دائیاں
پریشان ہو گئیاں۔ حضرت تے سبھ جاندی اے۔ میں سوچیا کی کراں۔ اوہ تے
پیندا ای نہیں پیا دھدھ۔ موسیٰ علیہ السلام دی بھین بول کہن لگی نی بی بی اک دائی ہور آ گئی
اک جا بی رہ گئی اے۔ کی پتہ اوہدا ہی پی لوے۔ نی دسے اینے اینیاں دا نہیں پیتا
اوہتے کیا گل اے ورے۔ اوہ چھیڑی والی رہ گئی اے۔ اوہدا بدن پاک اے۔ اوہ
ہر وقت پاک رہندی اے۔ اوہدی نگاہ وی پاک اے اوہدا خطیرہ بھی پاک اے۔
نی بی بی میں تہانوں دسنی پئی آں۔ چونکہ تو آپ پاک ایں۔ ایہہ گل فرعون
نوں نہ دسیں۔ اوہ بی بی پاک اے۔ نہ عام لوکاں وچ بیٹھدی اے۔ نہ کدے
جاندی اے۔ مینوں معلوم ہوندا اے ایہہ بچہ اوہدا دھدھ پی لے گا۔
جا پھر دیر کیوں کردی ایں جا لے کے آ۔ گھر گئی نی امی مبارک ہووے ویر
آ گیا ای۔ نی دسیں کتھے۔ فرعون دے گھر۔ جیہڑا فرعون دا گھر سنیا۔ ماں

سوچن لگ پئی ۔ بی آمنہ فکر نہ کریں ۔ ایہہ سبب پیا بندا ای ۔ میرے ویر نے
کسے بی بی دا دودھ پیتا ہی نہیں ۔ ہن میں بیٹھوں پین دا سلسلے آ گئی آں ۔ جدوں
توں جاگیں گی تیرا دودھ ضرور ہووے گا ۔ تیرا تے پتر اے ۔ تیرا دودھ ہی لوے گا ۔
میرا ویر بڑا ای سیانا اے ۔ اوہنے کسے دل کھلیا ہی نہیں ۔

ماں ہن تڑن لگی تے دعا نہ کیتا بی آمنہ ۔ ایہہ جدوں تیرا دودھ پی
لوے گا ۔ کہ توں ماں ویں ۔ کیوں ایہہ جذبات وچ آ کے نہ کہہ بولیں ۔ وے میرا پترا
میں صدقے جاواں توں کس طرح پانی وچ رہیا سیں ۔ پترا توں پیٹی وچ ساہ کیویں
لیا سی ۔ آمنہ کہندے کہ نہ دودھ ۔ بی وقتے چنگا کیتا ای ۔ شاید میں کہہ ہی دیندی
حضرت علامہ فخر الدین رازی تو ما ندے نیں ۔ حضرت موسیٰ ؑ دی ماں
کہن لگی سی ۔ اینے صلاح ہویا جیویں کسے نے منہ تے ہتھ دے دتا ۔
آ گئی ۔ آسیہ بی بی کہن لگی آ بہن جلدی آ ۔ ایہہ ویکھ شاید تیرا بچہ دودھ پی
لوے ۔ فرعون دی کول بیٹھا سی ۔ اس بی بی نے انج ہتھ کیتے ۔ موسیٰ ؑ آ گیا ۔
چھاتی نال چمٹ گیا ۔ موسیٰ ؑ ماں دا دودھ پیتا ۔ ماں دا کلیجہ وی ٹھنڈا ہو گیا ۔
ہن فرعون دیکھ رہیا اے ۔ فرعون نے کہیا آسیہ مینوں شک پیندا اے ۔ ایسے
بی بی دا پتر اے ۔ اپنے کسے دا دودھ نہیں پیتا ۔ کیہڑی بی بی تیرا پتر اے ۔
ہن حضرت موسیٰ دی ماں نے جواب دتا ۔ فرعون تینوں کیویں شک پے گیا ۔ میرا
پتر کیویں ہو سکدا اے ۔ اوہنے کہیا ۔ دودھ تیرا پیتا اے ۔ اوہنے کہیا گل اصل وچ
ایہہ وے ۔ میں ویکھیا اے ۔ بڑا حسین اے ۔ ایہہ بڑا جمیل اے ۔ ایہہ بڑا

پاک اے ۔ اوہ بڑا صفائی پسند اے ۔ چونکہ میں صاف رہندی آں ۔ تاں میرا
مسعود وی لیا اے ۔ میں آپ صفائی پسند آں ۔ اوہ کجھ وی صفائی پسند اے
ویکھو بھئی کیوں سوہنے آں ۔ جاں پئی تعریف کردی آ ۔ زلیخا ویکھو اوہدا چہرہ کتنا
حسین اے ۔ اوہ کجھ بڑا نازک مزاج اے ۔ میں چونکہ صاف بدن رکھدی آں ۔
میرا مسعود تاں پسند کر لیا اے ۔ اچھا بی بی پھر سوہنا پیا جایا کر ۔ تینوں
پیسے وی دیاں گے

حضرت امام فخر الدین رازی فرماندے نیں ۔ موسیٰ دی ماں نے کیا ۔ فرعون میرے
ہمیرے بچے وی نیں ۔ میں اوہناں دی حفاظت نہیں کر سکدی ۔ توں اینج کر مینوں ہی
دے دے میں گھرے جاندی آں ۔ میں خدمتاں کراں گی ۔ نالے تینوں وکھا وی جایا
کراں گی ۔ اچھا جا جا ۔ خیال کریں ۔ پیسے دی دیاں گے ۔ تینوں تنخواہ وی دیاں
گے ۔ روز آکے وکھا وی جاویں ۔ موسیٰ دی ماں نے چکیا تے گھرے لے اوندی
پئی آ ۔

فرمایا جبریل جا جلدی کر مبارک دسا کے آ ۔ کہ ساڈا وعدہ حق اے ۔ اساں
بشریت دی گودی وچ پہنچا چھڈیا اے ۔ ایہہ بات اصل وچ آکھی کرنی چاہیدی سی ۔ موسیٰ
نے کسے بیبی دا مسعود نہ پیتا ۔ موسیٰ کلیم نوں پتہ اے ۔ کہ پہلیاں میریاں ماواں
نہیں ۔ جے کلیم نوں پتہ اے ۔ جے اوہناں دے بدن پاک نہیں ۔ اوہ میریاں ملکاں
نیں تے جب توں نہیں پتہ ۔ کہ میں تے حلیم دا دودھ پینا اے ۔ ماواں نوں منہ
موڑ دے کیوں نہ ۔ قرآن کریم نے فیصلہ کیتا ۔ جے کلیم نوں پتہ اے ۔ تے

حبیب لوں کیوں پتہ نہیا۔ اوہ تے سنۃ اللہ سی اے۔

چند دن گزرے ناں۔ تے وکھان واسطے لگیاں گھر۔

فرعون جس ویلے پھڑن لگا۔ تے موسیٰؑ جھٹ داڑھی توں پکڑ لیا۔ انج کھچیا۔ اوہنے کیا۔ آسیہ اوہو بچہ ای۔ جیہنے میری حکومت دا تختہ الٹنا اے ناں۔ ایہہ اوہوای بچہ ای۔ دوے شکوں کی پتہ اے۔ آکھے میری داڑھی پٹن ڈھیا اے۔

ایہہ اوہی اے۔ اوہنے کیا۔ نہیں۔ بچیاں دا لاڈ ہوندا اے۔ ہتھ پے ہی جاندا اے ناں۔ اپنے پر وچ جبریل نے چھڈا دتا۔ کتھے راز ظاہر نہ ہوجاوے۔ چھیڑ دے۔

لیکن حضرت موسیٰ نے داڑھی پھڑ کے دسیا اے کہ ہر داڑھی عزت والی نہیں ہوندی۔ ــ بار

عزت والی داڑھی اوہ اے۔ جیہڑی عشق مصطفےٰ دل وچ رکھن والی ہووے جیہدا عقیدہ درست اوہ داڑھی عزت والی اے۔ موسیٰ نے داڑھی پھڑ کے دسیا۔ ہر داڑھی عزت والی نہیں۔ عزت والی اوہ اے۔ جیہڑے دل وچ نبی پاکؐ دا پیار ہووے۔

فرعون نے کیا۔ آسیہ میں نہیں مندا۔ ایہہ اوہی اے۔ کہ اوہ ہی اے۔ حضرت آسیہ کیا نہیں میں شکوں مکو نہ منا داں۔ اوہنے کیا۔ ہے ہی اوہ۔ ہامان وزیر سی فرعون دا۔ بڑا خبیث سی۔ شیطان سی۔ کئی کئی مشہور بڑے ہوندے سان تاں جے۔ کئی چشم دے۔

ہامان نے کیہا گل سُن۔ بچہ اوہو ای اے۔ اہنوں قتل کر دیو۔ حضرت آسیہ کیہا
پہلے میتھوں مارو۔ پھر ایہنوں۔ ایہہ تے میرا پتر اے۔

ہامان نے کیہا فرعون نوں گل سن۔ میں تینوں دسناں واں اینج کر۔ دو تھالیاں
وچ۔ اک وچ لال منگوا۔ ہیرے جواہرات۔ تے اک وچ اگ دے چنگارے۔
جے تے بچہ ہویا اوہو ای۔ جنہے تیری حکومت دا تختہ الٹنا ایں۔ پھر اوہ جواہرات تے
ہیرے پکڑے گا۔ تے جے بچہ ہویا ہور کوئی۔ ایہہ پھر اگ دے چنگارے پکڑے گا۔
کیوں اگ دے چنگارے ہیریاں نالوں زیادہ چمکدے ہین۔

آگیا جناب اگ وی آگئی ہیرے تے لال جواہرات وی آگئے۔ اودر کلیم اللہ نوں
چھڈ دتی۔ موسیٰ ؑ دا سدھا ہتھ ہیریاں ول جا رہیا اے۔

ہیو دے ہن تے جاوے پھل۔ اینج ہتھ جان لگا۔ سدھا ہیریاں ول گئے۔ اللہ تعالیٰ
فرمایا جبرائیل۔ ایہہ نبی لے نبی نے پھلنا ای ہیں۔ جلدی کر کلیم دا ہتھ پھڑ راز اوہی
ہو جاندا ای۔ اگ ول کر۔ جبرائیل نے موسیٰ کلیم دا ہتھ پھڑیا تے اگ ول۔ موسیٰ نے
چنگیاڑیاں چن کے۔ تے اک دو انگارے موسیٰ نے منہ وچ پا لئے۔ چھالا پے گیا۔ سڑ گئی
جگہ۔ تلکنت پے گئی۔ حضرت آسیہ کیہا۔ فرعون میں جنگا رہیا اے۔ بچے دی زبان
سڑ گئی اے۔ تینوں جو کیہا سی۔ اوہ بچہ نہیں۔

بچپن جدوں موسیٰ کلیم اللہ نوں حکم ہویا اعلان نبوت کر۔ تے موسیٰ نے کیہا
یا اللہ۔ میں میری کمر وی مضبوط کر۔ واشدد ازری۔ اک تے میرے
بھائی نوں بنا وزیر۔ اسی کٹھے جائیے فرعون ول۔ تے دوجا۔

رب اشرح لی ـــــــ یفقھو قولی ۔ تے اوہ بحث وچ فرعون دے
گوں جھالا ہو ایا سی۔ پہلے اوہ نے بس ہی کر۔ بادشاہ پہلے اوہ تے ٹھیک کر جیڑا
بحث وچ جھاڑ ہوا ہے ۔ جیہڑے تے سوہنے لالاں دل جا رہیا سی۔ یا اللہ اوہ
میرا ہتھ شی ادھر کر دا دتا ۔ پہلے اوہ لکنت تے بس کر۔ تاکہ اوہ میری گل
تے سمجھ لین نا۔ صدقے جاں کلم اتہ بڑی شان نوں۔

[signature]

خطبہ جمعۃ المبارک

1-8-92

[signature] 2/6/93

سیّد محمّد زمان شاہ (بہار نگری)

سورۃ مشہورہ کی تاریخ

لَا اُقْسِمُ بِھٰذَا الْبَلَدِ ۝ وَاَنْتَ حِلٌّ بِھٰذَا الْبَلَدِ ۔

میرے محمدل اندر ایہہ گل واں۔ جدوں تک سارے توں زیادہ مدینہ پیارا نہ ہوئے۔ ایمان دی صحیح حلاوت نصیب نہیں ہوندی۔ ایہہ اللہ دا ہی فرمان اسا تے آقا دا وی فرمان اے۔ یار دے نال محبت ہووے تے یار دا شہر وی پیارا اے۔ یار دے علاقے دے لوک وی پیارے نیں۔ عاشق تے محبوب دیاں گلاں دے کشتاں دا پیر چُمدے آ۔ انہاں نوں وی سلام کردے آ۔

تے آج دے ایس مختصر خطبے جے اندر۔ اسیں مدینہ عالیہ دا ذکر کراں گے اللہ کریم صحیح عرض کرن دی توفیق دے۔ ارشاد ہوندا اے۔ لَا اُقْسِمُ بِھٰذَا الْبَلَدِ۔ اللہ نے ان الفاظ دے اندر رسول اللہ دے شہر دی قسم اٹھائی اے۔ پیارے حبیب آپ دے ایس مقدس شہر دی قسم۔ قسم اس چیز دی اٹھائی جاندی اے۔ جہڑا تمام چیزاں نالوں پیارا ہووے۔ مولوی صاحباں نے ایتھے خلفشت کرن دی کوشش کیتی۔ لیکن اللہ نے انہاں آیتاں دے اندر صاف جواب دے دتا۔ کسی دے ذہن دے اندر تے خیال سی نال اُکھے قسم ایس واسطے اٹھائی کہ اوتھے کعبہ شریف ہے۔ کسی نے کہا۔ کہ جناب حجر اسود اے۔ زمزم دا کنواں اے۔ صفا اور مروہ دیاں پہاڑیاں نیں۔ لیکن اللہ نے فرمایا۔ پیارے میں قسم اس واسطے نہیں اٹھائی کہ اوتھے زمزم اے۔ میں حجر اسود دے واسطے قسم نہیں اٹھائی۔ کعبہ دے واسطے قسم نہیں اٹھائی۔ وَاَنْتَ حِلٌّ بِھٰذَا الْبَلَدِ۔ پیارے قسم ایس واسطے اٹھائی اے کہ آپ ایس شہر دیاں گلیاں دے اندر چلے او۔ اور اس

خاک نے شہر سا قدمیں نوں بوسے دتے ہن۔ پیار کے دس دی خاک ہی بے مثال اے
اوہ خاک وی پڑھی لکھی اے۔ جس نوں خاک آکھنا ہی بے ادبی اے۔ لوگ پتھر
پیلا تے رکھ دیندے آ۔ کنڈے وچھا دیندے آ۔ لیکن جدوں حبیب آقا دا گزر ہوندا اے
پتھر موم بن جاندا اے۔ اوہ کنڈے پھول بن جاندے آ۔ پیار رب اس واسطے
قسم چکی آ۔ کہ آپ اس شہر دے اندر خراماں خراماں چلدا رہیا وے۔ تاں ساہ محبوب
تیرا چلنا مینوں پسند آ گیا۔ تاں میں اس شہر نوں مقام دتیا۔

ہن ویکھنا ایہہ آ۔ کہ اس شہر توں مراد کی آ۔ اس شہر دی قسم چکی
اشارتے۔ ایہہ کہیڑا شہر اے۔ بعض حدیث آندے آ۔ کہ اس شہر توں مراد کعبہ
شریف اے۔ مکہ معظمہ شہر اے مکہ کیا اے۔ لیکن محققین دی تحقیق ایہہ آ۔
کہ و انت حل دا الفاظ دس رہیا اے۔ کہ جیہڑا وی رسول اللہ دا شہر اے اس
دی قسم اے۔ جدوں تک رسول اللہ مکے دیاں گلیاں دے اندر چل رہے ہین۔
تے مکے دی قسم اے۔ تے جس ویلے نبی پاک ﷺ نے مدینے نوں مدینہ بنا چا۔ مدینے نوں مدینہ الرسول
بنایا۔ مدینے نوں مدینۃ النبی بنایا۔ تے فیر مدینے دی قسم اے۔

تے ایہی وجہ اے۔ کہ جدوں نبی پاک ﷺ مکے دے اندر رہے۔ تے قرآن نے اپنا
شان مکی رکھ لیا۔ قرآن دیاں جیہڑی سورت اتر رہیاں ہین۔ اوہ سورۃ مکی ہین۔
جیہڑیاں آیتاں اتر دیاں ہین۔ اوہ آیات مکی ہین۔ تے جدوں رسول اللہ مدنی ہن
تے قرآن پاک دی ہر سورت مدنی اے۔ حتیٰ کہ اوہ آیات جیہڑیاں مکین حرم دے اندر
اتریاں، کعبہ شریف دے اندر اتریاں۔ اوہناں نوں وی مفسرین نے مدنی لکھیا اے

حالانکہ اتھے یار تے مکے دے اندر رہندے سن۔ تے جواب اوہو دیندے آ کہ یار نے اپنا ناں مکی
رکھیا تے قرآن نے وی اپنا ناں مکی رکھ لیا۔ جدوں یار نے اپنا ناں مدنی رکھیا تے قرآن
کریم نے اپنا ناں مدنی اکھوانا شروع کر دتا۔

تے پیر محبت دا تقاضہ وی ایہو ای اے۔ کہ یار دے رنگ دے اندر
رنگیا جاوے۔ تے سامعین کرام۔

مدینہ شریف کیویں بنیا۔ اس شہر دی تاریخ کی اے۔ اس شہر نوں پہلے
آباد کرن والا کون اے۔ ایہہ کیویں بنیا۔ اس دی تاریخ کی اے۔ تے قربان جائیے۔
حافظ ابن کثیر نے لکھیا اے۔ حضرت شیخ نے لکھیا اے۔ امام زرقانی لکھ رہیا
اے۔ کہ

ابھے رسول اللہ دی ولادت شریف توں ہزار سال دا عرصہ باقی اے
ابھے رسول دی تشریف آوری دے اندر ہزار سال باقی نیں۔ اک دن یمن دے علاقے
توں۔ حضرت سلیمان بن داؤد دا تخت چلیا۔ لشکر وی ساتھ نیں۔ جن وی آ۔
دیو وی آ۔ پریاں وی آ۔ پوری دنیا دا شہنشاہ اے۔ اللہ دا نبی اے۔ لشکر
جا رہیا اے۔ چلدے چلدے آپ دی جو نظر اٹھی آ تے آپ نے زمین دی طرف ویکھیا۔
کھجیاں دے جھنڈ نظر آئے۔ کوئی نخلستان دکھیا۔ جیہڑا پوری دنیا توں نرالا سی۔ اوہناں
کھجوراں دے درختاں نے کوئی عشق محبت دے جام پیتے آ۔ ہر اک مست کھڑا اے
جھوم رہیا اے۔ کسے دی یاد دے ترانے گا رہیا اے۔ جدوں آپ نے ویکھیا۔ تے حکم دتا۔
کہ تخت اتار دیو۔ تخت اتار دتا گیا۔ پانی منگایا۔ وضو فرمایا۔ دوگانہ پڑھیا۔

نفل ادا کیتے آ۔ پھر ننگے پیریں۔ پوری دنیا دا شہنشاہ اللہ دا نبی پیدل چلدا پیا اے۔
نوکیلے پتھر لگ رہے آ۔ پیر زخمی ہو رہے نیں۔
غلام عرض کر دے نیں۔ حضور تخت تے سوار ہو جاؤ۔ ہوا اُڈا رہی اے
آپ تے نہیں اُٹھا رہے۔ سرکار رسولاں ﷺ دی اکھاں وچ مسرت دے آنسو آ گئے۔
اور فرمایا۔ سوال کرن والیو ایہہ تہانوں پتہ نہیں۔ ایہہ جگہ کیہڑی آ۔ تُسی سمجھدے نہیں
ایہہ مقام کیہڑا اے۔ تہانوں معلوم نہیں۔ ان کھجور دے درختاں تے کیہڑا اپنا عشق دا
جام پیتا والا جاندا جے۔ جی ایسے تے نہیں جاندا۔ آپ نے فرمایا۔ ایہہ مدینہ عالیہ دی
جگہ اے۔ ایتھے۔ امام الانبیاء۔ احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم دا مدینہ آباد ہووے گا۔
اور ایہہ ہجرت گاہ محمد مصطفیٰ اے۔ ایتھے اللہ دا پیارا حبیب ہجرت فرما کے آئے گا۔ ایتھے
جلوہ گری ہوگی۔ ایتھے عاشقوں دی عید ہوگی۔ جبرائیل وی ایتھے انہاں گلیاں دے
طواف کرسی گا۔ اور ایتھے قیامت تک فرشتے اتر دے رہن گے۔ ایہو ای سر زمین ہوگی۔
جس وقت ایہہ بات سُنی۔ تے اوہ نبیوں کے غلام تھے۔ اوہ نبیاں دے غلام سن۔
انہاں ساریاں مل کے عرض کیتا حضرت۔ جس شہر دی ہجرت گاہ دا ایہہ مقام اے۔ اُس نبی
دا اج کوئی پروگرام ہی سنا دیو۔ اُس نبی دے میلاد دا کوئی جملہ ای سنا دیو۔
چنانچہ حافظ ابن کثیر آکھدے آ۔ آپ اسے تخت تے اللہ دے نبی حضرت سلیمانؑ
کھلوتے ہو گئے۔ اور آپکی اُمت ساری بیٹھی اے۔ آپنے خطاب کیتا۔ رسول اللہ ﷺ دی آمد دا
تذکرہ بیان کیتا۔ تے نبی پاک ﷺ دے اوہ مقدس خصائص شریف بیان کیتے۔ حضور ﷺ تشریف
لیاون گے تے اوہناں دے دونوں کندھیاں دے درمیان مہر نبوت ہو گی۔ آپکی

اکھاں شرمگیں ہون گئیاں ۔ سرکارؐ دی زلفاں دا ایہہ انداز ہووے گا۔ اس طرح چلن
گے اس طرح بیٹھن گے۔ خطبہ مکمل ہو گیا۔ نبی پاکؐ دے میلاد دا جلسہ برخاست
ہو گیا۔ تے آپ دا اک وزیر (محبت ہووے تے ایس ہووے) پوری دنیا دا وزیر
اے۔ تے پوری دنیا دا شہنشاہ تے اللہ دا نبی حضرت سلیمانؑ دا مرید اے۔ اٹھ کے
حضرت طبیع بن حمیر بن حدرا رضی اللہ تعالیٰ عنہ ہاتھ بنھ کے کھڑے ہو گئے
تے عرض کر دے آ۔ اے اللہ دے پیارے نبی۔ مینوں اجازت دے دیو۔ مینوں رخصتی
عنایت فرما دیو۔ میں میرا دل ایہہ چاہندا اے کہ میں آپ دے نال جاواں۔ آپ نے فرمایا۔
کی کرنا کی چاہندے او۔ عرض کیتا اے اللہ دے رسول۔ جس نبی دا تسی ذکر فرمایا اے
اوہ جس نبی دی ایہہ ہجرت گاہ اے۔ اسی جگہ تے اک کلی بسانے دا پروگرام اے۔
اوتھے اک جھونپڑی بنا لیواں۔ اوتھے اک گھر بنا لواں۔ شاید قسمت وفا کرے میری
عمر لمی ہو جائے۔ اوہ مینوں رسول اللہ دا دیدار نصیب ہو جائے۔
آپ نے اجازت فرمائی۔ اوہ مدینہ عالیہ دی پہلی اٹ رکھن والا۔ ایہہ حضرت سلیمانؑ
دا وزیر اے۔ حضرت طبیع بن حمیر بن حدرا رضی۔ مدینہ آباد ہو گیا۔ اوہ عشق مصطفیٰ دے
نال آباد ہویا۔ رسول اللہ فرمایا۔ بخاری شریف دے اندر اے۔ حضرت عائشہ صدیقہ دی
فرماندی نیں۔ رسول اللہ نے فرمایا عائشہ میرے مدینے دی شان ہی نرالی اے۔
اللہ دے تمام شہر تلوار دے نال فتح ہوئے۔ لیکن اللہ نوں گوارا نہ ہویا۔ کہ میرے
مدینے دے اندر تلوار چلے۔ اللہ نے میرے مدینے نوں قرآن دے نال فتح کر دتا ہے
اینہاں محباں دے نال جس شہر دی بنیاد رکھی گئی تے جتھے محبت دے عالم دے اندر

آباد ہو یا۔ اوہ مدینہ عالیہ اے۔ اج محبوب دی آمد دے اندر ہزار سال باقی نیں۔
ایہہ عاشق پہلے ہی جھونپڑی وسا کے بیہہ گئے۔ یا رسول اسیں تے راہواں دے اندر بیٹھے
آں۔ کرم فرما دیو۔ مہربانی فرما دیو۔ ساڈی وی بگڑی بنا دیو۔

زندہ رہیا۔ ایس امید تے کہ شاید قسمت وفا کرے۔ تے جس وقت
موت دے آثار ظاہر ہو گئے۔ تے اوس وقت قلم اٹھایا۔ قلم چلیا اے۔ تے حضرت سلیمان
بن داؤد دی پوری تفسیر لکھی۔ رسول اللہ دا قصیدہ شریف لکھیا۔ جہدے اندر حضور نبی پاک
دے خصائص شریف۔ فضائل شریف۔ ما حقہ لکھن توں بعد۔ ہن اپنی طرف
توں عرض کردا اے

اَتٰی تُبَّعٌ بن حمیر بن سعدہ الی محمدؐ۔ یَا مُحَمَّدُ اَنَا اٰمَنْتُ بِکَ وَ قَبْلَ
بِعْثَتِکَ۔ یا رسول میں آپدا امتی ہو گیا واں۔ آپدے تشریف لیان توں
پہلے آپدا کلمہ پڑھ رہیا واں۔ آپتے ایمان لے آیا واں۔ آپکی راہواں دے اندر
تک چکا واں۔ پیارے وَلَا تَنْسَانِی اِلٰی یَوْمِ الْقِیَامَۃ جدوں قیامت دا
ہولناک دن ہووے گا۔ ہولناک منظر ہووے گا۔ طبع توں اکیلے نہ چھوڑنا۔ بازو تھام کے
اپنے نال ﷺ جنت وچ لے جانا۔ التجا وی کر گیا۔ معلوم ہوندا اے اوہناں نبیاں نے
وی اپنی امت نوں ایہہ ای سمجھایا سی۔ کہ قیامت دے دن دی۔ جس دے ہتھ نوں
مشکل کشائی ہووے گی اوہ محمد مصطفیٰ اے۔ شفاعت دے دن ہر آدمی دی امید
دے آسرا نیں۔ وہ میرے نبی پاک دی ذات پاک اے۔ اوہناں نے اپنے بیٹے
شامون نوں دتا کہ بیٹے شاید دی قسمت وفا کرے رسول اللہ دا زمانہ پاؤ

میری طرف توں اپنی پشت کر دینا۔ اوہناں نے اپنے بیٹے اوہناں نے اپنے بیٹے۔ علی کرم اللہ توں سُنیا ہو گیا۔ جب رسول اللہ صلی اللہ نے ہجرت فرمائی۔ مکے توں۔ تو مولا علی اور حضرت صدیق دا امتحان اے۔

آپ نے فرمایا علی جی میرا آقا۔ اج رات میرے بستر تے سونا اے۔ اور اوہ بستر ہی کجھ ایسے انداز دے نال رکھیا تھا۔ پورے عرب دے قبائل ننگیاں تلواراں لے کے زہر وچ بجھیاں نیں۔ مکان دا ایسا گھیرا کیتا ہویا اے۔ تے حملہ آور ہون دے واسطے تیار کھڑا اے۔ علی سو جاؤ گے۔ حضور علی پیدا ہی اسی واسطے ہویا۔ کہ حضور دے نال توں قربان ہو جائے۔ اور علی دی گھٹی وچ ایہہ گل آ۔ جب سونے دا وقت اوندا۔ حضرت ابوطالب آپ دریافت فرماتے۔ پتہ چل جاندا جی اج کافر آئے سن۔ رسول اللہ دا بستر ویکھ گئے نیں۔ اوہناں نیت دے اندر کھوٹ اے۔ تے سونے دے وقت بدلدے سی۔ جی بابا۔ بیٹا یار دے بستر تے سو جاؤ۔ اور محمد کریم میرے کول سون گے۔ مقصد کی سی۔ کوئی حملہ کرن واسطے آئے تو میرا علی محمد دے قدماں تے نثار ہو جائے۔

جس دی گھٹی دے اندر ایہہ گل داخل ہوئی۔ اس عظمت نوں کون جانے۔ قیامت تک لوگ علی دی اولاد نوں سلام کیتا کردے آ۔ علی نے کجھ کیتا اے۔ اور جس کے دل میں علی کی محبت نہیں وہ بے ایمان مرے گا۔ عالم ہو۔ جاہل ہو۔ کتنے بالشت کوئی ہو۔ دنیا کا بادشاہ ہو۔ ایمان کی حدیث علی کے قدموں میں ہے۔

صدیق دا گھرا اے۔ لبیک یا رسول اللہ۔ میں سوں جاواں گا۔ سو گیا۔

اور اینج بے باک ہو کے سویا۔ پوچھیا گیا۔ علی زندگی دے اندر کوئی ہور وی نیند
دی ملی۔ گہری نیند دی سویا۔ فرمایا ہاں ہاں اوہ رات جدوں رسول اللہ نے
اپنا بستر عطا فرمایا سی۔ اوہ مٹھی نیند سی۔ ایسی نیند دوبارہ زندگی وچ نہیں
ملی۔ موت و حیات نوں بے نیاز اے۔ یار دی لبھیائی اے۔
تے دوسری طرف میرے صدیق نوں ویکھو۔ گھر دے اندر ساماں سفر تیار کر کے
بیٹھا ہویا۔ جدوں پیاراں دی منزل آئی۔ عرض کردے آ۔ یا رسول اللہ برداشت نہیں
ہوندا۔ نوکیلے پتھر اور یار دے نازک ترین قدم جیہڑے عرش نوں وی نازک نیں
کرم فرماؤ۔ ایہ خدمت تاں میتوں عطا فرماؤ۔ تے پھر رسول اللہ نے وی مہربانی فرمائی
محروم نہیں کیتا۔ فرمایا اچھا پھر صدیق بیٹھ جاؤ۔ ایہ صدیق نوں مقام ملیا اے کہ
رسول اللہ نوں کندھیاں تے اٹھایا۔ تے پھر پہاڑاں دیاں چڑھائیاں چڑھے۔
غار دے دروازے پہنچے تے عرض کردے آ۔ یا رسول اللہ ٹھہر جاؤ۔ کیوں۔ دل نہیں
برداشت کردا۔ جس پہلے اس غار دے وچ جا تے نوں صاف کر لواں۔ آپ دی
شایان شان بنا لواں۔ کوئی موذی جانور نہ ہووے۔ یا کوئی تکلیف دین والی چیز نہ
ہووے۔ غار نوں صاف کیتا۔ اور اس غار دے اندر وی اک عاشق چھپیا ہویا سی۔
حضرت سلیمانؑ دے زمانے دا۔ ایہ وی اوہدی تھیں ورساں کے ایدھر آیا وا۔
حضرت صدیق نے اپنی چادر مبارک اتاری۔ تے پھاڑ پھاڑ کے ہر اک سوراخ بند کر دیا۔
آخری سوراخ سی۔ پیر دی اڈی نال رکھ دتی۔ میرے آقا کرم فرماؤ۔ رسول اللہ نے
اپنا قدم مبارک رکھیا۔ اور اس قدم دی جاں نثاری ویکھو۔ تے فرمایا صدیق مبارک ہوتا

غریب نواز مبارک کیسی۔ ارشاد فرمایا جب نماز کا منبر تھا۔ صاف تو نے کی میں آیا۔ اور
جب قبر کا منبر ہوگا صاف میں کروں گا۔ تو آئے گا۔ ایہہ گل قابل رشک اے۔
حضرت علی نے نہج البلاغہ میں لکھا ہے۔ آپ کے خطبات میں ہے۔ کہ جس دن حضرت
صدیق نوں دفن کیتا جا رہا سی۔ قبر وچ رکھن واسطے علی اتر کے قبر دے اندر
اور جب صدیق نوں رکھا۔ تو غشی دا عالم طاری ہوگیا۔ حضرت امام حسن نے پکڑیا
ابا جی قبر توں ڈر گئے او۔ فرمایا بیٹے علی دے نال تو دی قبراں ڈردی اے۔
مینوں تے رشک آ رہا اے۔ اس بڈھے دی قسمت تے۔ جب قبر وچ آیا تے
رسول اللہ استقبال کر رہے نیں۔ حضور اپنی ~~رحمت~~ مزار سے رحمت کے
دروازے کھول رہے ہیں۔

تے انج غار دے اندر صدیق اے تے محمد کریم اے۔ پھر حضور نے اٹھا دیا۔
اور صدیق نے اٹھا لیا۔ اللہ اکبر۔

تو غار دے اندر حضرت صدیق اکبر دی ران تے سر رکھ کے دو جہاناں دا سردار
آرام فرما رہیا اے۔ امت دا غمخوار آرام فرماندا اے۔ سانپ نے صدیق دی اڈی تے
منہ رکھ دتا۔ یہ سانپ وی کچھ سال ہزار سال توں حضور دی انتظار وچ بیٹھا راہ ویکھدا
رہیا۔ جدوں دفت نبوت دی بھینی بھینی خوشبو غار دے اندر پھیل گئی آئی تے اس نے
سارے رستے ویکھے مگر بند سن۔ آخر کی ویکھیا۔ اک تھاں تے انسان دی نرم و نازک
اڈی اے۔ اس تے پوسے نے منہ رکھ دتا۔ حضرت صدیق اکبر نے پاؤں پیراں نوں
ذرہ بھر وی حرکت نہ دتی۔ سانپ نے ہر چند کوشش کی کہ صدیق اپنا پیر

ہٹا لیں۔ مگر آپ نے اپنا پیر ہٹایا ناہیں۔ سانپ نے زبان حال توں کہا۔

آسے پاسے عمر گزاری جھلے خار ہزاراں
حال جانچ نہیں دیکھن دیندا آپاں وچوں بہاراں

آخر سپ نے صدیق اکبر دی اڈی تے ڈنگ چلایا۔ زہر سرایت کرتا چلا گیا۔ صدیق اکبر دے چہرے تے اک رنگ آؤندا اے۔ اور اک رنگ جاندا اے مگر۔

صدیق نے پاؤں کو جنبش تک نہ ہونے دی۔
ایہو ڈر سی کہیں آنکھیں نہ کھل جاون پیمبر کی۔

جناب صدیق اکبر نے اپنا پیر ہٹایا ناہیں اور مثل ستون دے قائم رکھیا۔ جس ویلے نبی پاک بیدار ہوئے تے جدوں صدیق اکبر دے چہرے تے نبوت دی نگاہ پئی تے فرمایا۔ اے صدیق اے کیہ حال اے تہاڈا۔ انہوں نے عرض کیتی یا رسول اللہ مینوں سپ نے ڈنگیا اک بہت وڈا سانپ۔ اس سوراخ توں نکلدا سی۔ اس واسطے میں اس سوراخ نوں اپنے پیر دے نال بند کر دتا۔ اور اس سپ نے میرے پیر وچ ڈنگ مار دتا اور اس کے زہر نے میرے تے غلبہ کیتا۔ آنحضرت ﷺ نے فرمایا۔ صدیق تسی اپنا پیر اس سوراخ توں ہٹا لوو۔ پھر صدیق نے اپنا پیر اس سوراخ توں ہٹا لیا اے۔ یکا یک اوہ سپ اپنے اس سوراخ توں نکل آیا اے۔ اور اس نے عرض کیتی یا رسول اللہ جدوں میں سنیا اے کہ اک صدیق آپ دے قدم چومن توں مینوں محروم کر دتا ہے اس واسطے میں ایناں نوں ڈنگیا اے۔ ایہہ کہہ کے اوہ اپنا سر اٹھا۔ پھر قدم

بوسہ کر کے اپنے سوراخ دے اندر رکھ لیا۔ اور آنحضرتؐ نے اس زخم تے اپنا لعاب دہن لایا تو حضرت صدیق اکبر نوں شفا کامل مل گئی۔ پھر چوتھے روز آنحضرتؐ تے ابوبکر اس غار توں نکل کے مدینے کی طرف روانہ ہو گئے۔ جب غار سے نکلے تو ~~مصطفیٰ~~ صدیق کا چہرہ مصطفیٰ کا چہرہ بن گیا۔ مدینہ عالم تک یہ خبر نہیں ہو سکی غلام کون ہے۔ اور آقا کون ہے۔ جن کو محمد عربی نے اتنا نوازا ہو ان کی شان کا اندازہ کون کر سکتا ہے۔ مدینے دے لوگ حیران ہیں۔ صدیق کون ہے۔ اور یار کون ہے۔ جس وقت مدینہ شریف پہنچے تو مصافحہ ہو گیا۔ لوک دوڑ پئے صدیق دی طرف۔ حضرت صدیق فوراً پیچھے ہٹے۔ اور اپنا کپڑا اٹھا کے کملی والے آقا تے سایہ کر دتا۔ پتہ چلے۔ میں غلام آں۔ ایہہ میرا آقا اے۔ جس وقت یہ مہمان مدینہ عالم میں وارد ہوئے۔ غلاموں عرض کیتا۔ یا رسول اللہ ایدھر ایدھر توں [illegible] ہو گیا۔ ایک رات تے رہ جاؤ۔ آپ نے اپنی اونٹنی دی مہار چھڈ دتی۔ اور ارشاد فرمایا نَاقَتِی مَأْمُورَۃٌ مِنَ اللہِ۔ ایہہ میری ڈاچی اللہ دی طرف توں جاندی ہے۔ اینہوں معلوم اے کتھے بیٹھنا اے۔ اور وہ اونٹنی کی کردی آ۔ جس دروازے تے وی جاندی آ۔ سونگھدی اے دروازہ۔ مولوی صاحباں نوں تعجب ہویا۔ کہ اے اونٹنی کی سونگھدی سی۔ اونٹنی ڈاچی لوکاں کی خبر۔ آج تے ایہہ کہنا۔ صراحتاً حدیث رسول کا انکار ہے۔ رہا معاملہ اونٹنی دے جانن دا۔ اونٹنی تے جاندی اے اونٹنی تے حواس خمسہ رکھدی اے۔ اس نوں پتہ آندا اے ناں۔ سونگھ وی سکدی آ دیکھ وی سکدی آ۔ سُن دی وی آ۔ سمجھدا تے کوڑا ایہہ معلوم کر سکدا آ۔

پھر اس دے جسم تے کوئی چیز وی ماحول تے محسوس وی کر دی اے ۔ اُس نوں تکلیف وی
ہوندی آ ۔

جو چیز وی میرے یار سے لگ گئی وہ بے مثال ہو گئی ۔ اس کی حقیقت ہی بدل گئی ۔
آتا ہے بخاری شریف میں ۔ اماں عائشہ روٹیاں لگا رہی ہیں تندور پہ ۔ حضور
تشریف لائے ۔ آپ نے فرمایا عائشہ میں بھی روٹی لگاؤں ۔ جی حضور کرم فرمائیے ۔
آپ نے روٹی لگا دی ۔ اماں عائشہ نے جو روٹیاں لگائی ہیں وہ سب پک گئیں ۔ جو
روٹی رسول اللہ کے ہاتھ سے لگی ہے ۔ وہ اسی طرح آٹا کچا ہے ۔

آخر حاجی صاحبہ عرض کرتی ہیں یا رسول اللہ بات کیا ہے ۔ آپ نے فرمایا
عائشہ جس کو محمد کے ہاتھ پاؤں لگ گئے اُسے تو دوزخ بھی نہیں جلا سکتا ۔ اس آگ کی کیا
مجال ہے ۔ خدا کرے ساڈے گنہگاراں دے سر تے وی پاک دا
ہتھ ہووے ۔ خدا کرے ان کے غلاموں میں شمار ہو جائے ۔

تے ~~اوٹنی~~ جس اوٹنی تے نبی پاک چل کر نیں تے گواہی دے رہیں نے
کہ ناقتی مامورۃ قتین الرا ۔ ایہہ میری اوٹنی تے پڑھ کی ہے ۔ ایہہ اللہ
دی طرفوں مامورۃ ہین ۔ اللہ ہے تے اوہ کی سوہنگھتی سی ۔

اوہ پیماندی سی ۔ 21 دے 21 کوہ بنی ۔ امدینہ ایہہ سال
پرانے چلن والے سوں پہنچے اوہ تے طبع دی روح نوں تلاش کریا
کرا اوہ پرانے جنڑے عشق دی بھٹی وچ جل رہے نیں ۔ ان کی جگہ کیہڑی اے
آخر کار ! ۵٥ شتھری کو شنگہرائی حضرت ابو ایوب انصاری دے دروازے

تے پہنچ گئی۔ وہاں بیٹھ گئی۔ حضرت صدیق دے ابوب مبارک ہو دے یار آگنہاری
ابوب آگے قدماں تے ڈگ پئے۔ جناب نبی پاکؐ نے پہلا سوال کیتا
اے۔ اوہ کی سی۔ یا ایوبؓ خط اللہ کتھے اے۔ ابوب بولے شاہ جی
کول میرے اک امانت اے۔ حضرت ایوب حیران ہن۔ یا رسول اللہ۔ کون سی
اوہ سمجھدے ہن اوہ کسی نبی دا تبرک اے۔ جہڑا غلافاں دے اندر لپیٹیا ہویا
اے۔ ادب دے نال رکھیا ہویا اے۔

جس ویلے کھولیا تے اوہ تبع دا قصیدہ سی۔ اور ایہ حضرت ایوبؓ
بائیس ویں پشت تے حضرت تبع دے پوتے ہن۔ اور بطور وراثت ایہ
اینہاں دے کول ہے۔ سرکار نے پڑھیا۔ تے غلاماں وچ بیٹھ تے وعدہ
کیتا۔ لوکو گواہ ہو جاؤ میں اس تبع دے ایمان نوں قبول کیتا۔ تے
میں وعدہ کردا واں کہ قیامت دے دن بازو توں پکڑ کے تبع نوں
اپنے نال جنت وچ لے جاواں گا۔

اس حدیث مبارک توں ثابت ہوندا اے۔ کہ مدینہ عالیہ حضرت تبع دی
دے زمانہ وچ آباد ہویا۔ اور رسول اللہ دی ولادت شریف توں ہزار سال
پہلے مدینہ عالیہ دا سنگ بنیاد رکھا گیا۔ تے مدینہ عالیہ بنیاد ہی عشق مصطفیٰ
وچ اے۔ اور ایہی وجہ ہے کہ اج وی اوتھے علم دے جام چھلکدے ہن۔
اللہ کریم تمام گنہگار آنکھوں نوں مدینہ عالیہ دیکھنا دی توفیق عطا کرے
اللہ حضور دے سب غلاماں نوں مدینہ عالیہ دیکھنا نصیب فرمائے

مصطفى جمال الدين

٢٥ - ٢ - ٩٢

مولانا عطاء المصطفیٰ جمیل   شانِ رسول ـ

دنیا دے چپے چپے تے اہل سنت دے مدارس موجود نیں۔ جنہاں وچوں ہر سال علماء کرام حفاظ کرام سینکڑے دی تعداد وچ ہر سال مدارس وچوں فارغ ہو کے دینِ محمد دی خدمت کر رہے نیں۔ اوہ طالب علم جنہاں قرآنِ پاک پڑھیا اے اوہ طالب علم جنہاں دین دا علم پڑھیا اے۔ اینہاں دے برخلاف پاکستان وچ کجھ تعلیمی ادارے یونیورسٹیاں نیں۔ دنیاوی ادارے۔ کالجز نیں۔ یونیورسٹیاں نیں۔ جنہاں وچوں طالب علم دنیاوی تعلیم حاصل کر دے نیں۔ سائنس پڑھدے نیں۔ ٹیکنالوجی پڑھدے نیں۔ دنیا دی تعلیم۔ تے مدارس اوہ ادارے نیں۔ جتھے اللہ دے اتے رسول دا علم سکھایا جاندا اے۔ تسی اینہاں دوہاں دا مقابلہ کر کے ویکھو۔

یونیورسٹی وچ کالج دا طالب علم۔ سکول جائے کالج جائے۔ تے سائیکل دے کیریئر تے اسلامیات دی کتاب ہوئے گی۔ کتاب پچھے کاٹھی اُتے سائیکل دی کالج دا طالب علم اُتے بیٹھا اے۔ قرآن دیاں آیتاں تھلے نیں۔ دین دے مدرسے دا طالب علم پہلاں وضو کرے گا۔ پھر قرآن نوں چم کے کھول کے پڑھے گا۔

یونیورسٹی دا طالب علم استاد دے گریبان تک ہتھ لے جائے گا۔ تسی اخبارات وچ پڑھدے او۔ سٹوڈنٹس شکایتاں کر دے نیں۔ استاداں دے خلاف ہڑتالاں کر دے نیں۔ دنیاوی طالب علم اپنے استاد دے گریبان تک وی ہتھ اُٹھا گا۔ لیکن محمد دے دین دا طالب علم اپنے استاد دیاں جتیاں اُٹھانا باعثِ فخر سمجھدا اے۔ دین مدرساں وچ ادب ای ادب اے۔ احترام ای احترام اے لیکن جہیڑے سکولاں وچ پڑھدے ساڈے لوک جہڑے نیں کہندے نیں ایہہ جہڑے دینی مدارس نیں

ایہہ جیہڑیاں طالب علماں نوں ہر سال شکار کر رہے نیں ۔ ایہہ رجعت پسنداں دا طبقہ اے۔
پرانی نظر دے لوگ نیں۔ رجعت پسند نیں۔ تنگ نظر۔ انہاں نوں سائنس پسن اوندی
ایہناں طالب علماں نوں جغرافیہ پسن اوندا۔

ایہہ تسلیم کردا آں۔ سائنس جغرافیہ پسن اوندا۔ ایہہ رجعت پسند لوگ نیں۔
ایہہ لکیر دے فقیر لوگ نیں۔ ایہناں دا اندھی عقیدت اے۔ اپنی عقل نہیں رکھدے۔ جو
استاد کولوں سُنیا انکھاں میچ کے ایمان لے آندا۔

جدید دور دا پڑھیا لکھیا۔ پڑھیا لکھیا مسلمان۔ یعنی دے طور تے گلاں کردا اے۔
ایہہ رجعت پسند لوگ نیں۔ بلکہ اک جملہ میں جیہڑا سمجھیا آں۔ جرم دی حد تک [illegible] حملہ آ
دین دی محبت رکھن والے نوں کہندے نیں۔ مذہبی جنونی لوگ۔ محبت نوں جنون کہی جاندا اے
ہر با دوستو! ایہہ جتنے وی الزامات نیں ناں۔ جدید دور دا پڑھیا لکھیا مسلمان۔ دینداراں
وچ رکھدا اے۔ الحمدللہ۔ میں تسلیم کرناں واں۔ ایہہ جنیاں گلاں نیں۔ ساریاں درست نیں۔
اور اسیں تسلیم کرنے آں کہ ساڈی انتہائی عقیدت اے۔ ساڈی عقیدت محبت انتہائی محبت اے
اسی رجعت پسند وی آں۔ جنون مذہبی جنون کہندے او۔ اسی خدا کولوں اس جنون دی
اس محبت دی خیرات منگنے آں۔ نبی دا معجزہ ہووے۔ انکھاں میچ کے من جان لگے۔ کوئی
اسلام دا حکم ہوئے کوئی اسلام دا آڈر ہووے انکھاں میچ کے ہر گل منی جاندے نیں۔

ایہہ انتہائی محبت اے۔ ایہہ انتہائی عقیدت اے اے (الحمدللہ) ساڈی عقیدت
اندھی عقیدت اے۔ میں دعا کرناں واں پاک رب ساڈے اپنے پیار دی اور دین
اسلام دی محبت وچ زندہ رکھیں۔ اور میں جذبات وچ نہیں کہہ رہیا۔ ایہدی

407

بنیاد قرآن مقدس اے۔ قرآن پاک وچ ایہہ اللہ نے سانوں تلقین فرمائی اللہ کریم نے
ارشاد فرمایا۔ الٓمٓ ۝ ذٰلِکَ الکتاب لاریب فیہ۔ ھُدًی للمتقین الذین
یؤمنون بالغیب = اس کتاب وچ کوئی شبہ نہیں۔ کتاب ہدایت اے۔
قرآن ہدایت دیندا اے متقیاں نوں۔ تے متقی لوگ اوہ ہین۔ الذین یؤمنون
بالغیب۔ متقی اوہ ہین۔ جیہڑے اصلی حقیقتاں نوں۔ اللہ دیاں قدرتاں نوں۔ اسلام
دے بنیادی عقائد نوں۔ رسول کریم دے معجزات نوں اسلامی عقائد نوں عقل دی
کسوٹی تے نہیں پرکھدے۔ بلکہ انکھاں میچ کے ایمان لیائی اوندے ہین۔ اگے ایہہ آ
ایمان عقیدت۔ ہور انہیں عقیدت کہنوں کہندے ہین۔ اسم اتے [illegible] ساڈی زبانی
عقیدت اے۔ میں اکھاں میچ لیاں نوں۔ جہیڑا دین ایمان نال دسو خدا کیہ ویکھیا۔
اوہ تے کیہ پیغمبر نے نہیں ویکھیا۔ واحد ذات آپ دے لال جناب محمد رسول اللہ ﷺ۔
جنہاں خدا دی زیارت کیتی۔ کیہ انسان نہیں ویکھیا۔

اللہ نوں کسے اکھیں ویکھیا نہیں۔ خدا ویکھیا نہیں جنت کساں ویکھی نہیں۔
جہنم کساں ویکھی نہیں۔ عذاب قبر کساں ویکھیا نہیں۔ حشر نشر کساں ویکھیا نہیں۔
پل صراط کساں ویکھیا نہیں۔ حوض کوثر اکھیں ویکھیا نہیں۔ میزان کساں ویکھیا نہیں۔
محشر دا میدان کساں ویکھیا نہیں۔ جبرائیل اپنیاں اکھاں نال ویکھیا نہیں۔ فرشتیاں نوں
ویکھیا نہیں۔ عرش فرش نوں ویکھیا نہیں۔ لوح قلم نوں ویکھیا نہیں۔ ایہہ ویکھیا کجھ وی
نہیں تے ایمان ساریاں گلاں تے رکھدا اے۔ ہور انہیں عقیدت کہنوں کہندے ہین
اگر کوئی شخص ساڈے نوں آکھے۔ کوئی دہریہ کوئی اسلام دا منکر۔ کہ جناب مسلمان صاحب

وکھایا شبہ کجھ وی نہیں تے آکھیاں گلاں بغض دے لاہے دے کیوں مندے او
مسلمان کولے بڑا سوہنا جواب اے۔ کہ اسیں انہاں ساریاں گلاں تے
ایمان تاں رکھنے آں۔ کہ ایہہ گلاں سانوں آمنہ دے لال احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰؐ
نے دسیاں نیں۔

بس ساڈے دین مذہب دی بنیاد حضور دی زبان مقدس اے
ساڈا ایمان اے۔ کملی والا اوہ ہستی اے۔ جنہوں ابوجہل وی تسلیم کردا اے۔ کملی والے
توں پہلاں وڈا تے ماں نے سچا جنیا ای کوئی نہیں۔

سلام اس پر جو آیا صادق الامین بن کر۔

درود اس پر جو آیا رحمۃ اللعالمین بن کر۔

الحمدللہ۔ اسیں انہاں عقیدت رکھنے آں۔ ساڈی عقیدت اندھی عقیدت اے۔ اسیں تمام
حقیقتاں نوں تاں تسلیم کرنے آں۔ کہ ساڈا اسلام ایہہ ساڈے جتنے حقائق نیں۔ ایماناں
دا منبع تے مخرج محمد عربیؐ دی زبان مبارک اے۔ لکیر دے فقیر لوگ۔ آکھدے سانوں جی۔
ایہہ لکیر دا فقیر لوگ نیں۔ بس جدھر دا کسیا شیشہ کامل نوں۔ تے انکھاں میچ کے اوہدے
پچھے پچھے ٹُر دے ہی جاندے نیں۔ الحمدللہ ایہہ لکیر دے فقیر آں۔ تے اللہ دی بارگاہ
وچ دعا کرنے آں یا اللہ سانوں لکیر دا فقیر ای رکھیں۔ ایہدی بنیاد قرآن مقدس اے
اللہ کریم نے ارشاد فرمایا۔ اھدنا الصراط المستقیم۔ صراط الذین انعمت علیہم
غیر المغضوب علیہم ولا الضالین۔ یا اللہ سانوں سدھے رستے تے چلائی رکھیں۔ سدھی
لکیر تے ٹوری رکھیں۔ مولا سانوں حادثاں تے شاکستاں کولوں بچا کے رکھیں۔

ایہہ نویاں نویاں رسماں ایہہ نویں نویں مذہب۔ نویں نویں طریقے اپنیاں مذہباں طریقیاں طریقیاں کولوں بچا کے۔ مولا اوسے لکیر تے ٹوری رکھیں۔ جیہڑی لکیر تے داتا گنج بخش ہجویری گزرے نیں۔ جیہڑی لکیر توں حضرت معین الدین چشتی اجمیری گزرے نیں۔ جیہڑی لکیر توں فریدالدین گنج شکر گزرے نیں۔ جیہڑی لکیر توں غوث اعظم دا قافلہ گزریا اے (مولا ساہنوں لکیر دا فقیر رکھیں۔ ~~جیہڑا~~ اوس رستے تے ٹوریں رکھیں۔ جیہڑے رستے توں بڑے مقبول بندے گزر دے رہے نیں۔

جدوں حضور دا پڑھیا کلمہ پڑھیا مسلمان کہندا اے۔ رنگ پسند لوگ نیں۔ رنگ کہیڑا اپنا اصل اے۔ ایہہ اوہ دین اے۔ ایہہ طریقہ اے۔ جیہڑا پچھاں جانا پسند کردا اے زمانہ ترقی دا اے۔ دنیا چن اتے جان ڈھئی آ۔ مولوی جیہے چوں نہیں نکلدے پیا۔ کہندے نیں نال پڑھے لکھے دور جان دے مسلمان۔ دنیا چن تے جا رہی اے۔ ایہہ لوگ پچھاں جا رہے نیں۔

الحمدللہ رنگ پسند آں ایہہ وی تسلیم کرنے آں۔ یا اللہ ساہنوں رنگ پسند ای رکھیں۔ ایہہ بزرگ ایہہ مدرسے ساہنوں پچھے دی طرف کھڑ رہے نیں۔ دنیا ترقی کر رہی اے۔ دنیا سٹار وار دی طرف جا رہی آ۔ تاریاں دی جنگ دی طرف جا رہی آ۔ دنیا تباہی تے ہلاکت دی طرف جا رہی اے۔ اسیں پچھے جا رہے آں۔ میں تے کہندا واں اپنا پچھے جا۔ اپنا پچھے جا۔ اپنا واپس جا۔ کہ تیرا تعلق خیر القرون دے قرن نال ہو جائے تیرا رابطہ رحمۃ اللعالمین نال ہو جائے۔ تیرا دور ماضی آ جائے۔ تیرا ماضی خدا بیتوں عطا کر دے۔ اسیں رنگ پسند وی آں۔ تے جنوں مذہبی جنون کہندے

اے دوستو مذہبی جنون دا اگر صحیح ترجمہ تُسی پُچھو تے اوہ اے عشقِ رسول۔ جنون مذہبی جنون نال تعلق رکھدا اے۔ عشقِ مصطفیٰ۔ پہلے تے مولوی صاحب دی گل سی۔ ہُن حکیم الامت دی زبانی سنو۔ علامہ اقبال شاعرِ مشرق کی کہندے نیں۔ اقبال کی کہندا اے۔

؎ خِرد کی گُتھیاں سُلجھا چکا میں۔

یار اِنہہ بڑی دانائی دیاں گلاں کیتیاں نیں۔ قوم نوں آزادی دا پیغام دِتا اے میں اک نکتہ دِتا اے۔ سوچ دِتی اے ولولہ دِتا اے۔ تڑپ دِتی اے۔ بڑیاں عقل دیاں گھنڈیاں کیتیاں نیں۔

؎ خِرد کی گُتھیاں سُلجھا چکا میں۔
مرے مولا مجھے صاحبِ جنوں کر

یار اِنہہ بڑی دانائی دی گلاں کیتیاں نیں۔ ہُن مولا دی بارگاہ وچوں اقبال جنون دی خیرات منگدا اے۔ میں نوں صاحب جنوں کر دے۔ میں نوں جنون دی دولت دے دے۔ میں نوں درد دے دے۔ میں نوں تڑپ دے دے۔ کدے سادیاں لفظاں وچ اقبال کی کہندا اے مولا۔ عقل دیاں گھنڈیاں کر چکیاں واں۔ ہُن تیرے کولوں عشقِ مصطفیٰ دی خیرات منگنا واں۔ جنون جنوں کیہ جاندا اے۔ اوہ عشقِ رسول اے۔

سنو اقبال دا پیر مرشد رومیؒ۔ رومی دی زبانی ترجمہ۔ رومی نے آکھیا جنون جنون کیہ جاندا اے۔ ایہہ اے عشقِ مصطفیٰ۔ رومی بولیا۔

کہ ہر کہ عشقِ مصطفیٰ سامانِ اوست جنون اِنہہ ایمان دی

دوارث دے چھڈے۔

ہر کہ عشق مصطفیٰ سامان اوست
بحر و بر در گوشہ ~~.....~~ دامان اوست

الحمدللہ۔ اسی آں (یومنون بالغیب) اساں ویکھیا کجھ نہیں ایمان ہر گل اتے رکھدے آں۔ (الحمدللہ) رسول کریم دا کمال آ جاوے۔ نبی کریمؐ دا کوئی معجزہ آ جاوے۔ اسلام دی کوئی صداقت آ جاوے۔ ساڈی امت دیاں پاکاں ~~...~~ ایہو ای سبق دتا اے۔ رسول کریم دا کوئی کمال آ جاوے۔ اسلام دا کوئی حکم آ جاوے۔ خبردار اپنی عقل نوں رستے دی رکاوٹ نہ بنائیں۔ عقل نوں دیوار نہ بنائیں۔ اپنی سوچاں عقلاں دانائیاں دی پنڈ بنھ کے محمد دے قدماں تے قربان کر دیویں عقل قربان کر دے دانائی قربان کر دے۔

کئی جی دیسی بے عقلی دیاں گلاں سکھاندے نیں۔ نہ میرے دوست اسلام دا ہر حکم مبنی بر حکمت اے فلسفے دے بغیر کوئی حکم نہیں۔ ہر گل دا جگ اکلوں اے۔ اوہدی منزل وچ موجود اے۔ مگر ممکن اے کہ کئی گلاں تک بشری عقل دی رسائی نہ ہو سکے بشری عقل دا دائرہ محدود اے۔ اسلامی حقائق لا محدود نیں۔ بشری عقل دی پہنچ اوتھے تک نہیں۔ جتھے تک رسول کریم دے کمالات جاندے نیں۔ ہر ایتھے اے۔ نبی کریم دا ہر کمال۔ اسلام دا ہر حکم مبنی بر حقیقت اے۔ مشاہدے نے ثبوت دے دتے نیں۔ اج بڑے مشاہدے وچ چیزاں آ گئیاں نیں۔ کل زمانہ انکار کر دا سی۔ اج مشاہدے وچ آ گئیاں نیں۔ جیس نے کہنا آں۔

ساری دنیا دی علمیاں اکٹھیاں کر لئو۔ پوری دنیا دے سائنس داناں نوں جمع کر لو۔ پوری دنیا دے ڈاکٹراں نوں جمع کر لو۔ پوری دنیا دے منطقی فلسفی اکٹھے کر لو۔ ساری دنیا دے دانا جمع کر لو۔ خدا دی قسم اے

کملی والے آقا دے قدماں تے سجدہ کردے نظر اوندے نیں۔ عقلاں سجدہ کر رہیاں نیں۔ عقلاں گم نیں۔ عقل حیران اے۔ سائنس حیران اے۔ سر جھکی حیران اے۔ کیوں نہ ہوئے۔

میرا کملی والا ابوبکر دا رسول۔ میرا کملی والا عثمان غنی دا رسول۔ میرا کملی والا بلال حبشی دا رسول۔ میرا کملی والا عربیاں عجمیاں دا رسول۔ اوہ میرا نبی صحابیاں دا رسول۔ میرا نبی شیخ الحدیثاں دا رسول۔ میرا نبی شیخ القرآناں دا رسول۔ میرا نبی فلسفیاں دا رسول۔ میرا نبی تاریخ داناں دا رسول۔ میرا کملی والا جرنیلاں دا رسول۔ میرا کملی والا شہیداں دا رسول۔ میرا کملی والا مجاہداں دا رسول۔ بلکہ میرا کملی والا ڈاکٹراں تے سائنسداناں دا وی رسول۔ سبحان اللہ۔

ہر عظمت میرے آقا دی بارگاہ وچہ سجدہ ریز نظر اوندی اے۔ زمانہ بڑی ترقی کر گیا اے۔ بشارات دا دور اے۔ اینی ترقی ہو گئی اے۔ دور حاضر وچہ اخبار پڑھیدیاں نت نویں کارنامے دستان دے۔ اک زمانہ سی جدوں گردیاں دے سپیئر پارٹس وکدے سن۔ انگوٹھو۔ ہن بندیاں دے سپیئر پارٹس وکن لگ پئے نیں۔ گردے خرید لؤ۔ خون خرید لو۔ دل خرید لو۔ اعضا بدلے جا رہے نیں۔ اعضا تبدیل ہو رہے نیں۔ دل تبدیل کیتے جا رہے نیں۔ گردے تبدیل کیتے

جاہے ہن ۔ اوہ اتنی سرجنی ترقی کر گئی ۔ اتنی سائنسی ترقی کر گئی ۔ پاکستان دے
کئی انتقیاں نوں سری لنکا دی اکھاں بینائی دیندی چلی جا رہیاں ہن ۔ کیوں سری
لنکا وچ نابینا پاکستان دا ۔ سری لنکا دی اکھاں نال پاکستان دے کئی نابینے
بینا ہوگئے ۔ ایہہ سرجنی دا کمال اے ۔ ایہہ ڈاکٹری دا کمال اے ۔ لیکن میں قربان
جاواں میرا کملی والا ڈاکٹراں دا وی رسول بن کے آیا اے ۔ سرجناں دا رسول
بن کے آیا اے ۔

روس تے امریکہ دے ڈاکٹراں دیاں ٹیماں اکٹھیاں کر لوؤ ۔ ایہناں دے جناب
بڑے بڑے ماہر ہن سرجن اکٹھے کر لو ۔ اوہ کمال روس تے امریکہ دی سرجنی نہیں کر
سکدی ۔ جیہڑی کمال میرا کملی والا آقا دل دے قدماں دی ٹھوکر کر گئی اے ۔ اوہ
سنو حدیث شریف سنو ۔ حیران رہ جاؤ ۔ حضور دی بارگاہ وچ عجیب ڈھنگ اے
سنو اک حدیث ۔

اُحد دا میدان اے ۔ میدان اُحد ۔ تیراں دی بارش ہو رہی اے
تلواراں دی جھنکار اے ۔ گرد غبار نال میدان اٹیا ہویا اے ۔ چہرے نوں
چہرہ دکھائی نہیں دے رہیا ۔ موت و حیات دی کھیڈ کھیڈی جا رہی اے
حدیث پاک وچ آوندا اے ۔ کافراں دیاں ٹیماں کھلو کے جناب تیر کھچ کھچ کے
واللیل دیاں زلفاں دا نشانہ لئے کر دے ہن ۔ ہر کافر دا نشانہ والضحیٰ دا مکھڑا اے
ہر کافر دا نشانہ واللیل دیاں زلفاں ہن ۔ لیکن قربان جاواں جیہڑے مذہبی
جنون کہندے سن اوہ ۔ مذہبی جنون دا عشق مصطفیٰ ۔ صحابہ دی پہلی قطاراں بچیاں

ہوئیاں ہین۔ نبی کریم کے غلام کیندے ہین۔ کملی والیا۔ بارش دی طرحاں ہنجو آ رہے ہین۔
یا رسول اسی اگے دیوار بن کے کھلوتے ہوئے آں۔ کملی والیا ساڈے سینے چھلنی ہوندے
ہین تے ہو جان۔ ساڈے کلیجے ٹکڑے ہوندے ہین تے ہو جان۔ پر آساں واللیل دیاں
زلفاں تے والضحیٰ دے مکھڑے تے جھرٹ نہیں آون دینی۔

صحابہ کرام دی اکھیاں کھلوتیاں ہین۔ نبی کریم دا دفاع کر رہے ہین۔ حدیث
پاک وچ آوندا اے۔ ہوا تے تیر دا تیر دا اک تیر آیا۔ رسول کریم دا اک جانثار۔ رسول
کریم دا اک عاشق دیوانہ۔ صحابی جنگ پیا لڑدا اے۔ تیر سدھا ہوا دے دوش
وچ آیا۔ تے نبی کریم دے عاشق حضرت سیدنا قتادہ دی اکھ دے ڈیلے وچ آ کے
تیر لگا۔ تیر اکھ دے حلقے وچ پیوست ہو گیا۔ نور خدا دا چھو گیا۔ اکھ دا ڈیلا
لٹک گیا۔ خون دے فوارے نکلن لگ پئے۔ قتادہ نوں چکر آ گیا۔ اکھ لٹکی ہوئی اے۔
نور چھویا ہویا اے۔ بینائی ختم ہو گئی۔ قتادہ زمین تے بیٹھ گئے۔ جدوں حواس
صحیح ہوئے۔ قتادہ نے جدوں رعشہ لگا کے تیر باہر کڈھیا۔ تے روایت وچ آوندا اے
کہ نال ای قتادہ دا ڈیلا وی باہر نکل آیا۔ اوہ زخمی ڈیلا رخسار اتے لٹک گیا۔
سیدنا قتادہ نے اپنی اکھ دا ڈیلا (کڈھیا) اپنی تلی اتے رکھیا۔ تے حدیث پاک وچ آوندا اے۔
ادھروں جنگ پئی ہوندی اے۔ ادھروں تیر پئے چلدے ہین۔ موت و حیات دی کھیڈ کھیڈی
جا رہی اے۔ تے نبی کریم دا عاشق دیوانہ اپنی تلی اتے زخمی ڈیلا رکھ کے کملی والے دی بارگاہ
وچ آ گیا۔ قتادہ چونکہ زخمی اے۔ قتادہ زخمی اے۔ قتادہ عرض کردے ہین۔ کملی والیا
چوٹ لگی اے۔ تیر دی بارگاہ وچ آیا آں۔ کملی والیا تیر کھایا اے۔ تیری بارگاہ وچ آیا ہاں

یا رسول اللہ ہم بے چاروں کا آسرا تم ہو۔

اور بے سہاروں کا آسرا تم ہو۔

آپ سے کائنات روشن ہے۔

چاند تاروں کا آسرا تم ہو۔

یا رسول اللہ چوٹ لگی اے۔ تے آیاں آں۔ حضور تہاڈی بارگاہ وچ آیا آں۔ جوان جہان آں۔ میری جوانی نوں وچ لگ گیاں اے۔ کملی والیا میری اکھ نوں ٹھیک کر دے اے کملی والیا میں شرب کولوں اکھ وسن واسطے آیاں واں۔ حضور دے صحابی دی گل۔

لو جناب دید حاضر۔ ترقی دا زمانہ اے۔ سرجری دا زمانہ اے۔ دلاں تے گردیاں دے اپریشن ڈاکٹراں دے کھبے ہتھ دی کھیڈ اے۔ میں تہانوں پچھنا واں۔ اوہ آسٹریلیا دا برطانیہ جتھے دل دا اپریشن کیتا سی۔ برطانیہ دے ہیڈ نوں لے آؤ۔ اوہو جہی صورت حال ہووے ڈھنگ ہوندی ہوئے۔ تے اکھ نکلی ہووے تے مریض آ تے آکھے ڈاکٹر صاحب میں اکھ وسن آیاں آں۔ کی آکھے گا ڈاکٹر؟

ڈاکٹر کہے گا۔ اوہنوں کھچ کے پاؤ۔ ایہدی شوگر ٹیسٹ کرو۔ پھر جناب ایہدا باڈی چیک اپ ہووے گا۔ ایہناں مرحلیاں چوں گزرے گا۔ پھر کوئی ایہدی وژن اکھ آئے گی۔ تے اوہنوں لگ گئی اے۔ ڈاکٹر کیناں مرحلیاں چوں لنگھا رے گا۔ ڈاکٹر محتاج اے۔ بلیڈ پریشر ٹیسٹ دا۔ ڈاکٹر محتاج اے اپریشن تھیٹر دا ڈاکٹر محتاج اے خون دی بوتل دا۔ ڈاکٹر محتاج اے گلوکوز دیاں بوتلاں دا۔ ڈاکٹر محتاج اے جناب پورے عملے دا۔ جے اپریشن تھیٹر نہیں تے بجلی دی ہڑتال

دا پتہ ہووے کچھ نہیں کر سکدا۔ خون دی ضرورت اگر خون نہ ملے۔ بھانویں کنا کامیاب
سرجن ہووے فیل ہو جائے گا۔

میں قربان جاواں میدان اُحد وچ نبی کریم ؐ دا غلام۔ عاشق۔ دیوانہ
بے تکلف آ کے کہندا اے۔ کملی والیا چوٹ لگی اے تے تیری بارگاہ وچ آیا آں۔ میں تے
اکھ لین آیاں واں۔ اچھا ایتھوں پتہ ہوندا اے۔ کہ قتادہ ؓ دا ایمان
سی۔ کملی والے دی موڑ دی گل اے۔ کملی والے جے موڑ وچ آ کے کرم کر دین تے بعید وی کوئی
نہیں۔ واقعی قربان جائیے نبی کریم قتادہ دی برجستگی ویکھ کے نال ای بے تکلفی ویکھو کہ
کملی والے دا کرم دا موڑ کرم وچ آگیا۔ نگاہ کرم ہو گئی۔

— ایہہ جس طرف اٹھ گئی دم وچ دم آ گیا۔

اس نگاہ عنایت پہ لکھوں سلام۔

مسکران لگ پئے۔ فرمایا قتادہ اکھ لین؟ حضور اکھ لین آیاں آں۔ فرمایا اکھ لین آ کہ
جنت لین آ۔ جلدی جواب کرین۔ اکھ لین آ کہ جنت لین آ۔ حضرت قتادہ گندم دے
دے بڑے پکے سن۔ قتادہ دا جواب سنو۔ قتادہ عرض کر دے نیں۔ کملی والیا
جنت لین نہیں آیا۔ اکھ لین آیاں واں۔ جنت تے اوہدوں ای مل گئی سی۔ جدوں کلمہ
پڑھ کے تیرا غلام بن گیا ساں۔

مَنْ قَالَ لَا اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ دَخَلَ الْجَنَّۃَ۔ سوہنیا جدوں تیرا دامن پھڑیا سی۔
اوہدوں جنت دی ضمانت مل گئی سی۔ حضور جنت تے پہلے تیرے غلاماں دی اے۔
میں تے اکھ لین واسطے آیاں واں۔ اعلیٰ حضرت احمد رضا بریلوی نے

رضا نے فرمایا: مطلب اے

تجھ سے اور جنت سے کیا منکر دور ہو۔

ہم رسول اللہ کے جنت رسول اللہ کی۔

وہ جہنم میں گیا جو ان سے مستغنی ہوا۔

جہیڑا آکھدے مینوں حضور دی ضرورت نہیں اوہ تاں جہنم دا ایندھن اے۔ کملی والے توں بے نیاز کوئی نہیں ہو سکدا۔

وہ جہنم میں گیا جو ان سے مستغنی ہوا

ہے خلیل اللہ کو حاجت رسول اللہ کی۔

فرمایا قتادہ اکھ لینی آ کہ جنت لینی آ۔ قتادہ کہندے نیں یا رسول اللہ جنت تے ہے ہی تیریاں غلاماں دی اے۔ میں تے اکھ لین واسطے آیا واں۔ حضور اکھ دیو۔ صحابہ جیہڑے اس ویلے قریب سن۔ کہندے نیں اسیں محوِ حیرت۔ نبی کریم تے قتادہ دی گفتگو پئے سُندے آں۔ قتادہ عرض کر دے نیں حضور میں اکھ لینا آیا واں۔ قربان جائیے میرے کملی والے دے کمالات توں۔ اوتھے سرجن حیران اے۔ اوتھے ڈاکٹر حیران اے۔ اوتھے دنیا دی ترقی پیچھوں سجدہ کردی نظر آئے گی۔ جنگِ احد وچ۔ خون دی بوتل نہیں منگوائی گئی۔ کوئی جناب آپریشن دے آلات نہیں منگوائے گئے۔ کوئی آپریشن تھیٹر نہیں۔ کوئی خون دی بوتل نہیں کوئی گلوکوز نہیں پئی۔ کوئی باڈی چیک اپ نہیں۔ نبی کریم نے فرمایا قتادہ اکھ لینی آں۔ میرے قریب آ جا۔ میرے قریب آ جا۔ قتادہ رحمۃ للعالمین دے قریب آئے۔ حضور قتادہ دے قریب ہوئے۔ صحابہ

آ۔ ایسے منظر پئے ویکھنے آں۔ نبی کریمؐ نے اپنی جنت دیاں پیں گھڑیاں لب مبارک تے
حضرت قتادہ دی اکھ دے قریب کیتے۔ تے زخمی ڈیلے نوں نبی کریمؐ نے پھڑ کے
اپنے زخم والے حلقے وچ رکھیا۔ زخمی ڈیلا حلقے وچ رکھ کے نبی کریمؐ نے تھوک مبارک لایا
حدیث وچ لفظ نیں۔ تھوک مبارک دی برکت دے نال۔ جیہڑا کہندے نیں۔ حضور دے
لعاب دہن دی تاثیر ایہہ ہوئی۔ اک اکھ جیہڑی صحت مند سی۔ دوسری زخمی اکھ سی۔
جیہڑی زخمی اکھ وچ نبی پاکؐ لعاب دہن پایا۔ قتادہ کہندے نیں۔ نبی کریمؐ نے پہلی اکھ نالوں
زخمی اکھ نوں بہتا تیز کر دتا۔ ایہہ زخمی اکھ بہتا تیز ویکھن لگ پئی۔ حضرت قتادہ دی
دنیا توں جانے والی اکھ آقاؐ دی لعاب دہن دی برکت دے نال واپس آ گئی۔ ہن عقل وچ ایہہ گل
اوہناں دی آ نہیں۔ عقل منے یا نہ منے۔ گرد منے یا نہ منے۔ فلسفہ منے یا نہ منے۔ ایسیاں چیزاں ای
یومنون بالغیب آں۔

ایہہ پچھلے دناں وچ میلہ عرس شریف ہو رہیا۔ لاہور وچ۔ اوہ تسی ویکھو تے جناب پئے ویکھن
اک ہوائی جہاز نکلوکے ریموٹ نال چلدا پیا سی۔ کھلونا ایہا دکھائی دے جہاں نے۔ ریموٹ
نال اوہ جہاز اڈدا اے۔ بٹن دبا کے۔ کدی رستہ بدلے گا۔ کدی پرواز کرے گا۔ اوہ کومنٹری
کرن والا اینج کمنٹری پیا سنا کے۔ جیہڑی پاکستانی کو کرشمہ کیتا اے۔ اوہ ریموٹ کنٹرول
اوہ کھلونے دی کومنٹری پیا کر رہیا سی۔ تسی ای لاکو۔ شہر بیٹھے ہوندے اوہ سرحد دی دی راکھ
ا۔ کہ اگر ام سرحد تے ہووے۔ اودھروں ہی جناب ریموٹ کنٹرول تساڈے پنڈ وچ پیندا اے۔
ٹیچ دبایا۔ چیلنج ہ بدل گیا۔ اوس لعدا ریکہ والے زمین تے ہو گئے۔ طیاریاں دی
عمر تیں اولی دور کر دتے نیں۔ ایہہ اعد حاضر دیاں ترقیاں نیں۔ اوہ قربان جاواں

۶/۱۹

رحمۃ العالمین دی دہلیز اے۔ ساری سائنس سجدہ کر دی نظر اوندی اے
عقل وکیھ دے جھکی ہوئی نظر اوندی اے۔ اج چاہن والیاں نے ریموٹ کنٹرول دے
کھلونے بنا دے۔ قربان جا ئیے۔ جدوں ساڈے کملی والے دا بچپن سی۔
حضور پنگھوڑے وچ ہوندے سن۔ حدیث پاک وچ اوندا اے۔ نبی کریم دا جدوں
ریموٹ کنٹرول چلدا اے۔ رحمۃ العالمین دی جدوں انگلی اٹھدی اے۔
جدھر انگلی دا اشارہ کر دے سن۔ چن اودھر ای جھکیا چلا جاندا اے۔
چانہ جھک جاتا جدھر انگلی اٹھاتے تھے مہد میں ۔ بار بار
کیا ہی چلتا تھا اشاروں پہ کھلونا نور کا ۔ بار بار
قربان جائیے حضور دے ریموٹ کنٹرول توں۔ صفا دی پہاڑی تے کھلوکے۔
میرے کملی والے نے انگشت مبارک اٹھائی۔ انگشت اٹھان دی دیر سی کہ۔
اودوں رحمۃ العالمین دی انگل اٹھی۔ قدرت دا ریموٹ چلیا۔ صفا دی پہاڑی تے
کھلو کے انگل اٹھا رہے سن۔ خدا نے چن دے دو ٹکڑے کر دتے۔
ستر ہزار فرشتہ سورج دیاں لگاماں پکڑ کے غروب کر دا اے۔ رحمۃ العالمین
دی انگلی اٹھی۔ ستر ہزار فرشتہ سمیتے سورج واپس آگیا۔ حضور دے ریموٹ دے
نال سائنس جھکی نظر اوندی اے۔ اتھے عقل وکھو جھکی نظر اوندی اے۔
اللہ نے جہڑا اساں نوں جیہڑا عطا کیتا اے ناں۔ عشق رسول۔ اسی
اللہ دی بارگاہ وچوں دی عشق دی خیرات منگنے آں۔
جدوں حضور دے عشاق جدوں درد اور محبت وچ اوندے سن۔

تے بچے بچے نبی پاکؐ نوں یا رسول اللہ تے پکار دے نیں۔ سُنی پکاردا اے نال جی
الصلوٰۃ والسلام علیک یا رسول اللہ
حضور ہوراں نوں مخاطب کر کے غلام پکار دا اے۔ عقل نے اپنے اعتراض کیتا
پاکستان 365 دناں وچوں پا بنیس کیتا جا رہیا دا۔ یا رسول اللہ مدینے شریف
بے شک تہاڈے آکو لو۔ 365 نوں حضور نہیں سُندے۔ عقل نے اعتراض
کیتا۔ لیکن سنجان جیں حضور وچ نوں زندہ ابن نال۔ اگر رسول کہ علم دے کمال
دا انکار کرے گا۔ ثبوت اِس عمل دا کہ حضور نال کوئی ذاتی اعتماد اے۔ میرے
روزمرہ زندگی وچ ایہہ چیزاں داخل نیں۔ میری پیر پکھل لائف دا حصہ بن چکیاں
نیں۔ میں اک واری پاک پتنوں عارف آئے آیا۔ میں دیکھیا جناب سڑک
تے نوجوان ٹورسٹ شے کرن۔ جوان تے سوئے ہوئی جوان میں ویکھیا۔ چھکاں دا ڈلیاں
والے ہاں بے دی وچ نچ چے۔ عقیدت ا پان پئے۔ ویکھن وچ سر چڑھے نکے دنا۔ کے
سڑک تے کبھی گڈہ چے پان۔ میں ساتھی نوں دکھیا جہڑے منڈے تے ہوئے جوان جان
جوان دیوانی ہوندی اے۔ ایہہ داڑھیاں والیاں نوں کی ہو گیا اے چنگیاں بھلیاں نوں
اوہ ایہہ اجے عورتاں ماہ بنے ہنے جاوید میانداد دے شارجے وچ چھکا ماریا اے۔
پکستان جت گیا اے۔ ایہہ اوہدی خوشی وچ نچ رہے نیں۔

میرے دوست نوں اِس سانحے دے زمانے وچ زندہ ابن۔ میری
روزمرہ زندگی میرے معمول دا حصہ بن چکی اسا۔ کتھے شارجہ کتھے پاکستان
~~[illegible]~~ تے سراہ راست نوں جاوید میانداد دا چھکا دکھیا۔

اوہدے نال جھکے نہے وجدے نیں توں پیا ویکھنا ایں ۔ دور دی آواز پیا سُننا ایں
دور دیاں تصویراں پیا ویکھنا ایں ۔ اوہ توں اُمتی ہو کے نبی دا کلمہ پڑھ کے
شارح وچ ہوون والا واقعہ سائنس دے کرشمیاں نال اپنیاں اکھاں نال پیا
ویکھنا ایں ۔ تے میں یوسفوں بالغیب میں کیوں نہ منا ۔ میرے رحمۃ العالمین ؐ نے
فرمایا ۔

إِنِّي أَسْمَعُ صَلْصَلَةَ أَهْلِ مُحِبَّتِيْ ۔ سب رب پیار والے دے بندیاں نوں آپے
ہی سن بناواں ۔ تیرا سُنیا ای نہیں فرمایا ۔
وَاَعْشَرُ خَفْقِهِمْ آواز ہی سنن بندا ۔ تے پہچان وی جاناں آں ۔ کیونکہ اکبر اعلام پیا دسدا
پڑھدا اے ۔ (توں سوچ ضمیر دی عدالت کولوں دیکھو ۔)
توں اُمتی ہو کے ہزاراں میلاں دی آواز سائنس دے کرشمے نال سُن لویں ۔
تے میرا کملی والا اوس قادر مطلق دی قوت نال کیوں نہیں سُن سکدا ۔ جنہوں خود
خدا نے قرآن وچ سبحان آکھیا ۔

سبحان الذی اسریٰ بعبدہٖ ۔ جیہڑی ذات اپنے بندے نوں
راتو رات لے گئی ۔ اوہ سائنس دان نہیں کیمیا دان نہیں ہیئت دان نہیں
جغرافیہ دان نہیں ۔ اوہنے فرمایا اپنے بندے نوں کرن والا راتو رات کرن
والا سائنسدان نہیں ۔ کیمیا دان نہیں ۔ جغرافیہ دان نہیں ۔ اوہ تے سبحان اے ۔
سبحان الذی اسریٰ بعبدہٖ ۔ جیہڑا اپنے بندے نوں لے گیا ۔ اوہ سبحان
اے ۔ ہر چیز تے قادر اے ۔ پاک اے ذات اوہ ہے اوہ عاجز کوئی نہیں ۔

نقصان کوئی نہیں خامی کوئی نہیں۔ ہو سکدا اے کدی نہیں سائنس دان دا تجربہ غلط ہو سکدا اے۔
سائنس دان دا میزائل فیل ہو سکدا اے۔ سائنس دان دی گل سنو۔ ایہہ سائنس دان
جیہڑا جہاز بنا کے چن تے گیا اے۔ سب توں زیادہ رفتار جیہڑی اللہ تعالیٰ دی انسان نے
سائنس دے ذریعے حاصل کیتی۔ 25000 ہزار میل فی گھنٹہ سی۔ اپالو دی رفتار
جیہڑی فوٹو پہ رہیا سی۔ 25000 ہزار میل فی گھنٹہ دی رفتار تے ڈھائی لکھ دا سفر کر سیگا
10 گھنٹیاں وچ اوہناں طے کیتا۔ ایہہ اے سائنس دان دی طاقت۔

آمین میں تینوں سبحان دی طاقت دساں۔ جیہڑا نبی ہے ساڈا نوں لے کے گیا
جیہڑا اسمان اے۔ جبرائیل امین نبی کریم دی بارگاہ وچ عرض کر دے نیں۔ یا رسول اللہ
میں سدرۃ المنتہیٰ اتے ساں۔ ایہہ سارا ستارے شمس تے اتے سدرہ تیکر 7
آسماناں تے اتے سدرۃ المنتہیٰ۔ میں یا رسول اللہ سدرہ تے بیٹھا ہاں اللہ دے حکماں نوں
اڈیکدا ہاں۔ اک مرتبہ اللہ تعالیٰ نے مینوں ہنگامی حکم دتا۔ فرمایا جبرائیل زمین تے
جا۔ فوری جا۔ جلدی پہنچ جا۔ میں عرض کیتی مولا حاضر آں۔ اللہ کریم نے فرمایا جبرائیل
میرا اک سوہنا نبی حسین نبی۔ معصوم نبی۔ میرے پیارے نبی یوسف نوں
ہتر دے بھراواں نے کھوہ وچ دھکا مار دتا اے۔ میرا نبی ڈونگھے کھوہ وچ ڈگدا پیا اے۔
جبرائیل حسین نبی اے۔ میرا شاہکار نبی اے۔ میں نئیں چاہندا میرے نبی دے سوہنے
مکھڑے تے چوٹ لگ جائے۔ جا جبرائیل یوسف نوں کھوہ دی تہہ تے جان توں پہلاں
پہلاں اپنیاں پراں اتے چک لے۔ جبرائیل عرض کردے نیں یا رسول اللہ۔ میں سدرۃ المنتہیٰ
اتے ساں۔ 7 آسماناں دے اتے۔ ادھر یوسف کھوہ دے وچ یوسف ڈگدے پئے

نیں۔ آقا جد اپنیاں نوافلاں جمع کر کے۔ اپنیاں قوتاں جمع کر کے۔ جد پرواز
کردے۔ اج یوسف ؑ شہر تک نہیں کس پہنچے۔ جد اپنیاں نظراں تے سوچاں یوسف
نوں جھک لیا سی۔ عقل وچ نہیں اوندا اے نہ آوے۔ اساں اپنیاں عقلاں
نوں محمد مصطفیٰ دی بارگاہ وچ قربان کر دتا اے۔

سبحان الذی اسری بعبدہ ~~لیلا من المسجد الحرام~~ الی۔ لا

پاک اے اوہ ذات جہڑی اپنے بندے نوں لے گئی۔ قربان جائیے۔ اپنیاں
کرناں والا جبرائیل۔ اپنیاں قوتاں والا جبرائیل۔ اپنی پرواز والا جبرائیل۔
معراج دی رات جدوں آ گئی۔ سانوں حدیث ایہہ منظر دسدی اے۔ اُم ہانی
دا کمرہ اے۔ سوراخ دے رستے جبرائیل سمٹ کے آیا۔ اوہ جبرائیل جہدے
ستر ہزار پر نیں۔ جہڑا ہم مار دیاں ای زمین تے آ جاندا اے۔
ہیبت والا جبروت والا جلال والا وقار والا۔ پرواز والا۔ ہمت والا قوت والا
طاقت والا۔ معراج والی رات سراپا نیاز بن کے تے آقا کملی والے دے قدم
پیا چمدا اے۔ کتنا حسین منظر اے جبرائیل اج سمٹیا ہویا اے
اج سکڑیا ہویا اے۔ اج ہستی نوں مٹا کے اپنی ہستی نوں سکیڑ کے
رسول دیاں قدماں تے کملے کملی والے دیاں تلیاں پیا چمدا اے۔
اقبال دی روح خوش ہو گئی۔ کملی والیا میں تے سمجھیا سی ایہہ گارے دا
مجموعہ اے انسان۔ معراج دا منظر ویکھ کے میرے دل وچ انسان دی
منزلت ودھ گئی اے۔ انسان اوہ اے جہدے قدم جبرائیل وی چمدا اے

ـــہ اب آ دتا گھوا مد بخاری نسخہ وچ ہے ۔ ۲ بار

جب سے سُنا کہ یار لباسِ بشر میں ہے

سبحان الذی اسریٰ بعبدہ لیلاً من المسجد الحرام الی المسجد الاکرم

دورِ حاضر دیاں گمراہ کن گلاں چوں اِک ضرب المثل وی اے ۔

جیہڑی خدا جانے کیہڑے دشمنِ اسلام نے تراشی سی ۔ ضرب المثل ایہہ

مُلاں دی دوڑ مسیت تک ۔

پتا نہیں کیہڑا اوہ جنے ایہنوں وضع کیتا اسا ۔

ملاں دی دوڑ تاں مسیت تک ہوندی ۔ قرآن پڑھ کے ویکھو، قرآن دسدا اے

کہ اکمل والا جدوں معراج تے گیا ۔ بلندیاں تے گیا ۔ تے اللہ تعالیٰ فرماندے

نیں من المسجد الحرام الی ~~المسجد الاقصیٰ~~ ۔ محبوب نوں جدوں اسمان عظمتاں

نال ہمکنار کیتا ۔ جدوں معراج دیاں دولتاں عطا کیتیاں ۔ تے پتا اے ۔ گھر دا

ویہڑا مسجد وچوں تے آیا پر گئے مسجد اقصیٰ ۔ گھرے مسجد الحرام توں تے آگے گئے

مسجد اقصیٰ ۔ مسیت دا گھر کے آیا بیت وچ پتا اے ۔ تے قرآن نے دس

دتا ۔ اوہ عظمت دے متلاشی اگر ہشتوں عظمت دی فرودت اے یعظمت تے

ترقی نوں جدوں بلندی دا اے کہ مسجد وچوں بلندی اے ۔ تیرا ایہہ گھر دا مسجد وچوں

اے تے آہندا مسجد وچ اے ۔ اتھوں بیت المعمور اے ۔ اوہ [illegible] تیرا ایہہ

نوں معراج والا مسجد وچ ہویا اے ۔ جیہڑا وی معراج چاہندا اے ۔ جیہڑا وی

بلندیاں چاہندا اے تے جیہڑا وی عظمتاں چاہندا اے تے اوہ مسجد نال

پیارے نبی۔ ساڈے آقا دی زندگی دا اوڑنا بچھونا مسجد سی۔ ہجرت کر کے آئے مدینہ
پاک وچ تے پہلوں مسجد دی تعمیر کیتی۔ قبا۔ اودھروں فارغ ہوئے تے مسجد نبوی
تعمیر کیتی۔ تے رہائش حضور دی۔ ہر اگلا والا رہندا اوس کمرے وچ اے
جیہڑا بوہا کھلدا ایں مسجد شروع ہو جاندی اے۔ جا کے۔ اللہ تعالیٰ نے خوش نصیباں
نوں زیارت کرائی ہوئی اے۔ اللہ تعالیٰ مدینہ پاک دی زیارت نصیب کرے۔
اوہ جیہڑا ریاض الجنۃ اے۔ ریاض الجنۃ دا جیہڑا دروازہ اے۔ اوہ ام المومنین
سیدہ عائشہ دا حجرہ سی۔ اوہ حجرے دا بوہا کھلدا اے تے اگوں مسجد شریف
ہو جاندی اے۔ تیرے نبی دی زندگی دا محور مسجد۔ ایہہ گھر یا مسجد وچوں
اندروں بنائی مسجد۔ رستہ مسجد دے وچ اے۔ تیرے نبی دی رہائش مسجد دے ڈیرا
مسلماناں دل وچ ایہہ تمنا رکھو۔ جیہڑی شے تیرے نبی دی مسجد وچ رہیا اے تے مسجد
وچ عزت پایا اے۔ اللہ تعالیٰ پتھراں دی بلندیاں مسجد وچ عطا فرمائے۔
گلاں دی عوض مسجد نک نہیں۔ ذرا دعا کر شہر دی مسجد مسجد نک ہو جائے۔

مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ

مسجد اقصیٰ اوہ خوش نصیب مسجد اے جیہدے آل دوالے نوں اللہ تعالیٰ نے برکتاں دتیاں نیں
جیہدے گرد و پیش وچ برکتاں رکھیاں ہویاں نیں۔ اللہ کریم فرماندے نیں بارکنا حولہ
مسجد اقصیٰ دے آل دوالے وچ برکتاں رکھیاں اے۔ مفسرین کرام فرماندے نیں حالانکہ
حقیقی برکت مسجد دے وچ اے۔ خدا دا گھر برکت والا اے۔ لیکن اللہ مسجد اقصیٰ
نوں فرما رہیا اے۔ ایہدے گرد و پیش برکت اے۔ ایہدے آل دوالے برکت اے

ایہدے چار چوفیرے برکت اے۔ اوہنہاں دی وجہ ایہہ وے۔ کہ مسجد اقصیٰ اوہ جگہ اے

جیدے چار چوفیرے ہزاراں پیغمبراں دیاں قبراں موجود نیں۔

[redacted]

20/3/96

فقط صحیح المبارک

۱۸-۷-۹۷

۴۲۷

حضرت مریمؑ کی ولادت باسعادت

واللہ دے دین دے کم اپنیاں زندگیاں جنہاں وقف کر چھڈیاں ۔ بازندگیوں

(۱) اسلام دی خدمت وچ گزاریاں نیں ۔ قرآن دسدا اے ۔ اللہ انہاں دے ذکرتے یاداں مٹن نئیں دیندا ۔ اونہاں دے ذکر باقی رہندے نیں ۔ تے کیہڑا ایہہ دسے کہ قرآن سانوں دسدا اے کہ پہلے انبیاء دیاں اُمتاں وچ ۔ ایہو جہے خوش نصیب گھرانے رہے نیں ۔ جنہاں وچ اللہ تعالیٰ نسل در نسل اسلام دے علماء تے پیدا کرداندا رہیا وے ۔ علماء انبیاء اور اولیاء ۔ تے اوہ گھرانے جنہاں دین دیاں خدمتاں سرانجام دتیاں نیں رب نے اونہاں گھراں دیاں یاداں نوں وی زندہ رکھیا اے ۔ ہدجی گل ۔

(۲) اللہ تعالیٰ بلا شک سمیع الدعا اے ۔ تے اللہ ہی مجیب الدعوات اے ۔ اوہو ای سُندا اے اور مالک وی اے ۔ غنی وی اے ۔ تے بے نیاز وی اے ۔ واللہ غنی عن العالمین اوہدی مرضی جہیڑی دعا سُنے سُنے نہ سُنے ۔ مالک جو ہویا ۔ اللہ سُنے تے اوہدا فضل اے تے کرم اے ۔ نہ سُنے تے اوہدا عدل اے ۔ میریاں تہاڈیاں دعاواں ہو سکدا اے اللہ نہ سُنے ۔ پر اللہ اپنے حبیباں تے ولیاں تے مقبول بندیاں دیاں دعاواں ضرور سُندا اے

(۳) کہ بلا شبہ اللہ تعالیٰ دی رحمت ہر جگہ موجود اے ۔ اَللّٰہُ نُوْرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۔

کی کائنات دے ذرے ذرے وچ اوہدی ذات تے نور موجود اے۔ پھر جیہڑی دعا اللہ والیاں دے قریب آکے منگی جائے۔ اللہ والیاں دے دربار تے آکے منگی جائے اللہ والیاں دے مصلیاں دے کول آکے منگی جائے۔ اوہ دعا اللہ ضرور قبول فرماندا اے ہر کوئی نئیں وکھاندا۔

(۱۱) تے پھر جیویں آسمان اتے تارے نیں۔ تے سوہنے تے سارے۔ سارے تارے سوہنے نیں۔ جیویں آسمان اتے تارے نیں۔ تے اوہناں دے وچ اک چودھویں دا چن اے۔ ایویں آسمانِ ہدایت اتے وی اللہ دے تارے نیں۔ تے ساڈا کملی والا رخ اے۔ جیویں تاریاں وچ چودھویں دا چن ہوندا اے۔

ایہہ چند اک گلاں نیں کر دتیاں نیں۔ جیہڑا ایس تہانوں واقعہ سنانا ایں تے سنانا ایں میں تہانوں (قصہ۔ ۲ بار) کہانی نئیں لوکو۔ قصہ کہ لوکو پر ایہہ قصہ کوئی الف لیلیٰ دا قصہ نئیں۔ یا کسے ڈائجسٹ دا قصہ نئیں۔ قصہ تہانوں اوہ سنانا ایں۔ جیہڑا [illegible] رب نے قرآن وچ سنایا اے۔ قرآن دا قصہ۔ کئی لوگ سانوں کہندے نیں۔ مشورے دیندے سانیں۔ کہ تسی مولوی جیہڑے نیں

قرآن ہنیں سنا ندے ۔ قصے سناندے نیں ۔ کہانیاں ۔

اہلِ اللہ دی کرامات تے نبی دیاں معجزیاں نوں کہندے نیں کہانیاں ۔ ایہہ سُنّی مولوی کہانیاں سناندے نیں ۔ تے میں دسناواں قرآن پڑھ کے دیکھو کنّے قصے ایہو جیہے نیں ۔ جیہڑے رب دی قرآن وچ بیان فرماندا اے ۔ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَیْکَ اللہ دی قصے سناندا اے ۔ تے میں تہانوں سناناں ایں قرآن دا قصہ ۔

حضور توں پہلے بنی اسرائیل وچ اک رواج سی کہ جس خاوند بیوی دے گھر بچہ پیدا نہیں سی نہ ہوندا ۔ بے اولاد ہوندے سن ۔ اوہ اک منّت منّدے ہوندے سن اللہ دی بارگاہ وچ ۔ کہ یا اللہ اسی بے اولاد آں ۔ جے توں پتر دیں گا تے اسی پہلا بچہ دین دے رستے وچ وقف کر چھڈاں گے ۔ اور اپنا بچہ مسجد اقصیٰ دا چڑھاوا چاہڑ چھڈاں گے ایہہ منت شروع سی ۔ کہ یا اللہ جیہڑا بچہ دیں گا اسی مسجد اقصیٰ دا چڑھاوا چاہڑ چھڈاں گے تے اوہ جدوں اللہ تعالیٰ اوہناں ماپیاں دی سُندا سی ۔ اوہناں نوں اولاد دیندا سی ۔ اوہ اپنا پہلا بچہ اپنے وعدے دے مطابق مسجد اقصیٰ دی انتظامیہ دی نذر کر دیندے سی ۔ اوہ بچہ مسجد اقصیٰ دے وچ پلدا سی ۔ علم حاصل کردا سی ۔ تے اپنی ساری زندگی اسلام وچ وقف کر

دیندا سی۔ ایہہ اک سنت سی بشر دی سی۔ تے اللہ پھر اوہناں نوں اولاداں
عطا فرماندا سی۔ ایہہ جیہڑا اسیں تہانوں قصہ سنا رہے آں۔ ایہہ جدوں پیش آیا سی
تے مفسرین کرام فرماندے نیں۔ کہ مسجد اقصیٰ دے چڑھاوا چڑھے ہوئے سن تاں
جیہڑے بچے۔ ماپیاں نے جیہڑے بچے چڑھاوا چاڑھے ہوئے سن۔ اوہناں دی تعداد دسی
کم و بیش تقریباً چار ہزار ۴۰۰۰ ۔ ۴۰۰۰ ہزار بچے مسجد اقصیٰ دے
وچ سن۔ کجھ بچے سن۔ کجھ نوجوان سن تے کجھ بوڑھے سن۔ جنہاں دے چڑھاوے چڑھے
ہوئے سن۔ ایہہ جیہڑے چار ہزار درویش سن۔ جیہڑے مسجد اقصیٰ دے وچ سن۔
ایہہ سارے علم دین پڑھ کے اپنے اپنے ماحول وچ دین دی خدمت کر دے سن۔ اینہاں
چار ہزار درویشاں دے اگے ستر امام سن۔ تے ستر اماماں دے وچوں
اک امام داناں سی عمرانؑ تے اک امام داناں سی حضرت زکریاؑ
عمرانؑ ایہہ نیں دے کسے پاکستان والا نئیں عمران کرکٹ والا۔ عمران ابن ماثانؑ
اک ایہہ امام سن۔ تے اک زکریاؑ۔ اک اللہ دا ولی تے دوجا اللہ دا نبی۔
اک ولی تے اک نبی۔ ایہہ حسن اتفاق ایہہ وے۔ کہ اوہناں دوہاں دیاں بیویاں

عمران دی بیوی ۔ تے زکریاؑ دی بیوی سکیاں بھیناں سن ۔ تے ایہہ لوک

دونویں ہم زُلف سن ۔ عمران دی بیوی دا ناں سی حنّہ ۔ تے زکریاؑ دی

بیوی دا ناں سی بی بی الیشاع ۔ بی بی حنّہ تے ایشاع سکیاں بھیناں سن ۔

حنّہ عمران دے گھر سی ۔ تے ایشاع حضرت زکریا علیہ السلام دے گھر سی ۔ اوہ

اللہ تعالیٰ دی بے نیازی اک اللہ دا ولی تے دوجا اللہ دا نبی ۔ تے اوس نیلے چھت والے دی

بے نیازی دونویں آپے ہی بے اولاد سن ۔ نہ عمران دے کوئی اولاد سی ۔ تے نہ حضرت

زکریا علیہ السلام دے کوئی اولاد سی ۔

مفسرین کرام فرماندے نیں ۔ بی بی حنّہ اپنے ویہڑے بیٹھی سی اک دن ۔

عمران دی بیوی ۔ تے ایہناں دے ویہڑے وچ اک رُکھ سی ۔ اک بوٹا ۔ اوہدے

تے اک پرندے دا آہلنا ۔ سی گھونسلہ سی ۔ تے بی بی حنّہ گھر دا کم کر دیاں

کر دیاں ۔ حنّہ نے اک تماشہ ویکھیا ۔ حنّہ نے ویکھیا ۔ اوہ چڑا گھونسلہ (آہلنا) اے یا

آہلنا ۔ درخت تے چڑا گھونسلہ اے ۔ اوہ پرندے دے بچیاں دے

بھریا ہویا اے ۔ تے ایہناں دی ماں چڑی مادہ پرندہ اوہ اپنے منہ وچ

خوراک لے کے آئی اے اُڈدی اُڈدی۔

چڑی اُڈدی اُڈدی آئی نظر آئے گی۔ تے آہلنے وچ چہکدے بوٹ دِسن
اوہ چیخ چیخ کے ماں کولوں خوراک منگدے پئے نیں۔ ایہہ گل اُساں وی ویکھیا
ہونا ایں۔ ایہہ بڑا دلچسپ منظر ہوندا اے۔ تے بچے چیکدے نیں
ماں لئی بے قرار ہو کے بچہ جدوں چیخے غذا ویلے ماں دا کلیجہ پھر دھڑکدا اے ساناں
روحی نے ایہو آکھیا اے ناں۔

چوں نہ گرید طفل کے جوشد لبن
چوں نہ گرید ابر کے خندد چمن۔

ایہہ بدل گجدے تے بوٹیاں مسکدے نیں۔ بچہ روندا تے ماں دی چھاتی وچ
دودھ جوش ماردا اے۔ بندہ روندا تے اللہ دی رحمت دے گلاب دے بوٹے
اُگدے نیں۔ ایہہ منظر بڑا خوبصورت ہوندا اے۔ کدی نے جدوں ویکھیا نہ
تماشا کہ آہلنا بھریا ہویا۔ چڑی دے بوٹاں دے نال۔ تے ماں آئی [illegible]
مونہہ وچ خوراک لے کے۔ تے واری واری بچیاں دے مونہہ دے وچ خوراک پئی

433

(دعا)
آ جاندی اے۔ تے حنہ دے دل اُتے تار لگا۔ چھوٹ لگنے تے ~~[crossed out]~~ دعا دی لذت

اے۔ دعا دی اودوں پتہ لگدا اے جدوں چوٹ لگی ہووے۔ رسمی دعا

دا مزہ نہیں۔ نماز توں بعد دعا پیا منگدا اے۔ اینج دعا پیا منگدا اے نالے نک چڑ

چھوہا کنڈاں ڈھیا اے۔ کئی نمازی دکھے نہیں ناں۔ دعا پیا منگدا اے۔ تے سر کھرکن

ڈھیا اے۔ ایہہ دعا کیہڑی۔ دعا دی لذت اودوں ہوندا اے۔ جدوں تیرے

دل دیاں تاراں رب العالمین دی رحمت نال جڑیاں ہونا۔ حنہ نوں لگی نال

چوٹ۔ تے آسمان ول ~~[crossed out]~~ منہ کر کے کہن لگی واہ نیلی چھتری والیا جے تیاں

دِتیں تے آدِتیں تے چڑیاں دے آہلنے بھرے ہوئے نیں۔ ح با ر

میں تے تیرے دل دے لڑ لگی ہوئی آں۔ بس میری جھولی خالی اے۔

چوٹ لگی تے حنہ نے رب نال پکا عہد و پیمان کیتا۔ حنہ دی کوک بس نال

جڑی اے رب دا قرآن بن گیا۔ حنہ دی گل رب نے قرآن وچ بیان کیتی۔

اللہ کریم فرماندے نیں۔ اِذْ قَالَتِ امْرَاَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ اِنِّیْ نَذَرْتُ

لَكَ مَا فِیْ بَطْنِیْ مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّیْ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ۔

3 سپارہ – آل عمران ...

ویکھو نا۔ ایہہ اللہ والیاں دی شان۔ اوئے اللہ والیاں دے دل دیاں
دھڑکناں رب دا قرآن پئیں جاندیاں نیں۔ ایہہ شان اے ناں۔
حنہؓ وی تے دے لڑکی تے خود وی عابدہ تے زاہدہ سی۔ اوہ اللہ دی
مقبول بندی سی۔ اللہ۔ اللہ۔

حنہؓ کہندی اے اُچی چھت والیا۔ جیہڑا میتھوں بچہ عطا کریں گا
میں منت منی آں میں مسجد اقصیٰ دا چڑھاوا چاہڑ چھڈاں گی۔
بعض مفسرین کرام فرماندے نیں۔ قابل غور گل ایہہ اے۔ حنہؓ
نے جدوں دعا منگی سی۔ بی بی حنہ دی عمر مبارک سی کوئی ۸۸ سال یعنی عمر
۸۰ سال دی مائی۔

ہن زمانہ ترقی کر گیا اے۔ ہن تے زمانہ آ گیا اے (ٹیسٹ ٹیوب بےبی)
پڑھدے او ناں اخبار وچ۔ ایہہ لیڈر نیں مسائل وچ جدید حاضر دے۔ کجھ لوک
ڈاکٹر بے اولاداں نوں ایہہ مسئلہ جائز اے کہ ناجائز۔ علما کرام امت دا اس
تے توجہ دے رہے نیں۔ لیکن شرط ایہہ اے۔ جیہڑے دے جیڑ ٹیوب وچ ختم

ہو گئے ہوں اوہدے ڈاکٹر کی کرے گا۔ پوری دنیا دے ڈاکٹر اکٹھے کرو۔
تے دسو ہے کوئی بانجھ عورت ۸۰ سال دی عمر تے رب کولوں اولاد منگ رہی
پئی اے۔ معلوم ہویا حضرت نوں پتہ سی۔ گل اگرچہ خلاف واقعہ اے۔ مگر
ولی دے لڑ لگی آں۔ نیلی چھت والا کرم کرے تے بعد وی کوئی نہیں۔
سنو قرآن۔ اذ قالت امرأۃ عمران رب انی نذرت لک ما فی
بطنی محررا فتقبل منی انک انت السمیع العلیم۔ یا اللہ میری دی
قبول فرمالے مولا ایہنا جملہ کنا حسین اے۔ انک انت السمیع العلیم۔ سمیع
آکھیا۔ اپنے عشق دے اظہار کر سکدا پیا اے۔ ہویا جو سمیع۔ تے علیم تاں
آکھیا کہ علیم ہے شئوں کہ ۸۰ سال میری عمر اے۔ تے بچہ پیدا کرن دی عمر نہیں
ہے توں سمیع اے۔ علیم وی اے توں جاننا ایں کہ میری عمر تے گزر چکی
اے۔ پر ربا ولی دے لڑ لگی آں جے کرم کر چھڈیں تے بعد وی کوئی نہیں۔ پڑھو قرآن
۸۰ سال دی عمر دی مائی دی [illegible] دعا۔ اللہ فرماندے نیں۔ اساں حنہ دی
دعا نوں قبول فرمایا۔ ایہ شان اللہ والیاں دی۔ معلوم ہویا اللہ والے

ہیرے پتھرے طرح ہیں۔ اللہ تعالیٰ اپنے محبوباں دیاں دعاواں قبول فرماندا

اے۔ احمد رضا بریلوی جیہڑے عاشقِ مصطفیٰ ہین۔ فرماندے ہین کہ اللہ

نے قبولیت بنائی ہی محمد عربی دی دعا واسطے اے۔ اعلیٰ حضرت فرماندے

ہین۔ ویسے دعا منگن دے انگ آ گئے تاں قبول ہوئی۔ احمد رضا فرماندے ہیں۔

قبولیت اڈیکدی اے کہ کدوں کملی والا ہتھ اٹھائے۔ تے میں گلے دا ہار بن جاواں

رضا کہندے ہین۔

ے اجابت نے بڑھ کر گلے سے لگایا۔ نعت خوان محمد علی ظہوری

نے کلام انج بولیا اے۔ اودا انج سوہنا اے۔ جھک کر = بڑھ کر دا ہور

مفہوم اے۔ تے جھک کر دا ہور مفہوم اے۔ رضا کہندے ہیں۔

ہ اجابت نے جھک کر گلے سے لگایا۔

بڑھی ناز سے جب دعائے محمد ﷺ۔

یا اللہ میری دعا قبول کرنا۔ توں سمیع بصیر ایں۔ بخشش وی کر دیں۔

قرآن دسدا اے۔ رب نے نبی پاک دی دعا قبول فرمائی۔

حنہ حاملہ ہوگئی۔ قرآن دسدا اے اوہ گھڑیاں دا ویلا آیا جدوں
بی بی حنہ نے بچے نوں جنم دتا [illegible] بچے نوں جنم دتا۔ اوہ وی اللہ نے
بیان فرمایا۔ اللہ کریم فرماندے نیں۔

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنثَىٰ جدوں
حنہ نے بچے نوں جنم دتا۔ خوشی تے غم دے رلے ملے تاثرات نال خوشی
کر وکھو رب نے دعا قبول فرمائی۔ پر مینوں ایس طرح اولاد دے دتی اے۔ نالے
غم۔ غم کیہدا۔
فلما وضعہا (آل عمران ۳۶)

بی بی حنہ نے جدوں بچے نوں جنم دتا تے کہندی یا اللہ سوچیا سی کجھ تے
بن گیا کجھ۔ اولاد دے دتی اے۔ پر ایہہ تے کڑی اے۔ ایہہ تے مونث اے۔ تے اوہ
تک جیہڑا بچہ پیدا ہوندا سی۔ منت نوں بعد اوہ منڈا ای پیدا ہوندا سی۔
تے مسجد اقصیٰ دا چڑھاوا چڑھدا سی۔ پر ایہہ تے کڑی اے۔ دھی دھیانی
اے دتے منت منی اے دین [illegible] دے رستے وچ آزاد کر چھوڑاں گی۔ ایہہ تے
کڑی اے ایہہ کس طرح مسجد اقصیٰ دا چڑھاوا چاہڑاں گی۔ دھی دھیانی آ

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ اِنِّیْ وَضَعْتُهَآ اُنْثٰی ۭ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا

وَضَعَتْ ۭ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْاُنْثٰی ۚ

ہاتف کولوں آواز آئی حنہ غم نہ کر۔ غم نہ کر۔ کی ہویا جے کڑی اے توں

نہیں جاندی رب جاندا اے کڑی بڑی شان والی کڑی اے۔ دنیا دے

تختے تے کوئی مرد اس کڑی دی شان دا برابر نہیں۔

حنہ نے جدوں گل کیتی تا۔ اگلی گل حنہ دی اے۔ پانشا ایہہ تے کڑی ہوئی اے

میں تے منت منی ہیں۔ مسجد اقصیٰ دا چوہڑا چاہڑاں گی۔

وَاِنِّیْ سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَاِنِّیْٓ اُعِيْذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ

الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ۝ بارانہ اس کڑی دا ناں رکھیا اے مریم۔

ایہہ سیدہ مریم حضرت عیسیٰ دی ماں۔ ایہہ سیدہ مریم دی عزت اے

یہودیاں نے طعنہ ماریا۔ یہودی بڑی بدنصیب قوم اے۔ یہودی بڑے

بدنصیب ہیں۔ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ

ایہہ رب تعالیٰ دی مغضوب مردود قوم اے۔ ایہہ انبیاء دے قاتل۔

نبیاں دے گستاخ یہودی سی۔ انہاں نے بی بی حنہ دی عزت اتے بڑے حملے کیتے

سن۔ انہاں آکھیا اے مریم تیری ماں تے بڑی چنگی سی۔ تیرا پیو تے بڑا نیک

سی ولی سی۔ تیری ماں ولی تیرا پیو ولی۔ توں کیدے تے گئی ایں۔ نعوذ باللہ [illegible]

يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ

أُمُّكِ بَغِيًّا ۝ توں کیدے تے گئی ایں۔ تیرا پیو تے بڑا نیک سی۔

تیری ماں تے بڑی نیک سی۔ یہودیاں نے حضرت مریمؑ دی عزت تے حملے

کیتے۔ یہودیاں آکھیا۔ عیسیٰؑ ناجائز بچے نیں۔ یہودیاں نے مریم دی

پاک چادر دی بے عزتی کیتی۔ قرآن جا کے نبی پاکؐ توں جیہڑے مریمؑ دی

پاکیزگی دے قرآن پاک وچ تذکرہ کرایا اے۔ حضرت عیسیٰ دی نبوت دا

اعلان کیتا میرے رسول نے۔ معلوم ہویا کملی والا گنہگاراں واسطے رحمت

ای نہیں اے۔ بلکہ نبیاں تے وی (اللہ دے) رحمتاں کردا [illegible] رہندا اے۔

پاسداری کرم سب پر [illegible] کوئی [illegible] کوئی ہوشاں جتے [illegible]

متعلق اداکرم اے۔

کرم سب تے ہے۔ کوئی کیسے ہو۔

آقا تم سب پر رحمۃ العالمین ہو۔۔

بادشاہ ایہہ تے گوڑھی اسا۔ اللہ پاک نے فرمایا ہم نے حکم کہ حنّہ نے تہ کر اسداں

چری دھی نوں قبول کیتا۔ کی ہویا۔ نوں لے جا مسجد اقصیٰ دے وچ۔

جا دھی دا چڑھاوا چاھڑ دے۔

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا

وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا + حنّہ نوں رب نے بیٹی نوں لے جا مسجد اقصیٰ دا چڑھاوا

چاھڑ دے۔ ایہہ بڑی شاناں والی دھی اے۔ بی بی حنّہ اپنی دھی مریم نوں

سینے نال لا کے تے مسجد اقصیٰ لے کے آئی۔ اوہ جیڑے چار ہزار درویش سن

ناں۔ جیڑے اوتھے پلدے پئے سی مسجد اقصیٰ دے وچ۔ ہر درویش کہندا

اے۔ اینہاں دی ماں مری اینہاں پیو کولی۔ اینہاں خالو نبی۔ اینہاں دی خالہ ولیہ۔

ایہہ نیکاں دے شہر دی دھی اے۔ ایہہ بڑی نیک۔ اینہاں دی ماں چنگی۔ اینہاں

پیو چنگا۔ ہر درویش کہندا اے کہ مریم دی خدمت میں کراں، مریم دی

نوکری میں کراں ۔ مریم دی کفالت میں کراں ۔ اللہ پاک نے قرآن پاک وچ فرمایا ۔ کہ ہر درویش کہندا اے ۔ کہ مریم دی نوکری میں کراں ۔ آخر ساریاں دے وچ جھگڑا پیدا ہو گیا ۔ کسے نے آکھیا ایس نوں میرے حوالے کرو ۔ کوئی کہندا اے میرے حوالے کرو ۔ پھر گل ایس تے ٹھہری کہ ہر شخص اپنا اپنا قلم آہنی کہ جس دے نال تورات لکھی جاندی اے ۔ اوہناں قلماں نوں اک ندی وچ پانی بھرے ایس وچ ڈال دیو ۔ جس دا قلم تر جائے گا یعنی پانی وچ نہ ڈبے گا ۔ اوہی شخص کفیل مریم ہوئے گا

دوسری روایت : اوہناں نے ایہہ گل طے پائی ۔ کہ جناں قلماں نال اللہ تعالیٰ دی وحی لکھدے آں ۔ لوہے دے بھاری قلم لے کے نہر اُردن تے چلئے آں ۔ ہر درویش اپنا لوہے دا قلم سٹے پانی دے وچ ۔ تے ظاہر اے لوہا ڈب جاندا اے ۔ تے قرعہ اندازی ایہہ فیصلہ کیتا ۔ کہ اپنا اپنا قلم سٹنے آں ۔ تے سب دے قلم ڈب جان گے ۔ تے جیندا قلم تر گیا ۔ سمجھو اوہندا مقدر دا بیڑا دھری تر گیا ۔ بعینہٖ قرآن پاک وچ موجود اے ۔ قرعہ اندازی

ہوگئی۔ درویشاں واری سٹیا اپنا اپنا قلم۔ درویش قلم سٹ دے گئے
پانی دے وچ لوہے دا قلم ڈُب جاندا اے۔ قلم سٹ دے نیں قلم ڈُب
جاندا اے۔ سٹے گئے چار ہزار درویشاں نے قلم سٹیا۔ جیڑا درویش
سچا اے اوہدا قلم پانی وچ ڈُب دا اے۔ قرآن دسدا اے سبب توں
آخر وچ حضرت زکریا نے پانی وچ قلم سٹیا۔ تے زکریا دا قلم پانی
تے تَرن لگ پیا۔ حضرت زکریا۔
فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَّأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَّكَفَّلَهَا
زَكَرِيَّا۔ اللہ کریم فرماندے نیں۔ ہر درویش دا قلم ڈُب گیا۔ تے تریا قلم حضرت
زکریا دا۔ تے قدرت نے اشارہ کیتا کہ۔ مریم دیتے جائے غم نہ کر۔
دھی دھیانی اے۔ توں سوچدی ہوویں گی۔ تے میری بچی نال ایہہ اگلی وچ
کی گزرے گی۔ غم نہ کر ایسی مریم نوں اسیں جھولی دواں گے۔ جیڑی خالہ
دی جھولی ہوگی۔ زکریا دا لوسن مریم دے۔ خالہ جیڑا اے ناں لفظ
اردو وچ مستعمل اے۔ تے پنجابی وچ کی کہیئے اسیں ماسی نہ (2) ما

۴۴۳

پنجابی زبان گورشانہ سمجھو۔ ایہہ پنجاب شاہ دی بولی اے۔ تے خواجہ غلام فرید دی
زبان۔ ایہہ ماسی جیہڑا لفظ اے۔ ایہہ اصل وچ لفظ اے ماں سی یا ماسی
ماں ورگی۔ ماں جیسی۔ بھیناں نوں بھیناں دیاں اولاداں نال بڑی محبت
ہوندی اے۔ بھیناں نوں بھیناں دی اولاد دے نال بڑا پیار ہوندا اے۔
ماں سی۔ جے اوہ پڑھے تے بن گئی ماسی۔

رب نے فرمایا کہ اسی مریم نوں اوہ جھولی دیواں گے جیہڑی ماں دی
ہو سکدی۔ مفسرین فرماندے نیں: اک وقت آیا۔ جدوں خالو ہوراں نے اک
کمرہ تعمیر کیتا۔ مسجد اقصیٰ دا صحن سی، جیہڑا اوہدے نیڑے سی، اوہدے وچ چھوٹے کمرے سن
درویشاں دے۔ تے زکریا ؑ نے بی بی مریم واسطے اک خاص کمرہ تعمیر کروایا۔
سادہ جیہا کمرہ۔ اک کھڑکی رکھی مسجد اقصیٰ دے وچ کھلدی۔ تے سیڑھیاں چڑھدیاں
سن مسجد اقصیٰ دے وچوں دی۔ اک کھڑکی کھلی مسجد اقصیٰ دے ول۔ جدوں جی باری
رکھی خالہ دے وچ کھلدی ول۔ تے زکریا ؑ دے دل دی تمنا ایہہ سی کہ
معصومہ مریم نے اپنی عبادت کرنی ایں۔ جدوں اللہ دی عبادت کرے گی

تے مسجد اقصیٰ دی کھڑکی کھول لے گئی۔ تے اللہ دی رحمت دیاں ہواواں
اون لگیاں۔ تے جدوں ماں دی یاد ستائے گی۔ تے خالہ دی باری کھول
کے خالہ دا چہرہ ویکھ لیندی۔ اک خاص کمرہ جیہڑا حضرت مریم دے واسطے
تیار ہویا۔ ہن سنو جیہڑا قرآن کریم نے بیان کیتا اے۔
اللہ کریم فرماندے نیں۔ کہ حضرت زکریا علیہ السلام حضرت مریم نال پیار کردے اوہناں
جاندے سینے نال لیندے سن۔ تے کھڈاندے سن مریم نوں۔ تے تبلیغ کرن واسطے
جاندے سن۔ جدوں واپس اوندے سن تے بی بی مریم دے کمرے وچ۔ اللہ کریم
فرماندے نیں۔

كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِندَهَا رِزْقًا

حضرت زکریا علیہ السلام جدوں وی کمرے دا دروازہ کھولدے سن مریم دے کمرے دا۔
دروازہ کھولدے سن تے
تے مریم دے مصلے دے چار چوفیرے بے موسم دا پھل پیا ہوندا اے
رزق۔ عربی زبان دا لفظ اے۔ اس تے کہندے آں نان اچ پانی۔ رجن لئی
چاول سبزیاں ان پانی۔ رزق دا مفہوم حصہ۔ پہاڑی کی [illegible]

گزرگی

تہاڈی اولاد۔ تہاڈی زمین۔ تہاڈا کاروبار۔ ایہہ سارا رزق اے۔
جس وچ حرام ملیا ہویا ہئی۔ بے موسم دے پھل تے جنت دے کھلونے
تے میلے میلائے کپڑے۔ جنت دے میلے میلائے کپڑے۔

اک وڈی دنیا اے ایہہ دولتیے۔ جھوٹی آن بان شان والے۔
تے دنیا دیاں نظراں اوتے ظاہر کرن والے۔ میں اخبار وچ پڑھیا اک شخص دا بیان
آکھدا پاکستان وچ بڑی آلودگی اے۔ ہوا گندی اے۔ پانی چنگا نہیں ایتھے دا
اسیں پاکستان دا پانی نہیں پیندے۔ اسیں تے فرانس دا پانی پیندے آں۔ پاکستان وچ
ایہو جیہے بے غیرت وی ہین جنہاں نوں پانی چنگا نہیں لگدا پاکستان دا۔ ایہہ اوہناں
دنیاں رکھاں نوں پچھ کے ویکھو۔ جنہاں نیرباں تھانواں دے کے حاصل کیتا۔
اسیں تے باہر دا پانی پیندے آں۔ میں صدقے نہ جاں اوہناں اشرافیاں نوں
جنہاں دے جوڑے تے کھانے جنت وچوں آن۔ [illegible] دے اندر
اک مسیحہ ویکھی۔ ۱۹۲۶ء وچ جان دا اتفاق ہویا۔ جیہدا ناں
سی فاطمہ۔ حضور دی بیٹی دے ناں تے فاطمہ۔ میں زینے توں

ویکھیا اینہدی وجہ کی اے۔ کہن لگا۔ بی بی پاک دی دھی دے ناں تے تُرکاں نے
تعمیر کیتی اے۔ مسجد فاطمہ۔ میں ویکھیا لوکاں بنائی ہوئی آ۔ اوہ آکھن لگا
اوہ جیہڑی روایت آوندی اے۔

کہ نبی پاکؐ دی بیٹی سیدہ فاطمہ۔ سیدہ فاطمہ دی اک سہیلی
یہودی دی دھی۔ تے سیدہ فاطمہ تے یہودی دی دھی جہڑی اکو محلے وچ
رہندیاں سن۔ مدینہ پاک وچ۔ گوانڈھن بی بی فاطمہ دی۔ یہودی دی بیٹی
اکٹھیاں جدیاں کھیڈیاں جوان ہویاں۔ یہودی دی بیٹی۔ سرمایہ دار
دی بیٹی۔ دولت مند دی بیٹی۔ امیر کبیر دی بیٹی۔

سیدہ فاطمہ خاتونِ جنت رسول دی بیٹی۔ یہودی دی دھی
دی شادی دا وقت قریب آیا۔ یہودی نے کارڈ بھیجے ناں
مہماناں نوں۔ دولت منداں نوں تے وڈیریاں نوں۔ تے دھی کہندی
اے ابا۔ میری شادی تے توں دعوت نامے بھیجے تے امیراں کبیراں نوں
تے میری سہیلی فاطمہ نوں کیوں نہیں سدیا بھیجیا۔ فاطمہ نوں ہن بلایا۔

کرانی
بہو دی آنہدا چھڈ دیے۔ اینوں بلا کے اپنی توہین کرانی آں۔
میرے گھر تے آوندا ایں۔ دولت منداں نے۔ امیراں کبیراں نے۔ وچہ فاطمہ
سادہ لباس اپنے وچہ گل صحیح نہیں لگدی۔

دھی نے آکھیا ابا ایہہ گل نہیں۔ ٹھیک اے اسا کرے گی دولت منداں اونا
ایں۔ پر فاطمہ میری پیاری سہیلی اے۔ بڑی لاڈلی سہیلی اے۔ مینوں فاطمہ
نال بڑا پیارا اے۔ جے توں فاطمہ نوں نہ بلایا تے میں وی سوہنا جوڑا
نہیں پانا۔ میں وی ڈولی نہیں چڑھنا۔ فاطمہ آئے گی تے میں ڈولی چڑھاں گی۔
پیو دھی دی اس گل تے مجبور ہو گیا۔ کہن لگا اچھا بچی۔ میں تینوں ناراض
نہیں کر سکدا۔ تے ہے سی پیو دی۔ اوہنے آکھیا۔ چلو دھی دی راضی رہو سا۔
تے جدوں فاطمہ آئے گی ناں۔ تے میں فاطمہ دا تعارف کراواں گا۔ دولت منداں
دی بیگمات نال۔ تے تعارف انج کراواں گا سارے امیر کبیر ہوتے نیں۔
فاطمہ دا سیدھا سادہ لباس ہونا ایں۔ تے میں تعارف کراواں گا۔ ایہہ محمد دی
دھی اے۔ تعارف کراواں گا حقارت نال فاطمہ دا لباس ہونا ایں سادہ

غریبانہ۔ تے میرے گھر دولت مندان نے اونا این۔ اوہ یہودی کیہا۔ جیہڑا نبی پاک دی گستاخی دا موقعہ جان دیوے۔ اودھی ٹنگ ایتھوں نکلی پئی ہوندی جدوں ٹنگ رسول دی توہین لئی کردے۔ اونہے کیہا ٹھیک اے دھی وی راضی ہو جاوے۔ تے فاطمہ دی توہین وی کراں گا۔

جدوں شادی دا دن آیا۔ تقریب دا دن آیا۔ تے اودھی دلہن تیار ہو رہی اے۔ سہیلیاں نے گھیر مٹ وچ۔ یہودی گھر وچ رنگ گا رنگ کپڑے۔ اودھر نبی پاک دی دھی نے سادہ جیا لباس پایا۔

سنو اک عاشق دی علامہ اقبال دی گل سنو۔ حکیم الامت اقبال کہندے نیں۔ اک تے آل عمران دی مریم اے ناں۔ تے اک مریم اے آل محمد دی۔ آل دی مریم اک تے ایہہ اے ناں۔ اک آل محمدؐ دی مریم اے۔ فاطمہ۔ اقبال کہندے نیں۔ عمران دی مریم وی عظمت والی اے۔ تے میرے محمد دی فاطمہ وی عظمت والی اے۔ مریم وی بڑی پیاری لاڈلی اے۔ تے فاطمہ وی بڑی لاڈلی اے۔ اقبال زبانے بخیں

مریم تے اک وجہ نال پیاری لگدی اے۔ تے فاطمہ 3 وجوہات نال پیاری لگدی اے۔ ہن سنو اقبال دیاں لفظاں وچ۔

مریم از یک نسبتِ عیسیٰ عظیم

اور از سہ نسبت حضرت زہراؑ عظیم۔

مریم اک نسبت نال پیاری اے فاطمہ 3 نسبتاں نال پیاری اے۔

فرماندے نیں مریم دی ایہہ نسبت اے۔ کہ عیسیٰ دی ماں۔ اللہ دے نبی دی ماں۔ بڑی وڈی نسبت اے۔ پیاری نسبت اے۔

فرماندے نیں سنو فاطمہ دیاں 3 نسبتاں۔ فرماندے نیں۔ پہلی نسبت اے

نورِ چشمِ رحمۃ اللعالمین۔

پہلی نسبت ایہہ اے۔ کہ فاطمہ کملی والے دے اکھاں دا نور اے۔ نورِ چشم اولاد نوں کہندے نیں نال۔ دھی پتر نوں کہندے نیں نورِ چشم

نورِ چشم رحمۃ اللعالمین۔

آں امام اولین و آخرین۔

آں امام

اتے دوجی زینب۔ دھی رسول اللہ۔ تے بی بی کہندی اے۔ فرماندے نیں۔

بانوئے آں تاجدار هل اتیٰ

مرتضیٰ مشکل کشا، شیر خدا،

بی بی علی دی تے وفا نڈے بیٹی جان کہندی اے۔ فرماندے نیں دھی

رسول اللہ دی تے بی بی حیدر دی تے جان۔ فرماندے نیں کہ

مادر آں مرکز پرکار عشق۔ (عشق دے پرکار دا مرکز حسین دی ماں)

مادر آں قافلہ سالار عشق۔

اودھر حضور دی دھی نے پایا سادہ لباس۔ جدوں نکلن نال مُڑی۔

تے روایت وچ آوندا اے کہ جبرائیل امین حضور دی بارگاہ وچ آگئے،

السلام علیک یا رسول اللہ۔ حضور نے آکھیا اندر آ۔ جبرائیل حاضر اے

جبرائیل کتھے آئے اور عرض یا رسول اللہ مینوں رب نے بھیجیا اے

اللہ پیا فرماندا اے محبوبا۔ تیری بیٹی اپنی سہیلی دی شادی تے جا رہی

اے۔ سہیلی دا باپ بڑا گستاخ یہودی اے۔ اوہنے شادی کی

توہین دا اک طریقہ ایہہ سوچیا اے ۔ یہودی نے شہزادی بیٹی دے لباس تے
طنزاں کرنیاں نیں ۔ فاطمہ دے غریب ول اشارے کرنے نیں ۔ اللہ پیا
فرماندا اے ۔ محبوبا ۔ میں ہر گز بیٹی دی توہین برداشت نہیں کرنی ۔ فاطمہ دی
توہین مصطفیٰ دی توہین اے ۔ تے رسول اللہ دی توہین خدا دی توہین
اے ۔ میں وں اللہ نے فرمایا جا جبریل ۔ جنت وچوں اک جنت دا جوڑا
لے کے جیں جنت دا جوڑا لے کے آیا واں ۔ جنت دی چادر لے کے آیا واں
جنت دی خوشبو بات لے کے آیا واں ۔ اللہ پیا فرماندا اے ۔ محبوبا ۔
اپنی بیٹی نوں جنت دا جوڑا پا کے بازار وچ بھیج ۔ حضور دی دھی
نے پایا جنت دا جوڑا ۔ ایہہ تے بن گئی نور علیٰ نور

احمد ~~رضا کنبہ سائیں~~ ۔

سر تا قدم ہے ۔ دم سلطان زمن پھول

احمد رضا کنبہ نے بڑا پیارا کلام لکھا اس نوں لے کے پیر دا ہک کھول اے ۔
سر تا قدم ہے دم سلطان زمن پھول ۔
لب پھول دہن پھول ذقن پھول بدن پھول

واللہ جو مل جائے مرے گل کا پسینہ

مانگے نہ کبھی عطر نہ پھر چاہے دلہن پھول

کیا بات رضا اس چمنستان کرم کی

زہرا ہے کلی جس میں حسین اور حسن پھول۔

رسول دی بیٹی جنت دا جوڑا تے جنت دی شان اوڑھدے آئی۔
یہودی گھروں جدوں آئی۔ تے روایت وچ آوندا اے۔ تے امیراں دیاں
بیگماں تے شاہاں دیاں ~~[illegible]~~ دلہن ہوئی فاطمہ دی طرف دوڑی۔ جنہاں نے چار چوفیرے سی جھرمٹ سی
سہیلیاں دا اوہ وی ویکھدی۔ کہندی فاطمہ نا فاطمہ۔ ایہ جوڑا کتھوں لے کے
آئی ایں۔ سونے کتھوں سوایا ای۔ فاطمہ خوشبو کتھوں لائی آ۔ بی بی دی
وصل سندی اے۔ جوڑا دنیا دا نہیں۔ جنت دا جوڑا اے۔ تے خوشبو
بوئے محمد دی خوشبو اے۔ ایہ اللہ دا اے۔ جنہاں دیاں غذاواں جنت
وچوں آون۔ اک حرم آل محمد دی۔ ایہ اللہ والیاں دی شان۔
جدوں دروازہ کھولدے نیں۔ حضرت زکریا ؑ اگے جنت دے میوے۔

نے بے معصوم دے پھل ۔ تے جنت دے میلے سلائے کپڑے ۔

اے جنت دی گھر والی مریم ۔ کی تماشہ اے ۔ میں جدوں دروازہ کھولناں آں ڈٹھے اگے پھلاں دا ڈھیر لگا ہونداں اے ۔ جنت دے پھل جنت دے کپڑے ۔ اے مریم ایہہ مال کتھوں اوندا اے ۔ بعض مفسرین کرام فرماندے ہیں جدوں خالو جی نے پچھیا سی ناں ۔ سیدہ مریم کولوں ۔ بی بی مریم دی عمر مبارک سی دس سال ۔ دس سالہ مریم ۔ معصوم مریم ۔ اے مریم ایہہ کتھوں اوندا اے (اَنّٰى لَكِ هٰذَا) ۔ اگوں مریم دا جواب سنو ۔ وڈا خالو جی کوئی جن لے کے نہیں اوندا ۔ کوئی فرشتہ لے کے نہیں اوندا ۔

قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝

خالو جی ایہہ جنہاں نوازشاں ہیں ۔ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۔ اس دا جواب بی بی مریم نے دے دتا ۔ خالو جی جنہوں اللہ چاہ لوے ۔ مَنْ يَّشَآءُ ۔ پھر اگوں رزق وی بے حساب ہی عطا کردا اے ۔ جنہوں اللہ نے چاہ لیا اے ویکھو دس سال اے عمر مریم دی ۔ مفسرین فرماندے ہیں خالو سیراں رکھا

عمر اے ۹۰ سال ۔ ایہ اگے حافظہ چلدا اے ۔

[signature]

[signature]

9/2/96

ختم کیم الحارث

۱۱ — ۲ — ۹۷

نبی پاکؐ کا میلاد مبارک

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ۝

حضور صلی اللہ علیہ وسلم دی آمد نوں اللہ تعالیٰ نے مختلف طریقیاں دے نال فرمایا۔ جس دا اک ثبوت ایس عنوان تحت بیان کیتا اے۔ اب اس دی تشریح سماعت فرمائیں۔ ارشاد ہوندا اے۔ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ — بے شک تہاڈے کول تہاڈے وچوں اک رسول تشریف لیائے۔ اگر اوہ ساڈے وچوں تشریف نہ لیاندے تے اسی کدے وی فیض حاصل نہیں کر سکدے سی۔ أَنفُسِكُمْ دیاں دو قرأتاں ہیں۔ اک ف تے پیش اور دوسری ف تے زبر۔ یعنی أَنفَسِكُمْ اس تقدیر پر معنی ایہہ ہون گے کہ بے شک تہاڈے وچوں نفیس ترین اور بہترین جماعت چوں آئے۔ تمام دنیا چوں عرب افضل۔ عرب دے وچوں قریش افضل۔ اور قریش دے وچوں بنو ہاشم افضل۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم بنو ہاشم وچ پیدا ہوئے۔ اور جس مہینے وچ آئے اوہ تمام مہینیاں نالوں افضل۔ جیہڑی کتاب

لیائے تمام کتاباں نالوں افضل۔ جہڑا دین لیائے تمام دیناں نالوں
افضل۔ جس شہر سے وچ آئے۔ تمام شہراں نالوں افضل۔ جس زمانے وچ
آئے۔ تمام زمانیاں نالوں افضل۔ نبی پاکؐ دے تمام صحابہ تمام کائنات
نالوں افضل۔ نبی پاکؐ دی امت تمام امتاں نالوں افضل۔ نبی پاک دا قانون
قانونِ الٰہی۔ نبی پاکؐ دا کلام کلامِ الٰہی۔ نبی پاک دا ویکھنا۔ خدا دا
ویکھنا۔ نبی پاک دا بولنا۔ خدا دا بولنا۔ نبی پاک دا ہتھ خدا دا ہتھ۔ انہاں دا
سُننا خدا دا سُننا۔ نبی پاک دی بیعت خدا دی بیعت۔ نبی پاک دا
گھر خدا دا گھر

بخدا خدا کا یہی ہے در نہیں اور کوئی مفر مقر

جو وہاں سے ہو یہیں آکے ہو جو یہاں نہیں تو وہاں نہیں۔

ایتھاں لفظ۔ رسُولٌ دی تنوین تعظیم دے واسطے یعنی وڈی عظمت
والا رسول۔ عَزِیْزٌ عَلَیْهِ مَا عَنِتُّمْ تہاڈا مشقت وچ پینا انہاں
تے گراں گزردا اے۔ اوہ تہاڈی تکلیف نہیں ویکھ سکدے۔ ایہ حقیقت

کہ تکلیف ساڈی ہوندی اے۔ اور بے چینی حبیبِ خُدا صلی اللہ علیہ وسلم ہوندی نیں۔

حشر توں وی جیڑا مشکل مقام ہووے گا۔ نبی پاکؐ اوتھے وی جلوہ افروز ہون گے۔ اک صحابی نے عرض کیتا۔ یا رسول اللہؐ میرے ماں باپ آپؐ تے قربان ہو جان۔ مدینے دے تاجدارا۔ اگر اساں نے آپؐ نوں حشر دے ہولناک میدان وچ تلاش کرنا ہووے تے کتھے تلاش کریئے۔ حضور علیہ السلام نے فرمایا۔ 3 مقام ہون گے۔ جتھے میں مل سکاں گا۔ جتھے میری امت دے عمل تولے جا رہے ہون گے۔ میں کول کھڑا ہوواں گا اگر میرے کسی اُمتی دا کوئی وی عمل کم ہو جائے گا۔ تو میں اُس دی کمی نوں پورا کر دیا کراں گا۔

صحابی عرض کر دا اے پیا۔ آقا۔ اگر اُتھے آپؐ نوں اوتھے وی نہ مل سکیے تے پھر۔ نبی پاکؐ نے فرمایا۔ حوضِ کوثر تے ہوواں گا میری پیاری امت پیاسی ہوئے گی۔ میں آبِ کوثر دے جام پھڑ وندا ہوواں گا۔

اگلی حضرت فرماندے آ۔

ٹھنڈا ٹھنڈا مٹھا مٹھا   پیتے ہم ہیں۔ پلاتے یہ ہیں۔

رب ہے معطی یہ ہیں قاسم   رزق اس کا ہے کھلاتے یہ ہیں

اس کی بخشش ان کا صدقہ   دیتا وہ ہے دلاتے یہ ہیں۔

صحابی عرض کیتا۔ یا رسول اللہ آپ سانوں اوتھے وی نہ ملے تے پھر نبی پاک نے فرمایا پلصراط تے کھڑا ہوانگا۔ جبریل دے پر پھڑے ہونگے اور میں دعا کردا ہوانگا۔ رب سلم امتی   اے یا اللہ میری امت نوں سلامتی دے نال گزار دے۔

آپ اندازہ فرماؤ جیہڑی دعا فرمان والے سید الانبیاء ہون تے ظلم کس چیز دا اے۔

رضا پل سے اب وجد کرتے گزریئے۔ کہ ہے رب سلم صدائے محمد

حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ۝ ۔

تہاڈی بھلائی دے چاہن والے۔ مومناں تے رحم کرن والے ہیں۔

کوئی اپنی اولاد دے مریض اے۔ کوئی دولتِ دنیا دا حریص اے۔ کوئی اپنے آرام دا حریص اے۔ مگر نبی پاک ﷺ دی حرص نے اُمتاں دی آ۔ کہ میرے جنتی دی کلمہ پڑھن والے نیں۔ سارے ای جنتی بن جان۔ اینا لوک جتنا پیار اپنی امت نال اے۔ ہور کسے نبی پیغمبر دے نال وی نہیں سی۔

خاکِ پاک ۔ اک دن جبرائیل نوں حکم ہویا کہ زمین تے جا۔ اور مزارِ اقدس دی جگہ توں اک مشت خاکِ پاک لے آ۔ جبرائیل نے آ کے زمین نوں حکم سنایا۔ زمین ذوق دے نال وجد وچ آگئی۔ اور مثل کافور دے خاکِ پاک ظاہر ہوئی۔ اس خاک نوں لے کے اپنے مقام تے پہنچے تو حکم ہویا کہ بادِ تسنیم، کوثر و تسنیم دے اندر ڈبو کے لیا۔ اب اوہ خاک دے ذرے جس وقت لوکاں دی کان وچ ہونیا اوہ مزار اقدس بنیا تے اس دی ماہیت بدل گئی۔ جس وقت کوئی چیز کان دے اندر جاندی اے۔ تو اس دی ماہیت دا احکام وی بدل جاندے نیں۔ تو اوہ خاک دا ذرہ خاک کیے

رہیا۔ نور ہو گیا۔ اس واسطے بے شمار نظائر موجود ہیں۔

ہن نواں دور شروع ہوندا اے۔ اللہ تعالیٰ نے ارادہ فرمایا کہ خلیفۃ اللہ فی الارض دی پیدائش ہووے۔ چنانچہ آدمؑ دا پتلا تیار کیتا گیا۔ سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم فرماندے نیں۔

کُنْتُ نَبِیًّا وَّ آدَمُ بَیْنَ الرُّوْحِ وَالْجَسَدِ۔ اجے آدمؑ روح اور جسم دے درمیان سن تے میں اوس ویلے وی نبی سی۔

ہن اوہ نور مقدس حضرت آدمؑ دی پشت مبارک وچ رکھیا گیا حضرت آدمؑ نے اپنی پشت دے پچھوں دی آواز سنی۔ عرض کیتی یا اللہ ایہہ آواز کیہی اے۔ جواب آیا۔ ایہہ محمد مصطفیٰ میرے محبوب دی تسبیح دی آواز اے۔ میرا ایہہ نور وچ میرے نال وعدہ تے کردو۔ اینہوں پاک رحماں اور مطہر پشتاں وچ امانت رکھنا۔ ہن ایہہ نور چمکدا۔ فرشتیاں نوں حکم ہویا کہ سجدہ کرو۔ سارے جھک گئے۔ مگر ابلیس نے انکار کیتا۔

ایہہ انکار دماں نت دلیلاں پیش کیتا۔ حکم ہویا۔

فا خرج منها فانک رجیم ۝ و ان علیک
اللعنة الی یوم الدین ۝

پارہ نمبر ۱۴ سورۃ الحجر 35

تو نکل جا۔ کہ تو شیطان ہے۔ بے شک قیامت تک تجھ پر
کی لعنت و پھٹکار رہے گی۔ اور جو سجدہ کرنے والے ہیں ان کو مرتبے
عطا کیے گئے۔ درجے عطا کیے گئے

امام فخر الدین رازی تفسیر کبیر میں فرماتے ہیں۔ کہ آدم علیہ السلام
سجدہ اس واسطے ہویا۔ کہ

کان فی جبہتہ نور محمد صلی اللہ علیہ وسلم

انسان دی پیشانی دے اندر نبی پاک ﷺ دا نور سی۔

فیر او نور حضرت شیث علیہ السلام دی طرف منتقل ہویا۔ آپ
آدم علیہ السلام دی اولاد دے وچوں زیادہ حسین و جمیل سن۔ فیر او
نور پاک ﷺ حضرت ادریس علیہ السلام دے کول پہنچیا۔ آپ 365 سال دی

وجہ زندہ آسمان تے اٹھا لئے گئے۔ اوہ نور پاک حضرت ادریسؑ توں

ہوندا ہویا حضرت نوحؑ دے کول پہنچیا۔ ایسے نور دے صدقے

کشتی جودی پہاڑ تے ٹھہری۔ نور پاک نوحؑ دے کول منتقل

ہوندا ہویا جناب ہودؑ جناب تارخ دے کول منتقل ہو گیا

تارخ حضرت ابراہیمؑ دے والد سن۔ نہایت ہی عابد زاہد نیک

خیال سن۔ کئی کئی مہینے پہاڑاں دے وچ تنہا عبادت کردے سن۔

بھکھیاں نوں کھانا کھلاندے سن۔ آپ حضرت ابراہیمؑ دی وفات

توں پہلے ہی وفات پا چکے سن۔ آپ دے وفات دے بعد آپ دے

دادا نے کفالت اپنے ذمے لئی۔ تے المختصر ایہہ آ۔ نبی پاک دا نور

پاک آدمؑ اسلام توں لے کے حضرت عبداللہ تک پاک پشتاں

طیب پشتاں دے اندر ہی منتقل ہوندا رہیا۔

قرآن کریم دے اندر اے۔

اَلَّذِیْ یَرٰکَ حِیْنَ تَقُوْمُ ۙ وَتَقَلُّبَکَ فِی السّٰجِدِیْنَ ○

اللہ تعالیٰ تینوں ویکھدا اے۔ جدوں توں کھڑا ہوندا ایں تے پھرنا تیرا
سجدے کرن والیاں دے وچوں۔

اس آیت دی تفسیر امام فخرالدین رازی فرماندے نیں۔

اِنَّہٗ کَانَ یَنْتَقِلُ نُوْرُہٗ مِنْ سَاجِدٍ اِلیٰ سَاجِدٍ

اوہ نور منتقل ہوندا رہیا۔ اک سجدہ کرن والے توں۔ دوجے سجدہ کرن
والے دی طرف۔

حضرت عبدالمطلب فرماندے نیں۔ کہ میں حطیم کعبہ وچ سو رہیا
سی۔ کہ میں ویکھیا۔ اک عظیم الشان درخت۔ زمین توں ظاہر ہو رہیا
اے۔ میرے ویکھدے ویکھدے اوہ وڈا ہو گیا۔ ایسدی شاخاں نے اسمان
نوں چھو لیا اے۔ اوہدی چوڑائی دے اندر مشرق و مغرب ڈھک گیا۔
اوسدے پتے آفتاب توں زیادہ چمک رہے نیں۔ میں ویکھیا عرب و عجم دے
رہن والے۔ ایس درخت دے سامنے جھک گئے نیں۔ اور اوسدی
روشنی آہستہ آہستہ ودھدی جا رہی اے۔ پھر میں ویکھیا۔ کہ

قریش دے لوگ اس دیاں نشانیاں دے نال لپٹ گئے۔ اوہ کجھ
اس نوں کرنا چاہندے آ۔ جس وقت اوہ اس خیال دے نال اپنے
قریب پہنچدے آ۔ تے اک خوبصورت نوجوان انہاں نوں روک دیندا
اے۔ میں اُس توں سوہنا نوجوان اج تک نہیں ویکھیا۔ اس نوجوان
دے جسم توں ہر طرف خوشبو دیاں لہراں جا رہیاں سن۔ میں نے چاہیا
عظیم الشان درخت دے نال لپٹ جاواں۔ مگر پہنچ نہ سکیا۔

ہیں اس خوبصورت نوجوان توں پچھیا۔ تو اس نے کہیا۔ قسمت والے
لبھ گئے ہیں۔ ایہہ لفظ سن کے میں بیدار ہویا۔ اور اک کاہنہ
عورت دے کول گیا واں۔ جا کے بیان کیتا۔ خواب سندے ہی
اس دا چہرا بدل گیا۔ اور گھبرا کے بولدی اے۔ تیری پشت دے
اندروں اک شخص ہووے گا۔ جیہڑا مشرق و مغرب دا شہنشاہ
ہووے گا۔ اور پوری دنیا اس دے سامنے جھک جاوے گی۔

جس وقت اوہ نور عبداللہ دے کول منتقل ہو گیا۔ تو کئی عجائبات
ظہور پذیر ہوئے۔ آپ فرماندے نے آں میں بطحاء مکہ توں چل کے
کوہ ثبیر تے چڑھ جاندا تو میری پشت چوں اک نور نکل کے دو
حصے ہو جاندا۔ اک حصہ مشرق دے وچ دوسرا مغرب دے وچ پھیلدا
چلا جاندا۔ اور بدل دی صورت وچ میرے تے سایہ کر دیندا۔ پھر
جناب آسمان دا دروازہ کھل جاندا۔ اور اوہ نور آسماناں تے چڑھ جاندا
تھوڑی دیر بعد لوٹ کے پھر میری پشت دے اندر مل جاندا۔ اور

جس زمین تے بہندا اے زمین نوں آواز آوندی اے۔ اے اوہ ذات جس

دی رحمت دے اندر نبی پاک ﷺ دا نور مقدس اے۔ آپ تے میرا سلام

ہووے۔

اور جس وقت کسے خشک درخت اور کسے خشک جگہ تے بہندا اے

اوہ فوراً سرسبز ہو جاندے۔ اور اپنی ہری بھری ٹہنیاں میرے تے

ڈال دیندے۔ اور جس وقت جس لات و منات اور دوسرے بتوں

دے کولوں گزردا۔ تو بت چیخنا شروع کر دیندے۔ اور کہندے بھاگ کے

توں دور ہو جا۔ ایہہ اوہ چیز اے جس دے ہتھاں ساڈی ہلاکت تمام

دنیا دے بتاں دی ہلاکت ہو جائے گی۔ آپ دے ایہہ عجائبات دور دور

تک مشہور ہو گئے۔ تو ساری یہودیاں نے آپس دے اندر عہد و پیمان

کیتے کہ جیہڑا عبداللہ نوں قتل نہ کر سکے۔ اسی اپنی قوم نوں منہ نہیں

دکھاواں گے۔

اسی طرح دے نال اوہ نبی دے وچ آ گئے آ۔ اور موقع تلاش کر دے

رہے ۔ اک دن حضرت عبداللہ شکار دی غرض نوں شہر توں باہر جا رہے سن ۔ اور انہاں تے ستر یہودیاں نے اپنی زہر آلود تلواراں کے ساتھ آپ تے حملہ کر دتا ۔ اک رنگا رنگ فوج گھوڑیاں تے سوار اچانک آسمان توں اتری ۔ اور ویکھدے ای ویکھدے انہاں نے یہودیاں نوں ختم کر دتا ۔

اس واقعہ نوں عبد مناف دے بیٹے حضرت وہب ویکھ رہے سن ۔ ایہہ کرامت ویکھ کے انہاں نے مکمل ارادہ کر لیا ۔ کہ اپنی لڑکی آمنہ خاتون کو عبداللہ دے نکاح وچ دے دینگے ۔ فوراً گھر آئے ۔ اور اپنی بیوی برہ بنت عزیٰ نوں اس واقعہ عجیبہ دی خبر دے کے کہیا ۔ کہ عبداللہ قریش دے وچوں زیادہ خوبصورت نوجوان نیں ۔ سب توں بہتر آمنہ دے واسطے اس توں زیادہ اچھا کوئی رشتہ نہیں ہاندا ۔ پھر حضرت برہ نوں عبدالمطلب دے کول بھیجیا ۔ اور آ کہیا ۔ آپ اپنے بیٹے دے واسطے میری لڑکی آمنہ نوں قبول کر لوو ۔ اور جناب عالی عبدالمطلب نے اس نوں پسند

فرمایا۔ اور حضرت آمنہ حضرت عبداللہ دے نکاح وچ آ گئیاں۔

اور جناب عالی اوہ نور پاک حضرت آمنہ دی طرف منتقل ہو گیا

لاتعداد عورتاں جو حضرت عبداللہ دے نال شادی دی خواہش رکھدیاں سن

مایوس ہو گئیاں۔ اینہاں دے وچوں اک عورت اُم قتال سی۔ جیہڑی

ساریاں توں زیادہ خواہشمند سی۔ جدوں سویرے حضرت عبداللہ نوں

ویکھ کے منہ پھیر لیا۔ آپ نے فرمایا تو اعراض کیوں کیتا۔ بولی جس نور دی

میں طلبگار سی۔ اوہ تیری پیشانی توں غائب ہو گیا اے۔ ہن مینوں تیری

کوئی حاجت نہیں۔ ایہہ واقعہ سیرت ابن ہشام دے اندر اے۔

حضرت آمنہ فرماندیاں نیں۔ جدوں حضور میرے کول تشریف لیائے۔

تو مینوں میرے جسم توں پیاری پیاری خوشبو آیا کردی سی۔

جناب عالی نور پاک جدوں حضرت آمنہ دے کول تشریف

لیایا تے فرشتیاں دا ہجوم سی۔ اور چار پاسیاں تے اک دوسرے

نوں بشارتاں دتیاں۔ کہ قسم اے کعبے دے رب دی۔ اج رات

دنیا دا سردار اپنی والدہ دے کول آ گیا۔ ایہی رات تمام دنیا دے

بادشاہاں دے تخت الٹ دتے گئے۔ سارے بت ڈگ پئے ہن۔

روئے زمین دے تمام بادشاہ گونگے ہو گئے۔ اور ایک اعلان ہو رہیا اے۔ کہ

ابوالقاسم دا ظہور قریب ہو گیا اے۔

حضرت مائی آمنہؓ فرماندی ہن۔ کہ پہلا مہینہ گزر رہیا۔ تے میں نے

بلند قد والا آدمی ویکھیا۔ جس نے بڑی تسلی دے نال مینوں فرمایا۔

آمنہ تینوں مبارک ہووے۔ تو نبیاں دے سردار دی حاملہ اے۔

میں عرض کیتی آپ کون او۔ اس نے جواب دتا۔ میں ابو البشر آدمؑ آں۔

دوسرے مہینے حضرت شیثؑ دی زیارت ہوئی۔ اوہناں نے وی مبارکباد

دتی۔ تیسرے مہینے نوحؑ۔ چوتھے مہینے حضرت ادریسؑ۔ پانچویں مہینے

حضرت ہودؑ۔ چھیویں مہینے حضرت ابراہیمؑ۔ ستویں مہینے حضرت اسماعیل

اٹھویں مہینے حضرت موسیٰؑ۔ نویں مہینے حضرت عیسیٰؑ نے خوشخبریاں دتیاں۔

حضرت آمنہؓ فرماندی ہن۔ میں اپنیاں نو مہینیاں وچ کجھ بوجھ محسوس

ہویا نہ کوئی بوجھ ۔ اوہ جیہڑی کہ عورتاں نوں پیش آندی اے ۔ میں اوہناں
چیزاں توں بالکل پاک رہی ۔

ظہور نور

جس وقت نور دے ظہور دا وقت قریب آیا ۔ رات جا رہی سی
اور صبح آ رہی سی ۔ پیر دا دن سی ۔ ستارے آسمان نوں جاندیاں نیں ۔ میں
اک مخلوق جماعت نوں آسمان توں اتر دے ویکھیا ۔ جنہاں دے کول
چٹے سفید جھنڈے سی ۔ اس جماعت نے اک جھنڈا ۔ میرے گھر دے صحن
وچ گاڑ دتا ۔ اور اک کعبے دی چھت تے ۔ اک بیت المقدس تے
کھڑا کر دتا ۔ اس سہانی رات وچ آسمان دے ستارے قریب آ رہے
نیں ۔ اوہناں ستاریاں دی روشنی نے تمام دنیا نوں نور دے نال بھر دتا ۔
میں نے ویکھیا ۔ کہ آسمان دے دروازے کھل رہے نیں ۔ میں گھر وچ اکلی
سی ۔ عبدالمطلب طواف کعبہ نوں گئے ہوئے سی ۔ اچانک میں اک سفید پرندے
دے بازو نوں ویکھیا ۔ جو میرے دل تے چل رہیا اے ۔ ایس دے اثر دے

تاں میری بے چینی زائل ہوگئی۔ اس توں بعد میں غور دے نال ویکھیا۔
کہ میرے سامنے شربت دا اک پیالہ اے۔ جس دا رنگ بالکل
سفید سی۔ میں اینوں دودھ سمجھ کے پی گئی۔ اوہ شہد توں زیادہ مٹھا
سی۔ فیر میرے کول چند عورتاں آئیاں۔ میں اوہناں توں پچھیا۔
آپ کون او۔ اوہناں دے وچوں اک بولی میں حضرت مریمؑ
عیسیٰ دی والدہ۔ دوسری بولی میں آسیہ فرعون دی بیوی۔ تیسری نے
کیہا۔ میں حاجرہ آں۔ باقی ساریاں حوراں آہیں۔ اسیں ساریاں آپ دی
خدمت واسطے آئیاں آں۔ فیر اک آواز آئی۔ جس دے نال میں
پریشان ہوگئی۔ ویکھیا تے اک سفید ریشم دی چادر آسمان اور زمین
دے درمیان لٹک گئی۔ اک پکارن والے نے اعلان کیتا۔ کہ اس نوں
دنیا دی نگاہواں توں چھپا لو۔ آسمان توں ملائکاں اتر رہیاں سن۔
جہناں دے ہتھاں وچ سفید آفتابے سن۔ فیر بادل دا اک
ٹکڑا۔ جس وچ سبز رنگ دیاں چڑیاں۔ جہناں دیاں چونجاں یاقوت

مانند مشرق نظر آئیاں۔ ایہہ ہوندے ای میرا بدن پسینہ پسینہ ہو گیا۔
جیہڑا قطرہ ٹپکدا سی اس توں کستوری دی خوشبو آوندی سی۔ کی
ویکھدی آں کہ مشرق و مغرب زمین و آسمان اک دم روشن ہو گئے۔
حتی کہ شام دے محلات اوہ بصری دے اونٹھاں دیاں گردناں نظر
آن لگیاں۔ اس نور دا منبع میرا وجود سی۔ اطراف عالم دے اندر
اعلان ہو گیا کہ احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم پیدا ہو گئے نیں۔
مدینے دا تاجدار تشریف لے آیا اے۔ امام اہل سنت فرماندے نیں

جس سہانی گھڑی چمکا طیبہ کا چاند۔ اس دل افروز ساعت پہ لاکھوں سلام
عرش تا فرش ہے جس کے زیر نگیں۔ اس کی قاہر ریاست پہ لاکھوں سلام

اللہ کریم نے ارشاد فرمایا
قَدْ جَآءَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ نُوْرٌ ۔ بے شک تہاڈے کول اللہ دی
طرفوں نور آیا۔

احسان عظیم

اللہ تعالیٰ نے بے پناہ نعمتاں عطا فرمائیاں نیں۔ انساں اپنے جسم نوں ای

وکیسی - آکو۔ کن - بازن ہارن - وغیرہ - ایسا ان نقصان نہیں - یہ

اگر ساری کائنات انسان کی خدمت بنے تو نہیں بن سکتی - اللہ تعالیٰ نے

ہزاروں ایسے نقصان مفت عطا فرمائے ہیں - اس کی نقصان داشمار نہیں

ہو سکتا - قرآن کریم دارشاد ہے -

وَإِن تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا -

اگر تم اللہ کی نعمتوں کو شمار کرنا چاہو تو نہیں کر سکتے -

اور پھر کمال ایہ ہے کہ اللہ تعالیٰ نے کسی نعمت کا احسان نہیں فرمایا - کہ اے

انسان میں تمہیں ایسی عمدہ نعمت دے رہا ہوں تیرے پر بڑا احسان کیا ہے

یعنی نعمتوں کے دینا پر نہیں - مگر احسان نہیں جتلایا - اور جب وہ کائنات

میں اپنا پیارا حبیب صلی اللہ علیہ وسلم بھیجا - تو ارشاد فرمایا -

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا

اللہ نے مومنوں پر بڑا احسان کیا ہے - کہ ان میں وہ بڑی عظمت

والا رسول بھیجا - معلوم ہوا - ایسا احسان عظمت ہے - جس سے امراء کی

نے احسان جتلایا۔ احسان اس نعمت تے ہوندا اے۔ جس تے دین

والے نوں وی فخر ہوں ناز ہووے۔

اعلان قرآن حکیم۔

حضور ﷺ دی آمد دا اعلان اللہ تعالیٰ نے مختلف طریقیاں تے

نال فرمایا۔ بڑی متعدد آیات دے اندر جگہ جگہ تے ارشاد فرمایا

ارشاد رب العالمین اے۔

(1) وما ارسلنک الا رحمۃ للعالمین۔

اے محبوب دوجے انبیاء نوں صرف رحمتاں دے کے گھلیا ہووے۔

اے محبوب آپ نوں رحمت بنا کے گھلیا اے۔ ایویں ہی باقی انبیاء نوں

معجزات دے کے آئے۔ اور سرکار نوں پاک معجزہ بنا کے گھلیا اے۔

(2) قد جاءکم برھان من ربکم۔ تحقیق آگئی اللہ دی طرف توں دلیل

معجزہ بن کر تشریف لیائے۔

(3) قد جاءکم من اللہ نور۔ تحقیق آگیا اللہ دی طرف توں نور

(4) وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا ۝

اساں نے تہاڈی طرف نور ظاہر اتارا۔

(5) یا ایہا النبی انا ارسلنک شاہدا — سراجا۔

اے غیب دیاں خبراں دین والے نبی۔ بے شک اساں نے آپ نوں بھیجیا۔ حاضر و ناظر اور خوشخبری دین والا، اور ڈر سنان والا۔ اور اللہ دی طرف اس دے حکم نال بلان والا۔ اور سورج نور کر دین والا۔

ترمذی شریف صفحہ $\frac{205}{2/2}$ دے اندر حضرت ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ توں روایت اے۔

کَاَنَّ الشَّمْسَ تَجْرِیْ فِیْ وَجْہِہٖ — گویا کہ سورج آپ دے چہرہ انور تے چمکدا سی۔

دن وچ اینہاں توں روشن شب وچ اینہاں توں چاندنی،
سچ تو یہ ہے کہ یہ یار شمس بھی ہے قمر بھی ہے۔

آپ دے چہرہ انور وچ دیواراں منقش نظر آوندیاں سن۔

انہاں ساریاں روایتاں توں معلوم ہوندا اے۔

کہ جسم اطہر دی نورانیت صحابہ کرام ویکھدے سی۔ حضور ؐ دے

جسم اطہر توں ایسی خوشبو ظاہر ہوندی سی۔ کہ کوچے گلیاں

معطر ہو جاندے سی۔ کوچے گلیاں روشن ہو جاندے سی۔

ایہو ای نورانیت دے باعث سی۔

وہ نورِ مجسم جدھر جس سمت گزر جاتے تھے

خود ظلمتیں مٹتی جاتی تھیں انوار بکھرتے جاتے تھے

ان کی مہک نے غنچے کھلا دیئے ہیں

جس راہ چل دیئے ہیں کوچے بسا دیئے ہیں۔

قرآن پاک نے حضور ؐ نوں دوسری جگہ سراج منیر فرمایا اے

کیونکہ اوہ وی چمکدا اے۔ اور چمکاندا وی اے۔ جیویں ستارے

وغیرہ سب سورج دے نور دے نال ہی چمکدے نیں۔ ایس طرح

حضور ؐ نوں وی سراج منیر فرمایا اے کہ حضور خود چمک رہے

ہیں۔ ایہہ صحابہ کرام اولیاء کرام نوں وی چمکا رہے ہیں۔ کہ ۱۵۰۰ صدیاں

بعد وی دسے تنویر دے نال چمکا رہے ہیں۔

○ جس طرف چشم محمد کے اشارے ہو گئے۔

جتنے ذرے سامنے آئے ستارے ہو گئے۔

امام اہل سنت فرمایا۔

○ جس طرف اٹھ گئی دم میں دم آ گیا۔

اس نگاہ عنایت پہ لاکھوں سلام

(6) وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى   قسم اے ستارے دی جدوں چڑھ کے اتر آئے۔

(7) وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ

جان لو کہ تہاڈے ~~سارے دے وچوں~~ سارےآں دے وچ رسول اللہ تشریف فرما ہیں۔

(8) اِنَّآ اَرْسَلْنَآ اِلَيْكُمْ رَسُوْلًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَآ اَرْسَلْنَآ اِلٰى فِرْعَوْنَ

رَسُوْلًا

بے شک اساں نے تہاڈی طرف رسول بھیجیا ۔ تم پر حاضر ہونے والا

جیا کہ اساں نے فرعون دی طرف رسول بھیجیا ۔

(8) وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُّوْحٰى

(9) مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى / کوئی شک نہ رہون دی جیسا کہ ہم نے

(10) اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۔

(11) يٰاَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ۔ (12) يٰاَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۔

(13) يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيْهِمْ ۔ (14) وَالضُّحٰى وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰى ۔

(15) اِنَّا اَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ۔ (16) قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ ۔

حضرت جابر رضی اللہ عنہ حاضر خدمت ہوئے ۔

يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَخْبِرْنِيْ عَنْ اَوَّلِ شَيْءٍ خَلَقَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى ۔

قَبْلَ الْاَشْيَاءِ

قَالَ يَا جَابِرُ اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى خَلَقَ قَبْلَ الْاَشْيَاءِ نُوْرَ نَبِيِّكَ مِنْ نُوْرِهٖ

اس وقت نہ لوح سی۔ نہ قلم سی، نہ جنت نہ دوزخ نہ فرشتے
نہ آسمان و زمین، نہ چاند تھا، نہ سورج۔ نہ جن سن، نہ انسان
پھر جدوں رب تعالیٰ نے اور مخلوق نوں پیدا کرنا چاہیا تو اس نور دے
چار حصے کیتے۔ ایک حصے توں قلم دوسرے نال لوح محفوظ تیسرے دے
نال عرش تے چوتھے نوں پیدا فرمایا۔ (مثال آرزمہ) مثال سرا۔

دُرِّ یتیم

تو سامعین کرام۔ ظہور نور توں پہلے ہی والد وصال فرما گئے۔ اجے چھ
سال دے وی نہیں ہوئے سن کہ پیکر شفقت و محبت والدہ دا وی
انتقال ہو گیا۔ اب دادا عبدالمطلب ہیں۔ دادے نوں اس موتی سن
پوترے نال بے حد محبت سی۔ تھوڑی دیر دے واسطے اکھوں توں جدا
نہیں کردے سن۔ اجے اٹھ سال وی نہ گزرن پائے سن کہ دادا وی
داغ مفارقت دے گئے۔ اب سرپرست چاچا ابو طالب ہیں۔ عبدالمطلب
دے انتقال دے بعد لوکاں نے سمجھیا کہ ابو طالب کثیر العیال ہیں۔

اپنی اولاد دی ذمہ داریاں توں عہدہ برآ ہونا ایہہ مشکل اے۔ جد کہ
یتیم عبداللہ دی نگرانی کر سکن۔ مگر ابو طالب دے دل دے اندر اللہ رب العالمین
نے اوہ محبت پیدا کر دتی کہ اوہنی محبت اپنے حقیقی بچیاں نال وی نہیں سی۔

پیدا ہوئے تو باپ کا سایہ اٹھا لیا ۔ پڑھنے لگے تو مادر دو عالم ہو گئے جدا
چلنے لگے تو دادا مدام کو رواں ہوا ۔ ایک ایک سایہ پوتی کا اٹھتا چلا گیا
سائے پسند آئے نہ پروردگار کو ۔ سب کو ہٹا دیا اس سایہ دار کو۔

(طوافِ کعبہ)

حضور ﷺ دی ولادت شریف ہوئی اس وقت حضور دے دادا جان
حضرت عبدالمطلب رضی اللہ تعالیٰ عنہ کعبہ شریف دا طواف پئے کر دے سن۔
کہ اچانک کی ویکھیا۔ کہ کعبہ شریف چاروں طرف جھکدا نظر آیا۔ اور پھر مقام
ابراہیم دے اندر سجدے وچ گر گیا۔ اور اس دے وچوں تکبیر و تہلیل
دی آواز آن لگی۔ پھر اوہ سدھا کھڑا ہو گیا۔ اور اس توں آواز آئی

اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ الَّذِیْ خَصَّنِیْ بِمُحَمَّدِ الْمُصْطَفٰی

ساریاں تعریفاں اس اللہ دے واسطے ہین۔ جس نے سانوں محمد صلی اللہ علیہ وسلم

دے نال مخصوص فرمایا۔

اوہ پھر ارکان کعبہ آپس وچ اک دوسرے نے سلام بھیجن لگے۔

حضرت عبدالمطلب فرماندے ہین کہ میں باب صفا توں باہر نکلیا تو زمین

دی ہر چیز نوں تکبیر و تہلیل وچ مشغول نظر آئی اور میں ان دی آواز سُن

رہیا سی۔ پھر ایہہ آواز سُنی

قَدْ جَآءَکُم رَسُولُ اللّٰہِ صلی اللہ علیہ وسلم

یعنی تہاڈے کول رسول اللہ ﷺ تشریف لے آئے۔ پھر میں بتوں نوں ویکھیا

تو اوہ الٹے منہ ڈگے ہوئے نظر آئے۔ میں اپنیاں اکھیں ملن لگیا

کہ جو کجھ میں ویکھ رہیا آں۔ عالم بیداری وچ یا عالم غیب وچ ویکھ

رہیا آں۔ پھر میں گھر پہنچیا تو گھر دے اردگرد عجیب وغریب نورانی

پرندے اڈدے نظر آئے۔ اوہ گھر توں مشک وعنبر دے حلے آ رہے

نظر آئے۔ میں نے دروازہ کھٹکھٹایا تو آمنہ رضی اللہ عنہا نے دروازہ کھولیا اور

ڈراؤنا ہو ایا۔ میں نے ویکھیا۔ کہ آمنہؓ دے چہرے تے کوئی ضعف وغیرہ
دا اثر نہیں سی۔ ہاں اس دی پیشانی تے جو نور چمکدا نظر آیا کردا سی
اوہ نظر نہ آیا۔ میں پچھیا آمنہ پیشانی دا اوہ نور کتھے اے۔ تو بولی
میرے ہاں اک بچہ پیدا ہویا اے۔ جس دی ولادت دے بعد ہاتف
دی منوں آواز سنائی دتی اے۔ کہ اس دا نام محمد رکھنا ہے۔ اس واسطے
اِسْمُهٗ فِي السَّمَآءِ مَحْمُوْدٌ وَفِي التَّوْرٰىةِ مُوَتَّدٌ وَفِي الزَّبُوْرِ
اِدْهَادٌ وَفِي الْاِنْجِيْلِ اَحْمَدُ وَفِي الْقُرْاٰنِ طٰهٰ وَيٰسٓ وَمُحَمَّدٌ
اس دا نام آسماناں تے محمود اے۔ اتے تورات وچ موتید اے۔ زبور
دے اندر رھادی اے۔ انجیل وچ احمد اے۔ تے قرآن وچ طٰہٰ، یٰسین، محمد
اے۔

حضرت عبدالمطلب فرماندے نیں۔ کہ میں نے آمنہ نوں کہیا۔ چلو مجھے
میرا پیارا بچہ دکھاؤ۔ چنانچہ جدوں میں اگے بڑھیا۔ تو اک عظیم
شخص تلوار لے کے راستے وچ کھڑا نظر آیا۔ جس نے اگے بڑھن توں روکیا

عبدالمطلب ڈر گئے۔ اور پچھیا شخص کون اے۔ اور کیوں روکدا اے۔ اوہ بولیا
اس مولود دی جد تک سارے فرشتے زیارت نہ کر لین کسی نوں
اگے جان دی اجازت نہیں۔ میں اسی کام دے واسطے ایتھے مامور آں۔

ساڈے حضور صلی اللہ وسلم کعبے کا کعبہ نیں۔ اور کعبہ شریف دیاں
ساریاں تعریفاں۔ ساڈے نبی پاک ﷺ دے صدقے وچ نیں۔ اور ایہہ وی
معلوم ہویا۔ کہ حضور ﷺ دی تشریف آوری دی خوشی ساری کائنات نے
منائی۔

مائی حلیمہ سعدیہ۔

آ ذرا میرے محبوب کریم دی ولادت باسعادت ہوگئی۔ سیدہ آمنہ فرماندی
نیں۔ جدوں ولادت باسعادت ہوئی تے آقا دے ہونٹ ہل رہے نیں۔ فرماندی نیں
میں قریب گئی۔ ویکھاں نومولود کی کہندا اے۔ میں کن قریب کیتے تے آواز آ رہی
اے۔ یا ربّ ھب لی امتی۔ امتی امتی دیاں آوازاں آ رہیاں
نیں۔ اور آپ ﷺ امت دی بخشش واسطے دعاواں کر رہے نیں۔ اور فرماندی
نیں ولادت باسعادت توں بعد۔ مژدہ سناں گوانڈھناں آگے سہیلیاں نیں

جناب سیدہ آمنہ دے کول تے کہندیاں نیں۔

نی آمنہ ساری رات چراغ نہ جلایا کر

میرے بچے دی آمد مشن خدا۔ حضرت آمنہ پُچھیاں نیں۔ پڑوسناں آکھیاں۔ آکھدیاں کی نیں۔ نی آمنہ ساری رات توں چراغ نہ جلایا کر۔ آپ فرماندیاں نیں۔ نی میں کدوں جلاندی آں۔ اک کہندی اے نی میں پچھلی رات نوں اٹھی تے ویکھیا کہ تیرے روشن دانوں وچوں نور دیاں شعاواں نکلدیاں پئیاں سن۔ جہڑیاں آسمان تک جا رہیاں نیں۔ اک کہندی اے میں جاں فلاں ویلے اٹھی۔ تے تیرے روشن داناں وچوں نور دیاں شعاواں۔ دوجی کہندی اے۔ پڑوسی شہر لاٹ سی۔ پڑوسی شہر روشن سی۔ نی چراغ نہ جلایا کر۔ اپنا خرچہ نہ کریا کر۔ آمنہ مسکرا رہیاں نیں۔ فرمایا نی پڑوسنو میں کدوں کردی آں۔ نی اساں آپ ویکھیا اے۔ تیرے روشن داناں وچوں نور دیاں لاٹاں۔ نی بھولیو۔ کدوں جدوں دا اے لال پیدا ہویا اے میں راتیں کدی چراغ جلایا ہی نہیں۔ ایہدے مکھ دا چانن اینا ہوندا اے۔ مینوں چراغ جلان دی ضرورت پیندی ہی نہیں۔

آپ فرماندیاں نیں جدوں دا ایہہ میرا لال پیدا ہویا اے۔ مینوں چراغ جلاون دی ضرورت ہی نہیں پیندی۔

سرکار دی ولادت با سعادت ہوئی۔ رسم دے مطابق دائیاں دا اِک جُھنڈ کول بیا اے۔ حبار

اوہناں دائیاں وچوں اک دائی بڑی مسکین تے غریب سی اے۔ آپ دی کمزوری تے ڈاچی دی کمزوری، آپ دی کمزوری اے تے ڈاچی وی کمزور اے۔ (ایہہ ڈاچی دی)

ادھر دائیاں دوڑ کے آئیاں امیراں دے بچے لے گئیاں۔ بعض کہندے نیں کہ اوہناں مالداراں دے بچے لے گئے۔ امیراں دے بچے لے لے۔ اوہناں جاگیرداراں سرمایہ داراں۔ پیسے والیاں دے بچے لے لے۔

نبی پاک نوں غریب تے یتیم سمجھ کے چھڈ گئیاں۔ میں آکھیا میں نہیں منندا۔ (میں نہیں منندا) آکھے توں کیوں نہیں منندا۔ میں آکھیا۔ ایہہ میری مرضی۔ دیکھ تو کیوں۔ آکھے دس پھر کیوں نہیں منندا۔ میں آکھیا میں نہیں منندا اس لئی کہ، جس نبی دی خدمت واسطے سوہنے آپ سرکار تیار کیتیاں نیں۔ چن

نبیاں دے سردار دی خدمت واسطے حوراں آ کھڑیاں نیں۔ اوہ جبریل
جنہے در دا نوکر بنے۔ جبریل جنہاں پیراں نوں چُمے۔ ساریاں
فرشتیاں دا سردار جنہاں پیراں نوں چُمے۔ اوس سوہنے دیاں دائیاں
چھیڑ جان۔ جیہڑا بنی ہندا۔ اکھے توں کی منّا۔ جس آکھیا۔ میں نے اج
کیہواں گا۔ میرے بنی نے اوہناں دیاں نوں قبول ہی نہ کیتا۔ اج بار
کیوں میرا بنی غریب نواز اے۔ اوہ غریباں تے کرم کرن واسطے آیا
اے

غریباں دے بیراں ہی پھیر کی ہویا۔ ادھر دائیاں بچے لے کے آ رہیاں نیں۔ اودھر
حلیمہ جا رہیاں ہیں۔ دل وچ خیال آیا۔ ہن کوئی امیراں دے بچے تے لے جان گیاں
کوئی بچہ غریب ہی ہے گا۔ فورگ نیدا آندی اے۔ بی حلیمہ گھبرا نہ بی حلیمہ
ڈول نہ۔

س۔ واہ واہ بی حلیمہ تیرے تے اج کرم کمایا جانا ایں۔ اج بار
جنہاں اپنی نال تعلق اے جیں دا کلمہ پڑھدا اے۔ ڈِل کے ذرا

داہدیار د پڑھدے .

واہ واہ نی ڈاہڈے شہر تے اج کرم کمایا جانا ایں ۔ 2 بار

اِک بکنا شہری بھولی دے وچ اج گوہر پایا جانا ایں ۔ 2 بار

نی ڈاہڈ گھرا نہ ~~ڈاہڈ نمانیاں~~ بن ۔

اے شہر دے حق پہچانے گا نال چار گاہ شہر بان بکریاں ~~[illegible]~~ ۔ 2 بار

اس نوں تے اک دن ہر شے دا مختار بنایا جانا ایں ۔ 2 بار

ڈاہڈ فرماندا یار مینوں ۔ میں ڈاہڈی ڈاہڈی جد وچ پہنچیا ۔ تے میں شہر دے
کول باہر ڈیرا لوا دتا ۔ اپنے خاوند دا ۔

اساں ویکھے سجناں دے گلیاں سجے

خدا دی قسم اونہاں گلیاں توں صدقے جاواں جنہاں گلیاں وچ محبوب
کھیڈ دے رہے ۔ سجناں نالے ۔

اساں ویکھے سجناں دے گلیاں سجے ۔

سجے تے غوث قطب گلیاں توں گھلے ۔

فرشتے وی ویہندے نیں جُھک جُھک کے تھلے ۔

بکریاں ساریاں ویکھن لگ پیاں تکنے ۔

حلیمہ سعدیہ فرماندیاں نیں ۔ میں جلدی جلدی بابت طویل ہے ۔ میں ذرا مختصر کرنا چاہنیاں آں ۔ سرکار حلیمہ فرماندیاں نیں ۔ میں خاوند نوں بٹھا کے شہر دی گردی گلیاں دے وچوں گزردی گزردی پہنچیاں اس محلے گئی جیہڑا محلے وچ میرے نبی دا محلہ سی ۔ کہندیاں میں جلدی جلدی اس گلی وچ گئی ۔ جیہڑی میرے نبی دی گلی سی ۔ جلدی جلدی در رسول ؐ تے پہنچ گئی ۔ جس ویلے پہنچ گئی ۔ تے سیدہ آمنہؓ بیٹھیاں نیں ۔ فرماندیاں میں بیٹھ جا کے جس ویلے ۔ جا کے عرض معروض کیتی ۔ تے نال جیہڑے بی بیاں نوں عادت ہوندی اے ۔ نبی جا کے تے ویکھا ۔ حلیمہ آکھدیاں نیں سیدہ خدا آپنا لال تے ویکھا ۔ فرماندیاں نیں حلیمہ سعدیہ جس ویلے ویکھیا کہ سفید رنگ دے اونی کمبل دے وچ آرام فرما سن ۔ سیدہ آمنہ اگاں وکھایا حلیمہ فرماندیاں نیں میں کول کھلوتی آں ۔ جدوں چہرے توں کپڑا ہٹایا تے [illegible]

وَالضحیٰ واللیل اذا سجیٰ ۔ جدوں والضحیٰ دے چہرے توں لاٹ نکلی ۔ تے میں
حیران ہوگئی ۔ میرے دل وچ خیال آیا کہ

جے سرکار نے انکار کیتا تے اس بوہے تے مر جاواں گی ۔ خالی اُٹھ کے نہ جاواں گی۔
ایہہ کوں جیہڑا نور ہے نبی علیہ اس دروازے آیا ہویا کوئی ٹکڑے خالی ہتھ نہیں گیا ۔
فرماندیاں جس ویلے میں ویکھیا محبوب نوں ۔ والضحیٰ دا چہرہ ۔

والضحیٰ دا چہرہ جس ویلے ویکھیا ۔ والضحیٰ دا چہرہ جس ویلے ویکھیا اے خود سوہنے
بولیاں ۔ سرکو چہرہ ہر رشتہ عطا نی ایہہ ۔ دربار

چمکدی اے نوراں ایہہ
کالی زلف تے رکو مستاں ایہہ =

محبوب اکیتا میں ہمہ سوہنیاں

عرض کیتا حضور ۔ میں طرف کرنا آئی آں ۔ فرماندیاں نیں ۔ نبی علیہ عرض کرو ۔ جدوں
میں عرض کیتا میری عرض قبول ہوگئی ۔ سرکار نے ہتھ جس ویلے اٹھایا ۔ اپنے
لال جناب سرکار مدینہ دی ذات بابرکات ۔ چہرہ جیہڑا شریف اے ۔ اللہ
جدوں اپنیاں ہتھاں تے اٹھا کے سرکار نے شہزادہ نوں جدوں
میرے ول کیتا ۔ تے میں اپنی گود پھیلائی ۔ تے آکھیا اوندا سی

ہیں۔ آوازے آ رہے ہیں۔ جس ویلے گود پھیلائی اے۔ حضور میری گود وچ

تشریف لیا رہے ہیں۔ فرماندیاں ہیں۔ میں وہنی کی آں۔ آوازے آ رہے ہیں

پڑھی توں تے توں قبر پاکی صلیم۔ ے ہار

بنی توں محمد دی دائی حلیم۔ ے ہار

میں کہناں خدا دا شکر کردی۔ تے اسی حلیمہ سعدیہ دے لطف تے ادب کر کے

پھر کے پڑھیے۔

پڑھی توں تے توں قبر پاکی صلیم۔ ے ہار

میں بنی توں محمد دی دائی حلیم۔ ے ہار

فرمایا بی بی حلیمہ سعدیہ۔ جدوں میں سرکار نوں لے کے چلی پہلے میری ڈاچی ٹردی

نہیں سی۔ ہن میری ڈاچی نوں موکلی آں کلاں ہن۔ فرماندی ہیں۔ جدوں میں

لے کے ٹری آں۔ میں پیار کری تے کوہاں نے کے لنگھی آں۔ تے ثاں دی آواز

آندا اے۔ جے درخت کول لنگھی آں تے ثاں دی آواز آوندا اے۔

آسمان ول ویکھی آں تے ثاں دی آواز آوندا اے۔

دلدار گلہ تے اوتوں دتی اے دہائی حلیمہ۔

تو لٹ لئی خدا دی خدائی حلیمہ۔

قربانیاں چڑھدے نے جاں جلوہ آن۔ ایسے درخت کولوں لنگھن آں۔ درخت

دی ٹاہنیاں نوں جھکا دیندا اے۔ ٹاہنیاں جھپٹریاں پئیں لیکھ جاندیاں پئیں۔

زخم کھا جاندیاں پئیں۔ چپویاں سو جاندیاں پئیں۔ نالے آواز دیندا اے

نی حلیمہ:

تو لٹ لئی خدا دی خدائی حلیمہ۔

بس حلیمہ توں لٹ لئی خدائی ـــ ع بار

تے پچھے کولوں لنگھن آں تے اودے وال چھیڑ کے پیا کہندا۔

حلیمہ توں لٹ لئی خدا دی خدائی ـــ ع بار

پتھراں تے لٹ شیرنی حلیمہ

حلیمہ پئیں توں لٹ خدا دی خدائی

اک واری دی ات اوہ نوں نال سارے ... کے لیپ دے ... ـــ

حلیمہ [illegible] حلیمہ [illegible] حلیمہ

تو جناب حلیمہ سعدیہ تو مانندی نیں۔ کہ میں سرکار نوں اپنے خاوند دے نال لا کے اپنے شوہر دے کول لیائی آں۔ میرے خاوند نے لڑکے نوں ویکھ کے فوراً جناب کبریا دے اندر سجدہ کیتا۔ اور پھر میں نوں میرا خاوند کہندا اے پیا۔ اے حلیمہ توں خوش ہو جا۔ ہن کوئی آدمی ملک عرب دے اندر ایسا نصیب آور ساڈے توں زیادہ نہ ہووے گا۔

حلیمہ کہندی ہاں نیں۔ جس وقت رات نبوی مکے دے کول بطحیٰ [بطحیٰ] اک جگہ اے۔ اوتھے چار راتاں رہی۔ اور پنجویں رات نوں خواب دے وچ ویکھیا۔ اک شخص نورانی چہرہ حضرت نبی پاک ﷺ دے کول سرہانے آ بیٹھیا۔ اور حضرت دا منہ چومیا۔ ایہہ ویکھ کے میں اپنے شوہر نوں کہیا۔

اوہ میرا خاوند کہندا اے۔ نی حلیمہ چپ کر جا۔ ایہہ گل کسے نوں دسی نہ کیسیں۔ ایہہ علامت اقبال بلندی دی اے۔ اس توں تیسرے دن بعد جیہڑیاں عورتاں قوم بنی سعد دیاں مکے وچ آئیاں سن۔ ساریاں نے اپنے وطنے واپس گھر جان دا ارادہ کیتا۔ اور میں وی آمنہ توں رخصت ہو کے

رسولِ خُدا نوں لے کے۔ اپنی ڈاچی کول پہنچی آں۔ اور اپنی ڈاچی تے سوار ہو کے۔ سارے یاراں دے نال چلدی۔ اور میری ڈاچی نے 3 مرتبہ کعبے دی طرف سجدہ کیتا۔ اور ہوا دی طرح منٹوں دے وچ چلن لگی۔ اور جیہڑے یاراں دیاں ڈاچیاں میرے نال سن۔ اوہ ایہہ ویکھ کے حیران ہو گئیاں۔ اور پچھن لگیاں اے حلیمہ ایہہ اوہ ڈاچی نہیں۔ جیہڑی تیرے نال آئی سی۔

حلیمہ فرماندیاں نیں۔ میں اوہناں نوں جواب دتا۔ کہ ہاں جی ایہہ اوہ ڈاچی اے۔ جیہڑی میرے نال آئی سی۔ اور اوہ دسدیاں سی۔ کہ ایہہ ڈاچی ساریاں توں پچھے چلدی سی۔ اور پھر ڈاچی نے دسیا بحکم خُدا بول کے کہیا اے بنی سعد دیاں ڈاچیاں۔ میں اوہی ڈاچی آں۔ جیہڑی بالکل لاغر سی۔ اور ہُن میں بالکل تازہ دم ہو گئی آں۔ کیسی گل دی تہانوں خبر نہیں اے۔ پھر تہانوں معلوم ہونا چاہیدا اے۔ میری پٹھ تے کون سوار اے۔ اور ایہہ میرے واسطے بڑی سعادت اے۔ اور فخر ہوندی اے۔ اجی میری کنڈ تے امام الانبیاء سوار نیں۔ اس دی وجہ توں میرے وچ زور زیادہ ہو گیا اے

حلیمہ فرماندیاں نیں۔ میری ڈاچی ساریاں توں اگے نکل جاندی سی۔

اور جدوں اسی منزل کردے۔ جتھے اسی ڈیرہ کردے اس جگہ تے بنی پاک ﷺ دے طفیل۔ بہت زیادہ گھاس اگ آندی۔ اور پھر تمام چارپائے اور جانور اس گھاس نوں رج کے کھاندے۔

اور جس وقت اسیں اپنے گھر پہنچے تے آنحضورؐ دی برکت دے نال بکریاں جیہڑیاں دُبلا پتلیاں سن۔ اوہ ساریاں موٹیاں تازیاں ہوگئیاں۔ اور دوسریاں دی بکریاں توں۔ ساڈی بکریاں زیادہ بچے دین لگ پیاں۔ اور بہت دودھ دیوناں۔ پھر ایہہ اتفاق ہوندا۔ کہ لوگ ساڈی بکریاں دے نال اپنی اپنی بکریاں بنھ دیندے سن۔ پھر انہاں دیاں بکریاں وی زیادہ دودھ دیندیاں اور بچے وی زیادہ دین لگ پیاں سن۔

کہندے نیں۔ کہ حلیمہ سعدیہ دی خدمتاں دا صدقہ سی۔ اس واسطے کہ بنی پاک ﷺ دی دائی سی۔ اور اللہ تعالیٰ نے خلقت دے دل وچ محبت پیدا فرما دتی۔ جو شخص وی رسول خدا نوں ویکھدا اسی۔ اوہ بڑا پیار و محبت

کردا سی ۔ چنانچہ وقت گزردا گیا ۔ نبی پاک ﷺ وڈے ہو گئے ۔ جد میں لوکاں
نے نبی پاک ﷺ دے بچپن دے معجزات دیکھے ۔ کہ لوک آکھن لگے ۔ کہ اس لڑکے نوں
جلدی کر کے ۔ عبد المطلب دے حوالے کر دیو ۔ تا کہ کسے امانت توں خلاصی پاؤ ۔
پھیر میں انہاں نوں لے کے اپنی ڈاچی تے سوار ہو کے ۔ مکے نوں جاندی سی ۔
کہ اچانک راستے دے وچ غیب توں آواز آئی ۔ کسے نے مینوں کہیا ۔ اے حلیمہ
تہانوں مبارک ہووے ۔

حلیمہ فرماندیاں نیں ۔ میں چھیتی جلدی مکے دے کول بطحا دے وچ جا
پہنچی ۔ اوتھے میں اک گروہ جماعت نوں ویکھیا ۔ اودھر اوتھے نبی پاک ﷺ نوں بٹھا کے
اپنی حاجت نوں گئی ۔ اوتھے وی اک آواز سنی ۔ اودھر کھبے سجے دی طرف میں نظر
کر کے ویکھیا ۔ تو میں اس جگہ تے نبی پاک ﷺ نوں نہ پایا ۔ پھیر میں اس جماعت نوں
پچھیا ۔ کہ بھائیو ۔ ایتھے جیہڑا اک لڑکا بیٹھا سی ۔ اوہ کتھے گیا ۔ انہوں نے
سانوں جواب دتا ۔ کہ اساں نے اس لڑکے نوں نہیں ویکھیا ۔ اور سانوں ایہہ
وی نہیں معلوم اوہ لڑکا کون سی ۔ اس دا ناں کی سی ۔ پھیر میں انہاں

نوں کیہا۔ اس دا ناں محمدؐ ابن عبداللہؓ ابن عبدالمطلب اے۔

حلیمہ فرماندیاں نیں۔ شہر وچ چاروں طرف بہت دوڑی۔ اوہدی کافی دیر ڈھونڈ وبھکری رہی۔ لیکن انہاں نوں نہ پایا۔ اوڑک ردرو کے میں ایہو ای کہہ رہی ساں۔ یا الٰہی توں ایں نیاں دی برکت دا ناں میرا حال تے رحم فرما۔ اوہ ساڈی فراغت ہوئی اپنا دودھ پلا سکے۔ اور اوہ جدوں وڈے ہو گئے۔

اس ویلے توں میں اس لڑکے نوں اس جگہ توں کوئی اٹھا کے لے گیا۔ شہر وچ رہنے لات و عزیٰ دی قسم کھا کے کہن لگی۔ اگر اوہ میرے نال نہ چلے گا۔ تو میں اس پہاڑ تے جا کے پتھراں دے نال اپنا سر پھوڑ دیواں گی۔ ایہہ سن کے اوہ میرے نال کہن لگے۔ تسی سانوں نال مذاق کر دی او۔ جیہڑی ایہاں گلاں کر دی او۔ اوہ ساڈے نال انساناں نے کوئی لڑکا ویکھیا ہی نہیں۔ تسی کیوں جھوٹ بولدی او۔

حلیمہ فرماندیاں نیں۔ جدوں ایہہ میں گل سنی تے تو میں بڑی بالکل ناامید ہو گئی۔ اور اپنے سر تے ہتھ رکھ کے واویلا کرن لگی۔ اور

بار بار اپنے مُنہ دے نال آکھن لگی۔ اے محمدؐ تُسی کتھے او۔ ایہہ کنیزی جاندی سی۔ اور سیرا بیر سلاندی جاندی سی۔ میرا رونا دیکھ کے ہور رنگ دی رون لگ پئے۔

پھر دیر بعد ایک بوڑھا مرد ویکھیا۔ اس دے ہتھ وچ اک عصا دی سی۔ ایہہ میرے قریب آکے آکھن لگیا۔ اے دُختر سعد تُسی کیوں روندی او۔ میں کیہا۔ کہ میرا لڑکا ایتھے گم ہو گیا اے۔ تے اُس نے کیہا کہ جس جن نے تہاڈا لڑکا لیا اے۔ میں اس دا پتہ دس دیناواں۔ تُسی فلاں دے کول جاؤ اور عرض کرو۔ تہاڈا لڑکا اس دے کولوں ضرور ملے گا۔ پھر میں ایہہ سن کے جا کے آواز دتی۔ جس جگہ تے اُس نے میتوں دسیا سی۔ اور میں جا کے کیہا۔ تہانوں شرم نہیں آوندی۔ کہ جس دن لڑکا پیدا ہویا اے۔ اور تہانوں معلوم ہونا اے۔ کہ لات دیتی ہی تے اُس دن کی صدمہ گزر رہیا سی۔ تب ہی اس نے کہا۔ کہ اپنے سردار دے کول جانا واں۔ کیوں کہ اوہ ہی تہاڈا لڑکا دے گا۔ تب ہی اس نے اپنے سردار نوں جا کے کیہا۔ اے سب توں وڈے سردار

آپ دی مہربانی تے قوم قریش تے بڑی اے۔

اور اس وقت دختر سعد حلیمہ کہندیاں نیں۔ کہ اک لڑکا جس دا نام
محمدؐ اے۔ اوہ گم ہو گیا اے۔ اگر تسی اس نوں لبھا دیو گے۔ تو قوم قریش تے
تہاڈی بڑی مہربانی ہووے گی۔

حلیمہ فرماندیاں نیں۔ کہ میں ویکھیا۔ اس وقت ہبل بت نے مدرکاں
بتاں نوں پکاریا۔ اوتھے ایہ آواز آئی اے ہبل۔ اسی سارے ایتھوں
نکل جانے آں۔ کیوں کہ اسی سارے اس لڑکے دے ہتھوں مارے جاواں گے

فیر حلیمہ سعدیہ فرماندیاں نیں۔ کہ میں اک شخص نورانی چہرے والے نوں
ویکھیا۔ جے اوہ میتھوں آکے کہن لگیا۔ اے حلیمہ اوہ لڑکا درحقیقت
خدا دا دوست اے۔ اوہ نہایت اچھی طرح ویسنال اے۔ اوہدی اندیشہ
نہ کرو۔ اوہ میتھوں اس گل دا ذکر ہویا۔ کہ اگر عبدالمطلب نوں خبر ہو گئی
کہ محمدؐ گم ہو گیا اے۔ تو بہت برا جینا محال ہو جائے گا۔ اور میں ایہہ سوچ کے
اک انہاں دے کول چلی جاواں۔ اجے کجھ دور تھوڑی گئی ہوواں گی۔ کہ راستے

دے اندر ہی عبدالمطلب دے نال ملاقات ہوگئی۔ اوہناں نے میرا حال پچھیا

اتے میری کیفیت دی کیفیت ویکھ کے۔ اوہ کہن لگے اے حلیمہ تسی مینوں پریشان

نظر آرہی او۔ آخر کی گل اے۔ میں عرض کیتا۔ کہ محمد ﷺ کو تہاڈے کول

لیا رہی ساں۔ مقام بطحا دے اندر میرے توں گم ہو گیا۔ ایہہ گل سن کے

عبدالمطلب کہن لگے۔ کہ شاید اوہناں نوں کسے نے مار دتا ہووے۔ پھر اوہناں

نے اپنی تلوار ہتھ وچ لئی۔ اور انہاں نوں بڑا غصہ آرہا ہووے۔ اور کوئی شخص وی

مارے ڈر دے آپ دے سامنے نہ آوندا سی۔ بس ایسے طرح ننگی تلوار ہتھ وچ

لے کے اک بلند آواز دتی۔ اور پکاریا۔ اے اہل قریش۔ سارے حاضر

ہو جاؤ۔ چنانچہ اس وقت اہل قریش سارے دے سارے حاضر ہو گئے۔ اور

پیہ کہن لگے کہ دسو کیہ گل اے۔ عبدالمطلب نے انہاں تمام اہل قریش نوں

کیہا۔ کہ میرا پوتا محمد ﷺ جیہڑا حلیمہ دائی دے کول سی۔ اوہ واپس لیا رہی سی۔

میدان بطحا دے وچ گم ہو گیا۔ ایہہ سن کے انہاں سارے لوکاں نے کیہا۔

قسم کھا کے کیہا۔ کہ جدوں تک محمد ﷺ سانوں نہ ملن گے اس وقت تک اسی لوکاں

۶

کھانا پینا سب کجھ حرام دیتاں گے۔ پھر اس ویلے سارے دے سارے عبدالمطلب ۱۶

دے نال نکل پئے۔ اور اہناں دے وچوں اک سو آدمیاں نے کہا۔ چلو جا کے سارے ۲۱

خانہ کعبہ وچ جا کے خدا توں التجا کریں۔ ۲۸

ایہہ سُنڑدے ہی عبدالمطلب نے اپنیاں ساریاں نوں چھڈ کے کعبے دے
آستانے تے جا کے اپنا سر زمین تے رکھ کے کہیا۔

یَا رَبِّ رُدَّ عَلَیَّ وَلَدِی مُحَمَّدًا

جد دوں اہناں نے بڑی فریاد کیتی تے غیب توں آواز آئی۔ اے عبدالمطلب
اندیشہ نہ کر۔ محمد ﷺ نوں اللہ تعالیٰ نے آرام دے نال رکھیا اے۔ اور کجھ
ڈر نہیں اے۔ پھر ایہہ تسلی سُن کے عبدالمطلب خانہ کعبہ توں نکل آئے۔
اور باشتیر پریشان وادی تہامہ دی طرف گئے۔ اور اگے ~~[illegible]~~ ورقہ بن نوفل
مسعود اور ثقفی جا رہے سن۔ جس ویلے اوہ مقام مطلی وچ جا پہنچے
تو انہاں نے محمد ﷺ نوں ویکھیا اوہ اک سایہ دار درخت دے تھلے بیٹھے سی
مسعود نے پچھیا اے لڑکے تسی کون او۔ تے نبی پاک ﷺ نے فرمایا۔

جیہڑا سید ہاشم غریب آں۔ اوہدا ناں میرا محمد ابن عبداللہ ابن عبدالمطلب اے

ایہہ سن کے اوہناں نے جا کر عبدالمطلب نوں خوشخبری دتی آ۔ عبدالمطلب

جیہڑا سردار کائنات دے۔ کول آئے۔ اور پچھیا اے لڑکے دسّی کون او

فرمایا میرا نام محمد اے۔ اور میں آپ دی نسل توں آں۔ کہیا شجرہ اپنا نسب

نام دسو۔ کس دے فرزند او۔ ایہہ سن کے نبی پاک نے فرمایا۔ کہ میں

محمد ابن عبداللہ ابن عبدالمطلب ابن ہاشم ابن عبدالمناف۔ ہوواں اے

سُندے ہی عبدالمطلب نے سیدالکونین نوں اپنی ہِکّ کول گھٹ لیا۔ اور

اوتھوں چلے آئے۔ اور زید کعبے نوں ہی آکے طواف کیتا۔

نَعُوذُ بِاللہِ مِنْ کُلِّ حَاسِدٍ اور تکے وچ جتنے قریشی سن

آنحضرت دے آون دے نال بڑے خوش ہوگے۔ اور عبدالمطلب نے بہت

ہی انعام اکرام دے کے حلیمہ دائی نوں خوش کرکے ان کو وطن رخصت